

N^o A
3 - 43

25 a 8

39.

25 a 8

39

#141.

..

R. 2769
P A V S A N I A E
D E C E M R E G I O N V M

VETERIS GRAECIAE DESCRI-
ptio, totidem libris compre-
hensa; Romulo Amalæo
interprete.

TOMVS PRIMVS.

*Huic rerum memorabilium accessit
copiosissimus Index.*

A
P
O
C
O

L V G D V N I,

Apud Sebastianum de Honorat

M. D. LIX.

del Colegio de Granada
de la Imp^a de S. S. Lib.

²
*Decem regionum à Pausania
luculentissimè de-
scriptarum Elenchus.*

ATTICA
CORINTHIACA
LACONICA
MESSENICA
ELIACORVM PRIOR
ELIACOR. POSTERIOR
ACHAICA
ARCADICA
BOEOTICA
PHOCICA

³
ROMVLVS
AMASAEVS ALE-
XANDRO FARNESIO
CARDINALI PAVLI
III. PONT. MAX.
NEPOTI

S. P. D.

*U*M Sape ani-
maduerterim, Ale-
xander Farnesi, so-
lere te ab assiduis cu-
ris, atque occupatio-
nibus quasi respiran-
tem, vel in literatorum hominum ser-
mone, & consuetudine, vel in optimo-
rum scriptorum lectione conquiescere,
de varijs, ac multis lucubrationibus
meis, latinè iam, ni fallor, mea opera
loquentem Pausaniam, tibi, cui iam
pridem, non magis fortune amplitudi-

ne, quam virtutis tue adductus excellentia, me ipsum addixi, nominatim dedendum censui: non quia Græcorum auctorum à puero lectione assuefactus, Græca illum utentem lingua non fueris planissimè intellecturus, sed quod omnino Romani Principis auribus Latine orationis sonum aptiorem, & graviorē fore existimavi. Atque is quidem veterem Græciam in libros decem descriptam oculis penè subiiciens, parem propè tibi voluptatem poterit apportare, ac ipsa solita est ad exteros Europæ populos suscepta iam toties peregrinatio: Cum peradolescens, magna cum tua laude, Hispaniam, Galliam, Germaniam, de maximis Reipub. negotijs legatus obiisti. Atque eo tibi erit fortasse lectio huius historie incundior, quòd quæ semel placuerint loca, non ut illa cursim, & festinanter, sed inter quiescendum, quoties libitum fuerit, lice-

bit

bit reuifere. Neque verò te magis (credo) eas regiones animo lustrantem, in quibus deos ipsos libenter ac propè familiariter versatos olim vulgus putauit: Et vnde illustri magnorum heroum natio extitit, ipsa terrarum pulchritudo, & amœnitas capiet: quàm iuuabit cum primordia, & veluti incunabula, tum res gestas, Athenarum, Sparta, Thebarum, Corinthe, Messenes, Sicyonis, Megalopolis, & aliarum complurium belli, pacisque artibus florentissimarum urbium, ac populorum cognoscere: Et summorum hominum, quos illa genuerint, & eduixerint ciuitates, Themistoclis, Miltiadis, Lysandri, Agesilai, Epaminunda, Aristomenis, Arati, Philopœmenis, Pelopida, tamque multorum, quorum passim legentibus occurrent nomina, illustrium viro-

rum virtutes & gloriam, quam sibi eorum quisque, vel defensa, vel liberata, vel aucta, & illustrata patria pepererint, intueri. Iam verò priscorum artificum opera, qui vel templis metandis, & exedificandis, vel signis, & statuis fingendis, ac fabricandis claruerunt, non minore ferme, cum leguntur, quam cum cernuntur, animum delectatione complent. Habuit sanè nihil olim Græcia quod spectaretur dignum, vel ex ære, auro, argento, vel ex ebore, ligno, marmore factum, & elaboratum, quod hic noster non eleganter, atque intelligenter explicauerit.

Qui præterea ludorum, & munerum apparatus, aut que in his euentorum varietas, festiuus spectatorem detinere possit, quam elegantissimi scriptoris, athletarum, aurigarumve, Olympici, vel Pythici pulueris

pal

palmas expetentium, certamina, gloria, statuas, accuratissimè exprimentis, & adumbrantis, pura, ac polita oratio. Accedunt quedam veluti superuacanei operis corollariæ cum modo populorum in sacris, profanisve rebus, ritus, & instituta, modo animalium quorundam minus vulgo cognitorum, vel stirpium naturas, & formas, vel terrarum, & aquarum persequitur miracula.

Abducent hæc (ni fallor) omnia à molestioribus curis cogitationem tuam. Sed inter hæc tam varia, tamque erudita lætionis oblectamenta, dum quibus vetus olim Græcia domi, forisque artibus, atque opibus effloruerit, considerabis: non magis illorum temporum felicitatem admiratione, quam eas, quibus nunc oppressa, & confecta est, calamitates, miseratione prosequere. Quis enim est, qui

a 4

si priscam Gracie quasi formam illustribus clarissimorum scriptorum monumentis, & ipsius in primis Pausania descriptionibus illuminatam intueatur, Cumque ea nouam hanc (illius ne dicam umbram, an cadauer) conferat, non & illam beatissimam fuisse, & hanc esse omnium miseriarum instar iudicet? Illa olim & ingeniorum praestantiam, & artium quarumcunque, quibus vita hominum excolitur, elegantiam sibi pro iure suo, omnium consensu gentium vindicabat. Hac, rudis, & iam propere rerum omnium ignara, patrios ritus, leges, victum, studia oblita, stupore veluti quodam, & veterno obtorpescit: Illa deductis in diuersas, & ultimas plerunque terras, pulcherrimis Colonis, exteris gentibus literas & artium ac disciplinarum quoduis genus impertiuit: Hac, Bar-

ba

barorum colluue foedata, aut efferrata potius, non modo non incorruptam illam sermonis, & morum integritatem: sed vix iam vllum prisca illius elegantiae atque humanitatis vestigium retinet. Illa magnorum, atque imperioforum regum, cum domestico consilio, & bellica virtute, tum terrestribus maritimisque copijs, & conatus fregit saepissime, & impetus debilitauit: Hac, & multis ante seculis, accerrimis diuisa, ac propere discerpta dissidijs, vecordiam suam clarissimarum ciuitatum, & populorum internicione luit: Et ab hinc annum iam paulominus centesimum, Othomanico impedita, ac denincta dominatu, tam intolerabili seruitutis premitur iugo, vt aquae, terraeque amisso iure omni, ac potestate, spiritum etiam ipsum, non è coelo magis quam ex ipso ducat insolentissi-

a 5

mi victoris nutu, & arbitrio. Illa postremo plura, quàm reliquæ omnes orbis terre partes ornamenta, & operum ostentabat insignia: Hæc, quod spectandum, aut visendum sit, nihil omnino amplius habet, quàm ruinosæ mœnium vestigia, & veluti lateri, ac putris cadaveris, ipsa iam consumptas, & abolitæ temporis diuturnitate reliquias. Magna nimirum Fortune commutatio, quæ tam ingenti & miserabili clade veterem Græciam perculit. Quò tamen vehementius nos afficere, & commouere potest eius rei cogitatio, eò maiores præpotenti, ac sempiterno Deo gratias debemus, quòd eius clementia effectum est, ut in augustissimo aui tui, sanctissimi, & sapientissimi Principis pontificatu cum in reliquis Europa partibus, tum verò maximè in Italia omnis humanitas,

& vitæ expolienda ratio, ipsius iam se antiqua Græciæ laudibus adequavit. Nam præterquam quòd virtutum omnium exemplis, legum sanctitate, literarum elegantia hæc ætas mirificè efflorescit: Viget præterea, & regendarum ciuitatum, & ducendorum exercituum peritia: Aedificandi, pingendi, fingendi, canendi etiam, psallendique artes, nihilo ferè sunt deteriores, quàm præscis temporibus fuisse dicuntur. Eloquentia, & liberalium disciplinarum studia, ita se efferunt, cum ingeniorum numero, & excellentiam, tum verò omnis doctrina recta intelligentia, ut nihil iam perfectius, aut elimatius requiri posse videatur. Quòd si per xv. superiores proximos huius pontificatus annos, tanta frui potuimus felicitate, inter graues, & perniciosos magnorum imperiorum

motus, eundem hunc Pont. Max. si nobis tot in posterum tempus, quot sperare possumus, & optare debemus Deus seruarit annos, dubitandum nihil profecto fuerit, quin diuino eius consilio, pace, terra marique parta, uniuersa Christianorum respu. omnium, omnium, quae literarum monumentis prodita fuerint, temporum sit gloriam superatura. Tu verò interea ALEXANDER, vite, ac fortunarum mearum patrone, non desines, optimis quibusque & doctissimis viris, domesticis, atque intimis familiaribus tuis tuendis & ornandis, praecleara heroicae indolis, & virtutis tuae documta dare: Atque iis sociis, atque adiutoribus, succisui temporis aliquid, è summis occupationibus, & grauissimis curis ereptum, in ea studia conferre, quibus à puero deditus fuisti. In peruoluantandis certè Pausaniae libris, è Gracii homi

hominis facundia, & eruditione. non mediocre tum fructum, tum voluptatem capies: Conuersos verò illos à me, ut fortasse non satis feliciter iudices: Conatum tamen hunc meum referendi tibi gratiam, cum pro tuis erga me meritis, tum verò maxime pro mirifico quodam, & maxime perspicuo de me quàm optime merendi studio, à te non improbatum omnino iri & spero, & maiorem in modum cupio. Vale. Roma. Id.

Mart.

*

M. D. XLVII.

15
P A V S A N I A E

VETERIS GRAE-

CIAE DESCRIPTIO,

ROMULO AMA-

SABO INTER

PRETE.

*

NEA continentis Græciæ parte, quæ Cycladas Insulas, & Aegæum mare spectat, Suniû prominet Atticæ promontoriû, in cuius ora portus, in vertice Suniadis Mineruæ replum est: Hinc porrò nauigantibus breuis ad Laurium via: vbi olim argenti metalla Atheniensibus fuere. Proximè iacet parua, ac deserta Insula (Patrocli dicitur) quòd Patroclus præfectus Aegyptiarû tritremium, quas Ptolemæus Lagi filius Atheniensibus auxilio misit, clam occupatam, muro eam & vallo muniit: Cum Antigonus Demetrii filius ipse cum exercitu agrum popularetur: Et maritimam partem classè obsessam teneret. Piræus verò, antequam

quàm Themistocles ad rempub. accederet, non nauale sed curia fuit: Nam Phalerum (ab ea enim parte, vt minimum vrbs distat à mari) nauale fuerat. Vnde & Menestheum cum aliquot nauibus ad Troiam, & Theseum multo ante, in Cretam, Minoi ob Androgei mortem pœnas daturum, soluisse, memoriæ proditum est. At Themistocles, posteaquam summæ rerum præfuit, quòd multo opportuniore loco nauis Piræa situm putaret, cum pro vnico Phaleri, triplex eius portus esset, in eo nauale exædificauit: Et nauium quidem stationes ad meam vsque ætatem steterunt. Et non longè à maximo, de tribus, portu, Themistoclis sepulchrum: Si quidem Athenienses, sui aliquando facti in Themistoclen pœnituisse tradunt, atque eius ossa ex Magnesia recepta, ab ipsius necessariis in patriam reportata. Themistoclis sane liberos constat reduces in Parthenone tabulam eam dedicasse, in qua etiam ipse inest pictus Themistocles. In Piræeo verò quæ spectentur, hæc sunt. Iouis, & Mineruæ fanum: Aeneas sunt deorum signa. Iupiter sceptrum, & victoriam: Minerua hastam tenet. Eodem in loco Leosthenes, eiusque liberos pinxit Arcefilaus. Hic ille est Leosthenes, qui Atheni-

nien

nensium atque aliorum Græcorum dux, Macedonas duobus præliis vicit: Vno in Bœotia, altero vltra Thermopylas, ac postremo ad Lamian flumen, quod exaduersum Oeræ monti est, compulsos obsecit. Longa ibidem quædam porticus est, qua pro foro vtuntur, qui proximè ad mare habitant. Nam qui longius à portu absunt, forum & ipsi suum habent. In vltima verò porticus parte, Leocharis extant opera, Iupiter & populus. Veneris verò ædem, quæ mari proxima est, Lacedæmoniorum triremibus ad Gnidum in Caria Chersoneso proffigatis, Conon erexit: Gnidij enim Venerem in primis colunt. Cuius templa apud eos sunt variis deæ cognominibus: Vetusissimum omnium, Doritidis, Acrææ alterum: Postremum quam Gnidian plerique omnes: At Gnidij, Euplæan Venerè, non Gnidian appellant. Sunt & alij Atheniensibus portus. In Munychia vnus, cum Munychiæ Dianæ templo. In Phalero, de quo iam diximus, alter, cui adhæret Cereis ædes: Et proximè, Sciriadis Mineruæ, & Iouis paulò longius. Aræ præterea & deorum, & heroum, qui ignoti vocantur. Quin & Thesei filiorum, & ipsius Phaleri eo ipso in loco sunt: Hunc autem Pha-

b

lerum Athenienses Iasoni Colchicæ expeditionis comitem fuisse dicunt. Extat & Androgei Minois filij ara, sub herois tantum nomine. Sed Androgei esse norunt, qui prisca patriæ res diligentius exquiserunt. Hinc x. ferme stadia Colias promontorium abest, quò Persarum classe deleta, navium fragmenta æstu deleta sunt. Illic & Veneris Coliadis, & dearum, quibus Genetyllides nomen, signa sunt. Has ego, quæ in Coliade coluntur, easdem cum illis esse suspicor, quas Phocenses Ioniæ populi, Gennaidas nominant. In via verò, quæ ex Phalero Athenas ducit, Iunonis sine foribus, & tecto ædes est. Incendisse eam Mardonium Gobria filium, fama prodidit: Cum tamen adhuc in ea extet deæ signum, Alcamenis (vt aiunt) opus, quasi verò id Persæ non fuerint violaturi. Ad urbem propius accedenti, Antiopes Amazonis monumentum in conspectu est. Hanc certe Antiopen à Theseo, & Piri-thoo raptam, scriptum reliquit Pindarus. Troëzenius verò Hegias hæc propemodum de ea scripsit. Herculem non prius Themistocles ad Thermodotem amnem, quam diu oppugnarat, cepisse, quàm Antiopæ Thesei amore capta (in ea enim oppugnatione Herculi socium fuisse The-

seum)

seum) oppidum tradiderit. Hæc Hegias. Athenienses verò, cum ad urbem Amazones aduentarent à Molpadiæ, sagitta confixam Antiopen memorant, Molpadiam à Theseo occisam. Est enim & Molpadiæ apud Athenienses sepulchrum. Sunt in via quæ ex Piræo ducit ad urbem, ruinæ murorum, quos Conon post nauale ad Gnidum prælium restituit. Illi enim, quos post repulso Persas Themistocles extruxerat, xxx. tyrannorum temporibus deieci fuere. Viæ adiuncta sunt virorum minime ignota sepulchra, Menandri Diopithis filij, & Euripidis, illud quidem honorarium: Nam Euripides cum in Macedoniam ad Archelaum profectus esset, illic sepultus est: Mortis verò genus, quale à multis vulgarum est, tale per me fuerit. Ac cum regibus quidem etiam poëtæ vixerunt. Ante Euripiden enim, cum Polycrate Sami tyranno vixit Enacreon: Er ad Hieronem Syracusas Aeschylus, & Simonides se contulere. Dionysio posteriori Philoxenus, Antigono Macedonum regi Antagoras Rhodius, & Aratus Solensis familiares fuere. Nam Hætiodus, & Homerus, regum familiaritates, aut nacti non sunt, aut consulto

spreuerunt: Ille, quòd agrestem vitam am-
 plexus, ab erroribus abhorruerit. Hic,
 quòd in vltimas terras peregrinatione su-
 scepra, potentium hominum opes, gloriæ,
 quam sibi apud omnes gentes maximam
 comparauit, posthabuerit. Cum alioqui, &
 Demodocum Alcinoë familiarem indu-
 cat, & Agamemnonë, poetam nescio quem
 apud vxorem reliquisse cõmemoret. Non
 longè vero à porta, sepulchrum videas, in
 cuius fastigio equestris est militari ornatu
 statua: Ipsum quidem equitem, quis sit, nõ
 nouit: Verum tam equitem, quàm equum
 fecit Praxiteles. In primò vrbs ingressu
 cella est pomparum, quas aliàs stas die-
 bus quotannis, aliàs vero incertis tempo-
 rum interuallis transmittunt, apparatus
 deseruiens. Proximum est Cereris tẽplum,
 in quo signa sunt deæ ipsius, & filia, Iacchi
 etiam facem præferentis. Inscriptum in
 pariete Atticis literis opera esse Praxitelis.
 Non longè ab hoc templo Neptunus est,
 ex equo Polyboten gigantem, ad quem
 apud Coos de testudinis promontorio fa-
 bula pertinet, hasta petens: sed inscriptio,
 quæ nostra ætate extat, alium eum esse,
 quàm Neptunum testatur. A porta ad Ce-
 ramicum, porticus aliquot sunt: & ante
 ipsas virorum, & fœminarum, quorũ non
 obscu

obscura gloria est, ænea signa. Habet vna
 quidem earum sacella quædam & Mercurij
 (sic enim appellatur) gymnasium: In
 eadẽmque est Polytrionis domus, in qua ad
 Eleusiniõrum prope ritum, initia ab ho-
 minibus inter cæteros Athenienses mi-
 nime obscuris agitari solita, traditum est.
 Sed ea in præsentia Libero Patri conse-
 crata fuerat: Ei nempe, quem Canen-
 tem, eadem sanè de causa vocant: qua Mu-
 sarum ducem Apollinem. Eodem etiam
 in loco Pæronia Mineræ, Iouis, Mne-
 mosynes, Musarumque signa sunt: Et A-
 pollinis postremò, quod & dicauit, & fe-
 cit Eubulides. Ad hoc Acratus Genius,
 vnus de Bacchi comitibus, cuius os è pa-
 riete extat, A Dionysij æde cella est, in
 qua multæ sunt fœciles statuæ: Et inter
 eas Atheniensium rex Amphictyon, tum
 alios deos, tum Liberum Patrem conui-
 uio accipiens. Adest & Elentherientis Pe-
 gasus, qui primus Liberi ipsius religiones
 Atheniensibus tradidit: Atque id ex Del-
 phico oraculo, quo prædictum recorda-
 batur, deum Icarij temporibus aduentu-
 rum: Regnum autem ad hunc modum ad
 Amphictyonem peruenit. Astæum, quo
 in loco nunc Attica est, memorant, pri-
 mum regnasse. Ei successit Cecrops, qui-

cum Actæi filia nupta erat. Huic filiæ fuere Herse, Aglauros, & Pandrosos: Filius Eryfichthon: qui ad Atheniensium regnum non accessit: Forte enim ita accidit, vt viuentē patre à vita decederet: Quo factum est, vt Cecrope mortuo: Cranaus, qui opibus & potentia Atheniensibus præstabat, regno potiretur. Cranao verò & alias fuisse filias ferunt, & Athiden, à qua tota regio, quæ prius Actæa dicebatur, Attica nominata est. Sed Cranaum Amphictyon, nihil affinitatem veritus (si quidem eius filiam in matrimonio habebat) regno per vim expulit. Verum & ipse postea ab Eriſichonio, facta coniuratione oppressus est. Patrem certe Eriſichonio mortalium neminem fuisse aiunt: Sed Vulcano ex terra genitum putant. At Ceramicus vr̄bis via, à Ceranao heroë, Liberi Patris & Ariadnes (id enim de eo prædicant) nomen accepit: In quo quæ prima ad dexteram se ostendit porticus, Regis dicitur: Nam illic tribunal eius est, qui annum magistratum gerit: quod Regnum appellant. Circa eius porticus testum fictiles sunt aliquot statuæ: Theseus Scironē in mare abiiciēs: Aurora Cephalū rapiens. Est enim in fabulis egregia specie iuuenē Cephalū ab

Auro

Aurora raptum, quòd eius amore capta esset. Cephalū fatu Phaëcontē natum: quem illa templi æditum fecerit: Sic enim & ab aliis, & ab Hesiodo in eo quod de mulieribus scripsit, carmine traditum est. Prope porticum eam, Cononi, eiusque filio Timotheo positæ sunt statuæ. Cypriorum etiam regi Euagoræ, cuius suasu Artaxerxes Phœnissas triremes Cononi tradidit: Quod sanè tanquam cuius Atheniensibus officium præstitit, quippe qui originis suæ primordia ad Salamina, Teucrumque & Cinyræ filiam referebat. Ibidem Iupiter stat, cognomento Eleutherius: Et imperator Adrianus, vir cum de aliis quibus imperabat gentibus, tum de Atheniensibus optimè meritus. Porticus altera, quæ à tergo huius extructa est, pictos habet deos, qui x i t. appellantur, & in extremo pariete Theseum, cùmque eo vnà popularem ciuitatis statum, & populum. Ea sanè pictura, argumento est, Theseum æquabilem Reipub. administrationem Atheniensibus constituisse. Inoleuit tamen & alia apud multos fama, Theseum summam rerum multitudinē tradidisse, ex eo popularem administrationē ad id vsque tempus mansisse, quo repub. oppressa tyrannidem Pisistratus inuaserit. Sunt certe de hac

b 4

ipsa re & alij minus veri hominum sermo-
nes, eorum nempe, qui prisca rerum
(quod eas scilicet ex literarum monimen-
tis non didicerunt) ignari, quæcunque à
pueris ex choris, ac tragœdiis acceperunt,
vera esse existimant: Non defuerunt qui
memoriæ prodiderint, ipsum etiam re-
gnasse Theseum, & post Mnesthei mor-
tem regnum ad quartum vsque posteri-
tatis gradum in familia eius perman-
sisse. Quod si mihi de gentilitate esset hi-
storia instituta, omnes, qui à Melanthe ad
Clidicum vsque Aesimidæ filium, & qui
post eos deinceps regnassent, enumeras-
sem. Eadem pictura, nauatam ab Athe-
niensibus in prælio ad Mantineam Lace-
dæmoniis quibus auxilio venerant ope-
ram præfert. Belli autem eius totius ordi-
nem Cadmæ oppressorem, Leuctricam
Lacedæmoniorum cladem, Bœotiorum in
Peloponnesum irruptionem, quæ Lace-
dæmoniis Athenienses auxilia miserint,
rum alij, tum Xenophon conscripsere. Pi-
cturæ argumentum, illud habet equestre
prælium: In quo ex Atheniensibus Grylli
Xonophontis filij, in Bœotio equitatu
Thebani Epaminundæ virtus enituit. At-
que hæc omnia pinxit Atheniensibus Eu-
phanor. Et idem in proxima æde Apollin-

nem fecit, cognomine Patroum: Pro fo-
ribus verò Apollinem vnum Leochares,
alterum Alexicacon cognomento (quod
est ac si Aueruncum dixeris) fecisse Cala-
mis dicitur. Deo cognomen narrant inde
extitisse, quòd Peloponnesiaci belli tempo-
ribus omnia sedantem pestilentiam, è
Delphico oraculo responso quodam edito,
is Deus sedasset. Deorum etiam Matris,
quam Phidias fecit, ibi sacellum est, & in
proxima Quingentorum curia (sic enim
appellatur, qui apud Athenienses summæ
rei præfunt) Quæ quidem in curia, & A-
pollinis sunt, & Iouis Consiliarij simula-
chra, Pisicæ arte perfecta, & populus Lysonis
opus. Nam legum latores Caunius Proto-
genes pinxit. Inter hos locum suum me-
ruit Olbiades Callippi illius filius: Qui ir-
ruentibus in Græciam Gallis ducem se
Atheniensium præsidio ad Thermopyla-
rum ingressum præbuit. Galli verò, de qui-
bus nunc incidit mentio, in extremis Eu-
ropæ oris ad vastum mare accolunt: Cuius
fines adiri posse nauibus negant: Est enim
gurgitis æstu, scopulis, & belluarum im-
manitate, quam mare aliud omne, multo
importunius. Horum fines annis Erida-
nus perlabitur, cuius in ripis Phaëthontis
casum Solis filix illius sorores collachry-

mari creduntur. Verum vt Galli appellarentur, non nisi sero vsus obtinuit, Celtas enim cum ipsi se antiquitus, tum alij eos nominarunt. Hi contractis vndecunque copiis, ad Ionium mare conuersi, omnes Illyrici populos, & quicquid gentium ad Macedonicum vsque nomen patet, quin & ipsos Macedonas oppressere. In Thessaliam denique impetu facto, cum proximè ad Thermopylas accessissent, Græcorum sanè multi, prorsus nihil ad resistendum excitati sunt: quippe qui magnis cladibus ab Alexandro, & Philippo etiam prius affecti, postremò ab Antipatro, & Cassandro penè deleti, nulli sibi crimini datum iri ducerent, si propter imbecillitatem, auxilium quique suum desiderari sinerent. At verò Athènienses, tametsi & Macedonici belli diuturnitate debilitati, & aduersis aliquot præliis propè fracti erant collectis aduentitiis aliorum Græcorum copiis, ad Thermopylas contendere. Quo quidem tempore, Callipum eius expeditionis ducem declararunt: Occupato autem quàm angustissimo montis aditu, Barbaros accessu prohibebant, ac illi tramitem eum nacti, per quem Persas olim Ephialtes Trachinius duxerat: Phocensiumque inde præsidio turbato, in Oeta

superan

superanda Græcos impunè sefellerunt. Ibi Athenienses Barbarorum multitudine à lateribus circumuenti, fortiter pugnando, Græco se nomine dignos, vt qui maxime præbuerunt. At qui ex ipsis in nauibus remanserant, grauiter laborarunt. Nam cum Lamiacus sinus ad ipsas Thermopylas maxime cœnosus sit, propter aquas (vt opinor) calidas, quæ ea parte in mare influunt, difficile dictum est, quanto labore receptis in foros viris & armis naues ex ea cœni voragine exemerint: Et ab Atheniensibus quidem ad hunc modum Græci seruati sunt: At Galli montis angustiis superatis, nihil sua magnopere existimantes interesse, alia opida capere, in Delphos & Apollinis donaria, cupiditatis suæ omnem conatum conuerterunt. Et illis quidem, & Delphi, & Phocenses, & ex aliis Parnasi vrbibus multi in vnum congregati, accitis Aetolorum copiis, quæ gens per ea tempora iuuentutis robore præstabat, instructa acie occurrerunt: Vt verò ad manus ventum est, & crebra de cælo fulmina, & sponte auulsa de Parnaso saxa diuinitus Gallorum aciem perculisse memorant: Adiciunt miraculo, armatos tris terribili specie cõtra eos stetisse, quorù duos vsque ab Hyperboreis Hyperoch

perochum scilicet, & Hamadocum venisse, tertium Pyrrhum fuisse aiunt Achilles filium: Quo factum ut annua parentatione ex eo Delphi gratiam Pyrrho retulerint, cum antea eius sepulchrum tanquam hostis, nullis honoribus unquam dignum putassent: Sed Gallorum magna pars in Asiam classe transuecti, ad illud usque tempus maritimam eius partem populationibus infestam reddiderunt, quo Pergameni, qui eam quæ olim Theutrania appellata est, regionem tenent, eos longe à mari fugatos, in finitimam partem, quæ nunc Gallogræcia dicitur, compulerunt: Vbi illi Ancyra Phrygum oppido occupata, supra Sangarium amnem confederunt. Eam urbem Midas Gordij filius condiderat, & ad meam sanè usque ætatem permanit anchora ab eo inuenta in Iouis æde: Et fons ille, quem Mida nominant, monstrabatur, in quem vinum infudisse Midam, ut Silenum captaret, vulgo creditum est. Neque verò Ancyram solum, verum & Pefimuntem ad montem Agdistin, nobile Atystumulo oppidum ceperunt. Sunt adhuc apud Pergamēnos Gallorum spolia, & pictura eorum testis, quæ in Gallos gessere. Quam verò Pergameni incolunt terram eam Cabiris

sacram

sacram fuisse perhibent: Se ipsi ex eo Arcadum numero esse volunt, qui cum Telepho in Asiam traiecerint. Bellorum verò (si quæ forte alia gesserunt) ad alias gentes fama fortassis non peruasit. Tria certè præclara rerum gestarum monimenta reliquerunt, quorum illud primum fuit, quod inferioris Asiæ imperium adepti sunt: Alterum quod Gallos, ex eo, quem prius occuparant, loco cedere coegerunt: Tertium quod Thelepho duce cum Agamemnonis copiis manum conferere ausi sunt, cum Græci per locorum incertitiam ab Illo aberrantes, è Myforum agro Troianum illum esse rati, prædas agere aggressi essent. Sed ad id redeo, unde est historia ab initio digressa. Quingentorum curiæ proximus locus est, qui Thoclus dicitur, vbi Prytanes rem diuinam facere consueverunt: Quo in loco non sanè magna sunt aliquot ex argento signa. Paulo verò superius heroum eorum statuarum positæ sunt, à quibus recentiora nomina Atheniensium tribus acceperunt. Qui certe tribuum numero auxerit, ut decem pro quatuor essent, nouaque nomina pro priscis imposuerit, id sanè ab Herodoto traditum est. Ex Eponymis autem (sic enim appellantur à quibus tribus nomina sumpturunt)

runt): vnus est Hippothoon Neptuni filius, ex Alope Certionis filia: Alter Antiochus Herculi è Meda Philantis genitus: Tertius Ajax Telamonis filius. Ex Atheniensibus Leo, quem filias ex oraculo pro salute publica deuouisse ferunt. Habet & inter eos locum suum Erectheus, qui Eleusinius prælio vicit: Eorūque ducem Immaradum Eumolpi filium interfecit. Ad hos Aegeus, & Pandionis norhus filius Oeneus: Et ex Thesei liberis Acamas. Vidi etiam Cecropis statuas, & Pandionis inter eos à quibus tribuum sunt cognomina, sed vtris eorum honorem habeant, non planè dixerim: Regnavit enim & Cecrops maior, quicum Actei filia nupta fuit, & minor Erechthei filius Pandionis nepos, pronepos Erichthonij, à quo est in Eubœam Colonia deducta. Regnavit etiam Pandion Erichthonij, & alter minoris Cecropis filius, qui cum filiis à Metionidis regno pulsus, cum ad Pylam Megarensium regem, cuius filiam in matrimonio habebat, confugisset, morbo confectus illic diem suum obiit. Estque eius mari vicinum monumentum eo in loco Megarensis agri, qui ab Atheniensibus Mergiscopus est appellatus. At filij rursus cictis Metionidis Megaris, Athenas reuersi sunt

sunt: Vbi regnum maximus natu Aegeus obtinuit: Et Pandion quidem non satis æquo fato eduxit filias: neque filios, qui suas persequerentur iniurias, ullos reliquit. Thracix certe regem, quo opes suas firma ret, sibi affinitate deuinxerat: Sed sati vim effugere, nulla possunt homines ratione. Nam cum Tereus, cui nuprum Progne data fuerat, Philomelæ eius sorori contemptis Græcorum legibus, vitium obtulisset & puellæ in super corpus ferro violasset, mulieres ad sceleris pœnam expetendam prouocauit. Pandioni verò & altera nobilis est in arce statua: Et hi quidem sunt priisci homines, à quibus Athenienses tribuum nomina indiderunt Natu autem multo inferiores & alij sunt: Attalus scilicet Mysus, & Ptolemæus Aegyptius, & penes quem atate mea imperium est, Adrianus, qui & deos vnus omnium religiosissimè colit, & populorum, qui ipsi parent, felicitati maximè consulit: Is bellum omnino nullum, nisi iuuitus, suscepit. Hebræorū duntaxat, qui supra Syros sunt, defectio nem vltus est: Que sanè Dis templa vel exerit, vel donariis & operibus exornarite. Quæ item vltro Græcis, quæque rogatus Barbaris dona ciuitatib⁹ dederit, Athenis in communi deorū omnium templo conscripe

scriptum est. Attali verò & Ptolemæi rerum gestarum memoriam, cum vetustas magna ex parte aboleuit, tum eorum negligentia interiit, qui vt eam literis mandarent, cum illis vixere: Quamobrem mea interesse duxi, & quas res gesserint, & quemadmodum ad eorum maiores, Myforum, & Aegyptiorum, finitimarumque gentium imperium peruenerit, exponere. Ptolemæum quidem Macedones, re Philippi Amyntæ filij, verbo, Lagi filium fuisse existimant: Eius enim matrem veterum ferentem à Philippo, Lago vxorem datam ferunt. Hunc & alia in Asia præclara facinora gessisse memorant: Et Alexandro in Oxydracis periclitanti, præcunctis regis amicis, auxilio fuisse. Eundem etiam Alexandro mortuo, iis qui ad Arideum Philippi filium regnum deferebant acriter restitisse, regnumque in plures partes diuidendi authorem in primis extitisse: Quo tempore ipse in Aegyptum profectus, Cleomenem quem Aegypto præfecerat Alexander, quòd Perdiccæ stude-ret, sibi suspectum occidit: Atque is Macedonibus, quibus negotium datum erat, vt Alexandri cadaver Aegæ reportarent vt sibi illud traderent persuasit: acceptumque Macedonico ritu Memphi condidit, nihilq

nihilq; omnino dubitans bellum sibi Perdiccæ illaturû, Aegyptum præidiis firmavit. Perdicas verò ad speciem quandam, in exercitu Arideum Philippi filium, & Alexandrum puerum, Alexandro & Rhoxane Oxyartæ filia genitum habuit: Quasi vero illis regnum vindicaret, cum re tamen Aegypti regnum Ptolemæo eripere conaretur: Verum ex Aegypto pulsus, amissa magna ex parte existimatione, quam in bellicis rebus consecutus fuerat, & in magnam apud Macedonas inuidiam adductus, à satellitibus suis interfectus est. Ptolemæum Perdiccæ cades ad res gerendas excitauit: Syriam igitur statim, & Phœnicen imperio suo adiecit, mox Seleucum Antiochi filium, ab Antigono eiectum, ad se confugientem in fidem recepit. Ad hæc in Antigonom & Cassandrum Antipatri filium, armis eorum se impotentiam persecutorum professus, bellum mouit: Lyfimachum Thraciæ imperatorem facile ad societatem induxit, cum & Seleuci fugam commemoraret, & Antigoni opes cunctis formidolosas fore, si quid amplius creuissent, moneret. Interea Antigonus bellum utriusque apparabat, belli tamen fortunam tentare prius non est ausus, quam audita Cærenæorum defectione Ptolemæum

in Libyam mouisse renuntiatum est. Tunc enim & Syros, & Phœnicas primo impetu in potestatem suam rededit, quibus cum Demetrium filium, illum quidem peradolescentem, verum summa virtute & spe iuuenem, præfeciſſet, ipse in Helespontum rediit: Sed antequam traieceret, cum audisset à Ptolemæo Demetrium prælio superatum, retro copias egit: Demetrius non prorsus tota prouincia hosti ceſſerat, quin & Aegyptiorum non magnam utique numerum inſidiis oppreſſerat: Appropinquatè Antigonom Ptolemæus nõ expectandam ratus, in suum se regnum recepit, Hymæ verò acta, Demetrius Cyprũ cum classe profectus, Menelaum primum Ptolemæi præfectum nauali prælio, deinde Ptolemæum ipsum proprius accedentem vicit: Mox in Aegyptum fugientem perſecutus terra Antigonus, mari Demetrius urgebat. Ptolemæus omni ex parte periculo circumuentus, præſidio tamè ad Pelusium cõſtituto, triremibus è flumine in hostem deductis ita reſtitit, vt suum sibi regnum facile tutatus ſit. Antigonus quidè ex præſentium rerum difficultate, occupandi Aegyptum, ſpem omnem abiecerat: Demetriũ tamen cum ingenti exercitu, & nauibus multis contra Rhodios miſit, vt qui se redacta

ducta in potestatem suam inſula, opportuno aduerſus Aegyptios propugnaculo vſurum ſperaret: Sed Rhodij cum ipſi per ſe bellica virtute, & operibus, ac machinis acriter obſiſtebant: Tum illos Ptolemæus omni ope, copiis que ſuis iuuabat. Antigonus igitur æque Rhodiensium, ac prius Aegyptiaca expeditione infeliciter tentata, nõ ita multo post contra Lyſimachum, Caſſandrum, & Seleucum acie dimicare auſus, magnam exercitus partem amiſit: Ac poſtea belli aduerſus Eumenem diuturnitate confeſtus è vita deceſſit. Ex omnibus autem, qui Antigonom oppugnarunt regibus ſumma fuiſſe impietate Caſſandrum iudico: Qui cum Antigoni opera Macedonia regnum conſeruallſſet, non dubitauit viro optimè de ſe merito bellum inferre. Antigono verò mortuo, Ptolemæus Syriam & Cyprum iterum ſubegit, Pyrrhũque in Theſprotidem Epiri reduxit, & per Magan Beronices, quam tunc in matrimonio habebat, filium Cyrenè, quæ à ſe deſciuerat, quinto post defectiõnem anno recepit. Quòd ſi Ptolemæus re vera Philippo Amyntæ filio genitus eſt, intemperantem vſque ad inſaniam in mulieres amorem, à patre nimirum ei quaſi hæreditarium fuiſſe facile credi po-

est. Cum enim Euridicen Antipatri filiam vxorem duxisset, ex eaque liberos etiam suscepisset, Berenices nihilominus (quam Eurydicæ comitem in Aegyptum Antipater miserat) amore captus, filios ex ea quoque genuit: Ex iis Ptolemæum iam prope moriens, sibi regni successorem declarauit, à quo Atheniensibus tribus vna est. At hic etiam Ptolemæus Arsinoës germanæ fororis amore victus eam sibi matrimonio adiunxit: Atque id non sanè ex Macedonum, sed Aegyptiorum, quibus imperabat, lege fecit. Minorem autem fratrem Argæum insidias sibi comparantem (vt fama est) interfecit. Idem etiam Alexandri cadauer è Memphi deportandum curauit. Alterum quoque fratrem ex Euridice natum, cum ab eo Cyprios ad defectionem sollicitari persensisset, de medio sustulit: At Magas eius ex eadem quidem matre frater, patre vero Philippo, Macedone illo quidem, sed ignobili & populari genitus, cum Cyrenæis, quibus à Berenice præfectus fuerat, vt à Ptolemæo deficerent, persuasisset, in Aegyptum cum exercitu mouit. Ptolemæus cum aditus ex omni parte munisset, se ad Cyrenæorum impetum sustinendum comparabat: Sed vbi Magas in itinere de

Mar

Marmaridarum (ea Libyæ Nomadum gens est) defectione est allatum, Cyrenas agmen retro agere conatus est. Quò cum illum persequi Ptolemæus conaretur, id ei fuit impedimento, quòd cum ad sustinendum Magæ imperum, & alios mercenarios milites, & Gallorum quatuor ferme milia conducta haberet: Et eam manum comperisset, de Aegypto occupanda consilia inire, eos in desertam insulam per Nilum deduxit: Eo in loco ad vnum omnes, cum mutuis confossi vulneribus, tum fame enecti periere. Magas verò cum Apamen vxorem duxisset, Antiochi filiam, Socero persuadere, vt violato frædere, quod eius patri Seleuco cum Ptolemæo iustum fuerat, in Aegyptum inuadat: Quod cum Antiochus comparato exercitu moliretur, Ptolemæus in omnes populos, quibus imperabat Antiochus, copias dimisit: Quæ imbecilliores excursionibus prædonum more, ac populationibus infestos redderent, validiores acie adorirentur. Quod sanè consilium, omnem in Aegyptum Antiocho proficiscendi facultatem eripuit. Hic nempe ille Ptolemæus est, qui (vt ante exposui) auxiliariam classem Atheniensibus contra Antigonum, & Macedonas misit, qua tamen re non ma

gnopere ad salutem Atheniensium profectum est. Huic filij ex Arfinoë non sane sorore, sed ea quæ Lysimachi filia fuit, nati sunt. Nam soror, quam sibi matrimonio iunxerat, antequam pareret, diem suum obiit, à qua Arfinoëtes regio cognomen accepit. Postulat autem locus, ut etiam quæ ad Attalū pertinent, exponantur, cū & ipse ex eorum numero sit, à quibus Atticis tribubus cognomina indita sunt. Vir fuit Macedo Docimus nomine, vnus de Antigoni ducibus, qui se postea, opesque suas omnes Lysimacho tradidit: Hic Philetærum Paphlagonem eunuchum habuit, à quo quæ gesta fuerint, cū defecisset à Lysimacho, & quemadmodum Seleuci partes fuerit secutus, inter ea inserā, quæ de Lysimacho fuerint commemoranda. Hic autem Attalus, Attali quidem filius fuit: Regno verò, quod Eumenes frater Philetæro concesserat, sui patruelis potitus est. Is omnium quæ gessit, maximum illud fuit: Quòd Gallos in eam, quam etiam nunc tenent terram à mari confugere coëgit. Iam secundum eorum ducem vnde tribus appellatæ sunt, statuas, signa deorum spectantur Amphiarus, & Pax Plutonem puerum ferens. Ibidem Lycurgus ex ære, Lycophronis filius, & Callias, qui pacem

Athe

Atheniensibus (ut vulgo memorant) ab Artaxerxe Xerxis filio, confecit. Demosthenes etiam, quem in Calauream, quæ insula iuxta Troezenen est, Athenienses exilij causa concedere coëgerunt: Reuocatumque paulo post, iterum post Lamiacam cladem in exilium misere: Quo tempore, in eandem insulam reuersus, hausto veneno, interiit. Hunc ex omnibus Græcis exulibus, vnum ad Antipatrum, & Macedonas non traxit Archias. Thurius erat Archias patria, negorium is planè valde inhumanum susceperat. Nam omnes qui ante cladem à Græcis acceptam in Thessalia Macedonibus aduersati fuerant, captos ad Antipatrum pœnas duros trahebat. Huc igitur Demosthenis nimis in patriam amor euasit. Quo mihi illud præclarè dictum videtur, Hominem nimis reip. administrationi deditum, & populari aura fidentem, haud vnquam feliciter diem extremum claudere. Prope Demosthenis statuam, Martis est delubrum, in quo duo sunt Veneris signa. Martis Alcámenes, Mineræ signum Parius vir fecit, Locrus nomine. Ibidem est etiam Bellonæ signum, Praxitelis filiorum opus. Ad templum astat Hercules, & Theseus, & Apollo tania redimitus: Virorum autem statuæ sunt

C 4

Galades, quem legum latorem Athenienses perhibent: Et Pindarus, qui quod Athenienses carmine laudavit, & statuum, & alia meruit pramia. Neque longè sunt Harmodius, & Aristogiton Hipparchi interfectores, cuius facinoris causam, & modum alij explicarunt, ex his aliquot Critias, antiquiores fecit Antenor: Has cum Xerxes, vrbe capta, quam ciues deseruerant, cum alia præda asportasset, Antiochus postea Atheniensibus remisit. In theatri verò (quod Odeum vocant, quasi cautilenarium dicas) ipso vestibulo, Aegyptiorum regum sunt statuae: Quibus est omnibus idem Ptolemæi nomen, inter eos discrimen faciente cognomine: Namque alium Philometora, Philadelphum alium appellarunt: Nam Lagi filio Soteris cognomentum Rhodij dedere. Philadelphus vero is fuit, cuius à nobis mentio, cum sermo de iis esset, à quibus tribus sunt nomina, facta est. Huic Artinoës sororis apposita est statua. At qui Philometor est dictus, octauus est à Ptolemæo Lagi filio. Id autem cognominis per illusionem nactus est: Neque enim regum quisquam fuit vnquam ex omnibus, quem maiori mater odio persecuta fuerit: Hunc enim maiorem quamuis

natum,

natum, regem saluari non est passa, & vt in Cyprum viuente patre ablegaretur, effecit. Cuius in filium acerbitatis, cum alias fuisse causas Cleopatraz memorant, tum quod Alexandrum natum minorem sibi obsequentiore fore sperabat: ob eamque rem, primum vt eum Aegyptij regem crearent, suadebat: Deinde cum repugnante plebe id assequi nequisset, in Cyprum Alexandrum misit, imperatoris qui dem nomine, re verò, vt per eum Ptolemæo formidolosior esset ipsa. Postremò ex omni Eunuchorum numero, quos amantissimos esse sui putabat, saucios in concionem produxit, Ptolemæum infimulans, & insidias sibi fecisse, & eunuchos vulneribus scedasse: Qua re Alexandrini commoti, non multum obfuit, quin Ptolemæum impetu facto opprimerent: Sed cum ille naui se è periculo eripuisset, haud ita multo post, è Cypro reuersum Alexandrum, regem appellant. Digna autem facinore pœna Cleopatram consecuta est: Eam enim filius, quem suis ipsa consilijs ad regnum euexerat, peremit: Quo scelere detecto, cum ciuium metu aufugisset Alexander, Ptolemæus in Aegyptum rediit, ac iterum regno positus, Theobanis, quòd ab ipso defecerant, bellum in-

unt

C 5

tulit: ac tertio à defectione anno in potestatem suam redactus, tam grauiter multauit, vt qui antè Græciæ ditissimas quasque ciuitates, Delphos etiam ipsos, penes quos erat sacra deo pecunia, & Orchomenios opibus superarant, nullum pristinae fortunæ vestigium retinuerint. Ipsi qui dem Ptolemæo non ita multo post morbo consumpto, pro multis eius erga se meritis Athenienses, & alia multa quæ nihil necesse est exponere, decreuerunt: Et æneâ statuam cum Berenice, quæ sola illi è legitimo toro suscepta fuerat, erexerunt. Post Aegyptios vero reges, Philippo, & eius filio Alexandro statuae posita sunt: Quorum res gestæ maiores fuere, quàm vt aliis de rebus susceptæ historiae inseri debeant. Aegyptiis quidem regibus ad veri honoris monumentum tanquam bene de se meritis præmia sunt constituta: Philippo verò & Alexandro adulatione potius multitudinis. Nam & Lyfimacho non tam eius ducti studio, quàm temporibus consulentes, eundem honorem habuerunt. Fuit Lyfimachus natione Macedo, Alexandri fratelles, quem rex ira incensus, in eandem cum leone caueam coniici iusserat: sed cū ab eo bestiam exanimatam intellexisset, viri perpetua admiratione virtutem profecu

secutus, eodem illum, quo optimum quemque è Macedonibus, loco esse voluit. Mortuo verò Alexandro ei Thraciæ parti, quæ Macedoniae finitima est, imperauit: Quam Philippus etiam antè, & Alexander tenuerant. Est autem ea regio non sanè magna: Nam reliqua Thracia adeo hominum multitudine abundat, vt nisi forte Galliam excipias, cuius nationi hominum frequentia anteponi posse videatur: Quod in causa fuit, vt vniuersam ante Romanos nemo imperio suo adiecerit. Nunc autem & Thracia tota, & quicquid Gallici nominis est, Romano imperio pareat: Sed Gallia bene cultas tantum partes, quibus imperarent, dignas iudicantes: reliquas, quæ nulli vsui visæ sunt, quòd aut immodicis frigoribus, aut soli sterilitate laborarent, consultò missas fecerunt. Eius igitur Thraciæ partis compos factus Lyfimachus, Odrysas primum bello est aggressus: Deinde in Dromichæten & Getas profectus, cum prælium initum esset cum hominibus & rei bellicæ nequaquam imperitis, & numero multo superioribus, fuga se è summo periculo, in quod res suas omnes deduxerat, eripuit. In ea pugna Agathocles eius filius paterno ductu, militaris disciplinæ

næ rudimentis tunc primum assuescens à Getis captus est. Quare Lyfimachus alius etiam præliis nihilo secundioribus belli fortunâ expertus, de summa rerum sollicitus, & quòd filius in hostium potestatem venisset, minime leuem cladem numerans, cum Dromichæte & Getis pace facta, illi, temporum necessitati obtemperans, & filiam despondit, & ea Thracia parte celsit, quæ trans Istrum est. Sunt qui non Agaroclem, sed ipsam Lyfimachum ab hostibus captum fuisse dicant: Deinde ab Agathocle iis conditionibus quas diximus, fœdere cum Getis isto liberatum. Vt verò rediit Agathoclès, Lyfandram Ptolemæi, qui Lagi filius fuerat, & Eurydices filiam, vxorem duxit: classe deinde in Asiam traiecit: & Antigoni regno capto, eam quam nunc quoque Ephesij mari proximam incolant urbem, condidit: in quam Lebedios, & Colophonios, eorum urbibus euerfis, deduxit: Eas verò urbium excisiones Phœnix iamborum scriptor deplorat: Nam Hermesiana, qui elegos scripsit, ad illud vsq; tempus subsistit fuisse non crediderim. Neq; enim is in aliqua carminum suorum parte excisam Colophonem non desseferet. At Lyfimachus Pyrrhum quoque Acacidæ filium bello

bello est adortus. Eius namque ab Epiro profectioe obseruata, cum sepe ille domo abesse consuesset, & reliquam Epirum hostilem in modum populatus est, & regum sepulchra violauit: Addit Hieronymus Cardianus (quod vt credam adduci non possum) Lyfimachum sepulchris disiectis, regum ossa dissipasse: Sed hic ipse Hieronymus ob id, quo in reges odio laborabat, hæc scripsisse creditur: Cum vnum tamen Antigonum multis idè, & haudquaquam debitis laudibus exornet. Nec vlli dubiū fuerit hæc illum de regū Epiri monimentis ad calumniam cōmentum: Quis enim crediderit hominem Macedonē sepulchra regum Epiri violasse? Nesciebat fortasse Lyfimachus eos non Pyrrhi solum, sed Alexandri etiam maiores fuisse: cum Alexander maternum genus ab Epiro, atq; adeo ab Acacidis duceret. Argumento est præterea inter Pyrrhum & Lyfimachum non multo post conciliata societas, nulla per bellum iniuria fuisse inter ipsos ad reditum in gratiam spem interclusam. Sed Hieronymus & alius habuit cū Lyfimacho similitatis causas, & eā proculdubio maximā, quòd ille Cardianorū vrbe euerfa, pro ea Lyfimachiā in Isthmi Thracij Chersoneso condiderat: Et Lyfimachus

machus quidem quantisper Cassander, eiusque liberi regnarunt, à Macedonum amicitia nō discessit: Vbi verò Demetrius Antigoni filius regnum adeptus est, ne se ille prouocaret metuens, prior cōtra eum arma mouit. Nouerat enim paternum ei esse de promouendo imperio semper cogitare: Vt primum igitur illum in Macedonia profectum, Alexandro, à quo acerfitus fuerat, interēpto, eius regno potitum comperit: probabilē belli causam nactus, ad Amphipolim cum Demetrio congressus, parum abfuit, quin de Thraciæ quoque regno in dubium veniret. Quo tempore Pyrrhi auxiliis confirmatus, & regnum retinuit, & Nestis deinde, ac Macedonum parti imperauit. Nam Pyrrhus cum exercitu veniens ex Epiro, dum Lyfimachi rebus pro tēpore studeret, magnam Macedonia sibi partem vindicarat. Verum cum in Asiam Demetrius contra Seleucum traiecisset, quantisper nihilo inferior armis fuit Demetrius, in Lyfimachi societate Pyrrhus persistit: Vbi verò Demetrius in Seleuci potestātē venit, dissoluta est inter eos amicitia. Bello itaq; vtrunque comparato, Lyfimachus Antigono Demetrii filio, & Pyrrho magno prelio superatis, & Macedonia vniuersa potitus est, &

est, & Pyrrhum in Epirum redire coegit. Multæ verò, & magnæ solent ex amore hominibus existere calamitates. Hic enim Lyfimachus cum natu iam grandior esset: & cum ipse susceptis liberis fortunatus haberetur: tum verò Agathocli filio ex Lyfandra liberi geniti essent: Arfinoēm tamen Lyfandræ sororem sibi matrimonio adiunxit: Eam, cum timeret sui ne filij, mortuo Lyfimacho, in Agathoclis potestate essent, de Agathoclis eade consilia inisse ferunt. Sunt qui scriptum reliquerint Arfinoēm Agathoclis amore captam, cūmque ad obsequium adolescens pellici non potuisset, ab ea per insidias de medio sublaturam: Lyfimachum, vbi tam audax facinus vxorem ausam cognouit, quòd nihil tamen vehementius optasset, supra quam dici possit gauisum. Eius itaque permisso, interempto Agathocle, Lyfandra ad Seleucum profugit: Secum verò habuit filios, & fratres, qui dum ad Ptolemaum confugerent, de rei atrocitate nuntium acceperant. Fugientibus verò se comitem addidit Alexander, Lyfimachi ille quidem, sed ex Odrysiade vxore filius. Hi cum Babylonē peruenissent, à Seleuco, vt bellum contra Lyfimachum

cham susciperet, supplices contenderunt. Eodem vero tempore & Philetærus, cui omnis Lysimachi pecunia cōmissa fuerat, Agathoclen interfectum dolens, seque ob eam rem Arisnoë suspectum existimans, Pergamum supra Caycum occupat, atque inde per legatū se, pecuniāque omnem Seleuco tradit. Quod ubi Lysimacho nuntiatum fuit, statim in Asiam traiecit, ac bellum prior Seleuco infert: Collatis verò signis cum eo congressus, in ipso pralio, magna clade accepta occubuit: Eius cadauer à Lyfandra multis cum precibus impetratum, Alexander Lysimachi filius ex Odrysiade (vt ante dixi) sustulit, & in Chersonesum deportatum, sepulturae mandavit: Eo sane in loco, quo nunc etiam inter Cardia, & Pactyan vicum, insignis tumulus extat: Et hæc quidem à Lysimacho gesta sunt. Apud Athenienses autem Pyrrhi etiam conspicitur effigies, cui cum Alexandro Magno sola generis propinquitas intercessit: Nam Pyrrhus Aeacida Arybbæ filio, Olympiade verò Neoptolemi filia, Alexander genitus est: Neoptolemo & Arybbæ pater fuit Alcetas Tharypi filius. A Tharypo autem retro ad Pyrrhum Achillis, quindecim sobolis gradus numerantur. Is enim primus Ilio exciso, omisso

in

in Thessaliam reditu, in Epirum appulit, atque ibi Heleni vatis monitu confedit: Cui cum nulla ex Hermione proles esset, ex Andromache tres suscepti sunt filij, Molossus, Pielus, & natu minimus Pergamus: Ex eadem verò Cestrinū Helenus genuit, cum ei Andromache Delphis Pyrrho interfecto nupsisset. Cum autē Helenus moriens Molosso Pyrrhi filio regnum reliquisset, Cestrinus collecta Epirotarum manu, eam, quæ supra Thyamin fluvium est, regionem tenuit. At Pergamus cum in Asiam traiecisset, Ariū in Theutrania dominantem, singulari, de imperio certamine dimicans, occidit: Et urbibus, quod etiam nunc manet, ex suo, & Andromaches nomine cognomentum dedit. Andromache enim filium secuta est: Et ibidem vtriusque adhuc extat heroicum monumentum. Pielus verò in Epiro mansit, ad quem potius quam ad Molossum Pyrrhus Aeacida, & maiores eius originem referunt. Fuit autem ipsum etiam Epiri imperium vsque ad Alcetam & Tharypum in vnus potestate: Nam Alcetæ filij inter se disidentes, non prius concorditer regnarunt, quam æqualiter inter se regnum diuiserūt. Postea verò Alexandro Neoptolemi filio in Lucania extincto, Antipatri metu in Epi-

d

rum reuersum Olympiadē Aecides Arybbæ filius, cum aliis est officiis profectus, tum verò eam suis copiis iuuuit ad bellum cum Aridæo, & Macedonibus gerendum, atque id inuitis etiam, ac sequi recusantibus Epirotis. Olympias victoriam adepta multa in morte Aridæo infereda, plurá; ac magis nefaria dum Macedonas infectatur, immanitatis exempla edidit. Quo minus cuiquam mirum fuit, eam paulo post graues quidem, sed meritas sceleris & crudelitatis suæ Cassandro pœnas dedisse, Eius certe inuidia Aecidæ, quo minus statim ab initio in regnum ab Epirotis reciperetur, maximè obsuit: Nam cū a quis iam, & placatis vteretur, Cassander illi iterum est aduersatus: Ac pugna quidem inter Philippum Cassandri fratrem, & Aeciden Oeniadas cōmissa, Aecides ex vulnere non ita multo post de vita decessit. Alceram deinde Arybbæ quidē filium, & Aecidæ fratrem natu grandiozem, Epirotæ regnare iusserunt, hominem planè impotentis iracundiæ, ob eamque causam à patre eiectum. Hunc cum regnum inisset, more ingenij sui furentem, ciues noctu adorti cum filiis opprimunt, quo de medio sublato, Pyrro Aecidæ filio regnum restituant. Ei ad regnum primum acceden-

denti

denti Cassander bellum intulit, homini peradolescēti, & ad resistendum non magno opere parato. At is Macedonibus in fines suos iam inuadētib; ad Ptolemæum Lagi filium se contulit, à quo mox accepta eius in matrimonium filia, ex eadem qua ceteri Ptolemæi liberi matre suscepta, cum classe, & Aegyptiorum copiis est in regnum reductus. Regno igitur iam constituto, in Corcyræos primum arma mouit, quorum cum insulam finibus suis ex aduerso sitam videret, ne aliquando hostibus pro statione esset, metuebat. Quas autem à Lysimacho clades accepit, & quē admodum pulso Demetrio Macedonia ad illud vsque tempus imperarit, quo à Lysimacho pulsus est: Et Pyrrhi simul res gestas, quæ memoria dignissimæ visæ sunt, dum de rebus Lysimachi ageremus, exposuimus. Græcorum verò neminē ante Pyrrhum bellum Romano imperio intulisse satis constat: Nam neque Aeneas quidem ipse à Diomede, aut Argiuis, qui Diomedem secuti sunt, vlla est omnino pugna successit Atheniensibus certè, & alias orbis terræ partes, & vniuersam Italianam armis opprimere cogitantibus, Syracusana clades quo minus cum Romanis belli fortunam experirentur, impedimento fuit.

d 2.

Alexander verò Neoptolemi filius, Pyrrhi gentilis, natu eo grandior, in Lucanis ante è vita excessit, quàm potuerit cum Romanis signa conferre. Pyrrhus itaque primus omnium è Græcia aduersus Romanos vltra Ionium mare copias transportauit, à Tarentinis ille quidem accersitus: si enim cum bellum diuturnum cum Romanis gessissent, iamque se illis impares intelligerent, deuincta sibi prius beneficiis Pyrrhi voluntate, quod eum Corcyraeos oppugnantem naualibus copiis iuuerant, per legatos regi, vt socia arma secum iungeret, persuaserunt, Italiam docentes toti Græciæ felicitate præstare, nec esse satis æquum se amicos, & supplicum more auxilia rogantes, iniquissimis temporibus suis deferri. Hac exponentibus legatis Troiani belli euentus Pyrrho in mentem veniebat, ac spem concipiebat ex animi sententia omnia euentura, quando ipse ab Achille originem ducens, aduersus Troiæ coloniam arma sumpturus esset: Vt verò primum in Italiam traicere statuit, quæ hominis erat in rebus gerendis alacritas, naues statim longas instruxit, nauigiæque opportuna ad equos & milites transfuehendos, vt præsto essent, curauit. Libri extant non sanè illustrium

strium authorum, qui Rerum gestarum commentarij inscripti sunt: Quos dum lego, Pyrrhi cum alacritatem, quam in præliis præ se tulit: tum prouidentiam, qua se ad futuras dimicationes comparauit, non possum non magnopere admirari. Nam priusquam Romani rescierint, in Italiam classe transmisit, & cum iam appulisset, non prius adesse eum Romani animaduertère quàm commissæ cum Tarentinis pugna, se ille cum exercitu, inopinato ostendit, factoque repente impetu hostium (vt par fuit) agmen turbauit. Actunc quidem cum se Romanis haud quaquam acie parem esse intelligeret, elephantos compararat, quos inter præliandum in illos immitteret. Belluas autem has primus ex Europæ principibus Alexander, Porò, & Indis deuictis in potestate habuit. Quo mortuo, & alij reges, & plurimas Antigonus sibi comparauit: Pyrrhus in pugna quam cum Demetrio commisit, elephantos aliquot cepit. Ii cum ad Tarentum in mediam irrupissent aciem, non parum Romanos exterruere, plerisque aliud quàm belluas esse existimantibus. Ebur enim hominum opere & arte præcis temporibus expoliri solitum norant haud dubie multi: Bestias au-

tem ipsas priusquã Macedones in Affam traicerent, præter Indos, & Libyas, finitimósque illis populos nulli viderant: Quod ipsum ex Homero facile cõiciias, qui cum lectos, & opulentiorum domos ebore ornatas dixerit, belluæ tamen nuspian mentionem facit: Quòd si aut elephantem vidisset, aut de eo quidquam audisset, antiquius opinor, duxisset hoc, quã Pygmæorum, & gruum pugnam commemorare. Pyrrum post hæc in Siciliã Syracusanorũ auocauit legatio. Nam cum Carthaginenses classe in Siciliam inuasissent, iamq; omnes Græci nominis vrbes ad vastitatem redigissent, ac postremo ipsas Syracusas, quæ sola ciuitas adhuc incolumis erat, circumfederent: Pyrrhus de Syracusanorum legatis recognita, Tarentum, Italicamque omnem oram missam fecit: In Siciliam verò cum transisset, primo statim aduentu Barbaris repulsis Syracusas obsidione liberauit. Deinde quamuis Carthaginenses nauali disciplina, quippe qui essent è Tyro Phœnices oriundi, Barbaris planè cæteris præstare intelligeret, cum illis tamen solis Epirotarum copiis fretus, configere non dubitauit: Epiri certè ne post captum quidem Ilium, maxima pars aut mare no-

rat,

rat: aut falsis escis vesceretur. Cuius mihi rei Homerus in Odyssæa testis est.

Nec norunt carula Ponti,

Nec dapibus vescum salis admiscere saporem.

At enim victus nauali prælio, cum paucis, quæ à clade superfuerant nauibus, Tarentum se recepit, vbi rebus suis vehementer attritis, de fuga (cum sibi per Romanos sine pugna discedere minimè liciturum speraret) tale cœpit consilium. E Sicilia post cladem acceptam reuersus, legatos cū literis ad Asiæ reges, & ad ipsum Antigonum dimisit: Ab aliis pecuniam, ab aliis auxilia, ab Antigono verò vtrunque exposcens: Cum legati reuersi literas ei reddidissent, Epirotarum & Tarentinorum principes in concionem vocat: Ibi quas acceperat literas non sanè recitauit, sed propediem affutura auxilia affirmavit. Cum percrebuisset igitur fama in Romanorum etiam exercitu, & è Macedonia, & ex Asia magna Pyrrho auxilia aduētare, nihil illi noui moliri ausi sunt. Pyrrhus verò ea quæ cõsecuta est nocte ad Epiri montes (quæ Ceraunia vocant) classe transfuctus est. Mox ab Italica clade cum paululum conuiesset, milite confirmato, Antigono statim bellum indixit: Cum &

d 4

alia ei crimini daret, & illud maximè, quod suam dum in Italia cum exercitu esset, nullis missis auxiliis, spem frustratus esset: atque Antigoni quidem cum proprias copias, tum Gallorum mercenarias primo impetu fudit, fugauitque, & ad maritimas vsque vrbes persecutus est. Ex ea victoria superiorem Macedoniam, & Thessaliam in ditionem suam redegit. Prælij certè magnitudinem, & Pyrrhi victoriam declarant Gallorum scuta in Itoniæ Palladis templo, quod inter Pheras, & Larissam est, depicta, cum epigrammate huiusmodi.

Hos tibi Gallorum clypeos rex donat Itoni

*Pyrrhus, ab audaci raptâ trophæa acie.
Viribus Antigoni fractû, iam maxima in
armis*

Quæ fuit Acacidum gloria semper erit.

Hæc quidem illic, in Dodonæi autem Iouis templo Macedonum scuta suspendunt, cum inscriptione.

Disibus hæc Asia terris opibusque potita

Iam premere audebant Helladâ seruitio:

Sacra Iouis templo, pendent quæ affixa columnis

Arepta Aemathij scuta eruenta viris.

At enim cum parum abesset, quin totam Pyrrhus Macedoniam subigeret, & si vnus erat omnium ad præsentem occasio-

nes arripiendas paratissimus, Cleonymus tamen eum à Macedonia in Peloponnesum auocauit: Patria quidem Spartanus fuit Cleonymus: cum exercitu tamen in Lacedæmoniorum fines hostiliter inuasit. Eius rei causam, cum Cleonymi genus percesuero, exponam. Pausanias, qui Græcis ad Platæam dux fuit, Plistoanacta filium reliquit. Hic alterum Pausaniam genuit, cuius Cleombrotus filius fuit: Is qui in Leustringa pugna dimicans, aduersus Thebanorum ducem Epaminondam, occubuit. Huic duo fuere filij Agesipolis, & Cleomenes: Mortuo autem sine liberis fratre, Cleomenes regnum obtinuit, qui Acrotatum maiorem, & Cleonymum natu minorem genuit. Cum autem Acrotatus prius, nec multo post Cleomenes diem suum obissent, inter Areum Acrotati filium, & Cleonymum de regno orta est cõtentio. Eius itaque rei causa regnum sibi quo iure, quæue iniuria Cleonymus vindicaturus, Pyrrhum in patrios fines induxit. Lacedæmonij quidem ante Leustringam cladem, nullum vnquam belli aduersum casum experti fuerant, eoque, se nunquam pedestri pugna victos, gloriabantur. Nam Leonidæ, parta ferè victoria, quominus Persas ad internicionem deleret fatigati longa

pugna militis robur defuisse asserbant: Et quæ Athenienses Demosthene duce ad Sphacteriam insulam gessissent, belli potius furtum quoddam, quàm victoriam fuisse. Prima illis illata est in Bœotiis clades: Alteram (qua maiorem in modum opes eorum afflictae sunt) ab Antipatro, & Macedonibus acceperunt: Iam tertiam eorum finibus calamitatem intulit, illatum insperantibus à Demetrio bellum: Cum verò iam quarto Pyrrhum cum infesto exercitu fines ingressum viderent, assumptis in societatem Argiuis, & Messeniis, illi obuiam venire: Quos cum Pyrrhus prælio vicisset, parum omnino abfuit, quin eodem impetu urbem caperet: Sed cum agrum populationibus infestum reddidisset, prædâque inde magnam egisset, paululum temporis requieti dedit. Iuterea Lacedæmonij ad sustinendam se oppugnationem confirmarunt. Sed & Spartam ante Demetrio oppugnante præ altis fossis, & validissimis quibusque operibus munitur: Quaque facilius aditu erat, propugnacula etiam excitarant. Dum hæc aguntur, Pyrrho Spartano bello occupato, Antigonus cum Macedonũ urbes præsidij, & munitionibus firmasset, in Peloponnesum copias duxit. Quippe qui sciret Pyrrhum

rum Lacedæmonie, & Peloponnesi parte subacta, in Epirum non statim rediturum, sed in se, Macedonicumque nomen arma conuersurum. Cum autem Argis egressus in Laconicum agrum Antigonus exercitum esset immissurus, ei Pyrrhus sit obuius: Ibi initio prælio, victor Pyrrhus fugientes in urbem persecutus est: vbi, cum eius exercitus (ut fere fieri solet in diuersa abisset, repugnantibusque acriter hostibus pro templis, ædibus, & angustis, aliisque urbis locis, Pyrrhus à suis relictus esset, in capite vulnus accepit: Ferunt eum regulæ ictu à muliere deiectæ interiisse: Argiui verò non mulierem illam, sed Cererem assumptam mulieris forma fuisse, affirmant: Et hæc quidem illi de Pyrrhi morte: Quod & Leuceas prodidit, qui carminibus indigenarum res conscripsit. Est præterea Argis, quo loco Pyrrhus cecidit, ex oraculo Cereri erectum fanum, & in eo Pyrrus ipse sepultus est. Illud verò maximè mihi mirandum videri solet, omnes ex gente, & Aeacidarum nomine, diuinitus oblata nece occubuisse: Achillem enim, ut Homerus memoriæ prodidit, ab Alexandro Priami filio, & Apolline interfectum: Pyrrhus certè eius filius oraculi iussu, à Delphis occisus est. Huic autem Aeacidæ filio, quale

& Argiui, & Leuceas dixerunt, mortis genus obtrigit: De eius tamen eade non satis constare scripsit Hieronymus Cardianus, quem scilicet cum rege viventem, in eius gratiam scribere, maximè fuit necesse. Nā si Philistus venia dignus habetur, qui cum Syracusas se restitutum iri speraret, multa Dionysij flagitia dissimulavit. Hieronymo certè multa ad Antigoni gratiam scribenti ignoscendum. Et huc quidem Epuroratum potentia euasit Cum verò Athenis Odeum introieris, & alia spectatu digna, & Liberum patrem conspicies, iuxta quem fons est: hunc, quia per nouem aquā salientes diffundit, Enneacrūnon vocant: Eum Pisistratus exornauit: Plutei quidem passim in vrbe multi, hic autem vnicus est fons. Tempia verò supra fontem Cereris, & Proserpine extructa sunt, in quorum altero Triptolemi signum est, de quo quæcunque dicuntur, mox, omisis qui de Deiope iactantur sermonibus, exponam. Inter Græciæ populos maximè de antiquitate, & deorum muneribus cum Atheniensibus certant Argiui, non aliter quidem, quàm inter Barbaros cum Phrygibus Aegyptij. Memoria itaque proditum est, Cere rem Argos venientem à Pelasgo hospitio acceptam, ibi ex Chrysanthide de filiæ

liæ raptu cognouisse. Interea Trochilum sacrorum antistitem ab Agenore Argis pulsam in Atticam venisse: Cùmque Eleusine vxorem duxisset, Eubuleum, & Triptolemum genuisse. Hæc Argiui, Athenienses verò, & finitimi, Triptolemum Celei filium fuisse, qui primus frugum cultum, & sationem tradiderit, nihil dubitant. At Musæus carminibus (si modo ea Musæi sunt) Triptolemum Oceani, & Terra filium prodidit: Et Orpheus (quam & ea Orphei esse vt credam, adduci non possum) Eubuleo & Triptolemo Dysfaulem patrem fuisse: eos à Cerere frumenta serendi rationem accepisse, quòd ex illis primum Ceres filiæ raptum cognouisset. Chærilus Atheniensis in ea fabula, cui Alope nomen est, Cercyonem, & Triptolemum fratres fuisse, ex Amphidyonis filiabus, scripsit: Et Triptolemò Rharon, Cercioni Neptunum patrem fuisse. Longiore verò oratione conantem singula persequi: & omnia, quæ de templo, cui Eleusinio nomen est, commemorari possent, planius explicare: quædam me visa per somnum species deterruit. Ad ea igitur redeo, quæ literis mandare nulla religione prohibeor. Pro templi foribus, quò loco etiam Triptolemi signum est, bos

ænca spectatur, ita ornata, ut victimæ quæ ad aram trahuntur. Ibidem sedentem videas Epimeniden Gnosium, quem cum in agrum exisset, in spelunca somno oppressum memorant, neque prius experiretum, quam annos XI. obdormiisset: Postea verò, & herocos versus fecisse, & cum alias vrbes, tum Athenas iustrasse. Quod ipsum apud Lacedæmonios sedata pestilentia fecit Thales, Epimenidis tamen neque propinquus, neque ciuis, cum illum Gnosium, hunc Gortynium fuisse dicat Polymnestus Colophonius, in eo carmine quod de Thalete Lacedæmonius fecit. Paulo hinc longius Eucleæ, quod est, ac si illustri famæ dixeris, delubrum, à Persis, qui Marathonem occupant, dicatum. Nullam autem fuisse victoriam, qua sint magis Athenienses gloriati, quam ea, quam ex Marathonis pugna sunt adepti, hinc præcipue ut credam adducor, quod Æschylus, cum prope iam esset ut è vita decederet, qui de se ipso ante prorsus conticuerat: vir tanta in pœssi nominis celebritate, cuiusque virtus naualibus præliis ante ad Artemisium & Salaminem enituerat, de Maratonia pugna, cum suum carmen ederet, in ipsa operis fronte suum & patriæ nomen inscripsit. Marathonium enim

nim saltum, & Persas qui illuc descendunt suæ testos virtutis citat. Supra Ceramicum, & porticum, quæ Regia dicitur, Vulcani est sanum, in quo, quod Mineruæ positum sit signum, nihil sanè admiram, cum ad ea, quæ de Erichthonio vulgo traduntur, animum refero. Dea verò signum, quod glaucos habeat oculos, Libicam de ea re fabulam comperio: Mineruam Neptuni, & Tritonidis paludis filiam esse, atque ideo glaucos illi itidem ut Neptuno oculos esse. Non longè abest cœlestis Veneris delubrum, quam primi omnium Assyrij coluere, à quibus Paphij in Cypro acceptum sacrorum ritum cum Phœnicibus qui in Palæstina Ascalonem urbem incolunt, Phœnices cum Cyteriis communicarunt. Athenis verò eam religionem induxit Aegeus, cum Veneris ira & sibi prolem non obtigisse, & sororibus calamitatem immissam putaret. Quod ætate nostra extat deæ signum ex pario lapide, Phidias opus fuit. Sed Athmonensium apud Athenienses curia est: Eius curiales multo ante Actæum Porphyriana regnasse ferunt: Ab eoque, quod apud ipsos est, cœlestis Veneris templum dedicatum. Sed & alia multa longè diuersa ab iis, quæ com-

muni urbana plebis opinione recepta sunt, per curias iactantur. Pergentibus verò ad eam porticum, quæ à picturæ varietate Pœcile dicitur, Mercurius æneus in conspectu est, quem Forenses vocant: Propè porta est, ad quam trophæum ab Atheniensibus erectum, iis nempe, qui Plistarchum Cassandri fratrem, cui ille equitatum suum, & conductitium militem commiserat, equestri certamine fuderunt. In ipsa autem porticu Atheniensium primum acies in Oenoë Argiui agri vico, aduersus Lacedæmonios instructa. Expressa verò res est non ad pugna iam efferuescentis effigiem, cum quisque pro se virtutis documenta dare contendit, sed accedere aduersæ acies videntur, & iam comminus congregi: In medio autem pariete Athenienses sunt Theseo duce cum Amazonibus dimicantes. Hæ verò solæ ex omnibus sceminis, nulla vnquam clade deterreri potuerunt, quin belli novam semper aleam subirent: Nam & Themiscyra capta, & copiis, quas contra Athenienses miserant, deletis, ad Troiam cum Atheniensibus ipsi, & vniuersis Græcis pugnarunt. Post Amazones, Græcos cernas Ilium excidentes, & reges ob Aiæcis in Cassandram nefarium

rium facinus, in vnum congregatos: Quo in loco cum ipse Ajax, tum captiuarum agmen mulierum, & inter cæteras, Cassandra ipsa picta est. In extremo picturæ loco, sunt qui in Marathone aduersus Persas pugnarunt: Ibi ex Bœotia Plataenses: Et item Attici nominis omnes, qui cum Barbaris conflixerunt: Spectatur autem in pugnando par in vtraque acie alacritas. Quæ in parte prælium commissum est, fugientes videas Barbaros, & in ipsa fugæ trepidatione se temere in paludem trudentes: In ipso operis fine Phœnissæ naues sunt, & Barbarorum, qui in eas se coniecerant à Græcis facta cædes. Ibidem & Marathon heros est pictus, à quo campi nomen habent. Theseus quoque tanquam à littore soluens, Minerva, & Hercules. A Marthoniis enim Herculi primum (vt ipsi memorant) honores habiti sunt. Inter pugnantium imagines maxime illustres sunt Calimachus, cui postea Athenienses imperium detulere. Inter duces Miltiades, & Echetus heros, cuius posterius mentionem faciam. Eodem in loco aenei clypei infixi sunt, cum inscriptione, Scionæorum eos, & auxiliorum esse: Qui verò pice oblitri contra temporis iniurias sunt, eos & alia simul spolia, quæ ibi spectantur, de

Spartanis esse dicunt in Sphacteria insula captis. Ante porticum statuæ sunt æneæ, Solon in primis, qui Atheniensibus leges dedit. Non longè abest Seleuci statua, cui haud obscura prodigia futuram felicitatem significarunt. Cum enim ex Macedonia cum Alexandro profecturus Pellæ Ioui sacrificaret, ligna aris imposita vltro ad dei simulachrum accesserunt, nullisque subiectis ignibus accensa sunt. Mortuo vero Alexandro, hic ipse Seleucus Antigonum Babylona cum exercitu aduenientem rimens, ad Ptolemæum Lagi filium confugit. Mox Babylona reuersus, Antigoni exercitum fudit, ipsûmque Antigonum occidit, ac deinde victum prælio Demetrium Antigoni filium cepit: Quæ cum illi omnia prosperè euenissent, ac nõ ita multo post Lyfimachi opes corruissent, totius Asiæ imperium Antiocho filio tradidit. Ipse magnis itineribus in macedoniam rediit: Et Græcorum sanè & Barbarorum copiis Seleuci exercitus constabat. At Ptolemæus Lyfandræ frater à Lyfimacho, ad quem antea confugerat, discedens, vir tanta in rebus gerendis alacritate, vt Fulmen sit cognomento appellatus, cum Seleuci exercitum Lyfimachiam attigisse certior factus esset, cum impetu facto

ador

adortus fudit, & occidit: Omnem verò eius pecuniam cum regibus ditipiendum tradidisset, Macedonia regno ipse potitus est. Deinde primus ex omnibus (quos ipsi nouimus) regibus, acie cum Gallis congregi ausus, ab illis interfectus est. Macedonia verò regnum Antigonus Demetrii filius à se seruatum obtinuit. Seleucus cum quidem iustitia, & pietate reges omnes antecelluisse, facile adducor: Quippe qui Apollinis colossium Milesiis à Xerxe ademptum, & Ecbatana asportatum in Branchidas reportandum curauit. Et cum condita Seleucea ad Tigrin fluuium in eam Babylonios inquilinos deduceret, neque muros Babylonis demolitus est, neque Beli templum euectit, & Chaldaeis vt proxima templo loca inhabitarent, permisit. In foro, & alia sunt opera, quæ præcipuam quandam Atheniensium in dis colendis diligentiam declarant: Et misericordiæ ara, cuius numini, quòd magna habeat in tota hominum vita & casuum varietate momenta, soli ex omnibus Græcis singularem quandam honorem habent Athenienses. Neque verò illi maiorem quàm ceteri in homines humanitatem, ac non in deos etiam religionem præ se ferunt. Est enim sua apud illos Pudo-

C 2

ri, Famæ, Alacritati ara. Quanto verò cæteris deorum cultu præstent, secunda, qua in præsentia vtuntur fortuna, argumento esse potest. In gymnasio, quod Ptolemæû à conditore nuncupatum, à foro non longè abest, lapides sunt (Hermæ nominantur) qui spectentur sanè digni. Ptolemæi quoque ex ære statua. Iubæ etiam Libyci, & Solensis Chryssipi. Proximum gymnasio est Thesei templum, in quo hæc picta sunt. Atheniensium contra Amazonas pugna, quæ & in Mineruæ Clypeo, & in Olympij Iouis basi incisa est. Picta ibi etiam est Centaurorum, & Lapitharum rixa, vbi Theseus Centaurum occidens, spectatur, cum inter alios æquo Marte pugna committi videatur. Quæ in tertio inest pariete pictura, non satis iis, qui, vti res gesta sit, non didicerint, cognita esse potest: Cum & vetustas multa aboleuerit, & Micon non fuerit pingendo totam rem persecutus. Minos cum Theseum, cæteramque puerorum manum in Cretam abduceret, amore Peribœæ captus est, cuius cum Theseus libidini aduersaretur, & alia in illum, ira incensus, maledicta contulit, & Neptuni filium esse negauit. Quòd quam habebat calatam gemmam, in mare si abiecisset, non esset eam ad se

re

reportaturus: Vix ea locutus, gemmam dicitur abiecisse. Theseum verò memorant cum ea, & corona, quam ab Amphitrite dono acceperat, è mari emeruisse. De Thesei autem morte multa planè inter se discrepantia traduntur: Aiunt enim eum à Plutone victum, non prius dimissum, quam ab Hercule solueretur. Illa veri multo similia aliquando audiui: Theseum in Thesprotidem, vt regis vxorem raperet, venisse cù Pirithoo (is enim quaerendæ sibi vxoris cupiditate nimia impulsus, arma ceperat) Exercitus verò magna parte amissa, à Thesprotorum rege in vincula ad Cichyrum coniectum. In Thesprotide quidem & alia valde, quæ spectentur digna sunt: & Iouis in Dodona templum, sacræque ei fagus. Ad Cichyrum Acherusia est palus. Acheron amnis, & Cocytus præterfluunt, aqua insuauissima. Quæ loca cum vidisset (vt opinor) Homerus multa ex illis in suum de inferis poemâ, transtulit, & ipsa etiam carminibus amnium nomina inseruit. Cum verò in vinculis adhuc Theseus detineretur, Aphidnâ cum exercitu Tyndari filij adorti capta vrbe Menestheum in regnum restituerunt. Et Menestheus quidè Thesei liberis quominus se ad Elephenorem in Eubœam re

ciperent, nihil obstitit: Sed cum Theseo, si unquam è Thesprotide redisset, fore se opibus multo inferiorem intelligeret, multis obsequiis populo sibi conciliato obtinuit, ne rediens reciperetur. Missus itaque ad Deucalionem in Cretam, cum aduersa tempestate in Scyron insulam delatus esset, à Scyriis, cum ob generis claritatem, tum ob rerum præclare gestarum magnitudinem, benignè acceptus est. Quæ res effecit, ut cum Lycomedes per insidias demedio tollendum curaret. Theseo verò templum Athenis dicatum est, non multo post Marathonem à Persis occupatum.

Quo tempore Cimon Miltiadiis filius, Thesei mortem vltus, Scyron deleuit, eiusque ossa Athenas reportauit. Castorum exin templum perantiquum est, in quo ipsi iuuenes equis insidentes spectantur. Hic eorum res gestas Polygnotus pinxit. Et Leucippi filiarum nuptias. Micon verò eos, qui Colchos cum Iasone nauigarunt, omnium autem accuratissimè Acastum, eiusque equos fecit. Supra Castorum Aglauri lucus est: cui, & Herse, ac Pandroso sororibus, Mineruam aiunt Erichthonium in cistam abditum, commississe, admonitis, nequid intus esset, curiosè inspicerent.

Pandroson quidem paruisse ferunt: Soror-

res verò cistam resignasse, visoque Erichthonio, furii agitatas, se de arcis maxime prærupto loco præcipientes misisse: Ea sanè parte, qua Persæ irruptione facta ex Atheniensibus eos, qui se quàm Themistoclen oraculū acutius intellexisse arbitrati, arcè ligneis operibus munierant, ceciderunt. Proximè abest Prytaneum, in quo Solonis leges per scriptæ adseruantur. Signa verò deorū ibi posita, Pacis, & Vestæ. Virorum imagines, cū aliorum tum Autolyçi Pæcratiastæ, Nam Miltiadiis, & Themistoclis statuas, priori aboli in inscriptione, Romano & Thraci homini attribuerūt Hinc ad inferiores vrbs partes descendētibus Serapīdis fanū se ostēdit, cuius religionē à Ptolemæo Atheniēses acceperunt. Apud Aegyptios autē cōplura sunt eius dei tēpla, sed omnium clarissimū habēt Alexandrini: Antiquissimū Mēphitici: Quo neque exteris hominibus, neque sacerdotibus ipsis aditus patet, priusquā Apim bouem humarint. A Serapidis fano non longe abest locus, vbi primum Pirithoum, & Theseum societate inita, memoriæ traditum est, Lacedæmona, & deinde in Thesprotiden profectos. Proximo olim loco erectum fuit Lucinæ templum, quam ex Hyperboreis Delum venisse memorant, ut parturienti

Latonæ opem ferret: E Delo verò ad alias gentes Lucinæ nomen peruasiffe. Ac Delij quidem Lucinæ diuinam rem faciunt, & ad eius aram hymnum Olenis cantant. Cretenses incolæ Gnosinæ regionis ad Amnisum eam genitam putant: Iunonis filiam fuisse: Soli autem omnium Athenienses deæ signa vsque ad imos pedes velant: Eorum duo è Creta aduecta Phædræm dedicasse: Tertium omnium antiquissimum, ab Erisichthone è Delo deportatum, sceminæ aiebant. Olympij verò Iouis templum Adrianus imperator dedicauit: Et in eo signum, quod magnitudine cum Romanis, & Rhodiensibus colossis conferri possit. Videas ibidem, & alia signa ex ebore & auro, in quibus æque artem, ac magnitudinem admirere. Sunt & duæ Adriani statuæ ex Thasio: Totidem ex Aegypcio marmore: Ad templi verò columnas, vrbum, quas colonias Athenienses appellant, ex ære erecta sunt simulachra. Est autem totius templi ambitus stadium amplius quatuor, neque eius vlla pars statuis vacat: Singulæ enim vrbes in eo, Adriano statuam posuerunt: Quas omnes Athenienses longo intervallo superarunt, erecto eidem mirandi operis colosso in postica templi parte. In eodem

dem ambitu vetera sunt, Iupiter æneus, Saturni & Rheæ delubrum, & lucus, quem Olympiæ nuncupant: Ibi in cubiti ferè altitudinem solū subsidit, quæ post Deucalionis eluuiouem, aquam defluxisse memorant: In eum hiatum, quottannis è melle, & triticea farina polentam porriunt. In columna est Isocratis statua: Is tria reliquit præclaræ actæ vitæ monumenta. Primū perseuerantiæ, quòd, cum octo & nonaginta annos vixisset, nunquam discipulos habere desit. Alterum modestiæ, quòd semper fuit à publicis negociis & curis seiunctus. Tertium, quòd sibi libertatem carissimam rerum omnium fuisse declarauit: Post acceptum enim de pugna ad Chæroneam nuncium, præ animi ægritudine voluntariam mortem oppetiit. Ibi etiam positi sunt è marmore Phrygio Persæ, æneum tripodem sustinentes, tam ipsi, quàm tripodes qui spectentur digni. Olympij quidem Iouis vetustissimum templum Deucalionem ædificasse vulgo proditum est: Nam Athenis habitasse Deucalionem provalde perspicuo signo habent sepulchrum eius, quod ab hoc ipso templo non longè abest. Adrianus verò & alia Atheniensibus opera exædificauit, & Iunonis, ac

Iouis Panellenij templum, communemque omnibus diis ædem. Spectantur inter cætera opera, vt quæ maximè, columnæ centum & viginti ex Phrygio marmore, & ex eadem materia parietes in porticibus extructi: Et in iis cellæ, quarum lacunar auro, & alabastro præfulget. Signis ipsæ, & picturis vndique exornatæ. Bibliotheca est in eodem templo, & gymnasium Adriani cognomento, in quo columnæ centum è Libycis lapidicinis. Proximè Olympij Iouis templum, Apollinis Pythij signum est: Et alia item Apollinis, quem Delphinium appellant, ædes. Ea cum ad fastigiũ perducta iam esset, aiunt incognitum adhuc Theseum urbem introiisse talari palla, & coma eleganter cõposita: Atque vt primum ad Delphinij accessit, rogatum per illusionem ab iis, qui fastigium erigebant, quid ita nubilus virgo sola erraret, eumque nihil aliud respondisse, sed disunctis à plaustrò, quod in proximo erat, bobus culmen templi altius quàm fabri statuerant, proiecisse. De ea verò vrbis regiuncula, quam Hortos vocant, & Veneris in ea templo, signoque quod templo adfuit, figura, vt Herma quadrata, nihil fide dignum est ab Atheniensibus traditum. Epigramma

autem

autem indicat coelestem Venerem esse, earum, quæ Parca appellatur, natu maximam. Sed quod in horris signum Veneris est, Alcamenis opus fuit: Et inter ea, quæ Athenis cum admiratione spectantur, suũ obtinet locum. Est etiam Hercules delubrum, quod Cynosarges dicitur: quod ab alba quidem cane esse appellatum, qui oraculum norint, nihil dubitant. Ibi aræ sunt Hercules, & Hebes, quam Iouis filiam, & cum Hercule nuptam fama vulgavit. Alcmenes etiam ara & Iolai, qui multorum Hercules laborum comes fuit. Lyceum à Lycio quidem Pandionis filio nomen habet. Apollinis autem illud templum fuisse, & olim, & his etiam temporibus creditum est: Lyciũque inde primũ Apollinem dictum. Termisenses quoque, ad quos Aegeum fugiens Lycius se recepit, ab eo Lycios appellatos memorent. Est secundum Lycij, nisi Megarensium regis monumentum, quem cum Minos interemisset, sublatum Atheniensis eo in loco sepelierunt. De hoc quidẽ Niso fabula vulgata est, capillum purpureum habuisse, quo saluo, mori se non posse ex oraculo cognorat. Ita verò accidit, vt cũ Crentenses eius fines hostilem in modũ adorti, & alia in Megaride oppida subitis incur-

sonib

sionibus cepissent, & ipsum intra Nisææ
 mœnia compulsum, obfessissent, Nisæ filia,
 Minois amore capta, crinem patri deton-
 derit. Et hæc quidem sic propemodum nar-
 rantur. Amnes in Attica nobiles sunt, Ilis-
 sus, & in eum cadens Eridanus, eodẽ cum
 Gallico Eridano nomine. Ilissus verò ille
 est, ad quem Iudentem Orithyiam, Bo-
 ream rapuisse, sibiq̃ue matrimonio adiu-
 xisse memorant. ob eamque cum Atheniẽ
 sibus affinitatem, Barbarorum multas tri-
 remes demersisse. Ilissum Athenienses, &
 aliis Dis, & Musis sacrum putant, quarum
 in eius ripis ara est, Ilisiadum Musarum
 dicta. Non longè ab eo locus ostenditur,
 vbi Peloponnesij Codrũ Melanthis filium,
 Atheniensium regem interfecerunt. Vbi
 Ilissum traieceris locũ offendas, qui Agre
 dicitur, & vepatricis Dianæ adẽ. Ibi enim
 primum cum ex Delo paulo ante in ea lo-
 ca venisset, venationibus operam dedisse
 Dianam ferunt, ob eamque causam eius
 simulachro arcus additur. Quod iam di-
 cam, non faciliẽ, qui audiunt, vt credant ad-
 duci poterunt: Mirantur qui viderint, Sta-
 dium est è candido marmore, ea magnitu-
 dine, quem facile hinc conicias. Supra Ilis-
 sum mons est, is lunata forma ad annis ri-
 pã recta duplici muro pertẽdit. Hoc sta-
 dium

dium Herodes Atticus erexit, multũq̃;
 ex Pentelicis lapidicinis in eo cõsumpsit.
 E Prytaseo in viam descendas, quam Tri-
 podas appellant, in qua surgunt deorum
 delubra, & in his tripodes dicati, vnde no-
 mē viæ est: Aenei ij sunt, in quibus insunt
 memoratu digna, illustrium artificũ ope-
 ra: Inter ea Satyrus, quo Praxitelem ma-
 gnopere gloriatum ferunt. Nam cũ Phry-
 ne, cuius erat amator, ab eo sibi depopo-
 scisset, quod esset eius operum pulcherrim-
 um, non sane renuit: Verum, quod ipse
 de suis operibus iudicium facere pertina-
 citer recusarat. hoc astu mulier expressit:
 Eius seruus accurrens nuntiat, Praxitelis
 officinã igni correptam flagrare, bonãm-
 que eius operum partem iam periisse, non
 tamen adhuc omnia exusta: Exanimatus
 Praxiteles, foras exiit, & actum est, in-
 quit, de laboribus meis, si Satyro, & Cupi-
 dini flammæ non pepercerunt. Tum Phry-
 ne eum bene sperare iubet, nihil enim tri-
 ste accidisse, sed illum dolo cogere volu-
 isse, vt quod pulcherrimum operum suo-
 rum esse iudicaret, confiteretur: atque ita
 sibi illa Cupidinem delegit. Libero verò
 patri proximo loco dicatus est Satyrus
 puer, poculum porrigens. Amorem Libe-
 ro ipsi assistentem Thymilus fecit. Est
 etiam

eriam Liberi iuxta theatrum antiquissimum templum, intra cuius ambitum duo sunt delubra, & totidem Bacchi signa: Alterum Eleuthereus, Alcámenes alterum, ex ebore & auro fecit. Picturæ eodem in loco hæ sunt, Liber Vulcanum in cœlum reducens, qua de re hæc Græcorum fabulis vulgata: Vulcanum recens natu à Iuno ne abiectum, nihil verò illum iniuriæ oblitum, dono matri auream sellam misisse, cum occultis quibusdam vinculis, deam cum assedisset, statim vinculis implicitam. Cum verò præterquã Libero patri fidem deorum nemini haberet Vulcanus, vino delinitum Liber in cœlum eum reduxit. Picti sunt etiam Pentheus, & Lycurgus suæ in Liberum temeritatis pœnas dâtes. Ad hæc Ariadna dormiens, Theseus in patriam rediens: Et Bacchus ad rapiendam Ariadnam descendens. Non procul à Libero, theatròque ei proximo ædificium est, quod extructum ferunt ad similitudinem Xerxis tabernaculi. Instauratum id quidem est: Vetustius enim illud Sylla captis Athenis cremanit. Syllanæ illius Athenarum expugnationis causa hæc fuit. Mithridates Barbaris ponti Euxini accolis imperavit: Quo verò nomine Romanis bellum intulexit, quòque modo cum Asiam

inuasis

inuasisset, alias eius vrbes vi in suam potestatem redegerit, alias societate sibi deuinxerit, qui cupiunt res à Mithridate gestas cognoscere, exquirant accuratius, Ego eantum, quæ ad Athenarum calamitatem pertinent exponam. Aristion quidem erat Atheniensis, quem consueuerat Mithridates ad Græcas ciuitates Legatum mittere. Hic cum Atheniensibus egit, vt in amicitia Romanis Mithridatem præferrent, ne mini tamen id præterquam de plebe seditiosissimo cuique persuasit: Nam qui aliqua fuerunt existimatione, se ad Romanos vltro contulerunt. Commissa verò pugna multo superiores Romani fuere: nam in fugam versos Aristionem, & Athenienses ad urbem, Archelaum verò, & Barbaros in Piræeum persecuti sunt. Erat hic Archelaus vnus ex Mithridatis ducibus, quem non multo ante Magnetes Sipyli incolæ incurfionibus fines suos vastantem, multis ex Barbarorum agmine cæsis, vulnerauerant. Obsidione Athenienses cum vigerentur, Taxilus Mithridatis dux, qui tunc forte Elateam in Phocide circumsedebat, excitus rerum earum nuntio, in Atticam copias suas traduxit. Id cum audisset Romanus imperator, copiarum partem ad urbem obsidendam reliquit: ipse cum multo

maiore,

maiore, Taxilo in Bœotia occurrit: Triduo post, in Romana castra ultro, citrôque missi nunciij venerunt. Syllæ quidem Athenarum muros captos, obsidentibus verò Taxilum prælio ad Cheroneam victum. Sylla igitur ubi Athenas rediit, omnes, quos sibi aduersatos nouerat, in Ceramicum conclusos, sorte decimum quemque ad supplicium duci imperauit. Cùmque nihil omnino de sua in Athenienses iracundia remitteret, fugientes nonnulli, Delphos uenerunt: Quibus consulentibus nunquid fato deleri Athenas necesse esset, respondit Pythia de ure nescio quæ. Post hæc in illud morbi genus Sylla incidit, quo Pherecydem quoque Syrum consumptum accepimus. Eius multa sane immania, & Romano homine indigna in Athenienses facinora memorantur, ex quibus tamen illi non omnem existimo calamitatis causam exitisse, sed violati supplicis vindicem deam fuisse, Quòd Aristionem, qui in Mineræ templum confugerat, vi extractum, interfici iussisset. Athenæ in hunc modum Romanorum bello affectæ, imperante Adriano denuo floruerunt: In theatro Athenis sunt tragicorum quorundam, & comicorum, eorum tamen minimè illustrium, statuarum multarum: Neque enim præter Menandrum,

drum, quisquam ibi cuius celebre fuerit nomen, aspicitur. Ex tragicis verò nobiles positi sunt, Euripides, & Sophocles. Fama est sub idem tempus, quo supremum diem clauserit Sophocles in Atticam irrupisse Lacedæmonios, eorùmque ducem sibi visum Liberum patrem videre, mādantem, ut nouam Sirenem omnibus, qui mortuis haberi consueuerunt honoribus, prosequeretur. Idem verò in quiete visum, Sophoclem & eius habuit poësin: obtinuit certè consuetudo, ut nunc etiam poëmata, & orationum quoduis genus, in quo insit suauiloquentia, cum Sirenis cantu conferatur. Aeschylus imaginem multo post eius mortem, & picturam eam, qua eius ad Marathonem virtus expressa est, factam puto. Hæc autem ipse de se scriptum reliquit: puero sibi olim dum uas custodiret, in agro dormienti, Bacchum imperasse, ut tragediam scriberet: Sæpe cum primum illuxisset, dicto audientem periclitatum, quid in ea re posset, omniâque se minimo negotio consecutum. In muro, quem Australem vocant, qui ab arce ad theatrum excurrit. Gorgonis Medusæ inauratum caput inclusum est, ægis addita, in theatri vertice specus è saxo arcem subit: In eo est tripod, in quo Apollo, & Diana cernuntur,

Niobes filios de medio tollentes: Ego sane Nioben ut viderem, in Sipylum montem ascendi. Silex, & prærupta crepido imminet, quæ prope assistenti, neque mulieris, neque lugentis formam ostentat. Qui verò procul aspexerit, mulierem lachrymantem & moerentem videre sibi videatur. In ea via, quæ à theatro in arcem ducit, Calus sepultus est, quæ sororis filium, & discipulum cum Dædalus interfecisset, in Cretam aufugit: Atque inde Cocylum in Siciliam. Aesculapij verò ades, cum ob plurima eius, & filiorum signaturum ob egregias picturas quæ spectetur dignissima: In ea fons est, ad quem Halirrhothium Neptuni filium à Marte, cuius filia Alcippæ vitium obtulerat, interfectum tradunt: Deque ea cæde primum capituli iudicium factum. Ibidem & alia complura & Sarmatica dicata est lorica, quam qui intueatur, nihilo quàm Græcos ad artes excolendas Barbaros minus solertes putabit: Nam Sarmatis nulla sunt ferri metalla, neque ad eos aliunde ferrum importatur. Sunt enim hi præcunctis earum regionum Barbaris ab hominū commercii alienissimī: ob eam igitur ferri penuriam, vimineis hastarum cuspidibus uti pro ferreis excogitarūt. Arcus & sagit-

tas

tas ex corno habent, & earum item vimineas cuspides: Catenas verò in quemcunque assecuti fuerint hostium iniicientes, aduersis à cursu equis, laqueis implicatos subuertunt. Loricas hoc ferme modo faciunt: Magna equorum armenta habent, neque enim in partes terra descripta, privatorum vrbibus feruit, aut quidquam præter agrestem syluam fert. Compascua igitur tota regio est, & incolæ Nomadæ, id est vagi pastores appellantur: Equis non ad belli munia solum utuntur, sed ex eodem pecore & hostias dis cædunt, & sibi cibum comparant: Ungulas ubi legerint perpuratas, ac dissectas, ad similitudinem squammarum draconis expoliunt. Quod si quis draconem non viderit, haud errarit si opus illud ungulis confectum pineæ nucis adhuc viridis torulis simile esse putarit. Has itaque squammulas perforant, & equinis vel bubulis nervulis consuunt, inde sibi loricas concinnant: Quæ neque elegantia, neque firmitate lorici Græcorum inferiores sunt: Earum namque tum cōminus, tum eminus percussæ, ictus sustinent: Nam lineæ lorice hæudquam pugnantibus vtilis, quod ferro vehementius immisso peruia sunt, sed venatoribus certo præsidio sunt: In illis namque

f. 2.

leonum & pardorum dentes retunduntur:
 Et linteas quidē cum in aliis, tum in Gry-
 nāi Apollinis templo dicatas videas, vbi
 lucus tam ex fatiuis arboribus est, quā
 ex iis, quæ solo odore & specie delectant.
 Post Aesculapij sanum, quā ad arcem iter
 est, Themidis delubrum surgit, & ante
 ipsum Hippolyti monumētum, quē diris
 confixum ē vita excessisse memorant. No-
 runt autem vel Barbari, qui Græcæ linguæ
 expertes non sunt, quæ de Phædræ amo-
 re, & nutricis audacis obsequio vulgata
 sunt. Est verò etiam apud Troëzenios Hip-
 polyti tumulus, de quo hæc ipsi tradide-
 runt. Theseum cum Phædrā ducturus
 esset, veritū ne qui gignerentur liberi, aut
 ipsi Hippolyto, aut illis Hippolytus impe-
 rareret, ob eam rem Hippolytum Troëze-
 nem ad Pittheum amādasse. Tum vt apud
 illum educaretur, tum verò vt in eius re-
 gnum succederet. Post hæc cum Theseus
 Palantē, & eius filios res novas molientes
 occidisset, Troëzenem, vt de cæde purgare-
 tur, venisse: ibi tūc primū Phædræ visum
 Hippolytū, eiūsq; amore insaniētē, de mor-
 te sibi cōfiscēda cōsiliū cepisse. Myrtus ad
 huc apud Troëzenios ostēditur, perterebra-
 tis vndiq; foliis: Eam sanè talem ab initio
 fuisse negāt, sed ex amoris ægrimonia Phæ-
 dram

drā crinali acu folia transfixisse. Vene-
 ris popularis, & Suadelæ cultum induxit
 Theseus, cum in vnam ciuitatem ex agris
 Atheniensem populum compulisset: Eorū
 numinum vetera simulachra, mea quidem
 ætate, nulla extabant: Quæ nunc extant,
 artificum haudquaquam ignobilium ope-
 ra sunt. Est & Telluris puerorum nutricis,
 & Cereris pubescentis templum. Cogno-
 minum verò causas à sacerdotibus qui sci-
 scitati fuerint, discent. Ad arcem vnicus est
 aditus, nam ex aliis partibus, aut præruptis
 rupibus, aut valido muro incingitur: Vesti-
 bula quæ Propylæa appellant, è candido
 marmore fastigia habent: Quo sanè opere
 hac ipsa ætate nihil aut ornatu, aut lapidū
 magnitudine præstantius. Equestres statuę
 quorum nam sint non habeo dicere, Xen-
 phontis ne filiorū sint, an verò ad loci dun-
 taxat decorem positæ. Ad vestibuli dexte-
 ram inuolucris Victoriæ sacellū est: Qua
 ad mare prospectus patet, inde se Aegeum
 abieisse ferūt. Nam Theseum, aiunt, cum
 ad Minotaurum proficisceretur, virtuti
 suæ non nihil fidentem, patri affirmasse,
 candidis velis vsurum se, interempto si Mi-
 notauro rediisset. Quod cum ob raptum
 Ariadnæ esset oblitus, Aegeū nigris velis
 conspectis, cum filiū periisse existimasset,

in mare se præcipitem dedisse: Et Aegæi quidem apud Athenienses sepulchrum est, quod Aegæi heroum dicunt. Ad læuam cella quædam est multis ornata picturis, quarum alis vetustate abolitis, adhuc extant Diomedes è Lemno Philoctetæ sagittas reportâs, & Vlysses ex Ilij arce Palladium surripiens. Ibidem & Orestes Aegisthum, & Pylades Nauplij filios obruncans, qui Aegistho in auxilium venerant. Ad Achillis etiam tumulum ducitur maçtanda Polyxena: Quod consulo tanquam immane facinus prætermisisse videtur Homerus. Nam & idem, cû euersam ab Achille Scyron memoriç prodidisset, vixisse tamen in ea insula cum virginibus, quod alij poetæ plerique omnes scriptum reliquerunt, non dixit. Hæc verò omnia Polygnotus pinxit: Addidit Vlysses Nausicæ, & lauanti- bus cum ea vestem puellis assistentē, secutus nempe quæ de ea re finxit Homerus. Sunt & picturæ aliæ, & Alcibiades cû eque stris ad Nemeam victoriæ monumentis. Perseus etiam in Seriphon. ad Polydectē, Medusæ caput portans. Quæ verò de Medusa fabulis prodita sunt, ea mihi de Atticis rebus scribenti cōmemorare nō libet. Inter eas picturas, vt puerū omissam hydrias portantem, & palæstritē, quæ Timæ-

æctus

nætus fecit, Musæus est: Quem ex veterum carminibus cognoui Boreæ dono volitasse: Quæ Musæi inscribuntur, ea Onomacritum fecisse arbitror. Nam Musæi nihil extat præter hymnum in Cererem, quem Lycomedi fecit. In ipso verò arcis aditu Mercurij statuam, quam Propyleam appellant, & Gratiâs fecisse dicunt Socratem Sophronisci, cui inter homines sapientia primas Delphici Apollinis oraculum detulit, cum id Anacharsi quidem Scythæ non tribuerit, qui tamen eius laudis cupiditate ductus Delphos venit. Græci de se cû alia iactant, tum verò è suis maioribus septem fuisse sapientes, inter quos Lesbium tyrannum, & Periandrum Cypseli filium connumerant: Sed profectò Periandro Pisistratus eiusque filius Hippias humaniores, & sapientiores, omni etiam bellica, & ciuili laude superiores fuere: Præsertim verò priusquam Hippias Hipparcho interempto, & in alios cædis conscios, & in Leanā meretricem tam acerbè iracundiam exerceret suam. Eam etenim (dicam quæ antè literis mandata non fuerunt, ab Atheniensibus tamè vulgo credita) tamdiu diris cruciatibus lacerauit, dum animam efflaret, quòd scilicet Aristogitonis cum amica fuisset, coniurationis eius, per quã occisus est

f 4

Hipparchus, ignaram non fuisse suspicabatur. Verùm Athenienses Pisistrati filiorum tyrannide liberati, tanquam de se benemeritæ, æneam Leenam posuere, cui adiunctum est Veneris simulachrum, quod Calliæ quidē donū, Calamidis opus fuisse dicunt. Proximè est Diitrephis ænea statua, sagittis cōfixa, Hic Diitrephe, & alia, quæ fama celebrant Athenienses, gessit, & conductitios Thracas, qui Demosthene Syracusas iam cum classe profecto, serius quàm oportuerat venerant, reduxit: Cūmq; ad Chalcidicum Euripum venisset, Mycalesum (ea autem Bœotiorum mediterranea vrbs est) nauibus expugnauit: Oppido verò capto, non tantū militaris ætatis viros, sed fœminas etiam ac pueros Thracas trucidarunt: Eius internitionis id mihi argumento esse potest, quòd ætate nostra, quæ Bœotiorum oppida olim Thebani euertierant, ab iis iam restituta sunt, qui ex clade profugerant: vt dubitandum non sit, Mycalesios etiam redituros fuisse, nisi cuncta planè ciuitas fuisset à Barbaris deleta. Illud certè non possum non plurimum mirari, Diitrephis statuam sagittis confixam, cum satis constet, eo tempore solis ex omnibus Græcis, Cretensibus gentilitiū telum sagittas fuisse. Locros quidem Opuntios

tios nouimus Persico bello graui armatura vsos: Quos ad Troiam cum arcu, & funda venisse scribit Homerus: Sed neque Malientes sagittarum vsus retinuerunt, què ipsum ante Philocteren ignorasse eos crediderim. Proximè ad statuam Diitrephis posita sunt (neque enim libet minus clara persequi) deorum signa. Hygiæ, quam filiã Aesculapij fuisse dicunt, & Mineruæ, cui etiam Hygiæ, idest sospite, cognomentum. Ibidem est lapis non maior, quàm vt parui hominis sedile esse possit. Super eo cum Liber in Atticam primum venit, quieuisse Silenum memorant, maximos enim natu Satyrorum Silenos nuncupant. De Satyris autem, qui nam sint, vt aliquid certius quàm ab aliis traditum sit, cognoscerem, singula ex multis sum percunctatus. Narrauit autem mihi Euphemus Car, se cum in Italiã nauigaret, ventorū impetu in Oceani extremas oras delatum: Ibi desertas esse insulas multas, quas agrestes homines incolant: Et ad alias quidem noluisse nauas appellere, cū & ante appulissent, & à quibus incolis tenerentur non ignorarent: Tunc verò tempestate appulso insulas appellari Satyridas, incolas rufos esse, & caudas haud multo equinis minores infra clunes habere: Eos vbi primū hospites senserunt

prope adesse ad nauim concursu facto; nulla emissa voce, in mulieres, quæ in nauî erât, manus iniecit: Nautas verò pauefactos, Barbaram sceminam exposuisse: In eâ Satyros irruentes, non eam tantum, quæ à natura viris exposita est, partem, sed aliam quamlibet petulantissimè appetiuisse. In Atheniensem arce, & alia memoratu digna spectauî, & Lycium Myronis æneum puerum, labellū tenentem: Myronis præterea Perseū, & eius in Medusam facinus. Ibidem est Brauronia Dianæ sacellū: Dea simulachrum Praxitelis opus est: Brauronia à Braurone curia dicta, vbi eius prisca operis signum est, quam Tauricam Dianā esse dicunt: Equus etiam Durius ex ære ibi positus, quem machinam fuisse bellicā ab Epeo factam ad muros deiiciendos, fateatur necesse est, qui Troianos nolit stuporis ac stultitiæ condemnare: Verum quoniam traditum est Græcorū fortissimum quemque in equum illum se abdidisse, conuenit equi ænei forma cum iis quæ de Troiano memoriæ prodita sunt: Menestheus enim, Teucer, Thesei etiam filij ex equo erumpunt. Inter ceteras verò statuas, quæ positæ secundū equum sunt, Epicharmi, qui se in armatorum cursu exercuit, imaginē videas à Critia factā, Oenobij quoque præ-

clariss

clarissimæ actioni suus honos est. Hic enim scitum fecit vt in patriam Thucydides restitueretur, cuius, cum post reditum dolo fuisset peremptus, ad Melitidem portam sepulchrum est. De Hermolico verò pancratiaste, & Phormione Afopichi filio, quæ ab aliis scripta sunt omitto. Hoc vnū de Phormione non præteribo. Is cum & vitæ integritate, & maiorum splendore Atheniensium cuius par esset, ita accidit, vt ære alieno obrutus, in Præniensem curiā secederet, vbi cum à rep. seiunctus degeret. Est ei tamen ab Atheniensibus classis imperiū decretum, at enim Phormio se illud suscepturum, quod apud milites nondum ære alieno dissoluto, nihil esset autoritatis habiturus: Sed cum eum classi imperare Athenienses omnino vellent, omnē, quam debuit creditoribus pecuniam dissoluerunt. Eodē in loco Minerua est Marsyam Silenum cædens, quod tibias, quas ipsa abiecerat, sustulisset. Præter ea quæ hætenus recensui, Thesei pugna est contra eum, qui est Minois taurus appellatus: siue is homo, seu monstrū (quod iam fama obtinuit) fuerit. Multo certè dictu mirabiliora ætate nostra mulieres monstra pepererūt. Ibidem Phrixus est Athamantis filius, arictē, à quo est in Colchos delatus, immolās,

incert

incertum cui Deo: Verum conuicere possis eundē esse, quem Laphystiū nuncupant Orchomenij: Succisa Phrixus Græco ritu fœmora dū torrentur, intuetur. Sunt & alia deorū signa, & Hercules angues (vt fabulis vulgatū est) necans. Minerua etiam de Iouis vertice prodians: Et taurus Areopagitarum donū. Quæ verò dedicationis causa fuerit, multa quiuis suspicari possit. Diximus autem superius Athenienses deorum cultu, studioque religionis, longe cæteras omnes ciuitates anteire. Primi enim Mineruā Erganem cognomento appellarunt. Primi mutilos Mercurios coluerunt: Iidemque primi bonorū Genio templū dedicarūt. Iam qui artificij plurimi æstimat, hæc antiquissimi operis signa quæ intueatur habeat. Vir quidam est galeæ innitens, Cleeræ opus, cui artifex idē vngues argenteos fecit. Est etiam Terræ, à Ioue imbres implorantis, simulacrū: Vel quòd Atheniensis aliquando pluuias desiderarint, vel quòd tota Græcia soli siccitate laborarit. Ibi & Thimotheus Cononis, & ipse Conon positus est. Progenem filium tollere meditantem, & Iryn ipsum dicauit Alcamenes. Primam etiam oleæ plantam Minerua, & Neprunus vndā proferens: ibi spectantur, & Iouis simulacrū, cui Polico cognomen

ment

mentū. Leocharis opus: Cuius sacrorum ritus cū exposuero, causam tamen obscuram esse facile patiar. In Poliei Iouis ara ordeū tritico permistū apponunt, neque custodes adhibent: Bos ad sacrū comparata, dum ad aram accedit, fruges eas attingit: Ex sacerdotibus, is quem Buphonū, id est bouis percussorē nominat, securim in illū iaculatus (hic enim sacri ritus est) fugiens abit: Qui astiterunt tanquam eū qui bouem percussit, non viderint, securim in iudiciū reā citant: Et hæc quidem, quo diximus modo peraguntur. In eo verò templo, quē Parthena appellant, ac testudinis ea parte, quæ Aquilæ dicuntur, signa posita sunt, ad Mineruæ natales pertinentia: In postico Mineruæ, & Neptuni de Attica certamē: Deæ signum ex auro & ebore factū, in galeæ cono Sphinx eminent: De ea, quæ memoriæ prodita sunt, tunc exponam, cū ad Bœotorum res ventū fuerit. Vtranque galeæ partem Gryphes tenent: Hos cum Arimaspis, qui supra Issedones sunt, auri causa assidue bellare, Aristæas Proconnesius carminibus testatus est. Et aurum quidem quod custodiunt è terra nasci: Arimaspes ipsos vnicū habere oculum, & Gryphes belluas aiunt, alis, & rostro aquilis persimiles: Hæc illi de Gryphibus. Mineruæ signum recto sta-

tu

tu est cū tunica talaris: in eius pectore Meduse caput, & Victoria cubitorum fere quatuor, manu hastam tenent. Tacet ad pedes elypeus: ad imam hastam draco, quem Erichthonium esse existimare possis, in basi, quæ de Pandoræ ortu traduntur, elaborata sunt. Hesiodus quidē, & alij poetæ prodiderunt Pandoram primam fœminam fuisse: neque, priusquam illa gigneretur, extitisse muliebrem sexum. Eo in loco vnicam videre memini statuam, Adriano imperatori positam. Vnâ item in ipso templi aditu, Iphicrati, qui multa, & sanè admirabilia virtutis documenta dedit. Extra templum est æneus Apollo, quem à Phidia factum dicunt, Parnopium, à bruchis nempe appellant: Quod se deus bruchos qui totum agrum magna afficiebant calamitate, extra fines pulsatum dixisset: Et pulsos quidem sciunt, quo autem modo, non tradunt: Scio equidem ter in Sipylo monte deletos bruchos, non vno tamen modo: nam vehemens aliquando, & subita procella eos eiecit: Iterum acris æstus vapore, qui statim est imbres consecutus, enecti sunt: Jam tertio, repētino frigore oppressi perierunt: Atque hæc quidē, quæ de abolitis bruchis memoravi, ætate mea acciderunt. In Atheniensium arce Periclis Xanthippi

thippi filij statua est. Ipsius etiam Xanthippi, qui ad Micalem cū Persis navali prælio conflixit. Sed Periclis seiuncta est à cæteris. Xanthippo verò assistit Anacreon Teius, qui primus post Lesbiam Sapphō, magnam carminū suorū partem in exprimendis amoribus consumpsit: Habitus eius est veluti hominis per ebrietatem cantantis: Fœminas eas, quæ propè sunt, Iō Inachi, & Callistō Lycaonis filiam, fecit Dinomenes. Eadem ferè omni ex parte de utraque narratur, amor scilicet Iouis, Iunonis ira, & mutatio utriusque. Inūs in bouē, Callistūs in vrsam. In eo arcis muro, qui ad austrum cōuersus est, gigantū, qui Thraciam, & Pallenes angustias incoluerunt, vulgo celebratum bellum. Atheniensium contra Amazones pugna. Ad Marathonem in Persas præclarissimū facinus. Gallorum in Mysia interuentionē. Hęc omnia Attalus dedicauit. Singula dum fere cubitū spacio continentur, Inter cæteras statuas locū suū obtinet Olympiodorus: Quem honorem consecutus est, cū ob rerum, quas gessit magnitudinē, tum quod iniquissimis temporibus, & multis cladibus afflictos Athenienses, ac iam spem omnem posteritatis abiicientes, erexerit & confirmarit: Accepta enim illa ad Charoneam plaga,

ingent

ingētes omnibus Græcis importatæ sunt calamitates. Nam & qui periculum spectarant, quasi sua nihil interesset: & qui cum Macedonibus in acie steterant, in servitutem simul omnes redacti sunt. Urbes quidem tum Philippus quamplurimas cepit: Athenienses verò per simulationem pacis quàm gravissimam affecit detrimentis, cū & insulas illis, & maris imperium ademisset. Ac quantisper regnavit Philippus, ac deinde Alexander, nihil omnino novi moliri Athenienses ausi sunt. Cum verò Macedones mortuo Alexandro Arideo regnū detulissent (commissa tamen Antipatro imperij administratione) non ferendum esse amplius visum est, Græcorū res tam diu à Macedonibus oppressas teneri. Quare & ipsi statim arma ceperunt, & ad bellū alios etiā excitarunt. Quæ verò urbes cū Atheniensibus societate coierunt, hæc propemodum fuere. Ex Peloponneso Argi, Epidaurus, Sicyon, Troezen, Elei, Phliasij, Messenij. Ex iis, qui extra Corinthiorū Isthmum sunt, Locri, Phocenses, Thessali, Carystus, Acarnanes, qui cum Aetolis censentur: At Bœotij, qui Thebis deletis Thebanum agrum tenebant, cum veriti essent ne Athenienses Thebas, eò Colonia deducta, resisterent, non modo in eam societate nomē suum

suum non ediderunt: sed etiam opes suas omnes in Macedonum studia cōtulerunt. Cum verò civitates, quæ tunc belli gerendi causa conspirarunt, singulos duces dedissent, ab univērsis imperator declaratus est Leosthenes Atheniensis, cum propter patriæ dignitatem, & militaris rei scientiam: tum quòd præclara eius viri in omnes Græcos merita extabant. Nam cum Alexander Græcos, qui Dario stipendia fecerant, in Persidis urbes dividere statuisset, hic eos, antequam id fieret, classe in Europam reportavit: Et planè cum hominum de se spem virtute vinceret, fuit eius mors non magis luctuosa cunctis, quàm calamitosa. Tunc enim demum Macedonum præsidia impetu in Athenienses facto, Munychiam primum, Piræcum deinde, & longos muros occuparunt. Verum Antipatro mortuo, Olympias ex Epiro profecta, sublato Aridæo non diu regnum tenuit: Neque enim multo post à Cassandro per obsidionem capta Macedonum multitudini tradita est. Regno verò inito Cassander (ut cætera) quæ ad Athenienses non pertinent, missa faciam, Panactum Atticæ castellum, & Salamina cepit, tyrannūque Atheniensibus imposuit Demetrium Phanostrati filium, hominem sa-

pientix laude præstantem: Hunc Demetrius Antigonæ filius a. lolescens, è singulæri quodam in Græcos studio gloriam captans, nō ita multo post eiecit. Sed rursus Cassander, pro acerbissimo quo in Athenienses laborabat odio, Lachari, qui ad illud vsque tempus principem in plebe locū tenerat, in si. lem suam recepto, vt tyrannidem inuaderet per suasse: Et is quidem, omnes, de quibus aliquid literis mandatū sit, acerbitate in homines, in deos impietate superauit. At Demetrius Antigonæ filius, & si non nihil ab Atheniensibus dissidebat, emertit tamen Lacharis tyrannidē. Is vbi captos vidit muros ad Bœotios con fugit: Quo cum aurea scuta ex arce direpta, & Mineræ, quæ remoueri poterunt, ornamenta omnia asportasset, propter eā, quæ de ipsius diuitiis erat, opinionem, à Coronis est interemptus. Liberatis verò Atheniensibus tyrannorū dominatu, non statim Demetrius post Lacharis cadem Piræum reddidit, quin postea, cum bellica vi oppidum in potestatem redegisset, præsidio, & munitionibus eum locum firmavit, quod Musæum appellant. Est autē intra vetus pomariū, è regione arcis, col. lis, in quo Musæum vatē canere solitum, atq; ibidem senectute consumptū, huma. tum

tum ferunt: Eodem postea in loco Syro homini monumentum est erectum: Eum sanè collem Demetrius occupatum muniuit. Aliquot post annis excitauit oprimum quemque Atheniensium, rerum à maioribus suis gestarū memoria: Quare cum viderent quorsum euasisset florentissimæ reip. decus, confestim Olympiodorum du cem deligunt: Is habito delectu, in quo ne que senibus, neq; pueris vacatio fuit, exercitum contra Macedonas eduxit, non ro. bore magis, quàm militum alacritate confusus, pristinam se belli gloriā patriæ vindicaturum. Prælio itaque Macedonas fudit, ac fugientes in Musæum persecutus, loco capto, Athenienses Macedonum domi natu liberauit: Quo tempore cū omnes reip. egregiam operam nauassent, Leocriti tamen Protarchi filij virtus excelluit: Is enim primus muros ascendit, primūq; intra Musæum irrupit: Atque ei quidē in pugna cæso, & alij ab Atheniensibus honores habiti sunt, & eius clypeum Ioni liberatori dedicarunt, cum inscriptione nomi nis, & præclari facinoris indice. At Olympiodorus nō vnum hoc virtutis suæ, quod paulo superius commemorauimus, speci. men dedit: Sed, præterquā quod Piræum, & Munychiam recepit, idem Macedonas

Eleusinem inuadentes, comparata Eleusini-
 orum manu prelio vicit: Et ante, cum in
 Atticam Cassander esset hostiliter ingres-
 sus, nauibus in Aetoliã profectus, ab Aeto-
 lis, vt auxilia mitterent, impetrauit: Quæ
 res maximo bello impendete saluti Athe-
 nienfibus fuit. Sunt igitur illi apud Athe-
 nienfes, sua, cum in arce, tum in Prytaneo
 monumenta: Et Eleusinijs picturæ res eius.
 gestas mandantur: Quin & è Phocensibus
 qui Elateam incolunt, ex ære statuã Olym-
 piodoro Delphis posuerunt, quod illis, cū
 à Cassandro defecissent, opem tulisset. Pro-
 pe Olympiodori statuam, Dianæ ex ære
 simulacrum stat, Leucophrynes cognomē-
 to: Themistocles filij dedicarunt. Magnē-
 tes enim, quibus ex regis liberalitate im-
 perauit Themistocles, Leucophrynen Dia-
 nam colunt. Sed enim mihi nō est, vniuer-
 sã Græciæ historiã contextentis, in hac par-
 te diutius immorādū. Endæus patria fuit
 Athenienfis, Dædali discipulus, qui fugien-
 tem Dædalū ob cædem Cali, est in Cretam
 secutus. Hic sedentē fecit Mineruã, cuius
 est inscriptio, dedicasse Calliã, Endæum
 fecisse. Est ibidē aedes, quod Erechtheū ap-
 pellant. In vestibulo Iouis supremi ara est,
 ad quam victimas nō cædunt: Sed liba dua
 taxat apponunt, ac vino quo minus vratur
 relig.

religione prohibentur. In ipso aditu aræ
 sunt, Neptuni vna, ad quã ex oraculo Ere-
 chtheo rem diuinã faciunt: Butæ herois al-
 tera: Tertia Vulcani: In parietibus picta
 sunt, quæ ad Butadarū gentem pertinent.
 Aedes ipsa duplex est. In ea marinæ aquæ
 puteus, quod certe miraculo nō adscripse-
 rim: Nã & ex iis qui mediterranea inco-
 lunt, huj, & in primis in Caria Aphrodi-
 sienses talem puteum habent. Sed quod li-
 teris mandandum sit, id nempè est, quod
 flante austro vndarū sonitū reddit: Quod-
 que in saxo tridētis forma incisa est, quod
 esse monumentum aiunt, eius, quod Miner-
 uæ cum Nepruno fuit de Attica certami-
 nis: Et sacra quidē Mineruæ cum vrbs, tū
 regio est vniuersa: Curie enim & suos quæ
 que deos priuatim colunt, & Mineruæ cō-
 munitè diuinã rem faciunt. Omnium verò
 sanctissimū Mineruæ signū illud est, quod
 iam inde ab initio de cōmuni omnium cu-
 riarū consilio dedicatū est in Arce: Cum ea
 vrbs nomine appellaretur, Delapsū qui
 dem de cælo fama vulgavit: Sed mihi id
 neque affirmare, neq; refellere in præsen-
 tia in animo est. Lucernã quidem ex auro
 deæ Callimachus fecit, in quam oleum in-
 fusum non consumitur, nisi exacto demū
 anno, cū tamen lucerna dies, noctesque ar-

deat. Id adeo euenit quod lucernæ inest è lino carpassio funiculus: Quod sanè linum, vnum ex omnibus igni nõ cõficitur. Eminent supra lucernã palma ænea. quæ cum ad lacunar confurgat, exceptũ vaporem facile dissipat. Callimachus verò ipse, qui lucernam fecit, & si multo est infra summos artifices, solertia tamen cæteris longè præstitit. Primus enim lapides terebrauit, No men verò cacizotechnon, quasi artis dicas suæ calumniatorè aut sibi ipse imposuit, aut ab aliis impositum, vsurpauit. Erectus autem est in Poliadis delubro Mercurius ligneus (fuisse aiunt Cæcropis donũ) inter Myrti ramos valde conspicuus. Inter vetu stissima donaria, quorũ mentio fiat digna sunt, lecticaria sella compactilis Dedali opus: Et de Persarum spoliis Masistij, qui ad Platæas equitũ dux fuit, lorica: Et Acinaces, qui Mardonij fuisse dicitur. Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptũ scimus: Nã Mardonius in acie contra Lacedæmonios dimicans, à Sparta no milite est interfectus. Eius igitur Acinacem aut omnino nõ sustulissent Lacedæmonij, aut certè sublatũ Atheniensibus nõ concessissent. De olea verò aliud nihil memorant, nisi esse eam Mineruæ de Attica certaminis monumentũ. Addunt incensa à

Per

Persis vrbe conflagrasse, eodẽmque die induũ cubitũ proceritatem germinalle. Cum Mineruæ templo, Pandrosi aedes coniuncta est, quæ per sola ex fororibus filiam in deposito seruauit. Iam verò, quæ magne mihi sunt admirationi, neque apud omnes vulgata, ea vti se habent exponã. Virgines duæ non longè à Poliados habitant: Eas Athenienses Cistiferas appellant. Hæ certum tempus apud Deam commorantur, deinde vbi festus dies aduenit, per noctem capite tollunt quæ illas Mineruæ sacerdos ferre iusserit: Cum neq; ipsa quid ferendũ det, neque virgines quid ferant, sciant. Est in vrbe septũ quoddam non longè à Veneris quæ in hortis dicitur: Ibi in specũ quandam descendentes, onus deponunt, & pro eo aliud item velatũ, & occultũ tollunt, ac foras cum egressæ fuerint, exauctorate in posterum quò velint abeunt. Sed pro illis totidẽ alias quas in arcem adducant, capiunt. Ad Mineruæ anus est affabrè elaborata, cubitali fere altitudine, quã esse aiunt Lyfimachè deæ ministrã. Sunt etiam ex ære signa duo quasi inter se dimicantium: Eorũ alterum Erechtheum appellant, alterum Eumolpum: Neq; tamen ignorant qui res prisca norunt, Immaradũ esse hũc Eumolpi filium, quẽ Erechtheus occiderit. In bas

8 4

interiore statuę eorum sunt, qui vates Tolmidę fuerunt: Tolmides etiam ipse, qui Atheniensem clasıs dux, & alios magnis affecit incōmodis, & in primis Peloponnesiorum maritimū agrum excursionibus infestum reddidit. Idęq; Lacedæmoniorum ad Cythium naualia incendit: Finitimos dein adortus Eubœan & Cytheriorū insulam cepit: Cum in Sicyoniorum deinde fines traiecisset, eos, qui armis ne agrū popularetur, impedire conati sunt intra urbem repulit. Inde Athenas reuersus. Eubœam, & Naxum colonias deduxit. Idę cum exercitu in Bœotos impetu factō agrum depulatus est. Capta mox per obsidionē Chæronea in Haliartiorū fines excurrit: Vbi, & ipse dimicans cecidit, & copię eius omnes fusę, fugatęq; sunt: Atque hæc quidē de Tolmide comperta habeo. Extāt prisca Minerę signa, quę sanē integrā manserunt, decolorata tamē fumo, & quę istum omnino nullum valeant sustinere. Ad ea enim flamma peruasit, quo tempore, cum naues conscenderent Athenienses, urbem, quā militaris ætas deseruerat, Xerxes occupauit. Spectatur & apri venatio, parū verò liquet, an is Calydonius aper sit: Cycni etiā cum Hercule pugna. Ab hoc quidem Cycno, & alios interemptos ferunt, & Ly-

cum Thracem propositis de singulari certamine præmiis: Ad Peneum autem amnē ab Hercule est ipse interfectus. Atq; ad ea quidem, quę de Theseo Troëzenij cōmemorant, addunt: Herculem Troëzenem ad Pittheum venisse, cūque accumbere vellet, Leonis pellem deposuisse, accessisse & alios Troëzeniorum pueros, & Theseum annum agentem ferme septimum: Ceteros, vt Leonis pellem viderunt, perterritos aufugisse: Theseum, nihil magnopere metuentem, propius venisse, abreptū; de feruorum manibus bipenni, quōd viuentem Leonem esse putaret, inuadere illum voluisse. Et hæc quidē de Theseo prima apud Troëzenios historia vulgata est: Alteram adiiciunt. Crepidas Aegeum sub saxo, & ensē deposuisse, quo ea sibi signa in filio agnoscendo forent, ac deinde Athenas reuersum, Theseū, cum iam sextumdecimū ætatis annum attingisset, amoto saxo, depositum sustulisse: Res tota ex ære præter saxum, in arce expressa est. Eodem in loco aliud Thesei facinus memorię commendarunt, de quo huiusmodi narratur historia, Cretensium agrū cū alium, tum eum qui Tethrini amni adiacet, taurum infestū reddidisse: Fuisse enim priscais temporibus belluas multo immaniores, atque homini

bus formidolosiores, cui rei testimonio sunt Nemeus, & Parnasius Leo, dracones in pluribus Græciæ locis, apri etiam Calydonius atque Brymanthius, & in Corinthiorum finibus Cromyonijs: Has feras partim terram protulisse, partim dis fuisse sacras, nonnullas etiam ad homines plectendos extitisse ferunt: Taurum enim hunc Creteses Neptuni ira immissum memorant, quod Minos late mari toti, quod Græciam alluit, imperans, nihilo quàm cæteris dis Neptuno maiorem honorem habuisset: E Creta verò eundem taurum in Peloponnesum traiecit, vñ que fuisse de duodecim Herculis laboribus. Inde in Argiuorum campos actum per Corinthiacum Isthmum in Marathoniam Atticæ regionem fuisse: Ibi inter alios multos, quos casus obtulerat, Minois etiã filium Androgeum interemisse: Minoem grauitèr eo casu commotum, cum id Atheniensium fraude accidisse interpretaretur, cõparata classe Athenas oppugnatum venisse: Ac non prius Athenienses vexare desuisse, quã pacti se essent pueros septem, ac totidem virgines quotannis in Cretam missuros, qui minotaurum, quẽ Minos in Labyrintho Gnosii incluserat, traderentur. Marathonium verò taurum Theseum fama est in arcem egisse, ac ipsi deæ maclasse, cuius

ius rei imaginem Marathoniorum curia dedicauit. At Cylonem cum dignum putarent, cui statuam ponerent, comperti nihil habeo, cum de tyrannide eum consilia inisse constet: Habitum tamẽ hunc illi honorem conicio, & quod formæ dignitate præstiterit, & gloria fuerit minimè vulgari. Nã in Olympia victor de iterato stadio renuntiatus est, & Theagenis Megarensium tyranni filiam in matrimonio habuit. Præter ea verò, quæ adhuc recensui, duo sunt ex prædæ decimis insignia apud Athenienses opera: De Persarum, qui in Marathoniorum fines inuaserant, manubis, Mineræ ex ære signum, quod Phidias fecit, in cuius clypeo Lapitharum & Centaurorum pugnam Mys calauit: cum eam Myi, & quæ in clypeo spectantur reliqua Parrhasius Euenoris filius pinxisset. Hastæ cuspis, & in summa galea crista à Sunio vsque adnauigantibus conspicua est. De Bœotiorum verò & Chalcidensium, qui in Eubœa sunt, decimis, æneus curus. Duo præterea dona dedicarunt, Periclem Xanthippi filium, & quæ omnibus Phidiæ operibus antecellit, Mineruam, quam, quod à Lemniis dedicata est, Lemniam appellat. Arcem ipsam, præter eam partem quã Cimron Milciadis filius extruxit, muris ciuixisse Pelasgos homines

mines tradunt, qui imam eius partem tenuerunt. Agrolam, & Hyperbium, de quibus cum studiosè sciscitatus fuerim, aliud nihil comperi, quàm è Sicilia eos in Acarnaniam inigrasse. Cum iam descenderis, non tamen ad inferiores vrbis partes, sed paulo infra propylæa, frontem videas, & illi proximum Apollinis, & Panos fanum, & in eo ipso specum, in quo cum Creusa Erechthei filia, Apollinem concubuisse fama vulgavit. De Pane verò hæc memoriæ prodita sunt. Nuntium ad Lacedæmonios de Persarum in Atticam irruptione Philippidem missum: Hunc cum rediisset, retulisse Lacedæmonios, minus maturè copias educere, quòd religione impediretur, cum exercitu exire antequàm Luna orbem compleisset: Sibi verò ad Parthenium salutum Pana obuium factum, qui se Atheniësis in pugna ad Marathonem præsto futurum pollicitus fuerit. Ex eo nuntio deo honores haberi cœptos. Quæ verò vrbis regio Areopagus dicitur, inde nomen accepit. quod eo in loco ab initio Mars capitis causam dixerit. Nã & Halirrhodium ab eo occisum, & qua de causa antè exposuimus. Eodem verò in loco Orestis de matris cade iudicium est constitutum: Extat adhuc Mineruæ Areæ (idest deprecatrixis)

ara,

ara, quam Orestes iam absolutus, dicitur dedicasse. Scabella ibidem, quæ saxa esse videntur, duo sunt argentea, quibus accusatores & rei insident, alterum contumeliæ, impudentiæ alterum vocant. Proximè deaurum est ædes, quas Athenienses seueras, Hesiodus in eo, quem de Gentilitate decorum fecit, carmine, Erinny nominat: Earum serpentibus esse crinem implicitum primus omnium finxit Aeschylus. Nihil tamen vel harum, vel cæterorum, quæ illic posita sunt, inferiorum numinum simulachra, quidquàm horribile præ se ferunt. Nam Plutonis, Mercurij, & Telluris ibidè sunt signa, ad quæ rem diuinam faciunt, quicunque capitis periculo fuerint liberati. Sed alij etiam cum hospites, tum ciues. Intra septum Areopagi, Oedipi monumentum est, de quo cum sedulo quærerem, eius ossa Thebis eò deportata comperi: Quæ enim de Oedipi morte Sophocles finxit, Homerus facit quominus vera fuisse credam: Ab eo enim traditum scimus, Mecisteum Thebas profectum iis ludis, qui ad Oedipi tumulum facti sunt, decertasse: Sunt etiam apud Athenienses alia iudicia, sed multo minus illustria: Eorum vnū Parabystum, alterum Trigonum nominat. Illud ab obscuro vrbis loco, in quo leuissima profus

causa

causæ cognoscuntur: hoc à loci forma nomen sumpsit. Batrachij verò & Punicei à coloribus in hunc vsque diem nomina per mansere: Maximum verò omnium, & quò frequentissimi conueniunt, Helixam vocant. In eo foro, quod Palladium appellant, cordis causæ agitantur, atque in eo quidem primum Demophontem causam dixisse nemo ambigit, cuius verò is criminis reus fuerit, non satis inter omnes conuenit: Diomedem quidem tradunt Ilio capto cum in patriam reueheretur, per noctem viâ errore ad Phalerû appulisse: Vbi cum Argiui qui cum eo erant in agrû tanquam hostilem populabundi excurrerent, vt qui aliam quàm Atticam terram inter tenebras crederent, Demophontem aiunt & ipsum nescientem Argiuorum eam clafsem esse, ad propulsandas populationes accurrisse: Vbi, cum aliquot interfecisset Palladio erepto domum abiret, ab eius equo Atheniensem hominem subuersum, elisumque inuenisse: Demophontem itaque alij ab eius qui interfectus fuerat propinquis, alij verò ab Argiuorum multitudine reum factum memorât. In Delphinio causam dicunt, qui se iure occidisse defendût: Quo in loco Theseus cum Pallanta, eiusq; filios res novas molientes interemisset,

absol

absolutus est. Ante Theseum enim interfectorem necesse erat exilij causa solum vertere, aut talionis pœnam suscipere. In Prytaneo de ferro, aliisque inanimis iudicium fit, cuius rei hoc initium fuisse arbitror: Erechtheo Athenis regnante, bouem sacerdos is, qui Buphonus est appellatus, ad Poliei Iouis aram mactauit, statimque relicta bipenne è sinibus excessit: Bipennis iudicio, absoluta est, & cum quidem ritum quotannis seruant. Dicuntur autem alia quoque sensu carentia lege plecti. Pulcherrimum verò & ad Atheniensem gloriam maximè insigne monumentum Cambyse acinaces præbuit. In Piræci maritima parte gurgis quidam est, vbi qui in exilium abeunt, si quod nouum fuerit in eos crimen conflatum, è nauis iudicibus in litore consistentibus, causam dicû: Ac Teucrum aiunt, primum omnium eo se in loco Telamoni purgasse, cum de Aiakis cæde culpa vacaret. Et hæc quidem de iudiciis commemorauimus, vt quantæ ea curæ Atheniensibus sint, intelligi possit. Non longè ab Areopago nauis ostenditur ad Panathenæorum pompam fabricata: qua fortasse maior alia facile inueniatur: Ea verò quæ Deli est, omnes quas ego norim, magnitudine superat, è foris enim eius no-

uenis

uenis eminent remigibus transtra, In curiis ipsius extra urbem & in viis passim deorum templa, heroum, & hominum sunt se pulchra. Non longè à muris Academia est, priuati olim hominis ager, nunc gymnasium, in cuius primo aditu, intra septum quoddam Dianæ pulcherrimæ & optimæ signa visuntur: Essè verò ea Dianæ cognomina, & ipse conicio, & Sapphus carmina restantur, de quibus nihil hoc loco attinet dicere, cum multa tamen tradita sint. Est & Bacchi Liberatoris ædes non sanè magna, in quam statis diebus quotannis dei signum deportant. Tam verò inter sepulchra, primum obtinet locum Thrasyluli Lyci filij, viri Atheniensium omnium qui ante ipsum fuere, quique sunt eius ætatem consecuti, omni laudum genere præstantissimi. De quo, cum nihil nunc necessè sit omnia commemorare, vnum tamen, ex quo sit eius virtus testata, non prætermittam: Is triginta tyrannorum dominatum in isto cum sexaginta non amplius sociis, Thebis profectus, euertit: Et Atheniensibus diurnis seditionibus penè afflictis, compositionis & concordie author fuit. Alij deinceps sunt tumuli, Periclis, Chæbriæ, & Phormionis. Est etiam suum omnibus qui aut naualibus, aut terrestribus

præ

præliis pro patria mortem oppetiere, monumentum: iis exceptis, qui ad Marathonem ceciderunt: Illis enim eodem quo occubuerunt loco sepulchra ad virtutis memoriam erecta. Alij omnes in via sunt, quæ ad Academiam ducit, sepulti ac pilæ tumulis impositæ, cum elogiis nomē cuiusque, & curiam restantibus. In primis eorum sepulchra spectantur, quos, cum Thraciam iam omnem ad Brabiscum vsque occupassent, Edoni de improviso adorti intererunt: Quos ipsos etiam fulminibus ictos periisse dicunt. Duces & alij ibi siti sunt, & Leagrus, cui copiar omnes fuerant commissa: Et Decelenis Sophones, qui Eurybaten Argium de quinque in Nemea certaminibus victorem Aeginetis opem ferentem, occidit: Et hunc quidem extra Græciam tertium exercitum Athenienses misisse constat: Nam Priamo & Troianis Græci omnes communi consensu bellum intulerunt: Athenienses verò ductu proprio in Sardiniam primum, deinde in Ioniam, tertio in Thraciam arma promouere. A fronte monumenti columna est, in qua pugnantem equites duo cernuntur: quorum vni Melanopo, alteri Macartato nomen: Qui aduersus Lacedæmonios, & Bœotios dimicantes in ipsis Eleusiniorū & Tanagrao-

h

rum finibus cecidere. Extant & Theſſalorum equitum tumuli, qui pro veteri amicitia Athenienſibus auxilio venerunt, cum in Atticam Peloponeſij duce Archidamo inuaſſent: Ac ſecundum eos Cretenſium ſagittariorum: Athenienſium rurfus, Cliftonis primum, qui certa iura, quæ adhuc conſervatur in tribus deſcripſit: Equitum deinde eorum, qui in eadem cum Theſſalis pugna, ceciderunt. Eodem etiam in loco Cleonæi iacent, qui cum Argiuis in Atticam venerunt: Qua autem de cauſa venerint, tunc exponam, cum ad Argiuorum res deſcenderit hiſtoria. Et Athenienſium ibi ſunt tumuli, eorum qui ante Perſicum bellum cum Aeginetis pugnarunt. Aequitatis autem pleniffimum illud plebeſcitum fuit, quo publicæ ſepulturæ honor eſt cum ſeruis cõmunicatus: Eorũque nomina columnis incifa ſunt, quod fideliter & ſtrenuè domoſ in prælio operam ſuam nauaſſent. Sunt & aliorum virorum monumenta, qui diuerſis in locis pugnantes ceciderunt: Clariſſimi verò omnium qui ad Olynthum pugnarunt. Ibi videas, & Meleandri monumentum, qui nauibus aduerſo Mæandro in ſuperiorem Cariam contendit. Ibidem conditi ſunt, qui Caſſandri bello occubuerunt, Ar-

giuis

giuis opem ferentes. Huius verò ſocietatis cum Argiuis hanc fuiſſe cauſam tradunt. Sparta terræ motu concuſſa, Hilotæ, publicæ ſcilicet operæ, captiui Meſſenij, in Ithomen ſeceſſerunt: Fecit ea deſectio vt Lacedæmonij, & ab alijs, & ab Athenienſibus auxilia poſcerent. Miſi ſunt itaque ſectiſſimi viri cum Cimone Miltiadis filio: Sed eos Lacedæmonij, quod ſuſpectos haberent, remiſerunt. Vbi igitur illi domum rediere, Athenienſes ea contumelia grauiter commoti, cum Argiuis Lacedæmoniorum hoſtibus fœdus fecerunt. Cum verò ad Tanagram cum Bœotijs, & Lacedæmonijs eſſent Athenienſes prælium commiſſuri, auxilia illis quidem Argiui miſerunt: Neque multum abſuit quin ex acie ſuperiores diſcederēt. Verum nox quo minus verè viciffent cerni poſſet, obſtitit. Poſtero verò die Theſſalorum equitum proditione à Lacedæmonijs Athenienſes victi ſunt. Sed eorum ducum, quorum eo in loco monumenta extant, longè clariſſimus Apollodorus mercenariorum dux: Qui cum Athenienſibus eſſet ab Aristo eius Phrygiæ, quæ ad Helleſpontum eſt, ſatrape, cum auxilijs miſſus, Perinthiorum ciuitatem, cuius fines Philippo cum exercitu ingreſſo, ſeruauit. Eſt igitur

li 2.

rur illic cum Eubulo Spintheri filio sepul-
 tus: Alij etiam quorum virtuti Fortuna
 fuit iniquior: Eorum enim alij cum in La-
 charem tyrannum coniurassent, alij verò
 cum de eiciendo ex Piræo Macedonum
 præsidio consilia iniissent, priusquam ne-
 gocium conficerent, consociorum indicio
 oppressi sunt. Siti etiam ibi sunt qui ad
 Corinthum ceciderunt, vbi facilè declara-
 runt dij, quemadmodum & post in Leu-
 ctrica pugna, nihil interesse spectata quæ-
 quam virtute esse, eius consiliis fortuna si
 non respondeat: Nam Lacedæmonij, qui
 Corinthios ante, Athenienses, Argiuos, &
 Bœotios armis domuerant, ad Leustram
 ingenti clade à solis Bœotiis afflicti
 sunt. Post eorum tumulos qui ad Corin-
 thum periire, columnam vnã multis ere-
 ctam esse, inscripti elegi testantur. Hos
 enim in Eubœa, illos in Chio, quosdam in
 extremis continentis Asiæ sinibus, alios in
 Sicilia cecidisse indicant. Duces etiam ad-
 scripti sunt, præter Niciam, & Platæen-
 ses milites vnã cum oppidanis. Niciam
 quidem præteritum non aliam ob cau-
 sam, quàm Philistus prodidit, credide-
 rim: Scribit enim ille Demosthenem in
 deditioe faciendâ, se vnum excepisse, ac
 priusquam in hostium potestatem veni-

ret,

ret, sibi ipsi manus consciscere conatum.
 Niciam verò vltro deditioem fecisse,
 eamque ob rem nomen adscriptum non
 esse, quòd se cū hostibus dedidisset, quòd
 imperatore, ac forti viro dignum esset,
 non fecerat. Sunt in alia columna inscri-
 pti qui in Thracia, & ad Megaram pugna-
 runt, quique cum Alcibiade fuerunt, cum
 eius autoritatè securi. Arcades, qui Man-
 tineam tenent, & Elei à Lacedæmonijs
 defecissent: Et qui ante Demosthenis in
 Siciliam aduentum, Syracusanos vice-
 runt. Sepulchra etiam eorum visuntur,
 qui ad Hellepontum nauali prælio con-
 fixerunt, & qui steterunt contra Macedo-
 nas in Charonea, quique sub Cleone ad
 Amphipolim meruerunt: Ad hos, qui ad
 Delium in Tanagræorum sinibus cecide-
 runt, & quos in Thessaliam Leosthenes du-
 xit, & qui cum Cimone in Cyprum nauig-
 arunt: illi etiam qui Olympiodorum
 securi tredecim non amplius viri, Mace-
 donum præsidium eiecerunt. Ferunt A-
 thenienses Romanis aliquando se finiti-
 mum quoddam bellum gerentibus au-
 xilia non sanè magna misisse: Triremes
 etiam quinque Atticas nauali prælio cõtra
 Carthaginienses interfuisse: sua igitur iis
 etiã militibus sunt monumenta. Tolmida

h. 3

verò, & militū eius res gestas, quoque modo interierint, superius exposuimus: Eorum etiā, si quis fortè id nosse aueat, in eadem via sepulchra sunt. Siti præterea illic sunt quorum magna extitit Cimone duce bellicę virtutis & perillustri gloria: Eodē enim die hostes ad Eury medontem terrestri prælio, naualique superarunt. Conon exinde, & Timotheus ibidem sepulci, qui post Miltiadem, & Cimone[m] primi, pater & filius res magnas & præclaras gesserūt. Cōditi ibi etiam sunt Zeno Mnasei filius Chrysiippus Solensis, Nicias Nicomedis filius in pingendis animalibus ætatis suę longè præstantissimus: Harmodius, & Aristogiton, qui Pisistrati filiū Hipparchū occiderunt. Oratores verò Ephialtes, qui Areopagi instituta, vt qui maximè peruerit: Lycurgus Lycophonis filius, qui talentorum sex millia & amplius quingēta plus quam Pericles Xanthippi filius coegerat, in ararium intulit. Idemque ad Minerę pompas ornamenta multa, & aureas victorias comparauit, ac virginibus centum mūdum dedit: Ad belli autem vsus scutorum, & iaculorum numerum auxit, classē suppleuit, vt quadrigentę triremes ad nauales pugnas deduci possent. Inter opera verò, quę exædificauit theatrum est, quod cū

alij

alij inchoatum reliquissent, ipse absoluit: Ac dum reip. præesset, nauale in Piræo: & eo in loco, quod Lycium dicitur, gymnasium erexit: Ac opera quidem ex auro & argento, quę ille dedicarat, Lachares tyrannus sustulit, Aedificia permanēt. In primo Academia aditu, Amoris est ara, cū inscriptione, Charmum Atheniensem primū Amori dedicasse. Eam enim aram, quę intra urbem est, quam appellant Anterosis, inquilinorum donum fuisse dicunt, ac dedicationis huiusmodi causam extitisse: Meles Atheniensis amatorem suum Timagoram inquilinum hominem fastidians, per contemptum, vt de summo saxo se abiceret, iussit. Timagoras, qui semper omnia quę puer imperaret facienda putasset, animam etiam ipsam facile profudit: Vnde enim iussus erat, impigre se precipitem dedit. Meleten verò re cognita suę in illum acerbitatis adeo pœnituit, vt ex eodem se ipsum etiā saxo detecerit. Ex eo tam atroci rei euentu ab inquilinis, vt in eo ipso loco Anteros genius Timagorę amoris vindex coleretur, institutum. In Academia Promethei ara est, à qua homines in urbem accensas lampades præferentes decurrunt. In eo enim certamen est, vt accensę conseruentur, cuius enim fax extin-

h 4

Etā fuerit, is victoria successori cedit: Ea-
 demque ratione ille tertio: Quòd si nulli
 ardentem perferre licitum fuerit, palma
 in mediò relinquitur. In eadem Academia
 Musarum sunt & Mercurij aræ, interius
 Mineruæ, sua etiam Herculi. Olea inter
 hæc spectatur, quæ secunda fertur è terra
 prodiisse. Non longe ab Academia Plato-
 nis est monimētum, cuius in philosophiæ
 studio præstantiam diuinitus significatam
 tradunt: Socratem enim ea nocte, quam
 dies ille est consecutus: quo se Plato in e-
 ius disciplinam tradidit, vidisse per quietem
 Cygnum sibi in sinum aduolasse. Cy-
 gnum autem canoram maxime auem esse
 vulgo creditur. Cygnum enim Ligurum,
 qui in Gallia Trauspadana sunt, regem
 musicæ laude clarum fuisse memorant: Eū
 cum decessisset, ab Apolline in sui nomi-
 nis auem mutatum. Ego verò apud Ligu-
 res regnasse in musicis solertem hominē,
 vt credam facile adduci possum: sed homi-
 nem in auem mutatum minime fide di-
 gnum videri potest. In hac agri parte Ti-
 monis eminet turris illius nempe, qui so-
 lus nouit, fœlicitatis compotem esse non
 posse, qui hominum aliorum consuetudi-
 nem non defugisset. Ostenditur etiam
 locus, quod Equestre iugum appellant, in
 quam

quam Atticæ partem Oedipum primum
 venisse ferunt, qui de eo diuersa ab Home-
 ri carminibus memoriæ prodiderunt. Ibi
 & equestris Neptuni, & equestris Mineruæ
 aras, ac Pirithoi, Thesei, Oedipi, Adraști vi-
 deas heroica monimenta. Neptuni lucum,
 ac templum Antigonus incendit, quo tem-
 pore cum exercitu in Atticam inuadens,
 alias etiam eius partes magnis affecit ca-
 lamaribus. Paruæ Atticæ curiæ, quæ pas-
 sim, vti fors tulit, incoluntur: hæc nobis
 quæ literis mandemus præbent. Apud Ha-
 limusios Cereris Legiferæ, & Proserpinæ
 fanum est. In Zostere prope mare Miner-
 uæ, Apollinis, Dianæ, & Latonæ templa
 sunt. Ac Latonam quidem hic peperisse ne-
 gant: sed cum nō longe pariundi tempus
 abesset, Zonam soluisse dicunt, inde loco
 nomen inditum. Prospaltij Cereris &
 Proserpinæ ædem habent. Anagyraſij
 matris Deūm delubrum. Apud Cephalen-
 ses, Castores præcipua quadam coluntur re-
 ligione, magni enim Dij ab iis appellatur.

In Prasiensibus Appollinis est templū,
 quo Hyperboreorum primitias mitti tra-
 dunt: Eas enim Hyperborei Arimaspiſ
 committunt, Arimaspiſ Iſſedonis: Ab iis
 acceptas Scythæ Sinopen, inde ad Pra-
 sienses Græci deportant: eas deinde De-

Ion Athenienses mittunt. Involuta illæ quidem triticea stipula sunt, neque eas cuiquam fas est intueri. Apud eisdem Præsentes Eryfichthonis monumentum est, qui cum è Delo, quò cum sacris venerat, domũ reueheretur, in ipso nauigationis cursu è vita decessit. Crauam verò Atheniensium regem ab Amphictione genero regno pulsũ, ante diximus: confugientem illum quidem cum suis copiis ad Lamprenses diem suum obiisse: Et eodem in loco sepultum tradunt: Cranai certe monumentum in Lamprensibus extat. Iouis quoque Xuthi filij (in Attica enim is habitauit, & in bello aduersus Eleusinos Atheniensium dux fuit.) In ea Atticæ Curia, cui Potami nomen, tumulus est: Et hæc quidã apud incolas vulgata. Phlyenses verò & Myrrhinusij Apollinis Dionysodoti & Dianæ Luciferæ aras ostendunt, Bacchi Floridi, Ismenidum Nympharum, & Telluris, quam magnam deam appellant: In altero verò templo, Cereris Anesidora, Iouis Ctesij, Mineruæ Tithrones, & Proserpinæ Primmigeniæ, & dearum, quas nuncupant Seueras. Myrrhinunte Colænidis est signum. Arhmones Amarysiam Dianam colunt, de qua percunctatus, neminem naucisci potui,

tui, qui eius mihi nominis causam explicaret. Quantum verò ipse coniectura allequor, Amarynthus Euboicæ oppidum est, ibi Amarysia Diana colitur: Et ipsi etiam Athenienses Amarysia Dianæ festum diem agitant, nihilo quàm Euboicæ minore celebritate. Inde igitur ad Arhmonenses nomen manasse crediderim. Colanidem verò, quæ Myrrhinunte est, à Colæno dictam existimo. Diximus autem & alibi, ex Atticæ curiis multos esse, qui Athenis ante Cecropem regnatum affirmant. Colænus itaque, vt Myrrhinusij credi volunt, ante Cecropem in Attica regnauit. Est & Acharnæ Atticæ curia: Hi Agyæum Apollinem, & Herculem venerantur, & iidem Mineruæ Sospitæ, aram habent. Equestrem verò Mineruam & Carentem cognomine Bacchum vocant: Eundem etiam Deum Hedercum, eo enim primum in loco hederæ plantam visam tradunt. Montes in Attica sunt, Pentelicus, vbi Lapidicinæ: Parnes, qui aprorum, & vrsorum luculentam venatoribus copiam præbet: Hymertus pastiones habet apibus omnium aptissimas, quæque solis cedunt Halizonum pascuis: Apud Halizones certe adeo mansuetæ sunt apes, vt cum hominibus vna pabulatum exeant,

ac libere vagentur, quippe quæ alucaribus nullis contineantur: Passim verò opus faciunt, illudque ita concretum, ut mel à cera nequeas seiungere. Hæc quidem ita se habent. Deorum verò signa in Atticæ montibus hæc sunt: In Pentelico Minerue, in Hymetto Hymettrij Iouis, Pluiij etiam Iouis, & Apollinis Præsagi aræ: in Parnethe Parnethius Iupiter ex ære, & Semelai Iouis ara. Est item ara ibidem alia, ad quam Ioui, quem modo pluuium, modo Innoxium appellant, rem diuinam faciunt. Anchefmus etiam mons est non sanè magnus, & in eo Iouis Anchefmij signum: Sed antequam ad insulas stylum conuertam, quæ ad Atticæ Curias pertinent, accuratius persequar. Marathon curia pari spacio ab Athenis abest, & Carysto Euboææ oppido, in hanc olim Atticæ partem Persæ primum irruerunt, ac prælio fusi, non paucas in ipsa fuga naues amiserunt. In huius regionis campis tumulus est Atheniensium, qui in pugna ceciderunt, & ex eo pilæ eminent, in quibus cæсорum nomina, & tribus inscriptæ sunt. Alter item apud Plataenses Bœotia est, in quo serui conditi sunt. Tunc enim primum serui stipendia fecerunt. Seorsum ve-

rò monumentum est Miltiadis Cimonis filij, cuius virtuti cum non satis secunda fortuna, dum Paron obsideret, respondisset, non ita multo post quàm populi inuidia damnatus est, è vita decessit. In his ipsiis campis audiuntur per totam noctem equorum hinnitus, & pugnantium etiam virorum species cernuntur: Atque hæc quidem, qui de industria auditum, spectatumue venerint, male multati abeunt: Ex ira verò manium, iis qui fortuito id animaduertierint, nihil omnino vnquam triste accidit. Honorem Marathonij præ cunctis, iis habent, qui in pugna occubuerunt: Heroasque eos appellant: Multo verò maximum Marathoni, à quo est Curie cognomen, & post eum Herculi, cuius sacra se primos instituisse distant.

Accidit autem ut in ea pugna (ut illi memorant) vir quidam specie, atque habitu agresti opem tulerit. Qui cum ex Barbaris quàm plurimos aratro interemisset, repente euauit: Neque verò quærentibus quisquam ille fuisset Atheniensibus, aliud respondit oraculum, quàm ut Echerlaum heroa colerent: E candido verò lapide eo in loco trophæum erexerunt. Ac Persæ quidem in pugna

cæsis ut humarentur se curasse dicunt, quod semper pium esse existimarint mortuos terræ mandare. Verùm ego neque tumulum, neque aggerem vilius, nec aliud sepulturæ vestigium offendi. Eos itaque suspicari possum in foueam quampiam, ut fors tulit, abiectos. In Marathone Macharia fons est, de quo hæc memoria prodita sunt. Herculem Eurystheum fugientem, ad Ceycem Trachiniorum regem amicum sibi hominem venisse: Eo mortuo, Eurystheum eius sibi liberos tradi postulasse: Trachinium verò cum propter opum tenuitatem bellum sustinere se posse diffideret, Athenas eos ad Theseum misisse, à quo pueros defendi posse speraret. Cum igitur ij supplicum habitu venissent, Peloponnesios ferunt, quòd Theseus perenti Eurystheo pueros dedere constantissime recusasset, Atheniensibus bellum intulisse: Oraculum monuisse victoriam in spe fore, si se vnus ex Herculis liberis vltro deuouisset: Ibi Macariam Herculis ex Deianira filiam, cum sibi mortem consciuisset, & victoriæ compotes Athenienses fecisse, & fonti nomen dedisse. Est etiam in Marathone lacus, magna ex parte

te cænosus, in quem per viarum errorem fugientes Persas irruisse, & quamplurimos in ipsa fugæ trepidatione cæsos dicunt. Supra eum lacum lapidea præsepia Artaphernis equorum sunt, & in saxo tabernaculi vestigia. E lacu amnis effluit, ad cuius caput, aquæ pecori aptissimæ sunt: Non longe verò à mari falsæ, & marinis piscibus refertissimæ. Modico à Marathoniis campis interuallo, mōs est, in quo hæc sunt, quæ spectentur dignissima: Specus, cuius est ingressus perangustus: Vbi verò penetraris, & cellas videas, & lauacra caprarum etiã, stabulū, quod Panos appellant: Tum saxa, caprarum propemodū forma. A Marathone nō multum abest Braurō quo Iphigeniam Agamemnonis filiam cum Taurica Diana primum appulisse, eaque ibi relicta Athenas, & deinde Argos venisse perhibent, Eo quidem in loco verus est Dianæ signum. Qui verò è Barbaris populis Tauricæ Dianæ signum habeant sententiam ea de re meam in alia Historiæ parte exponam. A Marathone stadia *xx*. Oropum versus per litus progressus Rhamnus occurrit: Vbi & hominum sunt ædes, & Nemesis Deæ sanum. Hæc se deorum vna maximè insolentioribus hominibus implacabilem præbet:

Et eius in primis ira Barbaros ad Maratho-
nem afflictos putant. Cum enim illi Athe-
niensium opes contemnerent, Parium
marmor, ac si hostem iam vicissent, tro-
phei erigendi causa in hæc loca deportan-
dum curarant. Ex eo Phidias Nemesis si-
gnum fecit, in cuius capite corona ceruus
habet, & Victoriæ sigilla: Ipsa læva fraxi-
ni ramum, dextra phialam tenet. In phia-
la Aethiopes cælati sunt, de quibus, ne-
que quid ipse coniciam habeo, neque eor-
um tamen, qui se rem intelligere profi-
tentur, opinioni assentior. Aethiopes in
phiala factos ad Oceanum amnem signi-
ficandum. Ad ipsum enim Aethiopas acco-
lere, & eundem Nemesis patrem esse.
Nam ad Oceanum, non sane flumen, sed
extremum mare, quò nauibus scilicet per-
uadi possit, accolunt Hispani, & Galli, &
in eo Britannia insula est: Supra Sienem
ad mare rubrum Ichthyophagi, à quibus
sinus is quem circunquaque tenet, Ichthio-
phagus appellatur. Hominum verò iustifi-
simi Meroen, & campos qui Aethiopici
vocantur incolunt: Mensam hi Solis o-
stentant. Sed neque mare, neque flumen
omnino aliud quàm Nihilum habent.
Sunt & alij Mauris finitimi Aethiopes, ad
Nasamonas vsq; pertinentes. Nasamonas
quidem

quidem ipsi, quos Atlantas Herodotus
esse existimauit, qui orbis terræ spacia nos-
se profitentur, Loxitas appellant: Qui in
extremis Libyæ finibus Atlantem incol-
lunt: verunt autem omnino nihil, sed agre-
stium tantum vitium fructu aluntur. Verùm
neque hi Aethiopes, neque Nasamonas vl-
los habent amnes. Quæ enim ab Atlante
aqua defluit, & si in alucos tris discedit,
nunquã tamen in modum iusti fluminis
crescit. Quidquid enim aquæ extitit, sta-
tim arena absorbet. Ex quo facile intelli-
gi potest non amnis, sed Oceani maris
Aethiopes accolas esse: Et aqua quidẽ, quæ
ex Atlante descendit turbulenta est, circũ-
que eius fontes Crocodili gignuntur ni-
hilo cubitalibus minores, qui vbi pro-
pius homines accedere senserint, in fon-
tem se demergunt: Quæ res effecit, vt nõ-
nulli suspicarentur ab hac ipsa aqua è me-
diis arenis emergente Nilum, qui Aegy-
ptum præterfluit, oriri. Atlas mons adeo
celsus est, vt vertice cælum tangere dica-
tur: Inaccessus ille quidem, viam vndique
aquis, & arborum crebritate intercluden-
te: Ab ea itaque duntaxat parte, quæ Na-
samonas spectat, cognoscitur: Ad mari-
timam enim eius oram neminem adhuc
nauibus accessisse comperimus. Sed vt

vnde digressa est redeat oratio, Nemesis neque hoc, neque aliud vetus signum alas habet: Apud Smyrnicos, quæ maxima cum religione coluntur eius deæ signa, alas habere postea animaduerti: Cuius rei eam esse causam suspicor, quòd cum eius numen ad amatores maxime pertineat, idcirco ei vt Cupidini alas addunt. Sed ea iam quæ in signi basi sunt, exponam: si vnum prius, quo res tota clarior fiat, explicare. Helenæ matrem fuisse Nemesis Græci dicunt, Ledam verò nutricem, nam patrè omnes Iouem non Tyndarum perhibent: Quæ cum Phidias nosset, Ledam ea specie fecit vt Helenam ad Nemesis adducere videatur. Addidit Tyndarum & filios, hominem præterea cum equo assistentè, quem Equitem appellant. Ad sunt Agamemnon, Menelaus, & Pyrrhus Achillis filius, quòd ei primum Hermione Helenæ filia desponsa fuit. Orestes verò ob impiū in matrem facinus præteritus est: Quem tamen Hermione nunquam deseruit cum filium etiam ei peperisset. In basi deinceps est, quem Epochum dicunt, & alter item adolescens, de quibus aliud accepi nihil, nisi eos Oenoes fratres fuisse, à qua est curiæ nomen. Oropium autem agrum, qui medius est inter Atticam & Tanagraos,

olini

olim tenebant Boeoti, ætate nostra in Atheniensium potestate est. Nam cum diu Athenienses de eo dimicassent, non ante potiri sunt, quàm eum à Philippo, cum Thebas ille expugnasset, acceperunt. Vrbis quidem ipsa, cui Oropus nomen, ad mare sita est, nihil verò historia dignum præ se fert. Longe ab ea circiter XII. stadia Amphiarai templum est: quo scilicet loco Thebis fugientem cum curru absorptum terræ hiatu ferunt. Sunt qui id accidisse dicant in via, qua Thebis Chalcidem iter est: qui locus Harma nunc etiam, id est Currus dicitur. In deorum verò numerum Amphiarai primi omnium Oropij retulerunt, quos reliqui Græci secuti sunt. Possum etiam alios recensere, quibus cum homines ante fuissent, Græci diuinos honores post mortem habuerunt: Quibusque etiam vrbes dedicata fuerunt, vt Eleus. in Cherrhoneso, Protesilao: In Boeotia, Lebadea Trophonio: Apud Oropios templum Amphiarao, & eidem è candido lapide signum: Ara quidem eius in partèis distributa est, V. Earum vna Herculi, Ioui, Apollini, Pæonio: Altera heroibus, eorumque vxoribus: Vestæ tertia, Mercurio, Amphiarao, & Amphilocho filius (nam Alcmaon propter Eriphyles cadem, in

nullam aut Amphiarai, aut Amphilochi honorum partem receptus est) At quarta aræ pars Veneri, Panacæ, Iasæ Hygeæ, Mineræ, Pæoniæ: Quinta nymphis, Pani, Acheloo, & Cephiso amnibus sacra est. Amphilocho in ipsa vrbe apud Athenienses ara sua est. In Sicilia verò vrbe Mallo eiusdem oraculum, quod omnium est quæ ætate mea extant minime fallax. Est etiam apud Oropios fons templo proximus, quem Amphiarai nuncupant: Ad quem neque diuinam rem faciunt, neque aut ad lustrandum, aut ad manus lauandas, aqua ea vti fas putant: Solum, qui morbo oraculi monitu leuati fuerint, signatum aurum, argentumve more maiorum in fontē abiiciunt. Hinc enim iam deum Amphiaræum ascendisse tradunt: Iophon autem Gnosius, qui vatum oracula heroicis versibus exposuit, Amphiaræum consulentibus Argiuis, cum Thebas profecturi essent, his versibus respondisse, memoriz prodidit. Sed nimirum quod vulgi opinione receptum est, peruicaciter defenditur. Præter eos enim quos diuino afflatu futura prædixisse antiquitas testata est, nemò omnino fatidicus fuit. Nam reliqui aut somnitorum interpretes fuere, aut auis volatus, & exta inspiciendi peritiam pro-

fite

fitebantur. Quo fit vt Amphiaræum coniectandis somniis in primis solertem fuisse suspicer. Constat enim illum somniorum diuinatione tradita, tum demum in deorum numerum relatum. Consulendi quidem causa qui accedunt lustrantur omnes. Propiaculo res diuina est, quam cum Amphiaræo ipsi faciunt, tum cæteris, quorum in eadem ara inscripta sunt nomina. Deinde arietē immolant, cuius substrata pelle dormientes, nocturna visa expectant. Insula terræ Atticæ non longe ab ipso litore distat: Earum vna Patrocli dicitur, de qua, quæ historia digna visa fuerunt, ante commemorauimus: Altera supra Sunium est, ad leuam in Atticam nauigantibus, ad quam post Ilij euerisionem Helenam appulisse ferunt, & iccirco Helenam appellatam. Salamis è regione Eleusinis sita, ad Megarici etiam agri fines pertinet: Huic à Salamine Afopi matre nomen inditum tradunt: Aeginetas postea vi eam à Telamone deductos: Traditam postea Atheniensibus à Phylæo Euryfacis filio Aiacis nepote, cum ab ipsis fuisset ciuitate donatus: Salaminios verò multis post annis Athenienses eo nomine damnatos, quòd dissimulanter male rem geri concupissent, dum bellum cum Cassan-

dro gereretur, & in Cassandrum ac Macedonas propenso animo faissent, vrbe deleta. è suis sedibus eiecerunt. Ascendentes etiam, qui prætor insulam obtinuerat, capitibus damnarunt, ac sibi iureiurando eius prodicionis memoriam sempiternam faxerunt. Spectantur hac etiam nunc ætate fori ruinae, & inter eas Aiacis templum cum statua ex ebena: Decreti quidem Aiaci, & Euryfaci eius filio ab Atheniensibus honores adhuc manent. Euryfacis Athenis etiam ara est. Ostenditur Salamine non longe à portu saxum, super quo Telamonem consedisisse aiunt, cum nauem, qua Aulidem filij ad Græcorum classem vecti sunt, oculis prosequeretur. Tradunt incolæ post Aiacis interitum, apud se primum florem enatum, candidum, rubentem modice, lilio cum cæteris partibus, tum foliis minorem, inscriptum verò iisdem, quibus Hiacynthum, literis. Audiui quidem quæ Aeolenses, qui Ilium post eius euersionem tenuerunt, de armorum iudicio produnt, atque illud in primis. Post Vlyssis naufragia, arma, de quibus certamen fuerat, ad Aiacis sepulchrum rēpestare delata. De Aiacis verò magnitudine narrauit mihi Mysus quidam, sepulchrum eius qua parte ad litus conuer-

sum

sum est, maris alluione multo aditu facilius effectum. Inde verò, aiebat, de Aiacis magnitudine, me coniecturam capere posse, quòd genuum vertebrae, quas molas medici appellant, disci instar essent eius, quo Athletæ ij. qui sunt Quinquertiores appellati, vtuntur. Equidem Gallorum, qui in extremis orbis terræ partibus habitant, finitimi, de feris præ nimio frigore regionibus, quos Cebarenses nominat, nihil sum magnitudinem admiratus: Neque enim apud eos cadauera videas maiora iis, quæ ostendunt Aegyptij: Quæ verò in hoc genere maxime admiratione digna mihi visa sunt, ea commemorare non grauabor. Apud Magnesios, qui ad Letheum sunt, quidam fuit Protophanes, qui de pancratio, & iustu eadem die in Olympia victor est renuntiatus: In huius sepulchrum aliquando latrones prædæ spe ducti penetrarunt, post illos alij multi vt cadauer duntaxat spectarent: Eius certe costæ, non ita vt cæterorum hominum, discretæ fuerunt, sed pro illis continens os habuit ab humeris ad eas costas, quas medici Nothas nuncupant. Apud Milesios verò ante ipsam urbem est Lade insula: Ea rursus in duas paruas scinditur insulas, earum alteram Asterij dicunt, quòd

i t

fuerit in ea sepultus Asterius Anaëtis filius: Anaëtem tetraë filium fuisse tradunt, cadauer eius nihilo est decem cubitis breuius: quod verò mihi magnæ fuit admirationi. In superiori Lydia non magna vrbs est, quæ Temeni porta dicitur, ibi ambeſo tempeſtatibus ſepulchro, oſſa detecta ſunt, quæ niſi humanorum oſium figuram retinuiſſent, propter magnitudinem nemo ea hominis fuiſſe, vt crederet, adduci facile potuiſſet. In vulgus repente ſermo manauit Geryonæ illud cadauer eſſe Chryſaoris filij. Soliùmque eius fuiſſe, quod in montis fragmento exciſum cernebatur. Torrentem verò qui proxime allabatur, Oceanum appellari aiebant: Addebant etiam agricolas bouum cornua ſape inter arandum eruere ſolitos, quòd ſcilicet Geryonem eximia ſpecie boues aluiſſe fama vulgaſſet. Quorum opinio ni cum ego neuiquam aſſentirer, Gadibus habitaſſe Geryonem dicebam, neque vllum eius monumentum extare, arborem tantum oſtendi, cuius admodum eſſet varia ſpecies: Ibi è Lydis antiquitatis periti homines: quæ verò propiora ſunt, diſſeruerunt: Hylli cadauer illud eſſe: Fuiſſe verò Hyllum terræ filium, à quo regionis fluius nomen acceperit: Et Hercule

lem

lem propter Omphales conſuetudinem filium de fluminis nomine appellatſe. Salamine (vt vnde fueram digreſſus redeam) Dianæ templum eſt, & trophaum in memoriam eius victoriæ, cuius Themistocles Neoclis filius græcis omnibus author fuit. Erectum Cychreo etiam templum, Commiſſo enim cum Perſis prælio, draconem inter naues conſpectum memorant, de quo ſciſcitantibus Cychreum fuiſſe heroa Apollinem reſpondiſſe. Ante Salaminem inſula eſt, cui Pſyttalia nomen, in eam ex Perſarum exercitu quadringentos deſcendiſſe proditum eſt. Deleta verò Xerxis claſſe, cum eodem Græci tranſmiſſent, omnes ad internitionem caſos. Signum in inſula nullum quidem extat, arte expolitum, Panos tantum quædam rudia ſunt. Qua Eleuſinem iter eſt, per eam viam quam ſacram appellant, Anthemocriti monumentum conſpicitur, quem violato iure Gentium, per ſummum nefas Megarenſes occidere: cum ſæcialis edictum miſſus fuiſſet, ne ſacram illi terram coleant: Sed inexpiabiles in hunc vſq; diem læſi numinis pœnas dederunt. Solos enim ex omnibus Græcis, ne Adrianus quidem imperator ſubleuauit. Poſt An-

i 5

themocriti cippum, Molossi tumulus est, cui imperium Athenienses decrevere, cum in Euboeam Plutarcho auxilia mittenda censuerunt. Vicus prope est, cui Scirum nomen: Appellationis huiusmodi causa prodita est: Dum Eleusini bellum cum Erechtheo gererent, vate vsi sunt Dodonæo, cui Sciro nomen: Is Sciradis Mineræ vetustum templum in Phalero dedicauit: Cùmque in pugna cecidisset, sepultus est non longe à torrenti amne: Locus itaque & amnis ab heroe nomen habent. Prope visitur Cephisodori monumentum, qui cum populo præflet, Philippo Demetrii filio Macedonum regi vehementer resistit: Et cum Atheniensibus Mysorum regem Attalum, & Aegyptiorum Protenæum: Ex liberis verò Gentibus, Aetolos, ac insularum incolas Rhodios, & Cretenses amicitia, & societate coniunxit. Verùm cum è Myssia, Aegypto, & Creta serius auxilia mitterentur, ac Rhodij, qui alias quàm nauales copias non haberent, contra grauem Macedonum armaturam paruo omnino essent præsidio futuri, cum parua suorum manu in Italiam veniens, à Romanis auxilia impetravit. Ij verò exercitu & imperatore misso

Mace-

Macedonum vires adeo fregerunt, vt non multo post Perseum Philippi filium, non regno tantùm eiecerint, sed captiuum etiam Romam pertraxerint. Fuit Philippus Demetrii filius, qui primus ex hac familia (quemadmodum ante exposuimus) Alexandro Cassandri filio interfecto, regnum obtinuit. Secundum Cephisodori, Heliodori Aliensis sepulchrum est, cuius pictam imaginem in magno Mineræ templo videas. Sepultus ibidem est Themistocles Polyarchi filius, Themistoclis eius pronepos, qui nauale prælium cum Xerxe commisit. Huius quidem posteros, præter Acæstium, commemorare necesse nihil habeo. Hæc Xenoclis, Sophoclis filij, Leontis nepotis filia fuit: Ac viuēs suos omnes à Leonte pro auo Daduchos vidit: Aequales etiã eodem sacerdotio honestatos, Sophoclen fratrem Themistoclen virum, & eo mortuo Theophrastum filium, Atque illa quidem eiusmodi fortuna vsa est. Longius progressis Lacij herois lucus in conspectu est, & Lacidarum ab eo nominata curria. Nicoclis etiam Tarentini monumentum, cuius supra omnes fere citharædos celebre nomen fuit. Est eodem in loco ara Zephyro erecta: Cerei & Proserpinæ templa. Quibus cum

Minæ

Minerua, & Neptuno communes honores habentur. In hac ipsa regione à Phytalo aiunt Cererem hospitio acceptum, eique fici stirpe donata gratiam relatam. Id versus testantur in Phytali sepulchro incisi.

*Hic Cererem tectis Phytalus susceperat heros,
Cui primum sacri largita est semina pomi,
Quam mortale genus ficum vocat: illius ergo
Muneris, aeterno hic Phytali genus floret
honore.*

Priusquam Cephissium amnem transeas Theodori monumentum est, cui de tragœdis primas ætas sua detulit: iuxta fluvium simulachra duo sunt, alterum Mnesimaches, Cephisso crinem suum detondentis pueri: alterum fuisse verò patrium Græcis omnibus crinem fluminibus tondere, ex iis Homeri versibus cognoscas, in quibus est Peleum Sperchio pro felici Achillis à Troia reditu, crinē vouisse. Trans Cephissum placidi Iouis, Melichiū nuncupant, vetus ara est, ad quā Theseus à Phytali postoris de cæde purgatus dicitur, cum & latrones alios, & Sinin à Pittheo materno avo sibi propinquū occidisset. Sepulchra ibidē sunt Theodectis, Phaselitæ, & Mnesitheī quæ medendi arte claruisse accepimus, ac signa multa dedicasse, atque ex iis Iach

cho vnum. In ipsa via ædes non magna visitur, Cyamitæ templum, ac si Fabarij dixeris, appellant. Compertū autem non habeo, fabarūne hic sationem docuerit, an verò heroum alicui sit id nominis tributum. Neque enim fabarum inuentum Cereri adscribere possunt: Nam qui vel initiis, quæ Eleusine sunt, interfuerint, vel ea, quæ Orphica appellantur, legerint, facile id quod dico intelligent. Monumenta eo quidem in loco duo, & magnitudine, & operis magnificētia præstant: Alterum est Rhodij cuiusdam viri, qui se Athenas contulit: Alterum Harpalus Macedo excitavit, is nempe, qui Alexandrum fugiens, ex Asia in Europam classē traiecit: Cūque Athenas venisset ab Atheniēsis captus, corruptis cum aliis, tum ipsius Alexandri amicis periculum effugit. Sed is ante Pythionicem uxorem duxerat, cuius neque genus, neque patriam noui: Tantum scio Athenis eam & Corinthi corpus vulgasse. Eam verò tam perditæ amavit Harpalus, ut mortuæ monumentū posuerit, omnium, quæ in Græcia sunt, veterū operum, quod spectetur dignissimum. Templum etiam ibi spectes, in quo Cereris, Proserpinæ, Minervæ, & Apollinis signa sunt: Ab initio fuit ædes vni Apollini dicata, Cephalum enim

enim aiunt Deionei filium cum Amphyrione primum ad Teleboas, in eam insulam, quæ de ipsius nomine Cephalenia dicta est, profectum. Nam Thebas ante Athenis ob Procridis vxoris cædem exul migrarat: Eius posteros, decem iam exactis seculis, Chalcinum & Dæum, cum Delphos nauigassent, ac deum de reditu in antiquam patriam consulissent, responsum accepisse, vt in Atticam reuersi quo in loco humi currentem triremem vidissent, ibi Apollini rem diuinam facerent. Cum itaque ad montem, quem Pœcilum appellant, appropinquassent, draconem offendisse celeri se lapsu in latebras demittentem, ibi eos rem diuinam Apollini fecisse, ac statim ab Atheniensibus in ciuitatem receptos. Post hoc templum, Veneris ades est, cuius in fronte paries extructus est è rudi lapide, opere tamen insigni: Iam alui qui Rheti appellantur, solo cursu fluminibus similes sunt. Nam eorum aqua maris saporem refert: Quæ res alicui fortasse persuaserit è Chalcidico, eos Euripo per continentem terram sustigio in mare desfluere: Rhetos quidem Cereri, ac Proserpinæ sacros esse tradunt, neque eos, qui in illis nascuntur pisces, cuiquam licet præterquam sacerdotibus capere. Atque hi

quid

quidem veteres Eleusini sunt & Attici agri fines, vt accepi. Agrum verò qui trans Rhetos est, tenuisse dicitur Crocon, & locus ille Croconis, nunc etiam Regia appellatur: cum hoc Crocone Celei filiam Basaram nuptam fuisse Athenienses memorant: Neque tamen hæc omnium seculorum tantum, qui è Scambonidarum curia sunt, opinio est: Croconis certe sepulchrum inuenire nunquam potui. Eumolpi verò tumulum, & Eleusini & Athenienses agnoscunt. Venisse eum è Tracia, filiumque Neptuni, & Chiones fuisse, traditum est. Obionem quidem Boreæ ex Orithyia genitam, de cuius sanè parentibus nihil omnino Homerus prodidit: In quadam tantum versuum suorum parte animi præstantem appellat Eumolpum. E-nimvero commissa inter Eleusinos, & Athenienses pugna, hinc Erechtheus rex, illinc Eumolpi filius Immaradus ceciderunt. Arma inde his conditionibus posita, vt Eleusini se, suaque cætera omnia in Atheniensium potestatem traderent, initia ipsi tanquam propria retinerent. Ac vt Cereri & Proserpinæ Eumolpus, & Celei filia sacra facerent, eas iisdem nominibus Pamphus & Homerus appellant, Diogeneam, Pammeropem. Sasaram. Ex Eumolpi

ambro

molpi verò filiis natu minimus Ceryx, patri superstes fuit. Quem tamen Præconum natio, qui suam ei originem referunt, ex Aglauro Cecropis filia, & Mercurio non Eumolpo procreatum dicunt. Est eodem in loco heroicum Hipporhoontis monumentum, à quo tribus nomen habet. Atque illi proximum Zarecis, quem tradunt musicam ab Apolline didicisse: Ego verò Atticæ inquilinum fuisse, patriæ Lacedæmonium, & ab eo maritimam Laconiaæ urbem Zaraca appellatam comperio. Quòd si quis fuit Atticæ indigena Zarex, de eo quod dicam planè nihil habeo. Cephissus verò amnis per Eleusinium agrum cursu multo quàm quous alio in loco concitatore defertur. Prope locus est, cui Caprifisco nomen, vnde Orcum rapta Proserpina descendisse fama vulgavit. Ad hunc Cephissi alveum Thefeus latronem Polypemonem Procrustes cognomine occidit. Apud Eleusinos Triptolemi ædes est, propylææ Dianæ, & Neptuni patris: Puteus, quem Callichorum appellant, ubi primum chorum Eleusiorum formæ instituerunt, & deam cantu veneratæ sunt. In campis verò, quos Rharios vocat, frugum primum iacta semina adoleuisse ferunt: In cuius rei memoriam,

ordeum

ordeum ex eo ipso solo demessum, in sacris ad molas, & liba adhibent. Oostenditur ibidem area quæ Triptolemi dicitur, & ei dedicata ara. At quæ intra sacrum parietem servantur, scribere somnio prohibemur: Eorum enim aspectu non tantum iis, qui initiati non fuerint, interdictum est, verum etiam ne percontari quidem, aut audire fas quidquam est. Eleusinem verò heroem, vnde oppidum nomen habet, nonnulli Mercurio & Daira Oceani filia genitum putant: Alij Ogygis fuisse filium fabulati sunt. Nam prisca Eleusini cum ad nullam fere ætatem hominum origines suas habeant referre, multis cum alia fingendi, tum quæ de heroibus prodita sunt, locum dedere. Quæ ab Eleusine in Bœotiam iter est, Atheniensibus Plataensis ager finitimus est: Atticam tamen olim & Bœotiam Eleutherenses dirimebant. Sed postea quàm Eleutherenses in Atheniensium potestatem venerunt, Cytheron mons fias vtriusque regionis haberi cœptus est. Attico verò nomini non illi quidem bello subacti se adiunxerunt: sed quòd eam in primis reipub. formam, quæ Atheniensibus vtebantur, expetiuerunt: quòdque capitali in Thebanos odio semper laborarunt. In

k

iidem campis Liberi patris templum est,
 atque inde est Athenas peruetus signum
 deportatum: Nam quod Eleutheris hac
 etiam atate extat, ad illius fuit simili-
 tudinem factum. Non procul specus abest
 modica quidem magnitudine: Pons pro-
 ximus frigidæ aquæ: In eo specu Antio-
 pen narrant, quos pepererat geminos ex-
 posuisse: Pastorem sublato pueros fasceis
 exemptos illis aquis lauisse. Eleuthera-
 rum cum muri, tum ædium etiam vesti-
 gia remanent: Ea res planum facit, oppi-
 dum ipsum non multum supra campos.
 Cytheronem versus fuisse. Altera ab Elu-
 sine via Megara ducit: Per eam qui ingre-
 diantur puteum offendunt, cui nomen Flo-
 rido, Super eo Pamphus versibus manda-
 uit. Cererem post raptum Proserpinæ anus-
 facie sumpta consedisse, atque inde illam
 Celei filias, quod nempe Argiuam esse
 animum putassent, ad matrem deduxisse: Me-
 ganiram verò ei filium educandam tradi-
 disse. Non longe à puteo est Meganiræ
 sacellum, & eorum, qui ad Thebas cecide-
 runt, tumuli. Cum enim Creon, qui Laod-
 amantis & Eteoclis filij tutela suscepta
 Thebis inperabat, non sineret cæforum
 cadavera humari, Thesei opem Adrastus
 imploravit. Commissa itaque inter Athe-
 niam

nenses & Thebanos pugna, victor The-
 seus in Eleusinium agium deportanda ca-
 dauera, atque ibi spelienda curavit: The-
 bani tamen neque se quin humarentur
 prohibuisse, neque vllum sibi cum Athe-
 nienibus ob eam causam certamen fuisse
 dicunt. Post Argiuorum sepulchra, Alo-
 pes monumentum est, quam cum Neptu-
 no Hippothoontem peperisset, eo ipso in
 loco à Cercyone patre interfectam fe-
 runt. Cercyonem ipsum traditum est in
 omnes hospites immanem fuisse, præci-
 pue tamen in eos, qui in luctæ certamen
 descendere recusassent. At atate quidem
 mea locus quidam, qui ab Alopes tumu-
 lo non longe abest, Cercyonis palestra
 appellatur: Vbi dicitur Cercyon omnes
 qui secum certassent occidisse, præter The-
 seum tamen, à quo luctandi in primis ar-
 te est superatus. Palæstricem enim The-
 seus primus inuenit, & ab eo profecta Pa-
 læstritarum disciplina, ab eius rei magi-
 stris clèbrari cœpta, cum ante sola corpo-
 ris magnitudine & robore, in lucta cer-
 raretur. Hæc sunt, quæ apud Athenien-
 ses (vri ego sentio) aut prædicantur, aut
 cum admiratione spectantur: cum ea ab
 initio missa fecerim, quæ leuiora sunt,
 quàm vt vllam institutæ historiæ possint

dignitatem afferre. Eleusini finitima est Megarica terra, cuius imperium Pylæ regi à Pandione relicto, Athenienses olim adepti sunt. Eius rei haud quaquam dubia testimonia sunt, quòd in ipsis Megarensium finibus extat Pandionis sepulchrum: quòdque cum Aegeo, qui in ea familia natu maximus erat, Atheniensium regno Nisus concessisset. Megara ei obrigerunt & quidquid agri ad fines usque Corinthiorum pertinet. Manet apud Megarense adhuc nauale, quæ Nisea ab ipso appellatur. Regnante verò Codro cum Peloponnesij bellum Atheniensibus intulissent, ac nihil omnino insigne ad gloriam in eo aliud gessissent, dum se domum reciperent, Megara Atheniensibus ademerunt: Corinthiòsque ac ceteros auxiliares, qui nomina dedissent, illuc Coloniam deduxerunt: Quæ res effecit ut Megarense lingua cum moribus mutata ex Atticis Dorienses fierent. Urbem verò eo nomine appellatam putant, Care Phoronei filio regnante (tunc enim primum Cereris templa apud se erecta) eaque Megara appellata, Megarense ipsi commemorant, in iis, quos de rebus suis habent, sermonibus. At Bœotij Megareum dicunt Neptuni filium

filium ab Onchesto cum Bœotiorum manu Niso contra Minoën auxilio venisse: Cùmque in prælio cecidisset, eo ipso in quo ceciderat loco, sepultum, vrbi quæ ante Nisa appellabatur, nomen dedisse. Ad hæc addunt Megarèses Lelegen, duodecim post Cara Phoronei filium ætatis, ex Aegypto venisse, eoque regnante indigenas Lelegas appellatos. Clephonè verò Lelegis filio Pylan ortum, Pyla Scironem, cum quo nupta Pandionis filia fuerit. Hunc Scironem & Nisum Pandionis filium de regno disceptantes, iudicem Aeacum delegisse: adiudicasse illum Niso regnum, eiusque posteris: Scironi verò exercitus, totiusque rei bellicæ imperium. Megareum deinde Neptuni filium, cui Nisus Iphinoën filiam nuptum dederat, locero in regnum successisse. Nam de Cretico bello, & vrbe regnante Niso capta, omnia Megarense dissimulant. In oppido aquæ ductus est, quem Theagenes exædificauit: Theagenis verò, & ante mentionem fecimus, vbi filiam eius Cyloni Atheniensis nuptam fuisse diximus. Hic itaque Theagenes in tyrannide aquæ ductum erexit, opus cum magnitudine, tum ornatu & columnarum numero valde præ-

clarum. Aquam influentem Sithonidum Nympharum appellant: ac eas quidem Nymphas indigenas esse dicunt suas, atque ex earum vnus filia Ioui Megarum natum, ac Megarum quidem Deucalionis diluuium in Geraniæ verticem effugisse, cum nondum mons ille id nominis haberet. Nam quòd Megarus gruum præteruolantium vocem secutus illuc natando euasisset, inde monti inditum nomen tradunt. Non longe ab aquæ ductu vetus est quædam ædes, in qua extant ætate etiam nostra Imperatorum Romanorum imagines, & signum ex ære, quod Dianæ Sospita appellant. Hanc esse cognominis causam dicunt, cum Persæ, vexato excursionibus Megarico agro, se Thebas ad Mardonium ducem suum reciperent, obortis repente Dianæ numine tenebris per errorem viarum ad montanam eos regionis partem deflexisse. Ibi obiecta hostilis agminis specie sagittas misisse, ad quarum ictus cum proxima saxa tanquam gemitus imaginem redderent, homines esse, qui ex vulneribus gemerent opinantes, non ante iaculari desistisse, quam sagittas omnes profudissent. Cum verò illuxisset, Megarenses armatos contra inermes impe-

tu facto magnam eius agminis partem trucidasse, atque ex eo rei euentu Dianæ Sospita signum dedicasse. In eodem templo XII. deorum signa sunt, Praxitelis, ut ferunt, opus: Nam Dianam Strongylion fecit. Iam verò Iouis, quem Olympicum dicunt, lucum ingressus, templum videas planè insigne, & si Iouis signum expolitum non est, opus enim Peloponnesiacum bellum interpellauit: Per quæ sanè tempora Athenienses terrestribus maritimisque copiis quotannis ferè Megarensium publicas & priuatas opes vehementer attriuerunt. Ipsius quidem Iouis os auro, & ebore constat, reliquum verò corpus è gypso & fictili est materia. Opus hoc fecisse dicunt Theocosmum ciuem suum adiuuante Phidia. In Iouis capite Horæ & Parçæ insistunt. Fata enim Ioui parere, & eius nutu temporum vicissitudines describi, nemo est qui nesciat. In templi postica parte ligna quædam sunt duntaxat informata, quæ Theocosmus auro & ebore fuisse ornaturus ad signum Iouis absoluendū. In eadem templi parte triremis æneum rostrum positum est: Eâ verò se triremem cepisse Megarenses dicunt in prælio nauali, quod cū Atheniensibus de Salamine certantes fecerunt. Neque Athenienses inficiantur defe-

cisse aliquando à se ad Megarenſes Salami nem. Solonis verò elegis excitatos, de inſula prius diſceptaſſe, deinde eam ſe bello recepiffe. At Megarenſes exules quofdam dicunt, quos ipſi Dorycleos vocant, Salaminem in Colontiam deductos, eam per proditionem Athenienſibus dediſſe.

A Iouis luco cum in arcem aſcenderis, quam à Care Phoronei filio ætate etiam noſtra Cariam nominant, Bacchi Nyſtelij ædē videas, & Veneris Epitrophix, quaſi Procuratricis dicas, ſacellum. Noctis præretea oraculum, & Iouis Pulverei delubrum ſine recto. Aefculapij verò, & Hygeæ ſigna Bryaxis fecit. Eodem in loco eſt Cereris nobile templum, Megaron appellant, quod ædificaffe Cara, dum regnaret, memorant. Ab ea arcis parte, quæ ad ſeptentriones eſt, deſcendentibus, Alcmenes ſe oſtendit monumentum, proxime ad Olympij Iouis ædem. Proſciſcentem enim eam Argis Thebas in Megarenſium ſiobus in ipſa via mortuam ferunt: Inter Herculis verò filios diſceptatum, eius cadaver Argos ne reportandum, an verò Thebis eſſet ſepeliendum: Cum Herculis ex Megara filiorum, & Amphitriouis Thebis eſſent ſepulcha. Reſpondiſſe verò Delphicum Appollinem de ea re conſulentib

lentibus, eam in Megarico agro ſepeliri ſatius multo eſſe. Hinc me rerum patriæ ſuæ peritus interpres in vicinã deduxit, quem Rhun appellari dixit, ob eam videlicet cauſam, quod ex imminentibus oppido montibus in eum aqua deſſuebat, Eam verò aquam aliò Theagenem tyrannum deriuafſe, ſed in eo ipſo vnde aquã deduxerat loco, Acheloo aram dedicaſſe. Prope eſt Hylli Herculis filij monumentum, qui cum Echemo Arcade Aëropi filio ſingulari certamine depugnauit. Quis verò hic Echemus fuerit, qui Hyllum occidit, in alia hiftoriæ parte exponam. Hyllus ipſe Megaris ſepultus eſt. Vt recte quidem hæc Heraclidarum expeditio appellari poteſt, in Peloponneſum ſuſcepta Oreſte regnante. Non longe ab Hylli monumento, eſt Iſidis ædes, & ſecundum eam Appollinis ac Dianæ: Hanc dedicaſſe Alcathoum Leone quem Cithæronium appellarunt, conſecto: & ab eo ſane Leone, cum alios, tum Megarei regis filium Euippum laniatum fuiſſe tradunt. Cum enim è duobus natu maior, cui Timalco nomen, cum Caſtore & Polluce Aphidnam oppugnatum veniſſet, fuiſſetque à Theſeo interfectus. Megareum aiunt orbatum filiis, & filix nuprias, & regnum ei ſponſendiſſe, qui Cithæro-

nium Leonem confecisset: Alcathoum igitur Pelopis filium ausum cum bellua congregari, ex eo certamine victorem discessisse. Regno itaque positum, Agrotera, id est Venatricis Dianæ, & Agræi Apollinis templum dedicasse. Et hæc quidem ad hunc modum à multis commemorantur. Ego verò & si hercule nolim ea scribere, quæ à Megarensium sermonibus discrepent, id tamen qui fieri potuerit non reperio: Nam Leonem Cithæronium ab Alcathoo confectum ut credam facile adducor: Timalcum verò Megarei filium, quis unquam literis prodidit cum Castore & Poluce Aphidnam venisse? Sed ut maxime venerit, qui potuit à Theseo interfici, cum Aleman carmine, quod in Castoras fecit, scriptum reliquerit, eo tempore, quo illi expugnatis Athenis Thesei matrem captivam abduxerunt, Theseum ipsum, domini non fuisse? Neque verò, quæ Pindarus scripsit, magnopere diuersa sunt: Theseum cum affinitatem Castorum sibi experisset, domo profectum, ut Pirithoum prius celebres illas fama nuptias affectantem adiuuaret. Sed quicumque ille fuerit, qui Gentilitates persecutus est, eadem nimirum fuit qua Megarenses inscitia, si utique Theseus à Pelope genus duxi: Sed Me-

garenses

garenses de industria veritatem non tam ignorant quam ambagibus inuoluunt: Quod enim fateri prorsus nolunt Niso regnante urbem captam, successisse ei Megareum generum. Megareo Alcathoum comminiscuntur. Nam Niso iam mortuo, & euersis Megaris constat ab Elide Alcathoum venisse: Testimonio mihi fuerit quod muros ipse de integro erexit, quorum fuerant veterem ambitum Cretenses demoliti: Sed de Alcathoo ac Leone, siue is eum in Cithærone, siue quo alio in loco occiderit, de quæ Dianæ Agrotæ, & Apollinis Agræi dedicatione, hæc hætenus.

Iam verò è templo descendantibus in conspectu est Pandionis heroicum monumentum. Sepultum quidem Pandionem eo loco, qui Mergi scopulus, siue Aerhyæ Mineræ appellatur, ante diximus.

Sed eidem parentant intra urbem etiam Megarenses. Prope est Hippolytæ monumentum, de qua, quæ Megarenses dicunt, non videntur prætermittenda. Cum Amazones ob captam Antiope bello Athenienses lacecessissent à Theseo superatæ sunt: Cùmque earum multæ in prælio ceci dissent, Hippolyten tradunt, Antiope sororem, cui foeminarum ille parebat exercitus: Megara cum paucis aufugisse, ibi

cum

cum re male gesta animum despondisset, præsertim quòd se Themiscyram in patriam suam redire posse desperasset, præ animi angore è vita excessisse. Sepultam verò eo quo diximus loco, & eius sane monumentum Amazonici clypei formam præ se fert. Ab eo non longe abest Tereii sepulchrum, eius nempe qui Progen Pandionis filiam uxorem duxit. Regnavit autem Tereus s vt Megarenenses dicunt circa fontes, qui Megaridis appellantur: vti verò ego existimo, atque indicant, quæ adhuc extant, eius regni vestigia. Daulide supra Charonean. Huius enim veteris Græciæ quæ Hellas nunc appellatur, multas olim partes Barbari tenuerunt: Quos post allatam Philomelæ vim, & interemptum à mulieribus Iryn, Tereus in potestatem redigere non potuit. Atque ille qui sibi ipsi Megaris manum consciuit, quo in loco ei tumulum struxerunt, ad quem annum faciunt sacrum, & in eo calculis pro farre vtuntur: Atque eo quidem primum in loco vpupam auem visam memorant. Mulieres cum Athenas confugissent, prælustu, & mœrore, ob ea quæ & passæ fuerant, & fecerant, contabuerunt: Vulgaratæ certe fabulam earum alteram in lusciniam, in hirundinem alteram mutatam,

ex eo existimo, quòd auis vtraque miserabiles, & luctuosos cantus edunt. Habent Megarenenses & arcem alteram, cui ab Alcatoo nomen est, ad quam qui ascenderint, ad Dexteram Megarei monumentum videant. Is enim Cretico bello ab Onchesto Megarenibus auxilio venit.

Ostenditur etiam deorum focus, quos Prodomeos vocant, quod est quasi præstructores dicas, quibus rem diuinam fecisse tradunt Alcatoom, cum esset murorum fundamenta iactus. Iuxta eum focum lapis extat, ad quem citharam deposuisse Apollinem tradunt, cum muros facienti Alcatoo operam esset suam nauaturus. Censu verò olim Atheniensium comprehensos fuisse Megarenenses, id mihi argumento est, quòd satis constat ab Alcatoo filiam Peribœan vnà cum Theseo in Cretam Minotauro missam: Eum certè in fabricandis muris ab Apolline adiutum Megarenenses affirmant, atque eum, de quo dixi lapidem, vbi citharam deposuit, pro testimonio habent: Reddit enim, calculo si quis eum percusserit, eundem, quem pulsæ fides sonum, quæ mihi res planè admirabilis visa est: Quanquam colossus, qui Thebis in Aegyptiis est, trans Nilum, non longe ab eo loco quæ Syria

Syringes, idest fistulæ appellantur, maiore
 vtrique cum admiratione spectavi. Statua
 ibi est sedentis hominis, quam multi
 Memnonis nominant quem ex Aethiopia
 in Aegyptum venisse, ac Susa etiam vsque
 penetrasse tradunt: At ipsi Thebani Mem-
 nonem esse negant: Nam Pharme-
 nophan fuisse indigenam hominem dicunt.
 Audiui etiam qui Sesostris illam statuam,
 esse dicerent: eam Cambyfes comminuit,
 & nunc etiam superior pars à vertice ad
 medium truncum humi neglecta iacet, re-
 liquum adhuc sedere videtur, ac cotidie
 sub ipsum Solis ortum sonum edit, qua-
 lem vel citharæ, vel lyræ nerui, si forte
 dum tenduntur rumpantur. Apud Me-
 garenfes curia est, vbi fuit olim Timalci
 sepulchrum, quem ante dixi non videri
 mihi à Theseo interfectum fuisse. In ipso
 arcis iugo Mineruæ templum est, & in eo
 dæ signum totum inauratum, præter ma-
 nus tamen & imos pedes, qui vti ipsum
 os, ex ebore sunt: Alterum ibidem est de-
 labrum Mineruæ, cui Victoriæ cogno-
 mentum: Aliud etiam Acantidis, de quo
 cum nihil à scriptoribus Megarensiū mo-
 nimentis mandatum sit, ego ex opinione
 mea pauca adscribam. Telamon Aeci fi-
 lius. Alcathoi filiam Peribœam vxorem
 duxit:

dūxit: Eius filiū Aiacem cum Alcathoo in
 regnū successisset, signū Mineruæ dedicasse
 existimo. Apollinis verò ædes prisca fuit
 laterculis extracta, quam Adrianus prin-
 ceptus è candido lapide restituit. Apollinis
 verò Pythij, & Decumani simulachra ni-
 hil omnino ab Aegyptiorum ligneis fi-
 gnis differunt. Eius verò quem Archege-
 ten, idest Gentilitatis authorē nuncupant,
 Aegineticis operibus per simile est, totū
 que egeno constat. Audiui autem Cypriū
 hominem oppido quādam peritum in herba-
 rum generibus, ad medendi vsū notandis,
 cum diceret ebenū nulla folia, nullūque
 omnino fructum ferre, quin & stirpē nul-
 lam esse soli expositā: radices tantū terra-
 occultari, quas eruant Aethiopes, atque ij
 in primis qui, quo maxime loco reperian-
 tur, norunt. Est non procul Legiferæ Ce-
 reris sanum, vnde qui descenderint Calli-
 polidis Alcathoi filij monimentū videant:
 Sed & alterū habuit natu maiorem filiū
 Alcathous, quem in auxiliū Melagro misit
 contra aprum Calidosium: Cum vera à fe-
 ra fuisset adolescens interemptus, atque id
 primas rescisset Callipolis, ad patrem, qui
 sacrum Apollini tunc forte faciebat, in ar-
 cem accurrit, ac ligna è sacris focis di-
 sturbauit. Quem cum piaculam com-
 misisse.

misisse Alcatous, qui filium periisse igno-
raret, iudicasset, ira inciratus, stipite, ex iis
ipſis, quæ ille diſicerat, lignis, capiti im-
pacto filium interfecit. In via verò, quæ
ad Prytaneum ducit Inûs monumentum
extat: id lapidum maceria iocingitur, &
ſponte natis oleis conueſtitur. Soli enim
ex omnibus Græcis Megarenſes Inûs ca-
daver in maritimam agri ſui oram cie-
ctum, ac illud Cleſò, & Tauropolim, Cle-
ſonis filias, Lelegis neptes, ſublato ſepul-
tura mandaſſe: Ipſamque Inò primū apud
ſe Leucorheam appellatam ferunt: Ei qui-
dem quotannis rem diuinam faciunt: ſed
iſdem Iphigeniæ etiam heroicum moni-
mentum monſtrant, atque eam Megaris
mortuam aiunt. Ego verò quæ longe ſecus
de Iphigenia Arcades narrant, audiui: Ne-
que ignoro Heſiodum eo poemate, quo il-
luſtres fœminas recenſet, ſcripſiſſe non eſ-
ſe caſam Iphigeniam, ſed Dianæ numine
Hecaten factam, à quibus nihil diſcrepât,
quæ ſcripſit Herodotus. Tauros in Scy-
thia naufragos virgini immolare: Virgi-
nem verò apud ipſos nuncupari Iphige-
niam Agamemnonis filiam. Haben Adra-
ſto etiam Megarenſes honorem, què dum
exercitiū à Thebarum expugnatione domū
reduceret, mortuū apud ſe tradūt: Mortis
verò

verò ei cauſam fuiſſe ſeneſtutem, & animi
angorem ob Aegialei filij interitum. Ex-
tat & Dianæ templum, quod Agamemno-
nem erexiſſe dicunt, cum ad Calchantem,
qui Megaris habitabat venit, ei, vt ſe ad
bellum Troianum ſequeretur, perſuaſu-
rus. In Prytaneo Menippum Megarei fi-
lium, & Alcathei Echepolin ſepultos di-
cunt. Eſt ad Prytaneum ſaxum, Anacle-
thra appellant, quod ibi Ceres poſt lon-
gos errores (id ſi fide hominum cuiquam
dignum videri poteſt, filiam euocari: No-
ſtra quidem etiãmnū ætate Megarenſium
fœminæ anniverſario cerimoniarū ritu ſa-
bulam confirmani. Sunt intra oppidū ſe-
pulchra, & multorum quidem, qui cum
Perſis pugnantes mortem oppetierunt.
Aeſymnium verò quod appellant, heroum
& ipſum eſt monumentum. Nam cum Hy-
perion Agamemnonis filius, qui poſtre-
mus Megaris regnauit, propter ſuperbiã
& crudelitatem à Sandione occiſus fuiſſet,
non eſſe amplius vni parendū cenſuerunt,
ſed annuos magiſtratus, qui viciffim ſum-
mæ rerū præſſent, creandos. Quo tem-
po- re cum Aeſymnus autoritate nemini in-
ter Megarenſes ſecundus, Delphos veniẽs
oraculū conſuluiſſet, qui fieri poſſet, vt pa-
tria ſecundis rebus vteretur: & alia accepit

responsa, & illud in primis bene euenturum, si plurimum consilio ciuitas vsa fuisset: quare cum ad mortuos oraculum pertinere interpretati essent, curiã ædificandam, intrãq; eius parietes heroum sepulchrum erigendum curarunt. Hinc ad Alcathoi heroum monumentum progredientes, ad eum locum perueniant, quo pro tabulario mea ætate Megarenses utebantur: Esse verò perhibent Pyrgus Alcathoi vxoris monumentum, quam ille habuit in matrimonio, priusquam cum eo esset Euarchme Megarei filia. Iam ad Iphinoës Alcathoi filia tumulum, quam virginem è vita decessisse memorant: patrio ritu puellæ ante nuptias inferias mittunt, cuiusque primitias detondent, non aliter quàm Hecærge Deliorum filia. In primo aditu ad Liberi patris sanum, quod Dionysion appellant, sepulchrũ est Astycrateæ & Mantus filiarum Polyidi, Carani filij, Abantis nepotis, Melæpodis pronepotis. Polyidus quidem ipse venisse dicitur Megaracum Alcathoum de cæde Callipolidis filij lustrauit, & Liberi templum dedicasse, cum simulachro, quod totum ætate nostra præter os occultatur, id enim vnum est in conspectu: Assistit Satyrus è patrio lapide, Praxitelis opus, atque hunc quidem Patrium Libe

Liberum appellant: Alterum vero Dasylum cognomento, Euchenorem Carani filium Polyidi nepotem dedicasse ferunt. Secundum Liberi, Veneris delubrum est, cuius signum ex ebore, deæ cognomen Praxis, atque eius signũ omnium est, quæ in eo delubro spectentur, vetustissimum. In eodem Pithus deæ, id est suadellæ, est simulachrum, & eius item deæ, quam Pæregoron, hoc est cõsolatricem nuncupant: operis author Praxiteles. Visuntur ibidem & Scopæ, Amor, Appetitus, Cupido, tam diuerso inter se habitu ac facie, quàm diuersa sunt nomina ex ipsis numinum potestatibus indita. Iuxta Veneris, Fortunæ ædes est, ipsa dea à Praxitele elaborata. In proximo delubro Musæ, & Iouem fecit Lysippus. Est etiam apud Megaræses Coræbi sepulchrum, de quo, quæ versibus mandata sunt, exponam: & si eadem ab Argiuis celebrantur. Regnante Argis Crotopo, eius filium Psamathen tradunt, puerum, quem ex Apolline pepererat, vt patrem, à quo sibi plurimum metuebat, cælareret, exposuisse: Cùmque ita accidisset, vt à canibus regij pecoris custodibus dilaceraretur, Apollinem Argiuis diram quandam belluam immisisse, Pœnam ipsi appellarunt, quæ è matrum gremiis infan-

tes rapiebat: Monstrum verò illud Coræbum Argiuorum misericordia adductum confecisse. Verum cum dei ira nihil remississet, & pestilenti morbo ciuitas vexaretur, venisse Delphos iuuenem, ut de Pœnæ eade Apollini satisfaceret: Pythiâ cum illi in patriam redeundum negasset, ut è templo tripodem tolleret imperasse: quòque loco excidisset, ibi vrbe condita, ut consideret. Cum itaque tripodis illo imprudente lapsus ad Geraniam montem excidisset, in mentem ei continuo oraculi venisse, & eo in vico, cui Tripodisco nomen fuit, confedisse: Coræbi verò sepulchrum Megaris est, in quo inscripti elegiorem totam de Psamathe & Coræbo testantur: Tumuli insigne est Coræbus, Pœnam conficiens: Quæ signa omnium, quæ in Græcia è lapide facta viderim, antiquissima esse iudico. Non longe Coræbi monumento, sepultus est Orsippus, is qui cum veteri Athletarum more, cum subligaculo Gymnicos ludos obire consueisset: in Olympico tamen curriculo nudus vicit: Idemque postea cum exercitus imperator esset, finitimis agri partem bello ademit. Non inuito crediderim Olympiæ subligaculum delapsum, nempe qui nosset sine eo multo quemuis esse ad cursum

expc.

expeditiorem. E foro cum redeas in viam, quæ Recta dicitur, si paululum diuenteris ad Apollinis præstitis accedas: Ibi est Apollinis nobile signum, Diare, & Latonæ: & alia ite signa, quæ fecit Praxiteles, Latona cum filiis. Ad portam, quam Nymphadas appellant, in veteri gymnasio lapis est, qui non magnæ Pyramidis formam præ se fert. Lapidem eum Apollinem Carinum nominant. Est ibidem Lucinæ ædes. Atque hæc quidem, quæ ostentare possit, Megara habent. Ad nauale verò, quam ætate etiam mea Nisæam vocant, si descendas, Cereris Ouiferæ templum videas. Cognomen verò deæ, præter alia multa quæ ea de re prodita sunt, ab iis inditum censent, qui primi oues in ea regione pauerunt. Fastigiū quidem templi vetustate collapsum quibus coniciat. Eadem ferè in parte arx con surgit, quæ & ipsa Nisæa dicitur. In imo arcis cliuo ad maritimam oppidi partem Lelegis monumentum est: Hunc ex Aegypto appulsum regnasse aiunt: filium verò fuisse Neptuni, & Libyes Epaphi filia. Finitima est Nisææ insula non magna, quò Creticam classem appulisse Minoem ferunt, cum bellum Niso intulisset. Montana Megarici agri pars Bœotis finitima est: In ea habitantur oppida Pagæ & Aegi-

sthena. In viâ militaris, quæ Pagas ducit, ipso diuerticulo, saxum est sagittis confixum: Eas per noctem Persas eiaculatos misisse tradunt. Pagis Dianæ cognomen Sospitæ signum est æneum, magnitudine ei par, quod Megaris est, neque ipsa figura dissimile. Est etiam Aegialei Adrausti filij heroicum monumentum, qui cum in primo prælio, quod commissum est, cum Argiui iterum ad Thebas venissent, ad Glifantem occidisset, propinqui eum sublatum Pagas in Megaricum agrum deportarunt, ac illius quidem monimentum Aegialeum appellatur. Aegisthænis Melampodis Amythaonis filij templum est, & in eo magni utique viri signum columnæ insistit. Melampodi sacrum faciunt, & festum diem quotannis celebrant. Futura verò prædicendi, neque è somniis, neque ex alia vlla ratione ei scientiam tribuunt. Audiui etiam, cum in Erenea Megarici agri vico essem, Autoñoën Cadmi filiam ex Actæonis casu, & reliquis paternæ domus calamitatibus, mœrore & luctu confectam, huc Thebis aufugisse. Autoñoës quidem in eo vico monumentum ostenditur. In viâ, quæ Megaris Corinthum ducit, & alij tumuli sunt, & Terlephanis Samij tibicinis, quem faciendum curasse dicitur Cleo-

patra,

patra, Philippi eius quem Amyntas genuit, filia. Visitur & Caris Phoronei filij monumentum, id cum initio terræ tantum agger esset, ex oraculo Conchite lapide exornatum est. Et is quidem lapis apud solos Megarenses è Græcis omnibus caditur: Ex eo multa sunt in ipsa etiam vrbe opera. Est ille quidem insigni candore, & alio quouis lapide mollior. Marinæ in eo conchæ vndique cernuntur. Talis quidem hic lapis est. Viam verò, quam Scironem appellant, primus, cum Megarensium copiis præesset, munisse dicitur Sciron, ita vt expeditis hominibus æqua esset. Adrianus verò princeps eandem eo vsque dilatauit, vt per eam agi possent duo obuij currus. De saxo verò, quæ in viâ angustiis eminent, fabula prodita est huiusmodi. Inò cum Melicerte, se, natu minore filio, de saxo, quàm Moluridam petram appellant, præcipitem dedisse, cum natu maiorem Læarchum pater occidisset: Ac Athamantem quidem in vxorem & liberos furore impulsus, sunt qui dicant, saxisse: Alij verò ira vehementer incensum, quod vxoris nefario facinore immisam rescisset Orchomeniis famem, ac simul ab illa de medio sublatum Phrixum putaret: Atque omnia accidisse omnia non diu natus

sed nouerca dolo interpretaretur. Illam igitur tunc aiunt se in mare de Moluride petra abieciſſe: puerum quidem à Delphine exceptum, cum in Corinthiorum Isthmum fuiſſet expoſitus, mutato nomine, ex Melicerte Palæmonem appellatum: eique cum aliis habitis honores, tum verò Iſthmicos ludos decretos. Moluridem certe petram Leucothææ, & Palæmoni ſacerant. Nam alia ſaxa quæ Moluridi adiacent, infamia & conſcelerata putant, quòd cum ea accoleret Sciron, inde quoſcunque nactus eſſet hoſpites in mare detruderet: Eos verò adnans marina teſtudo conſficere dicebatur. Sunt autem marinæ teſtudines magnitudine tantum & pedibus terreſtribus diſſimiles: Pedes quidem habent quales vituli marini. Sed eodem poſtea Sciron mortis genere ſcelus luit, à Theſeo in idem abiectus mare. In montis iugo Iouis Aphęſij cognomento fanum eſt: Eſſe verò ita appellatum tradunt, quòd cum ad deprecandam agri ſiccitatem, Aæcus in Aegina diuinam rem, ex quodam oraculo, Panellenio Ioui faceret, cum eſſet perlitatum, deus calamitatem remouerit: Ibidem Veneris, Apollinis, & Panos ſigna ſunt. Qui longius proceſſerint, Euryſthei monumentum offen-

ſendunt: quem ab Herculis liberis prælio ſuperatum, cum ex Attica fugeret, quo loco ſepultus eſt, fuiſſe ab Iolao occiſum dicunt. Tam verò ab hac via deſcendentibus in conſpectu eſt Latoi Apollinis ædes, & cum ea ferè coniuncti Megarenſium, & Corinthiorum fines, ad quos Hyllum Herculis filium ſingulari certamine cum Arcadè Echemone congreſſum, hominum ſermone percrebuit.

PAVSANIAE
CORINTHIACA
SIVE LIBER
SECYNDVS.

CORINTHIACA quidem regio ad Argiuorum fines pertinet, à Corintho verò nomen accepit, quem Iouis fuiſſe filium cum ſtudioſe quaerim, nondum inueni qui tradiderit, præter Corinthiorum multitudinem. Nam Eumelus Amphilyti filius è gente Bacchiadum, qui carmina dicitur feciſſe, in Corinthiaca hiſtoria ſcriptum reliquit (ſi modo Eumeli illud opus eſt).

Ephyren Oceani filiam primam in iis finibus confedisse: Marathonem deinde Epopei filium, Aloëi Solis filij nepotem, patris iniquitatem, & contumeliam fugientem, in maritimam Atticæ partem coloniam deduxisse: Audita verò Epopei patris morte, in Peloponnesum reuersum, ac mox inter filios regno distributo, in Atticam redisse. Ab eius quidem filio Sicyone, Alopian: A Corintho verò Ephyrean nomen accepisse. Corinthi in præsentia nulli iam sunt indigenæ: Est enim penes eos ciuitas, quos in coloniam Romani misere. Huius rei causa fuit Achæorum concilium, in quo cum Corinthii censerentur, & ipsi vnâ cum cæteris bellum Romanis intulerunt, Critolai auctoritatem secuti. Is enim & Achæos, & ex iis, qui sunt extra Peloponnesum, multos ad defectionem sollicitauit. Romani verò rerum potiti, & cæteræ Græciæ arma eripuerunt, & munitarum omnium vrbium muros demoliti sunt. Deletam quidem à Mumio consule Corinthum, à Casare, à quo Ro. resp. quam nunc etiam retinet, formam accepit, restitutam ferunt: nam & Carthaginem etiam idem restituisse dicitur. In Corinthiaco agro vicus est, cui Cronion nomen, à Cromo Neptuni filio:

In eo-

In eo educatum ferunt Pityocampten cui suus est inter Thesei arumnas locus. Operis index est pinus, quæ in ipso adhuc litore se progredientibus ostendit. Fuit hoc ipso in loco, & Melicertæ ara, eò enim à Delphine euectum puerum memorant, quem cum offendisset expositum Sisyphus, & humarit in Isthmo, & Isthmicos in eius honorem ludos instituerit. In prima Isthmi fronte locus est, vbi Sinis latro curuatis ad terram diuersarum picearum ramis, ad eos, quos pugnando vicisset arctis vtrique vinculis alligabat, vt cum in suam naturam arbores redissent, miserabilem illi in modum distraherentur: quo ipse postea supplicij genere à Theseo affectus est. Totam enim eam viam, quæ Athenas à Troëzene ducit, Theseus à latrocinijs perpurgauit: Et iis quos iam nominati intercepit, & Epidauri Periphete, quæ Vulcano natum putabant, qui que in pugna ænea claua vtebatur. Isthmus autem ipse Corinthiacus, mari vtrinque alluitur: Duobus eius latera promontorijs terminantur, Cenchreis, & Lechæo: Ea res interiorè regionem continem facit. Nam quicumque Peloponnesum in sulam facere conatus est morte oppressus, opus imperfectum reliquit. Quæ sanè Isthmus fodi cœptus fuerit, operis extant vestig

vestigia: Saxosa eius pars omnino tentata non fuit: quare situs adhuc sui naturam servat. Alexandro quidem Philippi filio id vnum ex animi sententia non cessit, quod Mimantem fodere non potuit. Gnidios vero ad Isthmum fodiendum aggressos oraculum Pythij Apollinis deterruit: Tam scilicet difficile est diuinitus attributam certis rebus naturam humana arte superare. Quod verò Corinthij de terra sua prædicant non ipsi, opinor, primi cõmentati sunt: Nam ante eos Athenienses ad Atticam ornamandam Deorum contentionem memoriam prodiderunt. Ipsi quidem Corinthij Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: Disceptatorem inter eos Briareum fuisse, qui cum Isthmum Nepruno, Soli verò promontorium, quod vrbi imminet, adiudicasset, ex eo Isthmum Neptuni fuisse: Insignia verò illic opera, theatrum, & stadiũ e candido lapide. Quã ad ipsum dei sanum aditus est, vna in parte athletarum positæ sunt statuæ, qui victores in Isthmiis renuntiati fuere: In altera pius confitæ, & earum multæ quasi ad rectam lineam. In templo, quod modica sanè magnitudine est, ænei stant tritones, & in antica eius parte, pronaon appellant, Neptuni signa duo, Amphitrites vnum, ipsum

ipsum etiam mare æneum. Quæ intus sunt, dedicauit ætate nostra Herodes Atheniensis, equos quatuor inauratos, præter ungulas tamen, quæ ex ebore sunt: Et iuxta equos tritones duos aureos ad pubera vsque nam reliqua eburna sunt. In curru stant Amphitrite, & Neptunus, & reus Delphini insisit Palæmon puer, ebore & auro hæc etiam expolita: In media basi, quæ curru sustinet, mare expressum, & ex eo emergens Venus: Assistent vtrinque Nymphæ, quæ Nereides appellantur, quibus & in aliis Græciæ locis aras dedicatas noui, cum soli lucos illis Pæmenæi consecrarim, vbi & Achilli honores habentur. Apud Doros in Gabalis sanctissimum est templum: Extat in eo peplus, quæ filio Alcæoni sumpsisse Eriphylen Græci dicunt. In eadem basi Neptuni, in sculpti sunt etiam Tyndari filij, quod salutaria creduntur nauibus, & vectoribus numina. Tranquillitatis præterea illi & maris simulachrum, & equus deinde, cuius, quæ sunt infra pectus partes, ceti figuram præferunt. Inò ad hæc, Bellerophontes, & equus Pegasus. Intra templi septum est Portunædes, in qua signa sunt Neptunus, Matura, & ipse Portunus. Est & cella, quod penetrabile appellant, aditus est ad eam sub

terra

terraneus. ibi verò Portunum latere aiunt: Ac si quis vel civis, vel hospes eo in loco perierit, quia periurij pœnas det, effugere nulla ratione queat. Est etiam vetus, quam Cyclosum appellant, ara, ad quam Cyclopius diuinam rem faciunt: Sepulchra verò aut Sisyphi, aut Nelei ubi nam sint, vt maximè Eumeli carmina perlegas non possis depræhendere. Nam & si Neleum sint qui tradant, cum Corinthum venisset, morbo, vitæ extremum diem clausisset, & circa Isthmum sepultum: Eius tamen monimētum neque Nestori quidem ipsi à Sisypho monstratum ferunt, ac plane ignotum esse omnibus expedire. Sisyphum ipsum sepultum quidem in Isthmo, sed eius sepulchrum paucis omnino, qui æquales eius fuere, notum fuisse. Isthmici ludi ne excisa quidem à Mumio Corintho, intermissi sunt. Sed eum in ipsa vrbis vastitate, vt eos faciendos curarent, datum negocium fuisset Sicyoniis Restituta Corintho ad eos, qui nunc sunt, inquilinos pristinus honos rediit. Corinthiorum natalibus Leches, & Cenchrias nomina dedere, quos Neptuno ex Pirene Achelci filia genitos credunt: Quanquam iis carminibus, quæ magnæ Eoæ sunt appellatæ, Oebali fuisse filiam Pirenen proditum. In Lechæo Neptuni templum est

cum signo æneo. In via, quæ ab Isthmo ad Cenchræum ducit Dianæ templum est, & signum peruerus ligneum. In ipso Cenchræo Veneris delubrum, & marmoreum signum: In maris ferè alluuiæ Neptuni exere. In altero verò portus cornu, Aesculapij, & Isidis fana. Cenchræo è regione sunt Helenæ balneæ. Aqua è saxo in mare defluit, multa illa quidem, & salsa, nihilo calidior quàm quæ igni primum intepuerit. Quæ verò aduerso cliuo ad Corinthum acceditur, & alij sunt in via tumuli, & ad ipsam portam Diogenis Sinopenis, quem Græci canem appellarunt. Maxime suburbanus is locus est, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum est, & Veneris Melanidis delubrum. Laidis etiam sepulchrum, cui læana in sculpsa est, prioribus pedibus arietem tenens. Ostenditur etiam in Thessalia Laidis monimentum: Venisse enim in Thessaliam dicitur, Hippostratum amatorem suum secuta. Primum quidem ab Hyccaris, Siciliae id oppidum est, à Niciæ militibus captam, Corinthum deinde, ab eo cui vendita est, adductam, meretrices aiunt longe omnes ætatis suæ corporis forma anteisse. Tantæ verò fuit Corinthiis admirationi, vt nunc etiam de Laide certent. Multa in vrbe præcl

præclara opera, quæ partim reliquæ sunt antiquitatis, partium verò florente posterioribus ætatibus Corinthiorum civitate facta sunt. In foro, vbi plurima sunt templa, Diana est Ephesia cognomento, & Liberi patris signa duo lignea inaurata, præter ora tamen, quæ minio oblita sunt: Lysium alterum, alterum Baccheum nominant. Quæ de iis signis peruagata sunt vulgi sermonibus & ipse scribam. Pentheum aiunt cum Liberum patrem multis contumeliis vexaret, & alia insolenter facere ausum, & postremo, vt foeminarum operta sacra speculareretur ad Cythæronem profectum, in arborem ascendisse, atque inde omnia cõspicatum. Quod eum Bacchæ animaduertissent impetu facto viuentem eum lacerasse, ac membra- rum discerpisse: Corinthij redditum sibi oraculum narrant, vt eam arborem quæ- rerent, & inuentæ diuinos honores haberent: Illius igitur oraculi monitu se imagines illas faciundas curasse. Est præterea Fortunæ ædes, cuius signum recto statu è Pario lapide. Templum adiunctum est Dis omnibus dicatum. Proximè erectus est aquæ ductus, cui insistit Neptunus ex ære, sub cuius pedibus Delphinus aquâ profundit. Est etiam ex ære Apollo cogno-

gnomento Clarius, & Venus Hermogenis Cytherij opus. Sunt & Mercurij signa duo & ipsa ex ære, & recto statu: sed eorum alterum cellam suam habet. Iouis verò sub diuo posita signa tria, quorum vnum cognomen non habet, alterum Terrestrum, tertium Celsissimum nuncupant. In medio foro est Minerua ex ære, in cuius basi Musæ insculptæ sunt. Ultra forum Octauia ædes est Augusti sororis, qui Cæsari in imperium Ro. successit, ei nempe, à quo est Corinthus restituta. Cum è foro exieris Lechaum versus, vestibula videas, ac super ipsis inauratos currus duos, quorum altero Phaëthon Solis filius, altero Sol ipse vehi videtur. Intra propylæa verò ingressis, ad dexteram est Hercules æneus: Ab eo aditus est ad Pirenè fontē, de quo fabulis vulgatū, Pirenen Nympham cum filium Cenchriam lugeret, quem Diana per imprudentiam occiderat, tantam profudisse Jachrymarum vim, vt in fontem sui nominis conuersa fuerit. Ornatus fons est candido marmore, in eo cellulæ excisæ, è quibus tanquam è speluncis in patulum, ac subdiale malueum aqua profluit gustatu suavis, & qua æs Corinthium candens immergi aurumant, cum alioqui nullum habeant æs Corinthij. Est autem &

Apollinis ad Pirenem signum, & septum, in quo pictum Vlysis in procos facinus. Rursus in via, qua ad Lechaum recta iter est, Mercurius ex ære sedens visitur, cui assistit aries, quod vnus præ cæteris Mercurius greges tueri, & augere existimatur: Quam rem Homerus in Iliade significat.

*Hic sibi natus erat pecoris ditissime Phorba,
Quem sibi præ cunctis carum Cyllenia proles.
Dicit arat Teucri.*

Nam quæ cognita in magnæ matris in ætatis mihi sunt de Mercurio & ariete consulto reiceo. Post Mercurij signum Neptunus est & Matuta, & delphine vectus Portunus. Balneæ verò passim Corinthiis, & aliæ è publica pecunia extructæ, & quas impensa sua Adrianus imp. exædificauit: Quæ verò omnium sunt nobilissimæ prope Neptuni, eas Eurycles Spartanus condidit: Et cum aliis lapidibus, tum verò eo, qui in Crocis Laconici agri vico exciditur, exornauit: Ad læuam, aditus, Neptunus, secundum eum venatricis habitu Diana stat. Aquæ ductus multi in diuersis vrbis regionibus (Iuculenta enim Corinthiis perennium aquarum copia suppeditat) & is, quem ducta è Stemphylo aqua erig.

erigendum curauit Adrianus. Quæ spectentur dignissima sunt, vbi à Diana signo discefferis, Bellerophontes, & ex ipsa Pegasi equi vngula manans aqua. Alteram verò qui viam tenuerint à foro Sicyoniam versus, Appollinis ædem, cum æneo signo videant: Et modico hinc interuallo fontem qui Glauces dicitur, quod in illum se Glauce abiecit, salutarem sibi aquam fore sperans contra Medæa veneficia. Supra fontem hunc ædes est, quod Odeum appellant: Proximum ei Medæa filiorum sepulchrum, quorum nomina, Mermerus, & Pheres. Lapidibus verò à Corinthiis obrutos memorant, propter ea quæ à matre Glauce munera attulerunt. Sed enim quod per vim oppressi innocentes fuere, nec sua illis Corinthiorum liberi pœnas dederunt ex oraculo, & solennia illis sacra fieri coepta, Pauorisque imago dedicata: Extat illa hac etiam ætate muliebri habitu ad terrorem quàm maximè efficta. Deleta verò à Romanis Corintho, & indigenis male multatis, pristinum sacrificandi morem coloni non retinuerunt: Neque amplius illis pueri aut crinem tondent, aut obsoletam vestem induunt. Medeam quidem ipsam cum Athenas venisset, Aegæus in matri-

monio habuit: Sed infidiis, quas Theſeo fecerat, detectis, in Aſiã eam partem, quã tunc Aria vocabatur, profugit: vbi de ſe Medis nomen dedit. Iam filium, quem ſecum in Arios abduxit, Aegeo genitum tradunt, Medoq̃ue ei nomen fuiſſe: Hellanicus tamen Polyxenum nuncupat, & patrem ei Iafonem fuiſſe ſcribit. Carmina Græci habent, quæ Naupactia nominant: In illis ſcriptum extat Iafonem poſt Pelix mortem Corcyram migratſſe, ibique Mermerum eius filium, in continenti ea, quæ e regione eſt, venantem, à læna interfectum. Cinathon Lacedæmonius (nam & is Gentilitates verſibus mandavit) Medum & Eriopen filiam fuiſſe Iafonem ex Medea, ſcriptum reliquit, neque amplius quidquam, quod ad pueros pertineat. At Fumeſus Solem dicit Aloõ a ſopiam terram, Ephyrxam Acerã tradidiſſe: Aceren deinde Colchos profectum Buno regnũ ſuum commendatſſe: Bunum ipſum Mercurio ex Alcidae genitum, qui cum e vita deceſſiſſet, Epopeum Aloõi filium Ephyrxorum imperiũ obrinuiſſe: Deinde verò cum Corinthus Marathonis filius nullos reliquiſſet liberos, Corinthios ex Iolco Medea in regnũ vocaſſe: Eã verò Iafonẽ regni compo

compotem feciſſe, ac filios quidem pepetiſſe, ſed in lucem quidquid edidiſſet, in lunonis fano occultare ſolitam, quòd nempe immortales futuros ſibi perſuaſerat: Verum cum neque id ex voto eueniſſet, & re comperta, Iafon non modo deprecanti veniam non dediſſet, ſed ea relicta Iolcon reuertiiſſet, & ipſam Corintho profectam Siſypho imperium tradidiſſe. Hæc perinde, vt mihi comperta ſunt, expoſui. A ſepulchro non multum diſtat Frenatricis Minerux (Chalinitida appellant) fanum: Mineruam etenim aiunt præ cæteris diſ Bellerophonti cum aliis in rebus opitulatam, tum verò à ſe domitum, fræno iam impoſito, Pegaſum dediſſe. Ligneum eſt deæ ſignum, os tamen, manus, & imi pedes e can dido lapide ſunt: Neque verò Bellerophonem regnum Corinthiorum vnquam poſſediſſe, ſed in Præti Argiuorum regis poteſtate fuiſſe, & ipſe vt credam facile adduci poſſum, ac nihilominus, qui Homeri carmina non indiligenter legerit: Satis etiã conſtat tenente iam Lyciam Bellerophonte, Corinthios perpetuo iis, qui aut Argis, aut Mycenis rerum ſummæ præſent, paruiſſe, quando priuatim ipſi nullum ad Troiam ducem miſerunt, ſed Agamemnonis ſigna, & auſpicia ſecuti, eius expedi-

tionis participes fuere. Sisyphus quidem non Glaucum duntaxat Bellerophontis patrem genuit, sed præter eum, Ornytionem etiam, & post hunc Therandrum, & Almun suscepit. Ornytione Phocus natus, Neptuni tamen creditus: Is Thyraam in ea regione, quæ nunc Phocis dicitur, Coloniâ deduxit: Thoas eius frater natus minor Corinthi mansit: Eo Demophon, Demophonte Propodas, Propoda Doridas, & Hyanthidas geniti sunt. His regnantibus Dorienfes exercitum duce Alete Hippotæ filio, Phylantis nepote, Antiochi pronepote, & Herculis abnepote, contra Corinthum duxerunt: Ibi Doridas, & Hyanthidas regno Alete tradito, ipsi Corinthi manserunt: At plebs prælio victa sedibus suis pulsa est: Aletes ipse, & eius posteritas ætates quinque usque ad Bacchin Prumni dis filium regnū tenuit: Aetates totidem Bacchidæ usque ad Telesten Aristodemi filium, quo ab Arieo, & Perante de medio sublato, regno finis impositus: Prytaneus enim deinceps ex Bacchidarum gente summæ rei præfuerunt. Hos tyrannoide occupata, Cypselus Ectionis filius oppressit. Nepos Cypselus fuit Melanis Antasi filij. Melana quondam ex Gonasa oppido, quod supra Sicyo

Sicyonem est, Corinthum deducenda Colonia causa cum Dorienfibus profectum, Aletes primum ex quodam oraculo in aliam Græciæ partem dimisit. Deinde verò mutata sententia & oraculo neglecto, eum sibi socium, & contubernalem ascivit. Atque hac casuum varietate Corinthiorum reges iactatos comperi. Templum verò Mineræ Frenatricis iuxta theatrum est, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum signum, quod à Dædalo factum, tradunt: Ac Dedali quidem operæ rudia sunt, neque aspectu decora, sed quæ numen veluti quoddam præ se ferant. Supra theatrum templum est Iouis, quem Capitolianum, Romanorum voce, Græca lingua Coryphæum recte appellaris. Ab hoc theatro satis multum distat priscum gymnasium, & fons, quam Lernam vocant: Incingitur is columnis, atque item sedilibus plane appositis ad eos excipientes, qui ætate frigus captatum veniant. Coniuncta sunt cum ipso fere gymnasium, deorum delubra duo, Iouis alterum, alterum Aesculapij: Aesculapius ipse & Hygea è candido lapide sunt: nam Iuppiter æneus est. Iam qui in Acrocorinthum ascendant (montis id iugum est vrbi imminens, quod Soli in disceptatione Briareum, Ve-

neri Solem cōcessisse narrant Corinthij.) Sed in Acrocorinthum qui ascendant, fana duo Iſidis videant, alterum Pelagiæ alterum verò Aegyptiæ cognomēto: Totidem Serapidis, quorum alterum Canopitani appellant: Sunt deinceps Solis aræ, Necessitatis & Violentiæ ædes, in quam ingredi fas esse negant. Supra eam, matris Deum delubrum, columna, solium, vtrunque lapideum. In Parcarum verò Cereris & Proserpinæ æde signa aperta non sunt. Eadem in parte est Bunæ Iunonis templum, à Buno Mercurij filio dedicatum, à quo & Dea cognomen accepit. Iam in ipso ad Acrocorinthum aditu delubrū est Veneris: Signa in eo, ipsa dea armata, Sol, & Cupido arcum tenens. Fontem verò eū, qui à tergo delubri est, concessum aiunt ab Afopo Sisypho, quodd cum raptam à Ioue Aeginam sciret Afopi filiam, tum demum indicaturum dixerit, cum in ipsa Acrocorintho perennem aquam haberet: Quare cum Afopus, ne recūsare amplius posset, fontem dedisset, indicavit scilicet ille, & eius indicij si satis id credi potest, pœnas aiunt apud inferos dare. Audiui etiam qui dicerent eum fontem Pirenem esse, & aquam ex eo in oppidum defluere. Nam Afopus amnis suos habet in Phliasiorum

finib

finibus ortus, atque inde per Sicyoniorum agrum lapsus, in mare iuxta Corinthum exit. Filias verò Afopo Phliasijs fuisse dicunt, Corcyran, Aeginam, Theben, & à prioribus duabus infulas eas, quarum altera ante Scheria, Oenone altera sit appellata novum nomen accepisse, à tertia Theben, quæ sub Cadmea est, nominatam: Thebani tamen id minime confitentur: Eam enim Theben Bœotii fuisse non Phliasijs Afophi contendunt. De flumine verò Afopo eadem à Phlasijs, & Sicyonijs traduntur, esse non indigenam, sed advenam amnem. Mæandrum etenim à Cælænis per Phrygiam & Cariam in mare ad Miletum erumpere, inde in Peloponnesum subterfluere, atque illic Afopum fieri. Neque verò ab hac opinione dissident: quæ à Deliis me audisse memoria teneo: Inopum amnem è Nilo occulto meatu ad se peruenire. Quin & Nilum fama est Euphraten esse, qui vbi paludi immerfus diu latuerit, supra Aethiopas Nilus euadat. Hæc de Afopo mihi audita sunt. Ab Acrocorintho, qua in montanam partem diuertitur, est porta Teneatica, & Lucinæ sanum. Oppidum quæ Tenea dicitur stadia ferme 1 x. hinc distat: Oppidani se Troianos fuisse affirmant, qui ca-

m 5

ptiui è Tenedo à Græcis abducti eum locum ab Agamemnone acceptum teneant: Et illi quidem Apollinem in primis venerantur. A Corintho verò, qui mediterranea parte relicta, recta Sicyonem versus contendant, non longe ab vrbe templum ad viam laeuam incensum videant. Fuerunt Corinthiorum fines multis aliis bellis infesti, per quæ veri potest videri simile, cum sacra, tum profana ædificia in suburbanis igni fuisse consumpta. Hoc certe templum Apollinis esse, & à Pyrrho Achillis filio exustum ferunt. Audiui autem & aliud de eo quiddam huiusmodi, ædem hanc Ioui Olympio Corinthios erexisse, eamque subito incendio, incertum vnde igni immisso, conflagrasse. Sycionij (sunt enim in hac parte Corinthiis finitimi) hæc de originibus suis commemorant. Extitisse primum in ea regione Aegialeum indigenam, atque eo regnante, eam Peloponnesi partem, quæ Aegialus hoc etiam tempore nuncupatur, nomen sumpsisse. Ac illum quidem plano loco oppidum, cui Aegialea nomen, munisse: Fuisse verò ibi arcem, quo loco nunc Mineruæ templum est: Aegialeo patre European natum, Europe Telchinen: Huic filium Apin fuisse, cuius parte Pelopis in Olimpiam aduentum, eò usque

usque opes creuerint, vt ea tota regio, quæ intra Isthmum est, ab eo fuerit Apia nuncupata: Iam verò Apis Thelxionem suscepit, Thelxione ortus Aegyus, Aegyro Thurimachus. Thurimacho Leucippus, Leucippo virilis proles non fuit. Filia vnica Calchinia: Eam è Neptuno perurum peperisse, quem Leucippus sublatum, & eductum regni successorem moriens reliquerit: Nomen huic Perato fuisse, de cuius filio Plemaeo, quæ memoriæ prodita sunt planè miraculo mihi adscribenda videntur: Nam cum omnes qui ei nascebantur filij in primo vagitu animam agerent, postremo Plemaei vicem miseratam Cererem, ad eius vxorem peregrinæ ornatu venisse memorant, eique Orthopolin recens natum educasse: Orthopolidi filia fuit Chrysothe, quam ex Apolline peperisse Coronum pro certo habent: Coronus ortus Corax, & eo natu minor Lamedon: Corace verò sine liberis mortuo, Epopeus, qui id temporis è Thessalia venerat, imperium sibi vindicauit. Hoc primum regnante hostilem exercitum tradunt in fines suos inuasisse, cum ante perpetua pace vsi fuissent: Eius verò belli huiusmodi causa prohibetur. Antiope Nyctei

Nyctei filia celebre fuit ob formæ excellentiam apud Græcos nomen, quam fama proditum etiam est non Nycteo, sed Alopomane, qui Thebani, & Plataensis agri fines interfecat, genitam. Eam Epopeus, quod ante uxorem sibi petisset, libidine & petulantia impulsus rapit: Hanc iniuriam cum armis Thebani persequerentur, commisso prælio, Nycteus vulnus accepit. Ipse etiam Epopeus faucibus ex acie, victoria tamen porius, discessit: Nycteus, cum suum Thebas reportassent, non ita multo post moriens regni administrationem Lyco fratri ad tempus reliquit, Labdaco Polidori filio, Cadmi nepote, cuius ipse ante tutor fuerat, in eius tutelâ tradito. A quo multis precibus contendit, ut maiore exercitu in Aegialean ducto Epopeum ulcisceretur, atque ipsam etiam Antiopen, si capere posset, male mularet. Epopeus interea pro victoria dis gratulatus, ludisque & sacris eo nomine peractis, Mineruæ templum erexit: Ac opere iam absoluto deam est precatus, sibi signum aliquod ut daret, num ei accepta fuisset fani dedicatio. Statim itaque oleum tradunt ante templum diuinitus fluxisse. Verum & ipse Epopeus paulo post ex vulnere negligentius curato diem suum obiit: Quo factum est ut belli

causa

causa remota fuerit. Si quidem Lamedon, qui in regnum ei successit ultro Antiopæ Lyco reddidit, quæ cum Thebas reduceretur, in ipsa quæ Eleutheras ducit via, partu leuata est: Qua de re versus hosce fecit Agis Amphiprolemi filius.

*Antiopæ peperit Zethum, atque Amphionæ
dium,*

Alopo celeri currenti vortice nata

Iuppiter hos genuitque simul regnator Epopeus.

Sed hos ad angustiores multo natales retulit Homerus, cum Thebas ab illis primum conditas dixerit, quippe qui uti mihi videtur inferiorem urbem à Cadmea distingat. Lamedon quidem regno inito uxorem Atheniensem duxit pleno Clytiæ filiam: Bello mox contra Achæos Archandrum, & Architelen suscepto, ex Attica belli gerendi sibi socium Sicyonem adscivit, datâ ei in matrimonium Zeuxippe filia, à quo postea iam regnum adeptus & regio tota Sicyonia, & urbs, quæ ante Aegiale fuit, Sicyon nuncupata est: Ac Sicyonem quidem ipsum non Marathone Epopei filio, sed Metione Erechthei genitum ferunt, quibus Asus assentitur. Nam Hesiodus Erechtheo illum, Ibycus Pelopi attribuit. E Sicyone verò

Chtho

Chthonophyle gignitur, quæ Mercurio Polybum peperit: ex eademque, & Phlian te Liberi patris filio, qui habuit eam in matrimonio, Androdanias nascitur. At Polybus Lylianassam filiam Talao Biantis filio Argiuorum regi locauit. Ad Polybum Adrastus Argis eiectus Sicyonem confugit, eoque mortuo regnū ipse adiit. Post Adraſti deinde in patriam reditum, Ianifcus Clytij eius nepos, cuius filia cum Lamedonte fuerat, ex Attica veniens regnum iniiit, à cuius obitu Phæstus è filii Herculis vnus (vt vulgo ferebatur) regnat.

Sed cum is ex oraculi responſo in Cretam migrasset, Zeuxippus Appollinis è Sylide nymp̄ha filius regnum dicitur obtinuisse. Qui cum deceſſiſſet, Agamemnon, Sicyonis, & ipſi regi Hyppolyto Rhopali filio, Phæſti nepoti bellum intulit. Is opibus diffiſus ſuis, Agamemnonis, & Mycenæorum ſe imperata facturum ſpondit.

Hyppolyto Laceſtades filius fuit, quo regnante, Tamphalcos Temeni filius cum Doriensibus Sicionem nocturno impetu occupauit. In Hyppolytum tamen, quod ex Herculis nepotibus eſſet, nihil acerbè, aut crudeliter commiſit. Quinimo imperium cum eo communicauit. Ex eo Sicyonij Doriensibus facti, & inter Argiuos.

nos cenſeri cœpti. Aegialei verò in campis ſitam urbem cum Demetrius Antigoni filius euertiffet, vetuſtæ arci urbem, quæ nunc permanet, adiunxit. Et cauſam quidem, quam obrem tantopere Sicyoniorum opes attrita fuerint, non facile quis, etiam ſi ſtudioſe quæſierit, inuenire poſſit. Quare id quod Homerus de Ioue dixit, pro cauſa eſto.

Vrbes qui multas à celſo culmine vertit.

Iam verò magnis cum cladibus Sicyonij afflicti eſſent, ipſam urbem terræmotus ad ſolitudinem, & vaſtitatem redegit. Ac tunc multa, quæ admirationi fuerant, opera interierunt. Eodem verò caſu Carix, & Lycix vrbes magnis calamitatibus, affectæ, & Rhodus in primis inſula tam vehementer concuſſa eſt, vt Sibyllæ vaticinatio Rhodi ſit exitio comprobata. Quæ ex Corinthiaco agro in Sicionium iter eſt, Lyci Meſſenij monumentum extat: quicumque ille fuerit. Neque enim Lycum ego vllum Meſſenium comperio, qui vel in quinquertio ſe exercuerit, vel in Olympiſis ludis palmanulerit. Eſt hoc quidem monumentum terræ tumulus. Ad hunc enim formæ modum ſuorum caduera condunt Sicyonij: Corpus terra contegunt, deinde lapid

lapidea basi extructa columnas erigunt, quibus fastigia, vel ut Græci vocant, æquilas imponunt: eadem prope specie, qua sunt templorum culmina. Inscribunt verò sepulchris plane nihil, sed eius, quem extulerunt nomen appellantes, patris mentione prætermittunt, illum valere iubent. Iam verò post Lyci monumentum trans Aso-pum, ad dexteram Olympium est. Ad viam læuam modico interuallo sepulchrum Eupolidis Atheniensis Comædiarum scriptoris. Hinc qui progressi fuerint, ad ipsam quasi urbem à diuerticulo redituri, Xenodices: quæ est partu mortua est, monumentum videant. Illud quidem non eadem est forma, qua sepulchra faciunt Sicyonij. In eo enim in quo pingi posset locus relictus est, & pictura sane, uti alia quævis, est quæ spectetur dignissima. Porro hinc qui processerint sepulchrum inueniunt Sicyonis extructum iis, qui ad Pellem, ad Dymen Achæorum ad Megalopolim, & ad Selasiam mortem oppetierunt, De quibus posterius omnia exponentur plenissime. Ad portam fons est in specu, cuius aqua non est terra scaturit, sed est specus fastigio manat, qua de re Stazusan nuncupant. In arce, quæ nunc extat, Fortunæ Acrææ ædes, & secundum id Castorū num-

num

num ipsorum est ligno utrobique signa sunt. In theatri, quod infra arcem ædificatum est, Scæna, viri scutum tenentis statua visitur, quam Arati Clinia esse dicunt: Nō longe à theatro Liberi patris templum est, dei signum ex ebore, & circa eum Bacchæ est candido lapide. Has quidem sacras scænas esse dicunt, Liberi patris instinctu affatas: Alia signa Sicyonij in sacratio condita habent. Hæc quotannis stata nocte, in Bacchi templum deportant, ex eo loco, quod Cosmeterium, id est pompæ cellarium, nuncupant: His faces accensas præferunt, & patriis cantibus pompam profectantur. Pompæ veluti dux est, quem Bacchæum nominant, ab Androdamante (ut ipsi dicunt) Phliantis filio dicitur. Portatur post eum Lyfius, quem Thebis Pythiæ monitu Phanes huc dicitur transtulisse. Venit quidem Phanes Sicyonem eodem tempore, quo Aristomachus Cleodami filius. Ab oraculo enim ipsi edito cum aberrasset, à reditu itidem in Peloponnesum præstituto tempore aberravit. Qua à Liberi patris in forum descenditur, ad dexteram Dianæ templum Liminæ est, cuius tectum vetustate collapsum esse, facile est aspicienti cognoscere. De signo verò deæ, neque fuerit ne aliunde

n

deportatum, neque quo casu corruptum sit, quicquam afferunt. In foro Pithūs Suadelæ ædes est. Suadelam verò hac de causa colere instituerunt. Apollo, & Diana Pythone cæso vt se expiarent venisse Aegialen tradunt, sed incusso terrore, eo ipso in vico, qui nunc Phobus dicitur, in Cretam ad Carmanorem diuertisse, ac statim pestilentem morbum Aegialensibus immisissum, quem depelli non posse vates monuerunt nisi Apollo, & Diana placarentur. Missos itaque pueros septem, ac totidem virgines ad Sytham amnem supplicum ornatu, quorum precatione persuasos deos in arcē venisse: Eo itaque in loco, quo primum venēre, Suadelæ ædem dicatam. Idem verò ritus hoc etiam tempore seruetur. Pueri enim festo Apollinis die ad Sytham veniunt, ac deorum signa in ædem Suadelæ deportant, deinde in tēplo Apollinis ea reponunt. Ac ipsum quidem templum, quod hoc tempore extat, in foro est: Verustum vero à Procto dedicatum tradunt, quo in loco eius filia furoris morbo liberatæ sunt. Addunt Meleagrum in hoc ipso templo hastam posuisse, qua aprum Calydonium confecerat. In eodem etiam templo dedicatas fuisse Marsyæ tibias. Post aduersum enim Sileni casum, eas

Mar

Marsyan amnem in Mæandrum, deinde in Asofum detulisse. Eiectas inde in agrū Sicyonium, pastorem quandam sustulisse, & Apollini dicasse. Ex iis donariis nulum sanè incendium illud, quo templum confrauit reliquum fecit. Nam quæ extant ætate mea cum templum, tum signum Pithocles dedicauit. Quod verò sanum iuxta Suadelæ ædē Romanis imperatoribus consecratum est, fuit olim Cleonis tyranni domus. Nam Clithenes Aristonymi filius, Pyrrhonis nepos, tyrānidē tenuit quamdiu inferiorem vibem Sicyonij incoluerunt. Cleonis in ea, quæ nunc manet, vrbe dominatus fuit. Ante Cleonis domum heroicum est Arati monimentum, qui rerum gestarum gloria æquales omnes vicit suos, de quo hæc potissimum commemorari possunt. Post Cleonis mortem, tam effrenata ciuitatis principes incesit dominandi cupiditas, vt eorum duo eodem tempore tyrannidem inuaserint, Euthydemus, & Timoclidas: Quibus eiectis, populus summæ rerum Clinian Arati patrem præfecit. Verum non multis post annis, cum Clinias è vita iam excessisset, ad tyrannidem accessit Abantidas: Quo dominante Aratus, vel quòd ab eo eiectus fuerit, vel quòd voluntate sua cesserit, in

exilium abiit. Ipsum certe Abantidan ciues trucidarunt. Dominatum tamen eius pater Pafeas occupauit, quē mox cum Nicocles sustulisset, ipse sibi tyrannidem vindicauit. Hunc Aratus comparata exulum & Argiuorum conductitiorum militum manu, pellere adortus; cum ad muros nocte accessisset, præsidium partim fefellit, partim vi superauit. Atque ita oppido potitus, assumpta plebe summa cum celeritate ad tyranni domum accurrit, quam non magno utique negotio cepit, sed Nicocles furtim est elapsus. Tum Aratus ciuitatis liberam administrationem Sicyoniis tradidit. Domos & prædia, quæ diuendita fuerant emptoribus pretio dissoluto, exilibus cum reddidisset, dissidiorum & controuersiarum causas concordia constituta sustulit: Idēque cum Macedones, Antigono Philippi acceptam à Demetrio eius patre tutelam gerente, Græcis omnibus formidolosi essent, Sicyonios, tamen si Dores erant, cum Achæorum concilio coniunxit. Imperator verò ab Achæis declaratus, exercitum contra Amphissenfes duxit, & Aetolorum fines ingressus, agrum populatus est: Corinthum mox, eam tenente Antigono cum Macedonum præsidio, subito imperu,

&

& pugna commissa, cum alios multos, tum ipsum præsidij ducem Persæum, Zenonis Mnaseę filij philosophi auditorem occidit. Corinthum itaque cum Aratus liberasset, addiderunt se ad Achæorum concilium Epidaurij, ac Troezenij, qui Argolicum litus incolunt, qui que extra Isthmum sunt Megarēses. Quare cum Achæis Ptolemaus societatem coiit. Lacedæmonij verò Agidem Eudamidæ filium regem suum secuti, subita excursione Pellenen occuparunt. Verum Arato superueniente prælio victi, relicta Pellene domum se certis conditionibus receperunt. Ibi Aratus cum Peloponnesiæ res prosperos habuissent successus, indignum ratus negligenter ferre Piræcum, Munchiam, Salaminem, & Sunium à Macedonibus teneri, neq; tamen speraret per vim inde eos eiici posse, Diogenem præsidiorū præfectum adduxit, ut talentis c. l. acceptis, ea loca dederet: Ipse quidem eius pecuniæ sextantem Atheniensibus dedit. Persuasit etiam Aristomacho Argis donanti, ut popularem remp. Argiuis redderet, eamque cum Achæorum concilio coniungeret. Idem Mantineam à Macedonibus occupatam cepit. Sed enim hominibus haud quaquā ex animi sententia cur-

Ata eueniunt: Quandoquidem Aratum necessitas impulit, vt se ad Antigonum Macedonum regis societatem adiungeret. Res ita gesta est. Cleomenes Leonidæ filius, Cleonymi nepos, Spartæ regnum adeptus, Pausaniam sibi imitandum proposuit: Nempe qui & tyrannidem appetiit, & legibus ante sancitis sibi standum non putauit: Verum vt qui ferocior fuit multo, & minus vitæ retinendæ auidus, per animi elationem & audaciam breui omnia perdidit. Nam & ex altera familia Eurydamidam regem adhuc impuberem per Ephoros veneno de medio sustulit: Ad fratremque suam Epiclidam imperium transtulit: Et senatus autoritate euersa, Patronomos quasi dixeris patriarum legum auctores, pro eo ordine, quo a se ipsum duntaxat nomen instituit: Mox rerum utique maiorum, & toti Græciæ imperandi cupiditate incitatus, Achæis primum bellum intulit: Vel quòd victos, fore sibi auxilio sperabat, vel quòd suis eos conatibus impedimento esse nolebat: Atque eos quidē ad Dymen (qui vicus supra agros Arati eius ipsius fuit, qui tunc Achæis imperabat) prælio vicit: Aratum itaque coegit Achiuis, & Sicyoni ipsi metuentem Antigonum in auxiliū accersere: Cleomenes enim

enim pace Antigoni violata, cum alia multa aperte præter fœderis condiciones fecerat: Tum verò Megalopolitanos sedibus expulserat: Quare cū Antigonus in Peloponnesum transisset, Achæi ad Selasian cum Cleomene signa contulerunt: Quo victo, & Selasian diripuerunt, & ipsam etiam Lacedæmonem expugnarunt. Lacedæmoniis verò Antigonus & Achæis pristinam reip. formam reddidit. De Leonidæ verò liberis Epiclidas in pugna cecidit: Cleomenes, cum in Aegyptū fugisset, honorifice primum est à Ptolemæo acceptus, at deinde in vincula coniectus, eo crimine damnatus est, quòd aduersus regē Aegyptios concitasset: Et is sane tunc effugit. Sed mox cum Alexandrinis noui tumultus auctor extitisset, iterum comprehensus mortem sibi consciiuit: Cuius casu Lacedæmonij regio dominatu liberati, ad hunc vsq; diem, eius, quam tunc instituerunt, reip. vestigia retinent. Arato Antigonus vt de se benemerito viro, & rerum gestarum gloria insigni, perpetuam præstitit beneuolentiam. At cum Philippus cum iam regnare cœpisset, quòd multa, quæ ille agebat, in eos quibus præerat, iracundius, Aratus non probabat: ac sæpe etiam animi impetu vehementius concitatum coherce-

bat, nihil tale timentem veneno dato ne-
 cauit: Eius quidem cadaver Aegio, vbi su-
 premum diem clauferat, Sicyonem rela-
 tum, magnifice sepultum est: Et hac ipsa
 etiam ætate heroicum eius monumentum
 Arateum nuncupant. Idem verò Philippus
 eodem necis genere oratores duos Athe-
 nienses, Eurycliden, & Myconē, qui apud
 populum dicendo non parum valēbant,
 tollendos curauit: Sed ipsi etiam Philippo
 mortiferum poculum perniciem fuit alla-
 turum, Nam cum alterum ex eius filiis,
 Demetrium, natu minor Perseus veneno
 peremisset, ipse animi ægritudine consum-
 ptus est: Quod exposui ad eam sententiā
 diuinitus à Hesiodo versu, prolatam, ani-
 mum referens, malum cōsilium in ipsum
 met primum authorem vertere. Post Ara-
 ti monumentum ara est Isthmio Neptuno
 dicata: Sunt item Melichij Iouis, & Dia-
 næ, cui Patroæ cognomentum, rudia, &
 sine vlla arte facta signa: Melichius pyra-
 midis Patroa columnæ figuram habet.
 Eodem in loco cūriam ædificauerunt, & por-
 ticum, cui à conditore nomen Clisthenia:
 Eam enim de manubiis extruxit Clisthe-
 nes, cum belli contra Scironem gesti so-
 cius Amphitryonibus fuisset. In subdiali
 fori parte Iupiter æneus spectatur Lysip-
 pi,

pi, proxima Diana inaurata. Nec longe
 abest Apollinis sacellum, Licæi cogno-
 mēto, quod vetustate iam collapsum, nihil
 omnino spectādum præbet. Cognominis
 huiusmodi causa fuit: Cum lupi ouilia tan-
 toperē vexarent, vt nullum iam ex illis ca-
 pi fructus posset: monstrauit Apollo quo
 loco aridum quoddam lignum iaceret, cu-
 ius corticem carnibus permistum cum ex
 eodem oraculo lupis apposuisent, statim
 illi interempti sunt. Lignum quidē ipsum
 in æde Lycæi Apollinis positum est, sed
 qua sit ex arbore, ne ipsi quidem norunt
 ciuitatis antiquitatum interpretes. Conti-
 nenter posita sunt ænea signa, filias esse
 Proeti dicunt: Verum inscriptio alias fœ-
 minas nominat. Ibidem Hercules ex ære
 à Lysippo Sicyonio factus. Proxime Mer-
 curius Forensis. In gymnasio, quod à foro
 non longe abest, Hercules è marmore-
 Scopæ opus. Est & alibi Herculis ædes:
 Huius verò loci conceptum ambitum om-
 nem Pædizen nominant: In cuius medio
 templum, & in eo ligneum signum pris-
 ci operis, Laphaus Phliasius fecit. In Hercu-
 lis quidem sacro traditum à Phæsto mo-
 rem retinent. Is enim cum in Sicyo-
 niam venisset animaduertit Herculi tan-
 quam heroi parentari: Indigne verò fe-

rens diuinos illi honores non haberi, instituit, quod adhuc à Sicyoniis seruetur, ut iugulati agni ad aram pernas adurent: carnum vero parte vna, non aliter quàm victimarum soliti essent, vescerentur: altera Herculi tanquam heroi parentarent. Festorum verò dierum, quos in Herculis honorem agitant, priorem Onomatam, Herculeum alterum vocant. Hinc via ad Aesculapij ducit. Accedentibus ad septum, duplex se laena in parte cella ostendit: In antica Somni signum positum, cuius præter caput nihil est reliquum: Posticū est Apollini Carneio dicatum, quo nulli præterquam sacerdotibus fas est penetrare. In porticu Balanæ os ingenti magnitudine locatum est. Prope Somnij signum est, & Leonem sopiens Somnus, Epidores cognomento. Qua patet ad Aesculapij accessus, in altera Panos, Dianæ in altera parte signa visuntur. Ingressus ipsum videas Aesculapium imberbem, ex auro, & ebore à Calamide factum, altera sceptrum, altera verò latius pinus fructum tenentem: Deum ipsum aiunt in Draconem versum, Nicagoræ Sicyoniæ mulieris, Agæclis matris. Echetimi vxoris opera, Epidauro ad se mulorum bigis deportatum. De templi lacunari signa quædam non magna

pendent, è quibus, quæ Draconi insidet, Aristodamam esse dicunt Arati matrem: Aratum enim ipsum Aesculapij filium autumat. Atque ille quidem ambitus nihil habet aliud memoratu dignum. Ex eo verò ad aliud Veneris templum transeas, in quo primum se Antiopes signum offert, eius enim filios Sicyonios fuisse, & eorum causa Antiopen ad se venisse, sibi que cum ea affinitatem intercessisse tradunt. In Veneris illud templum solæ ingrediuntur æditua mulier, cui viri consuetudine est interdictum, & virgo, quæ annuo fungitur sacerdotio, Lutrophor in eam, à lauacro quod portat, appellant. Cæteris ab ipso duntaxat vestibulo, omnibus deam aspice re, & venerari fas est. Eius effigiem sedentem fecit Canachus Sicyonius, is nemepe, qui & Didimæum Milesis, & Thebanis Ismenium Apollinem fecit. Venus ipsa ex auro, & ebore facta, capite apicem, qui Polus dicitur, gestat, manu altera papauer, altera malum tenet: Victimarum illi omnium fœmora, præterquam suam consecrant, partes alias iuniperi lignis adolent: Verum & dum fœmora torrentur, cum illis vna pædorotis folia incendunt: Nascitur pæderos herba intra septum aprico loco, neque alibi vsquam prouenit, ne in ipsa quidem

quidem Sicyonia: Folia ei minora fagi, alicis maiora. Forma eadem ferè cum quercus folio, altera pars subnigra, alba altera, neque omnino dissimilis color, ei, qui in albæ populi foliis cernitur. Hinc ad gymnasium adeuntibus ad dexteram, Pheræ Dianæ se ædes ostendit: Deæ ligneum signum Pheris huc deportatum dicunt. Gymnasium Clinias Sicyoniis ædificavit, in quo puberes hac ipsa etiam ætate erudiuntur. In eo Dianæ signum è marmore pubetenus expolitur, & Hercules inferiore trunci parte quadratis Mercurij signis persimilis. Iam qui hinc ad portam, quæ Sacra dicitur, diuenterint, templum Mineruæ non longe ab ipsa porta videant: Epopeus olim dedicavit: Id magnitudine, & ornamento, omnibus eius temporis operibus præstitit. Verum & huius famam vetustas obliuione obruit: de cælo tactum conflagrauit. Ara tantum, quod illi vni fulmen pepercit, qualem Epopeus fecit adhuc manet. Ante aram Epopeo monumentum aggesta in tumulum terra extructum. Prope sepulchrum Di visuntur Auerruci, quibus Græci eodem ritu quo solent mala deprecari, rem diuinam faciunt. Epopeum è proximis templis, vnum Dianæ & Apollini

ædifi

ædificasse dicunt, alterum Iunoni Adrastum: In eorum neutro signum vllum reliquum. Aras in Iunonis recessu Pani, & Soli è candido lapide Adrastus idem statuit. Iam verò qua in campos ferè descenditur, Cereris templum est, quod Plemnaum dedicasse ferunt, quo gratiam deæ pro filij nutritione referret. A templo, quod Iunoni dedicauit Adrastus, paululum abest Carnei Apollinis ædes, cuius solæ stant columnæ: Parietes vero, tectum etiam nullum omnino inuenias. Neque plus quidquam de Prodomiæ Iunonis æde extat: Hanc Phalces dedicavit Temeni filius, duce sibi deam Sicyonem proficiscenti futuram sperans. A Sicyone recta Phliuentem contendentibus, in diuerticulo, quod à via stadia ad summum decem abest, lucus occurrit, cui Pyrææ nomen sacrum id præstiri Cereri, & Proserpinæ. Ac in eo viri seorsum à fœminis festos illis dies agitant: Nam ædem Nympharum, Nymphonem ipsi appellant, fœminis vbi sacra facerent concesserunt: Suntque in eo Liberi patris, Cereris, & Proserpinæ signa, os tantum ostendentia. Iam quæ Titanen ducit via, stadia ferme L. X. procedit, ob angustias vehiculis in via: At qui per eam stadia, opinor, X. X. pro-

moue

mouerint, & ad lauam Afopum amnem transfuderint, ad lucum accedant ilicibus condensum, vbi fanum dearum, quas Athenienses Seueras, Sicyonij Eumenidas nominant. Iis, die stato quotannis sacrum facientes, pręgnantes oues mactant, ac multo pro libamentis, pro corollis floribus vti solenne habent: Eodemque pro pmodum ritu ad Parcarum aras, quę in subdiali eiusdem luci parte sunt, sacra faciunt. Hinc in viam reuersus, cum rursus Afopum traieceris, mox in montis verticem peruenias, quem Titana incoluisse indigenę ferunt: fuisse verò eum Solis fratrem, à quo regiunculę nomen inditum: Fuit autem Titan hic (nisi mea me coniectura fallit) in obseruandis anni opportunitatibus admodum solers: Vnũque optime omnium norat quibus quę semina quęque stirpes temporibus, quos item fructus Sol facile auget. & coqueret. Quocirca Solis illum fuisse fratrem commentum homines sunt. Post quem Alexander Machaone Aesculapij filio genitus, in Sicyoniam profectus, in Titane Aesculapij fanum erexit: Id & alij accolunt, maximam verò partem dei ipsius serui tenent. Intra septum cupressetum est, ex vestustis admodum arboribus. Signum è quo

quo sit vel ligno, vel metallo, neque quis eius fuerit artifex, quisquam omnino potest cognoscere, nisi quis forte ad Alexandri opus referat. Signi ipsius sola se facies, manus, & imi pedes ostendunt, partes ceterę lanę tunica, & pallio velantur. Eodem ferme habitu est Hygeę signum, neque enim illud facile conspicias: Velatum enim vndeunque est, partim comis, quas deę mulieres detonderunt, partim verò Babylonię vestis Laciniis: quare verò cunque re litare quis voluerit, eadem traditum est, illud etiam numen placari, cui est Hygeę nomen (valetudinem bonam nos appellamus) Alexandri verò, & Euamerioni, sua enim & ipsis signa sunt: alteri tanquam heroi post Solis occasum parentant, alteri diuinos honores habent. Atque hunc quidem Euamerionem, si recte coniciio, Pergameni ex quodam oraculo Telephorum, Acesium Epidaurij nominant. At Coronidis quod extat ligneum signum, nulla est in ædis parte constitutum: Verum vbi deo ipsi tauro, agno, sue fecerunt, Coronidem ipsam in Minerę transportant, ibique eam colunt: Neque verò victimarum formora succidere satis habent, sed totas humi pecudes adurunt, præter aues, eas enim aris imponunt.

ponunt. In iis fastigij partibus, quas aquilas vocant, Hercules insisit. In extremis victoriæ signa. In porticu signa posita Liberi patris, & Hecates: Venus ad hæc, Ceres, & deorum fortuna, lignea omnia, è marmore verò Aesculapius, cognomento Gortynius. Ad Angues quidem Deo sacros, quo minus accedant homines terror obstat: Cibum illis in primo aditu apponunt, neque amplius quidquam eorum causa satagunt. Intra septum statua posita est Graniani Sicyonij, qui in Olympicis palmas tulit de quinquertio duas, de stadio vnam, de iterato stadio (Dialon dicunt) duplicem, quòd nudus & cum scuto cucurrisset. In Titane Mineræ ædes illa visitur, quo Coronidis signum deportant: & in ea Mineræ ligneum signum vetustum, quod ipsum etiam de cælo tactum ferunt. E vertice descendentibus (in vertice enim templum situm est) ara se ventorum ostendit, ad quam nocte vna quotannis sacerdos sacrum facit. Facit etiam ad foueas quatuor arcana nescio quæ, apposita aduentorum scæuitiam placandam: Cantat præterea, vti narrant, magica quædam Medæ carmina. A Titane qua iter est Sicyonem, qui ad mare descendât, Iunonis templum

videant

videant, quod neque signum, neque lacunar habet: Dedicasse ferunt Præetum Abantis filium. Iam qua descenditur ad portum, qui Sicyoniorum dicitur, si ad Pellæneorum nauale, quod Aristonautas appellant, paulum supra viam flexeris, ad lacuam Neptuni delubrum videas: At secundum ipsam viam militarem Elysson, & post eum Sythos amnes in mare decurrunt. Hoc loco Phliasius ager Sicyoniis finitimus. Vrbs ipsa x l. stadia distat à Titane: A Sicyone Phliuntem recta via ducit. Phliasios quidem non esse Arcadici nominis, satis declarant Homeri versus quibus Arcades enumerantur, neque enim ipsi eo delectu compræhenduntur. Argiuos verò ab initio fuisse, tum Dorien ses factos, post Herculis liberum in Peloponnesum reditum ipse historiæ progressus declarabit. Ac de Phliasii cum multa inter se discrepantia memoriæ prodita non ignorem, ea duntaxat persequar, in quæ maximè consensum est. Primum omnium in his finibus Arantem extitisse tradunt indigenam hominem, qui oppidum considerit in eo colle, qui nostra etiam num ætate Arantius dicitur: Neque ita longe abest ab altero vertice, in quo Phliasiorum arx est, Iuuentæ ædes. Vrbs itaque

o

à conditore, & regio Arantia est appellata. Eo regnante Afopus Ceglusæ, & Neptuni (sic enim creditum est) filius, amnem eum adiuvenit, quem ab ipso inuentore Afopum vocant. Arantis verò sepulchrum est in vico, quæ Celænx nominantur, quo etiam in loco Disaulin hominem Eleusinium sepultum dicunt. Aras filium Aorin, & filiam Aræthyraan habuit: Hos Phliasij & venandi peritia, & bellica virtute præstitisse memorant. Mortua autem Aræthyraæ, Aoris, quo testatam sororis memoriam relinqueret, regionem totam Aræthyraan nominavit, quam Homerus inter eos populos numeravit qui Agamemnonis imperio continebantur.

Orneæque colunt, & Arathyrem per amnam.

Arantis quidem filiorum sepulchra non alia in parte quàm in Arantino colle esse conicio. Stant enim in illis Cereris insignes pilæ, & ante deæ initia eodem in templo Arantem cantu celebrant, & ad libamina eius filios euocant, ad ipsa monumenta conuersi. Phliantem ipsum, à quo tertium accessit regioni nomen, Caso Temeni filio natum, quod est in Argiuorū historiis, neutiquam vt credam adduci possum, quippe

quippe qui eum Liberi patris filium habitum norim, & ex iis vnum, qui nauem Argo conscenderunt: Cui rei Rhodij poetæ versus testimonio sunt.

Venit Arathyrea Phlias Bacchi incluta proles

Diues opum stabili tenuit dum sede penates
Arnaque, quæ vitreis Afopus perfuit undis.

Phliantis verò matrem fuisse Aræthyreā, non Ghehonophylen, cum hæc vxor eius fuerit, ex qua Androdaman suscepit. Herculis autem liberis redeuntibus Peloponnesi cunctæ ciuitates præter Arcadas trepidarunt. Aliæ enim Dorienses in ciuitatem receperūt, aliæ antiquis ciuibus eiectis, nouos accipere sunt coactæ. Quæ vero ad Phliantem pertinent, ita se habent: Rhegnidas Doriensis Phaleo Temeni filio genitus, ab Argis & Sicyonia cū exercitu Phliantem venit: Accæteri quidem non recusabant, quòd ille postulabat vt sedes quique suas retinerent, ipsi regnum deferrent, sociis agrum assignarent: At Hippasus, totaque eius factio obstendendum censebant: Neque omnino sine pugna tam multa, ac præclara bona Doriensibus concedenda. Sed enim cum eius sententiam populus repudiasset,

cum iis qui sequi voluerunt Samum exilij causa concessit. Hippasi huius pronepos fuit Pythagoras, cui sapientiæ laus attributa est, è Mnesarcho Euphronis filio Hippasi nepote procreatus. Hæc de rebus suis Phliasij, quibus multa Sicyonij assentiuntur. Addentur iam quæ apud Phliasios in primis ostenduntur, quæque memoratu dignissima videri possint. In arce Cupressetum est, in quo vetustissimum templum, Deam, cui id est dedicatum, prisca Ganymedan, recentiores Heben nominant, cuius & Homerus mentionem fecit, ubi Alexandri & Menali singulare certamen exponit: Eam quidem Oenochoon, idest vini ministram, appellat: Quo in loco descendentem facit ad inferos Vlysses uxorem eam Herculis esse dixit. At Olen poëta eo carmine quo Iunonem exornat, ab Horis educatam Iunonem scriptum reliquit. Filios verò eam habuisse Martem, & Heben. Habent huic deæ Phliasij honores multos, summum verò omnium, quòd qui supplices huc confugerint, cuiusvis criminis impunitatem consequuntur: Quin & qui vinciti ante fuerunt, ad eas arbores, quæ in luco sunt, compedes suspendunt: Dies verò festos quotannis celebrant, quos Cissotomos,

hoc

hoc est ac si Ederifecos dicas, appellant. Signum quidem neque in operto custodiunt, neque in aperto vllum ostendunt: Atque eius rei religione sancitam causam quandam referunt. Exeuntibus è foro ad lævam delubrum est cum signo è marmore Pario. In arce septum Cereri sacrum: In eo templum cum Cereris, & Proserpinæ signis: Nam Dianæ (extat enim Dianæ ex ære eodem in loco) per mihi antiquum esse videtur. Qua ex arce descendit Aesculapij ædes ad dexteram est, in quo signum imberbe. Infra ædem theatrum, à quo non longe Cereris templum, & prisca in eo signa sedentia. In ipso foro capra ex ære magna sui parte inaurata, cui ob eam causam honos est à Phliasii habitus, quòd fidus, quam capram vocant, ortu suo viribus perniciem afferre consuevit: Ne itaque cœlestis capra vinetis noceat, forensis illam ex ære cum aliis afficiunt honoribus, tum verò auro eam exornat. Est eodè in loco Aristiæ Pratinij filij monimentum: Vterq; Satyris faciendis omnia, præterquam Aeschilo, præstiterunt. In postica fori parte domus est, quam Phliasij variadicam nuncupant: In eam enim ingressus Amphiarus (quemadmodum ipsi

narrant Phliasij cum noctem vnam obdormisset statim diuinare cœpit, cum ante indoctus planè fuisset: Id cum ita euenisset in reliquum omne tempus oclusa illæ ædes fuerunt. Non longe locus est, qui Umbilicus dicitur, meditullium totius Peloponnesi, si modo ita se habet res vti ipsi dicunt. Ab Umbilico progressus Liberi vetustam templum videas, Apollinis etiam vnum, & aliud Iſidis. In eis Liberi & Apollinis signa exposita omnium oculis sunt: Iſidis verò Solis sacerdotibus conspicere fas est. Peruagata est inter Phliasios fama Herculem è Libya redeuntem abreptis Hesperidum malis Phliuntem venisse, sui cuiuspiam negocij causa: Ad eum ibi commorantem Oeneum ex Aetolia, qui socer eius esset, accessisse: Ibi cum vel Oeneus Herculem ad eam vocasset, vel ipse apud eum accumberet, dicitur Hercules digito vno, Cyathi pueri, qui erat Oeneo à calice, eius in fundendo ministerio offensus, tam grauius caput percussisse, vt ex eo vulnere puer diem suum obierit: In eius facti memoriam Phliasij ad Apollinis cellam ædificauerunt, in qua è marmore signa sunt, Cyathus Herculi poculum porrigens.

A Phliunte stadia ad summum quinque

que Celeæ absunt, quo in loco quarduntaxat quoque anno Cereris initia referuntur quibus præest antistes, cui non est perpetuum sacerdotium illud: Verum nouus legitur sub ipsum initiorum tempus, & is quidem, quin si velit, vxorem ducat, nulla religione impeditur. Initia verò ipsa, & si ab Eleusiniis quibusdam in rebus differunt, multa tamen ex illis accepta à se retineri, ac feruari ipsi Phliasij fatentur: Adiuu enim Dysfaulen Celei fratrem, cum ad ipsos confugisset, initiorum ritum monstrasse: Pulsam autem illum Eleusine ab Ione Xuthi filio, cum illum Athenienses bello contra Eleusinos suscepto imperatorem delegissent. At ego Phliasij nunquam assentiar, quæquam ex Eleusiniis pugna victum in exilium abiisse, cum ante belli euentum vtrinque certæ conditiones acceptæ sint: Et Eumolpus tunc Eleusine manserit. Potuit hic quidem Dysfaules alia de causa, quàm ob eam quæ à Phliasij prodita est, Phliuntem venisse: Neque verò, vti ego sentio, aut vlla ei fuit cum Celeo cognatio, aut omnino claro fuit inter Eleusinos loco, neque enim eum suis versibus præterisset Homerus. Is enim quo carmine Cererè celebrat recensens eos omnes, qui initia à dea docti sunt

nullum omnino Dysaulen nosse videtur. Sunt autem hi ver sus eius.

*Mistica sacrorum diva didicere magistra
Tripolemus, Dioclesque simul franator e-
quorum,*

*Eumolpus, Celeusque duces, populique pa-
rentes.*

Hic igitur Dysaulus, uti Phliasij memorant, & initia tradidit, & primus vicum Celeas appellavit: Extat itaque, ut ante dixi, Dysaulæ monumentum, quo tamen vetustius est Arantis sepulchrum: Neque enim eo regnante, sed multo post, ut Phliasij testantur, Dysaulus venit. Aequalem enim Prometheo Saperi filio Arantem fuisse asserunt, tribusque ipsis ætatibus Pelasgo Arcadis filio superiorem, & iis, qui apud Athenienses Aborigines sunt appellati. In eo templo, quod Anactorum appellant, de tholo currus pendet, quem Pelopis fuisse tradunt. Et hæc quidem præ ceteris historia digna apud Phliasios sunt.

Media est inter Corinthum & Argos vrbs, non utique magna Cleonæ, à Cleone, quem Pelopis fuisse filium tradunt, appellata. Non desunt tamen qui Cleonem unam ex Afopi amnis, qui Sicyonem præterfluit filiabus dicant fuisse: Nomen certe vrbi ab horum alterutro impositum est: In ea æ-

des

des Mineræ signum habet Scyllidis, & Dipœni arte factum: fuisse eos aiunt Dædali discipulos: Sunt qui Dædalum velint uxorem duxisse Gortynis filiam, è qua sint ei hi liberi geniti. Præter hanc ædem Cleonis, Euryti, & Ceatæ monumenta sunt, quos cum ludos Isthmicos spectatumissent, Hercules sagittis confixit, indigne ferens illos Augeæ bello contra se in acie stetisse. A Cleonis Argos viæ duæ ducunt: Expeditis altera commodior, & compendiarior: Nam quæ ad Tretum est, angusta, & ipsa cum vndique montibus concludatur, verum facilius multo vehicula transmittit. In illis ipsis montibus leonis Nemei specus ostenditur, à quo vicus Nemea non longius quam stadia abest xv. Ibi Nemei Iouis templum planè insigne, tamen testudo collapsa est, neque vllum in eo reliquum iam signum. Circa templum cypressetum, quo in loco cum nutrix Ophelten in herba posuisset, à Dracone peremptum memorant. Sacra Ioui Nemeo Argiui in Nemea faciunt, eique certum sacerdotem deligunt, & armatis viris, cursus certamina proponunt in ipso Nemeorum conuentu, qui per Brumæ dies celebratur. Est ibidem Opheltæ sepulchrum apidea maceria incinctum, intra cuius

o s

ambitum est è cespice tumulus, Lycurgi Opheltæ patris: Proximum fontem Adraſtean appellant, vel alia quavis de cauſa, vel quòd eum Adraſtas monſtrarit. Regionem verò appellatam dicunt à Nemea Aſopi filia: Eſt ſupra Nemean Apesaf mons, in quo Perſeum primum Ioui Apeſantio rem diuinam feciſſe tradunt. Iam qui redeant ad Tretum Argos acceſſuri, ad laeuam Mycenarum ruinas videant, & Mycenarum quidem conditorem Perſeum Græci agnoſcunt: Cauſam verò vr- bis condendæ, & qua poſtea re impulſi eam euerterint Argiui, ipſe exponam: Neque enim in ea regione, cui nunc Argolidi nomen, res vlla vetuſtior hominum eſt memoriæ commendata. Inachum aiunt cum regnaret præterfluentem am- nem de ſuo nomine nuncupaſſe, & Iunoni ſacrum feciſſe: Vulgarum etiam eſt Pho- roneum primum in ea terra extiriſſe, cui pater Inachus, non ſanè vir ſed fluuius fue- rit. Fuiſſe verò eundem Phoroneum ar- bitrum cum Cephiſo, Aſterione, & Ina- cho fluuiis, inter Neptunum & Iunonem de regione diſceptantes, qui cum litem ſe- cundum Iunonem dediſſent, iratum Ne- ptunum aquam illis omnem ademiſſe: Et ex eo factum, vt neque Inachus, neque

alius

alius eorum animum quiſquam aquam accolis ſuppeditent, niſi imbribus adiuti: Per aſtatem enim in magna ſoli ſiccitate, ſola Lerna aquam habet. Phoroneus qui- dem Inachi filius primus diſperſos ante homines & ſeorſum habitantes, in vnus ciuitatis ius compulit, & ab eo oppidum illud, quo congregati ſunt, Phoronicum eſt nuncupatum: Nam regio ab Argo Phoronei ex filia nepote nomen accepit. Argo Pirafus, & Phorbas: Phorbante Triopas: Triopa geniti ſunt Iaſus & Age- nor. Id quidem vel quo ſcripſit Hero- dotus modo, vel vt Græci narrant, in Aegypto profecta eſt: Crotopus verò Age- noris filius Iaſo in imperium ſuceſſit, è quo natus Sthenelas: Poſtea Danaus ex Aegypto veniens pulſo Gelanore Sthene- læ filio Agenoris nepotes regno ſubmo- uit: Et Danaï ſane caſus, eiùſque filiarum audax in patruelles facinus, æque Cræcis omnibus notum: Notum etiam Danao vita muneribus functo, Lynceum regnum tenuiſſe. Iam verò Abantis filij, Lyn- cei nepotes, ita regnum inter ſe partiti ſunt, vt Acrifiſus Argis manſerit, Prætus Heræum, Midæan, Tiryntha, & Argolici agri maritimam orâ poſſederit, cuius im- perij adhuc Tirynthe extant monumenta.

Interie

Interiecto dein tempore Acrissus cum vi-
uere etiamnum Perseum, & virtutis mul-
ra documenta dare cognouisset, Larissam
ad Peneum amnem concessit: At Perseus
cum visendi aui materni, eumque sibi tum
oratione, tum factis conciliandi cupidita-
te esset incensus, Larissam venit: Vbi, &
atatis robore, & disci à se inuenti gloria
elatus, dum artem in hominum conuentu
ostentat. Acrissum aduerso fato interue-
nientem, disci impetu occidit: Atque ita da-
ri olim Acrisso responsi vocem ratam fe-
cit, quem à fati certo euentu vindicare non
potuit vel in filia, vel in nepotem excogi-
tata crudelitas. At Perseus Argos reuer-
sus, cum eius parricidij infamiam magno
sibi duceret dedecori, Præto persuasit vt
secum regnum commutaret. Tunc ipse
illius imperio suscepto Mycenæ condi-
dit, quam urbem eo nomine appellauit,
quòd eo in loco ei ensis fungus, idest capu-
li ipsum capitulum excidisset: Myceten
enim ideodem quo fungum nomine vo-
cant. Audiui etiam qui dicerent sitien-
tem humo fungum sustulisse, ac repenti-
nis aquæ scatebris siti magna cum volu-
pate depulsa, ex eo casu urbem Nicenas
nominasse: Homerus quidem in Odyss-
ea Mycenas mulieris eo versu mentio-
nem

nem fecit.

*Tyro atque Alceme, seris que ornata My-
cene.*

At Mycenen quidem Inachi filiam A-
restoris vxorem fuisse illis versibus con-
scriptum est, quas Græci Ecæas magnas
appellant: Eam itaque nomen aiunt vrbi
dedisse: Quem verò comminiscuntur ser-
monem, Myceneum Spartonis fuisse fi-
lium, Spartonem Phoronei, mihi vtique
non probant: Siquidem neque Lacedamoni-
nij, apud quos Amyclis est Sparta mulie-
ris effigies: Spartonem verò Phoronei fi-
lium fuisse si audiant, ex ipsa nominis opi-
nor nouitate, non parua admiratione affi-
ciantur. Mycenæ certe ipsas, Argiui ma-
leuola quadam obtreccatione ducti euer-
terunt: quòd ipsis cessantibus, ea ciuitas o-
ctoginta homines ad Termopylas misit-
ser, qui Lacedæmonijs praclari facino-
ris focij fuere. Ille itaque præceptæ quasi
gloriæ dolor, Argiuos vt Mycenæ excin-
derent, sollicitauit. Restant tamen ambitus
partes quædam, & porta vna, cui leones in-
sistunt, Cyclopum verò & hæc opera esse
aiunt, & eosdem Præto Tirynthis muros
fecisse. Inter Mycenarum autem ruinas
fons est, Persea nomine, Atræique & filio-
rum subterraneæ cellæ, in quibus eorum
fuere

fuere thesauri: Sepulchrum etiam Atrei, & eorum item omnium, quos cum Agamemnone à Troia reuersos in cōiuiuo Aegisthus occidit: Nam de Cassandra sepulchro inter Mycenæos, & Amyclæos vtra in vrbe sit disceptatur: Est ibidem & ipsius Agamemnonis monumentum: Tum Eurymedontis aurigæ & idem Teledami, & Pelopis, quos peperisse geminos Cassandram dicunt, infantes verò a Ithuc paruos ad parentum tumulum ab Aegistho ingulatos: Electræ etiam. Ea enim ab Oreste Pyladæ nuptum data est, è qua Hellenicus scriptum reliquit, Medontem, & Strophium Pyladæ genitos. At Clytemnestra, & Aegisthus modico à muris interuallo sepulti: Neque enim digni sunt habiti qui eodem in loco humarentur, quo Agamemnon, & ceteri, qui cum eo occisi sunt. Ad læuam Mycenarum stadia x v. abest Iunonis sanum. Præter viam aqua fluit, quæ dicitur Eleutheria: Ea ad arcanas expiationes vruntur templi, & sacerorum. Fanum ipsum in planiore Euboeæ parte situm est: Eubœan montem appellant. Asterionis etenim amnis fias Eubœan, Porfymnam, & Acræan, & easdem Iunonis nutrices fuisse dicunt: Ab earum vna Acræan montem appellatum, qui

qui ex aduerso Iunonis est: Ab Eubœa iam diximus: Porfymnam verò vocatam de sororis tertiæ nomine aream, quæ Iunonis templo subiacet: Asterion ipse infra Iunonis fluit, ac deinde in specum demersus absconditur. Adeius ripas herba nascitur, quam Asterionem nominant: Eius caulem Iunoni consecrant: E foliis coronamenta contexunt. Fani architectum Argium Eupolemum produunt. Quæ supra columnas opera sunt, ea partim ad Iouis natales, partim ad gigantum cum dis pugnam, partim etiam ad Troianum bellum: & Ilij euersionem pertinent. Statuæ pro vestibulo stant, cum foeminarum, quæ sacerdotio Iunonis sanctæ fuerint, tum heroum, & aliorum, & ipsius in primis Orestis: Nam quæ nomine Augusti inscripta est, Orestem illum fuisse asserunt. In primo templi aditu, ad læuam Gratiarum prisici operis signa extant: Ad dexteram Iunonis lectus. In templi antica parte, quem Pronaum appellari ante dictum est, positum scutum illud, quod Euphorbo Menelaus in bello Troiano eripuit. Deæ signum in folio sedet eximia magnitudine, auro, & ebore fabricatum Polycleti opus. Corona capiti imposita: Ea Gratiarum, & Horas egregie factas habet: Dea ma-

nu altera Punicum malum, altera verò sceptrum tenet: Quæ de malo Punico arcanis consignata sunt sacris, silentio prætereo. Cucillum verò auem iccirco sceptro aiunt impositum, quòd virginis Iunonis amore captus Iupiter, in eam se auem verterit, quam puella tanquam ludicrum captarit. Hæcego, & quæ his sunt similia de dis vulgata, & si vera neutiquam existimo, non putavi tamen negligenda. Astitisse etiam tradunt Iunoni, Habes signum Naucydis arte factum, ipsum etiam ex auro, & ebore. Est etiam super columna vetus Iunonis signum, omnium verò vetustissimum, è pyro syluestri factum: Quod cum Pirafus Argi filius Tiryntem asportasset, oppido everso Argiui in Iunonis reportarunt: Ipse illud vidi sedentis forma, & modica magnitudine. Dona quidem digna, quæ historiæ mandentur, in eo templo sunt: Primum ara, in qua cœlatæ Herculis, & Hebes nuptiæ, argentea omnia. Deinde pavo ex auro & perlucidis lapidibus, quem dedicauit Adrianus imperator. Ea enim Iunoni sacra auis habetur; Aurea deinde corona, & purpurea palla, Neronis dona. Suat autem supra templū hoc, antiquioris templi fundamenta, & quod reliqui flamma fecit, Crematū illud

quidem

quidem est, cum somnus Chryseidem Iunonis sacerdotem oppressisset, incensis proximæ lucernæ lumine coronamentis. Ipsa quidem Chryseï Tegean ad Alexæ Mineræ arā supplex confugit: Neque tamen ea calamitas Argiuos vsque eo commouit, vt eius statuam deiiciendam putarent: Manet ea adhuc in priore parte eius templi, quod conflagrasse diximus. Quæ Mycenis Argos iter est, ad læuam Persei, iuxta ipsam viam heroicum monumentum extat: Nam Perseo hoc etiam in loco honores à finitimis habentur, multo verò maximi in Seripho. Est & apud Athenienses Persei delubrum, & in eo Dictys, & Clymenes, qui Persei seruatores appellati sunt, ara. At in Argiuorum finibus, qui paululum à Persei monumento progressi fuerint, ad dexteram Thyeste sepulchrum videant, cui aries è marmore impositus est: Aurei enim velleris agnū fratri Thyestes subripuit, cum eius vxorem stupri consuetudine sibi cōciliasset: Atreus verò nulla potuit adduci ratione, vt par duntaxat pari referret: Verum illius liberūm cæde, & decantatis in scæna epulis, pœnas à fratre expetiuit. De Aegistho vtique & Agamemnone non habeo pro comperto dicere, iniuriæmne Aegisthus prior intu-

p

lerit, an verò vlcisci voluerit Tantalū Thyestæ filij cadem, cui Clytemnestra à patre Tyndaro virgo desponsa fuerat. Quòd si Pelopis in Myrtilum facinus nepotum fuit pœna luendum, congruunt nimirum his casibus. quæ Glauco Epicydæ filio Spartanorum regi, cum ille peierasset Pythia respondit. Commissam perjurio fraudem in nepotes redundaturam. Ab Arietibus (sic enim Thyestæ monumentum vocant) qui aliquantulum processerint, ad regiunculam peruenient, cui Mysia nomen, in qua est Mysæ Cereris ædes; Nomen id sumptum à Myso quodam homine, quem Cereris hospitem fuisse Argini dicunt: Eius ædis tectum collapsum est: In eo delubrum aliud è costilibus laterculis erectum, in quo è ligno Proserpinæ, Plutonis, Cereris signa. Hinc progressus ad Inachum amnem peruenias, quem vbi transferis, ad aram primum Solis accedes: deinde ad portam, qua de proximo templo nominatur, Lucinæ, & Arginos quidem solos ex omnibus Græcis in tria regna diuisos noui. Quo enim tempore regnum tenuit Anaxagoras Argei filius, Megapenthis nepos, is furor fœminas inuasit, vt cum intra domesticos parietes contineri non possent,

per

per totum agrum palantes vagarentur: Inuentus tandem est Melampus Amyrthæonis filius, à quo sanata sunt: Ei Anaxagoras ita gratiam retulit, vt æquis cum eo, fratrèque eius Biante partibus regnum communicaret. A Biante regnarunt deinceps viri quinque per ætates quatuor vsque ad Cyanippum Aegialei filium, omnes à Neleo genere materno originem ducentes. A Melampode totidem per sex ætates vsque ad Amphilochem Amphiarai filium. At indigenarum gens, Anaxagoræ nepotes, regnum longiore multo tempore retinuerunt. Iphis enim Alektoris filius, Anaxagoræ nepos, Schenelo Capanei fratris filio imperium reliquit: Ac deinde cum post euersum Ilium Amphilocheus in eum locum migrasset, qui nunc ab eo Amphilochei appellantur, & Cyanippus sine liberis obisset, solus Cylarabis Scheneli filius regnum obtinuit: Verum neque is liberos vllos reliquit. Orestes itaque Agamemnonis filius paterno regno eiectus, cum in proximis locis exularet, Argis primum potitus est, deinde Arcadam manu, & Phocensium auxiliis fretus. vt ea semper opem implorantibus præsto fuerunt, Spartæ regnum occupauit. Lacedæmoniiis verò haud quaquā inuitis Orestes

P 2

imperavit: Illi enim Tyndari nepotem, cui parerent digniorem putarunt, quàm Nicofratum & Megapenthen, quos Melaeus è serua genuerat. At cum è vita excessisset Orestes, ei in regnum successit Tifamenus filius, quem ex Hermione Melaeli filia susceperat: Nam Penthilum nothum ei filium Erigonen Aegisthi filiam peperisse versibus Cinæthon suis testatus est. Tifameno regnante Herculis posterius in Peloponnesum rediere: Timenus, & Cresphontes Aristomachi filij, quique eos secuti sunt Aristodemi, qui iam è vita decesserat, tertij eorum fratris filij, Ac de Argis quidem, eorumque regno iure optimo, ut mihi videtur, certabant. Erat enim Tifamenus Pelopis nepos, ut Heraclide à Perseo originem ducebant. Iam verò Tyndarum ipsum eiectum sciebant olim fuisse ab Hippocoonte: Hippocoontem, eiusque filios ab Hercule interfectum, regnum apud Tyndari liberos depositum: Eodemque iure Messeniæ regnum reperierunt, quod Hercules Pylo excisa, regionem hæc apud Nestorem depositam reliquisset. His igitur adducti rationibus Argis Tifamenum, ex Messenia Nestoris posteros expulere: Alcæonem Silli filium, Thrasymedis nepotem, & Pisistrati filium Pisistratum,

ad

ad hos Pæonis, qui ex Antilocho natus est liberos: Cùmque his Melanthum Andropompi filium, Bori nepotem, Penthili pronepotem abnepotè Periclymeni. Tifamenus itaque cum suis copiis, eiusque filij cum eo in Achaiam: Nelei posterius, præter Pisistratum, hic enim ad quos se contulerit compertum non habeo, sed reliqui omnes Athenas venere, à quibus Pæonidarum, & Alcæonidarum gens nomen accepit. Nam Melanthus regnum etiam, pulso Thymate Oxynthæ filio, qui postremus de Thesidis regnavit, Athenis obtinuit: Verum de Cresphonte & Aristodemi liberis nihil attinet hoc loco dicere: Timenus verò Argiuorum regno potitus, Deiphonte Antimachi filio, Thrasyanoris nepote pronepote Ctesippi, abnepote verò Herculis, suis ipsius filijs præteritis, cum ad bella omnia, tum ad res cæteras gerendas socio, & cõsiliario utebatur: Quem cum sibi etiam generum adsciivisset, ac Hyrnethe filix plus multo quàm cæteris liberis studeret, in suspitione venit, ne remotum à filijs regnum, in ipsam, & Deiphontem transferret: Quare insidijs illum filij de medio sustulerunt. Eorum deinde natu maximus Cesus regnum tenuit. At argiui, qui iam tum ab initio libertatis, & iuris

æquabilis perstudiosi fuerant, regiam potestatem vsque eo in ordinem coegerunt, vt Cesi liberi, eiusque posteris nihil omnino aliud quàm regni nomen reliquerint: Meltan postremo Lacidai filiam, Medonis nepotem, capitis damnatum populus imperio spoliavit. Apud Argiuos longè omnium templorum est nobilissimum Apollinis Lycij, in quo, quod ætate nostra extat dei signum, Attali fuit Atheniësi opus. Antiquissimum è ligno, Danaus dedicavit cum ipsa æde: fuisse verò illis temporibus signa omnia è ligno, & in primis quæ Aegyptij fecissent crediderim. Ac Lycium quidem Apollinem huiusmodi de causa dedicavit Danaus: Cum Argos venisset de regno cum Gelanore Sthenelæ filio contendit, ac cum eorum vterque ad populum multa, & ea maximè probabilia, & iuri cõsentanea dixisset, neque omnino quæ Gelanor afferebat minus æqua viderentur, causa ampliata est in crastinum. Postero die prima luce, in boum gregem in pomerio pascentium lupus impetum fecit, atque is taurum ipsum gregis ducem adortus est: Visum est Argiuis Gelanori cum tauro, cum lupo esse Danao aptissimam convenientiæ rationem: Quòd scilicet vti lupus animal est homini minime familia-

re, sic propemodum ad id temporis nulla fuisset Danaus Argiuorum vsus consuetudine: Quare cum taurum lupus confecisset, è re nata Argui Danao imperium adiudicant: Tunc Danaus Lupum ab Apolline immissum interpretatus Lycij Apollinis ædem dicavit. In ea est Danaï ipsius folium, & Bitonis statua. vir humeris taurum portans. Versibus enim Lyceas testatum reliquit, cum pompa Nemeorum Ioui ab Argiuis traduceretur, Bitonem eo fuisse corporis robore, vt sublatum taurum portaret. Non longe ab hac statua ignem accendunt: Phoronei ignem appellant: Neque enim iis assentiuntur, qui traditum à Prometheo ignem hominibus dicunt, cõtutum ignis inuentum ad Phoroneum referant. Ligna Veneris, & Mercurij simulachra, alterum Epei opus, Hypermnestradonum fuisse alterum dicunt: Hypermnestram enim Danaus in iudicium vocavit, eo crimine, quòd vna ex omni filiarum numero patris imperata facere neglexisset. Nam qui ex Lyncei salute se periculo carere non posse putaret, ab ea, quæ mandatum facinus vti sorores non perpetrasset, insigni se notatum infamia interpretabatur. At Argiuorum illa sententiis absoluta, in eius iudicij memoriam Vene-

rem, quæ victoriam præfert. Nicophoron vocant, dedicavit. In ipso templo Ladas est, qui pedum celeritate cunctos anteiuit ætatis suæ homines: Mercurius etiam è sublata testudine lyram facere meditans. Pro æde basis est, in qua incisa est tauri, & lupi pugna: Incisa etiam virgo, quæ lapidem in taurum mittit: Dianæ eam virginem nominant. Hæc Danaus dicavit, & loco proximo columnas cum ligneis Iouis & Dianæ signis. Sepulchra ibidem: sunt Lini Apollinis filij, & Psamathes Crotopi: & Linum quidem hunc eundem esse dicunt, qui carmina fecit: Verum quæ ad hunc magis pertinent, in alium historiæ locum differo: Nam de Psamathe, satis multa, qua in parte Megarensium res persecuti sumus, exposuimus. Præterea quæ enumeravimus est ibidem Apollinis Agyci, id est Viarum præsidis, signum, & pluuij Iouis ara, ad quam, qui fœdus de Polyneice in regnum restituendo percusserunt, coniurationem fecere, si Thebas excindere non potuissent, mortem omnino se appetituros. De Promethei monumento minus quàm Opuntij, quæ veritati sint consentanea mihi videntur Argivi dicere: Parentidam enim aiunt Creuganti pugili effigiem de Corinthiis tro-

phæ

phæum crexisse. Simulachrum præterea conspicitur Iouis Melichij, quod est ac si Manuerti dicas, è candido marmore, Polycleti opus: Dedicatum verò ob huiusmodi causam audiui. Lacedæmonij suscepto semel contra Argivos bello, nullû belligerandi finem fecerunt, prius quàm utrosque Philippus Amyntæ filius definitiam tum ab ipitio imperij terminis circunscriptis. Nam superioribus temporibus Lacedæmonij de iis quæ extra Peloponnesum essent nihil laborantes, de Argivorum semper aliquid finibus carpebât: Postremo Argivi ad bellicam rem strenue conuersi, dum illi forte extra fines bellarent, occupato tempore in eorum agrum inuaserunt: Quare vehementer exacerbatis vtrinque animis, Argivi sibi statuerunt lectissimorum mille hominum præsidium alendum, quibus dux præfectus Bryas Argivus: is & alia insolenter, ac libidinosè multa in populum fecit, & virginicuidam, dum ad virû duceretur, iis ipsis qui ducebant ereptæ, vitium obtulit: At illa eadem nocte Bræantem somno oppressum oculis orbavit: Deprehensa, ubi illuxit, supplex ad populum confugit: Enimvero populus eam non dedere ad supplicium deposcentibus mille viris:

Quare ad pugnam re deducta, victor populus in persecendis hostibus iræ indulgens nullum supplicij genus prætermisit. Interiecto dein tempore, & alia expiandi civilis sanguinis causa facta sunt, & Mansueti Iouis signum dedicatum. Prope sunt è marmore facti Cleobis, & Biton, qui impostam plastro matrem, ipsimet in Iunonis templum trahuot. E regione Nemei Iouis ædes, in qua simulachrum dei recto statu ex ære, Lyssippi opus. Hinc ad dexteram progressi ostendit se Phoronei sepulchrum: Phoroneo quidem nostra etiamnum ætate parentant. Supra Nemei Iouis, Fortunæ fanum est perantiquum, in quo inuentas à se primum testeras Palamedes dedicauit. Proximum monumentum Choriæ Mœnadis appellant: Liberi enim patris castra, & alias fœminas, & hanc secutam, cum ille Argos exercitum duceret, memorant: At Perseum victoria potitum, ex illis fœminis multas cecidisse, ac cæteris commune monumentum, huic verò quòd dignitate anteibat, suum est separatim positum. Non longe Horarum est ædes. Illinc rediens positas videas statuas Polynicis Oedipodis filij, & eorū omnium ducum, qui

cum illo sub Thebarum muris pugnantes ceciderunt: Eos septem duntaxat recensuit Aeschylus, cum plures tamen è primariis viris Argiuorum, & è tota Messene, atque Arcadiæ parte in eius belli societatem venissent: Verum & ipsi Argiui illum Aeschyli numerum secuti sunt. Proxime eorum sitæ statuæ sunt, qui Thebas cepere, Aegialeus Adraſti filius: Promachus Parthenopæi, Talai nepos: Polydorus Hippomedontis, & Therſander: Amphiarai, præterea liberi Alcmaon, & Amphiloehus: Diomedes ad hos, & Sthenelus: quin & Euryalus Mecistei, & Polynicis filij Adraſtus & Timéas. A statuis hisce non longe ostenditur Danaï monumentum, & honorarius eorum omnium tumulus, qui aut ad Ilium cecidere, aut iam reduces oppressi sunt. Est ibidem Seruatoris Iouis ædes, è qua in cellam venias, vbi Argiuorum matronæ Adonin lugent. Ad dexteram eius aditus templum Cephisso flumini dicatum est: Eius fluminis aquam non semel à Neptuno exhaustam credi volunt. Cum ipsi tamen eo ipso in loco vbi templum est, pro comperto habeant subter amnē fluere. Iuxta Cephissi Medusæ è marmore caput. Cyclopum hoc etiã opus fuisse dicunt. Vicū qui à tergo est

est Criterium nominant, quòd in eo de Hypermnestra à Danaio iudicium factum memoriæ proditum sit. Non longe theatrum est: In eo & alia quæ spectentur, & vir, virum cædens, Orhoadam Spartanum Perilaus Argiuus Alcenoris filius: Et is quidem ante de lucta victor in Nemeis renuntiatus fuerat. Supra theatrum Veneris fanum, in cuius fronte è pavimento colūna surgit, cui insistit Telesilla, quæ cantica fecit: Ad pedes eius carminum volumina iacent: ipsa galeam aspicit, quam capiti iam impositura manu tenet. Fuit Telesilla hæc, & aliis de causis inter fœminas illustris, & honorem præcipuum ex poetica meruit. Hæc illa Telesilla est, quæ tale virtutis documentum dedit. Quo tempore Argui maiore quàm dicendo explicari possit clade, à Cleomene Anaxandridæ filio, Lacedæmoniorum rege afflicti sunt, aliis in prælio cæsis, qui supplices in Martis lunc confugerunt, partim eorum ad pacis condiciones euocati nihilo minus violati sunt, partim verò vbi se dolo circumuentos senserunt, se ipsos, & lucū simul cremarūt. Quare Cleomenes cōsumpta Argiuorum militari ætate & robore, ad Argos oppugnandū confestim Lacedæmoniorū copias duxit.

duxit. Ibi Thelesilla ad murorum præsidia seruitiis, & iis omnibus qui per ætatem arma ferre non possent, amandatis, è domibus & templis armis, quæ reliqua fortuna belli fecerat, refixit, omnes quæ integra ætate erant fœminas obarmavit, & in eum locum eduxit, qua ad oppidum Lacedæmonios accessuros exploratum habebat: Neque verò illæ hoste appropinquante bellico clamore exterritæ sunt: quin fortiter, & præsentis animo pugnantes, hostium impresionem sustinuerunt. Ad Lacedæmonij cum cogitare cœpissent, si fœminas violassent inuidiosam fore eam victoriam: Sin victi essent se turpissimè discessuros, omnem ab illis belli iram abstinerunt: Atque hoc quidem facinus multo ante Delphici oraculi vox prædixit, quam Herodorus vel aliis, vel iisdem planè exposuit versibus.

*Nanque animosa viros cum vincet fœmina:
& omuem*

*Auferet Argolica pubi Mauorti honorem:
Tunc Argiua phalanx seuis lacerabitur armis.*

Hæc de præclaro fœminarum facinore Appollo. Iam verò qui à Veneris fano descenderint, & ad forum flexerint, Cerdus Phœronci vxoris monumentū offendant: Sunt
ibid

ibidem templa Aesculapij, Dianæ cognomento Suadelæ. Hoc Hypermnestra dicavit, quo tempore in iudicio parem viccit, cum ille eius criminis ream egisset, quòd Lynceo pepercisset. Est & Aeneæ ex ære statua, & vicus cui Delta nomē. No minis quæ fuerit causa, quoniam quæ vulgo prodita sunt mihi non probantur, consulto prætereo. Ante eum vicum ara erecta est Phyxij, idest Liberatoris Iouis, & prope Hypermnestræ monumentum Amphiarai matris, alterius etiam Hypermnestræ Danaï filia. Sepultus in eodem tumulo Lynceus est. E regione extat sepulchrū Talai Biantis filij, de quo, eiusque posteris iam ante egimus. At Mineruæ Tubæ cognomento ædem Hegeleon extruxisse aiunt: Fuisse eum Tyrrheni filium, Tyrrhenū Hercule & Lyda muliere genitum, primūque tubam ostēdisse, cuius postea cantum Hegeleus Dorienfes eos docuerit, qui Temenum secuti sunt: Quocirca nominasse eum Mineruam Tubam. Ante ædem Mineruæ sepulchrū videas, quod esse dicunt Epimenidis: Lacedæmonios dum bellarent cum Gnoſis Epimeniden viuum cepisse, ac deinde cum eum occidissent, quòd minime lata prædiceret, sublatum cadauer eo in loco humasse. At ædificium

ficium è candido marmore quod in medio ferme se foro attollit, trophaum de Pyrrho Epirotarum rege est, vt ipsi prædicāt Argiui. Quo enim in loco cadauer eius crematum est, ibidem ei fuisse erectū monumentum, in quo cum alia quibus in præliis utebatur inscalpta, tum verò elephant. Atque hoc quidem opus ad eius bustum eminet, ossa verò sunt in Cereris condita, cum ita cecidisset vt proximo loco interiret. Perinde atque est à me in libro de Atticis rebus expositum. Et in primo quidem aditu templi Cereris licet adhuc videre in supero forium limine ipsius Pyrrhi affixum scutum. Non longe verò ab eo opere quod in foro Argiuorum est, tumulus terræ confurgit, in quo conditum ferunt Medusæ Gorgonis cuput. De qua nullam vt fabulæ rationē habeamus, hæc memoriæ prodita sunt. Phorci eā filiam fuisse, Patre mortuo acceptum ab illo regnum eorum populorum, qui Tritonidem paludem accolunt, tenuisse: Solitam in venationes, & pugnas exire cum Afrorum, quibus imperabat, manu. Quare cum Perſei copiis, quas ille lectissimas ex Peloponneso adduxerat, acie occurrisset, noctu per insidias oppressam: Mortuæ pulchritudinem admiratū Perſeum, præcisum caput,

vt spectaculo esset, in Græciam reportasse. At Proclus Carthaginienſis Eucratis filius veri ferè ſimiliorem hiftoriã literis mandauit. In Africæ deſertis beſtias gigni multas mirabili ſpecie, atque inuſitata, ſeros inter eas viros & ſcæminas, ac virum ſe Romam illinc deportatum vidiffè teſtatur. Coniicere itaque ſe, ex illis ſcæminis vnã fuiſſe Meduſam, quæ cum à ſuis gregibus aberrans veniſſet ad Tritonidem partem, eius accolæ male mulſtaſſe, vſque dum à Perſeo eſt occiſa: Adiutricem verò Perſeo Mineruam fuiſſe iccirco proditũ, quòd qui ſtagnum illud accolunt homines Mineruæ ſacri ſunt. Iuxta hoc Gorgonis monimẽtum, eſt Argis Gorgophones Perſei filiæ tumulus. Cui quare ſit id nominis impoſitum omnibus ad quorum aures peruenerit per ſe ſtatim perſpicuum eſſe poteſt: Hanc primam fuiſſe aiunt, quæ Perieri Aeoli filio, qui cum virgo nupta fuerat, mortuo, alteri viro Oebalo nupſerit, cum ante ſanctũ, & ſoleane ſcæminis fuiſſet, priorẽ viro mortuo, ſecundis nuptiis abſtinere. Ante hoc ſepulchrũ, trophæum erectum eſt lapideum de Laphæ: Argiuo homine: Hunc (ſcribo quæ ipſi Argiui de ſe memorant) dominatu, facto impetu populus eiecit. Cũque is ad Lacedæmonios

conf

confugiſſet, conati illi quidem ſunt in priſtinam eum tyrannidem reducere: At Argiui prælio victos reiecerunt, multòſque de Lacedæmoniorum numero, ac ipſum in primis Laphæm interemerunt. Ab hoc trophæo nõ longe abeſt Latonæ ædes. Simulachrũ Draxitelis opus eſt. Eius, quæ dea aſſiſtit, virginis effigiem, Chlorin vocant, filiam Niobes fuiſſe dicunt, eique ab initio Melibœæ nomen fuiſſe. Peremptis verò à Diana, & Apolline Amphionis filiis, de eo fratrum numero hanc & Amyclan, quòd ſolæ Latonam fuerint deprecata, ſeruatas fuiſſe: Ac Melibœam quidem præ terrore ſtatim viridẽ factam, qui cum ei color perpetuus fuiſſet, pro Melibœa ſumpto ex rei euentu nomine, Chlorin appellatam: Et ab his quidem Niobes ſuperſtitibus liberis initio templum Latonæ factum Argiui aſſerunt: At ego qui Homerum authorem ſequor, ſtudioſus aliquanto quàm careri, nullum omnino relictum de Niobes filiis exiſtimo: Teſtimonio verus ille eſt.

Quique ſuperſuerant, geminos fixere ſagittis.
Totam ſanè funditus Amphionis domum exciſam compertum habuiſſe videtur. Ad Latonæ dexteram eſt Iunonis Anthææ, quaſi Floridæ dixeris ædes. Pro æde ea-

rum mulierum tumulus, quæ ab Aegæi maris insulis Liberi patris castra secuta contra Argiuos, eorumque ducem Perseum pugnantes ceciderunt: A maritimis quidem vnde venerant locis, Marinas eas nominant. Ex aduerso ei monumento Cæris est fanum, cognomento Pelasgidis, quodd illud dedicavit Pelasgus Triopæ filius. Prope abest Pelasgi ipsius sepulchrum: Quod vbi præterieris, æneum cipum videas modica magnitudine: Is prisca sustinet simulachra, Dianæ, Iouis, Minervæ. Lyceas versibus mandavit Mechanei Iouis, quasi Machinatoris dicas, signum illud esse. Hoc in loco Græcos tradit ad Troiam ituros coniurasse, non ante se ab eo bello discessuros, quam aut Ilium expugnassent, aut in pugna mortem oppetissent: Non defunt qui in eo cippo Tantali ossa condita dicant: Ille nempe qui siue Thyestæ, seu Brontei filius fuerit (vtrunque enim traditur) qui cum fuit Clytemæstra, prius quam Agamemnoni nuberet, hoc in loco sit an alibi sepultus, per me ne fuerit controuersum. At enim qui Iouis, & Plutûs est habitus, eius ego monumentum, valde illud quidem infigue Sipyli vidi. Sed neque vlla eum vis adegit, ut è Sipylo fugeret, sicuti postea Pelopem,

quem

quem armis & exercitu eiecit Ilius Phrygis filius. Sed hæc hæctenus satis à nobis quæsitæ fuerint. Quæ verò rite ad proximum scrobem peraguntur, ea indigenam hominè Nicostratû instituisse aiunt: Mittunt autè per eam foueã hoc etiam tempore ardentis Proserpinæ faces. Extat eodem in loco Neptuni cognomento Prosclystij, idest inundatoris, templum: Diluisse enim maximã partem agri eo tempore Neptunum memorant, quo Inachus, qui que ei in consilio adfuerunt, terram eam Iunonis esse debere pronuntiarunt: At deinde cum Iuno exorasset, ut mare deduceret, per quem locum vnda refluxit, in eo Prosclystio Neptuno templum Argiuos erexisse. Vbi aliquantulum processeris Argi sepulchrum offendes, quem Ioue, & Niobe Phoronei filia genitum putant: Exinde Castoris & Pollucis templum, in quo simulachra cû ipsorum, tum liberum Anaxis, & Mnasini, atque eorum vtriusque matrum Hæiræ, & Phœbes: Dipœni & Scyllidis arte facta, è ligno ebeni omnia, & ipsi Castorû equi ex ebore, cætera, pauca quidem ex ebore. Prope Castorum Lucinæ fanum dicauit Helena, quo tempore Theseo cum Pirithoo in Thesprotos profecto, à Castore & Polluce Aphidna

capta, Helena Lacedæmonem reportata est: Fuisse eam aiunt è Theseo grauidam, & Argis enixam templum Lucinæ erexisse. Puellam verò quam peperit Clytemnestra educandam tradidisse. Fuisse enim iam eum cum Agamemnone Clytemnestram. Ipsam verò postea Helenam Menelao nuptam. Quare & Euphorion Chalcidensis, & Pleuronius Alexander, & ante eos Stefichorus Himeræus, idem, quod Argiui celebrat, versibus testati sunt, Iphigeniam Theseo ex Helena genitam. Ultra Lucinæ sanum est Hecates delubrum: Deæ signum Scopæ opus, hoc quidem è marmore: Atque è regione sunt duo eiusdem deæ signa, ex ære alterum Polycletus Polycleti frater, alterum Naucydes Morthonis filius fecit. Quà per viam rectam iter ad gymnasium quod à Stheneli filio Cylarabi nuncupatur, sepulchrû extat Licymnij Electryonis filij, quem dixit Homerus à Tleptolemo Herculis filio casum, cuius cædis causa, Argis exulauit Tleptolemus. Qui paululum à Cylarabi gymnasio, & ea porta, quæ proxima est, diuerterint, Sacadæ monumentum inueniant, qui primus Pythicum cantum Delphis cecinit, quo placatus Apollo rediit cum tibicinibus in gratiam, cum ante eos

male

male odisset propter Marsyæ, & Sileni, qui deum ipsum prouocarant, certamina. In Cylarabi gymnasio signum est Minervæ, cui Pania cognomen: Stheneli ibidem tumulum, ipsius etiam Cylarabi ostendunt: Præterea extructum fuit non longe à gymnasio commune monumentum iis Argiuis, qui cum Atheniensibus classe vt Syracusas, & Siciliam in potestatem redigerent, profecti sunt. Hinc ea contendentibus via, cui nomen ostendit se ad dexteram Liberi patris ædes, cuius signum delatum tradunt ex Eubœa. Nam cum Græcis ab Ilij expugnatione redeuntibus ad Caphareum fractis nauibus magna ipsorum pars inter scopulos perisset, Argiui qui è naufragio terram prensare potuerunt, frigore prope & fame consumpti precati dicuntur, vt quis deum se in tantis rerû difficultatibus saluos vellent: Cum itaque processissent, specum Liberi patris animaduertente, & dei in eo signum: In eum verò specum multæ se capræ frigus fugientes gregatim immiserant, quibus mactatis, carnibus famem, pellibus frigus repulerunt. Deinde verò cum hyems remisisset, fabricatis nauibus in patriam reuecti, signum, quod tunc, è specu asportarunt, hac etiam ætate religiose colunt.

Proximè ad Liberi patris Adraſti domum videas, & paulo longinquius Amphiarai fanum: Ultra fanum, Eriphyles monumentum. Poſt hæc Aefculapij templum, & Batonis ædes: Fuit hic Baton Amphiarat gentilis, & ipſe de Melampodidarum genere: Qui cum in præliis Amphiarao aurigæ operam nauaret, reiectis à Thebarum muris Argiuis, eodem terræ hiatu, quo ille, cum curru hauſtus euauit. Tam verò à Cœle redeuntibus qui in conſpectu eſt tumulus, Syrnethûs eſſe dicunt: Quòd ſi honorarium velint eſſe, atque in eius ſciminæ memoriã extructum, non omnino abſurda dicunt. Sin Syrnethus ipſius cauer ibi conditum, mihi id nullo pacto perſuaſerint: Id enim facilius illi crediderint quibus Epidauriorum res ignotæ ſunt. De Aefculapij verò templis, quod apud Argiuos nobiliſſimum eſt, habet dei ſignum, quod ætate noſtra, extat, ſedens è candido lapide. Aſider bona validudo. Aſident qui ſigna ipſa fecerunt Xenophilus, & Straton. Templum dedicauit Iulio Sphyrus Machaonis filius, Alexandriſſimus, cui Titana honores habentur, frater. Rheræa verò Diane (Rheræa enim Argiui etiam venerantur) tam apud Sicyonias, quàm apud

Athenicis

Athenienſes ſignum eſt: Quod ad ſe Pheris, quæ ciuitas eſt in Theſſalia, deportatû tradunt. Tam verò quod apud ſe Argiui eſſe dicunt Deianiræ Oenei filiæ monumentum, & Heleni Priami filij: Mineræ etiam ſignum, poſt Ilij euerſionem ad ſe traſlatum, il lud ſcilicet ipſum quod vnũ fuit de iis quibus demum amiſſis, capi Ilium potuit, illis ego neutiquam aſſentior: Nam Pallidum (ſic enim eſt illud Mineræ ſignum appellatum) ſatis manifeſtum eſt Aenëam in Italiam deportaſſe: Ac Deianiram Trachinæ ſcimus, non Argis, ſinem viuendi feciſſe, cum eius tumulus iuxta Heracleam ſub Oera monte adhuc extet. Quæ verò ad Helenum priami filium pertinent ea ſunt à me ſuperius expoſita: Veniſſe illum in Epirum cum Pyrrho Achillis filio: Eòque mortuo ſuſcepta eius liberûm tutela Andromachen vxorẽ duxiſſe: Ac Ceſtrionem Epiri partem à Ceſtrino Heleni filio nomen accepſiſſe: Neq; verò ignorant qui res veteres Argiuorum in commentariis retulerunt, non omnia ſe ad hitoriæ fidem commemorare: Vulgata tamen opinioni, à qua diſſidere multo difficiliſſimum eſſe exiſtimant, ſeruiunt. Habent Argiui alia multa quæ ſpectentur digna: Inter ea ſubterraneum ædificium,

¶ 4

in quo fuit thalamus ex ære, quem fecisse dicitur Acrisius ad filia custodiam: Verum eum euertit Perilaus, dum tyrannide oppressam urbem teneret. Nunc Crotopi in eo monumentum est, & Cresij Liberi templum. Libero enim cum extincto bello, quod cum Perseo gerebat, inimicitias posuisset, & alios magnos vtique, & præclaros honores decretos memorant, & nominatim hoc ei delubrum dicatum: Cresium verò nuncupatum, quòd eo in loco mortuam Ariadnam sepulturæ mandasset. Tradit Lyceas cum templum restitueretur, fistilem vnam inuentam, in qua Ariadna condita fuisset: Spectasse illam se, & de Argiuis multos. Prope Liberi, est etiam Cœlestis Veneris fanum. Arcem Larissam appellant de Pelasgi filia nomine, à qua duæ etiam eodem nomine, nuncupatæ sunt vrbes in Thessalia: Quarum altera est ad mare, altera verò ad Peneum amnem. Ascendentibus in arcem ostendit se Acræ Iuno nis fanum: Apollinis etiam ædes quam primus omnium Pythæus Delphis veniens exexisse dicitur: Quod nunc extat in eo signum ex ære est, recto statu, Diradiotes Apollo cognomento: Nam & locus ipse, in quo templum, Diras, hoc est Iugum, vocatur. Oraculum in eo templo (nam hac ipsa

ætate

ætate in eo responsa consulentibus redduntur) hoc instituto celebratur. Fœmina cui viri consuetudine interdictum est, oraculo præsidet: Ea noctu agna facit, singulis mensibus, ac statim victimæ sanguine libato, furore diuinitus afflatur. Diradiotæ templo proximum est Perspicacis Minernæ, à Diomede dicatum, quòd pugnanti ad Illiū nebulam dea ab eius oculis remouisset. His stadium adiunctū est, in quo Ioui Nemeo, & Iunoni ludos faciunt. Quà ad arcem iter, ad viæ læuam Aegypti filiorum monumentum hoc etiam in loco est: Sunt enim hic abscissa à reliquo corpore condita capita, sicuti in Lerna sine capitibus corpora: Nam est eorū cædes ad Lernam commissa: Adolescentes verò cū fœminæ trucidassent, capita absciderunt, quo certum facinoris indicium ad patrē deferrent. In ipsa arce, cui Larissæ nomen, ædes est Iouis cognomento Larissæi: Fastigium ea iam nullum habet neque Dei signū, quod ligneum est basi vlli amplius insistit. Iam Mineruæ ædes proxima, valde digna est quæ spectetur: In ea cū alia signa posita sunt, tum Iouis ligneū oculos habens duos, qua in parte homini eos natura locauit, tertium verò in fronte: Hunc illū esse Iouem Patriū tradunt, qui in Priami Laomedontis filij

q 5

regia sub diuo positus fuit: Ad cuius aram dicitur Priamus capto Ilio confugisse: Ob-
tigisse verò eum in diuisione prædæ: Sthe-
nelo Capanei filio, hocque ipso in loco ab
eo in rei memoriam dicatum. Habere au-
tem eum tris oculos iccirco conicere quis
possit, quòd communis omnium homi-
num sermo regnare in cœlo Iouem prædi-
cat: Quòd autem idem etiam sub terris im-
peret Homeri versu testatum est:

*Iuppiter infernus, atque inclita Perse-
phona.*

Aeschylus quidem Euphorionis filius
ipsum maris etiam regem Iouem appel-
lat. Quare hac ductus ratione, quicumque
illum fecit, tris ei oculos attribuit: Vnum
& eundem significans Deum, tribus, quas
di tres sortiti inter se dicuntur, mundi par-
tibus imperare. Iam viæ aliquot Argis
aliò ducunt: Vna ad Tegeam Arcadiæ vr-
bem: Ad eius dexteram Lycone mons, in
quo inter cæteras arbores cupressi multæ:
Erectum est in montis vertice Orthiæ Dia-
næ templum, vbi signa Apollini, Latonæ,
& Dianæ dicata ex candido marmore, Po-
lycleti esse opera aiunt. Qua ex monte de-
scenditur, ad publicæ viæ lauam Dianæ
ædes: A qua non longe ad dexteram mons
qui Chaon dicitur, cuius imæ partes sati-

uis

uis arboribus vestiuntur. Erumpunt hinc
manifesto emerstu Erasini aquæ: A Stym-
phalo illæ quidem Arcadiæ ortum ducen-
tes, haud aliter quàm scatebræ illæ, quæ
Rheti appellantur, ab Euripo ad Eleufi-
nem: Inde verò in hoc ipsum mare pro-
fluentes. Ad ipsam hanc Erasini è monte
Lycone eruptionem Libero patris, & Pani
sacra faciunt. Libero quidem festos etiam
dies agunt, quam Turbam nominant.

Iam verò ad eam viam, quæ Tegeam du-
cit si redeas, ad dexteram vici eius, quam
Trochon appellant. Cenchreæ sunt, cui ca-
stello vnde nomen, memoriæ non est tra-
ditum: Videri tamen possit, & ipsum à
Cenchreo Pirenes filio nuncupatum. Bu-
sta eo in loco sunt, quæ Polyandria appel-
lant, Argiuorum, qui Lacedæmonios ad
Hyfias vicerunt: Quod præliū inter ipsos
factum inuenio. Pisistrato apud Athenien-
ses summum magistratum gerente, anno
quarto eius Olympiadis, qua Euribotus
Atheniensis victor de curriculo renuntia-
tus est. Qua certe parte ad planiora de-
scenditur, ruinæ se ostendunt oppidi Hy-
fiarum, quo in loco cladem Lacedæmo-
nios accepisse tradunt. Quæ verò Ar-
gis Mantineam ducit viæ, non est omnino
eadem quæ Tegeam iter est: Verum hæc à

port a

porta initium habet, loco ei, quam Dirada diximus appellari, proxima. In hac via templum erectum est aditu duplici, quorum alter ad Orientem, alter ad Occasum conuersus est: In illo Veneris ligneum simulachrum, in altero Martis positum est: Vtrūque Polinici & Argiuorum, qui auxilio ei fuerunt in persequenda fratris iniuria, dona fuisse aiunt. Hinc progressus cum torrentem traieceris, cui nomen Caradro, ad vicum accedas, quæ Oenoë dicitur, ab Oeneo (vt Argiui dicunt) nuncupata. Oeneum enim aiunt Aetoliæ regno pulsus ab Agrij filiis, ad Diomedem Argos confugisse: Illū verò ducto in Calydoniam exercitu, Oenei quidem iniurias vltum. Negasse tamen se posse illic permanere: Hortatum itaque esse, vt se Argos sequeretur: quod cum fecisset, tum alios ei honores, perinde atque æquum fuit paterno auo, habuisse: Tum verò vicum eum in quo è vita excessit, Oenoën vocasse. Supra Oenoën Artemisum mons est, & in eius iugo Dianæ templum: In eodem monte Inachi amnis fontes haudquaquam dubij, & si aqua minime longinquum terræ spacium præterfluit. Illic nihil aliud visitur quod quenquam possit magnopere detinere.

Ab eadem porta, quæ ad Diraden est, via
alte

altera Lyrcæan deducit: In hoc oppidum confugisse dicitur Lynceus, cum de quinquaginta fratribus vnus est necis periculo liberatus, atque hinc face prolata signum dedisse: Ita enim ei cum Hypermnestra cõuenisse, vt cum Danaï insidias effugiens intutum se recepisset, inde facem ostentaret. Ipsam etiam vicissim Hypermnestram aiunt à Larissa facem protulisse, quo se significaret periculum omne euasisse: In cuius rei memoriam Argiui quotannis festum diem celebrant, quæ Fax dicitur: Oppidum quidem ante Lyncea vocabatur: Verum cum Lyrcus eundem postea tenuisset notus Abantis filius, ab eo Lyrcæa nomen, litera tantum vnica immutata accepit. In ipsis ruinis & alia extant nihil omnino digna, quorum fiat mētio, & pila cum Lyci statua. Argis Lyrcæa abest stadia ad summum LX. Totidem ab Orneis. Eius mentionem in Græcis, qui sunt ad Troianum bellum profecti, perconsendis, nullam omnino fecit Homerus, ex quo ea iam tum atate desertum id oppidum fuisse constat. Quod verò Orneæ incolumes erant: proinde vt loco priores in Argiuorum finibus sunt, ita ab eodem poeta, priusquam aut Phlius, aut Sicyon nominantur: Nomen habuere ab Orneo Erechthei

thei filio, cui Peteus genitus est, Pereo Menestheus is, qui Agamemnonem cum Athenientibus in evertendo Priami regno iniur: Eiecti verò postea sedibus suis Orneatæ ab Argiuis, eorum ciuitatis inquilini facti sunt. Est Orneis adhuc Dianæ fanum, in eo ligneum stat signum: Extat & ædes altera dis eadem omnibus dicata. Vera Orneas sunt Phliasiorum, & Sicyoniorum fines. Quæ Argis in Epidauriorum agrum iter est, ad dexteram ædificium surgit Pyramidis forma: In eo scuta, ea figura, qua sunt Argolici clypei. Commissam eo ipso in loco inter Prætum, & Acrisum pugnam de regno equo Marte memorat: Pacem postea inter eos conciliatam, quod neutrius satis firmum sine alterius opibus esse posset imperium: Congressos autem tunc primum cum scutata vtrinque acie: Atque iis quidem qui ex utroque exercitu ceciderant, quod res inter ciues & propinquos gesta fuerat, commune sepulchrum est erectum. Hinc progressis ad dexteram se Thyntis ruinæ ostendunt: Ipsi certe Argiui Thyntios eiecere, quod iis in ciuitatem suam receptis, augeri ciuium multitudine urbem vouerunt: Thyntia quidem heroem à quo urbi nomen, Argi filium, Iouis nepotem fuisse

perhib

perhibent: Urbis muri, qui soli inter ruinas reliqui sunt, Cyclosum fuisse opus fama vulgavit: Extructi verò sunt è rudibus lapidibus, quorum singuli ea magnitudine sunt, vt ne minimus quidem eorum loco moueri possit iumentorum bigis: Parui verò incerti sunt lapides, vt per eos maiores aptiore structura coagmentarentur. Qua ad mare descenditur Præti filiarum thalami sunt: Quod si in militarem viam redeas, ad Midean, quæ ad eius laeuam est, venias: Regnasse hic ferunt Electryonem Alcmenæ patrè: Aetate quidem nostra ita delata est, vt sola arca restet. Quæ Epidaurum recta contenditur, vicus est Lessa, in quo Mineruæ delubrum, & de ligno signum, nihil omnino ab eo differens, quod in Larissæ arce est. Supra Lessam Arachnæ mōs: Sapysetaron cum ante diceretur, regnante Inacho ita ceptus est appellari: In eo aræ Iouis & Iunonis, ad quas in magna sollicitate imolant. Ad Lessam cum Argiuorum agro Epidauriorum fines iunguntur, in quo priusquam urbem introcas, in Aesculapij venias. Hæc regionem qui ante Epidauri in eam aduentum tenuerint, non habeo dicere: Quin Epidauri etiam ipsius qui posterum fuerint non potui de incolis cognoscere. Regnasse illi quidem ante Doriensem in Pelopon-

lopou

Ioponnesum aduentum Pityreum memorant Iouis filium, Xuthi nepotem, ab eoque sine pugna traditum Deiphonti, & Argiuis imperium: Venisse verò eum cum ciuibus suis Athenas, ibique domiciliu constituisse: Deiphontem Epidauriam terram occupasse cum ea manu Argiuorum, qui à reliquis Argiuis, Temeno mortuo, descuerat: Deiphontes & Hyrnotho Temeni liberos oderant, quæ secuta est eos multitudo, plus illis multo, quam Ciso, & fratribus studebat. Epidaurus ipse, à quo regioni nomen, vti Elei tradunt, Pelope natus est: Quod si Argiuorum opinionem sequimur, & eorum carminum, quas Ecæas magnas appellat, Epidauro pater fuit Argus Iouis filius: Ipsi enim uero Epidaurij, Apollini Epidaurum attribuunt: Causam verò huiusmodi afferunt, quare sacra sit Aesculapio regio. Venisse in Peloponnesum Phlegyan visendam eius terræ studio simulato. Re tamen ipsa ut specularetur quam frequens ea esset incolarum multitudine, quidque militaris ætatis ac roboris haberet. Fuit enim Phlegyas omnium sui temporis belliciosissimus, quippe qui in quacunque parte excursiones fecisset, ex ea cum frumetum reliqua omnia agebat & rapiebat. Is cum iam Peloponnesum intrasset, filia, quæ

patrem

patrem sequebatur, cum adhuc se utrum ex Apolline ferre patrem cælasset, in Epidauriorum finibus puerum enixa, illum in monte exponit, cui hac ipsa etiam ætate Titthion nomen, id est ac si Mammillam dicas, cum ante Myrtion appellaretur: Mutati nominis causa, quod exposito infanti lac præbuit capra, quæ cum ceteris in eo saltu pascebat, dum interea cum canis custodiret. Ibi Aresthanas (fuit enim hoc caprario nomen) cum à reliquo grege in pecore recensendo, capellam unam, cumque ea canem aberrasse animaduertisset, totum eum saltum quæritans peragrauit: Inuentum verò puerum cum tollere vehementer cuperet, ac iam propius accederet, effulsisse aiunt cælestem ab illo ignem, quo deterritum prodigio pastorem, cum diuinum quiddam id esse, vti erat suspicatur, statim retrocessisse: Mox fama per terras, ac maria omnia vulgavit, sanari ab illo quouis morbo laborantes, mortuos etiam excitari. Alia etiam de re eadem prodita est historia Coronidæ iam pregnantem cum Ischyæ Elati filio concubuisse, ob id interemptam à Diana, quod illa Apollini factam contumeliam ulcisci voluit: Ardere verò rogo, è media flamma puerum à Mercurio eruptum. At tertia quadam de Aesculapij nata-

r

libus fabula vulgata est, quæ mihi quam longissime à veritate abhorrere videtur. Aesculapium Arsinōe Leucipi filia natum: etenim Apollophan Arcadi cū Delphos venisset ex deo quæsiturus genitū sine ex Arsinōe esset Aesculapius, & cuius sine esset Messeniorum, responsum his versibus datum.

*Asclepi auxilium cunctis mortalibus alimum,
Filia quem Phlegya peperit mihi iuncta cubili,
In campis Epidauræ tuis formosa Coronis.*

Quod sanè oraculum facile declarat non esse natum ex Arsinōe Aesculapij: verum id aut Hesiodi, aut ex iis aliquis, qui Hesiodi carminibus versus suos interpolare, in Messeniorum gratiam sinxerunt. Testimonio verò multa mihi sunt, Epidauri genitum Aesculapium, ac omnem huius dei cultum ex Epidauro acceptum. Nam & Athenienses initiorum diem vnum, quæ Aesculapio tribuunt, Epidauria nuncupant, atque illo se die honores habere Aesculapio cœpisse tradunt, & Archias Aristæchi filius à conuulsione membrorum sanatus, qua inter venandum apud Pindalum correptus fuerat, dei religionem Pergamum traduxit: Acceptam à Pergamenis deinde Smyrnæi templo consecrarunt, quod nostra ætate Aesculapij

nomine ad mare est. Quin & quod colitur Balanagris apud Cyrenæos Aesculapius, Medici cognomento, ex Epidauro sumptus est: Ad Cyrenaici quidem similitudinem factum est id Aesculapij templum, quod Lebena, quæ est Cretensium vrbs, extat: Dissimilis in eo sacri ritus, quòd Cyrenaici capras mactant, cum ab Epidauriis traditum hoc omnino non fuerit: Deum verò statim ab initio habitum Aesculapium, neque eius religionem solo tēporis progressu, & fama hominū profecisse, & aliis argumentis colligo, & ex Homeri versibus, quibus hæc ille dicentem facit Agamemnonem.

Talthyli huc præpera, magnūque Machaona nabis

Tuc hominem Asclepi genitum de semine.
Idem est enim, ac si dixisset, hominem dei filium. Aesculapij lucum circumquaque montes incingunt, intra cuius ambitum mori quenquam, aut nasci religio est, eodem scilicet ritu, qui & in Delo insula seruatur: Iam verò quidquid ciuis, peregrinūve imolarit, id totum intra eundem ambitum consumitur: Quem ritum Titanæ etiam seruari nouimus. Aesculapij simulachrum dimidio fermè minus est eo, quod Athenis est Iouis Olympij:

Auro illud quidem, & ebore perfectum: Testatur inscriptio opus esse Thrasymedæ Arignoti filij Parij hominis. Sedit in solio Scipionem tenens: Altera manu dracōnis caput premit, cane ad pedes decubente. In ipso solio Argiuorum heroum opera cælata sunt: Bellerophontes Chimeram conficit: Perseus Medusæ caput abscindit. Supra templum ædes sunt, in quibus, qui precatum deum venerunt, dormiunt, rotunda figura, atque è candido marmore, Tholum appellant: Dignum certe quod visatur ædificiū: In eo Pausiæ pictoris opus. Cupido abiecto arcu, & sagittis lyram tenens: Ebrietas etiam ab eodem opifice facta: Bibit ea è vitrea phiala: Expressa ita est in tabula vitrea phiala, ut per eius perspicuitatem muliebre se os ostendat. Pila verò intra ambitum priscais temporibus multæ steterunt, è quibus sex ætate mea reliquæ: In iis virorum & fœminarum, quæ à deo curatæ sunt, nomina incisa: Morborum etiam, quo quisque laborarat: Addita est curationis ratio: Scripta verò sunt omnia Dorica lingua: Scorsum est ab aliis antiqua pila: In ea incisum, dicasse Aesculapio Hippolytum equos xx. Huius pile inscriptioni consentanea Aricini dicunt, discerptum ob Thesei imprecatio-

nes Hippolytum in vitam ab Aesculapio reuocatum: Neque postea patri vnquam ignoscere voluisse: verum omni eius deprecatione spreta, in Italiam venisse, ibique dicaro Aricinæ Dianæ templo, regnasse: Mea quidem etiamnum ætate iis, qui ad templum singulari certamine dimicarint, præmium deæ sacerdotium propositum est: sed in certamen ingenuus nemo descendit: Serui duntaxat qui fuga se dominis subduxerint. In ipso fano apud Epidaurios theatrum est omnium operis dignitate mea sententia præstantissimum: Nam quæ apud Romanos visuntur antecellunt illa quidem tam ornamentis, quæ, quod est Megalopoli apud Arcadas, magnitudine. De arte verò, partium convenientia, ac pulchritudine, quis Polycletum audeat in certamen prouocare? Polycletus enim ipse theatro ædificando præfuit, idemque rotundam ædem fecit. In luco ædes est Dianæ cum simulachro, Epiones cognomento, ex eo fortasse, quòd morbos mitigare hoc numen credatur: Veneris cella ac Themidis: Curriculum præterea magna ex parte agger: Aquæ ductus, cum restudine, tum reliquo opere ita exornatus, ut cum admiratione spectetur. Quæ verò opera Antoninus vir senatorius æta-

te nostra fecit, hæc sunt: Aesculapij balnea, deorum templum, quos Epidotas nominant: Dicunt præterea ædenti Bonæ valetudini, Aesculapio, Apollini cognomento Aegyptiis: Porticum ad hæc restituit, quæ Coryos est appellata: Ea verò collapsa testro tota corruerat, ut quæ è crudis fuerat extructa laterculis. Cumque Epidaurij fani incolæ ægerrimè ferrent, quòd & scemina sub testro non parerent, & ægri sub diuo animam agerent, Antoninus domo edificata, incommodum remouit: Fuit itaque in posterum & ad moriendum ægris, & ad parandum mulieribus consecratus religione locus. Montes supra lucum sunt duo, Titchion alter, alter verò Cynorthium, in quo Maleatæ Apollinis templum quod solum de antiquis operibus extat: Nam quæ circa templum ipsum sunt cætera, & aqueductus castellum, cum receptaculo depluentis aquæ, ea omnia Epidauriis fecit Antoninus. Dracones quidem cum omnes, tum in primis eorum quoddam genus fulvo colore conspicuum, Aesculapio sacri habentur: Suntque illi hominibus cicures: Eos sola Epidauriorum terra alit, quod in certis animalium generibus aliis etiam regionibus video contigisse: Siquidem sola Africa terrestres crocodilos gignit

duum

duum cubitum nihilo minores. Ab Indis verò cum alia, tum verò aues psittaci afferuntur. At serpentes, qui Megalauna appellantur, supra xxx. cubitum magnitudinem excrescentes, quales & India & Africa nutrit, non dracones, sed ex alio quodam genere Epidaurij esse affirmant. Quæ ad montis verticem ascenditur, circa viam est olea, quæ Verilis appellatur: Manu enim ab Hercule in orbem circumductam, eam figuram memorant accepisse: Nunquid verò eam terminum Asiæ statuerit, iis, qui in Argolica terra sunt, non possim ego facile iudicare: Nam neque alio villo in loco eorum tota regione ad vastitatem redacta, vlla se ostendunt satis manifesta finium monimenta. In summo monte eminet Coryphææ Dianæ templum, cuius in cantico quodam suo Telesilla mentionem fecit. Quæ in ipsam Epidauriorum urbem descensus est, agrum videas vndique agrestis olea conuestitum. De Hyrnerthoe autem, quæ ab Epidauriis accepi, quæque maxime probabilia videntur, ea scribam. Cissus, & Temeni reliqui filij intelligebant non mediocri dolore Deiphontem affectum iri, si quo modo ab eo possent Hyrnerthò abducere. Venerunt itaque Epidaurum Cerynes & Phalces: nam mini-

mo eorum natu Agræo, fratrum consilium minime probarum est: Constituerunt illi cum curru ante muros, euocata per caduceatorem ad colloquium sorore. Quæ cum venisset, primum omnium adulescentes Deiphontem criminari, deinde illam orare, ut Argos reuerti vellet, pollicentes cum alia multa, tum viro se eam nuptum duros, & rebus omnibus multo quàm Deiphontes esset: meliori, & cum hominum numero, tum agri felicitate longe superiori: Quæ audiens Hyrnychò indignissime tulit, ac ut par pari referret, Deiphontem respondit sibi merito placere plurimum, fuisseque eum Temeno generum minime penitendum: At illos percussores potius, quàm filios Temeni appellari posse. Ad hæc illi nihil respondentes, feminam comprehensam, atque in currum impositam, abduxere. Cum verò Epidauriorum quidam ad Deiphontem detulisset à Ceryne, & Phalce inuitam abduci Hyrnychò, & ille quàm potuit celerrime, fugientes est infecutus, & Epidaurij re audita, præsto fuere: Deiphontes quidem homines affectus, Cerynem iaculo transiit: At Phalcan cum Hyrnychò arte complexus teneret iaculari veritus, ne illam si forte aberrasset,

inte

interimeret, comminus cum eo congressus, abstrahere mulierem conabatur. At Phalces pertinaciter, & violenter retinens, ac trahens, facile mulierem cum grauida esset, exanimauit: Atque ille quidem cum in sororem tam impium facinus commisisset, incitato curru sese in fugam dedit, quo anteuertetur, priusquam Epidauriorum concursu opprimeretur. Deiphontes cum filiis (ex illa enim mares suscepit Antimenen, Xanthippum, & Argeum, filiam verò Orsobiam, quam postea Pamphilus Aegimij filius uxorem duxit) sublatum Hyrnychòs cadaver, in locum hunc deportarunt, qui ab ea Hyrnychium vocatur. Condito verò heroico monumento, & alios illi honores habuere, & sanxerunt ne quæ aut ex oleis, aut alia vlla arbore in eo agro enata vi aliqua abscissa, auulsæ forent, à quoquam asportari ad profanum vllum usum possent: Sed quod sacra essent Hyrnychoe, omnia illic ut relinquerentur. Non longe ab vrbe est Melissa monumentum, quæ cum Periandro Cypseli filio fuit: Est item Patrocli Melissa patris, qui Epidaurijs imperauit, quemadmodum & genere eius, Periander Corinthiis. Ipsa quidem Epidauriorum vrbs hæc habet, quæ monumentis litera-

E 5

rum mandentur dignissima. Fanum est Aesculapij, in quo ipius dei, & Epionis signa: Epionem uxorem fuisse Aesculapij memorant: Hæc sub dio sunt è lapide Pario. Intra muros delubra sunt Liberi patris, & Dianæ lucus: Diana ad imaginem metentis facta est. Veneri etiam templum extructum: Nam quod est apud portum in proiecto in altum promotorio situm, id Iunonis esse aiunt. Iam Minevæ ligneum quod in arce signum est, valde illud quidem insigne, Cissæam Mineruam nominant. Aeginetæ insulam incolunt, quæ è regione Epidaurij agris est, in qua ab initio nullos fuisse incolas dicunt: Sed in eam vacuum & desertam, à Iove Aeginam Alope filiam deportatam, à qua cum Oenope ante vocaretur, nomen accepit: Verum cum Aeacus iam adolevisset, rogasse Iovem, aiunt, ut inquilinos sibi daret, illum itaque è terra homines, à quibus insula teneretur, protulisse: Neminem verò præter Aeacum, qui in ea insula regnarit, nominare possunt. Ac satis quidem scimus neminem omnino de Aeaci filiis Aeginæ permâsisse: Peleus enim, & Telamon ob Phoci cædem solum vertunt: Nam phoci filij circa Parnassum, regionem eam tenuerunt, cui Phocidi nomen

men est: Vna tamen ante ætate hoc ei nominis est inditum à Phoco Ornytionis, qui coloniam illuc deduxit. Hoc sanè Phoco regnante ea duntaxat regio Phocis est nuncupata, quæ est ad Titheoran, & Parnassum: Postea verò ab Aeaci filio proxima etiam loca omnia nomen acceperunt, sicuti Minyæ appellantur, tum qui Orchomeniis finitimi sunt, tum verò qui ad Scarphean Locrorum urbem pertendunt: Et à Peleo quidem Epiri reges fuere oriundi. Quod verò ad Telamonis filios attinet, minus fuit ab Aiace, cum priuatâ ille semper vitam egisset, illustre genus: Præterquam quod Miltiades, cuius ductu ad Marathonem ab Atheniensibus pugnatû est, & Cimon eius filius insigni gloria fuerunt: At Teucri posterij Cypriorum regnû usque ad Euagoram obtinere: Iam Phoco Asiæ poëta filios fuisse memoriæ prodidit Panopeum, & Crisum: E Panopeo natus est Epeus, qui Durateû equum fecit, uti Homerus memorat: Crisi nepos fuit Pylades, Strophio Crisi filio, & Anaxibia Agamænonis sorore genitus. Hæc fuit gentis, qui sunt Aeacida appellati, omnis posteritas, qui ab eadè stirpe profecti domo profugi aliò cômigrarunt. Interiectis deinde temporibus Argiuorû pars, ea, quæ

Epidaurum cum Deiphonte occupavit, in Aeginam transmisit: atque eius insulæ indigenis permista, Doriensium in eam cum mores, tum linguam importavit. Post hæc verò eo vsque auctæ sunt Aeginetarum opes, vt navalibus copiis Atheniensibus ferè ipsis fuerint potentiores, & Persico quidem bello secundum Athenienses maximum navium numerum deduxere. Verum parum fuit hæc ipsis potentia diuturna: Siquidem electi sedibus suis ab Atheniensibus, Thyraean ab Lacedæmoniis acceptam, in Argiuorum finibus incoluerunt: Insulam tamen oppressis ad Hellepontum Atheniensium trirēmibus receperunt: Ad pristinas verò opes, atque copias nunquam licitum est aspirare. Est ipsa insula è mari longe omnium, quæ in Græcia sunt, aditu difficilima: Incingitur enim vndique asperis cautibus, ac cæcis dorsis. Eas moles contra prædonum excursiones, & omnem hostilem impetum de industria iecisse dicitur Aeacus. Prope portum eum, quo maxime appellitur, Veneris templum est. Celeberrimo autem vrbis loco, quod Aeaceum appellant, septum id est quadratum è candido lapide. In primo aditu eorum statuæ sunt, qui ad Aeacum à Græcis missi venere: Eius legatio-

nis

nis causam eandem, quam Aeginetæ reliqui etiam Græci fuisse narrant. Cum diuturna siccitate Græcia laboraret, ac nõ minus reliqua, quæ extra Isthmum est, Græcia, quam tota Peloponnesus cælestium aquarum penuria affecta esset, missi Delphos sunt, qui ex oraculo calamitatis causam, ac remedium cognoscerent. Ibi respondit Pythia Iouem placandum, vtendum verò, modo vt vellet obsequi, Aeaco deprecatore. Ex eo itaque responso missi ex singulis vrbibus ad Aeacum, vt deprecationem susciperet oratum: Ille Panellenio Ioui sacris rite peractis, & votis nuncupatis imbrium Græciam compotem fecit: Ad rei memoriam legatis, Aeginetæ statuas posuerunt. Intra septum oleæ sunt antiquitus constructæ, & ara paulû supra aream eminentem, eam aram monumentum esse, quod Aeaci dicitur in arcanis, est. Iuxta Aeaceum Phoci tumulus est, incinctus in ambitum crepidine. Incumbit asperum, & rude saxum, quo cum Phocum ad quinquentium fratres inuissent, pro disco vsi sunt: Ac eodem Peleus consulit Phocum, cum loco eius lapides mitterendus, dicitur percussisse: Quod illi facinus vt mari obsequerentur, dicuntur commisisse: Ipsi enim è Scironis filia, Phoc-

cus

cusè Thetidis sorore (si Græcorum est ser-
monibus fides habenda) natus fuerat.
Quare non solum ob Orestis amicitiam,
sed vt proavum vlcisceretur, videtur mihi
Pylades eius cædis, qua Neoptolemus oc-
cisus est, particeps fuisse. Ac tunc qui-
dem cum disci iëtu Phocus concidisset, sta-
tim fratres Endeide nati naui ex insula
profugerunt. Telamon non ita multo
post caduceatorem ad patrem mittit, qui
suis verbis neget cogitato Phoci cædem
admissam. At Aeacus illum descendere
in insulam vetuit: Tantum de naui, vel si
ita mallet, ab extructo in mari aggere,
iussit causam dicere: Ille igitur noctu in-
tra occultum portum naui vectus agge-
rem extruxit, & is quidem agger nostra
etiam num atate extat. Damnatus verò
eo crimine, quod de Phoci nece culpa non
caruisset, Salaminem cum classe iterum
abiit. Non longe ab occulto portu thea-
trum est quod spectetur sanè dignum, ma-
gnitudine, ac reliquo opere par ei, quod
est apud Epidaurios. vnico confurgit late-
re, quo theatrum, quantum operis patitur
conuenientia, fulcit. Aedes sacra non
multum inter se distant: Apollinis vna,
Dianæ altera, Liberi patris tertia. In
Apollinis, dei signum nudum è ligno,
arte

arte factum patria: At Diana, & Liber,
veste velati: Cum barba Liber. At Aescu-
lapij templum in diuersa regione est, cum
simulachro sedenti è marmore. Præcæ-
teris verò dis in primis Hecaten colunt Aë-
ginetæ, cuius quotannis initia celebrant:
Initiorum authorè Tracè Orpheum perhi-
bèt. Maceria templū ambitur: In eo lignèū
signum factum à Myrone, cuius vniciū
os vti corporis truncus: Nam primus, vti
ego existimo, Alcámenes Atheniensibus
triplex fecit iunctis corporibus Hecates
signum, quam Epipyrgidian illi appellat,
iuxta inuolucris Victoriæ ædem positam.
Apud eosdem Aeginetas contendentibus,
ad Panellenij Iouis est Aphææ fanum, in
quam Pindarus Aeginetis canticum fecit.
Cretenses quidem (ipsi enim omnium pri-
mi patrios quosdam sermones de hac dea
protulerunt) Carmanoris eius, qui de Py-
thonis cæde Apollinem purgavit, Eubu-
lum filium fuisse aiunt: Ioue & Carine Eu-
buli filia Britomartin genitam: Quæ cum
se totam in currendi, venandique studia
tradidisset, fuisse eam Dianæ multo caris-
simam. Verum cum Minoën præ amore
insequentem fugeret, ac se in mare abie-
cisset, in retia, quæ ad pisces capiendos in
mare missa fuerant, incidisse: à Diana in
deorum

deorum numerum relatam : Colunt eam non soli Cretenſes, ſed ipſi etiam Aegineæ, quòd in inſula viſam Britomartin autumant, & eadem ſanè Aeginetis Aphæa eſt, quæ apud Cretenſes Diſtynna. Panieleniũ præter Iouis eodem nihil habet mons aliud memoratu dignum : Eam verò ab Aeaco Ioui dicatam tradunt : Quæ verò de Auxefia, & Lamia, quemadmodum ſciliçet cù Epidaurij diu imbres deſideraſſent, atque ex oraculo quodam ſigna hæc ex olea ab Athenienſibus accepta feciſſent : Tum verò quemadmodum cum Epidaurij tributũ imperatum Athenienſibus nõ penderent : quòd ea ſigna penes Aeginetas eſſent : Athenienſes qui inſulam ad ea repetenda tranſmiſerát, omnes perierint : Hæc omnia cù ſubtiliter perſecutus fuerit Herodotus, non eſt libitum ab eo luculenter perſcripta referre : Id vnum addam, vidiffe me ea ſimulachra, rémq; illis diuinam feciſſe : Fiunt autem illis non alio, quàm ſacra Eleuſinia, ritu : Atque hæc hætenus de Aegina, & Aeaco, deque operibus iis, quæ in ea inſula viſuntur. Finiti mi ſunt Epidauris Troezenij : Hi res ſuas quantum qui maximè amplificant. Orum aiunt primum in ea terra genitum : mihi verò Aegyptiacum non Græcum nomen

Orus

Orus eſſe videtur : At illum regnaſſe dicunt, & ab eo regionem Oraan nuncupatam. Poſtea verò Althepum à Neptuno ex Leide Ori filia genitum, accepto ab auo regno, Althepiam eam nominatſe : Interea dum hic regnum teneret, diſcepraſſe Neprunum, & Mineruam de loci tutela : Ita ex eo certamine diſceſſiſſe, vt ex Iouis arbitrio, communis vtrique is honos eſſet : Eam ob rem Mineruam venerantur Poliadem, & Stheniadem, duobus eandem cognominibus. & Neptunũ Regem cognomento. Quin & vetuſtus eius populi nomen tridentis nota, & Mineruæ capite ſignatus eſt. Succesſit Althepo Saron : Hunc ad mare aiunt Saronidi Dianæ templum ædificatſe, loco paluſtri, ac vadoſo, ob eam verò cauſam Phœbæam paludem dictam. Saronem ipſum narrant cum venandi ſtudio plurimum delectaretur, certum uſque ad mare perſecutum, atque inde cum fugientem acrius vrgeret, ſe in eã alluuiem demiſſiſſe : Nantem verò longius iam à litore feram cum prædæ cupiditate captus non dimitteret, in pelagus prouectum, ibi, & labore cõfectum, & maris æſtu iam prope ſubmerſum diem ſuum obiſſe. Eius cadauer ad Phœbæam paludem, in Dianæ luco, atque adeo intra ædis maceriam

s

cōditum: Aestuarium illud ab eo casu pro Phœbæa Saronidem paludem appellatum. Posteriorum verò regum vsque ad Hypereten, & Anthan neminem norunt: Hos quidem Neptuni ferunt, & Alcyonis Atlantis filia fatu ortos, ab illisque Hyperæan, & Anthæan in ipsa regione oppida condita: Quorum alterum, Aëtius Anthæ filius accepto à patre, patruoque imperio, priore nomine mutato, Posidoniaden appellavit. At enim cum Troëzen, & Pittheus ad Aëtium venissent, tres iam pro vno reges fuerunt. Firmiores certe Pelopis filiorum opes fuisse ea res argumento esse potest, quòd cum Troëzen decessisset è vita, Pittheus Hyperæan, & Anthæan in ius, ac formam vnius ciuitatis redactas, & ex vtraque in vnum coacta multitudine, Troëzene de fratris nomine nuncupavit. At Troëzene multis quidem post annis, qui ab Aëtio Anthæ filio originem ducebant, in Coloniam missi Alicarnassum, & Myndum in Caria deduxerunt: Troëzenis filij Anaphlystus, & Sphertus in Atticam migrarunt, à quibus curiæ Atheniensium duæ nomina acceperunt. Hoc loco de Theseo Pitthei ex filia nepote, quòd satis sunt omnibus eius res notæ, nihil scribo: Sed ea quæ addenda censeo in

præfæ

præsentia persequor. Herculis liberos postliminio reuersos ipsi etiam Troëzeni in ciuitatis societate receperunt: Quippe qui & Doriensibus, qui Argis venerat, & ipsis etiã Argiuis ante paruissent. Nam & Homerus in exercitu Græcorum recensendo, Diomedem illis imperasse dicit: Si quidem Diomedes, & Euryalus Mecistei, suscepta Cyanippi Aegialei filij tutela, Argiuos ad Troiam deduxere: Sthenelus verò (vti ante exposui) natalibus multo fuit clarioribus, neque qui de eorū esset gente, qui sunt Anaxagoridæ appellati: Ei itaque in primis Argiuorum debebatur imperium. Hæc de Troëzeniorum rebus historia mandata sunt, quanquam & multa fortasse de iis, quas deduxerunt Coloniis, addi possent. Iam verò templorum ornamenta, & alia maxime insignia opera persequor. In Troëzeniorum foro Dianæ cognomento Sespitæ templum cum signo est. Dicitur id à Theseo traditum, deamque ipsam ita nominatam cum ille è Creta interempto Asterione Minois filio redisset. Fuisse autem omnium Thesei factorum hoc memoratu dignissimum existimo, non ob id solum, quòd Asterion viribus tanto fuit omnibus iis, quos Theseus confecerit, superior: verum multo ob

eam causam magis, quòd cum ex Labirintho clam patrato facitore effugerit, omnesque loci difficultates superarit, certum dederit documentum, cum se, tum socios vi diuinæ providentiæ servatos. In eadem sunt æde deum infestum aræ: Hæc enim à Libero patre Semelen ab inferis reductam, hinc ab Hercule abductum Ditis canem fama vulgavit: Ego verò Semelen ne mortuam quidem omnino arbitror, quæ Iovis vxor fuerit. De Plutonis verò cane quæ sunt fabulis vulgata, quemadmodum ea accidisse putem, alia in parte disteram. A templi tergo est Pitthei monumentum. Solia dehinc tria è candido lapide: In iis Pittheum cum duobus viris, qui ei aderant in consilio, ius dicere solitum aiunt. Non longe abest Musarum cella: fecisse eam dicitur Ardalus Vulcani filius, à quo tibi inuentam putant: Musas has ab illo Ardalidas nominant. In ea cella dicendi artē docuisse Pittheum tradunt, ac librū quidem à Pittheo scriptum, ab Epidaurio verò homine editum, ipse legi. Scorsum ab hoc museo ara est ab eodem Ardalo (vix aiunt) dicata: Ad eam aram Musis & Somno sacra faciunt, Musis omnium deorum maxi-

mè amicū somnum ipsum censentes. Iuxta theatrum Lyceæ Dianæ ædem extruxit Hippolytus: Cur ita fuerit nuncupata adhuc neminem reperi de iis, qui antiquitatis memoriam profitentur, qui me docuerit. Illud mihi in mentem venit coniecere, eam fuisse cognominis causam, quòd lupos, qui agrum infestum redderent, Hippolytus confecisset: Vel quòd à matre, quæ vna fuit de Amazonibus, dum apud eam viueret cognomen acceperit: Vel alia fortasse prodi possit causa mihi prorsus ignota. Lapidem verò eum qui ante ædem stat, & sacer dicitur, illum esse dicunt, super quo nonem viri de Troëzeniorum ciuitate Orestem de matris cæde purgarunt. Non procul à Lyceæ, aræ sunt modicis distantes interuallis: Earum vna liberi ex quodam oraculo Saotæ, quasi Seruatoris dixeris, cognomento, Themidum altera nominatur: Hanc Pittheus dicitur dedicasse. Soli verò liberatori iure optimo aram mihi videntur erexisse, metu Xerxi, & Medis seruiendi liberati. Thearj Apollinis templum ædificasse Pittheum, & exornasse dicunt: Est illud quidem templorum omnium, quæ ego viderim, vetustissimum. Nam & si peruetus est Mineræ apud Phocænses in Lo-

nia, quod Harpagus olim Medus exussit, peruetus & Pythij Apollinis apud Samios: multo tamen serius quàm hoc Troëzeniorum ædificata illa fuerunt. Signum quod nunc extat ab Aulisco dedicatum, Troëzenij Hermonis opus est. Eiusdem Hermonis arte elaborata Castorum lignea simulachra. In fori porticu scæminarum, & puerorum statuarum positæ sunt, utraq; è matremore: Sunt autem scæminæ illæ, quas cum filiis Troëzeniis seruandas Athenienses commiserunt, quo tempore statuerunt ipsi urbem deserere, quod Persarum imperum non esse sibi terrestribus copiis sustinendum censuerunt: Neque verò omnibus statuas, quæ non multæ sunt, positas putant, sed iis tantum quæ dignitate cæteras antecibant. Ante Apollinis, ædificium quoddam est, quod Orestis tabernaculum appellant: Prius enim quàm materni sanguinis maculam expiationibus Orestes elueret, de Troëzeniis nemo eum tecepto recipere voluit: sed in ea ipsa cella illum consistere iusserunt, ibique qui ei lustrationi præfuerunt, cum eo epulati sunt, quantisper rite expiatus est. Manet adhuc ritus, ut illorum posteris statim diebus eodem in loco cœnent. Desossis autem non longe ab ea taberna piaculis,

lis, laurum eam enatam tradunt, quæ adhuc vires proximo ei tabernæ loco. Ad eum verò laustrandum, & alia februum genera adhibita, & aquam ex Hippocrene: Habent enim ipsi quoque Troëzenij Hippocrenen, de quo alius quàm à Bæotia profectus est sermo. Nam cum & ipsi dicant Pegasi equi vngula effosso solo è terra fontem manasse, addunt Troëzenen venisse, Bellephontem, cum uxorem sibi à Pitheo Aethra poposcisset: Verum ita accidisse, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur. Et ibidem Mercurij signum qui cognomento Polygius dicitur, cui clauam ab Hercule dedicatam perhibent, fuit etenim ex oleastro. Quod adiciunt miraculum, haud scio an cuiquam fide dignum videri possit, eam clauam radicibus actis regerminasse. Oleaster certe ille hac etiam ætate monstratur: Clauam quidem Herculem ab oleastro, quem ad Saronidem paludem inuenit, abscidisse ferunt. Vistur præterea Iouis sanum, cui Seruator cognomen est, erectum dicunt ab Aetio, cum Anthopatri in regno successisset. Annem habent Chrysothoan, hoc est, ac si Aurifluum dicas: Hunc annem solum suam aquarum perennitatem seruasse narant, cum in magna siccitate, desideratis

per annos IX. imbris, nullæ aquarum venæ non exaruisse. Hippolyto etiam Thesei filio lucus eximia pulchritudine dedicatus est, cum delubro, & prisca operis simulachro, quæ omnia Diomedem tradunt faciunda curasse, eundemque Hippolyto primum omnium rem diuinam fecisse.

Hippolyto apud Troezenios sacra facit sacerdos, qui eo honore quandiu viuit fungitur: Sacra ipsa anniuersaria sunt. Præter cæteros sacrorum ritus virgines ante nuptias succisum sibi capillum in Hippolyti templo consecrant. Neque verò iis assentiuntur Troezenij, qui distractum ab equi marinis Hippolytum memoriæ prodiderunt, nec omnino quo loco sepultus fuerit monstrant: Verum eum esse illi à dis habitum honorem affirmant, quod in syderum numerum relatus idem ipse sit, qui Auriga cælestis dicitur. In eadem area delubrum est Apollinis Incensoris, Epibaterium ipsi nominant: Ab eodem Diomede dedicatum aiunt, cum tempestatem effugisset, quæ Illo redeuntibus Græcis immissa est: Quin & Pythicos ludos in Apollinis honorem Diomedem primum omnium instituisse. De Lamia verò, & Auxesia (nam suus etiam illis apud Troezenios honos est) longe alius est quam Epidauriorum, & Aeginetarum sermo. Venisse enim virgines ex Creta: Cùmque ciuitas tota seditionibus laboraret, à concitata multitudine ipsas etiam lapidibus obrutas. Festum quidem diem in eius rei memoriam, Lapidationem nominant. Adhæret maceris septo, curriculi eius pars, quod Hippolyti nuncupant, supraque ipsum Venere Specularicis delubrum, unde descendente exercitationis causa Hippolytum, in stadium iruebatur Phædra. Est hic (quod multo ante scripsi) myrtus illa perterebratis foliis, quod amore furens Phædra, cum nullam malo leuationem nancisci posset, crinali acu huius myrti folia trāsfigens, insaniam suam oblectabat. Est ibidem Phædræ sepulchrum, quod non longe ab Hippolyti monumento abest: Illud verò proximo myrto ipsi loco, eminet. Aesculapij signum fecit quidem Timotheus: verum Troezenij non Aesculapij eam, sed Hippolyti effigiem esse autumant: Hippolyti certè domum ipse vidi: Ante eam effigiem fons est, qui Herculeus dicitur, quod aquam eam ab Hercule inuentam Troezenij memorant. In arce delubrum est Mineræ, quam Stheniadem appellant: Simulacrum deæ è ligno fecit Callon Aeginetes. Fuit autem Callon hic Testæi &

dauriorum, & Aeginetarum sermo. Venisse enim virgines ex Creta: Cùmque ciuitas tota seditionibus laboraret, à concitata multitudine ipsas etiam lapidibus obrutas. Festum quidem diem in eius rei memoriam, Lapidationem nominant. Adhæret maceris septo, curriculi eius pars, quod Hippolyti nuncupant, supraque ipsum Venere Specularicis delubrum, unde descendente exercitationis causa Hippolytum, in stadium iruebatur Phædra. Est hic (quod multo ante scripsi) myrtus illa perterebratis foliis, quod amore furens Phædra, cum nullam malo leuationem nancisci posset, crinali acu huius myrti folia trāsfigens, insaniam suam oblectabat. Est ibidem Phædræ sepulchrum, quod non longe ab Hippolyti monumento abest: Illud verò proximo myrto ipsi loco, eminet. Aesculapij signum fecit quidem Timotheus: verum Troezenij non Aesculapij eam, sed Hippolyti effigiem esse autumant: Hippolyti certè domum ipse vidi: Ante eam effigiem fons est, qui Herculeus dicitur, quod aquam eam ab Hercule inuentam Troezenij memorant. In arce delubrum est Mineræ, quam Stheniadem appellant: Simulacrum deæ è ligno fecit Callon Aeginetes. Fuit autem Callon hic Testæi &

Angelionis discipulus, qui Deliis simulachrum fecerunt Apollinis: Illi verò artem eam à Diptæno, & Scyllide didicerant.

Quà ex arce descenditur Panos Solutoris cælla est: Deus enim hic per somniorum visa monstrasse dicitur, iis qui rerum summæ apud Troëzenios præerant, famis levationem, qua præ cæteris affligebantur Athenienses. In Troëzeniorum agrum descendens, templum Isidis videas, & superiore loco Veneris Ascrææ: Delubrum quidem Troëzene, in ipsa scilicet vrbe totius regionis principe, Halicarnassenses fecerunt. Isidis signum Troëzeniorum plebs dedicavit. Contententibus per montes Hermionem fons se ostendit Hilyci amnis cui Taurio nomen fuit. Saxum etiam illud Thesei nominatum, mutato nomine, quoddam crepidas & enses Aegæi sub ipso abditum sustulerit Theseus, Sthenij Iouis ara ante appellabatur. Prope saxum Veneris sponsæ cella est, à Theseo, cum Helenam uxorem duxisset, ædificata. Extra oppidi muros delubrum Phytalmij Neptuni, erectum eo tempore aiunt, quo iratus deus agri fructus dicitur eripuisse, immisis in arbusta salis aquis, Deo verò sacris, & votis placato desisse terram ea calamitate affici. Supra Neptuni est Legiferæ Cereris sanum

sanum ab Alchippo, vti hominum sermo vulgavit, dedicatum. Quà ad portum descenditur (estis in vico, qui Celenderis nominatur) regiuncula extat, quæ Natalitia appellatur, quod eo in loco Thesei natum ferunt. Ante eam regiunculam Martis delubrum, quo loco prælio sunt Amazones à Theseo superatæ. Fuerunt verò illæ ex eodem agmine, quod in Attica cum Theseo, & Atheniensibus pugnavit. Ad Psephum mare progressi, offert se oleaster, quem Rhachum intortum vocant. Rhachum certè, quamvis oleæ plantam fructus expertem, Coriton etiam, Phyllian, & Elaum, Troëzenij appellant. At intortum iecirco nominarunt, quod ad eius arboris truncum, implicatis habenis, subuersi fuerint Hippolyti currus. Hinc non longe abest Saroniæ Dianæ ardes, de qua, quæ dici oportuit, superius à me sunt exposita. Vnū illud nunc adiicio, Dianæ quotannis festos dies celebrari, quæ Saronia nuncupant. Iam verò de iis insultis, quæ ad Troëzeniorum ditionem pertinent, vna est continenti terræ adeo proxima, vt pedibus ferè in eam transiri possit. Quæ cum ante diceretur Sphæria, ea, quam subiciam, de causa Sacra nominata est. Sphærus in ea, quem Pelopis fuisse aurigam dicunt

dicunt, sepulchrum suum habet: Huic Aetra per somnium Mineræ monitu inferias missura, cum in eam insulam transferret, cum ea Neptunum congressum dicunt: Eam ob rem Aethram Mineræ Apaturie delubrum, quasi Fallacis dixeris, dedicasse, insulamque, Sphæria quæ ante dicebatur, Sacram nominasse: Instituisse eandem, ut Troezeniorum virgines, ante nuptias Zonam Apaturie Mineræ dicarent. At Calauræan Apollini dicunt ab initio sacram fuisse, quo scilicet tempore Delphi Neptuni erant. Permutasse verò deos inter ipsos ea loca. Qua de re oraculum etiam quoddam proferunt.

Par fuerit Delonque, Calauræaque habitare,

Et Pytho sacram, & patientem Tenaron aure.

Est itaque in Calauræa religione sanctissimum Neptuni fanum. in eoque sacerdotio fungitur virgo usque ad nuptiarum maturitatem. Intra fani septum, Demosthenis sepulchrum est, in quo mihi videtur, uti in Homero multo ante, quam iniqua bonis Fortuna sit ostendisse, Neque enim contenta oculis Homerum priuasse, ut priori malo aliud calamitatis genus adderet: inopia oppressum, victum sibi emendicantem

erra

errare per omnes prope terras cõgigit. Demosthenem verò iam grandem natu exilij experiundi, & consciscendæ sibi mortis necessitatẽ obtulit. Ac de homine quidem multa cum ab aliis, tum ab ipsomet dicta sunt, ex quibus satis liquet non cepisse ipsum ullam eius pecuniæ partem quã ex Asia attulerat Harpalus. Sed qui fuerit hac de re postea sermo hoc loco cõmemorabo. Harpalus Athenis fugiens cum in Cretam classe traiecisset, à seruis, quorum opera utebatur, occisus est: Sunt tamen quid dicat Pausaniæ Macedonis eũ dolo interfectum, quo tempore eius dispensatorem Rhodũ fugientem, Philoxenus item Macedo cõprehendit: Is nempe, qui & Harpalũ ab Atheniensibus sibi dedi postularat. Habita itaque quæstione de his omnibus, qui ab Harpalo pecuniam cepissent, eorum omniũ nomina in iis literis, quas ea de re ad Athenienses dedit, percensuit, quantumque singuli accepissent. Demosthenis tamen, & si fuerat Alexander in eũ animo offensissimus, & Philoxenus ipse priuatim cũ illo simulates exercuerat, nullã prorsus mentionẽ fecit. Honores certe Demostheni adhuc, & in aliis Græciæ partibus, & apud Calauræa incolas habentur. Troezenij agri pars Isthmus est qui per longũ spaciũ in mare por-

rigitur:

rigitur: In eo non magnum oppidum supra mare Methana incoluntur, Iūdis fanum habet, & in foro Mercurij, signum vnum, & Hærculis item vnum. Ab eo oppido stadia fermè x x. absunt calidarum aquarum balneæ. Aquas eas è scatebris primum erupisse aiunt, Antigono. Demetrii filio in Macedonibus regnante, ac prius quidem repentinis ignibus eum locum æstuasse. Ex ætate etiam nostra manant calidæ vehementer, & salæ. Ibi qui lauerint frigidis perfundi non possunt, quod neque dulces vllæ prope sunt, neque potest quisquam sine periculo se in proximum mare, natandi causa mittere, propter cum alias belluas, tum verò canes, quorum vim magnam pelagus illud gignit. Quod verò mihi magnæ Methanis admirationi fuit, id ipsum iam scribã. Africanus è Saronico sinu agrû & vineas perfians, novos pampinos acriter torret: Id quoties accidit vento etiamnũ spirante, viri duo gallum gallinæcum albis alarũ pinnis in contrarias partes distractum lacerant, ac deinde dimidiã vterque galli partem præferens cũ cursu vites ambiunt, mos in eũ ipsum locum vnde currere cœperũt, rursus congressi auẽ ibi defodiunt. Hoc ab illis excogitatũ est, tanquam præsentissimum remedium con-

tra

tra noxios Africi flatus. Iam paruas quasdam insulas quæ contra continentem terram sitæ sunt; nouem numero, Pelopis appellat; quarum vnam in maximis eluisionibus, imbrium expertem fuisse narrat: itane euenerit compertum non habeo: Id certe, qui Methana incolunt, affirmant. Equidem ipse vidi homines, qui sacris, & cantibus grandinem auerteret. Methana ipsa Isthmus Peloponnesi est. Isthmo verò Troezenes finitima est Hermione. Priscæ vbi conditorum Hermonenses ipsi fuisse aiunt Hermiona Europis filium ipsum Europem: vt maxime Phoronei fuerit notua certe filium fuisse Troezenius Herophanes scriptum reliquit: Ea maxime motu ratione, quòd ad Argum Phoronei è Niobe filia nepotem, neutiquam fuisset Argivorum imperium peruenturum, si legitimum Phoroneus filium habuisset. Ego tamen, & si priusquam Phoroneum scio legitimum eius filium Europem è vita excessisse, affirmare posse mihi videor, nunquã illum Niobes filio parem potestate futurum fuisse, cum hic Iouis esse putaretur.

Tenuerunt posterioribus etiam temporibus Hermionem Dorienses qui Argis venerunt, neque ego bellũ vllum Hermionensibus cum Argiis fuisse existimo, & si

ab

ab Argiuis id proditur. Via quæ à Troëze-
ne Hermionen ducit, in eadem est parte,
in qua saxum illud, quod, cum Stbenij Io-
uis ara ante diceretur, postquam agnitio-
nis monumenta sustulit Theseus, Thesei
cœptum est nuncupari. Ab eo itaque saxo
montanam viam tenentes, ad Apollinis
Platanistij cognomento ædē perueniant.
Ibi vicus Ilei, & in eo Cereris & Proserpi-
næ cellæ. Ad mare vbi Hermionienſis a-
gri fines, Cereris templum, cui Theumesij
cognomentum. Abest hinc vt quàm lon-
gissime stadia LXXX. promontorium
Scyllæum, cui à Nisi filia nomen: Nam
posteaquam per eius præditionem Ni-
sean, & Megara Minos cepit, non mo-
do uxorem eam duxit, verum etiam suis,
vt in mare illam abiicerent, impera-
uit: Mortuam æstus ad promontorium
hoc detulit, ne ue verò eius vspiam sepul-
chrum ostenditur, nam cadaver insepul-
tum iacuisse aiunt, vsq; dum à marinis vo-
lucris discerptū est. A Scyllæo urbē ver-
sus, nauigantibus alterū se promontoriū
ostendit, Bucephalos nomine: Iuxta ali-
quot insulæ. Earū prima Haliusa, portū ha-
bet ad nauīū appulsum perquā idoneū: Pro-
xima Pityusa: Tertiā Aristeras nominant.
Has præteruerti promōtorium offendant

è cont

è continenti prominens, Acran appellant:
Succedit Tricrana insula, & mons se in
mare è Peloponneso attollens Buporth-
mos: In eo Cereris, & Proserpinæ templa,
Mineræ etiam, cui Promachormæ cogno-
mentum. Ex aduerso insula est Aperopia
nomine: Ab ea non longe abest, quæ Hy-
drea dicitur. Hinc per continentem ex-
currunt in Lunæ formam sinuata litora:
Ora est, quantum solt vsque ad Nepruni
patet: Hæc incipiens qua parte mari ab-
Ortu alluitur, declinat leuiter ad Occa-
sum: In ea portus aliquot: Longitudo eius
ora: stadium circiter VII. Latitudo, qua
maxima, stadium trium nihilo plus: In
hac prisca fuit Hermionensium vrbs: Ex-
tant ibidem aliquot sana Neptuni, in ipso
oræ principio. Vnde verò à Mari ad al-
tiores orę partes ascenditur Mineræ de-
lubrum, & ei proximo loco, stadij manent
fundamenta, in quo exercere se solitos
Tyndari filios dicunt. Altera etiam est
Mineræ ædes non magna, cuius tectum
collapsū est. Solis præterea templum,
& Gratiarum lucus: Erestum & Serapi-
di, ac Iside sanum: Ambiant macetiæ è præ-
grandibus & lectis lapidibus: In eo fano
sacra Cereri arcana faciunt: Hæc in ea ora
habent Hermionensēs. Quæ ætate nostra

extateorum vrbs, à promontorio, in quo Neptuni fanum, abest, vt maxime, stadia IIII. & è plano primum loco molliter surgente cliuo se erigit: Collem, in quem se attollit Pronem, id est Iugum nominant, muro vndique ambitur. Multa illa quidem, quæ literarum monumentis oriuntur, habet: sed quorum in primis mentionem faciendam censui. Veneris ædes est, cui Ponticæ eidem, & Limenæ cognomina, quasi Marinæ, & Opportunæ dixeris. Signum eius è candido lapide, cum magnitudine, tum opere reliquo insignæ. Est & aliud Veneris templum. Inter ceteros, qui habentur deæ ab Hermionenibus honores, ea religio obseruatur, vt virgines, quin & viduæ, quæ in viri manum conuenturæ sunt, rem ei diuinâ ante nuptias faciant. Theumestæ verò Cereri templum duo dicata, alterum in finibus Troëzeniorum, in iis, qui adhuc manent pagis, alterum verò in ipso oppido, iuxta Liberi Melanægidis ædes: Huic quotannis musci ludii fiunt, & natandi, ac certatim remigandi præmia proponuntur. Sui autem ædes Dianæ Iphigeniæ cognomento, vbi ex ære Neptunus pede altero Delphinum premeus. Iam qui in Vestæ transferint, ibi signum nullum videant, vnica ara est, & su-

per

per ea sacra Vestæ faciunt. Apollinis tria sunt delubra, ac totidem signa, eorum vnū sine cognomine, alterum Pythæa, tertium Horion nominant: & Pythæum quidem ab Argiuis acceperunt. Ad eos enim primum ex omnibus Græcis venisse Pythæum Apollinis filium Telestilla memoria prodidit. Horium verò quam ob rem appellent, nihil pro certo habeo dicere, cõiectura adducor, simibus, vel armis, vel iure poritis, Apollini Horio, hoc est, ac si Terminatori dicas, vota soluiffe. Fortunæ ædem omnium, quæ apud se sunt, recentissimam esse dicunt: stat deæ colossus è Pario lapide. E duobus aquarum ductibus, alterum valde priscum esse aiunt, in cuius alueum occulto meatu aqua profluit, neque vnquam deficit etiam si tota ciuitas aquatum eò descendat: Alterum verò ætate nostra munierunt: Vico, è quo in eum aqua defluit, Pratum nomen. In collis iugo, quem Prona appellari diximus, est quod historiæ mandetur dignum, Cereris templum. Id Clymenum Phoronei filium, eiusque sororem Chthoniam ædificasse memorant Hermionenfes. At Argiui Cererem, cum fines agri sui esset ingressa, ab Athera, & Mysio hospitio acceptam tradunt: Colontan verò non mo-

c. 2

do eam domum suam non inuitasse, sed ne alium quidem vllum deæ honorem habuisse. Cum id fieri Chthonia eius filia indigne ferret: Colontam itaque cum ipsis ædibus crematum, puellam Hermionen à Cerere deportatam, ibi illi templum dedicasse. Chthonia certe & dea ipsa appellatur, & statim festi dies, qui æstate anni in eius honorem agitantur, Chthonia dicuntur: In iis hoc ritu supplicatio fit: Pompæ agmen ducunt sacrificio, & qui annuos magistratus gerunt, sequuntur fœminæ, ac viri, ipsis etiam pueris solenne est eam cum pompa deducere: Incedunt autem cum albis vestimentis, capitibus coronas ferentes, sunt eæ corollæ e flore cõtetræ, quem Comosandalum incolæ appellant. hiacynthum illum ego esse existimo, est enim eum magnitudine, tum colore persimilis. Habet præterea easdem luctus indices literas. In extremo agmine sequuntur, qui eximias boues vioculis distentas, & ferociter reluctâtes ad templum trahunt: Ibi earum vnâ immisis retinaculis intro agunt: Tunc qui ad fores apertas steterant, vbi bouem intromissam vident, postem obiciunt: Eam anicula: quatuor de industria intus relictæ: falcibus exceptam faciunt: Collum earum vna, vt

casus

casus tulerit, hostiæ præsecat. Rursus præsecatis foribus, ij, quibus id negotij datum est, alteram bouem, mox tertiam, & quartam intrudunt, ac singulæ eodem modo ab illis aniculis mactantur. Aliud in hoc sacro miraculum euenit: In quod latus, prima bos conciderit, in idem & reliquæ procumbunt. Et hic quidem est apud Hermionenenses sacri eius ritus. In templi vestibulo statuæ fœminis, Cereris sacerdotio perfunctis, positæ sunt non ita multæ. Intus sellæ erectæ iis aniculis, quæ boues, vsque dum intromittantur, operiuntur. Signa præterea non admodum prisca Mineræ, & Cereri. Quod verò præterea religiosus multo colunt, neque ipse noui, neque vir quisquam, siue peregrinus, siue ciuis fuerit. Id quid, aut quale sit, vetulæ illæ scierint. Aliud item templum vndique statuis exornatum è Chthoniæ regione situm est. Clymeni dicitur: In quo Clymeno ipsi sacra fiunt: Neque verò hoc ego nomine quenquam Argium hominem venisse Hermionen arbitror, sed esse hoc vnum de eius dei qui apud inferos regnare dicitur, cognominibus. Est præterea hoc in loco Martis delubrum aliud, & in eo signum. Ad dexteram Chtho-

t 3

niæ porticus est, quam Echus incolæ vocant. Eius ea est natura, vt missa vox, vt minimum imaginem triplicet. A tergo Chthoniæ aræ tres sunt: Earum vnam Clymeni, Plutonis alteram, Paludê Acherusiam tertiam, Hermionenenses appellant. Omnes lapideis maceris sepiuntur: In ea quæ Clymeni est, fouea visitur, per quam ditis canem extraxit Hercules, sicuti ipsi distitant Hermonienenses. Ad portam à qua via recte Masetem ducit, in pomario interiore est Lucinæ sanum: Deam certe cotidiæ summa cum religione cum hostiis, rum odoribus, ac donis quamplurimis venerantur: Eius tamen signum nemo in omnino præterquam iis, quæ rem diuinam faciunt sceminis, conspiciere fas est. In ea ipsa via quæ Masetem iter, progressos stadia ferme septem, & ad læuam diuertentes via excipit quæ Halicem ducit. Halice ipsa ætate mea deserta est, cum tamê olim habitaretur: Halicensis certe oratio est in Epidauriorum pilis, in quibus incisa sunt prodita ægris ab Aesculapio morborum remedia, neque alibi vsquam inscriptionem vllam fide dignam vidi, in qua vel de Halicensi ciuitate, vel de Halicêsi quopiam homine vlla fieret mentio. Via tamen est, quæ Halicem ducit, media illa in-

ter Pronem collêm, & eum qui prisco nomine Thornax dicitur: Nam postea de Iouis in cucullum auem mutatione, vt Cocyx appellaretur accidisse aiunt: Sacræ quidem ædes extant in summis montibus. In hoc Cocygij Iouis, in illo Iunonis, & in ima eius parte, Coccigij etiam Iouis sine foribus tecto, & simulachro. Apollinis vulgo ea ædes esse dicitur. Hinc qui à recta digressi fuerint, in viam eant, quæ Masetem ducit: Fuit olim Mases oppidum, cui locum tribuit suum Homerus vbi Argiuorum ciuitates enumerat: Ætate verò hac pro nauali vtuntur Hermionenenses. A Masete, quæ via ad dexteram est, ea ad Struthûtem promontorium ducit, à quo promontorio per montium iuga iter est stadium octo ad Philanorium & Boleos. Sunt Bolei selectorum lapidum strues. At vicus, quos Didymos, id est Geminos nominant, à Boleis distat stadia xx. Ibi cellæ sunt Apollinis, Neptuni, Cereris etiam. Signa è candido lipide recto statu. Proximum his locis est oppidum Argiuorum, a sine olim appellabatur, eius nunc ruinae ad mare iacent. Nam quo tempore Lacedæmonij cum rege Nicandro Charilli filio, Polydectis nepote, pronepote Eünomi, Myrtonidi:

abnepote, atnepote verò Eurypontis in Argolidem hostiliter inuaserunt. Asinei suas cum illis copias coniunxere, ac simul Argiuorum agrum populati sunt: Vbi verò Lacedæmonij domum exercitum reportarunt, Argiui Eratum regem suum secuti, obsessum venere Asinen. Asinæi aliquandiu de muris hostis impetum sustinuerunt, ac de Argiuis cum alios, tum Lystratum de iis vnum, qui cum primis bellica virtute enitebant, cæciderunt. Occupata tandem muri parte, vxoribus ac liberis clam in naues impositis, vrbe, & agro cessere: Argiui oppidum solo æquarunt, agrum finibus suis addidere. Pythæi tantum Apollinis templo pepercerunt, proxime quod Lystratum humarunt. Distat ab Argiuorum vrbe stadia nihilo plus x l. mare, quod ad Lernam est. Quà ad Lernam descenditur, in ipsa fermè via est Erasinus, in fluit is in Phrixum. Phrixus in mare illud exit, quod inter Timenium est & Lernam. Ab Erasino ad lauam stadia plus minus octo digressis, Castorum se Præbitum cognomento templum ostendit: Lignea sunt eorum signa haud alia forma, quàm quæ in ipsa vrbe facta sunt. Iam si in rectam viam redieris, Erasinum traicies, & ad Chema-

rum

tum amnem peruenies. Iuxta est è lapidibus septum. Hinc Plutonem fama est raptam Proserpina ad ea, quæ sub terris esse homines putant, regna descendisse. Lerna ipsa, vti superius dixi, ad mare est: Quo in loco initia Cereri peraguntur, quæ Lerna vocantur. Lucus in ea sacer, à monte, quem Pontium dicunt, incipit. Mons exceptam è cælo pluuiam aquam non effundit, sed ipse eam absorbet: Profuit ab eo amnis monti cognomen. In montis vertice ædes est Mineræ Saitidis, cuius sola manent rudera. Fundamenta etiam manet domus Hippomedontis, qui Polynici Oedipodis filio in bello Thebano auxilio venit. Lucus ipse à monte ad mare excurrit bene longo spatio, platanis condensus, terminatur vna ex parte Pontino amne, ex altera Amymonæ, qui fluuius à Danaï filia nomen accepit. In luco signa sunt Cereris Prosymnæ: Liberi & eiusdè Cereris nō magna simulachra ad sedentiū imaginem. Hæc è marmore facta sunt. In altero templo Liber ipse cognomento Saotes, id est Seruator, signum è ligno habet, sedentis itidem forma. Est ibidem Veneris ad mare è marmore signum: Dicitur aiunt à Danaï filiabus, ipsūque Danaum ædem Mineræ ad Pontium

erexisse, initia Lernæorum Philammonem instituisse: Mysteriorum effata, quod non ita prisca sunt, perspicua sunt omnibus. At quæ in corde ex aurichalco fabricato inscripta audiui, ea sanè non sunt Philammonis, quod Arriphon ortu Triconiensis ex Aetolia illa inuenit. Nam quæ nunc extant, eorum author Lycion, vir ut qui maximè spectatus, & ad ea excogitanda solers, quæ nemo ante ipsum omnino nouit: Ex eo id colligas, quod quæ tum versu, tum soluta versibus permixta oratione, omnia Dorica conscripta sunt lingua: Nam ante Herculis liberum in Peloponnesum reditum eadem Argiui lingua qua Athenienses utebantur. Philammonis certe temporibus, ne Doriensium quidem nomen, uti ego existimo, fuit omnino Græcis omnibus notum. Hæc igitur ille edidit. Ad Amymones fontem platanus exurgit, sub ea platano hydram educatam narrant: Ego enim verò facile adducor belluam illam tum multo maximam cæterarum fuisse, tum verò tam mortifero veneno, ut eius felle spicula sagittarum Hercules infecerit: Caput verò, uti ego opinor, vnicum & non plura habuit. At Pilsander Camirensis, quo & fera terribilior,

&

& carmina sua plus dignitatis habere viderentur, pro vno illi plura capita dedit. Vidi etiam fontem qui Amphiarai dicitur, & stagnum Alcyonium, e quo Liberum ad inferos Semelen reducturum descendisse, tradunt Argiui. Monstratam autem à Polymno viam hanc. Eius autem stagni infinita est altitudo, neque est adhuc hominum quisquam repertus, qui imum eius solum vlllo machinæ genere consequi potuerit: Quin ipse Nero iunctis ad multorum stadiorum spacium funibus, ad eosque plumbo pro perpendicularo religato, additis eo aliis inuentis ad hunc usum instrumentis, nullum tamen potuit altitudinis terminum depræhendere. Audiui præterea aliud huiusmodi, aquam illam, & si quieta est specie ipsa, & perpetuo tranquilla, ea tamen esse natura, ut qui innare ausi fuerint, ad imum eos fundum trahat. Est paludis eius ambitus nihilo stadij vnus quadrante amplior. Margines herba, & iuncis vestiuntur. Quæ circa illam rite Libero patri nocturna sacra sunt, ea mihi nefas scribendo in vulgus efferre. Iam à Lerna Temenium contendentibus (pertinet Temenium ad Argiuorum fines, ac nomen à Temeno Aristomachi filio accepit: Ille enim cum vicum eum occupasset,

ac

acmunisset, exinde bello cum Doriensibus contra Tifamenum, & Achaos suscepto, tanquam è castello ad præliandum exibat) Sed qui huc proficiscantur, erumpentem Phryxum in mare videant. Neptuno est in Temenio vna, & item Veneri altera aedes erecta. Est ibidem & Temeni sepulchrum: Ad ipsum parentant Doriæses, qui sub Argiuorum sunt ditione. Distat à Temenio Nauplia L. vti mihi videtur, stadia, desertum hac ætate oppidum. Eius conditor fuit Nauplius, quem Neptuno, & Amymone genitum crediderunt. Extant murorum rudera, Neptuni templum, portus aliquot, & fons cui nomen Canathus: In eo fonte vulgo apud Argiuos proditum, Iunonem, vbi quotannis lauerit, de nouo virginem fieri: Manavit hic sermo ab arcanis initiorum, quæ Iunoni solenni ritu fiunt. Hoc loco quod à Naupliæ incolis de asino dicitur (abroso palmite vitem multo feraciorẽ redditũ, quocirca, quod asellus sarmetorum putationem monstrarit, è lapide illum fecerunt) tanquam minime quod historiæ mandetur dignum, prætermitto. Ducit à Lerna altera etiam ad mare via, qua in parte vicus est, quod Genesium vocant. Vbi in litore Neptuni Genesij aedes non ea sanè magna. Con-

iunctus

iunctus ferè est cum eo vico alter, cui nomen Apobathmi, ac si Appulsus dixeris. Ad hoc primum Argiui agri litus appulisse Danaum cum liberis tradunt. Hinc iis, qui Anigræa superauerint, angustus hic, & penè inuius trames, ad læuam terra: ad mare patet ad oleas educandas maxime oportuna. Quæ verò pars in continentem terram à litore ascenditur, ibi Thyrea vicus est. Quo in loco de agrifinibus lectissimi viri ex Argiuis c. c. rotidèmq; iidem lecti ex Lacedæmoniis inter se pugnarunt: Cùmque omnes præter Spartanum vnum, & Argiuos duos occidissent, eodem quo occubuerunt loco, tumuli sunt illis congesti. Agro Thyreate Lacedæmonij, victis Argiuis prælio quod vniuerso agmine vtriusque populi cõmissum fuerat potiri, Aeginetis postea ex insula ab Atheniënsibus eiectis illum tradiderunt. Aetate mea Argiui eum colebant, disceptatione, & iudicio, vti ipsi aiunt, receptum. A Sepulchretis progressi Athenen perueniant, quam olim Aeginetæ incoluerunt: Proximus alter vicus Neris, tertius Eua Pagorum omnium maximus. In eo est aedes Polemocratis: Fuit is & ipse Machaonis filius, Alexanoris frater: Medelas morborum, & hic incolas docet, quare illi

302 PAVSAN. CORIN. SIVE
re illi accolæ honores habent. Supra Pa-
gos mons est, in quo termini finium sunt
inter Lacedæmonios, Argiuos, ac Tegea-
tas, Erecti sunt pro terminis lapidei Her-
ma, à quibus regiuncula nomen. Infra
amnis est Tanus. Vnus hic per Argi-
uorum fines ex Panone de-
fluens, in Thyreatem
sinum exit.

303
P A V S A N I A E
L A C O N I C A S I V E
L I B E R I I I.

POST Hermas ad occasum
Laconica terra est: In ea re-
gnasse primum Lelegen in-
digenam, & ab eo Leleges,
quibus imperabat, populos
nominatos ipsi testantur Lacedæmonij.
Lelege Myles, & natu minor Polycæon ge-
niti. Quo verò gentium, & quam ob cau-
sam Polycæon secesserit, alio exponemus
loco. Mylete mortuo Eurotas filius ei
in regnum successit: Is cum stagnantem
in campis aquam ad mare alueo deduxif-
set, quod fuit aquarum reliquum in iusti-
amnis morem defluens, de suo nomine
Eurotam nuncupavit. Hic cum è vita de-
cessisset nulla suscepta virili sobole, re-
gnum Lacedæmoni reliquit: Erat hic qui
dem eadem matre genitus, è qua mons no-
men accepit: Patrem Iouem ei fuisse fa-
ma prædicabat. Vxorem verò duxerat
Spartem Eurotæ filiam, ac vt primum ad
regnum accessit, regioni & incolis omni-
bus de se nomen indidit: Urbem quam
cond

condidit, de vxoris nomine, quod nostra etiam ætate retinet, Sparten appellauit. Huius filius Amyclas cum aliquod cuperet nominis sui monumentum relinquere, in agro Laconico Amyclas oppidum muniuit: Is cum filios plures suscepisset, Hyacintho natu minimo, egregia forma puero, acerbissima morte crepto, superstes fuit: Pueri tumulus Amyclis est sub Apollinis signo. Amycla mortuo Argalus eius liberum natu maximus, regnat: Regnum ipse moriens Cynortæ per manus tradit: Cynorta Oebalus nascitur: Is è Gorgophone Argiua vxore Persei filia Tyndareum suscepit: Fuit huic cum Hippocoonte, imperium sibi ætatis causa vindicante, certamen: Verù Hippocoon ascito in societatem Icario, eiusque factione longo interuallo superior discessit. Quare sibi male metuens Tyndareus, Pellam (vti Lacedæmonij commemorant) aufugit. Longe verò alia sunt quæ à Messenis dicuntur: Aiuat enim Tyndareum ad Aphareum in Messeniam confugisse: Fuisse autem Aphareum Perieris filium, Tyndareo ipsi ex eadem tantum matre fratrem: Actunc quidem Thalamis, quod est Messeniarum oppidum, domicilium habuisse: Quo in loco liberos etiam ipsum suscepisse: a

teriecto dein tempore in regnum ab Hercule restitutum. Regnarunt etiam Menelaus Atrei filius, Tyndarei gener, & Orestes, quòd Menelai filiam vxorem duxerat. Cum verò Heraclidæ post liminio redissent, Tisameno Orestis filio regnante, Messeneiorum & Argiuorù altera factio Temeno, altera verò Cresponti regnù detulit: Cùmque eodem tempore geminos filios reliquisset Aristodemus, regis familiaris dux exortæ sunt, atque id Delphici Apollinis oraculo approbante. Aristodemus enim ipse è vita excesserat Delphis, priusquam Dorientes in Peloponnesum redirent. Hunc Lacedæmonij de rebus suis magnificentius loquentes, sagittis ab Apolline confixum tradunt, quòd consulendi causa non venisset ad oraculù, sed Herculem, in quem fortè prius inciderat, qui Dorientibus in Peloponnesum reditus confici posset, consulisset: Verior autem fama est, à Pyladæ, & Electræ filius, Tisameni Orestis filij consobrinis, Aristodemum occisum. Eius filii nomina Procles, & Euristhenes iudita, qui cum gemini essent, voluntate nihilominus magnopere dissidebât: Non obfuit tamen odij, quo inter se laborarût, acerbitas, quominus communi consilio Theran matris Argiæ fratrem, ab Ioue

oriūdum, tutorem verò suū in Coloniā sequerentur: Coloniā deduxit Theras, insulam eam, quæ illis temporibus Calliste vocabatur, e cuius regno vltro sibi Membliari posteros decessuros sperauit: Proinde ac illi fecerunt, ea scilicet ratione adducti, quòd ad Cadmum Theræ genus referendum esset, cum ipsi à Membliario descendissent, quem Cadmus in ea insula Colonorum ducem reliquisset. Theras itaque insulam mutato nomine de se appellauit, & ei quidem Theræi hac etiam nūm ætate tanquam Colonię conditori parentant. Procli quidem, & Eurysthēni in Theræ mandatis duntaxat obeundis, par fuit alacritas: In cæteris voluntatum, ac consiliorum omnium summa dissentio: Quòd si etiam optimè inter se conuenientes fuissent, non tamen eorum posteros posse me putem: vna & eadem rerum gestarum expositione comprehendere, cum nulla vquam ætate aut patruelles cum patruelibus, aut eorum inter se liberos, ac omnes deinceps posteros æquo iure vixisse congerit. De vtraque itaque familia separatim agam, neque vltro pacto in vnum confundam, quæ neutiquam sunt communi gesta consensu. Eurysthene Aristodemi filio natu grandiore Agio genitum fe-

runt.

ruat, à quo sunt omnis Eurysthēnis posteritas Agidæ appellati. Agide regnante Patreum Lacedæmonij Preugenis filium in cõdenda vrbe in Achaia, & Colonia deducenda, quam de nomine Patris hæc etiam ætate Patras vocant: Comitres etiam cum Graide Echeſati filio, Penthili nepote, Orestis pronepote in Coloniā classe trāmittenti miserunt: Et ille quidem regionem eam, quæ inter Ioniam & Myſos est, cui ætate nōstra Acolidi nomē, occupauit: Cum eius auus Penthilus multo ante Lesbōn insulam Acolidis continenti adiacentem cepisset. At Echeſtrato Agidis filio Spartæ regnum obtinente, Lacedæmonij Cynurēs omnes, qui militari essent ætate, sedibus suis expulerunt. Crimini datum, quòd prædones è Cynuriaco agro, Argiuorum, qui sibi confanguinei essent, fines, populationibus infestos redderent: Ipsi verò in eundem agrum aperte excursionēs facerent. Cynurentes quidem ab Argiuis oriundos esse, & in Coloniā à Cynuro Persei filio deductos, memoriæ proditum est. Non multis post annis Echeſtrato Labotas filius in regnum succedit. Hunc Labotan Herodorus in historia, quam de Cræſo conscripsit, in Lycurgi, qui Lacedæmonis leges

v. 2.

tulit, tutela fuisse scribit Leobotas quidem prius, non Labotas ei nomen fuerat impositum. Hoc regnante Lacedæmonij tunc primum Argiuis bellum indicunt: Causa belli fuit, quod illi Cynurensem agrum, quem armis cepissent, inuaserrant, quodque finitimos socios suos ad defectionem sollicitarant: In eo tamen bello nihil omnino memoria dignum gestum est. Iam qui in regnum successerunt Labotæ, videlicet Doryssum, & Dorysi filium Agesilaum mors breui vtrūque oppressit. Agesilao tamen regnante, Lycurgus Lacedæmonis leges tulit, quas eum nonnulli ab oraculo accepisse, alij autem Cretensium scita vsurpasse tradidere. Cretenses ipsi Minoi leges acceptas referunt, de quibus illum ferunt Iouem consuluisse, quod ipsum his versibus videtur Homerus significare voluisse.

*Quas inter magni Minois regia Gnossos,
Quem Iouis alloquiū ter terna ætate beavit.*

Verum de Lycurgo alijs. Agesilaus Archelaum filium sibi successorem reliquit. Dum hic regnaret, Lacedæmonij vnam de finitimis urbibus Aegypti nomine bello subactam exciderunt, Aegyptiarum ad Arcadas defectionem metuentes: In ea urbe euertenda operam tulit Archelao. Charilaus

ex alte

ex altera familia rex, cuius ductu quæ gestierint Lacedæmonij, tunc exponemus, cum eorum res gestas stylo persequemur, qui Euryponticæ sunt appellati. Archelao Teleclus nascitur: Huius temporibus Lacedæmonij finitima oppida Amyclas, Pharin, Geranthras, quas Achæi occuparant, bello captas euerterunt. Ex his Geranthratæ Doriensium aduentu territi, certis conditionibus à Peloponneso decesserant. Amyclenses verò, non sunt illi quidem primo impetu eiecti, sed acriter resistentes, belli diuurnitate superati, cum multa prius virtutis documenta dedissent: Id ipsi Dorienses trophæo de Amyclensibus erecto testati sunt: Quod nihil scilicet illis temporibus quod memoriæ consecrarent dignius gestuisse ipsi sibi visi sunt. Non ita multo post Teleclus à Messeniis in Dianæ occiditur: Templum id in vico fuit, quæ Limnæ appellatæ sunt, inter Laconici, & Messeniaci agri fines: Teleclo demortuo successit Alcamenes filius. Eo regnante Lacedæmonij Charmidan Euthyis filium, de optimatibus unum, in Græciā mittunt, qui ortas inter Cretenses seditiones comprimat, persuadentque, ut quæ oppida à mari longius abessent, parum illa quidem munita relinquerent, & pro iis ea incoherent, ad quæ facile nauibus appelli

posset. Eodem tempore maritimum oppidum, quod ab Achæis tenebatur, Helos nomine, euerterūt, & Ilotis auxilia ferentes, Argiuos prælio vicerunt. Alcamene mortuo, eius filius Polydorus regnum adiit. Hoc regnate Lacedæmonij Colonias duas in Italiam deduxerunt, Crotonem & Locros ad Zephyrium promontorium. Bellum etiam, quod Messeniacum est appellatum, hoc ipso tempore exarsit. Neque verò eandem eius belli causas Lacedæmonij, & Messenij referunt: Sed quæ utrinque dicantur, & cuiusmodi bellum fuerit, & quem finem habuerit, suo loco explicabimus. Hoc interim non omittemus: Primum Messenicum bellum, ex parte maxima, Theopompi Nicandri filij ex altera gente regis ductu gestum. Confecto autem bello, ac Messeniis in potestatem redactis, Polydorum spectatæ virtutis virum, Spartanisque omnibus æque summis ac infimis, & in primis plebi carum, quod nihil unquam aut per vim egisset aut dixisset cum alterius contumelia, iustitiam in tota iurisdictione cum summa humanitate coniunxisset, ob easque res gloria in cuncta Græcia florentem, Polemarchum occidit: Spartanus homo, non obsecuro omnino loco, insigni verò quantum

res ipsa indicavit) au dacia. Mortuo Polydoro Lacedæmonij honores minime vulgares habuerūt: Est tamen & Polemarchi Sparta monumentum, vel quòd ante vir bonus habitus fuerit, vel quòd propinqui eum clam sepelierint. Eurycrate Polidori filio regnum tenente, Messenij Lacedæmonii æquo satis animo paruerunt, neque Argiuorum multitudo in rerum novarum studium incubuit. Iam verò Eurycratis filio Anaxandro regnante, Messenios fata sua extra Peloponnesum eiecerunt. Cum enim à Lacedæmoniiis defecissent, pares illis aliquandiu bello fuere: Postremo superari, ex pacto conuenito vniuersi è Peloponneso excesserunt: Qui relictii sunt, omnes in nexum à Lacedæmoniiis abducti, præter eos tamen, qui maritima oppida incolebant. Quæ in eo bello euenierint, quòd gestum est post Messeniorum defectionem, non videntur satis apte cum hac historiæ parte coherere. Anaxandro Eurycrates gignitur: Euricrate minore Leon. His regnantibus Lacedæmonij à Tegeatis clades complures acceperunt: Idem sub Anaxandrida Leontis filio secundiore multo, quàm Tegeatæ, fortuna vti sunt. Res autem sic propemodum gesta est. Lichas Lacedæmonius Tegeatæ

venit: erant enim tunc fœderis iure inter eas ciuitates pacata omnia: Is Orestis ossa quæ ex quodam oraculo quærere iussit fuerant Spartani, deprehendit in ærarij fabri officina defossa, ad oraculi scilicet verba referens instrumenta singula ærariæ fabricæ. Ventos enim folles, quòd ipsi etiam conceptas auras vi expellunt, pulsus malleum, repercussum incudem, hominum perniciem ferrum (quòd in præliis iam vsurpari ceptum fuerat) interpretatus est.

Nam si ad heroicum seculum respexisset Apollo, per hominum perniciem æs accipiendum fuisset. Huic autem responso, quod Lacedæmoni acceperunt, persimile fuit quod Atheniensibus postea redditum est, vt ossa Thesei è Scyro Athenas deportarent: Non posse enim, id ni factum esset, Scyron capi. Quo tempore Cimón Militiadis filius eodem vsu in cõiciendo acumine, Thesei ossa adinuenit: Neque ita multo post insula potitus est. Fuisse autem heroum arma ex ære Homerus testatur, cum bipennem Pisandri, & Merionæ sagittas describit: Argumento etiam est Achillis hasta Phaselide in Mineruæ templo posita: & apud Nicomedenses in Aesculapij, Memnonis ensis torus ex ære, cum hasta illius ima tantum, & summa cuspis

ærea sit. Hæc ita esse pro comperto habemus. Anaxandrides Leontis filius, vnus ex omnibus Lacedæmoniis vxores duas eodem tempore habuit: Vnde illi soboles duplex: Nam cum priorem, probam illam quidem, sed sterilem, vt dimitteret Ephori iussissent, id vt faceret in animum inducere non potuit: Eatenus tamen paruit, quod alteram cooptrauit, è qua Cleomenen suscepit: Tunc prior quæ adhuc vterum non tulerat, Dorieum peperit, deinde Leonidan, mox Cleombrotum. Mortuo Anaxandrida, cum longè præstaret consilio, & belli artibus Dorieum existimarent Cleomeni tamen, quòd natu esset maximus, regnum inuiti sanè detulerunt: At Dorieus cum adduci non potuisset, vt in patria permanens Cleomeni pareret, in Colonia iam est ablegatus. Cleomenes vt primum regnum inuit, comparato ex Lacedæmoniis, & sociis exercitu, in Argiuorum fines inuasit: Argiuos verò ipsos obuiam cum armis egressos prælio fudit: Eorum cum ad quinque millia in proximum Argi Niobes filij lucum confugissent, Cleomenes, quippe qui nonnunquam è potestate exiret per Iloras in lucum ignem immisit, quo incendio, & lucus, & qui se illuc receperant, supplices exusti sunt.

Hinc Athenas duxit: Ibi Atheniensibus P.
 sfrati filiorum dominatu liberatis, ingen-
 tem ab initio cum Lacedæmoniis, cum si-
 bi apud cunctos Græcos gloriam peperit:
 Sed paulo post Atheniensis cuiusdam Ila-
 goræ gratia ductus, cum Atheniensibus il-
 lum tyrannum imponere conatus esset, ac
 libertatem suam fortiter ruentibus Athe-
 niensibus, ea de spe decidisset, & reliquum
 Atticæ agrum, & regionem Orgadem ap-
 pellantam, diis, qui Eleusine coluntur, sacrâ,
 populatus est: In Aeginam deinde transmi-
 sit, ubi in insulâ eius principes, qui Medis stu-
 dentes, ciuibus suis vt terram & aquâ Da-
 rio Hydaspæ filio dederent, persuaferant,
 in vincula coniecit. Dum in Aegina Cleo-
 menes tempus terit, Demaratus eū ex alte-
 ra familia rex ad populū criminatur: Ea re
 cōmotus Cleomenes, vt primū rediit, ratio-
 nem iniit, per quam collegam è regno eii-
 ceret: Delphicam enim vatem pretio cor-
 ruptâ subornat, vt quod ipse præscriberet,
 consulentibus Lacedæmoniis responde-
 ret: Idemque Leotychildem Demarati
 propinquum, è regia item domo, alle-
 gat, qui de regno Demarato litem in-
 tendat: Et ille quidem in eo iudicio ver-
 ba ea obiecit, quæ Ariston eius pater
 temere effudit, cum recens natum dixit

à se

à se genitum non credere. Eam disce-
 pationem, cum ad Delphicum oracu-
 lum, sicuti alia omnia consueuerant, La-
 cedæmonij retulissent, respondit Py-
 thya, quæ Cleomenes iusserat: Quo fa-
 ctum, vt Demaratus non æquo iudicio,
 sed aduersarij oppressione regno fuerit
 spoliatus. Cleomenes post hæc, diem
 suum obiit, cum per furorem sibi ipsi
 manus consciscens, totum corpus fœdis-
 simis vulæeribus lacerasset. Argiui ea
 mortis acerbitate dedisse eum pœnas sup-
 plicibus, qui ad Argum conuenerant: Athe-
 nienses, quod Orgadem violasset: Del-
 phi, quod interpretem Apollinis, vt
 Demaratum insimularet, corrupisset, id
 ei accidisse interpretati sunt. Heroum
 autem, & deorum in homines iræ, præ-
 ter hoc Cleomenis, alia etiam reperiun-
 tur exempla. Siquidem & Protefilus,
 cui honores ad Eleuntem habentur, he-
 ros nihilo Argo clarior, per seipsum
 Persen Artabacten gratiter est vltus: Ne-
 que vnquâ Margarenenses posteaquam sacro
 sanctum agrum colere ausi sunt, deorū qui
 Eleusine coluntur, iram lenire potuerunt.
 Solicitatum verò pretio oraculum præter-
 quam tunc à Cleomene nusquam compe-
 rimus. Vbi è visa excessit Cleomenes, q̄

nullam

nullam reliquit virilem sobolem, ad Leonidam, Anaxandridæ filium, Dorici germanum fratrem regnum peruenit. Quo tempore Xerxes cum infinito prope hominum numero in Græciâ inuasit, ei Leonidas cum ccc. militum cohorte ad Thermopylas occurrit. Bella quidem multa cum à Græcis contra Barbaros, tum inter ipsos Barbaros gesta memorantur: Sed ea in primis insignia fuere, in quibus vnus virtus enituit, vt Achilles ad Ilium, Miltiadæ in Marathone. Sed profecto præclarum illud Leonidæ facinus, meo quidem iudicio, omnia cuiusvis temporis exempla vicit. Hic enim Xerxe regum omnium, qui Medis, & Persis imperarunt, animi elatione, & operum magnificentia longe præstantissimo in Græciam irruenti, tam acriter cum paucis, quorum duxerat, restitit, vt ne visurus ille quidem Græciam, nedum Athenas fuerit incensurus; nisi à Trachinio homine Hydarnis copiæ per Oetæ montis tramites circumductæ, Græcos oppressissent: Ac Leonida quidem cum suis interempto Barbari in Græciam irruerunt. Post hunc Pausanias Cleombroci filius non certe regnauit, verum cum Leonidæ filij Plistarchi tutor esset, ad Plateas Lacedæmonios duxit, atque inde in Helle-

spontum classe transmisit. Huius in Coam mulierem factum non possum nõ magnopere collaudare. Is enim Coi hominis non ignobilis vxorem, Hegeroridæ filiam, Antagoræ neptem, quam Pharandates Persa Teapidis filius inuitam abduxerat, & in pallaciarum numero habebat, Mardonio ad Plateas, & Persis ad internitione cassis, Coon ad suos cum omni muliebri mundo, donisque omnibus, quæ à Pharandate acceperat, remisit. Idem Mardonij cadaver, contra Lamponis Aeginetæ sententiam, violari vetuit. Tam verò Plistarchus Leonidæ filius in ipsius regni initiis diem suum obiit, cui Plistoanax successit, eius ipsius Pausaniæ filius, cuius ductu prælium ad Plateas factum. Hic in Atticam exercitum duxit, verbo cum Thrasylulo, & Atheniensibus bellum gesturus, re verò ipsa, vt tyrannorum x x x. qui à Lyfandro imposti fuerant, dominatum firmaret: Superato tamen ad Pirææu Atheniensiu præsidio, domum exercitum reportare statuit, quod scilicet nõ esse eam Spartanoru reip. maculam omnium turpissimam suscipiendam putauit, vt impurissimorum hominum tyrannidem cõfirmasse dicerentur. In patriâ re infecta reuersus, ab inimicis maiestatis est postulatus. Apud Lacedæmonios de rege iudic

judicium hoc rita constitui solet. Confident qui seniores appellantur, duo de triginta numero: Cum iis, Ephori: Nec non alterius familiae rex. Is erat tunc Agis. Ac
 XIII. sane seniores: & Agis rex Pausaniam condemnarunt, Absoluerunt reliquæ eius cõsilij partes. Neque ita multo post defectum Lacedæmonij, contra Thebanos habuerunt. Cuius belli quæ causa fuerit, cum Agefilæ res gestas cõmemorabimus, exponetur. Ac tunc quidem Lysander Phocensibus assumptis, qui sunt ipsum cupide secuti, cunctatione omni sublata, in Bœotiam inuasit, & Aliartiorum primum oppidum aggressus est oppugnare. Illi cū adduci non possent ut à Thebanis deficerent, Thebanorum, & Atheniensium auxiliis intra urbem receptis, eruptionem fecerunt. Cum iis Lysander acie ante ipsa urbis mœnia congressus, cum magna Lacedæmoniorum manu dimicans occubuit. Interea Pausanias à Tegeatis, & reliqua Arcadia comparatis auxiliis confecto iam prælio superuenit: Is ubi primum Bœotiam attigit, eorum qui cum Lysandro fuerant, & ipsius Lysandri cadem cognouit: Nihil tamen serius Thebas perrexit urbem oppugnaturus. Verum cum Thebani se ad omnem impetum sustinendum confirma-

rent, iamque Thrasybulus cum Atheniensium auxiliis aduentare nuntiaretur, quæ id unum expectabat, ut prælium Lacedæmonij inirent, quo illos à tergo adoriretur, Pausanias veritus ne medius inter duos hostium exercitus ancipiti periculo circumcineretur, icto cum Thebanis cedere, eorum, qui sub Aliartiorum muris ceciderant, cadavera ad sepulturam tollenda curauit. Ea sanè res neuiquam Lacedæmoniorum iudicio comprobata est: Ego verò Pausania cõsiliū rectum fuisse existimo. Nam cum probè meminisset Lacedæmonios bis ante ab hostibus circumuentos maximas clades accepisse ad Thermopylas semel, & iterum in Sphacteria insula: illud timuit, ne tertie ipse cladis author haberetur. Verum cum longe aliter ipsius ciues iudicarent, quippe qui ei quod tardius in Bœotiam venisset, crimini dabant, non putauit ille sibi committendum, ut iterum causam dicere cogeretur. Tegeatæ supplicem in alexæ Mineræ receperunt: Templum illud fuit antiqua religione Peloponneso vniuersæ sacrosanctum, neque violari eos fas erat, qui illuc confugissent: Ea sane religio tunc in Pausania, ante verò in Leotychide, & Chryside est ab Argiuis cõseruata. Cum illi enim supplices se in

illud

illud templum, tanquam in Asylum recepissent, ne postulatum quidem est. ut dederentur. Pausania exulante, puberes eius filij Agesipolis, & Cleombrotus, sub tutela Aristodemi, qui genere erat proximus, fuerunt. Huius Aristodemi ductu Lacedæmonij ad Corinthum prospere pugnarunt. Iam verò Agesipolis ut regnum per aratem adiit, Argiuis primum ex omnibus Peloponnesus bellum intulit.

Is cum per Tegeatas in Argiuorum fines duceret, Argiui obuiam illi facialem miserunt, quo patria quædam fœdera sanciret iam inde ab initio inter omnes Dorienses percussa. At ille non modo factus vllum cum feciali non instauravit, sed agrum etiam totum immisso exercitu depopulatus est: Neque cum terra etiam movisset, retro agmen egit, & si aliàs præceteris Græciæ populis, Lacedæmonijs, & Atheniensibus huiusmodi prodigia religioni ac terrori fuerint. Castra iam fixerat Agesipolis sub ipsis Argiuorum muris, neque interim desita est diuinitus terra moveri, quin & mulieres aliquot de cælo tacti, nonnullos etiã tonitrua lymphatos, & attonitos reddidere. Inuitissimus itaq; ille ex Argiuorum finibus castra movit, & contra Olynthios belli impetû conuertit. Ibi

fatis

fatis secunda fortuna vsus, cum vrbes Chalcidensium multas cepisset, ac ipsam postremo Olynthum se in potestatem redacturum speraret, morbo oppressus diē suam obiit. Agesipolide sine liberis mortuo, ad Cleombrotum regnum peruenit. Eo duce Lacedæmonij cum Bœotiis ad Leuctra præliati sunt: Et ipse quidem Cleombrotus in prima acie fortiter dimicans occubuit. Est hæc in magnis cladibus præcipua Fortunæ iniuria, ut duces ipsos de medio tollat, sicuti & Atheniensibus Hippocratem Ariphronis filium ad Delium, iisdem in Thessalia Leosthenen eripuit. E Cleombroti liberis natu maior Agesipolis nihil omnino gessit memoratu dignum. Eo mortuo natu minor Cleomenes regnum adiit: Qui cum filios duos Acrotatum, & Cleonymum suscepisset, ita fortè accidit, ut Acrotatus patrem sibi superstitem reliquerit: Cùmque postea Cleomenes è vita decessisset, inter Cleonymum, & Arcum Acrotari filium de regno coortalis est. Ibi cum senatus paternum regnum Arco adiudicasset, Cleonymus sibi illum prælatum tam indigne rulit, ut eum Ephori neque aliis præmiis decretis, neque exercitus imperio delato unquam placare potuerint, quo minus hosti-

li esset, in patriam animo: Quod sanè aperte præ se tulit, cum & alia multa conatus est, & Pyrrhum Acacidæ filium intra fines induxit. Areo verò Acrotati filio regnante, Antigonus Demetrii filius Athenas ter restribus, maritimisque copiis oppugnare aggressus est. Atheniensibus subsidio missus cum classe Patroclus ab Aegyptiis. Lacedæmonij quoque cum voluntariorum manu Areum regem secuti, præsto fuere. Cum Antigonus autem urbem vndique ita obsessam teneret, ut aditu omni sociorum auxilia prohiberentur. Patroclus per nuntios Lacedæmonios monuit, ut prælium cum Antigono committerent: Se interim Macedonum terga inuasurū, quod sui nequaquam pedestri acie pares essent Macedonibus, quippe qui Aegyptij, & nauaræ essent. Eo nuntio commoti Lacedæmonij, iidemque cum Atheniensium amicitia, tum verò nominis sui gloriam ad posteros propagandi studio ducti, prælij alea subite nil recusabant. Verum Areus comiteatu iam ferè omni consumpto, exercitum domum reportauit, quippe qui quod erat opum reliquum ad patriæ usus conservandum, neque temere sociorum causa profundendū censeret. At enim cum Athenienses diu acriter restitissent, Antigonus

pace

pace facta præsidium illis in Musæo imposuit, quod tamen non multo post vltro deduxit. Areo Acrotatus gignitur: Acrotato minor Areus. Is annum agens octauum morbo consumptus est. Huic, abolitam ferè tota Eurysthenis posteritate, successit Leonidas Cleonymi filius grandis admodum natu. Graues cum eo inimicitias Lyfander, Lyfandri filius, Aristocratis nepos exercuit. Hic Cleombrotū, qui cum Leonidæ filia erat, in familiaritatem allectum, subornat, ut, & aliorum criminum focerum reum faciat, & in primis quod puer Cleonymo patri iurciurando promiserit, quæ Spartam deleret, se confilia initurum. Cum igitur regno se Leonidas abdicare coactus esset, in eius locum Cleombrotus inuasit: Quod si animi præira impotens Leonidas fuisset, ac ut olim Demaratus Aristonis filius vel ad Macedonum, vel Aegyptiorum regem confugisset, nihil eum omnino, quod facti postea Spartanos pœnituerit, iuuisset. Hunc verò cum à ciuibus suis è patria pulsus, in Arcadiam exilij causa abisset, non ita multis post annis ab iisdem in patriam, & pristinum etiam regnum reuocatus est. De Cleomenis autem Leonidæ filij virtute, ac animi magnitudine, & quemadmodum

in eo defecerit Lacedæmoniorū regnum, cum de Arati Sicyonij rebus gestis agere mus, affatim multa diximus. Neque illud omisimus, quo nam mortis genere in Aegypto è vita excesserit. Ex Eurysthenis igitur gente, regum eorum qui Agidæ sunt appellati, postremus Cleomenes Leonidæ filius fuit. Quæ verò de altera regum familia accepimus ita se habent. Procles Aristodemi filius habuit filium, cui Soonomen, Soo Eurypon genitus: Hic tantum est gloriæ consecutus, ut ea tota familia, qui Proclidæ ante sunt appellati, Eurypontidarum cognomētum acceperit. Euryponte nascitur Prytanis. Eo regnante inter Lacedæmonios, & Argiuos inimicitia orta: Cum tamen ante quàm Argiuis quidquam crimini daretur, cum Cynurensibus bellatum fuerit: Ac proximas quidem atates, Eunomo scilicet Prytanidis, & Polydecte Eunomi filio regnantibus perpetua pax Spartanis fuit. Charillus autem Polydectis filius Argiuorum agrum igne, ferroque vastavit: Eodémque duce paucis post annis contra Tegeatas exiere Spartani: Cum ambigui, & perplexi oraculi auctoritatem secuti, in spem venerunt adempturos se Arcadibus Tegeatū campos. Charillo

mor

mortuo Nicander filius in regnum successit. Hoc regnante Teleclus ex altera familia rex à Messeniis in Limbadis Dianæ fano interficitur. Idem verò Nicander Argiuorum fines hostiliter ingressus multis illos, & magnis affecit calamitatibus. Eius facinoris cum participes fuissent Asinæi, graues Argiuis pœnas paulo post deleta patria profugi dedere. De Theopompo verò Nisandri filio, qui post patrem regnavit, rursus erit mihi mentio faciendæ, cum ad res Messeniorum historia descenderit. Eo regnante inter Argiuos, & Lacedæmonios de Thyreatum finibus dimicatum: Ei prælio Theopompos senio, & animi egritudine implicatus non interfuit: Nam eo vivente Archidamus filius moritur: Zeuxidamo tamen filio relicto, cui Anaxidamus item filius successit: Eo imperante Lacedæmonis, Messenij iterum bello victi è Peloponneso abierunt. Anaxidamo Archidamus, Archidamo Agasicles nascitur: Vtriusque tempora omnibus belli molestiis vacua, perpetua tranquillitate insignia fuere. Aristovè Agasicles filius uxorem duxit puellam, quam Spartanarum omnium virginum fuisse tradunt turpissimam, mulierum verò omnium post Helenam forma

præstantissimam. Ex ea cum filius natus
esset mense ipso VII. eique in consilio,
Ephorum sedenti seruus nuntiasset pue-
rum natum, eorum, qui de Eurysthei na-
tali sunt, versuum Homeri oblitus, vel
quod illos omnino non satis intellexerat,
negavit puerum eum, qui non esset legit-
imo mensum numero natus, à se genitum:
Cuius eum postea temere effusa vocis fa-
cile prænituit. Demaratum enim specta-
ta virtute virum, qui cum Cleomene Athe-
nienfes Pisistrati liberum dominatu liber-
rarat, Aristonis inconsiderata oratio, &
suscepta, cum Cleomene simulas regno
priuauit. Cum autem in Persas ad Da-
rium exulatum abisset, in longum ibi tem-
pus eius propagatam posteritatem ferunt.
Leotychides verò rex in Demarati locum
creatus. Is Atheniensium ducem Xan-
thippum Aripbronis filium ad Mycalen
iuit: Idemque in Thessaliam contra Ale-
uadas profectus, facile totam Thessaliam
armis subigere potuit, cum semper ei præ-
liis omnibus vincere cõtigisset. Sed quod
ab Aleuadis fuisset pecunia corruptus, de
maiestate postulatùs, Tegean indicta cau-
sa ad aram Aleæ supplex confugit. Leo-
tychides filius, Zeuxidamus patre viuo, &
iacolumi, morbo absumptus est. Zeuxi-

dami verò Archidamus auo iam exulante
imperauit. Hic Atheniensium agros ve-
hementer vexauit, cum in Atticam quo-
tannis excursions faceret, & omnia popu-
labundus ageret, ac raperet. Idem etiam
Plataensium, qui socij, & amici Athenien-
sium erant, urbem per obsidionem cepit:
Cum tamen Peloponnesiorum in Athe-
nienfes bellum neuticam cõcitarit, quin,
vt pax inter eos maneret, quantum eniti
potuit, elaborarit. Verum Sthenedaidas
vir cum alijs potens, tum verò de Ephoris
vnus, suscipiendi belli cum primis author
fuit: Quod sanè bellum Græciam indices
se magis corroborantem de gradu quodã
modo deturbauit: Quo factum vt facile
eam Philippus Amyntæ filius vehementer
adhuc agram, & laborantem perculerit.
Cum decessisset Archidamus, filiis duo-
bus relictis, Agis, quod Agesilao maior na-
tu erat, regnare cœpit. Habuit Archida-
mus & filiam Cyniscam nomine, quæ ad
Olympicas victorias virili propemio iam
animo aspirauit: Prima hæc feminarum
omnium equos aluit: Olympicam pal-
mam tulit: Post eam enim & alia, in pri-
mis verò è Macedonia nonnulla sunt vis-
trices in Olympicis renuntiata, quibus
tamen illa longe gloria præstitit. Spartabi

verò & poetice, & omnem, quæ ex ea hominibus contingere possit, gloriam, omnium minime admirati mihi videntur: Nisi enim in Cyniscam epigramma fecisset Simonides, qui & ante tripodem inscripfit quem Pausanias Delphis dedicavit, nihil omnino quod Lacedæmoniorum reges gessissent, fuisset poetæ cuiusquam carminibus celebratum. Agide Archidami filio regnante, & alia Eleis Lacedæmonij crimini dederunt, & illud in primis acriter expostularunt, quòd Olympicis ludis, & Iouis templo prohibiti fuissent: Faciali itaque misso Eleis imperant, ut Lepratas, & alios finitimos, qui ipsis parent, suis uti sinerent legibus. Qui cum respondissent, simul ac finitimas Sparta civitates liberas vidissent, nihil sibi cause fore, quin & ipsi sociis suis libertatem redderent. Eo responso commoti Lacedæmonij cum Agidi rege in Eleorum fines inuasert: Verum in Olympiam vsque, & ad Alpheum amnem progressi, terræ crebris motibus conterriti, retro agmen egere. Anno insequenti Eleorum agrum Agis populatus, magnam ex eo prædam egit. Tum Xenias Eleus & priuatim Agidis, & publice Lacedæmoniorum hospes, idemque plebi inensus subnitus locuple-

tum

tum factione, urbem hostibus dedere est conatus. Verum priusquam cum exercitu Agis præsto esset, Thrasydus, cui rerum summa à populo commissa fuerat, Xeniam totamque eius manum pugna superatos, vrbe pellit. Agis verò domum cum exercitu reuersus, copiarum partem, & Eleorum exules relinquit, qui agrum cotidianis populationibus vexaret. Tertio demum eius belli anno, cum Agis exercitu comparato denuo esset in Eleorum fines inuasurus, Thrasydus de populi sententia affecta iam malorum diurnitate, & prope consumpta ciuitate, pacem his conditionibus accepit. In posterum finitimis non imperaturos: urbis muros demolituros: Lacedæmonij Iouis sacrum, sacrosque ludos celebrare, & in eorum ludorum certamina descendere liciturum. Inde Agis in Atticam bellum continuo intulit, idemque ad Deceleam contra Athenienses castellum muniuit: Deleta verò ad Aegos flumen Atheniensem classe, cum Lyandro Aristocriti filio fœderis (quod inter Athenienses, & Lacedæmonios sancitum fuerat, cum id tamen Spartani non iussissent) religionem violauit: Illi enim suis duntaxat ipsorum auspiciis scitum cum sociis fecerunt de Atheniensium ci-

x 5

uitate excidenda. Hæ fuere Agidis res bellicæ maximè illustres. Cuius non alia fuit de Leotychide filio, quàm Aristonis de Demarato futilitas: Siquidem & hic audiētibus Ephoris, fortunæ suæ quadam malignitate impulsus, non putare se dixit ex se Leotychiden natum, cuius cum leuitatis facile postea pœnituiffe constitit.

Cum enim morbo implicirus ex Arcadia domum reportaretur, apud Herean testes fecit qui cum eo erant omnes, nihil se dubitare Leotychiden ex se genitum esse: Totamque eam multitudinem multis cum precibus, & lachrymis rogauit, ut hoc apud Lacedæmonios testimonium dicerent. Verum Agide mortuo Leotychiden Agefilaus regno facile expulit, cū ea populo in memoriam redegitset, quæ de eo aliquando Agis dixisset: Præsto tamen & Leotychidæ ipsi ab Herea Arcades fuere, qui morientis iam Agidis verba reuertiuntur. Auxit inter Agefilaum, & Leotychidem disceputationem Delphicum oraculum his versibus editum.

Sparta caue, quanius te maxima gloria tollat.

Hæc tibi ne claudus recti cruris noccat rex:

Tunc inopinatos longum patiere labores,

Letiferæque rotædam miscentem cuncta duelli.

Hæc in Agefilaum dixisse Apollinæ cōte-

debat

debat Leotychides, quod altero ille pede claudicaret: At Agefilaus in Leotychiden retorquebat, quod neque legitimus, neque ab Agide esset genitus. Eam disceputationem Lacedæmonij ad oraculū, cum id arbitrato suo facere possent, non retulerunt tamen; authoritatem scilicet Lysandri Aristocriti filij secuti, qui vehemēter, ut Agefilao regnum decerneretur, contentebat. Regnum ubi adeptus est Agefilaus Archidami filios, cū esset Lacedæmonis placuit in Asiam transmitti, quæ bellum contra Artaxerxen Darij filium transportaretur. Cognouerant enim cum à Lysandro, tum à cæteris ciuitatis principibus, in bello aduersus Athenienses non ab Artaxerxe, sed à Cyro se fuisse pecunia adiutos: Agefilaus terrestriū copiarum imperator declaratus, dimisit legatos, qui Peloponēsi populos oēs, præter Arginos, Græcos item cæteros qui extra Isthmum sunt, ad belli eius societate adhortarentur. Corinthij quidem tunc, & si nihil cupiebant impensius, quàm eius transmissionis esse participes, euerso tamen repentina maris eluione Iouis templo, cū apud ipsos Olympij cognomen fuit, tanquam prodigio perterriti inuicti illi quidem se domi continere. Athenienses Pelopon-

nesiaci

nesciaci belli calamitates reliquas, & in pri-
 mis pestilentiam caulati, quod scilicet à
 spe pristinae fortunæ longissimè abessent,
 re verò ipsa quod nuntium acceperant Co-
 nonem Timothei filium ad regem venis-
 se, planè cessarunt. Missus est etià ad The-
 banos Aristomenides, quod & Agefilai ma-
 ternus auus erat, & ipsis Thebanis mini-
 me alienus: Siquidè eorum iudicium vnus
 fuerat, qui capto Platæensium castello, cui
 Tichos nomen, eos qui intus deprehensi
 fuerant occidendos censuerant. At illi nō
 aliter quàm Athenienses auxilia se missu-
 ros negarunt. Agefilaus statim domi habi-
 to delectu sociorum auxilijs in vnum con-
 tractis classè que instructa & ædificata, Au-
 lidem rem diuinam Dianæ facturus venit:
 quod illinc Agamemnon etiam dea placata
 ad Troiam soluisset: se certe intellige-
 bat beatioris, quàm Agamemnon olim
 fuisset, ciuitatis regè esse, neque minus,
 quàm olim ille, cunctæ Græciæ imperare:
 Quod si Artaxerxes vinceret, & Persarum
 opibus potiretur, multo maius & clarius
 facinus hoc videri posse sperabat, quàm fuis-
 se Priami regnū euertere. Rei diuinæ ope-
 ram dantè Thebanī cū armis adorti, accèsa
 iam super aris exta dissiuunt: Ipsum è tem-
 plo expellunt. Hic ille, & si disturbatū sacrū

priusquàm litatum esset, molestissimè fe-
 rebat, in Asiam tamen transmisit, ac Sar-
 deis primum appulit. Erat enim tunc in-
 ferioris Asiæ pars maxima Lydia, & in ea
 vrbs nobilissima Sardeis, quæ præter quàm
 quod opibus & omni copiarum genere cæ-
 teras longe anteibat, eius qui maritimam
 præfecturam obtinebat ira regia erat, vt
 Susa regis ipsius. Congressus verò cum
 Tissapherne, vbi Ionix sunt fines, in Her-
 mi campis, equestres eius, pedestresque co-
 pias, quantas neque Xerxes in Græciam,
 neque Darius in Scythas, atque Athenien-
 ses, nec alius omnino, quisquam in hostem
 eduxerat, prælio fudit & superauit. Homi-
 nis itaque in bellicis rebus alacritatem ad-
 mirati Lacedæmonij, classis etiam impe-
 rium ei detulerunt. At ille cum studium,
 curamque omnem ad res magnas terre-
 stribus copiis gerendas contulisset, rebus
 naualibus Pisandrum vxoris suæ fratrem
 præfecit. Verum quo minus voti fieret
 compos, deorum nescio quis inuidit. Vbi
 enim primum audiuit Artaxerxes Agefi-
 laum aliquot iam præliis prospere factis,
 quæ ante pedes, vt aiunt, sunt prætermi-
 ttere, ac nouos semper rerum progressus
 quærentem vltiora appetere, Tissapher-
 nem apud se prius illustri gratia homi-
 nem,

nem, capitis damnatum, occidendum curat: Et que successorem, qui ora maritimæ præset, Tithrauten mittit, hominē cum in rebus gerēdis solertem, tum verò odio in Lacedæmonios nonnil laborātem. Hic ut primum Sardeis attigit, rationem excogitavit, per quam efficeret, ut Lacedæmonij imperatorem solum cum exercitu ex Asia reuocare cogerentur: Rhodium enim Timocraten cum pecunia mittit, qui corruptis ciuitatum principibus, Græcia populos ad bellum contra Lacedæmonios suscipiendum concitet. Qui pecuniam cepere, fuisse dicuntur, ex Argiuis Cylon & Sodamas: & Thebanis Androclides, Ismenias, & Amphitemis. Eius etiam largitionis participes Athenis fuere Cephalus, & Epicrates: Et simul ē Corinthiis quocunque cum Argiuis faciebant, sed ipsi in primis eius factiois duces Polyarches, & Timolaus. Bellum aperte geri ceptum est à Locris ex Amphissa: Nam cum inter ipsos, & Phocenses de agri finibus esset controuersia, Thebanorum, & in primis Ismenia impulsu, frumenta, appropinquāte iam messis tempore, succiderūt, & cum reliqua præda asportarunt. Excursionem etiam in Locrorum agrum Phocæses cum subitiorum milium manu populabūdi fecere

fecere, quos ascitis in societatem Thebanis probè vlti sunt Locri: Nam & ipsi vicissim Phocensium agros vastarunt. Quare missis Lacedæmonem legatis Thebanos acerbissimè infectati sunt. Eorum cōmoti ex postulationibus Spartani bellum in Thebanos seuerunt. Inter alia crimina & illud querebātur, quòd per summam contumeliam in Agesilaum rei diuinę operam dantem Aulide impetū fecissent. Cognito Lacedæmoniorum decreto Athenienses per legatos rogant Spartanos, armis abstineant: iure, & disceptatione res repetant. At illi eam legationem infectis, atque iratis animis acceptam statim remiserunt. Consecutum deinde bellum illud contra Athenienses, cui Lysander præfuit, cuius est exitus à nobis expositus, cum de Pausania rebus gestis ageremus. Et sanè bellum illud, quod est Corinthiacum appellatum, ab his primum rerū nouarum motibus orrum maiores indies, & grauiores habuit progressus. Atque hæc quidem causa Agesilaum perpulit, ut exercitum ex Asia reportaret. Cum itaque nauibus ex Abydo Seston transmisisset, atque inde per Thraciam in Thessaliam contenderet, Thessali, ut eā à Thebanis gratiam inirent, viam ei intercludere conati sunt, quod

quod pro veteri etiam cum Atheniensibus amicitia sibi faciendum putarunt: At ille fuso hostium equitatu iter sibi aperuit, ac mox Thebanis, & eorum auxiliis ad Coronean superatis per Bœotios sibi viam fecit. Ipsi quidem Bœotij è prælio in Mineræ cognomento Itoniæ confugerunt. Agefilaus, & si vulnus in pugna acceperat, neutriquam sibi tamen in supplicibus violandis religionem contemnendam censuit. Non ita multo post Isthmicos ludos fecerunt, qui domo eo nomine effugerant, quòd Spartanorum partis essent. Corinthij, quidem tunc Agefilai metu intra urbem se contiauerunt. At ubi ille castra movit Spartam rediturus, vna cum Argiuis & ipsi Isthmia agitarunt. Sed Corinthum rusus cum exercitu Agefilaus rediit. Quod tamen Hyacinthia aduentarent, Amyclæenses Agefilaus dimisit, quo ludos patrio ritu facerent: Eam manum Athenienses Iphicrate duce in via adorti trucidarunt. Ageilaus in Aetoliam deinde venit, Aetolis contra Acarnanas, à quibus bello premebantur, auxilium laturus: Et Acarnanas quidè ipsos ab armis discedere coëgi, cū iam prope tamè abesset, quin & Calydonia, & alia Aetolorum oppida expugnant. Insequenti postea tempore in Aegy-

ptum nauigavit, vt eos armis persequeretur, qui à rege defecerant. Ac multa quidem res, & præclara ab eo in Aegypto gesta, possunt commemorari. Erat iam admodum senex Agefilaus, quare in ipso itinere fatum illum oppressit suū. Cadaver eius in patriam reportatum Lacedæmonij maiore quam aliorum regum sepulturæ, & funeris honore decorarunt. Archidamo deinde Agefilai filio regnante Phocenses Delphici Apollinis sanum diripuerunt: Ac Thebani suscepto contra Phocenses bello conducto priuatim milite vsi sunt: Nam illis Lacedæmonij & Athenienses publico decreto auxilia misere: Hi quidem veterum erga se meritorum recordatione adducti: Illi verò Thebanorum odio, Phocensium, vt mea fert opinio, societate prætendentes. At Theopompus Damasistrati filius, Archidamum, scriptū reliquit, eius belli gerendi socium fuisse, quòd cū ipsum, tum vxorem eius Denicham, quo virum ad rem capeendam incitaret, Phocensium primo res donis corrupissent. Enimvero & sacram pecuniam cepisse, & auxilio iis venisse, à quibus est orbis terræ clarissimū oraculum spoliatum, nunquā ego in laude posuerim: At illud meritò in Archidamo collaudarim, quòd cum Phocenses Delpho-

rum militarem omnem aetatem trucidare, liberos, & uxores in seruitutem abducere, ipsam denique urbem funditus euertere in animo haberent, vnus tam insignem est cladem deprecatus. Idem postea in Italiam traiecit, quo tempore Tarentinos in bello contra finitimos Barbaros auxiliis iuuit. Ibi verò cum in pugna interfectus fuisset, quòd sepulturae honore caruerit, Apollinis nempe, cuius numen læferat, ira factum est. Huius Archidami natu maior filius Agis, contra Macedoniæ regem Antipatrum pugnans, occubuit. Minor Eudamidas rebus maximè pacatis Spartæ regnauit. Agidis Eudamidæ, & Eurydamidæ Agidis filiorum res gestas pridem persecuti sumus, cum in Sicyoniorum rebus nostra vertaretur oratio. Ab Hermis descenditibus, locus quidam occurrit quæretis condensus: Scoritis ei nomen quasi Tenebricosam dicas: Illud quidem non ab arborum continenti vmbra, sed à Ioue cognomento Scorita: Cuius templum à recta via, ad laeuam abest decem ferme stadia. In ipsa via paulo longius progressis ad laeuam iterum ostendit se Herculis signum, & trophæum: Erectum ab ipso proditum est memorie, cum Hippocootem, eiusque filios

filios occidisset. Tertium à recta via diuerficulû Caryas, & ad Dianæ perducit: Siquidem vicus ille Dianæ est, & Nymphis facer. Et Caryatidis Dianæ sub diuo signum est: Quo in loco Lacedæmoniorum virgines annuierarium sacrum obeunt, patrioque ritu saltationem celebrant. Reuerfus in viam militarem, ac aliquantulum progressus, Selsiæ ruinas videas, quâ victis Lacedæmoniiis, eorumque rege Cleomene Leonide filio, captâ ab Achæis ante scripsimus. Ad Tornacem, quò hinc profectus non multo post peruenies, Pythæi Apollinis signum visitur, eadē figura, qua Amyclis est, quod cuiusmodi sit suo loco exponam. Est autē Lacedæmoniiis clarior multo, & ipsa religione insignior Amyclæus ille Apollo. Siquidem aurum illud omne, quod Apollini huic Pythæo dono miserat Cræsus Lydorum rex, Ad Amyclæi Apollinis ornatum transtulerunt. A Thornace discedentibus, vrbis ipsa se ostēdit, initio Sparta, postea deinde temporibus Lacedæmoniorum nuncupata, cum autem regionis nomen hoc esset. Quod autem in Attica historia profectus sum me non omnia persecutuū, sed habito delectu, ea duntaxat, quæ memoria digna visa essent, literis mādaturum, idem nunc

340 PAVSAN. LACON. SIVE
 mihi, antequam ad eorum, quæ de Sparta
 dicta sunt, commemorationem aggredior
 proficendum: Siquidem instituti operis ini-
 tio, est multis, quæ populi ipsi de se fama vul-
 garunt, ea mihi feligenda duxi, quæ maxi-
 mè memoratu digna visa essent. Cuius cer-
 tè minimè improbandi consilij nihil pro-
 fecto est quamobrem fines transgrediar.
 Apud Lacedæmonios, qui Spartam tenent,
 digna quæ spectentur sunt. Forum primū:
 In eo curia, quo seniorum ordo ille conue-
 nit, quam ipsi Gerusia vocant. Ephoro-
 rum deinde. Nomophylacum, legum his-
 tutela commissæ est, & eorum qui Bidæi ap-
 pellantur basilicæ. Ac Gerusia quidem ipsi
 patres sunt, quibus reip. summa mandata
 est. Ephori & Bidæi magistratus sunt, qui
 ni utriusque. Hi, quæ Platanista dicuntur,
 aliâque Ephæborum ludicra curant: Epho-
 ri grauioribus præfunt negociis: Atque ex
 his quidem vnum edunt, de cuius nomine
 annum signant: Perinde atque Athenien-
 ses etiam de eius nomine, qui i. x. primis
 præsidet, annos distinguunt suos. In foro
 omnium est operum nobilissimum porti-
 cus ea, quam Persicam appellant, quod de
 Persarum manubiis est ædificata: Inse-
 quentibus deinde temporibus ad eam,
 quam nunc præ se fert, magnitudinem, &

orna

ornamentorum speciem, illam traduxe-
 runt. Insistunt columnis & alij Persarum
 duces, & inter eos Mardonius Gobryæ fi-
 lius. Est etiam illic statua Artemisæ Ly-
 gdamidis filia, & Alicarnassi reginæ. Hanc
 aiunt vltro contra Græcos Xerxi auxilium
 tulisse, & præclara bellicæ virtutis nauali
 ad Salamina prælio documeta dedisse. In
 eodem foro delubra sunt duo, Cæsari alte-
 rum, ei nempe qui primus apud Romanos
 solus imperare concupiuit, & nouam confi-
 tuit reip. formam: Alterum eius filio Au-
 gusto dicatum, qui & imperium confirma-
 uit, & in eo cum dignitate, tum verò opi-
 bus augendo paternam gloriam facile su-
 perauit. Cognomen verò Augusti, idem
 planè voce ipsa pollet, quod Græcorum lin-
 gua, *σεβαστός*, id est Sanctus, ac ipsa quasi nu-
 minis cuiusdam maiestate colendus. Ante
 Augusti aræ aenea est Agiæ effigies. Agiam
 hunc diuinasse ferunt. Lyfandro, classe A-
 theniensium apud Aegos flumen potitu-
 rum, præter triremes. x. quæ è fuga se in
 Cyprum receperunt. Fuit Agias Agelochi
 filius, Tisameni nepos. Tisameno patria
 Argiuo oraculum redditum est è quinque
 ipsum maximè illustribus certaminibus
 victorem discessurum: Sed enim cum ab
 Olympicis ludis de quinquertio victus

abiisset, cum tamen ipse in duobus Andrium Hieronymum cursu scilicet, & saltu superasse, in lucta verò eidem succubisset, deprehendit oraculo sibi promitti de praeliis quinque, victoriæ prædictionem suam, euentu ipso comprobatur iri. Lacedæmonij enimvero, quibus ignotum non erat quid ex oraculo Tifameno promissum fuisset, homini persuadent ad se ex Elide migret, & in vaticinando Spartanorum reip. operam nauret. Id cum ille fecisset, præliorum v. ei victoriam acceptam Spartani retulerunt. Primum fuit ac Plateas contra Persas: Alterum in Tegea cum aduersum Tegeatas, & Argiuos pugnatum est à Lacedæmonijs: Tertium in Dipæensibus, quo tempore Arcades omnes, Mantineensibus exceptis, signa cum Lacedæmonijs contulerunt. Sunt autem Dipæenses parua in Manalia ciuitas. Iam verò quantum eiusdem auspiciis factum est prælium contra Isthmi manum eam, quæ Ilotis Ithomen ademerat. Ipsi quidem Ilota non vniuersi defecerant, sed Messænici tantum, qui se à præcis Ilotis abiunxerant. Verum non multo post, quæ huc pertinent, exponam: Tunc quidem Lacedæmonij, eos à quibus facta fuerat defectio, Delphici Apollini oraculo,

sulo, & Tifameni monitis aducti, isto, cum illis fœdere, incolumes dimisere. Postremo quintam victoriam prædixit Tifamenus, cum ad Tanagram Lacedæmonij cum Argiis & Atheniensibus confixerunt: Hæc de Tifameno audita habeo. Spartanis in foro Pythæensis Apollinis, Diana, & Latone signa sunt, Chorus autem tota ea fori pars dicitur, ob eam causam, quòd Gymnicis puerorum ludis, Gymnopædias ipsi vocant, qui maximè solennes sunt, puberes Choros Apollini agitant. Non longe Telluris ædes, & Agoræ Iouis. Quod vero templum Agoræ Mineræ, & Nepruno dicatum est Aphalium nominant. Apollinis aliud ibidem est, & Iunonis. Visitur & Spartanorum populi virili habitu signum ingenti magnitudine. Est item apud Lacedæmonios Parcarum sanum, cui proximum est Orestis, & Agamemnonis sepulchrum. Ex Tegea enim huc deportata Orestis ossa, oraculi iussu eo in loco sepelire. Prope Orestis sepulchrum, est Polydori regis, Alcamenis filii, effigies, cui præcipuis regibus alijs, tantum honoris Lacedæmonij tribuerunt, vt quæ publice obsignari necesse sit, ea Polydori imagine magistratus obsignent. Et ibi dæforælis Mercurius, Liberum patrem portans,

Sunt item prisca ea signa, quæ Ephorea appellatur. Inter hæc est Epimenidis monumentum, & Apharei Perieris filij: Veriora autem existimo quæ à Lacedæmoniis, quæ quæ ab Argiuis de Epimenide commemorantur. Quo in loco Parca sunt, ibidem est Hospitalis Iupiter, & Hospitalis item minerua. E foro cum discedas, per eam viam, cui nomen Apheta, idem prope est quod Curriculi carceres, ad eum locum venias, quæ Boonera, hoc idem est ac si Bobus empra dicas, nuntupant. Res postulare videtur, ut, quare fuerit via ita appellata, exponam. Icarium, aiunt, Penelopes patris cursus certamen Procis proposuisse: In iis Iudis Vlysses victorem fuisse dubitari nihil potest. Missi verò in curriculum sunt per Aphetaiden viam. Icarium quidem ipsum ludos exemplo Danaï celebrasse crediderim: Siquidem Danaus cum nunciis non posset, qui ipsius filias duceret, parricidio pollutas, dimisit, qui nunciarent, nullum se à viris sponsalium nomine munus poscere, verum optionem puellis daturum ut earum quælibet sibi eum deligeret cuius maxime esset forma complacita. Verum, huiusmodi ille eas locandi rationem iniit. Cum ad eam famam non sanè multi convenissent, cursu

certa

certamine proposito, ei qui ceteros superasset, quam ille maluisset, secundo alteram eodemque modo ceteras usque ad extremum locavit. Iam verò quæ viros nacta non essent, expectare iubebat, usque dum noui proci in cursu certamen descenderent. Verum in hac ipsa via, ut iam dictum est, apud Lacedæmonios quæ Boonera vocantur, sunt: Domus ea fuit Polydori regis, quæ, eo mortuo, de eius vxore empra est: Boves precium fuere. Nondum enim fuerat numus argento, auròue signatus: Sed prisca fuit mos, ut sibi quæ quisque vellet, per commutationem, bubus, feruitis, rudi argento & auro vltro citroque datis, & acceptis compararet. Quis & hoc ipso tempore ab Indis referunt, qui ad ea loca nauigarunt, pro Græcorum, quæ illuc comportata fuerint, rebus, reponi Indicas merces: Numum verò illos plane ignorare: Et si abundat ea orbis terræ pars auro, & ære. Supra Bidæorum prætorium, Mineruæ ædes est: In ea dedicasse Vlysses dicitur deæ signum, & Celeuthean appellasse, victis cursu ceteris Penelopes procis: Ternas verò is ædes Celeutheæ diuersis locis dedicauit. In vltiore Aphetaidis parte heroum monumenta sunt, Iopis, quem fuisse conici potest

y s

circa Lelegis, vel Myleris tempora: Amphiarai Oiclei filij, quod fecisse Tyndar filios eius parueles existimant: ipsius etiā Lelegis. Nec procul hinc Neptuni Tenarij sanum, Tenarium nuncupant. Et paulo longius Mineræ signum quod dedicatum ferunt ab iis, qui in Italiam, & Tarentum maxime in Coloniam deducti sunt. Vicum verò eum, quod Hellenium appellant, ex eo alij nominatum tradunt, quòd in eo loco, quo tempore Xerxes in Europam traiecit, ex Græcorum ciuitates quæ contra illum arma ceperunt, qua maxime ratione obliterent consularunt. Alij verò duces, eos, qui Menelaum ad Troiam secuti sunt, ibi eos memorant de tota transmissionis ratione, deque Helene raptu vindicando, consilia inisse. Prope Hellenium Talhybij monumentum ostenditur. Monstrant & Aegienfes in Achuis monumentum in foro quod esse Talhybij affirmant. Et Talhybius quidem iram ob violatos Darij caduceatores, qui terram, & aquam pericula venerant, in Lacedæmonios puplico, in Athenienses, priuato malo exercuit, cum male scilicet Miltiada Cimonis filij domum mulisset, quòd is author Atheniensibus fuisse, ut caduceatores, qui in Atticam veniunt, interficerentur.

tur. Est autem Lacedæmonijs Acriteꝝ Apollinis ara: Est item Telluris ædes Gaseptum nomine. Supràque eam dicatus est Apollo Maleatas. In extrema Aphetaide iam prope muros est Dictynnæ ædes, & eorum regia sepulchra, qui sunt Eurypondæ nuncupati. Proximum Hellenio est Arsinoës templum, Leucippi filia, Pollucis, & Castoris vxorum sororis: Qua verò in parte sunt, quæ Propugnacula appellantur, Dianæ delubrum: paulòque longius progressus monumentum videas, quod iis erectum est varibus, qui ex Elide venerunt, & Iamidæ sunt appellati. Maronis præterea, & Alpei templum, quorū virtus in prælio ad Thermopylas post Leonidem maxime enituit. Tropæi verò Iouis ædem fecerunt Dorienfes, bello superatis cum alijs Achais, tum ipsis etiā Amyclæensibus. Magnæ quidem matris sanum præcipua colitur religione. Post ipsum Hippolyti, Thesei, & Aulonis Arcadis Tlesimenis filij heroica sunt monumenta. At Tlesimenen Parthenopæi Menalions filij fratrem nonnulli, filium alij fuisse dixerunt. Alter est foro exitus, circa quem locum ædificauerūt, quæ Scias vocatur, quod est ac si Vmbraclū dixeris, in quo hac ipsa etiā ætate conções habent.

Opus esse memorant Theodori Samij, qui & ferrum fundere primus docuit, & ex eo signa facere: Eodem in loco Milesij Timothei citharam suspendere Lacedæmonij, cum ei multam eo crimine irrogasset, quod septem veterum nervis, quatuor ipse incitharæ cantu addidisset. Adiuncta Sciadi ædes est rotunda, in qua Iovis & Veneris signa: Eam ædem erexisse ferunt Epimeniden, de quo, quæ ab Argivis memorantur, neutiquam ipsi comprobant, nempe qui neque cum Gnoſiis bellum unquam se gessisse dicant. Prope est Cynortæ Amyclæ filij sepulchrum. Castoris, etiam monumentum, & cum eo proxima ædes, quadragesimo enim post pugnam adversus Idan, & Lynceum anno, Castores, nihilo omnino maturius, in Deos relatos asserunt. Monstratur ad Sciadem Idæ etiam, & Lyncei sepulchrum: Verisimilius tamen traditur illos in Messenia, non autem hoc in loco sepultos. Verum temporis eius diurnitas, quo calamitatum magnitudine Messenij e Peloponneso eiectione errarunt ita omnia abolevit antiquitatis monumenta, ut agnoscere illa cum redissent, non potuerit: Eoque factum est, ut disceptandi studiosis non fuerit difficile in dubium vel certissima quæque reuocare. Iam verò cōtra

Olymp

Olympiæ Veneris ædes est Sospitæ Proserpinæ, quam Thracem Orpheum condidisse ferunt. Alij Abarin eum qui venit ex Hiperboreis. At Carneus, quem appellant, cognomento Domesticum, coli est cœptus apud Spartanos, antequam Herculis liberi ab exilio redirent. Sacellum verò dictum in Crij Theoclis filij vatis domo. Cùm enim eius Crij filiam offendissent Doriensium speculatores, ut fortè hausta aqua domū redibat, cum ea in colloquium venerunt: Moxque cùm ad Crium venissent, ab eo capiendæ Spartæ rationem didicerunt. Habuit quidem Carnei Apollinis religio à Carno originem, qui patria fuit Acarnan, ab Apolline verò divinandi artem didicit. Hunc enim Carnum cùm interfecisset Hippotes Phylantij filius, iratus Deus Doriensium castra malè multavit. Hippota in capitis iudiciū ducto, Dorienses Acarnanem vatem statuerunt sacris, & cæremoniis placandum: Sed enim non omnino Carneus est qui apud Lacedæmonios Domesticus dicitur. Illi enim tenētibus etiānum Spartam Achæis, diuini honores in Crij vatis domo haberi cœpti. Praxilla quidem versibus prodidit Europæ filium Carneum fuisse, educatum verò ab Apolline, & Latona.

Alius

Pausania è Thermopylis deportata, & in hoc loco condita sunt. Erecta etiam pila est, in qua nomina incisa sunt, & eorum item paterna nomina, qui ad Thermopylas Persarum impetum sustinuerunt. Est Spartaë vicus qui Theomelida dicitur: In eo sepulchra regum sunt, qui Agidaë appellantur: Et proximè quæ Lesche, id est Statio, siue Comitium Crotanorum dicitur. Sunt autem Crotani Pitanaatarum curia. In ea vicinia est Aesculapij templum, quod Enapadum dicitur. Paulò hinc longius Tænari visitur monumentum, à quo promontorium in mare prominens appellatum fama vulgavit. Deorum ibidem ædes, Neptuni Hippocurij & Dianæ Aegineæ. Verùm si ad Leschen pedem referas, ad Icoræ Dianæ venias: Eandem verò & Limnæam vocant, nō est illa quidem Diana, sed Briomartis Cretensiū, cuius est à me facta mētio quā in parte res Aegineatarum exposui. Proximè ea monumenta, quæ Agidis posita sunt, pilā aspicias, in qua inscriptæ sunt, quas de iterato curriculo tu lic palmas, Anchionis vir Lacedæmonius, tum alia, tum verò Olympica, quæ septem numerantur, de stadio scilicet quatuor, reliquæ de iterato curriculo. Nondum autem ei, vt cum Aside cursu certaret,

peract

peractis iam prope ludis, contigerat. Hunc Anchionin cum Batto in Africā classe profectum Colōniam Cyrenen deduxisse, eiq; in eiiciendis finitimis socium fuisse tradunt. Thetidis verò templum, hanc memorant erigendi causam fuisse: Cum armis vlciscerentur Messeniorum defectionem, regem suum Anaxandrum in hostilem agrum inuasisse: Multas inde feminas, & inter eas Cleo, quæ Thetidis fuit sacerdos, in seruitutem abduxisse: Eam Anaxandri vxorem Læandriden, à viro possessisse: Cūque signum illam antiqui operis habere deæ comperisset, templum illi dedicasse quodam monitam somnio: Signum quidem ipsum in operto diligenter, & religiose seruant. At Cererem terrestrem colere se accepta ab Orphea religione affirmant. Ego hunc sacrorum ritum ab Hermionensibus sumptum arbitror, apud quos terrestris Cereris nobile visitur sanum. Est apud eisdem Lacedæmonios recentissimum Sarapidis delubrum, & sanum Iouis cognomento Olympij, quod & Dromus dicitur. Is enim locus mea quoque ætate adolescentibus ad cursus meditationes est attributus. Dromum ab ea parte, in qua est Agidarum sepulchrū, ingressis, ad lauā Eumedis mo-

z.

nimentum se ostendit: fuit & hic Eumedes vnus de Hippocoontis filiis. Est ibi peruetus Herculis signum, ad quod sacra Sphærei faciunt, sic enim appellantur apud Spartanos, qui, cum ex ephebis exceſſerint, inter viros iam cenſeri cœpti fuerint. Sunt in ipſo Dromo gymnasia, quorum vnum fuit à Spartano Eurycle dedicatum. Extra Dromum prope Herculis signum domus est: nunc priuati hominis, olim Menelai. Paulo longius progressus templa videas Caſtorum, Gratiarum, Lucinæ, Appollinis Carnei, Dianæ Hegemachæ, quod est ac ſi Duſtriciſ in præliis dixeris. Ad dexteram Dromi Agnitæ templum eſt: Aeuſculapij hoc eſt cognomētum quod ſimulachrum eius ex agno: Agnus verò vitex eſt è viminū genere, planta rhamnoperſimili. Non longe ab Aeuſculapij trophæum extat, quod à Polluce de Lynceo viſto erectum memorant. Quod ipſum facile eorum mihi opinionem probat, qui Apharej filios negant Spartæ ſepultos. Circa ipſa Dromi principia Caſtores ſunt Apheterij, quaſi Dimiſſarios dicas, & heroicum Alconis monumentum: Hunc Alconem Hippocoontis dicunt filium fuiſſe. Proximè eſt Neptuni templum, quem Domatitam nominant. Vicina regiuncula ab

arbo

arboribus appellata Plataniflas, proceris enim platanis condeſa eſt. Campus is, in quo ſuas committunt ephebi pugnas, Euripo circunquaque, non aliſter quam mari inſula, cingitur: Ad eum per pontes aditus patent: In eorum pontium parte altera, eſt Herculis signum, in altera verò Lycurgi effigies. Leges ſiquidem Lycurgus tulit cum ad vniuerſam tempu. pertinentes, tum etiam ad epheborum exercitationes. Atqui & alia quædam ex veteri inſtituto ephebi faciunt: in Ephebæo enim: eſt autē Ephebæum in ipſis ferè Therapnes ſuburbanis. Sed eo in loco, vtraque epheborum claſſis, caninū catulum Marti Enyalio maſtant, fortiſſimo ſcilicet deorum, victimam ex eo animalium genere illi acceptam exiſtimantes, quod manſuetis omnibus fortitudine præſtat. Catulos quidē haud ſcio an alij Græcorum vlli imolent præter Colophonios. Maſtant etenim Colophonij deæ, quam Enodion Compitalitiam quaſi dixeris, appellant: nigrum catulum. Fiunt autem cum apud ipſos Colophonios, tum apud Lacedæmonios noſturna inter ephebos ſacra: Committunt ij ad pugnam in illis ſacris apros cicures duos. Solet verò uſu euenire, vt vtrius claſſis aper victor diſceſſerit, ea de iuuenum lu-

dis in plataneto palmam auferat. Hæc ab illis in Ephebeo peraguntur. Postero vero die paulo ante meridiem, transeunt pueri per pontes in eum circū, quem Euripo circumdatum diximus. Nocte superiore, qua aditus parte alterutrum agmen ingreditur, sortis permittitur, ita pugnantur, ut infestis manibus, & calcibus insultent: mortibus etiam corpora fœdent, & oculos hi plerunque illis eruunt: Ac bini quidem ad hunc modum congregiuntur, sed totis etiam agminibus impressionem faciunt, atque vna acies alteram in aquam detrudere, omni nisu contendit. Ad platanetū est Cyniscæ Archidami regis filia: monimentum heroicum: Ea prima sceminarum omnium equos alere instituit, & prima Ludis Olympicis de quadrigis palmam meruit. A tergo porticus, prope platanetū erecta est, monumenta itē heroica sunt, Alcimi, & Enaræphori, neq; magno interuallo Dorcei, supraque hoc Sebrii, filios eos fuisse aiunt Hippocoontis. A Dorceo quidē proximum fontem Dorcean nuncupant: A Sebrii vicum. Ad Sebrii dexteram est Alcmanis tumulus, cui in canticis pangendis nihil omnino Laconica lingua obfuit, & si nihil ea in vocibus appellandis habet suauitatis. Sunt ibi Helenæ etiam,

&

& Herculis ædes. Altera prope Alcmanis sepulchrum, sub ipsis vrbis muris, altera in qua est Herculis armati signum. Esse eo habitu Herculem aiunt propter pugnam cum Hippocoonte, & eius liberis. Et Herculi quidem odij causam in Hippocoontis domum extitisse, quòd, cum, ut de Iphiti cæde purgaretur, Spartam venisset, indignum putarint, quem voti compotem facerēt: Illud præterea, quòd ad arma rem deduxit, fuit huiusmodi. Oeonus Hercules cōsobrinus, Lycimnij Alcmenæ fratris filius, cum adolescētulus adhuc esset, cum Hercule Spartam venit. Cūque visendæ vrbis causa obambulans ad Hippocoontis ædes forte accessisset, in eum canis domus custos inuasit, at ille lapide canem percussit. Hippocoontis filij cursim egressi, puerum fustibus conficiunt. Ea res Herculem vehementer commouit, subito itaque animi impetu impulsus Hippocoontis filios est armis adortus. Verum in eadem dimicatione vulnere accepto se clam periculo subduxit. Mox verò copiis comparatis patre, & filio male mulctatis, prope Oeoni cædem vltus est. Et Oeoni quidem sepulchrum iuxta Herculis templum visitur. E Dromo ad Solis ortum progressus, ad dexteram in diuerticulum

venias, in quo Mineræ Axiopœnæ, quod est ac si Vindicem cœmeritæ noxæ dicas, cognomento ædes est: Dedicasse Herculé ferunt, cum Hippocoontem, & eius liberos pro iis, quibus laceſſitus fuerat, iniuriis, vitus eſſet: Cognomē inde ſumptum, quod hominum ſupplicia, veteres pœnas appellarunt. Eſt eiufdem Mineræ ædes altera, in via, quæ Dromo ad læuam eſt: Dicitam tradunt à Thera Auteſionis filio, Tiſameni nepote, pronepote Therſandri, quo tempore in eam inſulam Colontam deduxit, quæ de ipſius nunc nomine Thera nuncupatur, priſcis verò temporibus Calliſte fuit. Proximum Hippoſthenis templum, qui multas de luſta palmas tulit. Ei oraculi monitu diuinos habent honores, Neptuno eos haberi cenſentes, Ex aduerſo priſci operis ſignum Enyalij in compedibus. Eadem verò eſt ratio in hoc ſimulachro Lacedæmoniis, quæ Athenienſibus in ea victoria, quam Inuolucrem appellant: Hi enim vinculis impeditum à ſe nunquam Martem diſceſſurum: Illi ſemper manſuram ſecum, quæ pinnis careat, Victoriā interpretantur. Haſ ſecutæ rationes vrbs vtraque, quo diximus habitu, ſigna ſtatuit. Eſt præterea Spartæ Comitium, quod varium

nuncupant: Et proxima illi heroica monumenta, Cadmi Agenoris filij, & Oeoly-ci Theræ filij poſteriorum, ipſiufque in priſmis Aegei Oeoly-ci filij. Feciſſe verò illa memorat Mæſio, Læan, & Europæ, quos Hyræi filios, Aegei nepotes fuiſſe ferunt. Iidem & Amphilocho heroicum item fecere monumentum, quod horum ataus maior Tiſamenus matre ortus eſt Demonafſe Amphilochi ſore. Soñ e Græcis omnibus Lacedæmonij ſolenne habent Iunonem colere, quam Aegophagam nominant, eidemque capras immolare. Herculem quidem produnt primum templum dediçaſſe, & deæ capram maſtaſſe. Id illū feciſſe, quod contra Hippocoontis filios pugnantem nihil Iuno aduerſi obiecerit, cum proinde atque in aliis certaminibus contra pugnaturam putafſet: Capram verò feciſſe, quod aliæ victimæ non ſuppeterent. Non procul à theatro ædes eſt Nepruni natalitij, & heroica monumenta Cleodei Hylli filij, & Oebali. De Aefculapij fanis nobiliſſimum eſt apud Lacedæmonios, ad Booneta, ad cuius læuam Telecli monumentum heroicum. De hoc agam cum ad Meſſeniorum res oratio peruenerit. Non longe progreſſis collis eſt non vti que magnus, in eo peruetus

ædes, & signum armatæ Veneris. Vnum hoc ex omnibus quæ viderim templis, alteram habet superstructam ædem, tanquam tabulatum alterum, & in ea est Morphus cella, Veneris hoc est cognomen. Sedere ea videtur cum galericulo, & compedibus. Addidisse aiunt Tyndareum compedes, quo innueret vinculorum similitudine, quam firma esse fide erga viros suos feminas oporteret. Nam deam vlcisci voluisse compedibus (sunt enim qui hoc etiam memoriam prodiderint) exprorantem illi filiarum adulteria, ut credam adduci non possum. Quam enim ridiculum, si putasset ab effigie, quam è cedro fecisset Veneris nomine, iniectis compedibus pœnas expeti posse? Proximè est Ilairæ, & Phœbes delubrum: Eas Apollinis fuisse filias, Cypriorum carminum author scriptum reliquit. Sacrantur illis virgines, quæ eodem quod deæ cognomine Leucippides nominantur: Et alterum quidem signum cum è sacris virginibus vna exornandum suscepisset, nouam amota vetere faciem reposit: Idem verò factura etiam in altero per visum in quiete deterrita est. E templi Lacunari pendet ouum tæniis religatum, illud esse memorant, quod Le-

da peperit. Intexunt ei, qui Amyclis est, Apollini quotannis mulieres tunicam: quòque intexunt loco, eam officinam, Tunicam appellant. Prope domus est, quam inhabitasset tradunt Tyndari filios, interiecto dein tempore, eam Spartanus tenuit Phormio. Ad hunc hospitem ornatu Castores venisse dicuntur, ac è Cyrene se venire simulantes, rogasse, ut hospitio se acciperet: Eam verò sibi cellam deposcisse, qua delectabantur maximè, dum inter homines ætatem agerent. At illum in quam mallet ædium partem diuertere eos iussisse, cellam illam vnam excepisse, quod filia virgo in ea habitaret: Postero die & virginem, & eius famulatum omnem euauisse: In eo tantum cubiculo signa Castorum, & mēsam, ac super ea laferpicij fruticem reppererunt. Hæc ita euenisse memorant. A Tunica ferè ad portas eunti heroum est Chilonis sapientiæ nomine clari hominis, & Atheniensis herois vnus de illis qui cum Doriëo Alexandri filio in Siciliensem Coloniam classem traiecerunt. Deducendæ verò Coloniam ea fuit causa quòd Erycinum agrum ad Herculis posteros, non ad eos à quibus tenebatur Barbaros pertinere putabant: Herculem enim aiunt cum Eryce con-

gressum, propositis certaminis conditionibus, ut si ipse vicisset Erycis finibus portaretur: sin victus esset, Geryonæ boues illi concederet. Egerat siquidem eas præse nantes in Siciliam Hercules, mox ipse transmisit ad Eleum Cyphum, ut ibi gregem cogeret. Verum non eadem qua Herculem, multo post Doriæum Anaxandridæ filium dii sunt benevolentia persecuti: Erycem enim Hercules occidit: Doriæus ab Egestæis est cum exercitu prope ad interuentionem deletus. Lycurgo etiam Legum suarum latori tanquam deo templum Lacedæmonij erexerunt. Est in postica templi parte Eucosmi Lycurgi filij sepulchrum, iuxta aram Lathriæ & Anaxandræ: Fuerunt hæ sorores geminæ, quas vxores duxere Aristodemi filij, cum ipsi itidem gemini essent, Therlandri filix, nepes Agamididæ, qui regnauit in Cleestonæis, quique ex Cresippo Herculis atnepote genitus est. Ex aduerso templi monumentum est Theopompi Nicandri filij: Eurybiade etiam eius, qui Lacedæmoniorum triremibus præfuit, cum ad Artemisium, & Salamina classe cum Persis pugnatum est: Et Astrabæi (sic enim appellatur) heroicum monumentum. At vicus is, quod

Limnæum dicitur, Orthiæ habet Dianæ templum: Deæ signum illud fuisse aiunt, quod è Taurica Orestes, & Iphigenia sustulerunt: Deportatum illud intra fines suos Lacedæmonij affirmant, quippe qui & regem suum agnoscunt Oresten: Atque id mea sententia multo est probabilius, quàm quod Athenienses vulgarunt. Qua enim de causa Braurone Dianam reliquisset Iphigenia? Vel cum mœnibus excederet Athenienses, cur eam in naues non imposuissent? An cum adhuc adeo illustre sit Tauracæ Dianæ nomen, ut Cappadoces cum Euxini accolis, penes vtram sit gentem eius deæ signum, inter se certent: Et Lydi etiam ipsi, apud quos Anaitidis Dianæ nobile sanum est, rem controuersam faciant, signum tam celebre Athenienses commissuri fuerint, Persis ut prædæ esset? Quod enim Braurone fuit, Susa prius asportatum, Seleuci deinde concessu, hac ætate habent Laodicenses è Syria. Et Dianæ quidem Orthiæ signum quod apud Lacedæmonios est, esse illud ipsum, quod Barbaris adeptum est, satis perspicua sunt indicia: Primùm, quod Astrabæus, & Alopecus Irbi filij, Amphisthenis nepotes, pronepotes Amphiclia

Agidis abnepotes, simulachro reperto statim mente capti sunt: Deinde quod Limnatæ in Spartanis, & Cynosuræses, quinq; Mesoæ, & Pitane venerant, dum sacrum deæ facerent, ad iurgium, & rixam, mox etiam ad cædes conuersi sunt: Cùmque ad ipsam aram occidissent, reliquos subita morbi vis absumpsit. Inde oraculum acceptum est, aram eam humano sanguine aspergi oportere: Quare cùm ante sorte duceretur imolandum, sacri ritum Lycurgus ad puberum plagas transtulit, quo fit ut hoc etiam ritu nihilo ferè minus sanguine humano ara imbuatur. Sacris præest fœmina, ea tantisper dum cæduntur pueri, signum præfert, quod est alióqui propter breuitatem leuissimum. Verum si, quibus cædendi negotium datum est, cum quopiam eorùm qui cæduntur epheborum, vel ob speciem, vel ob natalium claritatè agant parcius, tunc eo usque signum aiunt graue fieri, ut sacerdos illud sustinere nequeat. Quod ubi animaduertit, in cædentes scilicet causam cõfert, seque eorum culpa queritur onere operi. Adeo est ei signo è Taurica tralatitium, hominum sanguine lætari. Eandè sanè deam non Orthiam modò, sed Lygodesmiam etiam nominant, quòd in Lygorum (viticis id genus) fruticeto reperta sit.

fit. Sic erat autem vitæ undeunque incincta, ut nihil à recto statu declinaret. Unde de Orthiæ nomen inditum: A Dianio non lóge abest Lucinæ, ædificatum sanum illud, & Lucinæ dedicatū ex oraculo Delphico memorant. Lacedæmonij arcem in excelsò extructam loco, uti Cadmeam Thebani, aut Argiui Larissam non habent: Sed cum in vrbe multi sint colles, eorum eminentissimum arcem appellant. In eo Mineræ ædès est, cui Poliuchus, & Chalciaecus cognomen. Eius ædificationem Tindæreus orsus est, eoque mortuo eius liberi opus ad fastigium perducere aggressi sunt, destinatis in eam ex ædificationem Aphidæorum manubiis: Verum illis fato suo oppressis, multis post annis Lacedæmonij, & Mineræ dũlubrum, & eiusdem deæ signum ex ære fecerunt. Opifex fuit Gitiadas homo indigena, qui & cantica fécit Doricis modis, idèmq; in ipsam deam hymnum. Expressæ ibidem sunt multæ de Herculis ærumnis, multi etiam eiusdem herois voluntarij, & feliciter quidem suscepti labores. Castorùm cum alia facta, tum verò Leucippi filiarum raptus, Vulcanus matrem è vinculis eximissè. expositum est à me, qualia hæc fuisse dicantur, in eo, qui de Articis rebus est, libro.

Perseo etiam in Africam cōtra Medusam mouenti dant Nymphæ casidem actalaria, quibus in sublime feratur. Elaborata etiam sunt quæ ad Mineræ natales pertinent: Præ cunctis verò illis operibus magnitudine, & specie præstant Amphirite, & Neptunus. Est ibidem post hæc, Mineræ Erganes templum. In porticu ea, quæ in Merridiē excurrit, delubrum est Iouis Cosmetæ cognomēto, & ante ipsum Tyndarei monumentum: At quæ in Occasum procedit, habet aquilas duas, quibus Victoriæ singulæ vehuntur: Lyfandri donum, cum duplicis victoriæ monumentis, de victo scilicet Antiocho, Alcibiadis gubernatore, & oppressis Atheniensium triremibus apud Ephesum: Tum verò eorundem Atheniensium classe ad Aegos flumina deleta. Ad lauam Chalciæci, Musarum ædem dicarunt, quòd Lacedæmonij in prælia exeunt non ad tubæ cantus, verum ad tibiarum modos, & lyræ cantiunculas. In postico Chalciæci, ædes est Veneris Area, idem prope est ac si Martiæ dicas: Signa sunt eius tam vetusta, quàm alia quæuis in Græcia. In dextera Chalciæci parte, Iouis ex ære signum factum est, omnium, quæ ex eadem sunt materia vetustissimū: Neque enim vna, & eadem fuit vniuersi operis

operis fabricatio, sed particulatim mēbra excusæ, inter se deinde sunt aptè clauis confixæ, atque ita ne dissolui possint coagmentatę. Fecisse aiunt Learchum hominem Rhegynum, quem Dipœmi, & Scyllidis nonnulli, alij ipsius Dædali discipulum dicunt fuisse: In eo tabernaculo, quod mulieris Scenoma vocitant, effigies quædam, quam Euryleonidæ Lacedemonij, qui bigis in Olympicis vicerit, esse dicunt: Ad ipsam Chalciæci aram duæ sunt imagines Pausaniæ illius, qui imperator Plateæ se prælium commisit. Quæ verò eius fortunæ euenta fuerint, quòd satis nota omnibus sunt, in præsentia non commemorabo. Possunt præterea ea cognoscere, qui velint, ex iis, qui de illis accuratissimè scripserunt. Audiui autem de Byzantio homine, cum diceret, prodicionis reum factum: solum ex omnibus, qui ad Chalciæci confugissent, impunitatem non meruisse: neque verò aliã ob causam, quàm quòd cædis piaculum eluere non potuisset. Is enim cum Hellepontum Spartana, & sociorum classis imperator castra haberet, virginis Byzatiæ cupiditate incensus est: Cum verò prima nocte, quibus negotium datum erat, Cleonice ad eum perduxissent (idenim erat puellæ nomen) somnum

num iam capiens, repente strepitu est excitatus: Forte enim illa accedens accensam lucernam deiecerat, ibi Pausanias, qui suorum de Græcia prodenda sibi consiliorum conscius perpetua animi conturbatione, & pauore agitari solitus erat, perterrefactus, virginem acinace transfuerberat: Hoc illud fuit facinus, cuius fraudem nunquam effugere, nullis expiationibus, nullis Absolutori Ioui deprecationibus susceptis, cum in Arcadiam etiam ad Lustratores eos, qui Psychagogi, id est Animorum curatores appellantur, Phygaleam venisset, luere potuit: Dedit itaq; ille Cleonica meritas pœnas: At Lacedæmonij Delphici Apollinis iussu æneas & imagines posuerunt, & genium venerantur Epidoten nomine, averti ab eo interpretantes omnem numinis offensionem, quæ ex contempta Pausaniæ deprecatione existere potuerit: Prope Pausaniæ statuas est Ambologæ Veneris, quod est ac si dicas Senectutem retardantis simulachrum ex oraculo dicatum: Sua etiam sunt Somno, & Morti: esse verò germanos, ex Homeri, qui in Iliadè sunt, versibus, creditur. Euntibus prope ad Alpium, id vici nomen, Mineræ est Ophthalmitidis ædēs, dedicatam à Lycurgo ferunt: Nam cum alter-

rum

rum ei oculum excussisset Alexander, cui ab illo latæ leges minime placebant, in hunc vicum confugit: Vbi Lacedæmoniorum concursu seruatus, quo minus & alterum oculum perderet, Ophthalmitidi Mineræ templum fecit. Hinc progressis Ammonis templum est, ac Libyco quidem oraculo omnium maximè vsos constat Lacedæmonios: Quin & Lyfandrum Aphytin in Pallene oppidum oppugnantem per nocturnum visum monitum ab Ammone, melius Lacedæmonis euenturum si Aphytæos desissent bello vexare, & obsidionem soluisse, & Ammonis religiosius colendi authorem fuisse tradunt. Venerantur certe Ammonem Aphytæi cultu nihilo minore quàm Ammonij ipsi in Libya. De Cnagia verò Diana, hæc sunt memoriæ prodita: Cnagea hominem indigenam ad oppugnandum Aphidnam cum Castore, & Polluce venisse: In pugna verò captum, & venum sub corona in Cretâ missum: seruitutem ibi seruisse, vbi fuit Cretensibus Dianæ fanum. Verum, exacto temporis curriculo, effugisse illum, & vnâ ipsam Dianæ sacerdotem, deæ signo ablato: inde extitisse deæ Cnagiæ cognomen. Sed enim Cnageum hunc in Cretam alio ego casu, quàm quo dicunt Lacedæmonij,

A

venisse crediderim, quippe qui neque pugnam commissam ad Aphidnam puto, eum eo tempore Theseus in Thesprotis detineretur: Neque in eius officio essent Athenienses, siquidem erant illi in Mnesthei partes multo propensiores. At qui neque facto praelio veri satis fuerit simile, quenquam de iis, qui vicerat, captum: Praefertim verò cum tam longo intervallo superiores discesserint Lacedaemonij, ut ipsam etiam Aphidnam ceperint. Verum hactenus de his satis quidem multa. A Sparta Amyclas venientes excipit Tiasa amnis, nomen ei à Tiasa puella Eurota filia. Proxima anni est Gratiarum aedes Phannæ, & Cletæ, quæ sunt Alcmanis verbis nobilitata: Lacedaemona putant gratiis ædem eam dedicasse, nomina etiam imposuisse. Inter illustria opera, quæ Amyclis visuntur, columnæ insitit Aeneas Quinquertio, qui in Olympia victor declaratus, accepta corona statim è vita excessit. Eius itaque illic est effigies, & ænei tripodes. Nam decem alios antiquiores esse aiunt eo bello quod cum Messeniis gestum est: In eorum primo stat Veneris simulachrum. Dianæ in altero, cum ipsi tripodes, tum quæ sunt in his operis superuacanci, Gitiadas fecit. Tertius est

ab

ab Aegineta Callone factus, in eo Proserpina insitit. At Parius Aristander, & Polycletus Arguius: Fœmionam ille cum lyra, Spartam scilicet ipsam: Hic Venerem, quæ ad Amyclæum vocatur, fecerunt. Præstant hi tripodes cæteris magnitudine, & de victoriæ ad Aegos flumina manubiis dedicati fuerunt. Bathyclis verò Magnesi, qui sellam Amyclæi fecit, sunt opera dona etiam reliqua, quæ sellæ addita sunt, Gratia, & Leucophrynes Dianæ signum. A quo verò Bathycles hæc artem didicerit, vel quo Sparta regnante illa elaboravit, nihil est necesse hoc loco commemorare. Sellam ipsam ego vidi, quare eius iam omnem ornatum literis mandabo. Sustinet eam à fronte, & à tergo Gratia duæ, & Horæ toridem: In læva parte Hydra spectatur, & Typhona: In dextera Tritones: Quod si quæ aduentitia sunt singula exactius confecer, facile nimis multum iis, qui hæc legerint, negotij exhibuero. Sunt multa alioqui acutius coniciendi non obscura. Taygeten Atlantis filiam, & eius sororem Alcyonem asportant Neptunus, & Iupiter. Insculptus est Atlas ipse, & Hercules cum Cyenopugna: Centaurorum prætereà apud Pholium pugna. Iam verò quare Mino-

372 PAVSAN. LACON. SIVE
taurum ita fecerit Bathycles, vt vinctus
trahi à Theseo viuens videatur, non sanè
nouit. Est in eadem sella Phæacum cho-
rus, & Demodocus cantans: Persei etiam
in Medusam facinus cernitur. Vt mis-
sum verò faciam Herculis cum Thurio
gigante certamen, Tyndari cum Eury-
to, visitur illic Leucippi filiarum raptus:
Liberum patrem in cœlum portat Mer-
curius: Minerua Herculem deducit de cœ-
litibus vnum in posterum omne tem-
pus futurum: Iam Peleus Achillem Chi-
roni alendum tradit, qui doctor etiam
eiusdem, & magister fuisse dicitur: Ce-
phalus ob formæ præstantiam rapitur ab
Aurora: Harmoniæ nuptias donis cele-
brant dij: Venit in operis partem Achil-
lis cum Memnone dimicatio: Diome-
den præterea Thraciæ regem Hercules,
& ad Euenum anem Nessum interfici-
cit Mercurius deas in iudicium ad Ale-
xandum deducit. Ad hæc Adrastus, &
Tydeus pugnam dirimunt, in quam de-
scenderant Amphiarus, & Lycurgus
Pronactis filius: Tum Iuno Iò Inachi
filiam iam bouem factam aspicit: At
Minerua insectantem Vulcanum fugi-
tat: Inter hæc est Herculis in hydram,
quo ordine gestum est, facinus: Idem
etiam

etiam Hercules Plutonis canem raptat.
Anaxias, & Minafinus equis vterque insi-
dent: Megapenthes, & Nicoftratus Mene-
lai filij, eodem vehuntur equo: Belleroph-
ontes Lyciæ monstrum conficit: Hercu-
les rursus Geryonæ boues abigit: In selle
superiore margine vtrinque Tyndari fi-
lij equis insident: Infra eos equos Sphin-
ges, supra feræ decurrunt: Pardus contra
Castorem: in Pollucem verò Leçna. Sum-
ma solij tenet Magnetum chorus, quòd
scilicet Bathyclem in solio elaborando iu-
uerunt: Interiora illa sunt propè Tritones,
apri Calydonij venatio: Hercules actoris
filios trucidat: Calais, & Zetes à Phineo
Harpas arcent: Visuntur Helenam rap-
ientes Pirithous, & Theseus: Hercules
leonem strangulat: Tityon Apollo, & Dia-
na sagittis configunt: Herculis etiam cum
Oreo centauro pugna, & Thesei cum Mi-
notauro expressa est: Herculis rursus cum
Achellòo lacta, quæque de Iunone suo fabu-
lis prodita: vinctam scilicet à Vulcano fuis-
se: Ludi deinde, quos patri fecit Acastus:
Quæ de Menelao, & Aegyptio Proteo in
Odyssæa commemorantur: Postremò verò
Admetus ad currum aprum: & leonem
iungit: Troiani Hectori inferias mittunt:
Solum ipsum, ea parte, qua Deo sessio

parata est, non illud quidem æqualiter planum, verum sedilia habet multa, atque inter ea satis ampla interualla: Medium omnium latissimè patet: ibi simulachrum collocatum est: Qua id magnitudine sit, nemo, quod sciam, compertum tradidit: Quantum coniectura assequi possis haud breuius cubitum xx x. videatur. Non fuit eius opifex Bathycles: Est enim priscum, & sine arte factum, nempe quod præter os, manus, & imos pedes, cætera æneæ columnæ perfimile sit: Capite galeam, lanceam manibus, & arcum præfert: Simulachri basis aræ formam habet: Sub ea Hyacinthum sepultum tradunt, & in Hyacinthiorum celebritate, priusquam sacram Apollini faciant, per æneum hostiolum, quod in aræ læua parte est, inferias Hyacintho mittunt: In ea basi insculpta sunt, hic Biridis, illic Amphitrites, & Neptuni signa: Tum verò Iupiter, & Mercurius inter se colloquētes. Prope assistit Liber pater, & Semele: Huic proxima Inò. Sunt in eadem siue basi, siue ara, Ceres, Proserpina, Pluto: Vnà cum his Parca, & Horæ, & illis adiunctæ Venus, Minerua, Diana: In cælum autem hæc tollunt Hyacinthum, & sororencius Polyboean, quæ è vita virginem decessisse narrant: Atque

illud

illud quidem Hyacinthi signum cum barbula est: Nicomedentis Nicias eximia illum forma fuisse scriptum reliquit, cum de Apollinis in illum amore quiddam inueneret. In ea ipsa ara Hercules locum suum habet, hunc ipsum etiam Minerua, & alij di in cælum deducunt: Ibidem & Thestij filia sunt, Musæ, & Horæ. De Zephyro verò, & quemadmodum ab Apolline sit Hyacinthus imprudenter peremptus, longè se fortasse aliter quàm vti exponitur res habet: Perinde verò fuisse censeatur, ac vulgatum est. Amycla à Dorientibus deleta vici iam formam habet.

Insignia illic sunt Alexandræ templum, & simulachrum: Alexandram quidem Amyclæenses Cassandram Priami filiam esse dicunt. Est ibidem Clytemnestræ effigies, & Agamemnonis statua, quo loco eiusdem credunt fuisse monumentum. Venerantur horum locorum incolæ præ cæteris Amyclæum, & liberum, cognomento Psilaneum appellantes, appositè illi quidem mea sententia, Psila enim Dorientes, pinnas nuncupant, nam vinum homines perinde ac aues pinnulæ, incitat & subleuat. Altera ab vrbe Therapnen ducit via: In ea signum est Alexæ Mineruæ, & antequam Eurotam transeas, paulum supra ripam

A 4

Iouis Opulenti sanum monstratur. Vbi trāsieris templum videas Corylei Aesculapij, quod Hercules dedicauit, deoꝝque id cognominis incidit à vulnere sanatus, quod in pugna priore contra Hippocoontem, eiúsque liberos in Coryle, idest coxendice, acceperat. Maximè verò eorum, quæ in hac via extant, operum, priscum est Martis sanum. Eiusdem dei ad viæ laeuam, quod visitur simulachrum, è Colchis à Castore, & Polluce deportatum ferunt: Theretam cognomine appellant, de nutricis Therús nomine. Verum ipsam etiam fortassis nomen Colchicum est, neque enim Græci vllam norunt Therú Martis nutricem: Mea fert opinio, non esse à nutrice hoc Marti cognominis, sed à feritate, quod bellicosum hominem cum prælium iam ineat nihil mite præ se ferre oporteat. Proinde ac de Achille dixit Homerus.

Utque leo toruum aspexit,

Therapne à Lelegis filia nomen accipit. In ea Menelai delubrum est: Eo in loco Menelaum, & Helenam educatos tradunt: At Rhodij Lacedæmonijs neutiquam assentiuntur: Aiunt enim Helenam Menelao mortuo, errante etiam num Oreste, à Nicostrato, & Megapenthe pulsam, ad Polyxæ Tlepolemi vxorem, cognatam suam

Rhod

Rhodom venisse, fuisse verò & ipsam Polyxæ Argiuam, quæ cum ante multo cum Tlepolemo fuisset, virum in exilium secuta est. Ac tunc quidem in sulę imperasse, suscepta paruuli filij tutela. Hanc itaque Polyxæ vlcisci Tlepolemi necem volentem, vbi in potestatem Helenam habuit, immisisse in eam lauantes ancillas furiarum ornatu, quæ illam comprehensam, cum ad arborem suspendissent, laqueo necarunt. In eius rei memoriã dedicasse Rhodios Helenę Dendritidis sanum. Quæ verò de Helena Crotoniatæ vulgarunt assentientibus Himæreis ea iam commemorabo. Est in Euxino circa Nili hostia in insula Achilli sacra, cui Leuce nomen. Patet ea stadium xx. ambitu, syluis vndique condensa, & cum feris, tum mitibus bestiis referta. In ea Achillis delubrum, & simulachrum est. Nauigasse in eam primus omnium Crotoniates Leonymus dicitur. Cum bellum enim inter Crotoniatas, & Locros in Italia gereretur ac Locri ob eam, quæ ipsis erat cum Opuntiis, propinquitatem, Aiacem Oilei filium, eius ductu, & auspicijs prælium commissuri, inuocassent, Leonymum Crotoniatarum ducem in eam hostilis acie partem impressione facta, quam cū imperio obtinere Aiacem audierat, vul-

A 5

nus aiunt in pectore accepisse. Ex eo cum vehementer laboraret, Delphos opem ab oraculo imploratum venisse: Responsum verò tulisse, si in Leucen insulam profectus esset, Aiacem ei vulneris remedium monstraturum. Cum verò iam sanatus domum revertisset, commemorasse Achillen se, Aiacem Oilei filium, & Telamonis item Aiacem vidisse: cumque illis unà Patroclum, & Antilochum: Et Achilli quidem nuptam Helenam: Mandasse eam sibi ut Himeram appulsus, nuntiaret Stesichoro oculorum calamitatem ob Helena ei iram accidisse: Ex eo factum ut carmen, contrario argumento, quàm Palinodiam vocat, Stesichorus fecerit. Ad Therapnen, fontem sum conspicatus Messeiden: cum non desint tamen è Lacedæmoniis qui non hunc, sed fontem eum, qui ætate hac Polydeucea nuncupatur, Messeiden à priscis vocatum affirmant. Est verò Polydeucea fons, & Pollucis sanum, ad eius viæ dexteram, quæ Therapnen ducit. Non procul à Therapne Ephœbeum est, & in eo Castorum delubrum, quo in loco puberes sacrum Enyaliō bellico numini faciunt. Non multum hinc abest Neptuni templum cognomento, quòd terra in eius potestate sit, Græuchi. Ab eo Taygerum

getum versus procedenti vicus est, Alestias nominant, quod est ac si Pistorium dicas. Eo in loco molam primum omnium reperisse, & fruges molere docuisse Myleta Lelegis filium tradunt. Vbi verò amnem Phalliam traieceris, recta Amyclas contendenti, Pharis olim vrbs in Laconico agro habitabatur. A Phellia abeuntibus ad dexteram via est, quæ ad Taygeton ducit. In ea planicie Iouis Messapei sanum est: Id ei cognominis inditum tradunt de sacrificuli nomine. Iam verò à Taygeto vicus excipit, ubi olim Brisear vrbs incolebatur. Extat Liberi patris templum & signa quædam sub diuo relicta. Nam quod intus est, solis fas est mulieribus aspicere: Solæ enim mulieres in opero sacra faciunt. Taygeti vertex supra Bryseas Taletum sustinet: Sacrum Soli appellant: Ibi & alias hostias, & equos Soli cadunt: Idem autem sacrum & Persis patrium esse nouimus. Non procul à Taletō saltus est qui Euoras dicitur. Is & ferarum alia genera, & in primis syluestres capras alit. Facit verò qualibet sui parte Taygetus venatoribus luculētam caprearū, aprorum, ceruorum, & vrsorum copiam. Quod interest spacij inter Taletum, & Euoram, Theras nuncupant. Ab ipsis Taygeti iugis modū

modicè distat Cereris delubrum, cui cognomen Eleusiniæ in eo occultatum memorant Herculem ab Aesculapio curato vulnere. Est ibidem & Orphei signum positum, Pelasgorum opus fuisse aiunt. Equidem & alios hosce, quæ illic sunt, sacrorum ritus noui. Ad mare oppidum fuit Helos, cuius est apud Homerum in enumeratione nauium mentio.

Quisque mari vicinum Helos, & quis patria Amycla.

Huc deduxit Coloniam Helius Persei liberum natu minimus. Postea Dorientes per obsidionem sunt oppido poriti, ex quo primum publici extirere Lacedæmoniorum ferui, qui sunt à loco Ilotæ nuncupati. Obtinuit deinde vsus, vt cæteri etiam, qui ad seruitiorum numerum accessissent, quantum Messenij vti priores illi non essent, Ilotæ tamen & ipsi appellarentur, quemadmodum & Hellas, ab Hellade quæ fuit olim Thessaliæ pars, Græcorum vniuersa natio dicti. Ex eo ipso oppido, quod Helos diximus vocari, Proserpinæ simulachrum statis diebus in Eleusinium deportant: Ab Eleusinio stadia xv. distat, quod Lapithæum appellant à Lapitho homine indigena. Est verò & ipsum in Taygeto, propè que abest Derrhion, vbi sub diuo

Dian

Dianæ signum Derrhiatidis: Proximum fontem Anonum nominant. A Derrhio ad stadia circiter xx. Arplea sunt ad campos vsque pertinentia. Iam verò à Sparta in Arcadiam recta contendentibus monstra se Mineræ cognomento Paræ signum sub diuo. Dehinc Achillis sanū est, quod recludi religio est: At puberibus omnibus quotcumque in Planetum pugnaturi descendunt, solenne est Achilli ante pugnam rem diuinam facere. Aedificasse sanum dicunt Spartani Præcen nepotem Pergami eius, qui è Neoptolemo est genitus. Progressis paulo longius est Equi monumentum, quo in loco Tyndareus dicitur conuocatis Helenæ procis, super execti equi testibus iusurandum concepisse, cuicumque Helena desponsaretur, armis se illius iniuriam, si à quoquam nuptiæ illæ violatæ fuissent, vindicaretur. Cum hoc illos sacramento adgisset, equum eo ipso in loco defodit. Prope absunt pilæ septem, priscorum opinor, ritu erectæ, quas errantium v. i. stellarum signa esse aiunt. Iuxta viam Craniij lucus est cognomēto Stemmacij. Est & Mysiæ Dianæ delubrum: Abest ab vrbe stadia circiter xx. Pudoris simulachrum: Icarij domum esse ferunt, & hanc celebrant dedicatio-

nis

nis causam. Cum Icarus Vlysi Penelopis nuptum dedisset, Vlysis animum tentavit, nunquid Lacedæmone domicilium habere vellet: Quæ spes vbi hominem fefellit, filiam orare coepit, ne se desereret, atque ut secum permaneret. Quia & Ithacam iam proficiscentem in curru profecutus multis eam sollicitabat precibus: Vlyses tandem victus hominis importunitate, puellæ optionem dedit: vel se ut sequeretur, si id mallet, vel cum patre Lacedæmonem rediret: Ibi illam aiunt nihil sanè respondisse, sed faciem tantum velasse, Icarium cum sibi probè nosse videretur, quid illa animi haberet, ut cum Vlyse abiret, permisisse. Signum verò Pudoris ea in viâ parte dedicasse, quo Penelope, cum faciem velavit, peruenerat. Qui stadia ferè x. procefferint, ad Eurotam amnem accedent, qui prope ad ipsam viam decurrit. Ibi Ladæ monimentum est, qui pedum celeritate suos omnes æquales vicit. Is in Olympicis ludis de longiore curriculo est coronatus. Atq; inde, uti ego opinor, post victoriam huc reportatus, cum diem suum obisset, supra militarem viam humatus est. Cognominem verò huic alterum, qui & ipse victor, non tamen de longiore curriculo, verum de stadio, est renunciatus,

Achi

Achium ex Aegio fuisse, Eleorum de iis, qui ex Olympia victores discesserunt, commentarij testantur. Hinc Pellanam versus contendentibus vicus est, cui Characoma (acsi Vallum dicas) nomen. Proxima prisca temporibus fuit Pellana vrbs, in qua Tyndareum habitasse tradunt, cum è Sparta Hippocoontem, eiusque filios fugiens excessisset. Hic, quæ conspicerentur digna, Aesculapij fanum, & Pellanida fontem vidi: in eum fontem virginem aquam haurientem concidisse narrant, eius verò capitis velamen in alio fonte, cui Lancea nomen, repertum. Abest à Pellana stadia ferè centum: agri pars ea, quæ Belemina dicitur. Locus est maximè irriguus, quem nempe Eurotæ aqua interluit: Multis certe, ac perennibus scater fontibus. Quæ verò ad mare prope Gythion descenditur, vicus est Lacedæmoniis, cui Crocæ nomen: In ea lapidicinæ perpetuo, ac nusquam interrupto saxo. Caduntur inde lapides fluuialibus, haud absimiles, qui cælo sanè non nihil repugnant, elaborati tamen & expoliti, suam habent in deorum cellis exornandis gratiam: Multum iidem & piscinis, & aquarum ductibus afferunt decoris. Stat ante vicum lapide elaboratum Crocææ Iouis simulacrum.

chrom

Chrú: Proximè ad lapidicinas Castores ex ære. A Crœceis diuertens ad dexteram de recta quæ Gythion ducit, ad oppidulum venias quæ vocantur Aegyæ: Id esse putant quod Homerus carminibus Augeas appellat: Est eo in loco stagnum quod Neptuni dicitur, in eius fermè ripa eiusdem delubrum dei, & simulachrum. E stagno pisces metuunt extrahere, quod qui eos ceperint ex hominibus in pisces mutari dicunt. Ab Aegij distat Gytheum stadia xxx. Maritima tenent. Eleutherolacones, sic nempe ij appellantur, quos Imperator Augustus Spartanorum dominatu liberauit. Mari verò tota incingitur Peloponnesus, parte ea excepta, vbi Corinthiorum Isthmus est. Fert autem Laconicum mare conchylija, ex quibus ad infesturam vestium purpura comparatur, nobilitate solis iis, quæ in rubro mari capiuntur, inferiora. Vrbes quidem Eleutherolaconum xviii. extant, quarum prima ab Aegij descendētibz est Gytheum, deinceps Teuthrone, Las, Pyrrichus, ad Tœnarum Cenopolis, Oetylos, Leustra, Thalamæ, Alagenia, Gerenia, & ad mare propius multo vltra Gytheum Afopus, Acræ, Bœæ Zarax, Epidaurus Limeræ, Brasæ, Geronthræ, Marios: Atque hæc quidem

quidem reliquæ sunt Eleutherolaconum vrbes, cum ante quatuor & viginti fuissent. Ceteræ, quas iam persequar, in curias eas descriptas esse, sciat qui hæc leget, quæ Spartana ciuitate continentur, quæque cum eo censentur, neq; suis legibus vtuntur, vti quæ iam enumeratæ sunt: Gytheatæ nemini omnino mortalium origines suas acceptas referunt, sed Herculem, & Apollinem, memorant, cum in certamen de tripode descendissent, iam lite dirempta, oppidum communi ope, atque consilio condidisse: Quare in foro sua sunt ipsis posita simulachra. Proximè est Liber pater, & in diuersa fori parte Apollo Carnias. Est item Aesculapij ædes cum æreo signo, sine lacunari: Tum deo dicatus fons, & Cereris sacrosanctæ delubrum: Ad ea Neptuni Gœauchi signum: Quem verò Gytheatæ senem nominant, & in mari habitare dicunt, Nereæ esse coniugio: Et è versibus illis Homeri, in quibus Thetidi sermonem tribuit, nomen hoc duxisse interpretor.

*Vos agite interea ponti vada lata subite,
Visura equoremq; senem, & penetralia patris.*
Sunt hæc in regione portæ quæ Castorides nuncupantur. In arce Mineruæ ædes, & signum. A Gytheo stadia tria distat la-

pis, qui Ociosus dicitur, Orestem aiunt, cum ibi sedisset infania liberatum. Ex rei euentu lapis ille Iupiter vocatus est Cap-potes Doricæsum lingua. E regione Gytheo, Cranæ insula est, in qua Alexandrum rapta Helena, cum ea primum con-gressum Homerus dixit: Quare in con-tinentis terræ aduerso litore Veneris est Migonitidis ædes, quod est ac si Coniuga-lis dixeris: ac regio illa tota Migonium vocatur, templum quidem Alexandrum tradunt faciendum curasse: At Menelaus octauo fermè post Troiæ euersionem an-no, domum incolumis reuerfus, proximè ad Migonitidis, signum Theridis, & deæ Praxidicæ, quasi Vindicatricis dicas dedi-cauit. Libero verò patri supra Migonium sacer mons est, quem vocant Larysium: Eo in loco vere ineunte festos agitant dies. Sacri cum alias referunt causas, tum quòd ibi primum uiam maturam repererunt. Ad Gythei lauam stadia ad x x x. progressis in continenti terra mu-ri sunt Trinasi, sic enim appellatur locus ille, quem ego castellum non oppidum fuisse arbitror, ac nomen ei inditum à paruis insulis, quæ contra litus sunt nu-mero tres. A Trinaso stadia circiter L x x x. ruinae murorum absunt, Helos

vbi

vbi olim vrbs fuit. Jam stadia procul x x x. oppidum est maritimum Acriæ. Illic quæ spectentur digna matris Deum ædes, & è marmore signum: Et hoc quidem ope-rum omnium vetustissimum eorum, quæ extant apud Peloponnesios matri Deum dicata, prædicant, qui Acrias incolunt. Nam Magnesij qui in Sipyli parte ea sunt, quæ ad Aquilones conuersa est, super saxo, quod appellant Coddinum, signum eiusdem deæ habent, longè omnium anti-quissimum: Brotean verò illud Tantali filium fecisse perhibent. Acriæ Nico-clen Olympionicen ediderunt, qui binis ludis de cursu palmas v. tulit. Monu-mentum Nicoeli erectum est inter gym-nasium: & eam murorum partè, quæ cum portu coniuncta est. Ab eadem maritima parte supra Acrias ad stadia fermè c x x. absunt Geronthæ. Eam urbem cele-brem ante Heraclidarum in Peloponne-sum aduentum, Dorientes, quorum erat in potestate Lacedæmon, euerterunt: pul-sitque veteribus incolis. Coloniam deduxe-runt: Aetate quidem mea ciuitas hæc in Eleutherolaconum censum refertur. In ipsa via, quæ Geronthras ab Acriis iteri pa-gus est, qui Priscus dicitur. Geronthris Martis delubrum, & lucus. Sacra ibi fa-

B 2

ciunt anniuersaria, quibus forminis est interdicitum. Circa forum dulcium aquarum fontes sunt. In arce Apollinis aedes, & signi ex ebore caput, quod fuit reliquum unum cum verustiore templo, ignis aboleuit. At Marios, aliud Eleutherolaconum oppidum, à Geronthris distat stadia c. Priscum ibi est dis omnibus commune templum. Proximus lucus multis irriguus fontibus. Sunt & in Dianio fontes. Perennis quidem aquis æquæ atque alia regio Marios abundat. Pagus est supra oppidum Glypia, & hic interior à mari. Et ad alterum à Geronthris pagum Selinuntem nomine, via est stadium xx. Ab Acriis tam à mediterranea, quam à maritima parte stadia abest lx oppidum Afopus. In eo Romanorum Imperatorum templum, & supra oppidum stadia plus minus xlii. Aesculapij sanum est. Deum ipsum Philolaum nominant, quod est ac si Publicolam dicas. Ossa ea, quibus in gymnasio honos habetur, sunt illa quidem insigni magnitudine, hominis tamen fuerunt. Est & Mineruæ in arce aedes, cognomento Cyparissia. Ad imam arcis partem ruinæ sunt oppidi, quod Achiuorum Paracyparissiorum nuncupatur. In his item finibus est Aesculapij sanum: quod ab Afopo distat stadia lxxvii. regionem

regiunculam Hyperteleaton vocant. Excurrit in mare procul ab Afopo stadia c. c. promontorium, quam Asini maxillam nominant. Est in ipso Mineruæ templum sine signo, & recto, factum tradunt ab Agamemnone. Est & Cinadi monumentum, fuit & hic Menelai gubernator. Infra promontorium aperit se Bœiaticus sinus, in cuius extremo cornu Bœæ urbs est. Eius fuit conditor Bœus, unus de Herculis filiis. E tribus ciuitatibus, Etiade, Aphrodisiade, & Sida, colonia deducta: Illarum verò priscarum urbium duas in hunc sinum tempestate delatum Aenean dum in Italiam fugeret condidisse ferunt, & alteram de filia Etiadis nomine appellasse. Tertiæ à Sida Danaï filia nomen datum. Ex his ciuitatibus profugi, cum quærent ubi consistere, responsum acceperunt, Dianam quo loco urbem conderent monstratam: In terram expositis se lepus ostendit, quem secuti tanquam viæ ducem, cum ille se ad Myrtum recepisset, eo ipso in loco ubi myrtus illa fuit oppidum munierunt. Stirpem eandem nunc etiam colunt, & Dianam celebrant Seruatricem. In Bœensium foro Apollinis delubrum est, & alia in regione Aesculapij. Serapidis verò, & Iſidis fragmenta absunt Bœis: haud amplius stadia

VII. Ad læuam huc euntibus adstat Mercurij è marmore simulachrum. Et inter ruderera facile conspici potest Aesculapij, & Hygeæ templum. Contra Bœas Cythera sita sunt, ad Platanistuantem (ab ea enim parte ut minimum distat à continenti insula hæc) sed ad Platanistuantem promontorium, ab eo promontorio, quod in ora, Asini maxillam diximus appellari nauigatio interest stadium XL. Habent maritime Cytherorum Scandean nauale. A Scandea ad ipsa Cytherorum mœnia ascenditur stadium X. via. Est illic Vranix Veneris sanum, eorum omnium, quæ apud Græcos Veneri dicata sunt maxime priscum. Dæ signum cum armis est. A Bœis ad ea quæ supra Malean promontorium sunt, nauigantibus stagnum est, quod Nymbæum nominant. Prope Neptuni signum recto statu, & mari vicina spelunca, in qua dulcis aquæ fons. Frequens est locus circunquaque incolentium hominum multitudine. Malean præteruectis ad c. fere stadia, vicus est Apollini sacer, in ipsis Bœatarum finibus, cui nomē Epidelium. Quæ enim eo in loco visitur Apollinis effigies eadem est, quæ olim Deli dedicata fuit. Nam cum esset Delos torius olim Græciæ emporium, eaque sola religione munita,

contra omnes omnium iniurias, incolas tueretur, exortus est Menophanes quidam Mithridatis copiarum dux, qui vel suapte insolentia, vel regis imperio impulsus (homini enim ad pecuniam omnia referenti, facile diuina quæstu inferiora sunt) in insulam, cum murorum, tum armorum præsidio carentem, cum classe inuasit: Vbi & peregrinis qui illic tunc forte erant, & ciuibus cælis, negotiatorum pecunia direpta, donatiis compilatis, coniugibus Dæliorum, & liberis sub corona venditis, ipsam etiam urbem sola æquauit. In ea populatione Barbarorum quidem effugiem, de qua diximus, petulanter sede sua motam in mare abiecit: Ea maris æstu in Bœatarum fines delata, loco nomen dedit Epidelium. Verum dei iram neque Menophanes, neque Mithridates ipse effugit. Non multo enim post Deli calamitatem, cum in altum prouheretur, qui eius manus effugerant negotiatores, hominē occiderunt: Mithridaten verò coëgit deus ipse manus sibi consciscere. Cum amisso iam regno, à Romanis huc illuc pulsus nuspiam posset consistere: sunt qui illum dicant ab vno de Barbaris mercenarijs magni beneficij loco impetrasse ut se cõficeret. Hæc violati numinis pœnas impij homines de-

derunt. Finitima est Bœatis Epidaurus, ut
mera cognomento, abest ab Epidelio sta-
dia circiter c c. Esse verò eam coloniam
aiunt non Lacedæmoniorū, sed Epidaurio-
rum, qui intra Argiuorū fines sunt. Cum
enim Legati ab Epidauriis publice in Co-
on insulam ad Aesculapium missi, ad hęc
agri Laconici oram appulissent, somniis
quibusdam monitos, sedem eo in loco sta-
tuisse memorant. Quin anguē etiam quē
secum Epidauro abduxerant ē naui ela-
psum, in mare se demersisse, quare & vi-
sis per quietē, & eo prodigio adductos ibi
constitisse, & sibi oppidum communisse.
Extant quo loco se ē conspectu anguis eri-
puit, aræ Aesculapio dedicatæ inter spon-
te enatas oleas. Progressi ad dexterā sta-
dia circiter duo aquam videant, quæ Inūs
dicitur: Palus est parua, qua lata est, qua ve-
rò subsidit alte descendens. In eam festo
Inūs die solenne est panificia porricere, ea
si demergantur, secunda ei qui porregerit
promitti autumant, contra verò aduersa,
quoties illa aqua reiecerit. Eandē habere
portē dēdi vim dicuntur Aetnē mōtes Cra-
teræ: Abiiciunt enim in eas homines cum
sigilla argētea, & aurea, tum verò cuiusuis
generis victimas: Ea si absumperit ignis,
lata sibi nunciari: contra si regefferit, ma-
le euen-

le euenturum ei à quo illa missa fuerint
interpretantur. Prope viā, quæ Bœis ad La-
meran Epidaurum ducit, in Epidauriorū
finibus Dianæ Limnatidis delubrū est. Op-
pidum ipsum non procul à mari in emi-
nenti loco surgit: Quæ spectentur digna
illic sunt Veneris sanum, & Aesculapij, in
quo simulachrum marmoreū stantis habi-
tu: Tum in arce Mineruæ ædes, & ad por-
tum Iouis cognomento Seruatoris. Pro-
montorium in Pelagus sub ipsa vrbe ex-
currit, cui nomen Minoa Sinus qui hac in
parte portum efficit, nihil ille quidem à
cæteris differt maris in Laconia: latus ir-
ruptionibus. Litus quidem ipsum calculis
abundat, figura & colorum varietate spe-
ciosus. Ab Epidauro stadia ferme c. Zarax
abest, hæc ora portum habet valde appel-
lentibus idoneum, sed enim ex omnibus
Eleutherolaconum ciuitatibus hæc in pri-
mis magnis afflictæ est cladibus. Nam &
Cleonymus Cleomenis filius, Agesipoli-
dis nepos, hoc vñi Laconici nominis op-
pidū deleuit. De Cleonymo, quæ res postu-
lauit alio loco diximus. Ad Zaraca aliud
quidē nihil insigne est: In portus duntaxat
extremis finibus Apollinis delubrū est, &
simulachrū Citharā tenens. Hinc ad mare
stadia circiter lv. progressi, atq; inde ad

mediterranea reuerſis ſtadia prope x. Cyphantū, ſic enim populi illi ſunt appellati, ruinae ſe oftendunt. Et inter ea Stethæum Aefculapij fanū cum ſimulachro marmoreo. Eſt ibidē ſaliens frigidiffimæ aquæ è faxo prorūpētis: Atalanta à venatione ſiti laboratē, cū ſaxū illud cuspide percuffiſſet aquā eliciſſe ferūt. Braſiæ extremū hac in parte Eleutherolaconū ad mare oppidum eſt, diſtat à Cyphātibus ſtadia c. nauigatione. Incolæ eā ſermonibus vulgariū, quæ neutiquā alij Græcorū populi cōſtitētur. Semelen quidē Ioui Liberū patrē peperiffe, à Cadmo verò deprehenſam cū puero, recēs nato in arcam coniectā, eam arcam æſtūia ſtatā, in fines ſuos expoſitā: Ibi Semelen, quæ iam mortem obierat, à ſe magnifice ſepultam, ſuperſtitem puerum educatum: Eam fuiſſe cauſam, quod vrbs ſua, quæ ad illud vſquē tempus Oreatæ appellata fuerat, iam mutato vocabulo Braſiæ dicerentur, ſumpto nomine, ab arcæ in eam oram appulſu, quando ætate etiā noſtra quæ maris æſtū ad terram deferuntur, *ἐπιπύραται*, id eſt maris agitatione propelli à multis dicuntur. Addunt & alia huiuſmodi Braſiæ: Inò profugā in agrum ſuum veniſſe, ibi Liberum patrem alendum ſuſcepiffe: Antrum monſtrant, ybi illa infantem

enu

ēnutrierit, & campū appellant Bacchi hortum. Tempa illic ſunt Aefculapij vnum, Achillis alterum: Solennes etenim ludos Achilli faciunt. Eſt Braſiæ paruum, & molliter in mare excurrens, promontorium: In eo ſigilla pileata videas nihilo pedaliſibus maiora, non facile dixerim Caſtorūmne, an Corybantum ea nominibus ſanxerint. Tria certe ſunt ea figura, quibus quartū accedit Mineruæ ſimulachrū. Ad Gythiis dexteram Laſ eſt, circa mare ſtadia x. procul à Gythio xl. Habitat nunc oppidum in medio montium trium interuallo, Ilij: ſic enim ex ipſis vnum appellant. Hamæ, & Cnacadij: Priſcis quidem temporibus in Aſiæ montis vertice ſitum fuit, cuius hac ipſa etiamnum ætate ruinae monſtrantur, & ante muros ſignum Herculis, & de Macedonibus erectum trophæum. Pars fuit ea Philippi copiarū, cum in Laconia ille fines inuaſit. Palantes hi à cetero exercitu, digreſſi orā inſeſtā populationibus reddiderant. Inter eas ipſas ruinas tēplū extat Mineruæ cognomēto Aſiæ. Pollucē, & Caſtorē erexiſſe tradūt, quo tēpore è Colchica expeditione rēduces reuerterūt: Fuiſſe verò & Colchis Aſiæ Mineruæ fanum: Profeſtos quidē cum Iaſone Tyndarei filios ſatis habeo cognitum: Quod

verò

verò Mineruam Asiæ Colchi colant: id scilicet à Lacedæmoniis acceptum scribo. Prope urbem eam, quæ nunc incolitur aqua est, quam à colore Cagaconem nominant. Proximum illi aquæ gymnasium, in quo priscum Mercurij signum. In eo monte, quod Ilium diximus appellari delubrum est Liberi patris, & in summo iugo Aesculapij. In Cnacadio Carneus Apollo. A Carneo stadia plus minus x. x. abest vicus in terra ipsos iam fines Spartanorum, Hypsus nomine, ubi sunt Aesculapij, & Dianæ ædes, Daphnæe cognomento. Ad mare in promontorio Dianæ est ædes Diætynnæ, cui festos quotannis dies agitant: Ad dexteram promotorij exit in mare amnis dulcem potantibus aquam, si quisquam alius, fundens: Habet fontes suos in Taygero monte. Prope abest haud plus v. stadia in vico, cui Aræno nomen, Laë sepulchrum, & super monumento statua. Ab eo oppidum conditum tradunt incolæ, interemptum verò ab Achille, quem huc venisse credunt, cum à Tyndareo Helenam sibi deposceret. At enim verius quis dixerit Lan à Patroclo interfectum cum vnus hic fuerit de Helenæ procis: Nam Achillen Helenam nunquam petisse, vt leuè habeatur argumentum, quod in eo carmine, quo

illustres fœminæ enumerantur, nulla sit Achillis mentio: Homerus certe, in ipso fermè operis sui initio, Achillen scripsit, pro suo in Atrei filios studio, non Tyndarei sacramento vllò adactum, ad Troiam venisse. Iam verò idem poëta quo loco Iudox exponit, dicentem facit, Antiochum natu esse se grãdiorem Vlysses, ac ipsum Vlyssen dum quæ apud inferos viderat narraret Alcinoos, inter cetera videre se voluisse Piritthoum, & Theseum, viros ætate sua superiores: Et Helenam quidem à Theseo raptam scimus, quo fit, vt quadrare neutiquam possit, Achillem vnum de Helenæ procis fuisse. Progressi longius à monumento, fluuium videant in mare influentem, cui Scyras nomen, sine nomine ante fuerat: hoc verò nominis tum accipit, cum illum classe intrauit Pyrrhus Achillis filius, ad Hermiones nuptias è Scyro proficiscens. Trans amnem eum vetus delubrum est orsum ab ara Iouis. Interior à mari x. l. stadia à flumine, recedit Pyrrhichus oppidum, ab eodem Pyrrho Achillis filio nuncupatum non defuerunt qui dicerent: alij verò ab vno de Curetum deorum numero. Sunt etiam qui Silenum è Malea profectum, hic habitasse dicant. In Malea quidem educatum Silenum declarant

rant hi versus è Pindari cantico.

Ille Strenuus choreu,

Quem Maleæ civis & vir

Naidis aluit Silenus.

Quod verò Silenus Pyrrhichi sit nomine appellatus, nusquam dixit Pindarus, eius rei Maleæ incolæ authores fuere. In ipso Pyrrhichi foro puteus est, mōstratum sibi à Sileno aiunt, quòd si puteus is exaresceret, aquæ penuria valde laborarent. Habēt Pyrrhichij intra fines suos templum Dianæ Astrateæ, causa nominis, quòd Amazonum exercitum hoc aiunt in loco progrediendi finem fecisse: Et Apollinis eadem de causa Amazonij: Vtriusque dei lignea signa sunt: Dedicasse dicuntur fœminæ, quæ à Thermodonte venerunt. A Pyrrhicho ad mare descendentes Teuthrone oppidum excipit: Conditorem produnt incolæ Teuthrantem Atheniensem: Colunt hi præ cæteris dis Issoriam Dianam: Fontem habent Naiam. A Theutrone stadia procul c. l. excurrit in mare Tænarū promontorium, & infra portus Achillis, & Psamathus in ipso monte templum est speluncæ persimile, in cuius primo aditu Neptuni signum. Hinc Græcorum nonnulli versus prodiderunt ab Hercule Plutonis casem extractum, cum neque meatus omni-

no vllus per eam specum subter terram subeat, neque veri omnino cuiquam simile videri possit deorum vlla esse subterranea regna, quò animi cōueniant, è vita cum excesserint: Hecataus quidem Milesius rem non absurdam commentus est. In ea caaverna immanem, ac tetrum serpentem Lustrum habuisse, qui sit iccirco inferorum canis dictus, quòd quem morsu impetisset, subita eum veneni vi mori statim necesse esset. Eum serpentem ab Hercule ab Eurystheum pertractum. Homerus verò (is enim primus Ditis canem, quem Hercules extraxisset, appellavit) neque nomen ei proprium imposuit, neque de eius figura quidquam est fabulatus, vti de Chimara. Posteriores & Cerberum appellarunt, & cum cætera cani fecissent similem, tria dixerunt capita habere: Cum tamen Homerus vti homini familiare animal canem dixit, sic qui draco fuisset inferum canem appellasse videri possit. In Tanaro, & alia sunt sacra monimenta, & Arion Citharæus delphino insidens: De Arione quidem, & delphino, quæ audierat, retulit Herodotus, vbi res gestas Lydorum exponit. Ego sanè ad Emroselenem delphinum vidi, qui puero, à quo sanatus fuerat, cum à piscatoribus vulnus accepisset, quasi mercedem

dem curationis penderet, dicto se audientem præbebat, & eundem quocunque ille iussisset dorso transfuebat. Est in eodem Tanaro fons, qui nihil iam, quod cum admiratione intueamur, habet: Olim introspicientibus portus, & naues aiunt spectandas præbuisse: Aquæ miraculum illud femina quædam sustulisse dicitur, cum in ea pollutam vestem abluisset. Ab ipso promontorio mari stadia circiter x l. præteruectos, oppidum excipit Cenopolis, Tanarum ante appellatum: Est in eo Cereris fanum, & ad mare Veneris ædes, & eiusdem deæ stantis habitu signum è marmore. Illinc digressis stadia procul x x x. Tanari vertex, Thyrides, id est Fenestræ dicuntur, & Hippolæ urbis ruinæ monstrantur: Inter eas Mineræ Hippolætidis cellum extat. Non magno abest intervallo ciuitas Messa, & portus, à quo ad Oerylum stadia intersunt c l. Heros à quo ciuitas nomen habet, ortu Argiuis fuit, Amphianacte Antimachi filio genitus. Sunt in Oerylo quæ spectentur digna Sarapidis templum, & in ipso foro Carnei Apollinis simulachrum. Ab Oerylo ad Thalamas via in longitudinem stadia propè l x x x. patet: In via Inus fanum, & oraculum visitatur: In eo futura dormientes prouidentur.

Consul

Consulentibus enim per somniorum visa quæ opus est dea denuntiat. Erecta sunt ex ære signa in ea fani parte quæ sub diuo est, Paphia vnum, Solis alterum. Quod in delubro ipso est, non satis se illud aperte ostendit. Coronamentis omni ex parte velatum, ex ære & ipsum esse dicunt. Fluit è sacro fonte suavis haustu aqua, Lunæ nuncupant. Thalamatis Paphia non est utique patrium nomen. Distat à Thalamis stadia x x. Pephnos maritima ciuitas. Parua adiacet insula nihilo omnino ingenti saxo maior: Ei quoque Pephnos nomen est. In ea Castores primum in lucem editos Thalamata memorant, quod ipsum in cantico quodam suo dixisse Alcmanem in e certe non fugit. Enutritos quidem Pephni negant, sed à Mercurio Pellanam deportatos. In eam pusilla insula sub diuo ænea sunt ipsorum gemellorum sigilla, nihilo pedibus maiora: Ea & si hybernis undis vehemèter saxum verberatur. Loco tamen nihil mouentur, quod miraculo quidem est, & illud ferè haud multo minori, quod formicæ conspiciuntur vulgaribus albican te colore dissimiles. Eam insulam suorum fuisse olim finium cõtendunt Messenij: Ea propter gemellos ipsos, maiore se quàm Lacedæmonios pproximitate attingere. A

G

Pephno stadia x x. absunt Leuctra, quæ civitati nominis origo, non habeo dicere, quod si à Leucippo, vti Messeniis placet, Perieris filio nuncupata est, hoc illud esse arbitror, quod prædis cæteris Aesculapium colunt, cum Arfinoë Leucippi filia natum parent. Marmorea sunt cum Aesculapij ipsius, tum Iouis diuersa in parte signa. Aedes ibi erecta est Cassandra Priami filia, cuius simulachrum ab incolis Alexandræ nomine colitur. Sunt & Apollinis Carnei sigilla. Huic enim deo honorem, ritu eodem habent, quod è Lacedæmoniis Spartiarum. Leuctris in arce Mineræ templum, & simulachrum est: Cupidinis in ipso oppido ædes, & lucus, qui perenni aqua hyeme irrigatur: Folia vere ex arboribus quæ decidunt, ne exuberante quidem aqua aliò deferuatur. Quod verò in maritima Leuctrici agri parte, noui accidisse ætate mea, scribere non grauabor. Immissus in syluam ignis ventorum vi, magnum arborum numerum exussit. In ea tunc parte, quæ sitibus maximè erat denudata, repertum est Ithomæ Iouis signum ita locatum, vti quæ dedicantur locari solent: Eo maximè restimonia nituntur Messenij, dum Leuctra contendunt olim ad fines suos pertinuisse, Sed nihil omnino prohibet, quin vt præcis

etiam

etiam temporibus Leuctra Lacedæmonij tenuerint: Ab ipsis potuerint Ithomæ Ioui honores haberi. Cardamyle quidem, cuius fecit mentionem Homerus, vbi dona pollicentem Agamemnonem facit, Lacedæmoniis parer, cum à Messeniis eam seiunxerit Cæsar Augustus. Prope abest à mari Cardamyle stadia vii. Leuctris l. x. Est ad Cardamylem in ipso litore sacer Nerei filiarum lucus: In eum enim locum Nymphas è mari narrant produisse, vt Pyrrhum Achillis filium ad Hermiones nuptias sparta contendentem spectarent. In ipso oppido Mineræ ædes est, & Carneus Apollo, quem patrio Doriennum ritu venerantur. At quam urbem Enopen Homerus appellat, & ipsa Messenici nominis est: Facit autem nunc cum Eleuthero-laconibus, ætate nostra Geremiam nominant: In ea Nestorem sunt qui educatum dicant, alij verò huc confugisse capta ab Hercule Pylo. Geremiam Machaonis Aesculapij filij monumentum, & eiusdem religione nobile fanum visitur: Nam & ab ipso Machaone morbis hominum medelas monstrari putant. Sacram ei regiunculam Rhodon nuncupant. Simulachrum est ex ære statu recto: Caput corona velatur, quam Ciphon patria lingua vocant Messe-

404 PAVSAN. LACON. SIVE
 nij. Interfectum ab Eurypylo Telephi fi-
 liō dixit Machaonem, qui carmina ea fe-
 cit, quæ Ilias parua dicitur. Quare non ab
 re illud in sacris, quæ Pergami in Aescula-
 pij sunt, seruari scio, vt cum hymnos à Te-
 lepho exordiantur, nihil Eurypylo lauda-
 tionis impertiant, quin & illum in eo tem-
 plo nominari nefas habent, quòd scilicet
 eum sciant interfectorem Machaonis fuisse.
 Ossa quidem Machaonis à Nestore ser-
 uata dicunt. At Podalirium, cum Ilio dele-
 to redirent Græci, tempestate Syron, quæ
 incontinenti Cariæ vrbs est, incolumem
 delatum ibi confedissee tradunt. In Gere-
 niorum agra mons est Calathion, & in eo
 Clææ sacellum, cui specu proximum, an-
 gusto admodum aditu: Sed qui introie-
 rint multa, quæ admirentur, spectare pos-
 sunt. A Gerenia ad superiora iam medi-
 terranea x x. procul stadia venientes, ex-
 cipit Alagonia oppidulum: Fuit aliquan-
 do & hæc vna de Eleutherolaconum
 ciuitatibus. Quæ ibi specten-
 tur digna sunt Liberi
 patris, & Dianæ
 templa.

*

P A V S A N I A E
 M E S S E N I C A S I V E
 L I B E R T I I I.

ESSENI regionis suæ,
 ab ea parte quam ad Laco-
 nas pertinere Rex voluit, ad
 Gereniam fines habent, qui
 saltus nunc Chærius dicitur.

In hac primos incolas vicatim habitasse
 proditum est. Mortuo autem Lelege, qui
 in ea Græciæ parte, quæ nunc Laconica di-
 citur, ab eo verò tunc Lelegia appellaba-
 tur, imperauit. E filiis natu maior Myles
 ei in regnum successit: Polycaon, quòd
 erat minor, priuatam egit vitam, ad illud
 vsque tempus, quo Argiuam vxorem du-
 xit Messenen Triopæ filiam, Phorbantis
 neptem. Ea, patris dignitate, & opibus, qui
 bus ille tunc præ cæteris Græcis maximè
 florebat, elata, virum in ordinè redactum
 perpeti non potuit. Comparatis itaque ab
 Argis, & Lacedæmone auxiliis, in hanc
 ipsam regionem Polycaon inuasit, deque
 vxoris nomine Messenen vniuersam no-
 minauit. Vrbes verò & alias condidit,
 & in qua regni sedem esse voluit, Anda-

niam. Nam antequam Thebani ad Leuctra
prelium cum Lacedæmoniis commisissent,
atque inde Messenen, quæ hac etiam ætate
extat sub Ithome condidissent, nullam o-
mnino existimo urbem eo nomine nuncu-
patam. Adducor autem non minimum Ho-
meri versibus. Nam cum ille in populis
enumerandis qui ad Ilium suos quisque
duces secuti venerunt, Pylon Arenen, & a-
lias nonnullas recensens, nullam prorsus
Messenes mentionem fecit: Satis verò a-
perte idem in Odyssea populum fuisse, nõ
ciuitatem vnã Messenios significat.

Nam pecus ex Ithaca rapuit Messenia pubes.

Apertius verò vbi de Iphiti arcu lo-
quitur.

Messenen conuenit vterque sub tecta Ortilochi.

Ortilochi domum in Messenia paruum
oppidum Pheras innuit, quod ipsemet ex-
ponit, quo loco de Pisistrati ad Menelaum
aduentu agit.

*Iam Pheras veniunt magni sub tecta Diocli,
Qui satas Ortilocho.*

Primi igitur huius regionis imperium
Polycæon Lelegis filius, & vxor eius Mes-
sene tenuerunt. Ad hanc ipsam Messenen
Magnarum dearum initia Caucon Eleusi-
ne veniens deportauit: Fuit Caucon Cleni
filius, Phlyi nepos, Phlyu ipsum Atheni-
ses

ses è terra genitum memorant, quibus fa-
cile assentitur Musæi hymnus Lycomidis
factus in Cererem. Magnarum vero dearũ
initia, multis post Cauconem annis, Lycus
Pandionis filius quã augustissima quã-
que celeberrima vt essent effecit. Lucum
hæc etiam ætate Lyci nominant, vbi ille
antistites misteriorum lustrauit: Et esse in
Messenico agro Lyci saltum testatur eo
versu Cretensis Rhianus.

*Horrent inque Lyci saltum, iugãque aspera
Elai.*

Quod autem Pandionis Lycus fuerit fi-
lius, qui sunt ad Methapi effigiem versus
aperte declarant: Nam & Mathapus quos-
dam initorum ritus reformauit. Fuit hic
quidem Atheniensis patria. initorũ, oper-
torũque, & cuiusuismodi sacrorum desi-
gnator. Idem verò & Caborum Theba-
nis initia constituit, & iuxta Lycomidarũ
septum imaginem cum inscriptione dedi-
cauit. Ea inscriptio cum alia, tum in pri-
mis quæ ad Methapum pertinent testatur.

Mercuri que vias lustrauit, ac tecta parentis:

Primigena populis monstrauit sacra puella:

Hic ubi Magnarum instituit ludicra dearum

Messene, Phlyus Clenum, Cauconaque Clentus

Quæ docuere patres: mirum mihi contigit illud,

Cuncta Lycus quare prisco Pandione cretus

Andaniam magnis portarum Mystica Athenis
 Indicat inscriptio ad Messenen venisse
 Cauconem Phlyi nepotem: Alia præterea
 de Lyco, & illud in primis, veterem initio-
 rum sedem Andaniam fuisse: Et consenta-
 neum sanè mihi videtur Messenen, & Poly-
 caonem, in qua vrbe suam sibi regiam
 posuissent, in eadem sacrorum etiam reli-
 gionem constituere voluisse. Equidem nū
 mediocre adhibui studium, vt discerem
 ecquinam Polycaoni è Messene liberi ge-
 niti essent: Euolui itaque & librum quæ
 magnæ Ecæ inscriptæ sunt, & Naupactia
 carmina omnia, præterea, quæ versib. Ci-
 nathon, & Asius de Gentilitatibus perferi
 pferunt, neque omnino quicquam huc
 quod pertineret comperi: Nam cum ma-
 gnæ testentur Ecæ, cum Polycæone Butæ
 filio fuisse nuptam filiam Hylli Herculis
 filij Eucechmen, in illis certè nulla pro-
 sus vel de Messenes viro, vel de ipsa Messe-
 ne mentio. Iam verò ætatibus fermè quin-
 que (vti mea fert opinio) exactis, cum nul-
 lus iam omnino de Polycæonis posteris ef-
 set superstes, accersitum aiunt in regnum
 Messenij Perierem Aeoli filium: Ad eum
 venisse Melaneum præstantem arcu, & sa-
 gittis virum, qui que ob artis eius excellen-
 tiâ ab Apolline genitus credebatur: Huic
 à Peri

à Periere partem eâ regionis attributam,
 quæ Carmasium nunc, Oechalia tunc di-
 cta est, accepto scilicet ab vxore Melanei
 nomine: Thessali verò, & Eubœenses (vt
 omnis fermè est de Græciæ rebus contro-
 uersa historia) ita inter se dissident, vt il-
 li Eurytium (vicus est hic a rate nostra pro-
 pedesertus) Oechaliam prisceis tempori-
 bus urbem dicant fuisse. Ab iis quæ hac
 de re sunt Eubœensium sermonibus pro-
 dita, nihil ferè dissentit Creophylus in He-
 raclea sua. At Milesius Hecaræus, in
 Scio Eretrici agri partem Oechaliam esse
 scripsit. Verum Messenij cum alias ob ra-
 tiones probabiliora quàm ceteri mihi di-
 cere videntur, tum in primis ob ea, quæ
 de osibus Euryti posterius commemora-
 bimus. Perieri geniti sunt è Gorgophone
 Persei filia Aphareus, & Leucippus. Hi pa-
 tre mortuo in Messenia regnarūt: Autho-
 ritate tamen superior fuit Aphareus. Hic
 dum regnaret Arenen urbem condidit,
 noménque ei imposuit à filia Oebali vxo-
 re sua, & eadem sorore, ex vna & eadem
 matre genita: Etenim cum Oebalo nupta
 fuit Gorgophone. Ac bis quidem iam de
 ea nobis sermo fuit, in superioribus libris
 iis, quos de Argolica, & Laconica terra cõ-
 scripsimus. Hic ipse itaque Aphareus &

urbem in Messenia Arenen condidit, & Neleum Crethei filium, Aeoli, qui cognomento appellatus est Neptunus, nepotem, patrualem suum, Pelia ex Iolco minas fugientem domo recepit sua, & agri ei partem maritimam assignavit: Qua in parte & aliae erant urbes, & Pylos, in qua regiam suam constituit Neleus. Venit autem Arenen & Lycus Pandionis filius, quo tempore & ipse Aegei fratris sui metu Athenis profugit: Atque hic quidem Magnorum deorum Orgia Aphareo, & eius liberis & Arenae uxori Adaniam deportata tradidit, id scilicet secutus, quod eodem in loco Messenen Caucon initiauerat. Aphareo filij duo fuere, Idas natu maior, & virtute praestantior, minor Lynceus: Is (si cui credi quae possint Pindarus dixisse videatur) oculis fuit tam perspicacibus, ut in quercetis per medios arborum truncos cerneret. Hic an liberos reliquerit compertum non habeo: Idas quidem filiam habuit Cleopatram ex Marpessa, quae Meleagri uxor fuit, quamuis eam quam Meleager duxit, qui Cypria fecit carmina, Protesilai fuisse filiam dixerit: Eius nempe, qui appulis ad Troiam Graecis, in terram primus descendit: Huius uxorem Polydoram fuisse: Ex ea filiam genitam, quae Me-

leag

leagro Oenei nupserit: Quod si ita est, tres à Marpessa, perpetua sorte, amissis viris semetipsas iugularunt. Arenim postea quae Apharei liberi cum gemellis patruelibus suis de pecore dimicarunt, & Lynceum Pollux occidit, Idas verò fulmine istus facto suo perfunctus est, Apharei domus tota maribus omnibus consumptis delera est: Tunc Messeniorum imperium ad Nestorem Nelei filium delatum, penes quem cum cetera omnia, tum verò quae Idae regno continebantur, fuerunt: His tamen populis exceptis, quibus Aesculapij liberi, imperarunt. Aesculapijenim filios è Messenia tradunt ad obsidendam Iliion venisse: Natum siquidem Aesculapium Arsinoe Leucippi filia, non Coronide. Ac Triccam sanè desertum, quendam in Messenia vicum appellant, versus Homeri in testimonium afferunt, quibus Machaonem Nestor sagitta percussum solatui: Neque enim inquirunt tantam omnino benevolentiae significationem illi dedisset, nisi & vicini, & gentilis casu regis commotus fuisset. Confirmantur haec quae de Aesculapij liberis dicuntur, quod & Machaonis monumentū Gereniae ostenditur, & Pheris sanū Machaonis liberum. Iam verò cōfecto bello Troiano, cum diem suum post reditum Nestor

Nestor obisset, reduces postliminio Dorienfes cum Herculis liberis duabus post aratibus è Messenia Nelei posteros eiecerunt. Porro hæc quasi cumulus quidem eorum fuerint, quæ ad Tifameni res pertinuerunt: Verum & illud restat exponendum. Cum Temeno Dorienses Argos assignassent, ab illis Crespontes terram sibi Messeniam depoposcit, quippe qui Aristodemo natu fuit maior: Aristodemus enim ipse è vita iam excesserat. Theras verò Aurefionis filius maiorem in modum Cresphonti aduersabatur: Thebanus ille quidem, Polynicis Oedipi filij atnepos. Tutelam enim is tunc Aristodemi filiorum gerebat, quòd eorum erat auunculus: Vxorem siquidem duxerat Aristodemus Aurefionis filiam nomine Argian: Cupiebat Cresphontes Messeniam sibi assignari: Quare Temenum rogat rem vt sorti committat: Ille in situlam, cum eam iam aqua compleisset, sortes mitrit, re ita constituta, vt, fors vtra prior exisset, illi Messenia adiudicaretur: Ac subdole quidem Aristodemi liberum sortem è siccata sole argilla, Cresphontis è coctili laterculo fecit: Quo factum est, vt illa soluta, hæc constiterit, & per eam Cresphonti Messenia obtigerit. Neque verò prisca Mess

Messenij à Doriensibus eiecti sunt. Nam facile illi & Cresphonti nouo regi paruerunt, & Dorienses in agri partem receperunt, atque eo libentius, quòd inuidiosa iam erat apud ipsos regum superiorum potentia, qui erant ab Iolco oriundi. Vxorem verò Crespontes Meropen duxit Cypseli filiam Arcadum regis, è qua cum alios suscepit filios, tum verò qui natu minimus fuit, Aepitum. Ac sibi quidem, & liberis regiam Stenycleri exadificauit, cum ante reges alij ab initio, & ipse etiam Perieres Andaniæ habitassent: Postea verò quam Arenen muniuit Aphareus, in ea cum liberis imperij domicilium habuit. At Nestori, eiusque posteris Pylos regia fuit: Postremo Crespontes Stenycleri regem habitare voluit. Hunc potentiores, quod populariter nimis plebem esset amplexus, eiusque liberos, præter Aepytum, occiderunt: solus enim Aepytus, quòd apud Cypselum maternum auum educabatur, parenti, & fratribus superstes fuit: Illum iam adolescentem Arcades in Messeniorum regnum, & vnà cum Arcadibus Doriensium reges, & Aristodemi filij, Scimus, & Temenus, restituerunt. Aepytus paterno regno recepto patris primum interfectores, quique eius fuerant cadis auctores

thores vltus est: Deinde conciliata sibi obsequiis nobilitate, plebe largitionibus delimita, eò peruenit honoris, vt Epitida posteriam omnes appellati sint, cū ante Heraclida dicerentur. Huius filius Glaucus à patre accepto imperio, par illi fuit in omnes ordines officio, & æquitate, eorum vero cultu multo superior: Etenim cum in Iouis fano, quod in Ithomes vertice fuit apud Dorientes Polycaoni, & Messene non colerentur, Glaucus illis vt sui liberentur honores instituit: Idemque Machaoni Astulapij filio in Gerenia rem diuinam fecit, & Messene Triopæ filia solita heribus decerni, munera dedicauit. Cuius pietatem Isthmuis eius filius imitatus Gorgaso: & Nicomacho Pheris templum erexit. Isthmio Doradas genitus, qui ad cætera naualia quæ tunc in Messenia fuerunt, vnum Methonæ muniuit. Succedit Doradæ filius Sybotas: Is vt reges Pamefo anni anniuersaria sacra facerent iussit, & vt ante Magnarum dearum, quæ ipso etiam regnante Andaniæ celebrabantur initia, Euryro parentarent. Iam verò Phinta regnante Sybotæ filio, Apollini primum Messenij sacra, & virorum chorum Delon miserunt: His canticum, quo Deum salutarent (Profodiū appellant) fecit, Eumelus, & hæc certe carmi-

naea

naea sunt quæ sola Eumelum fecisse percepto habetur. Huius ipsius Phintæ temporibus discordiarum semina (incertū quam ex causa) inter Messenios, & Lacedæmonios extiterunt. Causa tamen huiusmodi memoriae prodita est. In Messeniorum finibus Dianæ Limnatidis cognomento templum fuit, commune Dorientibus, Messeniis, & Lacedæmoniiis, nulli præterea ciuitati. Ad illud templum missas à se de more virgines violatas à Messeniis Lacedæmonij commemorant, ac regem etiam suum Teleclum Archeladæ filium, Ageulæ nepotem, Dorysso, Labota, Echestrato, Agide, proanis oriūdum, iniuriam impulsæ conantem, intereptum: Ipsas quidem virgines dedecus voluntaria morte redemisse. At Messenij longe diuersa fama vulgarunt: Ad templum venientibus primoribus à Teleclo infidias factas: Nam cū Messeniis Lacedæmonij propter agrum bonitatem in primis appeterent: disposuisse illum impuberes in morem virginum ornatos, eum pugionibus qui illos ex improviso sedentes adorirentur: Ibi Messenios ad vim arcedam accurrisse, & cum Teleclum ipsam tū verò impuberes omnes illos occidisse: Lacedæmonios quidem, quòd esset facinus publico consilio patratum conscios à se

iniur

iniuriam profectam, neque res vnquam re-
petisse, neque regis sui cædē vt vlciscerentur
in animum induxisse. Hæc ab vtriusque
prodita sunt: Credat verò quisque
proinde ac in alterutram sit studiis ciuitatem
propensior. Post hæc exacto ferme seculo vno
Alcamene Telecli filio Spartæ imperante, ex altera verò regia familia
Theopompo Nicandri filio, qui per posteritatis
grādus v. r. à Charillo, Polydeste, Ennomo,
Prytanide, Euryponte descendit. In Messeniis
verò Antiocho Androclis filio, Phintæ nepote,
vtriusque populi similtas in apertum bellum erupit.
Priores Lacedæmonij arma cepere: Causa fuit
eiusmodi, vt, ad permouendos pacatos etiam,
& integros animos nedum odio corruptos,
& exulceratos, & qui in bellum cupiditatem
iam plus nimio incubuerant, grauis, & ipsa rei
quasi figura æqua videri potuerit: Iure tamen
& disceptatione controuerfiam omnem dirimere
non fuisset difficillimum futurum. Res ita
propemodum gesta est. Polychares quidam
Messenius fuit, cum cætera minimè obscurus,
cum verò Olympica palma nobilitatus. Quarta
enim Olympiade, cū apud Eleos vnicū esset
de stadio certamen victor renūtiatus est. Is
boues habuit multas, quibus

alend

alendis cum propria non suppeditarent
pascua, locauit eas Spartano homini Euæphno
in ipsius agro pascendas ea mercede, vt esset
fœturæ particeps. Erat eiusmodi vir ille, vt
per facile quæstui fidem posthaberet. Is in
Laconiam nauibus veniens, pecus mercatoribus
venum dedit, atque inde quasi inopinatæ rei
nuntius vltro ad Polycharen venit prædones
excursione in eum agrum compascuum facta,
boues sibi illas per vim, & simul bubulcos
abegisse: Quæ cum prope iam Polycharæ
persuasisset, interuenit his sermionibus de
bubulcis vnus, qui à mercatoribus aufugerat.
Hic Polycharen apud dominum acerbè
expostulans, redarguit: At ille cum pernegare
non posset, ad preces confugit, supplicatque;
id sibi vt ignosceret cum Polycharen
ipsum, tum eius filios rogabat: (magnam
enim vim in hominum natura cum alia
habent multa, tum nihil est lucri cupiditate
ad animos cogendos valentius) Indicauit
Euæphnus quanti boues venditæ essent, ac se
precium repositurum, si Polycharis filius
secum isset, repromisit. Cum eo itaque à
patre iuuenis missus est. In Laconiam vbi
ventum est, fœdus multo addidit ille sceleri
scelus. Adolefcentem enim interfecit. Eius
rei immani-

D.

tate grauiter (vti par fuit) commotus Polychares Lacedæmonem veniēs, ad reges, & Ephoros de filij cæde afsidue, multūq; cum lachrymis querebatur: Exponebat in super quas ab eo homine, quem sibi hospitem adsciuerat: cuiq; præ cunctis Lacedæmoniiis fidem habuerat, iniurias accepisset. Verum cum eadem apud omnes magistratus iterando nihil omnino ad rei pœnam profecisset, iam mentis parū compos, furorūque suo nimio plus indulgens, in quemcunque incidisset Lacedæmoniorum, cum tanquam hostem morte multabat. Eius belli itaque causas Lacedæmonij præ se ferunt, tum quòd Polychares sibi editus non esset, tum quòd Teleclū oppressissent, postremo quòd simultates cū Messeniis haberent susceptas, ob commissam à Cresphonte in fortitione fraudem. Contra de Teleclo dicunt Messenij, quæ à me iam sunt exposita: Aepyrtum verò ostendunt Cresphontis filium ab Aristodemi filiis restitutum: Non fuisse id facturos si quid illis cum Cresphonte fuisset dissidij. Deditum à se non fuisse Polycharen, quòd neque ipsi deditissent Euaphnum: Voluisse tamen se, vel apud Argiuos qui vtriusque ciuitatis essent consanguinei, vel in Amphiçtyonum consilio causam

cogn

cognosci: Voluisse rem eandem Arcopagitarum sententiis committere, quod iudicium illud de cæde apud Athenienses iam pridem fuerat constitutum. Verum non eam bellandi causam Lacedæmonii dicunt fuisse, sed cum alios Græciæ populos, tum se quoque illos immodica dominandi cupiditate inflammatos per calumnias opprimere voluisse: In exemplum Arcadas, & Argiuos adducunt, quorum fines carpenti, sinem nullum Spartani fecerint: Commemorant præterea Cræsidonis delinitos, primos è Græcis cum Barbaris amicitiam inisse: Quo sanè tempore Cræsus, & alios Asiæ populos, & Carix continentem terram, quam tunc Dorienses incolebant, imperio suo adiecerit: Addunt Delphici Apollinis templo à Phocensium ducibus direpto, eius sacrilegij non priuatim solum Spartz reges, & optimates, verum & ipsum publice Ephorum magistratum, ac Senetum participem fuisse. Illud certe non prætermittunt, quo facile arguant, Lacedæmonios nihil lucri causa non semper ausos: quod societate se cum Apollodoro Castandriæ tyranno cõiunxerint, sed cūr postremum hoc factum tam acriter incessant Messenij, non est mihi propositum hoc loco

D 2

disquirere. In Apollodori quidem tyrannide tollenda, & si neque tam diu, neque tanto animi ardore bellatum est, Cassandrensi tamen calamitates, facile Messeniorum infortunia adæquarunt. Et ad huiusmodi sanè causas vterque populus bellinitia refert. Cum vtrinque, uti superius à nobis est expositum, factæ essent iniuriæ, venere ad Messenios Lacedæmoniorum legati, qui dedit sibi Polycharen postularunt: At Messeniorum reges relatueros ea de re se ad populum responderunt, ac deinde per publicas literas quod populus iussisset Spartanos rescituros. Quare cum profecti iam essent legati, concione vocata, sententiæ dictæ sunt valde diuersæ. Androcles enim Polycharen authorem impij & nefarij facinoris dedendum omnino censebat: Antiochus verò cum alia contra dixit, tum illud in primis miserrimum fore Polycharen ante oculos Euphphni pœnas pendere: Enumerabat quàm grauias essent futura, quæ perpeti illum necesse foret. Postremo eò contentio euasit, ut à sua alterutris factione arma caperentur. Verum facile, ac breui finem habuit ea dimicatio: Nam qui cum Antiocho erant, multo superiores numero cum essent, & Androclem ipsum, & earum partium

rum optimum quenque interemerunt. Antiochus cum solus regnum occupasset, per literas Spartanis denuntiat se iis iudicum consiliis, quæ ante nominauimus, totam controuersiam commissurum. At illi nihil omnino tabellariis respondisse dicuntur. Paucis post mensibus cum in demortui Antiochi locum regnare cœpisset eius filius Euphaës, Lacedæmonij neque per facialem bellum Messeniis indixerunt, neque omnino aperte eorum amicitiam renuntiarunt: Verum quàm maximè potuerunt, clandestinis consiliis bello apparato, iurandum conceperunt, non esse arma se posituros, neque belladi diurnitate (si bellum in longinquum tempus duceretur) neque vllius cladis magnitudine, priusquam agros, & vrbes Messeniorum vi captas imperio adiecissent suo. Hæc ante iurati noctu copias Amphæan duxerunt, prouincia decreta est Alcameni Telecli filio. Fuit Amphia in Messenia Laconia finitimū oppidum, non magnum illud quidem, sed in præcelso colle situm, circumfluens aquarum perennium copia: Opportunus maximè visus est locus, vnde omnis se belli apparatus effunderet: Irruptio itaque facta est apertis, cum abessent custodia portis: Messenij qui sunt intus

deprehenſi omnes ad vnum interfecti, in
 ipſis cubilibus alij: alij verò cum ad aras
 deorum ſupplices confugiſſent, pauci omni-
 nino periculum effugerunt. Hæc prima
 fuerunt in eo bello ſuſcipiendo Lacedæ-
 moniorum exordia. Altero verò nonz
 Olympiadis anno, quo Meſſenius Xeno-
 dochus de ſtadio victor renuntiatus eſt,
 cum Athenis nondum ſorte annui magi-
 ſtratus ducerentur, quòd ſcilicet ciuitas ea
 Melanthis poſteros, qui ſunt Medontidæ
 appellati, primum quidem in ordinem re-
 dactos, æquo iure & legibus magiſtratum
 gerere iuſſit: Deinde cauit ne vltra annos
 x. imperium continuarent. Quo itaque
 tẽpore Amphæa capta eſt, Aefimides Athe-
 niensis Aefchyli filius quintũ iam annum
 ſummæ reipu. præerat. Cenſui verò an-
 tequam bellum perſcriberem, de Meſſe-
 nio homine res geſtas, temporum ordi-
 nem, & fatalem caſum varietatem ex-
 quirere. Hoc certe bellum, quod à Lacedæ-
 moniis, eorũque ſociis cum Meſſe-
 niis, & iis populis, qui auxilia Meſſeniis
 miſerunt geſtum eſt, non ab iis, qui prio-
 res arma ceperunt, nomen duxit, vti Perſi-
 cum, & Peloponneſiacum, ſed à Meſſenio-
 rum clade Meſſenicum eſt appellatum, ſi-
 cuti & illud quòd ad Ilium Græci geſſe-
 runt,

runt, perucit vſus vt Troianum, non Græ-
 cum appellaretur. Hoc ipſum Meſſenicũ
 bellum perſcribere Rhianus Bencus ver-
 ſibus, ſoluta oratione Prienensis Myron.
 Sed eorum neuter à belli initio ad finem
 perpetua ſerie eſt omnia perſecutus. Nam
 arbitrato vterque ſuo partem eius belli ſi-
 bi quam voluit aſſumpſit. Myron ab Am-
 phæa euerſione exorſus omnia deinceps
 conſcripſit quæ vſque ad Ariſtodemi mor-
 tem conſecuta ſunt, atque cum hiftoriæ
 ſux finem præſcripſit. At Rhianus belli
 primordia ne attigit quidem, verum ea
 duntaxat, quæ poſt Lacedæmoniorum à
 Meſſeniis defectionem euenerunt, neque
 ſigillatim omnia literis mandauit. De
 poſtrema verò pugna, quæ ad foſſam, cui
 Magnæ nomen, commiſſa eſt, de quæ Meſ-
 ſenio Ariſtomene, cuius maximè cauſa
 hanc feci de Rhiano, & Myrone mentio-
 nem, quòd is ſcilicet omnium maximè
 Meſſeniorum nomen virtute ſua illuſtra-
 rit: De eo inquam non ſatis accuratè egit
 in commentariis ſuis Prienensis Myron,
 cum Rhianus nihilo minus Ariſtomenem
 ſuis verſibus, quàm Achillem in Iliade
 Homerus exornauerit. Cum itaque inter
 illos non ſatis conueniat, reliquum mihi
 illud eſt, vt eorum alterius non vtriuſque,

authoritatem sequar. R hianus quidem maximam veritatis de Aristomenis præsertim ætate rationem habuisse videtur. Myron verò, quòd facile ex aliis eius scriptis cognoscas, atque ex hoc in primis Messenico eius opere, parum omnino quàm probabilia diceret attendit. Scriptum enim reliquit Lacedæmoniorum regem Theopompum ab Aristomene interfectum, paulo ante quàm è vita decederet Aristodemus: Cum Theopompum neque in prælio, neque alio quouis mortis genere occidisse compertum habeamus, nisi confecto demum bello, quando hic ille Theopompus fuit qui bello finem imposuit. Eius rei testimonio sunt Tyrtæi elegi.

*Regi olim nostro diuum cura Theopompo
Per quem Messene densa choris capitur.*

Viguit itaque, mea quidem opinione, Aristomenes posteriore bello. Cuius res gestas, cum ad eam belli partem nostra oratio perueniret, accuratius persequar. Messenij ubi primum captam Ampheam cognouerunt, ex eorum sermone qui illius noctis cladem effugerant, ex omnibus ciuitatibus in vnum ad Stenyclerum conuenerunt. Vbi vocato ad concionem populo, optimi quique priore loco, ac postremo rex ipse exterritos hominum animos ob Amphææ oppre

oppressionem confirmarunt, cum diceret, non esse protinus de vniuersi belli exitu ex vnicò aduerso casu iudiciũ faciendum, neque omnino esse ad id bellum gerendum quàm se apparatus Lacedæmonios: Illos quidẽ ad res bellicas longioris tẽporis asserre exercitationem: sibi verò necessitatem impositam ad excitandos ad virtutẽ animos acriorẽ. Causam præterea suam fore dis ipsi fauorabiliore, cum & fines suos defenderent, & hostes ipsi nulla iniuria læcessissent. Hæc & alia huiusmodi cum dixisset Euphaës, concionẽ dimisit, & exinde Messenios omnes in armis habuit. Nam & tyrones ad belli munia erudiendos curabat, & veteranum militẽ assidua exercitatione confirmabat. Interea Lacedæmonij in hostilem quidẽ agrum incursions faciebant: Verum, quippe qui suum illum iam esse interpretarentur, neque arbores succidere, neque villas demoliri, prædam tantum, si quã nacti essent, agere, frumenta, fructusque alios asportare, vrbes præterea aliquot oppugnare aggressi, nullam omnino expugnarunt, cum & propugnaculis, & firmioribus prædijs munitæ essent, quin per irritos conatus multis acceptis vulneribus retrocedere coacti, postremo oppidorum oppugnationibus profusus

abstinuerunt. Populabantur rursus Messenij maritimos Laconiae fines, & quae circa Taygetum erant arua omnia. Quartus iam mensis exierat post captam Amphean, cum Euphaes Messeniorum alacritate confusus, quorum animos ira in Lacedaemonios ardere videbat, ac simul satis iam ratus per assiduas exercitationes ad rei militaris scientiam profectum, educturum se exercitum edixit: seruiturque; ut se sequerentur imperavit cum materia, & omni iaciendi valli instrumento. Id cum Lacedaemonij rescissent ex his, qui ad Amphean in praesidio erant, & ipsi copias eduxerunt suas. Erat in Messeniorum finibus campus ad signa conferenda alioqui idoneus, nisi quod profundior eum alueus diuidebat. Ad eum alueum suam instruxit aciem Euphaes. Imperatorem Cleonnam declarauerunt. Equites, & leuam armaturam pauciores utrinque; quingenis Pytharatus, & Antader ducebant. Vbi in unum acies concurrere, grauem armaturam, utrinque magno animi ardore pro inueterato odio impressio nem facientem. medius alueus cohibuit. Equites vero, & leuis armatura, quae numero, & virtute prope par fuit, supra aluei interualum praedium inierunt. Anteceptum diu cerram. Interea dum acriter dimicatur, iubet Euphaes seruos iactovallo tergum, & latera sui

agm

agminis aggere munire. Pugnantes itaque nox oppressit, cum iam ipsa etiam frons circa alueum munita esset. Quare cum prima luce consilio Euphaes animaduerso facile intellexerunt Lacedaemonij, neque sibi pugnandi potestatem fore cum Messeniis, qui iam e castris non prodirent, & ad ea obsidenda, cum imparati ad id venissent, nullam in promptu esse facultatem. Domum itaque reuerterunt. Deinde qui consecutus est anno, cum iuuentuti seniores ignauiam, & iurifurandi contemptum exprobrantes, graue conuitium facerent, aperte altera in Messenios expeditio suscepta est. Rex uterque Theopompus Nicandri filius, & Alcamenis Polydorus (deceserat enim Alcamenes ipse) exercitum eduxerunt. His cum agmine suo occurrerunt Messenij: ad pugnamque laeserunt, aduersa acie in hostem contenderunt. Laevo Lacedaemoniorum cornu Polydorus, Theopompus dextero praefuit: Mediam aciem ducebat Euryleon, ortus Lacedaemone, Thebis à Cadmo oriundus. Aegei enim filius cum esset, ad Oeolycum, Theran, & Autefionem quinto posteritatis gradu origines suas referebat. Iam vero contra dextrum Lacedaemoniorum cornu Antader, & Euphaes: aduersum sinistrum, quod Polydorus

regeb

regebat, stetit Pytharatus. In medio acie Cleonnis. Cum prope iā esset vt signa conferrent, progressi in medium duces suos vtrinque ad rem strenue gerendā cohortati sunt. Ac Theopōpus quidē suos per breui, Lacedæmoniorū more, oratione adhortatus, memores esse iubere, concepti contra Messenios iurissurandi, venisse tēpus monere, quo maiorum suorum, qui finitimos armis subegerāt, facile gloriā adæquarēt: Materiā habere ipsos iam, & maiores rem gerendi, & imperio suo vberiore multo agrum adiiciendi. At Euphaēs longiore quā Spartanus vsus est oratione. Nihilò plura tamen & hic dixit quā tēpus pati posse videretur. Non esse de agro tantū, & fortunis propositū certamē: habere se præ oculis quæ victos maneret fors: Coniuges, & paruulos liberos in seruitutem abductum iri: Iis verò, qui iam adoleuissent, leuissimam pœnam mortē fore: Ea modò si absque contumelia, & cruciatu cōtigisset: Futurum vt deorum templa diriperentur, sua cuiusque patria incendio deleretur: Neque verò se inanes rumores iacere: Minime obscura vnicuique documenta esse posse calamitates eas, quas belli initio, qui ad Amphëan oppressi sunt, passī fuerant: redimi hanc euctorum atrocitatem

hon

honestā morte posse. Facilius esse multo priusquam vincerentur, cum adhuc æquo Marte pugnarent, alacritate hostes superare, quā fracta iam virtute inclinantem fortunam restituere. Hæc Euphaēs. Vbi verò ducum iussu classica ceciderunt, cursu Messenij in hostem effusi, impressionē fecerunt: Quippe qui ira concitati, mortem cupidius oppeterēt: & pro se quisque prior pugnæ aleam experiri festinaret. Lacedæmonij & ipsi gressum contra alacriter tulerunt. Cauerunt tamen quā maxime ne turbatis ordinibus acies solueretur. Cum iam propē esset vt congregerentur, primum minis, armorum motu, ac truibus se inuicem oculis lacelebant. Contumeliæ etiam vtrinque iactatæ, Lacedæmonij seruos esse suos Messenios dicere. Nihilò illos quidem Iloris liberiores. At contra Messenij ad impium illos facinus aggressos, qui incensū dominandi cupiditate, cognatis suis negotium facefferent: Et cum aliorum qui Dorico nomini patrij essent di, tum verò Herculis ipsius numina læderent. Iam verò cum à vicisim ad manus ventum esset, acriter se vicisim impellere. Maiore verò impetu hostem Lacedæmonij trudebant. Urgebat iam vir virum comminus: & bellandi quidem ar-

ce.

te, atque exercitatione superiores erāt Lacedæmonij, quinetiā numero: Erant enim in eorum potestate finitimi iam prope omnes: Iidemque eius belli socij, & Aſinai, ac Dryopes ab Argiis ætate vna ante, sedibus suis pulsi, cum Lacedæmonem supplices venissent, iam necessitate adducti arma coniunxerant. Contra leuem verò Messeniorum armaturam Cretenses venerant sagittarij, mercede conducti. Messenios quidem cum futura, si victi essent, desperatione, tum pariter mortis contemptus incitabat: Cum & quæ paterentur omnia, iis, qui patriam suam maximè illustrem esse velent, necessaria potius, quàm grauia ducerent: Quæ verò facerent, quo alacritatis essent pleniora, eo magis ad hostis conatus debilitandos apposita. Et eorum sanè multi extra præsidia sua exilientes, præclara edebāt summæ virtutis facinora: Quin & in iis, qui lethalibus acceptis vulneribus iam propè animam agerent, vigor ille apparebat, qui solet à desperatione proficisci. Audiebantur mutæ cohortationes. Viuentes namque, & integri, faucios hortabantur, vt priusquam fato suo defungerentur, se dignum aliquid gererent, quo possent mortem cum voluptate oppetere. Saucij rursus, cum dilabi iam vires sentirent,

rent. neque possent amplius spiritum retinere, superflites monebant, ne se deteriores essent, ne ve cõmitterent. sua vt mors, nihil omnino patriam iuuisse videretur. At Lacedæmonij pugnae initio, neque se vicissim adhortabantur, neque ad rem præclare gerendam, eandem quam Messenij alacritatem asserre videbantur. Verum, qui à pueris bellicas artes edocti, se intra densiorem phalangem continebant, quod hostem sperabant, neque tamdiu in acie persistere, neque in armis laborè, nec vulnera perpeti posse. Sua in vtraque acie declarandæ virtutis propria studia fuere, ac certum se & proprium mentis propositum ostendebat. Commune illud fuit vtrisque: quod nemo cædem vel deprecabatur, vel in pecunia salutis spem repositam habuit. Diffidebant enim fortasse propter odij magnitudinè, se quicquam profecturos. Et, quod caput fuit, indignabantur se non priores mortem aduersario obtulisse. Iam qui hostem interficiebant, neque se gloriose iactabant, neque probra omnino vlla iaciebant: In neutram enim erat pariter spes propensior, vtri essent vtris è certamine superiores discessuri. Accidebat in primis insignis illis mors, qui iacentem spoliare aggressi, vel e minus, nudata aliqua

qua parte corporis, missilibus figebatur, vel cominus de improviso, cum aliud agerent cædebatur, vel ab iis ipsis etiã, quibus spolia detrahebant, adhuc spirantibus confodiebantur. Fuit & regum ipsorum illustris dimicatio. Theopompus intemperantius se in Euphaën infesto telo intulit. Euphaës in se vadentem conspicatus, Antandrum appellas: Nō sunt, inquit, quę Theopompus molitur diuersa à Polynicis, à quo oriundus est, casu. Ille enim, cum aduersus patriam ab Argis exercitum duxisset, sua manu fratrem occidit, & ab eo vicissim est interemptus. Iste etiam quærit Herculis posteritatem eodem parricidij scelere conaminare, quo Lai, & Oedipodis familia se polluit. At enim non discedet ille satis lætus à prælio. Hęc dicens, & ipse in hostem inuasit. Ibi præliũ, quodd fatigatis in utraque acie militibus iam prope elanguescebat, confirmatis corporibus, & aucto mortis contemptu acrius exarsit: quare primis congressibus, primæque signorum collationi, instaurata pugna, prope similis, si quibus forte spectare licitum fuisset, videri potuit. Postremo Euphaïs globus, qui è lectissimis viris constabat, versa iam prope immodica illa audacia in furorẽ, virtute etiam sua vsus, in aduersum hostẽ impetu

facto,

facto, Theopompum ipsum loco deturbat, & qui circa eum erant in fugã vertit. Ibi alterum cœpit Messeniorum cornu grauitè laborare: Cum enim Pytharatus cecidisset, qui in ea agminis parte steterant, duce iam amisso, & ordines deseruerunt, & animum non parum desponderunt: Non tamen aut fugientes Messenios Polydorus, aut Lacedæmonios est Euphaës insecutus. Satius enim Euphaës, & Messeniorum principes esse putarunt laborantibus suis opem ferre: Non tamen cum Polydoro, eiusque cohorte manum cõseruerunt. Nox enim iam omnia tenebris obduserat. Ipsos etiam Lacedæmonios, quo minus fugientem hostem insequeretur, plurimum quidem locorum ignoratio deterruit: Retardauit eos etiam patria disciplina: Traditum enim à maioribus morem religiose tenentes, in fugam versus hostes non urgebant cupidius, quod prouidētius curandũ putabant, ne turbaretur ordines, quàm vt fugientes caderent. Media utrinque acies, hinc Euryleõte, illinc Cleonni duce, a quo Marte pugnavit. Nox superveniens certamen diremit. Cõmissum est hoc præliũ ex utraque parte graui maximè peditum armatura. Equestres enim copię, & parua fuere, & nihil omnino memoria dignum gesse-

E

runt. Nondū enim Peloponnesij equitādī peritiā fuerāt adepti. Expediti vero Messeniorum, & Lacedæmoniorū Cretēses sagittarij, ne congressi quidē sunt, quōd morte maiorum vtrique in pedestris acie subsidis steterant. Postero die sub primā lucē neutri pugnam aggredi, aut erigere trophæum occuparūt. Vbi iam processit dies de cadaveribus tollendis per caduceatores pactis induciis, ad suos se vterq; exercitus humādos cōuertit. Post eam pugnā, Messeniorum res multis ceptæ calamitatibus affligi: Primum quidē quōd immodica fuerat in vrbū præsidia erogata pecunia: iam vnde exercitū alerēt non habebāt: Deinde & seruitia ad Lacedæmonios perferere: Postremo pestilens morborum vis, & si in vniuerso omnino non est grassata, magnā tamē rebus cunctis perturbationē attulit. De summa rerum cōsulentibus, placuit opida omnia, quæ longius à mari abessent deferere. In Ithomē verò montē secedere. Erat in eo, oppidum non ita magnū, cuius factam esse ab Homero in Græcorum copiis recēdendis mentionē credunt, cū Ithomen salebrosam dicit. Facta hac secessione, vetus pomæriū, quatenus fuc esset totū, quæ illuc conuenerat, multitudine, ampliarunt: Erat loci natura castellū egregie munitum.

nitum: Nam & mōs ipse nulli est, eorum, qui intra Isthmum sunt, magnitudine inferior: Et tūc quidē omni ex parte aditu erat difficillimus. Ibi cum cōsedisent, Delphos mittere statuerunt, qui de belli exitu oraculum consuleret: Missus itaque est Tisias Alcidis filius, vir cum ceteris laudibus præstans, tum verò diuinandi peritia solers: Hunc Delphis redeuntē, ex insidiis Lacedæmoniorum aliquot, de præsidio ab Amphæa adorūtur: Sed enim acriter se defendentē, & repugnantē capere non potuerūt: Hominem certe fauciandi finem nō prius fecerunt, quā vox audita, à quo missa incertum, Oraculi nunciū dimitte. Ac Tisias quidem ad suos reuersus, regi responsum exponit, neq; ita multo post ex illis vulneribus diem obiit suum. Conuocatis in concionem Messeniis oraculum Euphæes recitat, quod fuit huiusmodi.

Nescia viri puella genis inferis

Aepytidum ab alio sorte ducta sanguine

Det colla nocturnis secanda cadibus.

Vos hæc ad vndas Nallyj facite sacra

Libenter ipsam virginem dances ueci.

Oraculi voce audita, virgines omnes ex Aepyridarū familia sorti cōmissæ: Cūmq; Lyciscæ filia ducta fuisset, eā Epebolus vates sacrari vetuit, quōd diceret, non esse.

Lycisco genitam: Verū vxorē Lycisci eam sibi cum sterilis esset supposuisse: Interea dum vates hæc ad populum agit. Lyciscus clam abducta puella Spartā profugit: Quæ res vbi vulgata est, cum hominū mētes vehementer cōmouisset. Aristodemus, & ipse ex eadem Aepytidarum gente, vir & cæteris vitæ ornamētis, & bellica virtute Lycisco clarior, vltro filiā immolandā obtulit. Verum hominū plerūque in rebus præclare gerendis alacritatē, nihil ferē mīus quàm calculos fluuiorū limus obruit: Nā patriā per filiæ deuotionē seruare cupiētī Aristodemo, obiecit se huiusmodi offensio. Messenius ciuis, cuius nomen nō proditur, fortē Aristodemi filiā amabat, ac propediem erat vxorem ducturus: Is itaq; ex sponso agere puellā vindicans, acriter negare, quæ sibi desponsa esset, in patris eam amplius esse potestate, suum esse, qui sponsus sit, in illā ius omne: Qua ratione cum parum proficeret, impudenti mendacio viuatam à se puellā, & grauidā iam esse affirmat. Qua pertinacia eò furoris Aristodemum impulit, vt filiam statim occiderit, & eius vtero exciso planè omnibus ostēderit non fuisse prægnantē. Ibi alium iussit Epebolus vates filiā deuouere, quòd interpretaretur virginis cæde, quam iratus pater

commisisset, litatum ex oraculo non esse. Hæc populum docente vate, nihil propius fuit, quàm vt impetu facto, ab vniuersa cōcione puellæ procius ille interficeretur, quippe qui & Aristodemū parricidij obligasset, & salutis suæ spem in dubiū reuocasset. Erat ille Euphai vt qui maximè amicus. Persuadet itaque Euphæes religione populū nulla amplius teneri, neque interesse à quo sit virgo cæsa: Ei vehementer Aepytidæ omnes assensū sunt, quòd nihil malebant eorum vnusquisque quàm liberari se deuouendæ filiæ metu. Quare facile tumultū omnē regis oratio sedauit. Ad sacra deinde & ludos omnes conuersi. Lacedæmonij de oraculo certiores facti, rebus suis magnopere diffidere. Ac reges ipsi in primis ad bellum molindū multo segniores facti. Anno demū post Lycisci suam octauo Lacedæmonij cū perlitassent Ithomen duxerūt. Iam Cretenses aberāt, & Messenijs etiā socij minus præsto fuerunt. Suspecti enim erant Spartanis cū alijs Peloponnesij, tum verò Arcades, & Argiui maximè. Ac Argiui quidem ipsi clam auxilia ad id bellum cōmuni consilio decreuerūt: Priuatæ militiæ nomine Arcades apertè delectum habuerunt: Sed neque hi satis maturè venerunt. Nam oraculi fiducia fa-

cile Messenios adduxit, ut belli aleam experiretur sociorum copiis non expectatis. Fuit hoc secundum praelium euentu ipso non aliud valde à superiore: Pugnantes quidem lux defecit: Nihil verò est in utroque cornu vel ab his, vel ab illis insigne ad memoriam gestum. Neutra enim acies quem ab initio instituerat, ordinem seruauit. Verum fortissimi qui que in medium se agmen receperunt, ibi multo acerrimum exitit certamen. Ipse enim Emphaes audacius quam regem decebat, & intemperatius in Theopompi cohortem inuectus, vulnera multa, & ea lethalia accepit: Humi stratum, & animam prope agentem, paululum tamen etiam uisum spirantem, ad se rapere Lacedaemonij conati sunt: Ibi exarsere in pugnam Messeniorum animi: Incitabat eos in regem suum pristina beneuolentia, neque minus retinendi decoris studium. Atque animas quidem suas manifesto periculo obicere, & ad unum omnes caedi satius ducebant, quam per summam ignominiam regi quaequam superstitesse. Euphaes casus, & pugnae tempus produxit, & utriusque exercitus uirtutem incendit. Relatus in castra Euphaes, ac paululum recreatus, suos ex eo certamine sensit non inferiores discessisse. Paucis uero post diebus è uita excessit, cum annos

reg

regnasset XLII. ac totum regni tempus cum Lacedaemoniis bellando consumpsisset. Is cum sine liberis moreretur, regnum populi arbitrio permisit. Cleonnis, & Damis cum Aristodemo contendere, quod se cum caetera uita dignitate, tum rebus belli gestis longè praestantiores putarent Antander enim in pugna ceciderat, morte pro Auphae appetita: Aduerfabantur praeterea uatum duorum Epeboli, & Ophionei sententia: Non esse dicentium Aegypti, & eius posterum imperium homini huius caede polluto decernendum. Obtinuit tamen populi suffragio regnum Aristodemos. Ophioneus ipse Messeniorum uates, cuius modo mentionem feci, cum ortu caecus esset, huiusmodi diuinationis genere utebatur. Quarebat de consultoribus suis quid quisque vel priuatim, vel publice egisset, exinde futura coniciebat. Aristodemos, ut ad eum redeam, regnum adeptus, suis in omnes ordines meritis, tam plebi, quam optimatibus carissimus fuit. In primis uero Cleonnis, & Damis quouis est honore dignatus. Idem etiam studiose socios colens, per legatos Arcadum, Argiuorum, & Sicyoniorum primoribus munera misit. Enimuero bellum Aristodemo imperante utrinque paucis in hostilem

agrum populatoribus immittendis, & incurſionibus ſub ipſa meſſis tempora faciendis geſtum. Et cum Meſſeniis quidem miſi ab Arcadibus milites in Laconicum agrum excurrere. Cum interea Argiui ne utquam ex profeſſo Lacedæmonios laceſſere auſi ſint, ita tamē omnia compararunt, ut contra eos, ſi pugna commiſſa eſſet, omnino prælium cum Meſſeniis inituros appareret. Quintum iam annum regnabat Ariſtodemus, cum ad ſtatum condiſtum prælij diem (belli enim diuturnitate, & impenſa magnitudine fracti admodum erāt, ac debilitati) ſui utriſque ſocij præſto fuerat: Lacedæmonios ex omnibus Peloponneſiis Corinthij ſoli iuuere. At Meſſenius in auxilium venire cum vniuerſo exercitu Arcades: & Argiuorum, ac Sicyoniorum lectiſſimi quique. Steterunt in Spartano- rum acie media Iloræ, & ſinitimi. Cornibus reges imperarunt: Phalange uſi ſunt tam denſa, & cōferta, quā antea nunquā. Ariſtodemus copias ſuas in hunc modum inſtruxit. Meſſeniis, & Arcadibus, qui corporibus eſſent valentiſſimi, quorūque virtus maximē eniteret, arma diuiſit optima & lectiſſima. Iis imperat ut Argiuis, & Sicyoniis permiſſi comminus cum hoſte congrediantur: Phalangem ſuam laxatis

ordia

ordinibus quā poteſt longiſſimē, ne poſſet ab hoſte circundari, explicat: Prouidit verò, ut, collatis iam ſignis, à tergo ſui Ithomen montem haberent. Ac graui quidem armaturæ Cleonin præfecit: Subſtitit ipſe cū Damī quā in parte leuis fuit armatura, in quā funditores, & ſagittarij pauci fuerat: Reliqua turba ad excuſus faciendos propter corporum agilitatem, & armorum leuitatem, maximē idonei fuerat thorace, & parmula duntaxat armati: Quòd ſi quibus ea deſuit armatura, ij caprarum, & ouium, ferarum etiam, uti luporum, & uſorum pellibus tegebantur. Maximēque Arcades montium incolæ, iacula ſinguli plura, Lanceas etiam nonnulli præferebant. Subſederunt ea Ithomes parte, qua minime poſſent ab hoſtibus conſpici. Et grauis quidem Meſſeniorum, ac ſociorum armatura, cum primam Lacedæmoniorum impreſſionem ſuſtinuit, tum verò in omni præliandi munere virtute præſtiterunt. Erant hi numero hoſtibus multo inferiores: Verum lectiſſimi quique cum multitudine, & minimē paribus virtute dimicabant. Quare tam alacritate, quā pugnandi uſu facile reſtiterunt. Expeditæ etiam cohortes ſigno dato in hoſtem curſim impreſſionem fecerunt, iacu-

E 5

his eminus latera petentes: Nec defuerunt qui audacia incitati maiore, longius progressi, cum hoste comminus manum conferuere. Ad Lacedæmonij ancipiti periculo circumueuti, cum in quandam veluti desperationem rem deduci viderent, non tamen aciē turbarunt, quin contra leuem armaturam conuersi, magno conata, eam vt funderent, conabantur: Sed cum velites facile, nempe quos nulla armorum impedi-
 menta retardabant, subterfugerent, trepidatio primum, tum ira vehemens Lacedæmonis incescit. Est verò ita natura comparatum, vt homines moleste supraquam dicitur possint, ferant, si videant rerum euenta virtuti non respondere. Quare & qui ex Lacedæmonis vulnera iam acceperant, & quicumque cæteris locum suum retinentibus, primi expeditos adorti fuerāt, in eam partem incumbebant, quo se velites illi intulissent: Ac retrocedentes, longiore persequebantur excursu. At Messenij, quo ante cœperant modo eos ipsos qui locum obtinerent suum, & cædebant, & misilibus figebant: Iam verò si insequerentur illi, auer-
 si elabebātur ac rursus ad suos se recipientes à tergo urgebant. Hæc passim fuit pugna: in diuersa agminis parte forma. Eodē tempore statarius vtrinque miles, ordines

conseruans, acrius aduersis frontibus dimicauit. Postremo Lacedæmonij præliadi mora, & vulneribus fatigati, & à velitibus no-
 uo quodam more disturbati, soluerunt ordines. Terga iam vertentes iidem velites vel grauioribus affecerunt incommodis. Certum cætorum numerum in ea fuga pro-
 dere difficile fuerit, magnum omnino fuisse crediderim. Iam verò aliis domos cuique suas reditus periculo caruit. Per pacatum enim agrum transiere. At Corinthiis res fuit discreminis plenissima, siue per Argiuorum, siue per Sicyoniorum fines reuertentur. Lacedæmonis accepta quidem clades vehementer perculit, cum tam multos, & eos quidem minime obscuros amississent viros. Sed erat illud ferè indignius, quod spes reliqua omnis belli eius ex animi sententia conficiendi erepta videbatur. Miserūt tamen Delphos, qui Deum de tota belli ratione consulere: his responsum huiusmodi datum est.

*Non martis tantum suadet tibi munera Phœ-
 biae.*

Asin capta fuit quondam Messenia tellus:

Prisca fraude nouo rursus capietur ab hoste.

Quare ad astum regibus, & Ephoris cōuersis, cū aliud nihil in mentem venisset, quod Vlysses ad Iliū fecit, placuit imitari.

Homines enim c. qui se perfugas esse simularēt ad Ithomen speculatum hostium consilia, misere, atque vt planē perfugisse viderentur publico decreto damnati sunt: Eos ad se venientes Aristodemus his verbis dimisit. Notas esse Lacedæmoniorum iniurias, vetera eorundem commenta. Id cum minus vti volebant, cecidisset, conati deinde sunt à Messeniis socios abducere. Verum ab Arcadibus reiecti (ad eos enim primum legati venere) quominus ad Argivos proficiscerentur deterriti sunt. Aristodemus cognitis Lacedæmoniorum conatibus, & ipse ad oraculum misit: Responsum qui misi fuerant retulerunt huiusmodi.

*Ecce manet fato lengi te gloria belli,
At Spartana phalanx te vincat fraude caueto:
Nam bene compacta illorum si vasa habeat*

Mars,

*Seu um habitatorem feret alta corona chororū:
Tunc gemini è latebris erumpēt forte sub auras,
Nec prius euentum rerum lux alma videbit,
Iidem quàm fato gemini fungantur eodem.*

Aristodemus quidem, & oraculorum interpretes, quid sibi vellent responsum hoc, cōiiciendo assequi nequirunt: Non multis verò post annis vocem suam exposuit, & ipso euentu ratam fecit deus. Eo tempore

fortē accidit, vt Lycisci, eius qui Spartam perfugerat, filia, quam secum abduxerat, moreretur: Ad puellæ tumulum cum desiderio ventitantem patrem, Arcadum equites ex insidiis eruptione facta capiunt: Ithomen pertractus, & in concionē productus, causam perduellionis dixit: Non esse patriam à se proditam, verum secedendum sibi putasse vatis oratione commotum, qui puellam negasset legitimam esse: Hæc cum differeret, non ante est ei habita fides quàm femina quædam, quæ Iunonis sacerdotio fungebatur, in theatrum veniens, sponte puellam se illam peperisse confessæ est, & à se datam vxori Lycisci supponendam. Nunc itaque venio, inquit, rem occultam indicatura, ac simul me vt sacerdotio abdicem: Erat enim prisca regione apud Messenios sancitum, siue vir, siue femina, quæ sacerdotium gereret, si quem liberum amisisset, in eius locum sacerdos vt sufficeretur. Quare vera esse quæ mulier dixisset arbitrati, & aliam Iunoni sacerdotem legerunt, & Lyciscum capitis periculo liberarunt. Aderat iam vicesimus eius belli annus, cum ad oraculum de belli euentu mitti placuit: Consultoribus ad hunc modum respondit Pythia.

Primus

*Primus Ithomæ tripodas circum Iouis aram
 Qui statuet decies denos, hic sorte secunda
 Istiessenem capiet, mens hæc Iouis instrue primus
 Ipse dolos, queis sacra simul prædicta refelles:
 Vere sorte tua fatum his nunc, nunc fauet illis.*

Hoc oraculo promittit sibi victoriam, Messenij interpretabantur, eo maxime, quod cum ipsi intra muros Ithomathæ Iouis ædem haberent, nullo pacto viderentur posse Lacedæmonij priores tripodas dedicare. Ligneos certe tripodas faciendos curarunt, quod ad æneos pecunia non suppeditabat. Exceptam hanc oraculi vocem, è Delphorum numero nescio quis Lacedæmonem pertulit. Ibi cum nihil omnino publico consilio excogitari posset ad eam dedicationem occupandam, Spartanus quidam Oebalus nomine, homo genere haud quaquam claro, sed. vti res indicavit, planè callidus, & solers: Is tripodas c. è luto fixit, & in peram abditos, assumptis retribus cum venatoris ornatu urbem agresti turbæ permittus introiit, & ignotus quidem, quippe qui neque in patria sua vulgus esset omnibus notus, quam primum nox superuenit, tripodas illos fictiles dicavit, atque inde ad suos reversus, quod actum fuerat exposuit. Re-compensata Messenij vehementer commoti sunt, & facile

eile quidem Lacedæmoniorum se astu delulos coniecerunt: Multitudinis tamen sollicitudinem Aristodemus cum ea, quam res, tempusque ferebat oratione, cum verò statuendis ad Iouis aram ligneis tripodibus (fabricati enim iam fuerant) leniuit. Accidit eo tempore vt Ophioneus vates, qui à primo statim ortu cæcus fuerat, oculis vti cœperit, mirabili admodum casu: Nam cum ingenti capitis dolore laborasset ab ea valetudine luminis compos fuit. Aliis præterea prodigiis, cum Messeniorum iam res inclinarent, ac prope in perniciem laberentur, suæ di mentis haud dubias dedere significationes. Dianæ erat Messeniis ex ara signum: cum æneis armis. Huic scutum sponte excidit. Cum Aristodemus Iouis Ithomathæ immolaturus hostias adduxisset, arietes sponte incussis ad aram cornibus moribundi cecidere. Ad hæc nocturni canes globo facto ululatum dedere: Mox iidem ad Lacedæmoniorum castra concurrerunt. Non hæc solum prodigia, sed visum etiam per quietem Aristodemum exterruit. Visus est in somnis videre eum esse, armis iam sumptis, ad pugnam exiturus, victimarum extis in mensa apposis, filiam in puella veste assistentem, & nudato pectore vulnera ostentantem: deinde distumbaris

è mensa extis, detractis armis, ab ea aurea se corona, & albis vestimentis donari. Dum anxio esset animo Aristodemus, quod mortem sibi haud dubie somnium illud portendere interpretaretur, Messenij enim optimates coronatos, & candida veste velatos efferunt: Ecce tibi nuntius Ophioneum, vatem videre dedisse, ac rursus, uti ab initio, oculis captum: Est verò tunc oraculi sensus interior patefactus, & planè intellectum est, cum dixit ex insidiis erumpentes duos, & eosdem in pristinum statum reuersos, Ophionei oculos Apollinem innuisse. Aristodemus itaque vicem suam grauitè dolens, quòd filia interempta patriæ nihil profuisset, ac simul ad patriæ salutem spei nihil esse reliquum facile statuens, ad filia tumulum sibi mortem consciiuit. Vir, quantum humano consilio consequi potuit, patriæ salutaris, sed cuius acta, consultaque omnia Fortuna eluserit, Regnavit annos v. i. & aliquot amplius menses. Messenios Aristodemi casu percussos, tanta rerum omnium cepit desperatio, ut de mittendis ad Lacedæmonios deprecatoribus cogitarent: Verum quominus id facerent obstitit pertinax in hostem animus. Concione vocata regem non crearunt: Imperatorem cum potestate

summ

summa Damio surrogarunt. Hic colligas Cleonni sibi, & Phylea cooptrauit: Tum quasi mox prælium commissurus, ex præsentierum copia omnia apparauit: Urgebat enim obsidio, & ex obsidione victus inopia eiusmodi, ut iam nihil esset magis metuendum, quàm ne mox fame conficerentur. Virtus certe, & animi præstantia, ac bellandi peruecacia nullo vnquam tempore Messeniis defuit. Ducibus postremo omnibus, & optimis quibusque ciuibus amissis, menses cum prope v. perdurassent, belli eius anno xx. iam penè exacto, Ithomen deseruere, quod ipsum Tyrtæus versibus restatus est.

Anno bisdecimo linquentes pinguis culta.

Montis Ithomei deseruere iuga.

Finem habuit bellum hoc, anno primo quartæ, & vicesimæ Olympiadis, qua Damon Corinthius in stadio vicit: Cū apud Athenienses Medontidæ iam decimum, summum cepissent ciuitatis honorem, & Hippomeni quidem quartus iam exactus esset imperij annus. Ac Messenij tunc, quibus vel Argis, vel Sicyone, vel in Arcadia hospitia fuerunt, in eas sunt vrbes dilapsi: Eleusiam verò migrarant, qui è sacris familiaribus oriundi essent, & iccirco Magnarū dearum initiis præsentant. Multitudo reli-

F

qua, in suas se quisque prifcas patrias receperunt. At Lacedæmonij primū Ithomen solo æquarunt: Vrbes deinde cæteras adorti facile expugnarunt: De manubiis verò Amyclæo Apollini tripodas æneos tris dedicarunt: In quorum vnum Veneris, Dianæ in altero, in tertio Cereris & Proserpinæ signa insunt. Iam verò agri Messenici partem Asiæis, quos Argiui ante eiecerant, eam, quam nunc etiam tenent, assignarunt. Androclis etiam posteris (superstes adhuc erat Androcli filia, & ex ea nepotes qui Androcle mortuo se Spartam contulerant) regionē donarunt, quæ Hyamia nuncupatur. In Messenios iram belli ad hunc modum Spartani exercere: Primum omnium iureiurando eos adigunt nunquam à Lacedæmoniis defecturos: Rerum nihil nouarum molituros: Deinde verò annui quidem stipendij nihil imperarunt: Ex omnibus tantum arationibus dimidiam vt frugum partem Spartam deportarent edixerunt: Præterea vt cum vxoribus veste mutata, regum & optimatum funera prosequerentur: Qui imperata non fecissent pœna iis constituta. Has Messeniorum miseras declarant Tyræi versus.

Vs sub non æquo pondere pressi asiæi,

Crud

*Crudeles domini, quos tergo tollere cogant
Dimidium frugum, quas sua terra parit.
Cum lugubri ornatu etiam coactos fuisse
interesse funeribus ex his licet colligere.
Ipsi, atque vxores dominos plorare coacti,
Si quando è vita hos mors rapuisset atrox.*

His malis circumuenti, cum in posterum etiam nihilo Spartanorum dominatum æquiorē sibi fore sperare possent: & mori satius omnino ducerent, quàm è tota Peloponneso emigrare: noua defectionis cōsilia inierunt. Acerrimū erant iuuenes rerum nouarum authores: Illi quidem omnium belli artium expertes, sed ea animi elatione, vt cadere mallent liberam nacti patriam, si optio detur, quàm vel clementissimā seruitutem rerum omnium copiis circumfrentes perferre. Educta iam iuuentus eximia erat Messeniis cum in aliis locis, tum verò numero, & robore præstantissima Andaniæ. Eminebat verò inter omnes Aristomenes, qui apud Messenios adhuc inter heroas colitur, & eius quidē natales maximè nobilitant: Cum eius enim matre Nicotelea genium quendā sumpta draconis forma concubuisse memorant. Quod ipsum de Olympiade Macedonas, de Aristodama Sicyonios noui memoriæ prodidisse. Tantū interest, quod Aristome-

F 2

nen Messenij non Hercule, aut Ioue genitorum prædicant, sicuti Ammone Alexandrū Macedones, Aratum Aesculapio Sicyonij. Verum cum Græcorum multitudo Pyrrhum ei patrem fuisse dicat, ipsi Nicomedis filium in sacrorum libationibus celebrāt. Vigebat hic animis, & ætate, & eum æquales, honore prope pares ad defectionem incitabant. Rem ad hunc fermè modum exorsus est. Missis clam ad Argiuos, & Arcadas certis hominibus, tentavit primum utriusque gentis animos, nunquid sibi rebellantibus nihilo aut segnius, aut ope minore quàm priore bello auxilium laturi essent. Ac spe quidem multo paratioribus socios animaduertere. Iam enim Arcades, & Argiui apertissimas cum Lacedæmonis inimicitias exercebant. Defecerunt Messenij vnde quadragésimo post Ithomes excidium anno, qui quartus fuit tertiæ & vicesimæ Olympiadis, qua vicit in stadio Hyperesiensis Icarus. Atheniensem verò respu. annuis iam erat magistratibus restituta. Actunc quidem Thestias Athenis prætor erat. Qui autè essent Sparte reges, eos Tyrtaus non nominavit. At Rhianus versibus mandavit Leotychide regnante bellum hoc alterū gestum. At enim Rhiano in hac ego re neutiquā assentior: Tyr-

taurum

taurum verò id ipsum quod aperte non dixit, significasse tamen facile videri possit. Elegi enim ipsius sunt de bello priore. *Obsessam decima hanc nonaque vidit hyems. Indomitiq; animos tam longi munia Martis, Nostrorum patrum sustinere patres.*

Quibus planum facit, ætate demū tertia post primum bellum, iterum Messenios arripuisse: Declarat itaq; annorum series, regem eo tempore Sparte fuisse Alexandrum Eurycratis filium, Apollodori nepotem: Ex altera verò familia Anaxidamum Zeuxidami filiū, Archidami nepotē pronepotem Theopompi: Iccirco autè ad pronepotem Theopompi descendi, quòd Archidamo filio ante patrē mortuo, Zeuxidamum è filio nepotē, Theopompus imperij sibi successorem reliquit. At Leotychiden regnum possedisse constat post Demaratum Aristonis filium, cum Ariston ipse à Theopompo sexus fuerit. Eo ipso igitur tempore contulere cum Lacedæmonis signa Messenij ad Deras, qui vicus in Messenia est, anno post defectionem primo, neutris venere à sociis auxilia, neque penes quos eius fuerit certaminis victoria perspicuum fuit. Aristomenen eo prælio tradunt facinora maiora multo, quàm pro viri captu, fecisse: Quare statim post pugna-

rex fuerat saluatus. Erat enim ex Aepyti-
 darum genere: Verum cum regnum recu-
 sasset, imperatorem cum summa potestate
 præesse rebus bellicis iusserunt. Is eo erat
 ingenio, vt facillime pateretur suum iis
 etiam, qui aliquid in bello memoria di-
 gnum gessissent, honorem haberi. Et an-
 tiquissima quidem ipsi cura fuit, initio bel-
 li Lacedæmonios perterrefacere, quo esset
 illis in omne reliquum tempus formido-
 losior. Hoc sibi cum propositum haberet,
 noctu Lacedæmonem veniens, in Chal-
 ciocci, scutum posuit, in quo inscriptum fuit
 Aristomenen deæ de Spartanorum manu-
 bus dicasse. Eodem tempore Lacedæmo-
 niis Delphicum Apollinem de belli exitu
 consulentibus responsum, vt Atheniensem
 hominem rerum gerendarum autorem
 adcererēt. Quare cum per legatos de ora-
 culo docuissent Athenienses, ac simul Athe-
 niensem sibi hominē, cuius vterentur con-
 silio, depoposcissent, ea res animi dubios
 tenuit Athenienses. Nam & periculosum
 nimis fore reip. suæ indicabant, si Lacedæ-
 monij parte Peloponnesi optima potiren-
 tur, & rursus diuinis vocibus non parere
 nefarium censebant: Consilium vt in re
 dubia anceps capiunt. Erat Athenis Tyr-
 tæus quidā, ludī magister, qui neque

saris
men

mente valere credebatur, & altero claudi-
 cabat pedes: Hunc ad Spartanos misere: Ibi
 ille modo ciuitatis principes, modo ple-
 bem, proinde vt locus, aut tempus tulisset,
 elegos, & anapæstos decantans, quid factū
 opus esset edocebat. Anno vno fermè post
 prælium ad Deras, cum sui iam vtriusque
 socij præsto essent, ad Apri sepulchrum (id
 vico ei nominis est) ad prælium commit-
 tendum parati conuenere. Messeniis Ar-
 cades, Argiui, Sicyonij auxilia miserant.
 Conuolarant qui sponte profugerant è
 Messenia, & ab Eleusine, quibus à maiori-
 bus tradita fuerant Maguarum dearum
 initia. Androclis præterea nepotes, atque
 hi quidē omnes, summa alacritate Messie-
 niis auxilia misere. Lacedæmonijs præsto
 fuere Corinthij, è Lepreatibus nonnulli
 Eleorum odio ducti: A sinæis fœdus cum
 vtrisque fuit. Vicus quem Apri ante dixi-
 mus sepulchrum nuncupari, in Stenycle-
 ro Messenici agri regione est: Nomen ex
 eo habet, quod Herculem, memoriæ pro-
 ditum, super apri testibus, fœdus cum Ne-
 lei liberis fide vltro citroque data, & ac-
 cepta icisse sacra ritè è vatibus vtrinque fa-
 cta. Vates erat Lacedæmonijs Hecatus ne-
 pos, & cognomen Hecati illius, qui cum
 Aristodemi filijs Spartam postliminio re-

uerterat. Messeniis Theoclus. Oriundus hic Theoclus ab Eumantide fuit, Eumantini ipsum Eleum hominem, quod erat de genere Iamidarum, Messenen Cresphonates abduxerat. Quare cum suum utrique vatem fidenti elatum animo haberent, eo etiam ad rem grauius gerendam fuere paratiores. Et pro sua quidem quisque aetate, ac virili parte magnam præ se ferebat alacritatem. Omnes verò bellicæ gloriæ cupiditate superabat Anaxander Lacedæmoniorum rex, qui quæ circa ipsum erant Spartani. In Messeniorum exercitu Androclis nepotes Phintas, & Androcles, totaque ea manus, quæ illorum ductum sequebatur, egregie ad virtutis laudem, & patri consensu aspirabant. Tyrtæus, & magnorum deorum antistites nulla ipsi bellumunia obiere, extremos tantum sui quique agminis cohortationibus ad pugnandum accendebant. Quod verò ad Aristomenem attinet, stipabant eum octoginta Messenij iuvenes eius æquales, quorum magno sibi vnusquisque honori ducebat, quod se ille, quem in prætoriam cohortem adscisceret, dignum putasset. Et erat sanè eorum quilibet miro animi vigore, siue matuum poscentium auxilium, siue ducis pugnam vel iam agredientis, vel iam prope ag-

gre

gressuri significationes obseruare opus esset. Steterunt hi in acie contra Anaxandri cohortem, in qua fuit Spartani exercitus robur. Quare magno quidem negotio cum ad multas horas dimicassent, multaque accepissent vulnera, iamque prope nihil esset spei reliquum, postremo peruicacia, & impetu hostem superdunt. Fufum Aristomenes ut alia cohors persequatur imperat: Ipse cum suis ad integros, & adhuc suum obtinentes locum conuersus, ubi & illos dare terga cœgit, mox alios, & subinde alios acrius adoritur: Donec totam Lacedæmoniorum aciem, cum modo in hanc, modo in illam partem se inferret, terribilior multo quàm ut hominis vnus illa videri posset audacia, dissipatis, ac disturbatis ordinibus in fugam vertit. Iam verò cum Palantes ageret, qui neque in fugiendo modum haberent vllum, neque tantisper cõsisterent dum in vnum conuenirent, ad syluestrem pyrum in ea campi parte enatam ventum: Ibi Aristomenem à cursu Theoclus vates reuocabat, quod in ea arbore Castor, & Pollux confedissent. Sed Aristomenes in ipso pugna ardore impetu raptus, cum ad pyrum accessisset, scutum amisit: Ibi dum in eo quærendo cunctatur, spatium datum est elabedi, qui

F 5

se ante in fugam dederant, Lacedæmonii: Ea clade percussis Spartani, ad belli finem spectabant, sed eos Tyrtæus de sententia versibus deduxit: Idemque milites, qui in cohortibus desiderabantur, de Ilorum delectu supplevit. Aristomenen Andaniam reuersum acceperunt matronæ gratulabundæ, tæniæ in eum, quacumque incederet, & ut anni ferebat tempestiuitas, flores, & fructus iacientes. Carmen præterea illud, quod nostra etiam cantatur ætate in eum concinantes.

*Per Stenycleria plana secutus in ardua monti,
Victor Aristomenes est Lacedæmonios.*

Scutum postea recepit Aristomenes: Nam cum Delphos venisset dei monitu, in Trophonij sacro penetrati, quod ad Lebadeâ est, illud reperit, ac rursus eodem in tēplo dedicauit, quod ego ibi positum vidi: Insigne eius est aquila, passis ad extremos clypei margines alis. Sed tunc è Bœotia rediens, clypeo apud Trophonium inuento, ad maiora mox belli se opera comparauit. Collecta enim Messeniorum manu, leætissimis stipatus ciuibus sub crespusculû ad Laconicum oppidum, quod in urbium enumeratione Pharis Homerus, Pharas nuucupant Spartani & finitimi, contendit. Ibi occisis qui resistere conati fuerant,

acoppido direpto, dum Messenem cum luculenta præda redit, Anaxandrum qui facta ex insidiis eruptione cum armatorum globo tergum vrgebat, conuersus in hostem, in ipsa via iterum fudit. Quin & fugientem acriter insequi nō prius desit, quam tragula femore sauciato, retrocedere coactus est, cum nihil interea de præda deperisset. Modico dein tempore intermisso, quantum scilicet curando vulneri fatuit, cum Spartam ipsam adoriri in animo haberet, obiecta per visum Helenæ, & Gemellorum specie deteritus est. Rediens, Caryatides virgines choros Diana agitantem, interdium ex occulto aggressus, parentum opibus, & dignitate præstantissimam quanque comprehendit, & ad Messenia vicum quendam perduxit: Ibi virginû custodia certis hominibus de sua cohorte mandata noctē vnam quieuit: Interea iuuenes vino, & libidine feruidi, virgines eas vitiandi cupiditate, exarserunt, atque adeo ut ne ipsius quidē Aristomenis vocibus, negantis id ius fasque Græcis esse, conatu abisterent. Quare ut eas ab iniuria vindicaret, adolescētēs aliquot, quorû erat maximè vino incitata licetia, occidere coactus, captiuas tã integras quã ante fuerat parentibus magna accepta pecunia reddidit.

didit. Est in Laconico agro vicus Aegila nomine, in quo templū Cereris veteri religione consecratum. Huc matronas per festos dies more maiorum ludos vt facerent conuenisse, Aristomenes, qui que cum eo erant, exploratum habebant. Fō itaque veniens opprimere eas conatus est: sed cum illarū numinis ope fratre vim repulissent, gladiis etiā, quibus ad hostias immolandas vti fuerant, armatae, & verubus, tostis iam exitis, hostem inuaserunt, multisque grauitate faucibus ipsum quoque Aristomenem faucibus percussum, ac male multatū in vincula coniecerunt. Sed eadem nocte dimissus, ad suos rediit: Dimississe eum dicitur sacrorum antistita Archidamea non precio, sed amore adducta. Illum enim multo ante amare cōperat: Simulauit verō effugisse exustis vinculis. Eodem anno cū prope esset vt ad Magnā fossam (hoc loco nomen est), praelium committeretur, & Messeniis Arcades ex omnibus vrbibus auxiliū tulissent, Aristocraten Iceta filium, patria Trapezuntium, Arcadum regem, & eorum tunc exercitus ducem Lacedaemonij pecunia, corrupere Primi enim omnium Lacedaemonij ex omni antiquitatis memoria hostem dicuntur muneribus sollicitasse, & venalē fecisse belli euentū. Prius enim quā

ab illis circūueniretur Aristocrates, à quo Messenij proditi sunt, virtute, fortuna, deorum praesidiis res bellica stabat. Cōstat verò Lacedaemonios eosdem, & insequentibus deinde temporibus cū ad Aegos flumen classi Atheniensium occurrissent, & alios hostium praetores, & Adimantū in primis mercede sibi deuinxisse. At enim & ipso Lacedaemonios oppressit aliquando poena, quae Neoptolemea dicitur, ex eo scilicet, quod cū ad Hercei Iouis arā Neoptolemus Primum iugulasset, ipsi postea accidit, vt ad Apollinis Delphici arā interimeretur. Venit inde in prouerbij cōsuetudine, vt quoties qua quis alterū affecisset iniuria, eam ipse passus esset, Neoptolemea ultio diceretur: Nam cū maximè opibus florerēt Lacedaemonij delecta Atheniensium classe, magna A siē parte Agesilai ductu occupata, imperiū illi, quidē non profus amiserūt, sed ipsorum arte Persarū rex vsus, missa Corinthum, Argos, Athenas, Thebas pecunia, bellum in Spartanos concitauit, quod est Corinthiacū appellatū. Quae fuit causa vt Agesilaus in Graeciā ommissa Asiatica expeditione exercitū reportaret. Dolū itaque Lacedaemoniorū di in ipsorum ventere perniciē. Aristocrates accepta à Lacedaemoniis pecunia Arcadas primū quid moliretur cēlauit.

lauit. Deinde verò cum vtraque acies signa collatura esset, suis terrorè, & trepidationè fecit, quasi cōmonefaciēs si ad manus ventum esset, victis ex iniquo loco exitū nullum fore, & sibi quidē sacrificanti affirmavit nihil lati extra portēdisse: Edixit itaq; vt pro se quisque fuga saluti suæ consulere. Quare cū iam præliū iniretur, omnesq; in hostem cōuersi essent Messenij, læuum illis cornu, & acies media nudata est: In vtraque enim agminis parte constiterant Arcades, cum neq; Elei, neque Argiui, nec Sicyonij pugnae interessent. Præterea, quo esset efficacior proditio, Aristocrates fugiēs per medios Messenios euasit. Re insperata attoniti Messenij, ac plane quid agerent incerti, à Lacedæmoniis tantū qui se iam acrius inferebant, in Arcadas impune labentes, conuersi, orabant alij vt manerent, alij conuitiis illos, & maledictis incessabant, proditores & fœdifragos appellantes. Spartani interea facile destitutos, vndique circumdato agmine cinxerunt, & obuiam maximè quàm minimo labore ac periculo sibi victoriam vindicarūt. Aristomenes cum cohorte sua locū tenuit, & inuadens impetum hostis aliquandiu sustinuit: sed fuere tam pauci numero, nō magno vtique præsidio. Periit omnis prope

mul

multitudo: & qui, cum ante de seruis dominos Lacedæmoniorum se futuros tati fuerant, iam nē reliquam quidem salutis vllam spem retinebant. Occubuere tamen & principum nonnulli, intèrque eos Androcles, Phintas, & cuius clarissimè in eo prælio virtus eluxit, Phanas, Olympica de longiore curriculo victoria, illustris. Aristomenes prælij reliquias collegit. Cūque suis vt Andania, & oppidis quæ à mari longius abessent relictis, se in Eran montem reciperent suassisset, eo in loco obsidionem hostium, post acceptam ad fossam cladem, annos nihil minus x i. sustinuit: Cum tamen castellum illud cum ea spe Lacedæmonij oppugnare adorti essent, quasi primo impetu capi posset. Testatur tam longum totius obsidionis tempus fuisse, his versibus Rhianus.

Seruarunt inter candentis denia montis

Castra bis vndena herbas, totidemq; pruinæ.
Circumscripsit scilicet annos per hyemes, & æstates: Nam cū herbas dixit viridē segetē, vel anni tēpus, quod paulo ante messem est, significauit. Era occupata, reliquo omni agro exclusi Messenij, præter oram tamē maritimam, quam illis integram, & incolumem Pylij, & Methomæi præstiterunt, prædas nō magis ex Laconico, quàm

ex

ex suo ipsorum agro agebant: Vtrūq; iam hostilem esse iudicantes. Fiebant cum ab aliis passim vt fors ferret excursiones: Tū in primis Aristomenes cum in vnū ad trecentos lectissimos viros coëgisset: agebat illi, rapiebantque omnia vnde cum quis poterat: Fruges, nēpe, vinū, pecus, absumebant: mancipia suppellectilē dominis aestimata reddebāt. Coëgit ea agrorū direptio Lacedæmonios edictos cauere (quod arua non sibi, sed iis, qui in Eran secesserant ferri videbant) ne colerentur bello durante Messēnici, & Laconici agri finitimæ partes. Ex eo frugum egestas, & inde seditio consecuta locupletibus agrè ferēribus arationes deserui. Eum fremitum versibus suis Tyrtaeus compressit. Interea Aristomenes cū sua manu per densas tā noctis tenebras egressus. Amyclas magnis itineribus contendit. Quò cum diluculo peruenisset, subito impetu oppidū cepit, ac diripuit: Atque inde ad suos se prius recepit, quàm ē Sparta subsidiū mitteretur: Excursionibus hostilem agrū nō prius destitit infestum reddere, quàm Lacedæmoniorū manipulos dimidia parte plures, cum ambobus regibus nactus, facto cū illis prælio, præsentique se animo defendēs, & vulnera alia accepit, & percussu lapidis ictu capite, caligantibus oculis.

oculis prope exanimis corruit. Vix adhuc spirantem, irruētes Lacedæmonij, & cum eo quinquaginta de eius prætoria cohorte capiuos Spartā pertraxere: Quos cum in Ceadā abiiciendos censuissent (sic alte dehiscētē foueā vocat, in quam maximis criminibus capite dānatos præcipites mittunt) alij quidem omnes ad vnum periere: Aristomenen qui sæpe aliàs, idē & tūc seruauit deus. Cuius qui res gestas magnificētius extollunt, aduolasse aquilam dicunt, quæ cadentis corpus passis alis subiens, ita illum librauerit, vt omni ex parte illæsus ad eius barathri ima delat⁹ fuerit Fato certe nescio quo exitus ei ē tetro illo hiatu mōstratus est: Nam cū in imo iam specu constitisset, veste obuolutus decubuit, extremam, quam proximè abesse putabat, vitæ horam expectans. Triduum erat ibi iam cōmoratus, cū audito strepitu quodā per sublustres tenebras vulpem vidit cadauera appetentem: Cogitans itaque per hostiolum omnino aliquid bestiā illuc penetrasse, ea quantisper propius accederet operiebatur: Id cum vti volebar accidisset, feram manu altera prehendit, altera quoties se illa cōuertisset chlamydē mordicus prensandam obiciebat: Et currentem quidem qua se via dabat, cursu cōsequebatur:

trahendum verò se bellux per inuia præbebat. Vidit postremo cuniculū nihilo amplio rem quàm inde posset vulpes euadere, per quē luminis se aliquid ostendebat, per illum quadrupes, vt primum dimisit eam, quasi manumissam Aristomenis iustrū suū reperit. At Aristomenes angustā illam, ac minime peruiam cauernulā manibus aperiens, in Eran ad suos tandem euasit. Fuit eius fortuna cum captus est mira, & inopinata: Maior enim viri spiritus erat, maior ex rerum gestarum magnitudine audacia, quàm vt quisquā capi illum posse sperare debuisset: Sed nihil fuit admirabilius, nullum certius diuinitatis argumentū, quàm quod è Ceade elabi potuerit. Vbi saluū Lacedæmoniis renunciarunt perfugæ quidā Aristomenē ad suos rediisse, non plus credi posse visum est, quàm si mortuū hominē reuixisse audissent. Ex huiusmodi verò euentu veritati fides quaesita est. Mittebantur à Corinthiis auxilia Spartanis ad Erā expugnandam. Eos milites Aristomenes cum per speculatores comperisset dissipatos, & incustoditis castris iter facere, noctu dormientes adortus, & alios complures, & eorum duces Hypermenidē Achladæum, & Lysistratum. occidit, ac mox castrorum prætorium diripuit. Id facile cognoscere

Laced

Lacedæmonij potuerunt ab Aristomene, neque ab alio quoquam gestum. Fecit post hæc Aristomenes Ioui sacrum, quam Hecatophoniam vocant, quasi Centicidiū dicas: Id sacrum fieri patrio instituto traditū ab iis, qui in pugna hostes centū occidissent. Prima itaque, cum ad Apri sepulchrum pugnatum est, Hecatophoniam fecit Aristomenes: Altera cum oppressos nocturna pugna Corinthios cecidisset: Tertia ab eodē peracta referunt, aliis excursionibus pari, aut eo maiore casu hostium numero. Spartani, Hyacinthis quæ iam aderant, solēni ritu interfuturi dierum x l. inducias cum Messeniis pepigerunt. Ac dum illi quidem ludos celebrant, Cretenses sagittarij è Lycto, & aliis Cretæ urbibus euocati, interea in agrum Messeniorum excursiones facere non desinebāt: Aberat Aristomenes ab Era: ei securus induciarum fiducia vagari insidias ex eo sagittariorum numero v i i. Captūque phæretarum loris vinciuat: Mox id ex illis duo gratulabundi Spartam nūciant captum Aristomenem: Reliqui in tugurium quoddam Messenici agri captiuum pertrahunt. Habebat in eo gurgustio orba patre virgo vna cum matre sua. Ea superiore proxima nocte, per somnium visa fuerat sibi videre, pertrahi illuc

468 PAUSAN. MESSEN. SIVE
 à lupis leonem vinctum ereptis vngui-
 bus: illum se è vinculis exeruisse, & cum
 eo tanquam cum viro congressam, vngues
 illi dedisse, nec multo post à Leone lupos
 laniatos. Deducto itaque à Cretenfibus
 ad eam casam Aristomene, agnouit puel-
 la expressam viro euentu somnij imagi-
 nem, quasiu ex matre quis nam ille
 esset, auditoque viri nomine, confirma-
 uit se, & cum in eum intueretur, facile
 quod significaret intellexit: Vinum ita-
 que largius Cretenfibus fudit: Cùmque se
 vinolenti omnes abiecissent, ei, quem gra-
 uiore somno confopitum animaduertit,
 pugniaculum eripuit, eo vincula ipsa ab-
 scidit, insidiatorésque Aristomenes iu-
 gularuit suos. Virginem illam, pro na-
 uata salutis suæ opera, à filio suo Gorgo
 vxorem accipi voluit Aristomenes, cum
 tamen non esset ille annorum maior de-
 cem & octo. Vndecimo tandem post-
 quam obsideri cœpta est anno, Era, pro
 fati sui necessitate, expugnata est: Mes-
 senij illinc eiectionis nouas sedes querere co-
 æti sunt, & sanè quæ de salutis ratione
 post cladem ad Fossam acceptam scisci-
 tâtibus Aristomeni, & Theoclo Delphi-
 cus Apollo responsa dederat, ipso rei
 euentu comprobata sunt. His autem
 versi

versibus respondit fatidica virgo.

*Ipse, Nedes dum hircus bibat, altastuenta, nec
 vltra.*

*Messenem seruo: Prope enim instat tristitia
 fata.*

Sunt autem Nedæ fontes in monte Lv-
 ceo, fluuius ipse per Arcadas lapsus, verso
 in Messeniam alueo, Messeniorum, & E-
 leorum fines maritimos diuidit: Ac tunc
 illi quidem capti ambiguis verbis prouid-
 endū sibi putarunt, ne hirci de Neda pota-
 rent. Aliud verò lōge inuenerat deus, quod
 fuit huiusmodi. Caprifici stirpem è Græcis
 plerique Olynthon, Messenij ipsi caprum
 nominant: Eo quidem tempore caprificus
 forte in ripa Nedæ enata cum non in subli-
 me se crescēs erexisset, sed in amnem pro-
 na inclinasset, extremis iam frondibus a-
 quam contingebat: Id Theoclus vates con-
 spicatus argute coniecit, illam caprifici
 plantam hircum esse, qui de Neda, sicuti
 Pythia prædixerat, biberet: ac iam fatale
 Messeniis exitiū imminere: Re tamen a-
 pud alios dissimulata, vni Aristomeni ad
 eū locū deducto, oraculū explicat, homini-
 que quod res erat persuadet tēpus quo re-
 liquum quid spei erat affluxisse, ciuitatis
 suæ perniciem differri amplius nullo pa-
 cto posse: Quod ipsum tamē Aristomenes

partim ex præfenti rerum statu, partim ex
 fatorum aliis quibusdam arcanis præfen-
 ferat. Quare cum haberent operta qua-
 dam sacra Messenij, quæ si abolerentur,
 funditus in posterum omne tempus Messe-
 nem occisuram: si cõservata illa fuissent,
 redituum olim imperium ex ipsis ruinis
 erupturum, Lyci Pandionis filij, vaticiniis
 prædictum fuerat, neque id ignoraret Ari-
 stomenes, noctu clam egressus in maximè
 deuia Ithomes parte sacra ea defodit: Ioui,
 & dis cæteris, quorum ope ad eum diem
 Messeniorũ res steterat, ratus curæ fore, vt
 incolume depositũ obseruaretur, neq; om-
 nino id in Lacedæmoniorũ potestati veni-
 ret, quod iam solũ ad posteri tẽporis spem
 Messenici nominis reliquix haberẽt. Mes-
 senios tunc quidem, vt olim Troianos, di-
 uerso tamen modo, adulteriũ ad extremũ
 exitium perpulit. Era occupata, subiectos
 etiam monti campos ad Nedæ ripas tene-
 bant. Habitabant plerique paulũ extra
 portas. Neque interea quisquam è Laco-
 nia venit ad eos perfuga. Vnus propius
 accessit Emperami clari hominis inter
 Spartanos seruus: Is cum domini pecus
 pasceret, cotidie fere boues præ se ad Ne-
 dam agebat: Ibi Messenij hominis in sub-
 urbano habitantis vxorem a iuatum
 venien

venientem cõspicatus, eius amore captus est:
 Feminã primo donis ad colloquiũ, deinde
 ad stupri consuetudinem pellexit. Obser-
 uabat hic quo tempore eius vir custodias
 obiret: suam enim quæque vicem ciuitatis
 pars arcis præsidium obtinebat: Ab ea
 enim maximè parte ne intra moenia se in-
 ferret hostis metuebant: Qua itaque hora
 domo ille discedebat, bubulus ad eius v-
 xorem ventitabat. Forte ita accidit vt esset
 illi nocturna vigilia cum præsidariis mili-
 tibus obeunda: per effulsißimos verò ea
 nocte imbres stationem deserere cogerentur
 qui excubabant: Vt enim in festinatis
 munitionibus, neque proiecium muri, ne-
 que turres habebant, quo cæli incommo-
 da effugerent: Et eo quidem securus abie-
 re, quod pluuia & hyberna nocte, silente
 Luna negotium ne sibi hostis facesseret,
 nihil verebantur: Præterea Aristomenes
 vigiliis circumire non poterat. Nam cum
 Lacedæmonij assumptis Apteræis iacula-
 toribus Euryalo Spartano duce, Cephale-
 nium mercatorem frumenta, & alios com-
 meatus Eran solum comportare, inte rece-
 pissent, illum Aristomenes publice sibi, ac
 priuatim hospitem, omnẽque eius pecu-
 niam seruarat, vulnus ipse in pugna accepe-
 rat. Imperatoris itaque metu soluti vigi-

les, eo licentius præsidium deseruere, & fa-
ne in eo desertorum numero Spartani pa-
storis amice vir fuit: Domum itaque rediit
ille cū intus esset adulter: Id ubi sensit mu-
lier, quàm celerrimè potuit, occultato ama-
tore, virum hilarius etiam multo quàm cō-
sueuerat accipit. Percōtatur deinde quam-
obrem spe sua celerius redisset, hic ille, qui
neque corruptam vxorem, neque mœchū
domi suæ latere poterat suspicari, veram
exponit facti causam: Tempēstatis vi non
se magis, quàm socios omnes ē præsidio
pulsos, subauscultabat pastor: simulac ita-
que nudatā arcem præsidio intellexit, quā
raptim potuit in castra Lacedæmoniorum
effugit: Aberant rex vterque, & bubulci do-
minus Emperamus, copiis quæ Eran obsi-
debant præfectus fuerat: Ad eum perdu-
ctus deprecatur primum noxam fugæ bu-
bulci: deinde docet oppositum illud esse
ad Eran capiendam tempus, quæ ex Messe-
nij oratione exceperat, singula rotidē ver-
bis referens. Habita est eius verbis fides:
Ac mox eundem seruum suum itineris du-
cem secutus Emperamus, via perdifficili,
per densissimas tenebras nihil imbre re-
mittente, superatis tamen animi alacritate
difficultatibus ad arcem agmen dedu-
xit: Ibi scalis admotis, & quo quisque eni-
tiua

ti valuit modo, munimenta transcenderūt.
Messeniis imminens exitium, & alia por-
tenderant signa, & canum voces obseruatę
sunt, non quales latrantium esse consueue-
runt, sed vehementes & perpetui v'lulatus.
Quare cum in summum iam discrimen
rem deductam viderent, non vndique con-
tractis armis, & apparatu vniuerso, sed pas-
sim eo quisque telo arrepto, quem casus
obtulisset, terram eam, in qua sola iam ex
omni Messenia patrię nomen remanserat,
tutari conabantur. Primi hostem esse in-
tra muros sensere, primique cum armis oc-
currerunt, Gorgus Aristomenis filius, &
Aristomenes ipse, cūque illis Theoclus
vates, & item Theocli filius Manticlus.

Præterea Euergetidas, vir cum per se
egregius, tum per nuptias nobilitatus:
Nupta enim cum eo erat Agnagora Ari-
stomenis soror: Ac tunc quidem, quamuis
se quasi intra retia captos, atque vndique
circuuentos, & oppressos animaduert-
terent, spei tamen adhuc aliquid, vt in per-
ditis rebus habuere. Aristomenes quidem,
& vates satis norant patrię fata differri
amplius non posse: Tenebant enim memo-
ria quid oraculi de capro ambagibus signi-
ficatum fuisset, neque id tamen, ne patriā
quidem iam cadente, prodendum esse vul-

go putarunt: Quin per oppidum discursantes, ac modo hos, modo illos pressantes, ut quisque obrius esset factus, monere, hortari à pristina virtute ne desciscerent: alios etiam è suis ad rem gerendam domibus cunctantes euocare. Atque ea quidem nocte nihil ab alterutris memorabile gestum est. Illos enim cum locorum inscitia, tum verò Aristomenis metus reddebat segniores. His neque vacarat accipere à ducibus tesseram, ac, si vel faces, vel aliud quodvis lumen accendissent, id statim venti vis exstinguebat: Ut primum illuxit, & se mutuo conspexerunt, Aristomenes, & vnà Theoclus, ciues, ut extrema omnia auderent incitabant: Et alia commemorantes, & in primis insigne illud Smyrnazorum facinus, qui cum partem Ionix obtinerent, Gygen Dascyli filium, qui urbem magnis Lydorum copiis oppressam tenebat, virtute, & animi presentia eiecerant. Quibus auditis Messenij, ipsa subnisi rerum desperatione, in hostes, qua cuique viam Fortuna ostendebat, irruerunt: ipsæ etiam scæminæ de superiore loco regulas, & aliud quicquid missile nancisci potuissent, eiaculari conabantur, sed, quo minus tessæ scandere possent procellæ vis obstabat: Arma verò capere ausa, virorum ala-

critat

ritatem inflammabant, cum eas illi facile perspicere malle in patria mortem oppetere, quàm in seruitutem Spartam trahi: Ea animorum conspiratione potuissent fortasse fati sui iniquitatem superare, nisi effusi multo etiam præfractius, imbres, crebris cum tonitribus, & fragore micante ob oculos cælo omnia pauore complessent: Contra verò hosti confidentiam addidissent, deos à se stare interpretanti, præsertim verò cum fulgente ad dexteram Ioue læta omnia Hecatus aruspex nuntiasset. Et ille quidem eiusmodi consilij author fuit. Lacedæmoniorum copiæ numero longè superiores fuere: Verum cum non equo campo, aut ordinato agmine, sed qua quisque in vrbs parte congressus cum hoste esset, manus conferentur, facile eueniebat ut postremi quique prorsus essent inutiles. Hos ut in castra se reciperent Hecatus iussit, ibique corpora cibo, ac somno curarent: Cum adesperasceret adessent fessos leuaturi. Quo factum ut cum fatigatis vicissim recentes succederent, facile pugnx labor sustineri potuerit. At contra Messeniis fuere omnia misera, & erumosa: Tertium enim iam diem, & noctem tertiam iidem pro statione excubant: Vigilia itaque, cœlesti aqua, & gelu, fame ad

hæc

hæc & siti confecti prope erant: Maxime
 verò scæminas ex armorum insolentia, la-
 borum assiduitas fręerat. Ibi Theoclus
 vates Aristomenen appellans, quid ina-
 nem, inquit, operam sumis? Expugnari
 Messenen fato decretum est: Imminentem
 certe calamitatem iam pridem Delphici
 Apollinis vox nobis pronuntiauit, atque
 id ipsum caprificus nuper aperte osten-
 dit: Mihi fatum est vnà cum patria cadere:
 tu ciues tuos, ac te ipsum periculo exime.
 Hæc locutus in aduersos irruit, ac in Lace-
 dæmonios vociferans, non fore illis perpe-
 tuæ voluptati eam victoriam in obuios
 quosque inuadens, cum animum cæde ho-
 stium expleisset, accepto vulnere animam
 efflauit. Aristomenes lectissimos quosque
 viros, quorum virtus in ea pugna enitue-
 rat, adhuc præliantes reliquit: Ceteris è pu-
 gna reuocatis, vt, vxoribus, & liberis, in
 medios ordines receptis, quacunque viam
 fecisset se sequerentur imperat: Horum
 extremo agmini Gorgum, & Manticlum
 præfecit. Ipse in principia prouolans, ca-
 pûtque quassans, & hastam vibrans, claram
 significationem dedit per eruptionem ef-
 fugium quæri. Placuit Emperamo, & Spar-
 tanorum principibus diuisa acie fugien-
 tibus viam dare, tanquam rabie quadam

percit

percitos homines, & ad extremum iam de-
 sperationis progressos: non esse amplius
 offerendos rati. Atque id vt facerent Heca-
 rus vates iusserat. Postea quàm de Era ca-
 pta certiores facti sunt Arcades, vniuersi
 ab Aristocrate postularunt, se vt educeret:
 quo vel seruarent Messenios, vel cum illis
 perirent: At ille, quippe qui delinitus es-
 set Lacedæmoniorum pecunia, plane recu-
 sauit, neminem superesse Messeniorum
 cui iam ferri auxilium posset dicitans.
 At enim cum liquido iam constaret super-
 stites esse Messenios, vicerte coactos E-
 ran deserere, vltro cum vestimentis, & ci-
 bariis eos accepturi ad Lycæum montem
 Arcades occurrere. Præmissis ciuitatum
 principibus qui socios consolarentur, &
 iterum duces essent, cum salui accessis-
 sent iam ad Lycæum, hospitio comiter ac-
 cepti, ac liberaliter inuitati, vt per vrbes
 diuisi secum manerent: agri etiam pars
 oblata. Verum Aristomenes cum direptæ
 Eræ miseratione, tum Lacedæmonio-
 rum odio instinctus, tale consilium in-
 it. Seligit ex omni agminis sui numero ho-
 mines quingentos, quos omnium minime
 vitæ retinendæ cupidus norat: Ibi tota Ar-
 cadum multitudine, ipso etiam Aristocra-
 te audiente, quem nondû rescierat patriæ
 prod

proditorem esse, quod enim è pugna excel-
 sisset, non scelere, sed metu, & ignavia fa-
 ctum opinatus fuerat, ab eo itaque sibi ni-
 hil cauens, quærit de suis nunquid pa-
 triam vlti secum nihil recuset mortem
 oppetere: Cum assenti essent omnes, quid
 animo haberet aperuit. Quod scilicet in-
 clinaote iam die Spartam esse ducturus,
 cum magna pars ad Eran esset, alij agen-
 dis, & rapiendis Messeniorum rebus essent
 occupati. Nam si ita (inquit) ceciderit vt vo-
 lumus, & Sparta fuerimus potiri, licebit il-
 lis sua reddere, nostra recipere: Sin aliter
 euenerit, vnà cademus omnes, illustrem
 conatus nostri memoriam posteris relin-
 quentes. Hæc cum dixisset, ex Arcadibus
 ad recentos in societatem se facinoris ob-
 tulerunt: Verum iccirco rem aggredi cun-
 ctati sunt, quod litantibus extra minus la-
 ta fuere. At postero die Lacedæmoniis con-
 filia sua patefacta, seque iterum ab Aristo-
 crate proditos haud dubie deprehende-
 runt: Nam cum Aristocrates in codicillis
 omnia accurate perscripisset, quæ cogita-
 ret Aristomenes, cum iis codicillis seruum
 cuius maximè beneuolentia confidebat,
 Spartam ad Anaxandrum misit: Eum ser-
 uum, dum Lacedæmone reueteretur, spe-
 culari Arcadum nonnulli cum aliis de

rep. disfidere Ab Aristocrate soliti, tum eo
 maximè tempore minimum illi fidei ha-
 bentes, interceptum, in concilium Arca-
 dum producunt: Ibi quæ ad Aristocratis
 epistolam rescripta fuerant, frequenti con-
 uentu recitata: memorabat Anaxander fu-
 gam quam fecisset Aristocrates ad magnâ
 fossam non paruo fuisse Lacedæmonio-
 rum rebus auxilio: relatuos, verò ipsi cum
 pro veteri merito, tum pro recenti iudicio
 Lacedæmonios gratiam. Re in publicum
 prolata, Arcades in Aristocratem continuo
 lapides iecere, idèmq; vt facerent Messe-
 nios cohortabantur: At illi Aristomenen
 intuebantur: Is verò humi defixis oculis
 collachrymabat. Arcades obrutum lapidi-
 bus Aristocraten insepultum extra fines
 abiecere: Columelam autem in Lycæi fa-
 no erexerunt, in eius rei memoriam his
 versibus incisus.

*Ultra dies facile est deo Ioue longa tyrannus,
 Qui Messenen olim prodiderat miseram.
 Difficile est hominem periurum fallere diuos:
 Tu salue, & serua Iuppiter Arcadium.*

Messeniorum quocunque aut ad Eran,
 aut quocunque alio loco relictis sunt, Lacedæ-
 monij in publicorum seruitiorum nume-
 rum eos conscripserunt. Pylij, Mothonæi, &
 ceteri è Messenico nomine, maris accolæ,

expugnata Era, classibus se Cyllenē, quod Eleorum nauale fuit receperunt. atque inde ad eos, qui in Arcadiam profugerant, contendere, quo communi classe, & consilio nouas sibi terras, ac sedes quærerent: Ac Colonie quidem deducendę authorem & duce[m] cuncti Aristomene[m] postebant. At ille quamdiu vitę compos esset, bellaturum se cum Lacedæmoniis affirmauit, neque verò dubitare quin Sparta opera sua noui semper aliquid mali creati posset. Illis Gorgum, & Manticlum duces dedit. Evergetidas, cum reliqua Messeniorum manu ipse etiam ad Lycæum venit: Ibi cum Aristomenis consilium de Sparta opprimenda fluxum, atque irritum fuisse comperisset, assumptis ad L. fociis ex omni agmine, retro ad Eran duxit, vbi quos prædę reliquias persequentes offendit, male multauit: Cùm iue iustū, & cæde omnia compleisset, postremo super hostium strage occubuit. Aristomenes declaratis duobus cum Cyllenen omnes conuenissent, edixit, vt eos in Coloniam quicumque velent sequerentur. Dederunt omnes nomen, præterque quos aut senectus, aut viatici egestas à peregrinatione deterritos in Arcadia detinuit. Era capta finē habuit Messeniorū, & Lacedæmoniorum secundū bellū:

gerente

gerente Athenis supremum ciuitatis honorem Autosthene, anno primo octauæ & vicesimæ Olympiadis, cuius victor exitit Chionis Laco. Cum ad Cyllenen conuenissent Messenij, hyeme iam imminente, hybernandum eo in loco censuerunt: Pecuniam, & annuam Elei præbuere. Vere ineunte quoniam dirigi cursum oporteret consultare cœperunt: Censebat Gorgus Zacynthum insulam supra Cephalemiam occupandam, vnde insulæ compotes iam è continentis terræ incolis facti maritimis excursionibus terram omnem Laconicam infestam redderent. At Manticlus neque Messenes, neque iniuriarum quas à spartanis accepissent memoriam retinendam: Verum esse primo quoque tempore in Sardiniam magnam, & copiis omnibus circumfluentem insulam transmittendum. Interea Anaxilas ad Messenios misit, qui in Italiam eos accerferent: Rhegij hic tyrannidem quartus ab Alcida[m]ida, è cuius erat nepote genitus, obtinebat: Commigrat verò à Messene Alcida[m]idas Rhegium, post Aristodemi mortem, Ithome expugnata. Ad Anaxillan itaque eius accersitu venire Messenij, quos ille docuit perpetuum sibi esse cum Zancleis bellum: Possidere illos vberem, ac luculentum

H

agrum, & urbem valde opportuno Siciliae loco: Quod si eorum imperio potiri posset, illud se quamprimum Messeniis traditurum. Vehementer cum esset omnibus id consilium probatum, traduxit hospites, & gentiles suos Anaxilas in Sicilia. Zanclen ab initio prædones tenuere: Castellū enim deserto loco circa portum, & excursionū maritimarum receptum, quo ex alto appellerent munierunt: Eorum duces fuere Crætaemenes Samius, & Chalcidentis Peretres: li & alios è Græcis inquilinos adsciendos duxerant. Ac tunc quidem Zanclæos Anaxilas nauali, terrestri prælio Messenij fudere: Qui cum postea terra, marique hinc à Messeniis, illinc à Rheginis obtiderentur, magna iam murorum parte deiecta, ad aras, ac deorum sedes con fugere. Imperabat Anaxilas vt supplices nulla religionis verecundia trucidarentur, reliqui cum vxoribus, & liberis sub corona venderentur. At Gorgus & Manticius deprecantes facinoris atrocitatem, Anaxilan rogarunt, ne quæ per summam iniuriam à cognatis passi essent, cogerentur ipsi aduersus Græcos committere. Ab aris igitur excitatis impunitas fuit, fideque vltro, citroque data, & accepta, imperium cum victis communicatum: mutato

tamen

tamen nomine Zanclen Messenen placuit appellari. Hæc gesta sunt vndericesima Olympiade, qua iterum vicit Chionis Laco: Principatu ciuitatis apud Athenienses fungente Miltiade. Manticius Herculis templum nouæ Coloniae erexit: Extat adhuc intra muros dei fanum Herculis, Mantici vocant, sumpto à conditore nomine: Qua ratione Ammon in Africa dictus, Babylone Iuppiter Belus. Hic ab Aegypto Belo, ille à pastore qui templa Ioui dedicarunt. Hoc exules Messenij modo, erum sine nacti sunt. Aristomenes interea cum nouæ Coloniae imperium sibi deferri passus non esset, sororem primum Anagoram, Tharyci Phygaliensis: duas verò, quas habebat nobiles filias, maiorem natu Damochoidæ Lepreatæ, minorem Heraensi Theopompo matrimonio iunxit: Delphos deinde cōsulendi causa profectus est, quid acceperit responsi non traditur. Eodem verò tempore venerat ad oraculum Demagetus Rhodius, Ialysi rex: ei virgo ex adyto respondit sciscitanti, vnde esset potissimum vxor ducenda, eius qui vir esset Græcorum optimus filiam vt duceret. Reliqua erat Aristomeni tertia filia: Hanc sibi ille legitimis nuptiis coniugem adsciuit, patrem longe esse optimum Græcorum eius

ætatis omnium statuens: Et ipse quidem
 met Aristomenes filiam Rhodum ad vi-
 rum deduxit. Inde cum ad Ardyn Lydo-
 rum regem Gygæ filium, & Echatana in
 Medos ad Aphraorten regem transmittē
 re cogitaret, morbo oppressus diem suum
 extremum obiit. Erant iam, credo, Lace-
 dæmonij fato defuncti suo, cum omni es-
 sent, quod illis posset ab Aristomene crea-
 ri, periculo liberati. Mortuo Rhodij, au-
 thore Damageto, in signe monumentum
 erexere, & pro dignitate honores habue-
 runt. Hoc loco quæ de Diagoridis, oriun-
 dis à Diagora, quem ex Aristomenis filia
 Damagetus ipse Dorei filius suscepit, à
 Rhodiis prodita sunt, consulto prætere-
 ne ad aliena videat à proposito digredi.
 Lacedæmonij Messenia potiti, agrum om-
 nem præter Asinæorum fines inter se di-
 uiserunt: Mothonem Naupliensibus pau-
 loante è Nauplia ab Argiuis eiectis tradi-
 derunt. At Messenij qui forte in agro re-
 manserant, cum in publicorum seruitio-
 rum censum pro fortunæ suæ necessitate
 venissent, à Lacedæmonijs denuo defece-
 runt, vnde tricesima fermè Olympiade,
 qua Corinthius Xenophon vicit, princi-
 patu Athenis fungente Archimede. Defe-
 ctionis opportunitatem huiusmodi nasci
 sunt.

sunt. Lacedæmoniorum nonnulli ob no-
 xam nescio quam capitis damnati suppli-
 ces ad Tænarum confugerunt. Eos Epho-
 ri ab ara abstractos interfici iusserūt: Hoc
 piaculum violatorum in templo Neptuni
 supplicū, euerfa funditus vrbe, ex ira eius-
 dem numinis luerunt Spartani. Quo tem-
 pore veterum Messeniorum reliquiæ Illo-
 tæ omnes (sic enim publicæ operæ, & agre-
 ste castellanorum genus nuncupabantur)
 in Ithomen montem secessere: Aduersus
 eos Lacedæmonij omnia sociorum auxi-
 lia, & cum Atheniensium copiis Miltiadæ
 filium Cimonem publice sibi amicum, &
 hospitem accierunt. Sed cum in suspicio-
 nem rerum nouarum venissent Athenien-
 ses, eos ab Ithome Spartani auocarunt: At
 illi vbi fidem sibi non haberi senserunt,
 cum Argiuis amicitia conciliata Messe-
 niis, qui Ithomen sub certo fœdere ho-
 sti dederant, Naupactum ademptam Lo-
 cris Aetoliæ finitimis, Ozolis cognomen-
 to, assignarunt. Saluti fuit Messeniis loci
 natura: Præmoniti præterea sunt Lacedæ-
 monij Delphici Apollinis oraculo pia-
 culum graue admissuros, si Iouis Ithoma-
 tæ supplices violassent: Sub certis itaque
 conditionibus è Peloponneso dimissi
 sunt. Neque verò accepta ab Athenien-

sibus Naupacto, eique urbi circumiecto agro, quieuerunt: Vehemens enim inces-
sit cupido cum imperio gloriam augendi.
Quare cum Oeniadas compertum habe-
rēt, Acarnanum gentem, opimum agrum
possidere, hostes verò sempiternos Athe-
nienſium eſſe, inſeſto eos exercitu adorti
ſunt: Numero erant hoſti pares, virtute
multo ſuperiores: obuios primū acie fun-
dunt, mox intra mœnia compulſos circum
ſedent: Ibi nihil, quod ad vrbes obſidendas
homines excogitarint, omiſſum: ſcalæ ad-
motæ, muri ab ima parte ſuffoſi: Adhi-
bitæ machinæ omnes, quæ pro re, ac tem-
pore fabricari potuerunt. Deiecta itaque
muri parte, veriti oppidani, ne, ſi per vim
vrbs caperetur, ipſi occiderentur, vxores,
& liberi ſub corona venirent, iſto fœdete
vrbem reliquere: Qua, & agro ſimul to-
to, Meſſenij annum vnum potiti ſunt. Se-
quenti dehinc anno Acarnanes contractis
omnibus ex vrribus copiis, ad Naupactū
oppugnandam primum copias ducere in
animo habuerunt. Verum id poſtea con-
ſilij repudiarunt, quòd iter ſibi faciendum
per Aetolos videbāt, quibus cum aſſiduas
exercebant inimicitias. Præterea Nau-
pactiis, id quod res erat, in promptu claſ-
ſem eſſe ſuſpicabantur: Peſtibus verò

dun

duntaxat copiis non ſatis fore ſe armatos
videbant contra eos qui maritimas etiam
opes haberent. Mutato itaque conſilio, om-
nem belli impetum in Meſſenios, qui Oc-
niadis erant conuertère. Ad oppidum igi-
tur obſidendum omnia cōparabant, quod
adduci non poterant, tantam hoſtium pau-
citatem, contra vniuerſam Acarnanū gen-
tem æquo Marte bellaturam. Ipſi quoque
Meſſenij, & ſi frumēta, & alia, quæ ad lon-
giorem obſidionem ſuſtinendam uſui fo-
rent, contraxerant, decreuerunt tamen nō
expectata obſidione iuſto prælio belli for-
tunam experiri. Neque enim decere ſe
arbitrabantur qui Meſſenij eſſent, ne-
que virtuti, ſed fortunæ Lacedæmonio-
rum ſuccubiſſent, Acarnanico tumultu ter-
reri. Memoria repetebant ad Maratho-
nem Perſarum trecenta millia à triginta
duntaxat millibus Athenienſium ad inter-
nitionem caſa: Acie itaque cum Acarna-
nibus decernendum duxerunt. Pugnam
memoriæ proditum hoc commiſſam mo-
do. Cum eſſent hominū multitudine lon-
go interuallo ſuperiores Acarnanes, Meſ-
ſenios ex omni fere parte, præterquam
tergum quâ portis obuenterant, quaque
de muris oppidani hoſtem arcebant, cin-
xerant. Frontem itaque, & latera miſ-

H 4

filibus acriter urgebant. At Messenij in quam partem cōfertur incubuissent hos cadentes, illos vulnerantes, hostium agmen turbabant. Perrumpere, & in fugam hostem vertere iccirco non potuerunt, quod qua parte Acarnanes laxari manipulos videbant, concursu facto locum occupabant: Quod si repulsi Messenij alio impressionem fecissent, iridem reiecti, nihilo plus proficiebant: Præsto enim erant, qui suis opem ferentes penetrare hostem coarctata acie non paterentur. Eo fiebat ut ad breue spatium loco Acarnanes pellerentur: Messenij verò irruente multitudine concedere cogerentur. Anceps fuit vsque ad extremum diei prælium. Nocte ea, quæ cōsecuta est, cum proximis urbibus supplementum Acarnanibus missum esset, recipientibus se intra mœnia Messeniis ad obfidionem res deducta. Ac nihil illi quidem metuebant, ne aut hoste muros transcendente, aut à suis deserta statione urbs expugnaretur: Illud calamitati fuit, quod intra mensem octauum omnis commeatuum copia exhausta fuerat. De muris tamen hostem illudentes, ne si in decimum quidem annum obsidio traheretur, defutura sibi cibaria iactabant. Iam verò sub primæ quietis tempus clam Oeniadum

por

portis egressi, hostem tamen fallere non potuerunt: Quare conferere iterum manus coacti, trecentos de suo agmine amiserunt, maiorem ipsi hostium numerum ceciderunt. Mox via sibi per medios Acarnanas facta, per Aetolos, quorum amicitia confidebant, Naupactum se recepere. Et in posterum quidem omne tempus magno, ac pertinaci in Lacedæmonios odio Messenij laborarunt: quod in primis Peloponnesiaci belli temporibus præ se tulerunt. Nam & Naupactum copiarum receptaculum, vnde in Peloponnesum incursions fierent, Athenienses habuere: Et oppressos ad Sphacteriam Spartanos Messeniorum è Naupacto funditores, vna cum Atheniensibus de medio sustulerunt.

Quamobrem superatis ad Aegos flumen Atheniensibus, Messenios è Naupacto Lacedæmonij eiecere, cum nauali eos ante prælio vicissent. Profugi partim in Siciliam, partim Rhegium se ad propinquos suos contulere, magna etiam pars ad Euesperitas Libyæ populos profecti.

Nam cum hi finitimorum bello premerentur, in ciuitatum suarum communionem omnes qui Græci essent nominis accersebant. Dux fuit in Libyam profectionis Comon, quo item duce ad Spha-

H 5

cteriam vſi fuerant. His ita geſtis anno fere vno ante Leuſtricam Thebanorum victoriam diuinitus Meſſenij in Peloponneſum reditus haudquaquam dubiis ſignificationibus promiſſus eſt. Nam & Meſſenæ ad fretum, Herculis ſacerdotem narrant, per ſomnium ſibi viſum videre Herculem, qui Mantium Iouis accerſitu, in Ithomen hoſpitij cauſa vocaret. In Eueſperitis verò ſomniauit Comon congregi ſe cum matre iam pridem mortua, & illam ſtatim à congreſſu reuiſiſſe. Et is quidem in ſpem venit, cum iam multum poſſent Athenienſes naualibus copiis, Naupaſtum ſe recepturos: at enim Meſſenen reſtitutum iri ſomnia promittebant. Accidit enim non ita multo poſt, vt Lacedæmonij ad Leuſtra debita iam pridem ſacro clade affligerentur: Quandoquidē Ariſtodemus regi oraculum aliquando redditum eſt, cuius hæc erat extrema clauſula. *Vtere ſorte tua, fatum hoſ nunc, nunc agit illoſ.* Significabat ſcilicet ipſum, & Meſſenios male rem geſturos, ſui verò fatalis mali ipſam etiam Lacedæmonem neutiquam immunem fore, Victores igitur Thebani percuſi ad Leuſtra Lacedæmoniis, in Italiam, & Sicilia, ad Eueſperitas etiã vſque, & quocunq; Meſſenij profuigi veniſſent,

dim

dimiſere legatos, qui eos in Peloponneſum reuocarent. Dictu hercule mirum eſt, quàm raptim cum priſtinæ patriæ deſyderio, tum Spartanorū ſempiterno odio incitati concurrerint vniuerſi. Dubius erat animi Epaminundas vbi nam eos conſiſtere iuberet, neque enim facile videbatur vrbem condere, quæ ſatis foret contra Lacedæmoniorum opes munita, & ſimul nõ ſatis nouæ vrbi idoneum in Meſſenico agro locum reperiebat. Ipſorum certè Meſſeniorum animus ab Andania, & Oechalia abhorrebat, quòd in vtroq; loco iniquiſſima fuiſſent vſi fortuna. Hæc capiendi conſilij difficultas cum valde Epaminundam ſollicitum haberet, aſtiſſe in ſomnio dicitur vir iam grandis natu, cum infulis, & reliquo antiſtitis ornatu, hac eū appellans oratione: Tibi quidem quocunq; armis expectaueris decus portum dabo, noménque tuum, Thebane dux, cum hominum cætuſ reliqueris, immortalitati conſecrabo: Tu modo Meſſenios in patriam ad ſuos penates reduc: Placata enim iam eſt quæ in illoſ fuit acerbiffima Gemellorū ira. Hæc ille Epaminudæ. Iam verò Epiteli, quem Argiui delegerant, qui & ſuis præeſſet copiis, & Meſſenem reſtitueret, nocturnum illud idem viſum denunciauit, vt quo loco

in

in Ithome ederam ciliciam, & myrtum vi
 diffet. humum inter eas stirpes mediam fo
 diens anum æreo clausam thalamo, iam
 grauitè affectam, & prope inter mortuam
 eximeret. Epiteles vbi primum illuxit, ad
 eum qui circumscriptus fuerat, locum ve
 niens, æneam vrulam effossa terra offen
 dit: Hanc ille ad Hpaminundam detulit,
 cui cum somnij imaginẽ exposuisset fut,
 iussit ille amoto operculo, quid in ea recõ
 diti esset, iotueri. Ille sacris operatus, vo
 risque ei deo nuncupatis, à quo somnium
 extitisset, vasculum aperuit: In eo volumẽ
 repertum ex albo plumbo in tenuissimas
 laminas sparso, libri forma: In eo perscri
 pta erant Magnorum deorum initia: Hac
 illa fuit hydria, quam eo loco defoderat
 Aristomenes. Illum verò, qui dormienti
 bus Epiteli, & Epaminundæ per noctur
 num visum obuersatus est, Cauconem fuis
 se aiunt, qui Andaniam olim Athenis pro
 fectus, ad Messenem Triopæ filiã sacrorum
 arcana deportauit. Iræ quidem Castorum
 in Messenios antequam ad Stenyclerũ pu
 gnatum est, initium, ex huiusmodi (quan
 tum ego coniectura consequi possum) ex
 titit causa. Adolescentuli duo Panormus,
 & Gonippus Andanienteses, iam tum pube
 res ab incunte ætate vsu, & consuetudine

prope

prope domestica coniuncti, in Laconia si
 nes populandi causa simul excurrere soli
 ti fuerant. Forte Lacedæmonij per festos
 Castoris, & Pollucis dies, post solenne epu
 lum in ipsis castris comotationibus se, ac
 lusibus oblectabant. Ibi Gonippus, & Pa
 normus in albis tunicis, & purpureis lacer
 nis, equis pulcherrimis inuehentes, hastas
 manibus tenentes, de improviso se Laced
 æmonijs ostendẽre. Illi Castores esse ra
 ti, qui sacris interesse suis voluissent, ado
 rabundi occurrerunt, eorum sibi numen
 precibus implorantes. At iuuenes vbi pri
 mum in medios recepti sunt, tumultum,
 & stragem, modo hos, modo illos hastis fe
 rientes, ediderunt, atque inde, violatis per
 contemptum, & contumeliam sacris, An
 daniam impune reuerterunt. Hinc orta,
 opinior, Castorum in Messenios ira. At
 posse iam illis ipsis dis approbantibus in
 patriam reduci, Epaminundæ nocturna
 illa imago persuaserat. In primis verò Bac
 cidis eum carmina mouerunt. Huius Bac
 cidis, quem nympharũ affatu diuinasse tra
 dunt, & aliis populis edita vaticinia cele
 brãtur, & hoc extat de Messeniorũ reditu.

*Amittet florẽ imperij tunc Sparta nitentem,
 Atque omni rursus Messene habitabitur æuo.*

Quin & Erę oppressiõnem, quo esset mo
 do

do

do euentura, compertum habeo Bacin præ dixisse, cuius prædictionis hic extat versus.

Quiq; à Messene seruitu, atque canalibus ista,

Repertam ineriorum rationem, in cōmentarios retulerunt certi homines è sacrificulorum gente. Epamiondas vbi condendæ vrbi, quam nunc Messenij tenent, iudicio suo locum idoneum cepit, Aruspices consuluit, nunquid esset ea regio dis cordi futura. Cum sacris inspectis renunciaissent illi secunda exta, expediri ad vrbis exædificationem omnia iussit. Materiam lapides, & cēmenta comportari. Adeste homines in metandis viis, & angiportis, profanis, ac sacris ædibus extruendis, murorum ambitu designando solertes. Posteaquàm in prædigiū omnia fuere, cum hostias ad sacra facienda exhibuissent Arcades, rem diuinam Epaminūdas, ac Thebani omnes Libero patri, & Apollini Ilimenio, patrio ritu fecerunt. Argiui Iunoni Argiua, & Ioui Nemeo: Messenij Ioui Ithomata, Castori, & Polluci: sacerdotes Messeniorum Magnas deas, & Cauconem coluerunt. Inuocati heroës vniuersi ad nouæ vrbis auspicia, nominatim Messene Triopæ filia ante omnes. Tum Eurytus, & Aphareus, eorumque filij, De Herculis verò liberis Cresphontes, & Aepytus. Præ cæteris consen-

consentienti omnium voce celebratum est Aristomenis nomen, atque eum quidem sacrorum cæremoniis, & votorum nuncupationibus diem transegere. In sequentibus murorum ambitum excitarunt. Intra eum domos, & templa erexere. Atque hæc quidem fecere, cantibus aliis repudiatis ad Bæotia, & Argiua tibia modos. Et tunc maximè in mulicis certaminibus Saccada, & Pronomi cantiunculæ cœptæ sunt vsurpari. Vrbi ipsi Messene pristinum scilicet nomen inditum. Restituerunt & alia in eadem regione oppida. Naupliæses quidem Mothone non sunt eiecti. Asinais sua finium iura seruata. His gratiam habuere, quòd Lacedæmoniis auxilia non misissent. At illis quòd reditum suum in Peloponnesum gratulati essent, dona etiã venientibus pro copiis suis misissent, Dis pro reditu nuncupata vota soluisent. Accedebat verò quod bi salutem etiam suam multis cum precibus Messeniis commendabant. Rediere in Peloponnesum Messenij, resque suas postliminio recepere, ducentis ipsis, & octoginta septem annis post Eræ expugnationem, Discineto Atheniensium supremum magistratum gerente: Olympiadis centesimæ secundæ anno tertio, qua Damon Thurius victor iterum reuua

renūciatus est. Non breue omnino tempus Plataenses, etiam patria profugicare. Non breue Delij cum suis ab Atheniensibus eieci sedibus Adramyttium Coloniam deduxere. Iam verò in Orchomenis Minyæ post Leuctricam pugnam à Thebanis Orchomeno expulsi, cum Plataensibus à Philippo Amyntæ filio in Bœotiam tandē reducti sunt. Thebanus ipso, cum Thebas euertisset Alexander, non multis post annis Cassander Antipatri filius vrbe instaurata restituit. Ex iis, quos recensuimus, populis, & si Plataenses diutissimè omnium exularūt, duarum tamen ætatum spatium non excefferunt. At Messenij trecentos ferme annos extorres è Peloponneso errarunt. Quo temporis circulo, & patrios ritus constantissimè retinere, & Doricam linguam nihil profus immutarunt, quæ nostra etiamnum ætate ab iisdē, & prope solis Messeniis maximè integra, & planè vernacula conseruatur. Post reditum pacata aliquandiu à Lacedæmoniis fuere Messeniis omnia, quòd scilicet Thebanorum metu, & Messeniam restitutam, & Arcadas in vnam congregatos ciuitatem armis laceffere non sunt ausi. Postea verò quàm Phocense bellum (quod Sacrum est appellatum) ab-

duxit

duxit extra Peloponnesum Thebanos, priusina confidentia subnisi, nihil amplius bellum in Messenios distulere. At hi Argiuorum, & Arcadum auxiliis freti facile restiterunt. Atheniensium opem cū implorassent, responderunt illi, non esse vllò pacto se in Laconia fines inuasuros: si priores arma intulissent in Messeniam Lacedæmonij, ad sua defendenda se sociis non defuturos polliciti sunt. Cum Philippo post hæc Messenij Macedonum rege societatem iunxerunt, quæ res effecit, vt pugna ad Cheroneam, & si fuit illa Græcis omnibus communis, non interfuerint. Non tamen contra Græcos vt bellarent in animum sibi vnquam induxerunt. Iam vita perfuncto Alexandro, cum iterum Græci contra Macedonas arma cepissent, & ipsi sua in eo bello munia obiere, sicuti & ante, cum de Atheniensium rebus ageremus, exposuimus. Galli certe, recusante Cleonymo Lacedæmoniorū rege cum illis scædus inire, cum Græcis signa non contulere. Non multo post Elidem Messenij tum bellicis artibus, tum aperta vi occuparunt. Nam cum Elei iusti, moderatiquè imperij laude, iam tum ab initio semper cæteros Græcos anteissent. Postremo cum Philippus Amyntæ filius iis, quas

I

ante enumerauimus, calamitatibus reliquam Græciam afflixisset: Elidis etiam primores pretio sollicitauit, hinc seditionibus primū inter se Elei laborare ceperunt. Armis deinde sumptis cum factio altera in Lacedæmoniorum officio esset, dum per mutua pergunt odia fortunas suas pessundare, rem ad ciuilia bella deduxere. De Messeniorum statu certiores facti Lacedæmonij, auxilia statim mit-tenda partium suarum studiosis censuerunt. Ac dum illi quidem defectu habendo, & ordinibus describendis tempus terunt, interea è Messeniis lectissimi quique ad mille ferme homines rapim, clypeis Laconica insignia præferentes, Elidem veniunt. Eos intra mœnia Spartanorum factio, rati auxiliares suos adesse, receperunt. Oppido potiti Messenij, eos qui Lacedæmonijs studuerant, male mulctarunt, iis, qui suarum erant partium, urbem tradidere. Usurparunt illi quidem opportunè commentum Homericum. Nam & ille in Illiade Patroclum memorauit arma Achillis indurum in hostium se aciem intulisse. Cùmque Troiani ad pugnam rediisse Achillem putassent, conturbatis ordinibus omnes in fugam versos. Sunt & alia callide ab Homero excogitata militaria consi-

consi

consilia. Vei cum duos pro vno speculatores narrat noctu ad Troianos venisse. Hominem præterea specie transfugam, re speculatorem Ilium missum ad exploranda hostium consilia. Ad hæc, dum militaris Troianorum ætas esset ad prælium exitura, ad vrbis, vel iuniores vel iam natu grandiores, qui minus essent ad pug-nandum idonei, custodiam disponit. Idem verò in Gæcorum castris iubet eos, qui vulneribus acceptis è pugna excefferint, ne omnino nihil agāt integros armare. Hæc ab Homero ad iuuandos homines vniuersos edita sunt, rerum bene gerendarum exempla. Verum, vt ad Messenios redeam, non multis post captam Elidem annis, Demetrius Macedonum rex, Philippi filius, Demetrii maioris nepos, Messenem ditioni suæ subiecit. Multa nos quidem, quæ insolenter egit Persus in Philippum, & Demetrium, commemorauimus, quæ in parte in Sicyoniorum rebus versata est historia. Quemadmodum verò Messene à Demetrio occupata fuerit nunc exponam. Laborabat Philippus pecuniæ egestate, quæ carere nullo pacto poterat. Eam ob rem cum aliquot nauibus Demetrium in Peloponnesum mittit. Is in portum quendam appulit

500 PAVSAN. MESSEN. SIVE
 Argiuorum finium non sanè celebrem. In-
 de verò raptim per occultos calles itinere
 maximè compendiaro ad Messenem du-
 xit. Et collocato quidem in agminis fron-
 te, omni, quod tunc forte habuit, leuis ar-
 maturæ genere, recta Ithomen viarum
 non ignarus contendit, & clam ante dilu-
 culum muros transcendit, qui medijs in-
 ter arcem Ithomes, & urbem ipsam fuere.
 Orta iam luce, cum sensissent Messenij se
 oppressos, in tam graui periculo trepidan-
 tes, suspicari primum se Lacedæmonio-
 rum fraude captos: quare veteri in Sparta-
 nos odio incitati, nihil vitæ parcentes,
 acriter pugnam capessabant. Vbi verò
 ex ipsa armorum specie, & oris sono Ma-
 cedonas, & Demetrium ipsum agnouerunt,
 ingenti sunt percussu terrore. Cogita-
 bant enim fore sibi iam negotium cum
 gente ad omnes belli artes paratissima:
 quæque aduersus quoduis hostium genus
 fortuna semper vsa fuisset secundissima.
 Impendentis tamen mali magnitudo vir-
 tutem auxit, & simul ad bene sperandum
 animos illud erexit, quod ex tam longo
 temporis interuallo, non absque deorum
 consilio redire sibi in Peloponnesum licitum
 fuisse iudicabant. In Macedonas
 itaque tam ex urbe, quam à dextra parte ex
 arcis

arcis præsidio impetus factus. Et illi qui-
 dem initio cum virtute, tum rei militaris
 scientia hosti pares fuere. Postremo, vt
 qui ex itinere fessæ erant, hinc viris vrgen-
 tibus, illinc fœminis regulam, & lapides
 eiaculantibus, fugam effusissimam fecere.
 Multi è prærupta rupe (ea enim parte ma-
 ximè confragosa est Ithome) præcipites
 corruere. Pauci abiectis armis incolumes
 euasere. In Achæorum concilium iccirco
 Messenij non iere, (vti mea fert opinio)
 quòd cum vltro misissent auxilia bellanti-
 bus cum Pyrrho Acacidæ filio Lacedæmo-
 niis, eòque beneficio iam prope inter ipsos
 pacata essent omnia, illud cauendum puta-
 bant, ne si in Achæorum, qui aperti erant
 Spartanorum hostes, concilium se conscri-
 bi postularent, veteres inimicitias renou-
 asse viderentur. Ac illud quidem Messe-
 nios, opinior, non fefellit, quod ipsi in
 meatem mihi venire potuerit, cogitasse
 eos etiam si cum Achæis non fecissent, per
 se tamen Achæos Lacedæmoniorum ho-
 stes fore. In Achaico enim concilio Argi-
 ui, & Arcades non parum habebant loci.
 Verum & ipsi se cum Achæis Messenij post
 longi temporis cunctatione coniungere.
 Neque ita multo post Cleomenes Leonidæ
 filius, Cleonymi nepos, Megalopolin Ar-

cadia principem ciuitatem per speciem
 fœderis cepit. In ea qui deprehensi fuerunt
 omnes interempti. Qui verò cum Philo-
 pœmene Craugidis filio effugère, (quæ
 multitudo duæ amplius ciuitatis eius par-
 tes fuere) eos Messenij liberaliter accepe-
 re. Cum ob veterum erga se meritum
 memoriam quibus iam tum Aristomenis
 temporibus fuerant ab Arcadibus prouoca-
 ti, tum verò vt gratiam parem refer-
 rent, pro eo quod ab illis in Messenere-
 situenda adiuti fuerant. Est ita compa-
 ratum natura, vt rerum humanarum vi-
 cissitudo huc illuc omnia transferat. Nam
 & Arcadibus Messenij vicissim salutis au-
 thores fuere. Et Arcadas rursus Spartæ ca-
 piendæ Messeniis socios Fortuna esse vò-
 luit. Cum enim collatis signis cum Cleo-
 mene ad Sellasian dimicassent, mox Ara-
 tum Achæorum ducem secuti Spartam ex-
 pugnarunt. Vix dum erant Lacedæmo-
 nij Cleomenis dominatu liberati, cum Me-
 chanidas tyrannus exortus, quo sublato,
 Nabis dominationem inuasit. Is cum pro-
 fanas, & sacras ædes spoliasset, breui in-
 gentem cœgit pecuniam, & ex ea copias,
 quibus imperium tueretur, & augetet, sibi
 comparauit. Cum hic ipse Nabis Messe-
 nen noctu occupasset, Philopœmen, &
 Megal

Megalopolitani præsto fuere, quorum in-
 teruentu cedere tyrannus coactus sub cer-
 tis fœderis conditionibus. Achæi postea
 iniuria se prouocatos questi, omni ope sua
 bellum Messeniis intulere. Ac primum
 quidem agrum peruaslarunt, deinde sub
 ipsum messis tempus, collectis vndique co-
 piis irrumperè in Messeniam conati sunt.
 At Dinocrates, qui summæ tunc reip. præ-
 erat, cuique populi suffragiis exercitus im-
 perium decretum fuerat, occupatis angu-
 stis, quâ aditus in messeniam patebat, Ly-
 cortæ Achæorum ducis inceptum effecit
 vt irritum esset. Cum Messeniis enim &
 finitimorum auxiliis occurrens hostem fa-
 cile repulit. Quin & Philopœmenem, qui,
 quòd de Lycortæ conatu certior factus
 non fuerat, serius cum paucis equitibus
 subsidio Achæorum venerat, reliquo ho-
 ste prospera pugna cæso, & fugato, viuum
 cepere, Quo autem modo captus fuerit
 Philopœmen, & quis eius vitæ finis, in
 eo, qui est de Arcadum rebus, libro,
 enarrauimus. Ille certe è Messeniis, quo-
 rum suafu est ille vir interfectus, meritas
 pœnas luère. Ac rursus Messenij Achæo-
 rum sunt partes secuti. Adhuc varia Mes-
 seniorum infortunia stylo sum persecu-
 tus, & quemadmodum, eos fortuna sua

procul à Peloponneso in ultimas terras actos, mox in pristinas reduxerit sedes commemoravi. Hinc ad agri, vrbisque partes explicandas orationem conuertam. Aetate nostra in Messenia extat Abia oppidum ad mare, longe à saltu, qui Chœrius dicitur, stadia haud amplius x x. Iren vocatam ferunt, & de septem illis vnam fuisse, quas Agamemnon apud Homerum se daturum Achilli pollicetur. Gleno autem, & Doriëo ab Achæis bello superatis, Abiam tradunt Hylli Herculis filij nutricem Iren commigrasse. Ibi domicilio suo constituto, Herculi templum dedicasse: Cresphontem postea cum grato, piôque animo memoriam fœminæ celebraret, & alios ei honores habuisse, & vrbem, mutato nomine, Abiam appellari voluisse. Herculis quidem in ea vrbe, & Aesculapij templa valde illustria extant. Abia discedentibus absunt Pharæ stadia ferme lxx. In ipsa via salsa aqua est. Messenios, qui Phara tenent. Augustus Cæsar Laconico nomini adiunxit. Eius oppidi conditorem celebrant Pharin Mercurio, & Philodamea Danaï filia genitum. Pharin nullam virilem sobolem, filiam vnicam Telegonen reliquisse aiunt. Eius gentilitatis perpetuam seriem in Iliade percensuit Home-

rus Diocli geminos fuisse Crethonem, & Ortilochum: Dioclen ipsum Ortilocho Alpei filio ortum: De Telegone mentionem prorsus nullam fecit. Ea, si Messenios audiamus, Ortilochum Alpeo peperit. Audiui & illud cum Pharis essem, præter geminos, filiam Diocli fuisse Anticlean: Ex ea, & Machaone Aesculapij filio Nicomachum, & Gorgasum natos: Pharis eos permanuisse, & Diocle mortuo regnum adisse. Creduntur illi hac etiamnum ætate morbis laborantes, & aliqua captos corporis parte sanare. Eoque nomine in eorum sanum victimas sacrorum causa, & donaria mittunt. Habent & Fortunæ sanum Phareatæ, cum perueteri signo. Ac Fortunæ quidem, cui Tyches apud Græcos nomen, primus (quod sciam) mentionem fecit Homerus in hymno in Cererem, cum & alias Oceani filias, Tychen etiam ipsam, tanquam Oceani filiam, ludentes cum Proserpina fecisset, his versibus.

*Vna omnes vario per prata comantia flore,
Candida Lecippe, Phenôq; Electra, & Ianthe,
Melobolosis Tyche, & Ocyrhoë præsignis ocellis.*

De ea nihil præterea. Neque illud omnino, quod vulgo creditur, Deam esse maximam, penes quã sint rerum humanarum momenta omnia, cū idem tamen poëta in

Miade bellantibus Palladem, & Enyā præfecerit. Dianam sanctam feminis parturientibus & verendam esse dixerit. Veneri autem nuptiarum curam attribuerit. Verum de fortuna nihil ille plusquam ante dictum est memoriæ prodidit. Bupalus certe delubris adificandis, & simulachris fingendis admodum solers, cum Smyrnæis Fortunæ signum omnium, quos ipsi ex antiquitatis monumentis cognouimus, primus finxisset, capiti polum imposuit, altera verò manu Amaltheæ, quod Græci appellant Cornu tenentem fecit. Ad hunc ille modum Fortunæ munera declarauit. Mandauit post hunc & alia de Fortuna versibus Pindarus & eam Pherepolin, quod est ac si dixeris Ciuitatum tutricem, cognomento appellauit. Non longe à Pharis lucus est Apollinis Carnij nomine, & in eo perennis aquæ fons. Absunt à mari Phare stadia ferme VI. Hinc ad eiusdem messeniæ mediterranea contendentes stadia procul circiter LXX. Thuriatarum vrbs excipit: Appellatam Homeri versibus Anthean purant. Eam Spartanorum ciuitati subiecit Augustus. Nam cum is cum Antonio ciuile bellum gereret, Antonij quidem sectam Messenij iccirco secuti sunt, quod Augusti partem iuuerunt

Laced

Lacedæmonij. Quocirca victor Augustus è Messeniis qui contra in acie steterunt, leuius alios, alios grauius multauit. Thuriaræ ipsi ex oppido, quod iam tum ab initio in excelso fuit tumulo, in planitiem descendere. Non tamen superiorem urbem omnino deseruere: Nam & murrum adhuc reliquæ cernuntur, & templum extat, quod deæ Syriæ dicitur.

Campestrum urbem fluius præterlabitur Aris nomine. In ora interiore Calamæ vicus, & Limnæ castellum est: In hoc Limnatidis Dianæ ædes, quo loco Spartæ regem Teleclum occisum fama prodidit, Quæ à Thuria Arcadiam fere versus iter est, fontes habet Pamifus amnis, quorum aquæ infantium morbis medentur. Iam verò ab his fontibus ad læuam digressis ad stadia plus minus LXX. Messeniorum sub Ithome vrbs est, regionis caput: Ea non Ithome solum, sed quæ ad Pamifum excurrit, monte Eua incingitur: Huic monti à Bacchantiam voce Euoë nomen inditum ferunt: Cum hoc primum in loco, & ipse Liber pater, & quæ eum sequebantur feminae sic inclamasse credantur. Qui urbem ambiunt muri è lapide structi sunt: Ex iis turres, & pinnæ, quo opus est loco, eminent, Babylonis quidè muros,

aut

aut qui Memnonij dicuntur, Sufis in Perſi de neque vidi, neq; cuiuſmodi ſint de quorum, qui ipſe viderit, audiui. Quas verò vrbes muris munitiſſimas ipſe viderim, Ambroſos eſt, Phocica, Byzantiã, & Rhodos: Eæ tamen murorum munitiõibus cum ipſa Meſſeniorum vrbe comparanda non ſunt. In foro Iouis eſt ſignum Seruatoris, & aquæ ductus, cui nomen Arſinoë, à Leucippi videlicet filia: Deſiuit in eum aqua de fonte, quem Clepſydram vocant. Delubra deorum duo. Neptuni & Veneris, &, quod memoria maximè dignum eſt, Deum matris è Pario lapide ſignum, Damophontis opus, qui Olympium etiam Iouem ſolutis iam eboris compagibus ad vnguem exactiſſimè coagmentauit: Quare ſunt ei merito ab Eleis honores habiti. Fecit idem Damophon, quam Laphriam Meſſenij nuncupant: Cuius ob huiuſmodi cauſam ſancita eſt religio. Calydonij Dianam in primis colunt, cognomento Laphriam: Eius cerimonias recepere Meſſenij cum Naupaſto accepta ab Athenienſibus in Aetolia Calydoniis finitimi eſſent. Et tunc quidem Meſſenij, & ex Achæis Patrenſes duntaxat Laphriæ nomen uſurparunt. Ephēſiam quidem Dianam vrbes prope cunctæ eodem celebrant cognomi-

ne.

ne. Et ſanè deam priuatim viri omnes magnis proſequuntur honoribus. Hoc, opinor, cum Amazonum gloriæ tribuunt, à quibus fanum illud dedicatum fama vulgauit: tum operis priſci antiquitati. Tria præterea templi celebratam augent: Magnitudo primum, qua cætera omnia hominum opera anteit: Ephēſiorum deinde ciuitatis ſplendor: Et ipſa poſtremo deæ claritas. Habent Meſſenij Lucinæ etiam delubrum cum marmoreo ſigno. Proximum eſt Curetum ædes, in qua cuiuſuis generis animalia immolant. Facto enim à bobus, & capris ſacri initio ad aues deſcēdūt, quas in flammas porriciunt. Magna etiam cum religione Cereris ædes celebratur. In ea Gemellorum ſimulachra ſunt, eo habitu, quo Leucippi filias rapuere. Eſt verò ſuperius expoſitum controuerſiam eſſe Meſſenſis cum Lacedæmoniis ab utris Caſtores oriundi ſint: Eos utique ſibi Meſſenij vindicant. Plurima verò, & quæ ſpectentur digniſſima habet ſigna apud Meſſenios Aſculapij fanum. Seorſum enim Dei ipſius, & eius liberum ſimulachra, ſeorſum Muſarum, Apollinis, & Herculis poſita ſunt. Suum inter cætera locum habent vrbs Thebana, Epaminondas Cleomidis filius, Fortuna, & Diana Lucifera.

Horum

Horū quæ marmorea sunt, fecit Damophon, quem vnum è Messeniis artificē nominamus non indignū cuius mentio fiat. Epaminundæ effigies è ferro est, eam alius omnino opifex fecit. Templum extat Messenes Triopææ filix, cuius ex auro & Pario marmore factum est signum. In postea templi eius parte picti sunt qui Messene regnarunt omnes, ante Doricentium in Peloponnesum aduentum. Aphareus videlicet, & filij. Post Herculis verò filiorum reditum Cresphontes vnus, & ipse de Doricentium ducibus. De iis verò qui Pylum tenuerunt, Nestor, & eius filij Thrasymedes & Antilochus: His enim, quòd natu maximi fuere, honos in primis est habitus, eoque maxime quòd bello Troiano interfuerunt. Pictus est etiam Leucippus Apharei frater, & cum eo Ilaira, & Phœbe: Arsinœ præterea, & ipse Arsinœ natus, vti prædicant Messenij, Aesculapius, & Aesculapij filij Machaon, & Podalirius: Nam & illorum clarum fuit Troiano bello nomen. Has omnes imagines pinxit Omphalion Niciæ Nicomedis filij discipulus, quem seruissè Niciæ, eique in delitiis fuisse nonnulli tradiderunt.

Quæ verò ædes apud Messenios Hierophylon vocatur, quod est ac si dixeris Sacrosanctum

erofanctum sacrarium, habet deorum omnium signa, quorum in Græcia sancitæ religiones sunt, inter ea ænea est Epaminundæ effigies. Dedicati etiam sunt tripodes vetusti, quos *ἀνθρῶπις*, quasi dicas Ignis eypertes appellat Homerus. Iam vero que in gymnasio signa sunt, opera Aegyptiorum artificum fuere: Mercurius, Hercules, Theseus. Hos enim cum Græci, tum Barbaræ nationes multæ exercitationum præfides habent, eoque in palastris præcipuè colunt. Aethidam in eo signorū numero comperi hominem quàm ego sum natu maiorem: Huic Aethidæ tanquam heroi statuam positam, & honores institutos dicunt, quòd egregie pecuniosus fuerit: Fuisse alij præclaram & luulentam pecuniam Aethidæ non negant: Pernegant verò eum, cuius erecta fuerit super colomna statua, diuitem illum Aetidem fuisse: sed ei cognominem: quo duce Messenij Demetrium Philippi filium, cum noctu subito impetu Messenem oppressisset, repulere. In eodem gymnasio Aristomenis visitur sepulchrum, quod sane esse inane, atque honorarium duntaxat negant. Et percunctanti quidem mihi quonam modo eius, qui Rhodi mortuus dicitur, ossa in eo monumento condita credit possit,

possit responsum est, Pythij Apollinis iussu in patriam reportata: Et insuper sacri, quod ad eum tumulum solenni ritu fiat, mihi cerimonias exposuerunt. Eæ huiusmodi sunt. Aræ destinatum taurum ad pilam non procul à sepulchro adligant: Is cum ferox, & vinculorum sit insolens eadere conatur: Quòd si dum trepidat, & exilit, pila moueatur, secundum id est Messeniis omen: Sin profusus, immota ea pila steterit, calamitatem sibi aliquam portendi interpretantur. Interfuisse verò Aristomenem Leuctricæ pugnae, & auxilio Thebanis fuisse, & eius maximè opera magna clade afflictos Lacedæmonios prædicant. Enim vero primos omnium Chaldæos, & Indorum magnos memoriæ prodidisse noui esse hominum animos immortales. Assensu deinde sunt eis tum alij Græcorum, tum Aristonis filius Plato: Id si communi hominum opinione comprobetur, facile & illud credi possit. Aristomenis in Lacedæmonios odium in omne posterum tempus perdurasse. Non alienum certe est à Messeniorum oratione, quæ aliquando de Thebanis audiui, & si non congruit omni ex parte vtriusque gentis sermo. Aiunt itaque Thebani, cum prope esset vt cum hoste ad Leuctra congregarentur,

missos

missos qui & alia oracula, & eum, qui in Lebadea colitur, deum consulerent: Et sane ab Ismenio, Ptooo, Abis, Delphis missa responsa commemorantur. Quæ verò Senariis heroicis vaticinatus fuerit Trophonius, hæc sunt.

*Ne perite ante hostem sacro quàm cura trophæi
Sit vobis posuisse: Hic scutum ornate quod acer
Fexit Aristomenes. Messenius, ipse inimicas
Scutorum acies, infestaq; tela refringam.*

Accepto oraculo impetrasse à Xenocrate precibus Epaminundam tradunt, vt Aristomenis clypeum sibi mitteret, illumque ad trophæi, quod exerat eo loco vnde posset à Lacedæmoniis conspici, insignia addidisse. Norant Lacedæmonij fixum in Lebadea scutum Aristomenis: Nã & multi per ocium ad Trophonij profecti illud fuerant conspicati, & plâne omnes ira esse audierant. Parta verò victoria suum Trophonio donum Thebani restituere. Est etiam in stadio posita ex ære Aristomenis statua. A theatro non procul Sarapidis, & Iûdis fanum est. Ascendentibus ad Ithomes iugum, vbi est Messeniorum arx, fons, cui Clepsydra nomen, manat. Longum esset, & difficile, vt maximè propositum id quis haberet, populos enumerare, qui locum apud se natum, & educatum affir-

mant. Nam & Messenij Iouis incunabula sibi vindicant, eiusque nutrices nominant Nedam, à qua fluuius, & Ithomen, à qua mons nomen accepit: Has quidem nimphas surreptum à Curetibus Iouem ob Saturni metum, in hoc aiunt fonte lauisse, & ab eo furto aquæ nomen inditum. Inde ad sacra Ithomata Iouis per totos dies haustam aquam in templum deportant. Signum Iouis fecit Ageladas iis olim Messeniis, quæ Naupacti confederunt. Domi suæ illud seruat sacerdos annuus. Agitant verò festos anniuersarios dies, Ithomæa nuncupant. Ludos etiam priscis temporibus musicos institutos fuisse & aliunde, & ex Eumeli versibus licet coniecere, quos in Delum profluit.

*Grata etenim semper tibi Iuppiter incola
Ithomes,*

Musa fuit, puro gaudet quæ libera cantu.

Quæ ad Arcadiæ urbem Megalapolin egressus patet, in ipsa porta Mercurij signum est, Attici operis. Athenienses enim quadrangula figura hermas fecere, & eam ab illis alij Graciæ populi acceptam formam in Mercurij sigillis vsurparunt. Abest à porta stadia ferme x x. Balyra amnis: Nominis eam putat fuisse causam, quod in eum captus oculis Thamyris lyram abiecit.

rit. Philammonem, & Argiopa nymphæ genitum Thamyris fama vulgavit: Argiopam Parnasi fuisse incolam: Eam, cum iam vterum ferret, in Odrysas migrasse, recusante puellæ nuptias Philammonem: Eo euenit vt Odrysen, ac Thraca etiam Thamyris vocent. In hunc fluuium alij duo influunt, Leucasia, & Amphitus. Trans eos amnes campi sunt qui Stenyclerici nominantur: Heroem aiunt fuisse Stenyclerum. E campi eius regione vicus est, prisci Oechaliam, Carnasium saltum ætas nostra appellat: In eo densissima cupressorum sylua est. Signa deorum ibi posita Apollinis Carnei, & Mercurius arietem portans. Iam verò quæ Casta puella dicitur, Ceres ea est: Prope illud simulachrum aquæ escatebris profluit: Quo verò Deas magnas ritu colant: Nam in Carnasio quoque sua illis celebrantur initia, facile in arcanis esse patior. Hæc certe initia secundum Eleusinia præcipuam quandam mihi sanctimoniam habere videntur. In ea quidem area vrnula, quam dux Argiuis à se compertam protulit, Euryti Melanei filij ossa seruari, nulla vel in vulgus prodere, somnij religione prohibeor. Labitur prope Carnasium amnis Charadrus. Ad laeuam ad stadia ferme octo progressis Andaniæ

sunt ruina. Ei sanè vrbi ab Andania puella nomen impositum est omnium antiquitatis interpretum cōsensu receptum: Quibus verò sit orta parentibus, aut qui cum nupta fuerit, non habeo dicere. Ab Andania, qui Cyparissias versus iter habent, per oppidulum transeant, Electram, quod eodem nomine amnis, & item Cœus præterfluunt. Hæc certe nomina vel ad Electram Atlantis, & Cœum Laronæ patrem referri possint, vel forte sumpta fuere ab indigenis heroibus Electra, & Cœo. Qui ab Electra abierit, ad fontem, cui nomen Achaia, rudera videat Dorij, vrbis. In hac vrbe Thamyridi oculorum calamitatem contigisse versibus testatum suis. Homerus reliquit, quòd scilicet Musas ipsas cantu se superaturum fuisset gloriatus. At Phocaënsis Prodicus, huius modò si sunt in Miniadè carmina, pœnas Thamyris suæ in Musas petulantia apud inferos. propositam scripsit. Ego verò ex morbo luminibus captum Thamyrim crediderim, cum idem etiam Homero acciderit, qui tamen infortunio non succubuit, neque iccirco quæ instituerat non perfecit. At malo victus Thamyris prorsus desit carmina facere. A Messene sub Pamisi ostium via excurrit ad stadia LXXX. Præterfluit arua

Pami.

Pamifus purus, ac placidus, & sursum versus à mari decem prope stadia nauium partiens: Quin & marini tam longe subeunt pisces, verè appetente, quod ipsum in Rhe no, & Mæandro euenit: Maximè verò in Acheloi flumen innatant, quæ circa Echinadas erumpit: Alia tamen longè formales esse par est, quos puræ alunt aquæ, neque omnino lutulèta, vti eorum annium sunt, quos paulo ante nominauimus. Muggiles quidem, cum de genere sint in limo degentium, turbulentis annibus gaudēt. maleficas certe bestias non alunt Græciæ flumina, sicuti Indus, Nilus Aegyptius, Rhenus, Ister, Euphrates, Phasis: Educunt enim hi perniciosas hominibus belluas, persimiles forma Hermi, & Mæandri siluris, nam viribus valentiores, & colore magis atro sunt. Indus, & Nilus Crocodilos habēt: Fluuiales etiam equos Nilus, haud minus illos quidem homini insensos quàm crocodili sint. At Græciæ flumina hæc bestiarum portenta non gignunt: nam qui in Acheloo, qui per Theprotiden labitur, sunt canes, adueniunt à mari influunt. Est ad Pamisi dexteram Corone vrbs, sub Temathia monte. In hac eadem via vicus, maritimus est, quem In ùs sacrum putant

Huc enim è mari delatam Inò dicunt, cum Leucothea cœpta nominari, in Deorum iam fuisset numerum relata. Paulo hinc longius Bias annis in mare exit, nomen ei impostum creditur à Biante Amythaonis filio. Iam stadia prope xx. procul à via abest Plataneti fons: Aqua è patula profluit platano. Est ea platanus in speluncæ modum, cauernosa, parua quidem latitudine. Descendit ea aqua potu suaui ad Coronæ usque: vrbs prisco nomine Aepæ vocabatur: postea verò quàm Thebanorū ductu restituti sunt Messenij, Epimelidem tradunt deducendæ Colonix præfectum, Coronæan appellasse, quòd ipse ex Coronæa Bœotix vrbe venisset: sed ab initio Messenios non recte eam nominasse, & eam nominis depravationem ipso tempore inualuisse. Est & illud fama vulgatum: Cum sulcus muris designandis imprimeretur, æream cornicem reperimentam. Delubra illic ætant Dianæ nutricis, cognomento Pædotrophon ipsi dicunt: Liberi patris, & Aesculapij, & horum quidem signa è marmore. Iouis in foro Seruatoris ex ære simulachrum est. Aeneum est & Mineruæ in arce sub diuo cornicem manu tenens. Vidi etiam Epimelidæ sepulchrum. Qua verò de causa portum Achæo-

rum

rum appellent, compertum non habeo. A Coronæ stadia prope octoginta progressis, Apollinis templum in ora maritima est magna religione percelebre. Nam, & omnium esse antiquissimum autumant Messenij, & deus ipse (quem Corinthum Apollinem nominant) certam laborantibus morborum opem impertit. Signa duo visuntur, è ligno vnum, quòd Argens fecit, ex ære alterum, quòd ab Argonautis dedicatum credunt. Coronæorum vrbi finitimæ sunt Colonides: Negant verò qui illic habitant se Messenios esse, sed ex Attica terra huc dicunt, colonum galeritam ex oraculo secutum in ea loca venisse: Procedente deinde tempore linguam, & mores Doriensium accepisse: Sitæ sunt Colonides eminenti loco, modico spacio procul à mari. At Afsinæi Lycoritis finitimi, Parnasi olim accolæ fuerunt: Nomen illis tunc fuit Dryopes, quòd postea in Peloponnesum reuersi aliquandiu retinuerunt, sumptum scilicet à Colonia duce. Tribus verò post ætatibus cum Phylante regnum obtinente, prælio ab Hercule victi, Apollini Delphico deuoti fuissent, ex eiusdem dei responso in Peloponnesum ab Hercule deducti, Afsinæ primum prope Hermionen tenuerunt.

K 4

runt: Inde ab Argiuis eieci, Messeniæ patrem à Lacedæmoniis acceptam, habitauerunt. Ac Messenij quidem in Peloponnesum postliminio reuersi, facile eorum ciuitatem incolumem esse passi sunt. De rebus verò suis ita commemorant Asinæ, vti ab Hercule se fuisse prælio superatos fateantur, & urbem suam in Parnasso captam: captiuos verò se ad Apollinis pertractos negant. Muris enim expugnatis ab Hercule, deserto oppido se diffugisse narrant ad Parnasi iugam: ac mox cum in Peloponnesum nauibus transmisisset, Eurysthei opem supplicum in morem ornatos implorasse, & ab illo quidem cum in Herculem implacabili odio laboraret in Argolica terra Asinen sibi traditam. Soli verò è Dryopibus Asinæ nostra etiamnum ætate se nominis claritate efferunt. Multo certe secus quàm in Eubœa Styrenses. Nam cum & ipsi ab eo Dryopum numero oriundi sint, qui, cum extra urbis mœnia domos haberent, pugnae non interfuerunt, Dryopum tamen nomen aspernati sunt, sicuti & Delphi Phocenses nominari se, vti quàm sibi laudi duxerunt contra Asinæ ea maximè appellatione letantur, religiosissima quæque apud ipsos templa id maximè declarant, eadem for-

ma

ma exædificata, qua illa olim fuerant in Parnasso dedicata. Duo verò in primis, Apollinis vnum, Dryopis alterum cum peruetere simulachro. Initia quidem quotannis Dryopi peragunt, eunq; Apollinis filium fuisse dicitant. Sita & hæc vrbs ad mare est, vti olim fuit Argolica illa vetustior Asine: Ad eam à Colonidis quadraginta stadium via est. Tantundem ab Asine abest regio, cui Acritæ nomen. Excurrit in mare Acritas, & ante ipsum deserta est insula Theganusa. Secundum Acritan portus est Phœnicus, & ipsi proxima insula Oenusa. Mothone antequam Græcorum delectus haberetur, Iliaci etiam belli temporibus Pedasos dicta est. Mutato deinde nomine, ipsi tradunt Mothonei ab Oenei filia nuncupatam: Oeneo etenim in Porthaonis filio cum post excisum Ilium, cum Diomede in Peloponnesum secessisset, è Palaca Mothonen filiam genitam: mea verò fert opinio, à scopulo, qui Mothon dicitur, loco nomen datum: Is enim portum efficit, dum & angustiorem nauibus ipse è mari prominens appulsum relinquit, & simul ab imo fluctibus obstitens maris impetum, & æstus cōcitiores fraugit. Expositum est in superiore historiæ parte, Lacedæmonios Naupliensibus in

K 5

inuidiam apud alios Græciæ populos vocatis, & eo nomine suis è sedibus eiectis, quòd partis Laconum essent, Damocrati- da Argis regnante Mothonen tradidisse: Ac omnino nulla propter Messeniorum reditum noua calamitate affectos. Fuere autem (sicuti ego existimo) Nauplienses ex ea Aegyptiorum classe, quæ cum Danao ad Argolicam terram appulit: Aetatis verò tribus post à Nauplio Amymones filio in Coloniam deducti sunt, & dicitur eam esse Coloniam Nauplia nuncupata. At Mothonæis Traianus Cæsar concessit, vt cum liberis populis censerentur & suis legibus vterentur: Sed ante ea tempora, solis ex omnibus Messeniis, qui ad mare sunt, huiusmodi ascidit infortunium. Res Thesprotidis per inter regna prope euersa fuerant. Deidamia enim Pyrrhi filia orba liberis diem obiit suam: Regnum illa quidem moriens populo commendauit: Pater ei Pyrrhus fuerat Ptolemæi filius, Alexandri nepos, maioris Pyrrhi pronepos. De Pyrrho quidem Acacidæ filio ante egimus, cum in Atticæ terræ descriptione versaremur: Hunc Procles Carthaginienfis fortuna, & rerum gestarum splendore Alexandro Philippi filio inferiorem fuisse restatur: In dispo-

nendis verò in acie peditum, equitumque copiis, & item capiendi consilij quo hostis caperetur arte, illo multo meliorem: Accerta libertate populus, & aliis in rebus indies erat insolentior, & omnino se nihil magistratibus audientem præbebat: Quare subito impetu ab Illyriis Ionij maris incolis oppressi sunt. Neque verò vllam nouimus popularè temp. magnos habuisse progressus, Atheniensibus exceptis, qui & præcipua quadam prudètia ceteris Græcis præstiterunt, & suas religiosissimè omnium leges obseruarunt. At Illyrij, gustata semel dominandi dulcedine, cum augèdi imperij cupiditate flagrarent, ædificatis nauibus, & alios aggressi populos excursionibus infestos reddidere, vti quisque maximè fuit iniuriæ expositus, & amicitie specie ad Mothonæorum portum appulerunt: Atque inde in urbem misere qui vinum ad naues vt deportaretur rogarent: Cùmque ab oppidanis non sanè multis vinum comportatum esset, emerunt quanti esset à Mothonæis æstimatum Illyrij, & vicissim de mercibus suis aliquid illis vendiderunt: Postero die cum ad portum multo plures descendissent, & illis lucri faciendi copia facta est: Postremo cum etiam fœmina, & viri magna utique manus ad naues venissent

sent vinum vt venderent, & de hospitum rebus mercarentur, ibi Illyrij viros multos, foeminas plures vi correptas in nauimposuerunt, & prope ad solitudinem Mothonæorum oppido redacto per Ionium mare intra suos se fines recepere. Est Mothonæ Mineruæ Anemotidis cognomento delubrum: A Diomede dicatum aiunt, & deæ nomen impositum. Nam cū intempestiuis tota regio ventis grauius laboraret, votis à Diomede Mineruæ nuncupatis, quasi omnis illa ventorum scuitia in posterum etiam omne tempus cōquieuit. Extāt etiam Dianæ ædes, vbi aquæ puteus pice permistæ, quæ cum odoris suauitate, tum colore persimilis est Cyziceno vnguento. Omnium quidē, quas aspexerim, aquarum, maximè cœrulea est in Thermopylis, neque tamen tota, sed ea præcipuè quæ in narationem influit, quas incolæ mulieres vocant, olas, Rutila verò prope ad sanguinis colem aqua per Hebræorum terram non longe à mari, agro Ioppe vrbi finitimo, labens visitur. Perseum interempto monstro cui Cephæi filia fuerat exposita, in eo flumine cruorem abluisse, indigenarum sermo vulgavit. Vidi etiā ad Astyra nigram aquam: Sunt Astyra calidarum aquarum balneæ contra Lesbum in

eo vico, qui Atarnus appellatur: Eam Lesbij mercedem à Persarum rege acceperes, cum illi Pactyam hominem Lydum, qui supplex ad ipsos confugerat, dedidissent. Ostendunt etiam Romani non longe ab vrbe trans amnem Anienem albā aquam. In eam qui descenderint initio tam frigidam sentiunt, vt exhorrescant: at si paululum fuerint immorati, nihil minus incallescunt, quàm si vehementer calidum medicamentum ebibissent. Atque has ego quidem aquas, ingenio fontium plane admirabili, ipse sum conspicatus. Nam vulgata prætereo aquarum miracula: Neque enim aut falsam, aut acerbam aquā è fontibus manare magni miraculi loco ducendum. Non omittam duos diuersa admodum natura, & loco fontes. Fluit per campos, qui Albi dicuntur, non longe à Cardia, prope pagum, qui Dascyli dicitur aqua calida, lacte haustu suauior. Iam verò ab Herodoto literis proditum memini, amaræ aquæ riuum in Hypanim amnem influere. Quod certe non video cur à veritate abhorere putemus, cum ætate nostra ad Puteolos, quod est Thirrhæni maris acolarum oppidū, aqua extiterit tam acuto calore effervescentis, vt intra paucos annos plumbeos, per quos fluit tubulos resolu-

uerit.

uerit. A Mothone ad Coryphasium promontorium, via interest haud minus stadia centum. In ipso promontorio est Pylus, quam Clefoni filius Pylus condidit, deductis in eam è Megaride Lelegibus: Sed ei parum diuturnum illud fuit imperium: A Neleo pulsus est, & Pelasgis ab Iolco veniētibus pulsus est. Quare inde abiēs in proximos fines, Pylon in Elea tenuit. Eo verò dignitatis Pylō perduxit Neleus, ut ab eo rege Neleiam urbē versibus Homerus appellarit suis. Est Pylī Mineræ templum, cognomento Coryphasīæ, & domus, quæ Nestoris dicitur: In ea Nestor ipse pictus cernitur, & intra oppidum, eiusdem est sepulchrum. Nam quod extra est, id Thrasymedis fuisse ferunt. Ostenditur in ipsa vrbe spelunca, in qua Nestoris, & ante eum Nelei bouum fuisse stabulum dicunt: Boues eas Thessalicas fuisse genere de grege Iphicli, Protefilai patris. Eas Neleum à filia: procis sponsalitiū munus depoposcisse: Melampodem itaque Bianthis fratris adductū gratia in Thessaliam venisse, & à pastoribus quidem Iphicli in vincula primum coniectum, deinde verò pro responsis, quæ roganti Iphiclo dedit, vates cum esset, mercedem boues cepisse. Fuit hoc præcipuum illis temporibus pecuniae

cuniae studiū, luculenta habere equorum, & bouum pecuaria. Nā præter quàm quod Iphicli boues Neleus expetiuit: Herculi etiam imperauit Eurystheus, ut ex Hispania boues, quas eximia ibi specie esse compererat, ad se abigeret. Sed eiusdem pecoris mira fuisse incensum cupiditate Erycen in Sicilia, ex eo constat, quòd cum in Iustæ certamen cum Hercule descendisset, hinc Herculis boues, illhinc Erycis regnū præmia victori proposita fuerūt. Testatum etiam in Iliade reliquit Homerus Iphidamantem Antenoris filium boues centum sponsalitiū munus socero suo dedisse. Quæ omnia satis perspicuo argumento sunt, bobus in primis priscos illos homines delectatos. Pascebant verò, ut mea fert opinio, Nestoris armēta extra fines: Nam cum totus fermè Pyliorum ager arenosus sit, alendo certe pecori minimè herbosus est. Hoc idem testatur Homerus de Nestore loquens, cum eum fore vbiq̃ arenosæ Pylī regem appellet. Ante portum Spacteria insula prominēt, haud aliter quàm ante Deliorum naualem stationem. Rhenea. Est verò ita plerūque comparatum, ut quæ ante loca obscura fuerunt & ignota, ex aliquo hominum casu, & Fortunæ momēto, fama celebrētur: Nam & Caphareum Eubœæ

bææ promontoriū Græcorum ab Illo cum Agamemnone redeuntium Naufragium nobilitavit, Ac Pſyttalia quidem puſilla ante Salaminem inſula non aliunde nota eſt, quàm quòd in eo loco Perſæ prope deleti ſunt. Pari itaque ratione Lacedæmoniorum ad Sphacteriam clades celebre ad poſteros loco nomen dedit, Porro Athenienſes æneum in arce Victoriæ ſignum ad illuſtrandam rei ad Spacteriã geſtæ memoriam dedicarunt. Quà à Pylo Cypariſſas iter, in ſuburbanis. non procul à mari fons eſt, quem percuffa Thyrfō à Libero patre, terra extiriſſe ferunt. eãque de cauſa Dionyſiada fontem ipſum nominant. Erat ad Cypariſſas Apollinis templum, & Mineruæ cognomento Cypariſſia. Ad Au-

lonem delubrum eſt cum ſigno Aefcu.

Lapij Aulonij. Illinc proximè

Meffeniorū, & Eleorum

ſines Neda amnis

interfluēs di-

rimit.

*

PAVSANIAE

ELIACORVM PRIOR,

SIVE LIBER

QVINTVS.

RAECORVM quicūque Peloponneſum in quinque duntaxat partes diuidunt, ij fateantur necesse eſt, in ea parte quæ eſt Arcadū, Eleas,

& Arcadas ipſos habitare, ſecundam verò Achæorum, treis deinde reliquas Doriensum eſſe. Nationes autem, quæ Peloponneſum tenent, indigenæ Arcades, & Achæi ſunt. Quorum Achæi à Doriensibus patria pulſi, non tamen extra Peloponneſum abiere, ſed Ionibus eiectis, eam partem, quæ Aegialus veteri nomine dicebatur, nunc ab ipſis Achæis denominata eſt, colunt. Arcades verò primæ originis terram in hoc uſque tempus perpetuò incoluere: At reliqua ab inquilinis habitantur: Siquidem huius ætatis Corinthij omnium maximè noui in Peloponneſo ſunt. Abhinc enim annos ſermè ducentos decem, & ſeptem, Colonia hæc ab imperatore Romano deducta eſt. Dryopes quo-

L

que, & Dorienfes, ex Parnaffo illi, hinc
Peloponnefi parte aduenerūt. Eleos etiam
fcimus ex Calydone, cæterâque Aetolia
huc traieciffe, de quorum antiquitate quæ
comperimus, hæc propemodum funt. Re-
gnauit in hac terra primum (vt ferunt) Ae-
thlius Iouis, & Protogeniæ filius, qui En-
dymionem genuit: Hunc à Luna adama-
rum, & ex ea filias quinquaginta suscepiff.
fe fabulantur. Qui verò magis veritati
confentanea loquuntur, ipfum Endymio-
nem aiunt tres tantū genuiffe filios, Pæo-
nem fcilicet, Epeum, & Aetolum, filiam-
que vnam Eurydicen, & hos ex Asterodia
vxoꝛe, fiue ex Chromia Itoni filia, Amphi-
ctyonis nepte, feu ex Hyperippe Arcadiæ
filia: Variæ enim funt de eius vxoribus sen-
tentia. Propofuit autem in Olympia cut-
fus certamē de imperio filii. Endymion.
Ex eo victor difceffit Epeus, regnôque po-
ritus eft. Ac Epei primum, qui fub ditione
eius tunc erant, appellati. Fratrum verò
alterum quidem in patria cum fratre re-
gnante permanfiffe ferunt: Pæonem fe fu-
peratum ægrè ferentē, longe à domo pe-
gre profectum, fuper Axio flumine regio-
nem vbi conftiterat de fuo nomine Pæo-
niam appellaffe. De Endymionis autem
more non conuenit inter Heracleothas,

qui

qui Milefif finitimi funt, & Eleos. Elei
enim Endymionis monumentū oftendūt:
Heracleorū illum dicūt in Latmum mon-
tem feceffiffe, & eft quidem in eo monte
Endymionis adytum. Epeus ex Anaxiroē
Coroni filia, quam vxorem duxerat, filiam
fufcepit Hyrminen, marē omnino habuit
nullum. Accidit eo regnāte, vt Oenomaus
Alxionis, vel vt poëtæ volūt, Martis filius,
qui Pifæis tunc imperitabat, regno expel-
leretur à Pelope Lydo, qui ex Affia illuc
transmiferat. Occifo Oenomaō, Pelops &
Pifæam obtinuit, & Olympiam huic fini-
timam, quæ fub Epei ditione erat, imperio
fuo adiecit. Hunc Pelopē dicunt Elei
primum in Peloponnefo fanum Mercurio
exædificaffe, & facra feciffe, quo deum fibi
ex Myrtili cæde infenfum placaret. Aeto-
lum qui Epeo in regnum fuffecffit, ex Pe-
loponnefo fugere oportuit, quòd eum, ob
admiſſam imprudenter cædem Apidis fi-
lij ad prænam vocabant. Nam cum Apin-
lafonis filium à Pallanteo Arcadiæ oppi-
do originem ducentem, funebribus ludis,
qui Azani fiebant, incitatis quadrigis ob-
uium euertiffet Aetolus, ab Aetolo Endy-
mionis filio Acheloi accolæ, quòd in eam
continentis terræ partem fugerant Aeto-
lus, appellati funt. Epeorum imperium

532 PAVSAN. ELI. PRI. SIVE
suscepit Eleus ex Euryclyda, Endymionis
filius, vel (si cui id credibilius videatur) Ne
ptuno genitus. Ab hoc Eleo qui prius no-
minabantur Epei nomen acceperunt. Ex
eo Augeas nascitur. At enim qui Eleorum
res maximè extollunt Augeam non Elei,
sed Helij, hoc est Solis filium fuisse dicunt.
Et huic quidem Augear adeo magna armè-
ta, gregesque fuisse dicuntur, ut fimo obdu-
cta agri pars maxima, ociosa, & inculta ia-
ceret. Hercules vel agri parte, vel alia qua-
cunque mercede ut eius stabulum purga-
ret, adductus est. Quod ille immisso in
campos Minyeio flumine perfecit. Sed Au-
geas Herculi mercedem abnegavit, quod
eum videret arte potius, quàm vlllo labore
opus perfecisse. Huius filius natu maior,
cui Phyleo nomen, est à patre abdicatus,
quòd eius in bene de se meritum virum
iniuriam reprehendere solitus esset. Au-
geas ipse additus omnes munivit, quàm
Herculem, si in Elidem cum exercitu ve-
nisset, irrupturum suspicari poterat. Filios
etiam Actoris, & Amarinceum sibi in bel-
li gerendi societatem adsciuit. Erat sanè
Amarynceus rerum bellicarum vsu ma-
ximè solers. Patre hic ortus fuerat Pyrcio
homine ex Thessalia oriundo: Et ex Thef-
salia sanè primus in Eleam venerat: Acce-
ptus

ptus verò est ab Augea in partem impe-
rij. Actor quoque, & eius filij, qui indige-
næ erant, regni fuere consortes. Siquidem
Actor Phorbante Lapithæ filio, & Hyr-
mina Epei filia genitus fuerat, de que suæ
matris nomine urbem in Elea Hyrmi-
nem conderat. Hercules suscepto ad-
uersus Augeam bello nihil memoratu di-
gnum in ea expeditione gerere potuit.
Eius enim auxilia ab Actoris filiis auda-
cia, & ætate vigentibus facilè reicieban-
tur. Sed enim cum ludos Isthmicos indi-
xissent Corinthij, venissentque Actoris fi-
lij spectandi causa, eos Hercules ex insi-
diis ad Cleonas occidit. Cum autem à quo
cædes facta esset ignoraretur, Molione A-
ctoris vxor, à quonam filij fuissent interfe-
cti magna cura inuestigavit: Re cognita
Elei, ab Argiuis, quòd tunc forte Tyryn-
the Hercules domicilium habebat, autho-
rem facinoris ad pœnam depoposcerunt:
Id cum illi recusassent à Corinthiis rur-
sus contenderunt, ut quicquid Argolici no-
minis esset pro violato fœdere Isthmico-
rum ludorum celebritate interdicerent.
Quod ipsum cum frustra petissent, Molio-
necius suos diris dicitur defixisse, quot-
cunque in posterum Isthmicis ludis non
abstinuissent. Illud Moliones edictum

tam religiose Elei obseruauerunt, vt hos etiam tempore, quicumque ex Eleis ad certaminum palmas corpora exercuerunt eius deuotionis metu, Isthmicum neutrumquam conuentum celebrent. De hac ipsa re duplex est fama: Ab aliis enim Cypselum proditum est Corinthiorum tyrannum aureum Ioui in Olympia signum dedicasse: Eo mortuo priusquam eius nomine donum inscriberetur: ab Eleis Corinthios contendisse, vt ciuitatis suae nomen inscribi paterentur, quod cum non impetrassent, ira incensos, Eleos Isthmiorum aditu prohibuisse. Sed haud satis consentaneum videri potest Corinthiis Olympicorum conuentu non interdictum, si priores ipsi Eleis ne Isthmicis interessent edixissent. Illud item de eadem re hominum sermo vulgavit. Pro-lao viro inter Eleos nobili, ex Lysippe vxore Philanthum, & Lampum genitos: Hos, cum ad Isthmia (vt qui Paucratia-stae inter adolescentulos erant) venissent priusquam in certamen descenderent ab aduersariis strangulatos, vel alio mortis genere confectos: Lysippes imprecationes in causa fuisse, Elei vt Isthmiis vltro abstinerent. Facile vero eo argumento hoc ipsum refellitur, quod Timoni Eleo,

qui

qui de caeteris Graeciae certaminibus quinquercij palmas tulit, in Olympia statua posita est, cum elegis, omnes eius viri victorias testantibus. Eandem quoque inscriptionem, quare Isthmicę non fuerit compositorum, his versibus indicat.

Sisyphius iuuenem vetuit succedere terris

Dira Metolionidum poena secuta necem.

At enim satis iam hac de re dictum fuerit. Posthac Hercules collecto ab Argiuis, Thebanis, & Arcadibus exercitu, Elidem captam deripuit: Quo tempore Eleis & Pyli qui in Elea terra sunt, & Pisaei auxilia tulerunt: Et alteros quidem vltus est Hercules. Pisaei vero quo minus bellum inferret huiusmodi oraculum prohibuit.

Pisa patri cura, mihi celsa cacumina Pythae.

Fuit haec vox Pisaeis saluti. Phyleo autem Eleam Hercules verecundia potius, quam bene merendi studio adductus tradidit. Eidem captiuos, & Augeae poenam condonauit. Eo tempore Eleorum foeminae orbatam virili robore patriam miseratae Palladi vota nuncuparunt, si grauidae ad primos virorum congressus fierent. Eius voti damnatae Mineruae matri templum dicarunt. Et locus quidem, quo primus ille congressus marium, & foeminarum factus, Bady nomen est. Flumen etiam

ipsum, quod agrum præterfuit, Badi patria voce appellant. Phileus ordinatis Elidis rebus, cum Dulichium migrasset, & Augeas iam senio confectus diem suum obiisset, exin Eleorum regnum Agasthenes alter Augearum filius, cum Amphimacho & Thalpio suscepit. Nam cum Actoris filij geminas Dexameni Oleni regis filias vxores duxissent, alteri quidem eorum ex Thoronice Amphimachus, Euryro verò ex Theraphone Thalpius nascitur. Non tamen interea aut Amarynceus, aut Amaryncei filius Diorea priuatam vitam egerunt. Quod & Homerus Eleos recensens facile ostendit: Omnem enim eorum classem quadraginta nauium fuisse dicit: Quarum dimidiæ parti Amphimachus, & Thalpius imperarent: E reliquo numero decem Amaryncei filius Diorea totidem Agasthenis Polyxenus duceret. Polyxeno autem à Troia reduci filius natus est Amphimachus: Hoc nomen, opinor, indidit Polyxenus ob amicitiam, quæ ei cum Amphimacho Creati filio, qui ad Ilium ceciderat, intercesserat. Amphimacho Eleus oritur. Hoc Elidis regnum tenente, Dorienses cum Aristomachi filiis comparata classe moliti sunt reditum in Peloponnesum. Classis imperatoribus oraculo denunt

denuntiatum est, remigrationis ducem trioculum ut facerent. Quare addubitantibus, quid nam sibi responsum illud vellet, vir forte qui vulum altero captum oculo agebat, occurrit. Tum nimirum acute coniecit Cresphontes oraculi vocem ad hunc hominem pertinere. Eum itaque sibi Dorienses ducem ascuerunt. Is in Peloponnesum nauibus transmittendum, non pedestri exercitu per Isthmum irruptionem tentandam censuit. Neque tantum id fieri oportere monuit, sed ipse nauigationis à Naupacto ad Molucrum dux fuit. Quamobrem illi Dorea vltro Eleum agrum desponderunt. Fuit hic quidem vir Oxylus Aemone Thoantis filio genitus. Thoas verò ipse Atrei filiorum ad Priami regnum euertendum socius: A quo ad Aetolum Endymionis filium ætates retro sex numerantur. Erant autem Heraclidæ, & alio, Aetoliæ regibus sanguine iuncti, & eo maxime nomine, quod Thoantem Andromon, & Hyllum Hercules è germanis fororibus genuerant. In exilium ex Aetolia abierat Oxylus, quod disco ludens imprudenter hominem occiderat. Fratrem eum, qui ceciderat Oxylis, Thermium tradidere. Alciodocum alij Scopii filium. Proditum etiam memo est aliud huiusmodi de Oxy-

lo, veritum illum esse, ne Aristomachi libe-
ri, cum quàm esset fertilis, & bene cultus
omni ex parte ager Eleus cognouissent,
cum sibi tradere recusarent. Eiusque rei
causa per Arcadum fines, nō per Eleorum
agrum Dorientes deduxisse. Et Eleorum
quidem imperium sibi vindicanti, sine ar-
mis Oxylo non cessit Dius. Censuit ille
non esse vniuerso agmine decernendum,
verum singulos ex utroque exercitu deli-
gendos, qui singulari certamine de rerum
summa dimicarent. Cuius cum pars vtraque
sententiam comprobasset, obtigit hoc cer-
tamen Degmeno Eleo sagittario, ex Ae-
tholis verò Pyrachmæ funditori. Su-
perior discessit Pyrachmes. Quare po-
titus regno est Oxylus: Etis quidem pri-
scos Epeos facile pristinas sedes obtine-
re passus est: cum illis Aetolos coniunxit,
agro æquabiliter assignato. Ioui prætere-
ea sacra fecit, & sanctitos veteri religione
honores cum cæteris heroibus, habuit at-
que Augex eo, qui ætate nostra obser-
uatur, more, vt parentaretur instituit:
Eundem aiunt è proximis vicis, inquilinis
intra urbem euocatis, elim cum mœni-
bus ampliorem, tum multitudine fre-
quentiorem, ac simul opibus auctiorem
reddidisse. Huic cum delphici Apolli-
nis

nis voce præceptum esset, vt de Pelopis ge-
nere vnum sibi imperij socium ascisceret,
magno vndique studio conquistum, Ago-
rium tandem Damofij filium, Penthili ne-
potem, Orestis pronepotē inuenit: Quem
ab Helice Achaia urbe, cum non magna
vtique Achæorum manu in regni partem
recepit. Oxyli vxorem Pieriam fuisse tra-
dunt, de qua nihil aliud quidquam me-
morant. Filios aiunt Oxylo genitos Ae-
tolum, & Laiam: Et Aetolum quidem im-
matura morte ereptum, condiderunt pa-
rentes extructo monumento in ipsa por-
ta, qua in Olympiam ad Iouis templum
iter est. Hoc ei monumentum ex oraculo
posuere, quo iussi sunt neque intra neque
extra urbem illum sepelire. Parentat Ae-
tolo hac ipsa ætate quotannis stato die
gymnasij præfectus. Successit Laias in
regnum patri. Non tamen vsquam reperi
eius posteros regno potitos: Quare eos
consulto prætereo. Neq; enim in præsens
ad priuatos homines mea descendit ora-
tio. Secundum hæc Iphitus ab Oxylo qui-
dem oriūsus, æqualis verò Lycurgi, à quo
scriptæ Lacedæmoniis leges, ludos in O-
lympia ordinauit, nundinas indixit, & lu-
dorū causa inducias instituit, cū hæc omnia
intermissa fuissent aliquādiu: eius quidem
in erma

intermissionis causam tunc exponam, cū ad ea quæ in Olympia sunt, accessero. Hic ipse Iphitus iam prope deleta Græcia seditionibus, & pestilentia, consulendum de remedio earum calamitatum Delphicum Apollinem censuit. Respondit deus expedire ab Iphito, & Eleis Olympicos ludos instaurari: Suasit præterea Eleis Iphitus ut Herculi immolarent, cum illum ante hostem iudicassent. Inscriptio quæ in Olympia est, Iphitum testatur Hæmonis filium fuisse, Græcorum multi non Hæmonis eum, sed Praxonidæ filium dixere. Prisca Eleorum monumenta eius patrem eodem appellant nomine. Elei cum belli Troiani, tum verò suscepti contra Persas in Græciam inuadentes belli participes fuerunt. Ac, ut missum faciam, quoties (dum Olympicos ludos instaurant) cum Pisæis, & Arcadibus dimicarent, inuiti quidem cum Lacedæmoniis in Atheniensem fines irruerunt: Neque multo post ascitis in societatem Atheniensibus, & Argiuis contra Lacedæmonios steterunt. Agide verò cum exercitu intra fines per Xenij prodicionem ingresso, ad Olympiam magno prælio hostes vicere, & in fugam versus extra fani septa eiecere: Interiecto dein tempore arma posuere iis conditionibus

tionibus, de quibus ante scripsi dum Lacedæmoniorum res commemorarem. Iam verò Philippo Amyntæ filio Græciæ imperium occupante, Elei quidem ipsi interstinis discordiis iam pene afflicti se cum Macedonibus coniunxerunt: Non tamen ut ad Charoneam cum Græcis acie conficerent adduci potuerunt. Philippum tantum Lacedæmonios adorientem prisco in eam ciuitatem odio suo indulgentes iuuerunt. Iidem mortuo Alexandro cum Antipatro bellum gessere. In sequenti postea tempore Aristotimus Damaleti filius, Erymonis nepos, Eleorum tyrannide missis ab Antigono Demetrii, filio, Macedoniae rege auxiliis, potitus est.

Hunc Aristotimum, sextum iam mensem dominantem, Chilon, Hellanicus, Lampis, & Cylon de improviso adorti eiciunt. Quin & eundem cum ad Iouis Seruatoris aram supplex se recepisset sua manu Cylonis, quem ante nominauimus occidit. Hæ fuerunt bellicæ Eleorum res gestæ, quas modica in præsentia oratione perstrinximus: Inter Elei agri miracula byssus est. Hic enim tantum, nec alicubi vsquam in tota Græcia nascitur: Tenuitate quidem nihil est inferior ei, quam fert Hebræorum terra, minus vti que flaua.

flava. Admirationi iure fuerit illud etiam, quod cum in finitimis locis equæ ex Afinis pariant, id intra ipsos Eleæ terræ fines nunquam vsu euenit. Cuius rei causam execrationem quandam perhibent. Ex Eleo agro vicus ad mare est, cui Samicon nomen. Supra hunc ad dexteram regio, quæ Triphyllia dicitur. In ea vrbs Lepreos: Lepreatæ nunc ipsi inter Arcadas censentur, cum liquido constet antiquitus Eleis paruisse. Nam quotcumque ex ea ciuitate in Olympicis vicerunt, Eleos præco è Lepreo renunciauit, & Aristophanes versibus testatus est. Lepreon Eleorum oppidum esse. Lepreon à Samico, relicto ad læuam Anigroamne via vna ducit, eodem altera ex Olympia, tertia ex Elide. Earum quæ longissima, vnus diei est. Inditum nomen tradunt à Lepreo conditore Pyrgei filio, quem cum Hercule in edacitatis certamen descendisse aiunt. Vbi cum vterque eodem tempore bouem epulaturus occidisset, ac plane se nihilo ad edendum Lepreus Hercule impariorem ostendisset, eo processit certandi cupidus, vt eum ad singularis etiam certaminis dimicationem ausus fuerit prouocare: Interfectum quidem ab Hercule in ea pugna in Phygalensium finibus sepul-

tum

tum fuisse tradidere: Cum tamen non habeant Phygaleses ipsi quo loco Leprei monumentum fuisse indicent. Audiui verò qui ad Lepream Pyrgei filiam oppidæ origines referrent. Sunt qui primos vrbiæ inquilinos lepram passos dicant, atque ex eo morbo vrbem nomen accepisse. Narant Lepreatæ fuisse in vrbe Leucæi Iouis ædem; Lycurgi alij filij sepulchrum: Hercum etiam aliorum & in primis Caucasus. Huius monumenti insigne fuisse virum lyram tenentem: Sed arate hac neque monumentum vllum extat paulo insignius, neque cuiusquam Dei ædes, vna excepta Cereris, & ipsa è crudo latere extracta, in qua ne sigum quidem vllum est. Non Procul ab vrbe fons est Aræne Nomen ab Apharei vxore impositum ferant. Reuersis ad Samicum, recta per vicum eum contendentibus, Anigrus fluuius in mare exit, & exeuntem quidem saepe violentiores ventorum status repellunt: congesta enim ad ostium fluminis arena, aquam quomiuus profluat, coercet: quo fit vt cum exterius mare, interius annis ipse limus diluerit non sine periculo iumenta, multo etiam minus expediti homines in alueû fluminis se possint demittere. Descendit flumẽ è Lapitho

Arcadi

Arcadiæ monte, ac statim grauitèr olentem aquam emittit, quæ priusquam flumen aliud, Acidantem nomine, accipiat, manifestum est ne pisces quidem in ea alij: Quin & quos ipse Acidus influens importat, esculentos esse negant, cum tamen antequam in Anigrum ipsum innatent, ad id eum expetantur, Fuisse verò Acidanti nomen vetus Iardano, vnde ipse conicerem non habui, sed auditum ab Ephesio homine refero. Tetrum verò illum aquarum odorem è terra, vnde effluit, existere crediderim, quemadmodum & in iis quæ supra Ioniam sunt ex eadem causa, aquæ tam mali sunt odoris, vt halitu ipso nonnullæ hominem perimant. E Græcis verò, Chironem alij, Polenorem centaurum alij, ab Hercule sagitta percussum aiunt, cum vulneratus fugeret, huius fluminis aqua vulnus abluisset: Inde hydræ veneno infectum flumen scædum odorem contraxisse. Sunt qui in id causam referunt, quòd insanix morbo liberatis Præti filibus, Melampus Amythaonis filius piacula in hunc amnem abiecerit. In Samico non longe à flumine antrum est, Anigrum nympharum incolæ appellant. Huc qui vitiosa aliquo vitiliginis genere cute intrauit, vbi primum nymphis rite imploratis, nuncupatisq

patisque votis, deinde amne nando transmissio, laborantes corporis partes defricuerit, scæditatem eam oris in aquis relinquere creditur, atque inde nitidus ac tersus discedere. Anigro transmissio restat in Olympiam contendentibus modico interuallo ad viæ dexteram in eminentiore campi parte vicus, & Samnia oppidum supra ipsum Samicum. Et Samicum quidem Polyperconti traditum est aduersus Arcadas propugnaculum fuisse. Arenes verò vestigia neque Messeniorum, neque Eleorum quisquam quo loco essent, visus est mihi cõpertum habere. In diuersas enim sententias, qui id conicere conati fuerint, distrahuntur. Veri mihi simillima ij dicere videtur, qui priscis heroicis etiam temporibus, Samicum ipsam appellatam Arenem existimant. Nituntur verò Homeri qui in Iliade sunt veruum testimonio.

Proximus Arene Mynyæus in mare currens, Est amnis.

Quæ se ostendunt ruinæ proximè Anigrum sunt. Atque vt an Samicus appellata fuerit Arene controuersum est, sic fuisse Mynyæum apud veteres, qui nunc Anigrus est mutato nomine fatentur Arcades omnes. Nedæ quidè maritimam partem sub Heraclidarum reditum in Peloponnesum,

terminū fuisse inter Messenios & Eleos, facile deprehendi potest. Iam secundum Anigrum, qui longius processerit per campos maiore ex parte arena cooperitos, in quibus sunt agrestes pinus ad laeam Scilluntis rudera videat. Fuit enim vna de Triphylia vrbibus Scilus. Ac belli quidem eius tempore quod inter Pisæos, & Eleos gestū est, Pisæos Scilluntij secuti cum Eleis propalam inimicitias exercuere: Quae causa postea ab Eleis deleti sunt. Sed eriptram Eleis Scilluntem, Lacedæmonij Xenophonti Grylli filio tunc Athenis exulanti donarunt. Exagitatus verò est Xenophon à suis ciuibus, quòd Cyro, qui fuit Atheniensū populo inimicissimus, contra Persarum regem, quo maximè beneuolū vrebantur, stipendia fecisset. Cum enim Sardis Cyrus esset, Lylandrum Aristocratis filium ad comparandam contra Athenienses classem pecunia iuauerat. Hæc itaque Xenophonti exilij causa fuit. Constituto autem ad Scilluntem domicilio, agri partem Ephesæ Dianæ, & fanum dedicauit. Abundat Scillus omnibus ferarum generibus ad venationem, apertis in primis, & ceruis. Agrum præterlabitur Scilluntium Selenus amnis. Ex Eleis autem ij, quibus curæ est antiquitatis memoriam conserua-

re, receptam à suis Scilluntem memorant. Et Xenophontem, quòd illam à Lacedæmonijs accepisset, maiestatis in Olympico conuentu postulatum, causam dixisse: eundemque ab Eleis absolutum, Scillunte impunè domicilium habuisse. Et sanè non longe à Dianio monumentum monstratur cum statua è Pételico marmore, quam Xenophontis esse accolæ dicunt. In via quæ Olympiam ducit cis Alpheum, Scillunte venienti, celsa crepidine præruptus mons occurrit, Tipæum illum appellant. Hinc de saxo sæminas deiicere Eleorum Jex iubet, quæ ad Olympicos ludos penetrasse deprehensæ fuerint, vel quæ omnino Alpheum transmiserint, quibus est eis interdictum diebus: Non tamen deprehensam esse vllam perhibent præter vnam Callipateram, quam alij Pherenicem nominant. Hæc viro mortuo cum virili ornatu exercitationum se magistrum simulans, Pisidorum filium in certamen deduxit. Iamque eo vincente, sepimentum id, quo magistros seclusos habent, transiuit veste posita: Fæminam tamen agnitam omni crimine liberarunt, datum hoc ex iudicium æquitate patris, fratrum, & filij gloriæ, qui omnes ex Olympicis ludis victores abierant. Ex eo lege sancitum,

vt nudati adessent ad Iulicrum ipsi etiam magistri. Qui iam in Olympiam peruenierint, Alpheum amnem videant, vberri-
ma & suauissima fluentem aqua: In quem cum nobiles alij omnes influunt, tum in primis qui per Megalopolim labitur Helisson nomine. Brentheatas etiã ex agro Megalopolitano: At prope Gortynam, vbi Aesculapij sanum præterfluit Gortynius. Ex Melænensibus inter Megalopolitanos, & Herætidis terræ fines, Phagus. E Clitoriorum agro Ladon: Ex Erymantho monti cognomen fluuius. Atque hi quidem ex Arcadia omnes in Alpheum descendunt. Iam Cladeus ab Eleis veniens ei dē se permiscet: Neq; tamē Alpei ipsius in Eleo agro, sed in Arcadia fontes sunt, de quo vulgata est fabula, virum illū fuisse venatorem, Arethusam amasse, & ipsam venandi studiosam, quæ cum illius nuptias recusasset, in insulam, cui Ortygiæ nomen fuit, prope Syracusas dicitur trāsmisisse, atque ibi in fontem conuersam: Ipsi etiam Alpheo accidisse, vt præ amore in amnem mutaretur: Quæ omnia fabulose dicta facile videri possunt. Meantem verò subter mare amnem fonti apud Siracusas immisceri, quid causæ sit, quare non credam, non planè video, cum Delphici Apollinis

linis voce rei fidem factam meminerim. Is enim Archiam Corinthium ad Syracusas, Coloniam deducendam proficisci iubens, huiusmodi vsus est versibus.

*Trinacriam supra medio iacet insula pento
Ortygiam dixere, vbi cana fluuenta refundit
Alpheus pulchra sese immiscens Arethuse.*

Atque ex eo quidem, quòd in Arethusam fontem illabitur Alpheus, fabulæ de Alpei amore locum datum crediderim. Et sanè Græcorum quotcūque, vel Aegyptiorum qui in Aethiopiam supra Syenam, vel ad Meroëni profecti sunt, Nilum narrat paludem quandam ingressum, atque inde tanquam è continenti terra elapsum per Aethiopiam inferiorem in Aegyptum decurrere, ac postea in mare, quòd ad Pharū est, erumpere. In Hebræorū finibus amnē ipse vidi Jordanē, qui stagnū, Tyberiadem nuncupatū subit: Ac deinde in alterū stagnum, cui Mare mortuū nomē est, ingressus, in ea ipsa palude cōsumptus euanescit. Hoc ipsum mare, quòd Mortuū dicitur, diuersa admodum à ceteris aquis natura est. In eo enim viuientia etiam si nihil se moueant, supernatant: Inanima verò omnia in ima descēdūt: Eo fit vt orba sit piscibus palus: E manifesto enim periculo se pisces ad aquas recipiunt naturæ suæ congruen-

tes, Alpheo persimilis amnis est in Ionia, cuius cum in Mycale monte fontes sint, quod in medio maris est præterlapsus, emergit rursus in Branchidis prope portum, cui Panormo nomen. Atque hæc quidem ad hunc modum se habent. De Olympicorum verò ludorum origine, inter Eleos qui maximè præscarum rerum memoriam consecantur, hæc commemorat, Saturnum primum omnium cæli regnum obtinuisse. Ei in Olympia homines eos, quod Aureum genus nuncupatum est, templum dedicasse: Post hæc recens natum Iouem, Rheam matrem Dactylis Idæis, qui Curetes alio nomine appellati sunt, commendasse: Venisse illos postea ab Ida Cretæ monte in Elidem. Fratres hos fuisse, quorum etiam nomina produnt: Herculem, Pæoneum, Epimeden, Iasium, & Idam. Herculem, ut qui natu maximus erat cursus certamen fratribus per ludum proposuisse, victorémque oleastri corona donasse. Magnam verò illos oleastri copiam habuisse: Siquidem sua etiam cubilia eius arboris viridi fronde substernebant: Stirpem quidem eam fuisse ex Hyperboreis ab Hercule primum deportatam. Esse Hyperboreos ipsos gentem supra Aquilones,

primus

primus certe versibus mandauit Olen Lycius in hymno, quem in Achaïam fecit: Venisse Delum ex Hyperboreis Achaïam. Post Olenen canticum Melanopus Cumeus in Opia, & Ecargen decantauit, & illas testatus est in Achaïam, & Delum ab Hyperboreis venisse. Nam Aristæus Proconesus mentionem duntaxat Hyperboreorum fecit, cum plura tamen de illis cognoscere potuerit ab Elisdonibus, ad quos se aliquando profectum carminibus prodidit. Author igitur ludorum Hercules Idæus celebratur, à quo sunt Olympia appellati, & ob eam rem quinquenales esse placuit, quod fratres quinque numero fuere. Sunt qui Iouem cum Saturno de imperio hoc ipso in loco colluctatum dicunt. Alij de bellatis Titanibus ab eodem ludos institutos, quibus & alij vicisse narrantur, & Apollo Mercurium cursu secum certantem præuertisse, pugilatu Martem superasse: Cuius rei causa traditum, ut Pythiis tibiæ modi salientibus quinquentionibus præcinerentur, quod sacrum id carmen Apollini esset, & ipse primus Olympicas tulisset palmas. Quinquaginta verò annis post Deucalionis diluuium Clymenum aiunt Cardis filium ab Idæo Hercule oriun-

dum, è Creta venientes ludos in Olympia fecisse, & cum aliis Curetibus, tum verò Herculi proavo suo aram dedicasse, & ipsum Herculem cognomento Adiutorem appellasse. Clymenum hunc Endymion Aëthlij filius regno expulit, ac suis deinde filiis in Olympia cursus certamen de regno proposuit. Verum atate vna Pelops Endymione natu minor, omnium qui ante se fuissent maximè memorabiles Olympio Ioui ludos fecit. Pelopis verò filiis ex Elide eiectis, & per totam Peloponnesum dissipatis, Amythaon Crethei filius, Endymionis patruelis (fuisse enim Aëthlium quoque Aeoli, cui Ioui cognomen, filium dicunt) Olympia instauravit. Post hos, eisdem ludos novarunt Pelops, & Pelias communi consilio. Augeas præterea, & Hercules Amphitryonis filius Elide capta: Coronam is quidem Iolao primum detulit, cui equas ab Hercule mutuatus in cursu cæteros anteierat. Et sanè antiquitus traditum fuit alienas equas ad certamen mutuari: Siquidem Homerus in funebribus Patrocli ludis Menelaum facit Agamemnonis Oetha vsum, altera verò sua ipsius. Herculis certe auriga fuit Iolauus, atque hic quidem curru, Iasius verò Arcas desultorio equo vicit.

vicit. Ex Tyndarei filiis cursu alij, Pollux castibus. Ipsum etiam Herculem fama vulgatum est de lucta, & pancratio coronatum. Post Oxylum: nam & hic ludos fecit, Olympia intermissa sunt vsque ad Iphitum. Illa verò, instaurante Iphito, prorsus iam veterum ludorum obsoleverat memoria. Quare singulos, vt in eorum forte memoriam redissent, ad eos quos ante celebrassent addebant. Id ex eo maximè perspicuum est, quòd quantum continuatas Olympiades hominum memoria consequi potest, cursus primum certamen, in quo vincit Eleus Corcebus, relatum est. Neque tamen vlla Corcebi in Olympia statua extat: Permanet eius sepulchrum in Eleorum finibus. Olympiade verò quattadecima additus est duplicati stadij cursus, è quo, accepta ex oleastro corona, victor discessit Hypenus Pisæus, Acanthus ea quæ cõsecuta est Olympiade. At decima octava, quæ iam exoleverant certamina quinquertij, & luctæ, restituta sunt: Quinquertij Lampidi, luctæ præmium Eurybato vtrique Lacedæmonio obtigit. Tertiã dehinc & vicesima Olympiade, castuum ludicrum reuocatum, victor extitit Onomastus Smyrnaeus, cum iam tum ad Ionum concilium

Smyrna accessisset. Quinta supra vicem
 ma integra ætate equorum cursus intro-
 ductus, curru vicit Thebanus Pagondas.
 Octava secundum hanc Olympiade qui
 toto corpore certaret (Pancratiastem vo-
 cant) & desultorius equus in curriculum
 rediere. Anteuertit omnes Creusida equa
 Crannonia. Euertit in Pancratio aduersa-
 rios Lygdamis Syracusanus: Huius Syra-
 cuscis prope Latomias monimentum extat.
 Nunquid is corporis magnitudine par fue-
 rit Herculi Thebano, compertum omni-
 no non habeo: A Syracusanis certe ipsis ita
 traditum est. Puerorum verò certamina
 nullo veteris memoria exemplo, arbitra-
 tu suo instituerunt Elei. Ac primum qui-
 dem de cursu, & lucta, septima & tricesi-
 ma Olympiade, pueris proposita præmia.
 Luctæ Hiposthenes Lacedæmonius, cur-
 sus palmam accepit Eleus Polynices. At
 prima, & quadragesima Olympiade pue-
 ros incæstum pugna commiserunt. Com-
 petitores superauit Sybaritanus Philetas:
 iam verò grauioris armaturæ peditum cur-
 sus in stadium cum plausu receptus est,
 quinta & sexagesima Olympiade: Idonea
 visa est ad res bellicas exercitatio. Qui
 cum scutis decurrerunt, eos primus vicit
 Demaratus Heræensis. Biiugorum in-

tegra ætate equorum (Synoridem vocant)
 quasi Bigas dixeris, cursus in curriculum
 receptus, Olympiade tertia & nonagesi-
 ma, vicit Euagoras Eleus. Vndecentesi-
 ma verò Olympiade iunctis ad currum
 pullis certatum est: Coronam cepit Syba-
 riades Lacedæmonius. Receptæ dein-
 de pullorum bigæ, & pullus item desulto-
 rius: Bigarum palmam Belistiche femina
 è maritima Macedonia ora, desultorij Ly-
 cius Tlepolemus abstulit. Hic tricesima
 prima supra centesimam Olympiade, illa
 ante hac tertia. Posthæc Olympiade cen-
 tesima & quadragesima quinta, puerile in-
 stitutum pancratiæ, in quo vicit Phædi-
 nus Aeolensis ex vrbe Troade: Id ipsum
 tamen ludicrum ab Eleis repudiatum est,
 quòd eadem referri non placuit. Nam
 & puerorum itidem quinquertium trige-
 sima octava Olympiade vsurpatum, de
 quo palmam Eutelidas Lacedæmonius
 tulerat: Ita reiectum est, vtpostero dein
 tempore nullos admiserint pueros quin-
 quertiones. Cùmque in curriculum re-
 cepissent Olympiade septuagesima rhe-
 dam: carpentum verò, ea, quæ consecuta
 est quarta & octogesima: vtrunque vehi-
 culum in posterum omne tempus exclu-
 sum est. Et primo quidem rhedæ cer-
 tami

556 PAVS. ELIA. PRIOR, SIVE
ramine Therſius Theſſalus, carpenti Patæ-
cus Achaus ex vrbe Dyme victor exitit.
Ad carpentum iungebantur equæ doſſua-
riæ, è quibus in extremo curriculo deſiliē-
tes ſeſſores prehentiſ manu fræniſ ad me-
tam curſitabant, qui moſ ætate mea ſerua-
tur ab iis, qui Anabata, appellantur. Inter
rhedarum, & carpentorum aurigas tan-
tum intereſt, quòd hiſ alia ſunt inſignia,
& maſculos equos agitant. Rhedam tra-
hebant muli iugaleſ bini, inuento neque
priſco, neque eleganti: & alioqui antiqui-
tus inter portenta Eleiſ muli fuerunt, at-
que adeo vt animal id intra fineſ ali reli-
gio eſſet. Ludorum ætate mea hic prope
modum ordo eſt: Maſtatiſ deo victimiſ,
quinquertij primũ & curſuſ, deinde equo-
rum certamina committuntur: Atque ita
eſt ſeptima, & ſeptuageſima Olympiade
inſtitutum. Nam ante eadem die, & equi,
& homineſ inducebantur. Pancratiæſtæ
tunc ſub noctem prodibãt, neque enim ſa-
tiſ maturè poterant accerſiri, cũ dieſ equi-
riſ, & quinquertio conſumeretur. De Pan-
cratiæſtiſ illa Olympiade palmam tulit A-
thenienſiſ Calliſ. Sed in poſterum cau-
tum eſt, ne aut quinquertium, aut equiria
Pancratiſ impedimento eſſent. In ludo-
rum præſectiſ a maiorum more ætatiſ no-
ſtræ

ſtræ inſtitutum variauit. Iphituſ enim ſo-
luſ à ſe editiſ ludiſ præſuit. Idẽmque ab
omnibuſ Oxylſ poſteriſ eſt obſeruatũ.
Quinquageſima Olympiade Duumiriſ
ex ipſa Eleorũ ciuitate forte ductiſ Olym-
piorum cura mandata eſt: Atque ille qui-
dem binorum deſignatorum numeruſ ad
multoſ poſt annoſ ſeruatũ eſt. Quinta
poſt & viceſima Olympiade iudiceſ no-
uem (Hellanodiceſ vocabant) creati. Eo-
rum treſ de quorũ curſu, totidem de quin-
quertio, de cæteriſ reliqui certaminibuſ
cognoſcebant. Secunda deincepſ Olym-
piade deſignator decimũ addituſ. At cer-
te ſupra centeſimam in tribuſ duodecim
Elei deſcripti ſunt. Ac deinde tribuſ ſingu-
lum ſuum dedere ludorum cognitorem.
Afflicti poſt hæc Arcadum bello, & agri
parte multari, curiſ omnibuſ amiſſiſ,
quæ ſinibuſ iſ continebantur, qui in ho-
ſtium deditiõnem venerant, in tribuſ oſto
contracti ſunt, quarta & centeſima Olym-
piade. Eo factũ, vt Hellanodiceæ totidem
legerentur. Octaua poſtremo quæ ſupra
centeſimam fuit, priſtinuſ eſt Aediliũ de-
cem numeruſ uſurpatus: Idẽmque ad no-
ſtram ætatem permanſit. Multa ſanè habet
Græciã, quæ vel ſpectentur vel audiantur
cum admiratione. Sed omnium acuratiſ-
ſimè,

simè, diuinitus religione imbutis animis Eleufinia initia, & Olympici ludi celebratur. Iouis lucum mutato nomine Altin antiquitus vocitant. Et sanè Pindarus qui in iis versibus, quos in quendam fecit Olympiorum victorem, Altin appellauit. Templum, & signum Ioui de manubiis Elei dicarunt, Pisæi, aliisque finitimis populis, qui cū illis defecerāt, bello superatis, ac Pisæ ipsa direpta. Simulachrū à Phidia factū inscriptio ad Iouis pedes posita testatur: Phidias Charmidæ filius Atheniensis me fecit. Templi ipsius Dorica exædificatio est. Ambitus exterior dispositas in orbem columnas ostentat. Parietes è vernaculo lapide structi sunt. Surgit in altitudinem ab ima arca ad aquilas, quæ tecti fastigium sustineat pedes octo, & sexaginta: Pater in latitudinem nonagintaquinque. Excurrit longitudo ad ducentessimū ac trigessimū. Architectis operi præfuit Libon homo indigena. Testum est non costili imbrica, sed cæso ad regulæ formam è lapidicinis Pentelicis marmore. Inuentum hoc Byzæ Naxio tribuunt. cuius statuas Naxi esse dicunt cum hac inscriptione.

Naxi hæc Lateide fecit seletia Byzæ,

Cui primum secta est tegula de lapide.

Viguisse Byzem hunc illis temporibus proditum

ditum est, quibus in Lydia Alyattes Astyagis Cyzare filius regnauit in Medis. Emineat in extremis tecti finibus inaurati lebetes. In medio fastigij apice inaurata item Victoria. Infra Victoriæ signum fixus est aureus Clypeus, in quo Medusa Gergon cælata est. Clypei inscriptio & qui dedicarint, & qua de causa, declarat his versibus.

Ex auro phialem capta posuere Tanagra

Inuerat hæc bello quod Lacedæmonios,

Cecropide Argiuq; duces, & Ionica proles

Victores partis de spolijs decimam.

Huius ego pugnæ mentionem feci in historia de rebus Atticis Atheniensium persequens monumenta. In exteriori templi parte ad Goronam, quæ supra columnas ædem incingit, clypei affixi sunt inaurati viginti & vnus à Romano exercitu, imperatore Mummio dedicati, confecto Achæico bello, & pulsus extra suos fines Corinthiis, qui Dorici nominis fuere. Sub ipsis templi lacunaribus in antica parte signa sunt, apparatus curculis certaminis inter Pelopem, & Oenomaum testantia. Signo Iouis medius imminet lacunaris vertex, ad eius dexterā galea armatus Oenomaus positus est. Assistit ei vxor Sterope, vna de Atlantis filiarum numero. Sedit ante cur-
rum

rum & equos Myrtilus Oenomai auriga. Ipsi quidem equi quatuor sunt. Myrtilo proximi viri duo, quibus non sunt adscripta nomina, sed & illis videri potest ab Oenomao demandata equorum curatio. In extremo lacunari Cladei amnis effigies cernitur. Huic Elei secundum Alpheum precipuos habent honores. Ad Iouis lacunam expressi sunt Pelops, & Hippodamia Pelopis auriga equi, ac viri duo, & ipsi Pelopis equifones. Hic se laquear in angustum fastigium contrahit: Ea in parte Alpei signum est. Hominem eum, quo auriga usus est Pelops, Troezenij Sphaerum nomine prodidere. Interpretes Olympicarum rerum Cillam appellatum aiebat: Habet lacunaris antica pars, Pæonij prolem è Mendacitate Thraciæ. Postica Alcamenem ætate sua signorum opificio vno tantum inferiorem. In ipsa testudine Lapithæ cum centauris in Pirithoi nuptiis pugnant. In media lacunaris parte est Pirithous. Prope Eurytion Pirithoi sponsam rapiens contra pugnantem Cæneo. Altera ex parte Theseus bipenni centauros obruncans. E centauris verò virginem alius pubescētem, alius puerum rapit. Fecit hæc, opinor Alcámenes, quod ex Homeri versibus didicerat Iouis Pirithoum filiū fuisse. Ac Theseum

sciebat

sciebat generis ordine quartum esse à Peleopé. In eodem templo nonnulla ex Herculis ærumnis elaboratæ sunt. Supra fores enim Erymantij apri venatio est, & quæ de Thrace Diomede tradita sunt. Ad hæc Herculis eiusdem in Erythean Insulam contra Gerionem expeditio. Idem etiam Hercules Atlantis onus vicaria opera subiturus cernitur. Præterea & Eleorum agrum, simo amoto de Augeæ stabulo, purgat. At supra postici fores Amazoni Balteum eripit. Iam verò quæ de ceruo, & Gnosio tauro commemorantur: Quæ item de hydra Lernæa, deque Stymphaliis volucris, & Nemeo leone, ibidem expressa sunt. Iam per æneas fores ingressis, est ad dexteram ante columnam Iphitus ab uxore Ecechiæ coronam accipiens: Nomina elegi indicant. Erectæ sunt in templi parte interiore columnæ, quæ sublimes à terra sustent porticus, per quas ad Iouis signum aditus patet. Attollit & inde se cochlea, per quam ad templi culmen scanditur. Sedet in folio deus ex auro, & ebore factus. Corona capiti imposta est, ad oleaginæ frondis imaginem. Dextera Victoriam, & ipsam ex ebore, & auro præfert, cum ætænia, & corona Læva sceptrum tenet affabre expolitum, & omnium metallorum varie-

N

rate distinctum. Quæ auis sceptro incumbit aquila est. Aurei sunt deo calcei, pallium item aureum. In eo cum diuersa animalia, tum ex omnibus florum generibus lilia in primis cæolata sunt. Solum ipsum auro, & preciolis præfulget lapidibus: Neque in eo vel eburnum, vel ebur desideratur. Animalium verò formis intercurrente pictura exornatur: Signa etiam in eo eminent Victorix quatuor saltantium specie ad singulos fellæ pedes. Dux icidem ad pedum calcem sunt. Ac prioribus quidem pedibus insunt Thebanorum pueri à Sphingibus rapti. Infra Sphingas Niobem cum filiis Apollo, & Diana Sagittis configunt. Inter pedes discurrunt regulæ, mutua illos compage iungentes. In ea quæ in fronte regula est, septem se adhuc ostendunt figilla: Nam eorum octauum quæ causa aboleuerit ignoratur. Sunt autem illa, priscorum inter viros certaminum simulachra. Nondum enim qua Phidias viguit ætate, puerorum instituta fuerant ludicra. Quem verò tænia redimitum videas, eum ex ipsa corporis specie Pantarcem esse suspicantur, Eleun puerum, amore Phidix deuinctum. Eodem fuit nomine qui in lucta puerorum palmam est adeptus, Olympiade sexta supra octogesima.

simam. In aliis regulis extas Herculis comitatus aduersus Amazonas, in eo est etiã Theseus. Non soli autem pedes solum fulciunt, sed mediæ etiam inter binos pedes, pedibus magnitudine pares columnæ. Quod si penetrari subter possent, vt Amyclis intra Apollinis solum, interiora item opera persequi non essemus grauiora. Sed quominus propius accedant spectatores, sepimentis quibusdã in parietum modum extructis solum intercluditur: Eorum sepimentorum pars, quæ ex aduerso ianux est, cæruleo tantum oblita est, latera reliqua Panæni picturas habent: Inter eas Atlas est cælum, ac terram sustinens: Assistit Hercules iam prope illum onere leuaturus, Cernitur etiã Theseus cum Pirithoo. Veteris præterea Græciæ & Salaminis imagines: Hæc nauium rostra manibus præsefert. Herculis cum leone Nemco certamen. Aiakis in Cassandram contumelia. Tum Hippodamea Oenomai filia, cum matre. Vinculis districtus Prometheus, & eum intuens Hercules. Traditum enim est hoc etiam negotij Herculem habuisse, quod Prometheus, aquila, quæ illum male multabat, interempta, è vinculis exemerit: potestrema in pictura sunt Penthesilea animam agens, cum sustinente Achille. Et

Hesperides duæ mala ferunt, quæ ipsarum dicuntur fuisse commissâ custodiæ. Pannæus quidem hic Phidiæ frater fuit, qui Atheniensibus etiam in Pæcile Marathoniam pugnam pinxit. In solij puteali, supra simulachri caput, fecit Phidias Gratias vna ex parte tris, totidem Horas ex altera. Nam & has Iouis esse filias poëtarum carminibus proditum. Horas certe Homerus in Iliade nominavit, cœlique illis dixit, quasi regię domus excubiis, custodiam attributam. In basi ea, quæ pedibus subest, *Ἐπίπυρι* Atici appellat, pedum quasi fulcra dixeris, leones aurei, & contra Amazones Thesei pugna cælata est. Fuit hæc nempe prima pugna contra exterarum gentes suscepta, quæ Atheniensium nomen nobilitavit. In eo verò scamillo, qui uniuersam signi molem sustinet, alia quædam sunt superuacanei operis quasi emblemata ex auro. In currum ascendunt Sol, Iupiter, & Iuno. Præsto est Gratia: Eam Mercurius amplectitur. Mercurium Vesta, Continenti fere spacio Cupido Venerem è mari emergentem excipit, cui Suada coronam defert. Adiunt Apollo, Diana, Minerua, Hercules. In imabasi cernuntur Amphitrite, & Neprunus.

nus. Equum Diana, vt mihi videtur, ad cursum incitat. Et si iumentis ferunt, non equis deam vehi, futili quadam de mulo fabula vulgata: Et Olympij quidem Iouis signum, quàm alte latèque pateat, linearum descriptionibus qui demonstrare conati fuerint, cum sciam non defuisse, eorum mihi certe parum est in metiendoprobatâ solertia: Est enim ea tota dimensio inferior multo prope aspicientium opinione. Tradunt certe ipsius Dei autoritate Phidię artem comprobaram: Nam cum expolito iam opere Iouem orasset, significationem vt sibi aliquam daret, nunquid illud ipsi acceptum esset & gratum opus, eam pauimenti partem de cælo tactam memorat, quo loco vrna ætate mea ex are (quod loci esset insigne) posita est. Et à signi quidem fronte pauimentum nigro marmore constratum est, prominente in orbem è pario lapide puluinato quasi limbo ad oleum scilicet sistendum, quo perfusum ab aquosi iniuria soli ebur defenditur. Est enim Altis in Olympia maximè palustris locus. At contra in Atheniensium arcem, eminētī scilicet, & saxoso loco, ebur, è qua materia factum est Mineruæ signū, quam ipsi Virginem vocant, non olco, sed aquæ asperfu à siccoris loci incōmodis

vindicatur. Epidauri certe cum percuntar, cur neque oleum, neque aqua esset adhibita ad arcendam ab Aesculapij signo noxam, docuerunt me aditui, folium, cui signum insideret, puteo imminere. Quod ad ebur verò pertinet, siqui hominum, fannas illas esse è belluarum ore exertas, non cornua existimant, ab alce illi Gallica fera, & tauris Aethiopicis specimen capiant. Alce enim, qui mares sunt (nam feminis nulla omnino prodeunt cornua) è superciliis, Aethiopici tauri è naribus cornua extrudunt. Quis igitur in magno ponat miraculo, esse animal, cuius ex ore erumpant cornua? Argumento & illud esse facile potest illam eboris molem cornua esse, quòd bestiae sunt quæ certo, ratòque temporis ambitu cornua abiiciant, rursusque illa quoties amiserint reponant. Hoc cervis, capreis, & item elephatis accidit. Dens certe animalium nulli iam adulto cum semel decidit renascitur: Quare si dentes essent, & non cornua, quæ naturæ vis ut renascerentur efficere potuisset? Ad hæc dentes igni domari nequeunt: At boum, & elephantorum cornua sic igni emolliuntur, ut vel ex tereti planam, vel aliam quamuis accipiant figuram. Quid quòd ex inferiore mandibula fluuiales

equi,

equi, & apri fannas exerunt? In elephantis verò cum à superiore id, quòd dentes multi esse putarunt, descendat maxilla, me auctore dubitarit nemo cornua illa esse, quæ à temporibus orta, per os extrorsum resupinata se efferant. Hæc ego non auribus, sed ipsis accepta oculis scribo, Elephati caluam conspicatus, in Dianæ, quòd templum in Campania nobile, à Capua, quæ regionis totius caput est, abest stadia ferme triginta. Est igitur longe alia quàm cæteris quadrupedibus Elephanto cornuum eruptio, sicuti ei & corporis vastitas, & reliqua forma valde est à reliquo belluarum genere diuersa. Quàm verò Græci splendidi, & magnifici, ac minimè omnium parci in colendis dis fuerint, magno illud documento est, quòd ex India, & ab Aethiopibus ebur ad signa deorum facienda aduehendum curarint. Et in Olympij quidem templo lanæum velum cum textili Assyriorum opere, tum Phœnicum purpura luculentum dedicauit rex Antiochus. Eiusdem donum fuit Aegis aurea, quæ Athenis in Theatri fastigio inter cætera dona locata est. Velum non quo more sit in Dianæ Ephesiae templo subter lacunar sursum atollitur, sed ad Pavimentura usque funibus suspensum demittitur. In

N 4

rer ea verò donaria, quæ in atrio templi posita sunt, extat solium Arimni Etruscorum regis, qui primus exterorū donum Olympio Ioui misit: Tum ænei equi quos Cynisca dicauit Olympicæ victoriæ monumentum, veris illos quidem equis magnitudine inferioribus: Locati sunt in primo aditu ingredientibus ad dexteram. Aeneus item tripodis ibidem est super quo victoribus priusquam mensa erigeretur coronæ proponebantur. Romanis verò imperatoribus statuas è pario lapide, Adriano vrbes Achaici conuentus, Traiano vniuersi Græci erexerunt. Hic imperio P. R. Getas, qui supra Thracas sunt, adiunxit, & cum Osroë Arfacis nepote Parthorum regem bellum gessit. Operibus præterea quam plurimis urbem exornauit, quorum cæteris magnificentia præstant thermæ, quæ ab ipso nomen acceperunt, & magno extractum ambitu amphitheatrum: ad hæc Hippodromus non breuiore stadium dūm spacio: Tum forum & reliquo ornatu insigne, & maximè ære exornato lacunari. Inter cætera verò eius fori insignia zercibus insunt scamillis statuarum, ex electro vna Augusti Cæsaris: altera ex ebo re Nicomedis Bithyniæ regis: De cuius nomine vrbs Bithyniæ maxima appellata est,

est, cum ante Astaco nuncuparetur. Conditae ea quidem dicitur à Zypœte homine Thracæ, quantum ex ipsa nominis voce conici possit. Electrū quidem, ex qua materia statuam Augusto fecerunt, in Padi fluminis arenis rarum omnino repertum est: Id qui nacti fuerint non temerè magnè æstimant. Est alioqui electrū aliud nihil quàm argento permistum in metallis aurum. Sed ad ea vnde huc excurrimus reuertamur. Sunt in Olympij fano quas Nero donauit coronæ, earum quæ est ordine tertia oleastri, quarta quercus frondem imitatur. Positi item clypei sunt xxv. ænei, cum quibus decurrunt qui armati in curriculum descendunt. Erectæ verò sunt & aliæ pilæ & ea inter cæteras, in qua scædus testatum est, quod in annos c. Athenienses: Argiui, & Mantinenses fecerunt. Intra Altin est Pelopi multa regione consecrata area, Pelopion appellant. Præcæteris enim heroibus tam colitur apud Eleos Pelops, quàm Iupiter præ cunctis diis. Est igitur ad dexteram qua patet ad templum aditus ab Aquilone, Pelopium, eo spacio interiecto, vt in eo & statuarum, & alia ornamenta poni potuerint: Porrigitur autem à media ad posticam templi partem, circunvallante maceria. Tota area, &

arboribus conuestita, & signis passim est conspicua. Ingressus ad eam est à Solis occafu. Eum Soli campum dedicasse Pelopi Herculem Amphitryonis filium ferunt: Quartum enim à Pelope posteritatis gradum tenuit. Idem etiam Hercules Pelopi dicitur ad eam scrobem sacrum fecisse, ad quam ætate etiam nostra magistratus nigro ariete faciunt: Ac de ea quidem victima vati portio nulla tribuitur. Collum tantum more maiorum, signatori datur, sic enim appellatur vnus de Iouis famularu, cui negocium mandatum est, vt certo precio ligna ad sacrorum vsu, vel publice ciuitatibus, vel priuatim cuius homini suppeditet: Sunt autem non ex alia arbore ligna ea quam de alba populo. Quòd si quis siue Eleus, siue hospes fuerit, carnes ex ea victima comederit, ei templum Iouis introire nefas est. Idem obseruatur ad Pergamum, quod supra Caicum est: Nã qui Telepho immolarunt, religio est illis ante in Aesculapij ascendere, quam corpus abluerint. Sed quòd ad Pelopem attinet, memorię proditum est cū Troianum bellū duceretur, monuisse vates non antè expugnari Ilium posse, quam Græci Herculis sagittas, & de Pelopis ossibus vnum comporari curassent. Quare & Philocteren tunc

in

in castra accersitum, & Pisa scopulum opertum Pelopis deportatum. Redentibus verò Græcis ad Eubœan, nauim eam, in quam Pelopis illud os fuerat impostum, naufragio periisse: Multis deinde annis post Ilium excisum, Eretriensem piscatorem Demarmentum iacto egericulo è mari os extraxisse: Miratum magnitudinem in arenis id adnotato loco abdidisse. Venisse eundem Delphos scitatum cuiusnam esset os, & ad quem vsu illud à se conseruari oporteret. Tunc etiã fato quodam aderant quos Elei consultum miserant quæ foret depellendæ pestilentiæ ratio. Atque his quidem responsum est, vt Pelopis ossa requirerent: Demarmeno verò, vt quæ reperisset Eleis restitueret. Hoc ille cum fecisset, & alia accepit ab Eleis munera, & ei, eiusque posteris custodia ossis: demandata est. Scopulum opertum Pelopis ætate mea iam euauerat. Ideo accidisse, opinor, quòd cum alte defossum fuisset, cum vetustate, tum aquæ marinæ illuue extabuit. Et in Græciam quidem Tantalum, & Pelopem Coloniam deduxisse certa adhuc extant indicia. Porrus quæ Tantali dicitur, & eiusdem sepulchrum. Pelopis in Sipili montis vertice visitur solium, supra eum locum vbi Plastenes

matris

matris sanum est. tam verò ultra Hermum fluuium, ad Temnum oppidum. Veneris signum spectatur è virente à radice sua myrto, quod faciendum curasse Pelopem ferunt, cum vt deam coleret, tum verò vt Hippodamæ nuptiarum se compotem faceret. Olympij quidem Iouis aræ pari intervallo à Pelopio, & Iunonis aræ distat: ante vtriusque frontem sita: Erectam multi tradiderunt ab ipso Hercule, alij ab indigenis heroibus duabus ipsis ætatibus post Herculem: Congesta illa est è cinere collecto ex adustis victimarum fœmoribus: Talis & Pergami aræ est, talis Samiæ Iunonis: nihilo illa quidem ornatio quàm in Attica, quos Rudes appellant focos. Aræ Olympicæ ima crepido, quam *πρόθυρον* appellant, quasi primam sacrorum stationem dicas, ambitum peragit pedum centum, & amplius quinque & viginti: Graduum singulorum supra crepidinem ambitus pedes explet binos ac tricenos: Vniuersa aræ altitudo pedes conficit duos prope & viginti. Ducuntur hostiæ ad imæ crepidinis stationem, ibi eas patrio more mactant: fœmora in summa aræ adolent. Et ad stationem quidem ab vtroque latere per lapideos, ad aræ altissimam sedem per cinericios gradus scanditur.

ditur. Et ad stationem quidem vsque, tam virgines, quàm mulieres, quas in Olympiam venire nulla prohibeat religio, possunt ascendere, longius progredi solis viris fas est. Ioui sanè rem diuinam vulgo faciunt, exteri homines qui volunt, ad eam aram, etiam aliis quàm nundinarum temporibus. Elei sacrorum diem nullum intermittunt.

Stato autem die quotannis Februarij mensis nono supra decimum aruspices cinerem ex Prytaneo deportant, eoque aqua ex Alpheo amne diluto, aram Iouis oblinunt: Religione sancitum est cinerem sola Alpei aqua dilui, atque ex eo tantum luto aræ tectorium superinduci. Eam ob rem Alpheus flumini omnium Ioui maximè amicus creditur. Est Dydimis (Milesiorum ea ciuitas est) aræ, quam à Thebano Hercule luto subactis victimarum sanguine extractam Milesij tradant. Non fuit ea tamen victimarum in sequentibus temporibus copia, vt aræ magnopere potuerit eminere. Sed quod ad Olympicam aram attinet, illud magno miraculo ducitur, quòd miluij, & si auium hoc genus insigni est rapacitate, sacra tamen in Olympia facientibus infensi non sunt. Quod si forte exta, vel viscerum

rum partem vllam appetierint, dira por-
tendi immolanti creditur. Proditū etiam
est Herculem Alcmenæ filium Ioui porri-
cientē cum muscas abigere non posset, vel
quòd ei tuac primum in mentem venerit,
vel quòd tralatitium fuerit, Abactori, mu-
scarum ἀποκῶν Elei appellant, hostiam
mactasse: cum perlitarum esset omnes
repente muscas trans Alpheum euolasse.

Inde seruatum ab Eleis, vt ad abigen-
das ex Olympia muscas idem sacrum vsur-
parentur. Ex alba vero duntaxat popu-
lo, neque ex alia arbore, ad vsam sacro-
rum ligna cædi patrius est Eleis ritus.
Credo hunc honorem huic arbori præci-
puè habitum, quòd eam Hercules è The-
sprotide primus in Græciam attulit: Sed
ipsum etiam arbitror Herculem, Ioui
cum sacra fecit, non aliis quàm ex alba po-
pulo lignis victimarum fœmora cremasse.
Eam verò arborem Hercules, in The-
sprotide propter anem Acherontem
reperit: Huc respexisse Homerum putant,
cum Acheroidem populum appellauit.

Varia autem semper natura fuerunt, &
nunc sunt annes diuersi, ad gignenda her-
barum, & stirpium varia genera. Maan-
dri ripæ myricas feliciter alunt: Afopos in
Bœotia insigni magnitudine iuncum edu-
cat.

cat. Arbor perfecta sola gaudet Nili aqua.
Nihil igitur mirum, si ad Acherontem
enata primum est alba populus: ad Al-
pheum oleaster. Populus verò nigra Padi
& Galliæ alumna est. Age verò cum circa
aram maximam iam fatis immorati si-
mus, alias item aras oratione perfequa-
mur: Vt simul doceamus quibus dis & quo
ordine more maiorum illic sacra fiant. Ve-
stæ primum diuinam rem peragunt: Se-
cundo loco ipsi Olympio Ioui: Ioniæ hæc
sunt faci aræ: Tum ad aram eandem ter-
tium in sacris locum habet Mercurius:
Quartum ad aram suam Minerva: Diana
quintum: Sextum Ergane. Huic deæ Phi-
diæ posteri, quibus publice negotium da-
tum est, vt Iouis signum ab aduertiis pur-
gatum sordibus, & detersum præstent (phē
dryntæ ex eo, quasi purgatores, aut illumi-
natores nuncupati) priusquàm ad opus ag-
grediantur, sacra faciunt. Est alia Minervæ
prope templum Dianæ, etiam quadrangu-
la forma in sublime sensim fastigium ascē-
dens: Sed præter eas aras, quas recensui-
mus, Alpheo, & Dianæ ad eandem aram fa-
ciunt. Eius rei causam Pindarus in canti-
co quodam, & nos in Latrimæorum hi-
storia exposuimus. Ab hac non longe,
alia erecta est Alpheo ara, prope quam
Vulc

Vulcano sua item ara, posita est. Sed hanc multi ex Eleis Arei, idest Martij Iouis nominant. Aiunt autem Oenomaum quoties filiaë procis currule certamen proponeret, Areo Ioui rem diuinam facere solitum. Post has Herculi ara dicata est cognomine Parastata, hoc perinde est, quasi statori dicas. Eius etiam fratribus Epimedi, Idaë, Pæongo, & Iaso. Idaë aram ab aliis non ignoro Acesidæ appellatam. Quo verò loco area est Oenomai domus, duæ extant Iouis aræ, quarum vnâ Herceo ipse Oenomaus dedicauit: Ceraunio alteram post Oenomaum positam coniicio, cum eius domus de cælo tacta collapsisset. Ac de maxima quidem ara, quæ dici opus fuit, paulo superius à me dicta sunt: Vocatur ea sanè Iouis Olympij. Adiacet ei ignotorum deorum ara. Post eam Catharsij, idest piacularis Iouis, & Victoriæ: Exinde Iouis, cui cognomen terrestri: tum verò Deorum omnium, & Iunonis cognomento Olympiæ: Hæc iridem è cineris congestu extructa est: A Clymeno dedicatam tradunt. Succedit communis Apollinis, & Mercurij: Ob eam præcipuè causam, quòd Iyræ inuentum Mercurio, citharæ Apollini Græcorum sermo attribuit. Consequuntur Concordiæ, Mineruæ, Matris

Matris deum aræ. Proximè ad eum adiutur, qua est ad stadiū accessus, aræ duæ sunt: Earum alterâ Mercurij Enagonij, quod est quasi Athletici dicas: Opportunè alter, qui *næpiss* Græco nomine est, nuncupant. In hunc ab Ione Chio factum hymnum scio, in quo illius natales memorans Saturni filiorum natu minimum esse dicit. Non procul à Sticyoniorum thesauro Curretum, siue Alcmenæ Herculis matris, nam vtrunque anceps fama celebrat, ara est. Et qua parte Terræ ædes est, Græci ipsi vocant, Telluris ara è cineris ipsa etiam aggere. Iam tum priscis temporibus fuisse illud Telluris oraculum fama prodidit. Ante locum verò eum, quod nominant Stomium, ac si hostium dicant, aram Themis habet. Ac Ioui Catabatæ, quem nos non alieno fortasse nomine Elicium dicere possimus, quæ dicata ara est, maceria ambitur. Et modico à maxima ara cineritia interuallo distat. Illud monendi sunt quicumque hæc legerint, aras, me, nō quo sitæ sunt ordine enumerasse, sed per eas ita me stylo vagatum, vti ad earum quamque, vel prius, vel posteriorum Elei sacra faciunt. Pelopis aræ adiuncta est Liberi patris, & Gratiarum communis. Dehinc duæ Musis vna, altera Nymphis po-

fitæ. Extra Altin ædes quædam sunt, quæ Phidiæ officina nuncupatur: in illis ædibus Phidias operis partes est fabricatus. Et in iisdem ara est diis omnibus communis, in cōspectu redeuntibus intra Altin è regione Leonidæi. Est autem Leonidæum ædes à Leonida indigena homine dicata extra fani ambitum. Prope eum ad Altra aditum, per quem vnum è multis pompa sacrorum traducitur, & ex eo Sacra via est appellata: Aetate verò mea diuerforium fuit Romanorum magistratum. Inter Sacram viam, & Leonidæum, vnica media est Agyia, hoc enim nomine, angiportum, quem Attici Stenopon, vocant. Ultra Leonidæum cum ad lauam flexeris, ad Veneris aram primum, deinde ad Horarum accedes: Vbi posticum templi est, ad dexteram oleaster se ostendit, quem Callistephanum appellant, quasi Coronarium dicas. Ex ea enim arbore solenne est victoribus coronam decerpere. Proxima oleastro est Nymphis sacra ara, eas Nymphas Callistephanos & ipsas nuocupant. Est sanè intra Altin ara forensis Dianæ ad Leonidæi dexteram. Habent & deæ, quas Dominas vocant, aram suam. Dominam certè quam deorum nomenclent Græci, in rerum Arcadicarum

rum

rum commentario docebimus. Adiuncta est Iouis Forensis, & ante locum eum, quam Proedrian, hoc est Sesionem honoratiorem appellant, Pythij Apollinis, & ab eo non longe Liberi patris ara: Hanc neque multis antè ætatibus positam, & à plebeis hominibus dedicatam ferunt. In ea qua ad equorum carceres via ducit, ara est cum inscriptione Mœragetæ, quod est parcarum ducis, esse illud Iouis cognomen dubitari non debet: Vnus enim ipse parcas in potestate habet, solusque quid sit, vel non sit homini fato præscriptum nouit. Adiuncta est Parcarum ara oblonga figura: Et post eam Mercurij, & inde Iouis, cui cognomen Altissimo, ara duæ: Intra ipsos carceres sub diuo aræ se ostendunt equestris Neptuni, & equestris Iuno. adheret pilæ Castorum ara, & in primo aditus ingressu, quod rostrum vocant, Martis equestris, & equestris Mineræ. Iam verò intra rostrum ingressus est Bonæ Fortunæ ara: Panos deinde, & Veneris: In recessu nimpharum, quas Acmenas, idest Vegetas nuncupant. A porticu verò ea, quam Elei de nomine architecti vocant Agapiti porticum, inde redeuntibus ad dexteram Dianæ se ara monstrat. Et Altin per Sacram viam intrantibus secundum

Iunonium sunt Cladæi amnis, & Dianæ aræ, tum Apollinis post eas, quarta Dianæ Coccoæ (hoc enim est deæ cognomen) quinta Apollinis Thermij. Quid hoc sibi cognominis velit, non est difficile coniectura consequi, cum eandem vocem Attica etiam lingua vsurpet. Quemobrem verò Coccoam Dianam appellēt, nunquam adhuc vt discerem vsu mihi euenit. Hoc loco ædes est ante ædificium illud, quod Theccaleonem nominant. In eius ædis angulo Panos ara dicata. Prytaneum curiam scilicet suam habent Elei intra Altin, prope ipsum exitum, qui est vltra gymnasium illud, in quo sunt Athletarum curricula, & palestræ. In Prytanei vestibulo est agrestis Dianæ ara. At in ipso Prytaneo, cum cellam præterieris, vbi focum habent, ad primi ingressus dexteram Panos aram videas: Focus ille è cinere substructus perpetuo igni tam interdium, quàm nocte adoleatur. Solenne est transportari ab hoc foco cinerem ad Olympij aram, quam suo loco è cinere congestam diximus, neque illa aliunde magis in altitudinē proficit. Et ad earum, quas ante ennumerauimus, ararum singulas quolibet mense Elei sacra faciūt, prisco parentum ritu, thura & melle subtractum triticum adolentes: Et aras quidem

oleagina fronde velant: Vino in libando vtuntur. Solis enim Nymphis, & ex omni dearum numero iis, quas Dominas appellant, ad communem etiam Deorum omnium aram vino libare religione prohibentur. Sacrorum ceremoniis vt quæque in singulorum mensum statos inciderint dies ritè peragendis præsumt, ædituus, augures, faciales, interpretes, tibicen præterea, & lignator. Quæ verò in Prytaneo inter libandum effari cõsueuerint, aut quos decantent hymnos, neutiquam his censeo commentariis prodendum. Neque illi quidem Græcorum tantum dis libant, verum etiam ex omni Libycorum deorum numero Ammoniam Iunonem, & Paramonem (Mercurij id cognomen est) venerantur. Satis enim constat vsos olim Græcos Libycis oraculis: Nam aræ adhuc in Ammonis extant ab Eleis dedicata, & in illis de quo consuluerint, & quid responsi acceperint, & qui ab Elide publicè missi fuerint, incisus literis testatum est. Hæc in Ammonis. At Elei, ad eos vn̄ nostra redeat oratio, heroibus, & eorū vxoribus libant, tum iis qui passim in Elea terra, tum & illis qui apud Aetolos in honore sunt: Et carminum quidem effata Dorica enuntiat lingua, sed quis eorum fuerit author non

traditur. In Prytanei ædícula contra focum cænatio est. Postulat iam hic locus, ut ad Iunonis templum accedam, & quæ in eo memoratu digna sunt stylo persequar. Primum omnium Elei tradunt Scilluntios, quæ Triphyliz ciuitas est, sanum erexisse annis fermè v i i i. postquam Elidis regnum Oxylus iniit. Totius quidem operis figura Dorica est, Columnis circumquaquæ ambientibus, & earum quidem, quæ in postico templi sunt, altera è quercu est. Porrigit se in longitudinem pedes tres, & l x. Architectus qui operi præfuerit certus nemo proditur. Ac Iunoni sanè quinto quoque anno populum matronæ sedecim prætexunt, eadèmq; ludos faciunt Iunonia: In his cursus certamen virginibus proponitur, in classes ex ætate descriptis. Primæ enim currunt impuberes puellæ, tum grandiores, postremo natu maximæ. Ornatus idem est omnibus. Passus capillus, demissa tunica ad genita, exertus vsq; ad pectus dexter humerus. Descendunt & ipsæ in Olympicum stadium, sed curriculum parte ferè sexta detracta minuitur. Accipiunt victrices ex olea coronam. E boue etiam qua Iunoni litatum fuerit partem capiunt. Et pictas quidem earum imagi-

nes dedicare fas est. Matronæ sedecim ludis præfunt, totidem iis ministræ attributz sunt. Hoc ipsum etiam virginum ludicrum ad res præscas referunt. Hippodamian enim Iunoni de Pelopis nuptiis ut gratiam referret, primam omnium illud instituisse perhibent, eadèmq; x v i. seminarum delectum habuisse. Memoriz etiam præditum est, Chloridem Amphionis filiam solam cum vnicò de marium fratrum numero superstitem è rota sobole, de virginum cursu palmam tulisse. De Niobes equidem prole quidquid comperit habui, dum Argiuorum res persequerer exposui. Quod attinet autem ad x v i. matronarum collegium, præter ea quæ paulò superius scripta sunt, hoc etiam amplius memorant: Demophontem Pisæ tyrannum, multis, ac grauib; incommo-dis Eleos affecisse: Eo mortuo, quòd ille nihil egerat de publico ciuitatis consilio, facile Elei adducti sunt, ut de iis quas acceperant iniuriis æquo iure cum Pisæis disceptarent. Ac tunc sanè inter ipsos conuenit, ut, cum ciuitates id temporis in Elea sedecim vigerent, singulas matronam vnàm edere, quæ cum ætate, tum vitæ, ac generis dignitate cætera anteire videretur, atque his omnium cõtrouersiarum

arbitrium permitti. Sedecim itaque foeminae e totidem Elidis urbibus utriusque populo pacis conditiones tulere. Eisdem vero postea & ludos, quae Iunoniae sunt appellata, faciendi, & peplum Iunoni pertexendi cura mandata est. Duos vero choros celebrant, Physcoae unum, alterum Hippodameae vocitant: fuisse Physcoan tradunt ex Elide, cui Coele, quod est concavus, cognomen: Domicilium in curia Elidis habuisse, quae Orthia dicta est. A Libero patre adamatam, ei filium, cui Narcae nomen, peperisse. Narceum ipsum iam adultum, cum finitimis bellasse: Magnas inde opes consecutum, & Mineruae, quam de se Narcae appellavit, aedem dedicasse, primumque omnium Libero patri honores decrevisse. Physcoae & alij honores habiti, & chorus alter ab ea nomen sumpsit. Servant Elei pristinum illum sedecim mulierum numerum, sed ex alia, quam totidem urbium descriptione: In tribus enim octo distributi, e singulis binas deligunt. Neque vero aut xv i. foeminae, aut aediles. Eleorum vllum attingunt numerum suorum parte, priusquam se piaculari suae, & aqua lustrarint. Eam lustrationem ad Pieran fontem suscipiunt. Est fons ille in campis, per quos iter est ex Olympia Elidem

dem contendentibus. Haec sane ita se habent, uti exposita sunt. In Iunonis templo Iouis est simulachrum, tum Iunonis ipsius in solio sedens: Assistit barbatulus quidam galea armatus. Prisca haec & rudis cuiusdam officij, opera sunt: Sedentes vero deinceps in foliis Horas fecit Emilus Aegineta: Quod proximo loco Themidis (mater enim ea Horarum est) signum positum est, fecit Doryclidas Lacedaemonij Dipœni & Scyllidis discipulus. Hesperides vero quinque, opus fuere Theoclis, item Lacedaemonij, quem Hegyli filium fuisse, & ab iisdem magistris Dipœno, & Scyllide artem didicisse ferunt. At Mineruam casside armatam, hasta, & scuto, Lacedaemonij Medontis esse opus memorant: Fratrem hunc Doryclidae fuisse, & eosdem magistris habuisse. Sedent e regione Ceres & Proserpina. Aversus stant Apollo, & Diana. Posita sunt ibidem Latonae, Fortunae, Liberi patris, & volucris Victoriae signa. Atque haec quidem cuius artificis opera sint compertum non habeo, valde omnino mihi prisca videntur: Et sunt quae hac in parte recensui omnia, ex ebore, & auro. Posteriorum aetatum & alia sunt dona in Iunonis templo. E marmore Mercurius infantem Bacchum portans, Praxitelis opus,

& Cleonis Sicyonij ex ære Venus fuit
 Cleonis doctor Antiphanes. Hic à Pericle
 to didicerat Argiui Polycletri discipulo. Se
 det ad Veneris pedes inauratus Pufio nu-
 dus, quem Carthaginiësis elaboravit Boë-
 thus: Atque huc transpositus quidē est ex
 æde, quod Philippeum vocatur: Sunt hæc
 itidem ex ebore inaurata, & inter ea Eury-
 dice Philippi. Arca etiam in eo templo po-
 sita est è cedro cum aureis, & eboreis em-
 blematis, partim verò ex eadem cedro cal-
 latis. In arcam hanc Cypselum, qui Corin-
 thi postea tyrannidem est adeptus, mater
 sua abdidit, cum recens natum Bacchidæ
 ad necem magna cum sollicitudine depo-
 scerent. Arcam deinde in Olympia dedica-
 runt ipsius posteri, qui Cypselidæ sunt ap-
 pellati, ob servatum gentis suæ principē,
 & parentem. Fuisse verò hoc nominis Cy-
 pcelo traditur, quòd Corinthij arcam Cy-
 pselas nuncupant. In arca incisæ sunt pri-
 scis literis inscriptiones recto ordine, &
 vñtato scribētibz quædā, aliæ in gyros re-
 uolutæ *βαυτοπικη* à boi opinor repetitis
 actibus in sulco, Græci dicūt. A superioris
 enim versus sine cōtinenter sinuatur ad se-
 quentis initiū verborū series, ea nēpe for-
 ma, quæ est iterati curriculi quæ dianulum
 appellant. Adscriptum est, alios etiam esse

perp

perplexos, & inexplicabiles inscriptionum
 nexus. Quòd si ab ima arca exorsus om-
 nia oculis persequare, in prima fronte
 Oenomaum primum videas, qui Pelopem
 cum Hippodamea fugientem vrger. Bigis
 vterque inuehitur, sed pinnati sunt Pello-
 pis equi. Tum Amphiarai domus est, &
 Amphilochem portans anus nescio quæ.
 Pro foribus monile præferens Eriphyle
 stat. Afsistunt filia Eurydice, Demonassa,
 & nudus Alcmæon. Aesus certe poëta suis
 carminibus Alcmæon etiam ex Amphia-
 rao, & Eriphyle genitam memorat. Baton
 Amphiarai auriga equorum habenas vna,
 altera manu hastam tenet. Amphiarus
 ipse in currum alterum iam pedem impo-
 nit, ensē verò stringit in vxorem con-
 uersus, ac vix quin ira incensus in eam ir-
 ruat, satis animum in potestate continēs.
 Supra Amphiarai domum ludi fiunt Pelia
 funebres: Circumstant spectatores, & inter
 eos in folio sedens Hercules: A tergo stat
 vxor eius, quod indicat inscriptio: Tibias
 illa non Græcas, sed Phrygias inflat. Bigas
 agitant Pifus Perieris, Asterion Cometæ
 filius, nam & hic in numero fuisse argo-
 nautarum dicitur. Pollux præterea, & Ad-
 metus: Dehinc Euphemus, quem Neptu-
 ni fatu ortū poëta vulgarunt, eundēque

κενογ

Ιαση

Iasonis in expeditione Colchica comitem fuisse. Hic è bigarum curriculo victor discedit. Descendunt in cæstum certamen Admetus & Mopsus Ampycis filius. Stat inter eos tibicen eo ritu tibiis canens, quo solent ætate nostra qui modos saltantibus præcinnunt quinquentibus. Luctantur ibidem Iason, & Peleus æquo certamine: Eurybotas discum eiacularur: Incertum quis nam hic sit Eurybotas, qui ludicri eius arte se iactat. Cursum ineunt Melanio, Neotheus, Phalareus, quartus in eo numero est Argius, quintus Iphiclus, huic iam victoriam adepto coronam offert Acastus. Is est Iphiclus Protefilai pater qui vnus fuit de iis ducibus, qui ilium oppugnatum iere. Expositi sunt victoribus tripodes. Adstant Pelia filia: Ex illis vni adscriptum est nomen Alcestidi. Iam verò Herculis laborum voluntarius comes Iolaus de quadrigis palmam auferit. Atque hic extremus est actus eorum, qui in honorem Pelia facti sunt ludorum. Post hæc Herculi adsthit Minerva, dum ille hydrâ ad Amymones flumen sagittis configit. Et ipsi quidem Herculi, quod nempe facile ex operis argumento, & corporis habitu, ac figura agnosci potest, nomen non est appositum. Adest Phineus Tracum rex, & abi-

gentes

gentes Harpyas Boreæ filij. In altero vero arce latere, quod est à læua, ordinè operis in orbem oculis persequenti, fœmina expressa est puerum consopitum læua album sustinens, nigrâ dextera, & hunc dormientis effigie, distortis vtrinque pedibus. Indicant inscriptiones, quod facile tamè, vt nihil scriptum sit, coniecere possis, eorum puerorum vnum mortem esse, alterum somnum, mulierem illam noctem vtriusque nutricem. At formosa illa mulier, quæ fœda facie alteram, sinistra obstructo collo trahit, dextera suste cædit. Iustitiam significat, quæ iniuriam male mulctat. At quæ fœminæ cum pistillis pilas præferunt, eas medicamentorum artem calluisse arbitrantur, sed nulla quæ illæ fuerint inscriptio indicat. Nam quæ illa sit quæ virum sequitur, ex adscriptis versibus facile colligas.

Idas Marpesiam formosam, quam sibi Apollo

Eripuit, sacraq; eduxit sede volentem.

Prope est tunica amictus vir: dextera patenam, altera torquem tenens, & Alcmena quidem ea est, quæ de eius manibus illa sumit. Illud sanè inter Græcos poetarum carminibus celebratum est, Iouem simulata Amphitryonis forma cum Alcmena congressum. Iam Menelaus loricam indurus stricto gladio Helenam inuadit: capto scilicet.

licet Ilio eam interempturus. Sedenti in folio Medea: à dextera Iason, à læua assistit Venus. Adscriptum est,

Cipridos imperio Medeam ducit Iason.

Sunt & Camœnæ canentes, modos dictante Apolline, Appositi versus duo sunt huiusmodi.

En pater hic natum proles Latonia Apollo,

Musarumq; chori circū, quibus imperat ille.

Atlas (vri fabulis vulgatum est) humeris cœlum, & terram sustinet: Idemque Hesperidum mala præfert: Equis nam verò ille sit, qui ense accinctus ad Atlantem contendit, nulla indicat inscriptio: Satis verò per se quisque conicere possit Herculem eum esse. Id vnum adscriptum est.

Sustinet Axem Atlas, idemque hic mala relinquet.

Mars armatus Venerē abducit. Inscriptio est *ερωάνας* Thetis virgo adhuc ibidem expressa est: Eam Peleus prensat: At illa manu altera anguē in Peleum immittit. Medusæ sorores pinnatæ Perseum volantes insectantur: Vni Perseo est nomen adscriptum. In arcæ tergo militaris expeditionis imaginē videas: Maior exercitus pars pedestre agmen est, equestrium etiam copiarum aliquid in bigis. Ac partim quidē manum iam conferturi videntur, partim verò

verò se colloquutione facta mutuo agnitiuri. Variat interpretum sermo: Sunt enim qui dicunt Aetolos, Oxylo duce, contra priscos Eleos instructos, utrosque consanguinitatis recordatione positos inimicitias ad concordiam spectare. At alij in prælium descendere Pylios, & Arcadas ad Phigalean urbem, & amnem Iardanum. Illud certe nemini probari possit, quod ab alijs proditum est, Cypseli proavum, cum esset Corinthius, in arca, quam in suo esset instrumēto habiturus, consultò inscalpi noluisse res patrias Corinthiorum: Exterorum verò res gestas, neque illas valde insignes celebrandas curasse. Equidem quantum ipse possum coniectura assequi, illud videri probabilius possit, quod cum Cypselo, eiusq; maioribus sexto posteritatis, ut longissimè, gradu, origo fuerit à Gonulsa, Sicyonis filia, & inter abanos eorū numeretur Melas Antafsi filius, hunc Melana cum agmine suo (vri ante in commentario de Corinthiorum rebus exposui) recipere in civitatis eiusdem cōmunionem recusabat Alcetes, quòd ex Delphici Apollinis quodam responso fidem ei minus habebat. At enim cum ille multis Alctem modis sibi conciliare studuisset, & reiectus multis cū precibus redire non dubitasset,

ab

ab inuito quidem receptus tamen est. Quare Melanis illas esse copias, quæ in ea parte arcæ spectantur, facile existimari possit. Quod quarrum arcæ latus est, si à laeva ambire eam cœperis, Borean habet Orithiam rapientem, anguium illi caudæ pro pedibus sunt. Pugnât cum Geryone Hercules: Trini quidem ex vnico existunt Geryones corpore, Agnoscitur & Theseus Ilyram tenens, cui adstat Ariadna coronam præferens. Iam verò Achilli, & Memnoni pugnantis sua eorum vtrique adest mater. Sunt ibidem Melanion, & cum eo Atalanta Hinnulum portans. Aiaci præterea ex prouocatione & Hectori congressis, adfuit Discordia, facie illa quidem scædissima. Ad huius exemplar pinxit Calyphon Samius Discordiam in templo Dianæ Ephesiæ, cum ad Græcorum naues pugnam faceret. In eadem arcæ regione & Castores sunt: Eorum alter impuber: Et media inter eos Helena: Abiectaque humi ad Helenæ pedes cum obsoleta veste Aethra Pitthei filia. Apposita est inscriptio versu heroico vna voce longiore.

*Tyndaridæ fratres Helenæ atque Aethræ
Athenis*

Asportant.

Iphidamas præterea Antenoris filius hu-
mi

mi stratus. Pro eo contra Agamemnonem pugnat Coon. In Agamemnonis clypeo. Terror expressus est Leonis capite. Inscriptio est huiusmodi ad Iphidamantis corpus
Iphidamas, pro illoq; Coon feræ præliamiscet.
In Agamemnonis verò scuto.

*Hic pavor est hominum: manibus gerit hunc
Agamemnon.*

Exin adducit ad Alexandrū Priami filium Mercurius in iudiciū de forma deas tris. Rem indicat inscriptio.

*Mercurius Paridi ostentat spectanda dea-
rum*

Corpora, Iunoni, Tritonidæ, atque Diones.

Iam verò Dianam quam obrem volucrem fecerint non facile dixerim. Humeris certe alæ applicatæ sunt, dextera pardum præfert, leonem altera. Ad hæc Ajax Cassandram à Mineræ signo diuellit. Inscriptio rem prodit.

*Ajax Cassandram Locrus deducit ab ara
Pallados.*

Iam verò Polynicem Oedipi filium in genuo collapsum frater Eteocles urget: A tergo adfuit scæmina dentibus, & aduncis vnguibus quavis fera immanior: Testatur inscriptio Mortam illam parcarum vnam esse. Et fati quidem vi Polynicem succubuisse, Eteoclen verò merito suo cecidisse.

In anro Liber pater iacet barbatus au-
ream præferens paterã, talari amictus tu-
nica, Arboreis antrum vestium, vites aliæ
mali & punicæ. Arcæ abacus nullam omni-
nò inscriptionem habet: Ex ipsa verò em-
blemæ facie argumenta coniciat: In-
tra speluncam mulier cum viro in lectulo
decumbit: Circem & Vlissen eos esse faci-
le vt credamus adducimur, cum ad ancilla-
rum numerum, tum verò ad earum opifi-
cia respicientes: Nam & quatuor sunt, &
iis intentæ operibus, quæ versibus de illis
loquens Homerus persequitur. Adstat Cen-
taurus: pedes ei posteriores equini sunt,
prioris humani. Equorum præterea bigæ
in scapula sunt & in illis insidentes femi-
næ: Equis aureæ sunt alæ, & earum femi-
narum vni vir quidã arma tradit: Hæc ad
Patrocli cædem pertinere non obscura est
coniectura. Et eas quidẽ, quæ bigis vehun-
tur, Nereidas esse: Ex earum numero The-
tia à Vulcano arma accipere. Nam & vir
ille non satis firmis esse videtur pedibus,
& famulus eum forcipem tenens sequitur.
Quin & Centaurum illum Chironem esse
dicunt, qui iam vitæ muneribus persua-
ctus, ac in deorum numerum receptus præ-
sto Achilli est, eius luctum leuaturus. Iam
verò insidentes cisis virgines duas, quarum
altera

altera habenas tenet, altera verò velato ca-
pite sedet Nausicam Alcinoi filiam esse pu-
tant, cū ancilla ad lauacra contendentein.
At qui sagittis Cætauros petit, & ex iis ali-
quot conficit, dubitari non potest, Hercule
eum esse. Nam & hoc de Herculis certami-
nibus vnū fuit. Arcæ opifex quis nam fue-
rit conicere nunquam ego vtique potui.
Inscriptiones verò alius fortasse fecit, ego
tamen facile adducor, vt ab Eumelo Corin-
thio factas putem. Hanc ego cum ex aliis
eius operibus, tum verò maximè ex eo car-
mine, quod in Delum fecit, coniecturam
duco. Spectantur & alia eodem prope in
loco dona, & in primis modicus quidam
lectus ebore magna ex parte exornatus.
Iphiti discus, & mensa, super qua victori-
bus coronæ deponuntur. Et hanc quidem
Hippodamæ ferunt ludicrum fuisse. Iphi-
ti verò disco ad Olympiorum inducias in-
dicēdas vsi sunt Elei. Inscriptæ enim sunt
illæ in disco nõ recto versus ordine, sed
orbem ambiētibus literis. Mensa ipsa par-
tim ex ebore, partim ex auro fabricata est:
Opificem fuisse aiunt Colorem, quem ad
Hercule genus duxisse affirmant: Et si, qui
bus fictorum origines cui iosius inquirere
curæ fuit, Parium esse, Pasitelis verò disci-
pulum testantur: Pasitelen ipsum artē di-

396 PAVSAN. ELI. PRI. SIVE
diciſſe à Iuno exinde, Iupiter, Deum ma-
ter, Mercurius, cum Diana Apollo: In ter-
go tota ludorū deſcriptio: In vno laterum
Aeſculapius, & filiarū Aeſculapij vna Hy-
gea, Mars præterea, & prope ipſum prælij
ſimulachrū: At in altero Pluton eſt, & Li-
ber pater, tū Proſerpina, & Nymphæ duæ,
quarum altera pilam, clauem altera tenet.
Eſt enim clauis Plutonis inſigne: Ea prodi-
tum eſt ratione, quod à Dite patre infero-
rum ſedes ita clauſa eſt, vt nemini inde re-
ditus pateat. Iam verò quod Ariſtarchus re-
rum Olympicarū author locuples, memo-
riæ prodidit, id nequaquam præterierim.
Sua igitur ille ætate, cum Elei Iunonis ſar-
ta teſta, quod vitium templi lacunar feciſ-
ſet, locaſſent, inter tabulatum quod ad ſpe-
ciem expolitum eſt, & ſcandulare teſtum
cadauer cum graui armatura Saucij homi-
niſi reperit memorat. Hunc ego virū exi-
ſtimo pugna intra Altin contra Lacedæmo-
nios cōmiſſa, cū ſe propugnatores in tēpla
Deum recepiſſent, & inde de ſuperiore lo-
co hoſtem repellerent vulneribus cōfectū
iam moribundū illuc perreptaſſe: Cadauer
eius tam diu integrum permanſiſſe, quod
neque per æſtatē vaporū, neq; per hyemē,
In illis latebris abditum, frigoris noxam
contrahere potuerit. Addidit Ariſtarchus
elatum

LIBER IV. 397
elatum extra Altin, & cum iisdem armis
humatum fuiſſe. Oenomai quam appellāt
ipſi etiam Elei Columnnam, ea extat ab ara
maxima ad Iouis ædem contententibus.
Quatuor fanè cretæ ſunt ad læuam Co-
lumnæ, quibus læuam ſuſtinetur: Fulciūt
eædem ligneam Columnnam iam vetuſta-
te ruentem, ferreſque incinctam vinculis.
Columnnam eam fama peruulgauit, in Oe-
nomai domo fuiſſe, ſolamque ſteſiſſe, cum
domus reliqua fulmine conſtiraſſet: Id
elegi teſtantur in ænea tabella ante ipſam
Columnnam inciſi.

Vna columna ex his hoſtes ſum ſola relicta,

In celſis ſteſerunt quæ adibus Oenomai,

Nunc exto Ioui in templo circumdata vinculis

Nobilior, nec me ſtamma vorauit edax.

Accidit verò ætate mea quiddam huiusmo-
di, cum Romanus quidam Senatorius vir
palmā in Olympicis adeptus, victoriæ ſuæ
relinquere vellet monumentū, cum inſcrip-
tionem ſtatuam ex ære, ſcrobē altiſſi effo-
diendam curauit prope Oenomai Co-
lumnam, reſererunt qui opus condux-
erant ſcutorum, frēnorum, & armillarum
fragmenta, quæ ipſe dum eruerentur vi-
di. Aedem quandam inſigni magnitudi-
ne Dorico opere, Matroum priſcum reti-
nentes nomen appellant: Neque verò

In ea vllum extat Deum matris signum, statua tantum Romanorum imperatorum ibi erecta sunt. Est hoc ipsum Matroum intra Altis: Et eodem in loco rotunda figura cella, quod Philippeum vocat: In eius summa resudine aeneum papauer eminet, sicularum id caput est cellae trabibus. Situm est aedificium hoc circa Altis exitum ad laeam Prytanei, deo etili laterculo extructum, testum columnis circumcunquaq; sustentibus. Hoc opus erigendum curavit Philippus cum ad Cheroneam grauius Graecorum fortunas attriuisset. Et dicatae quidem illic statuae sunt Philippi, & Alexandro, Amyntae etiam Philippi patri, eas necnon & Olympiadis, & Euridices fecit ex auro, & ebore Leochares. Venio iam ad statuarum, & donariorum expositionem, & eam quidem bipartitam, quod scilicet ea de re conturbate agendum non putavi. Nam alia longe ratio est eorum omnium donorum, quae Athenis in arce posita sunt: Illa enim siue statuae, siue aliud quoduis genus sunt, dis omnia dicatae sunt. At in Alti partim deorum nominibus censentur, partim vero victoribus, quo eis hoc etiam veluti quodam corollario honos haberetur, suae sunt posita statuae: Sed harum quidem posterius fiet a nobis mentio: In praesentia ad ea quae

praecip

praecipua sunt deorum insignia se conuertet oratio. A Matroo ad stadium recta contendentes ad laeam circa Cronij montis finem, crepido est lapidea monti subiecta, ex ea gradus in diuum affurgunt. In crepidine locatae sunt aliquot aenea Iouis simulachra. Constat illa quidem de multatitia pecunia Athletis qui fraudem ludis fecissent interrogata. Appellatur ea simulachra patria voce Zanex, quod est opinor, Ioues. Eorum sex erecti sunt octaua & nonagesima Olympiade. Nam cum Eupolus Thessalus ex iis, qui ad pugilum certamen conuenerant, Agetorem Arcadem, & Cyzicenum Prytanin pecunia corrupisset, & praeter eos Phormionem etiam Halicarnassensem, qui in Olympiade superiore de pugilatu victoriam adeptus fuerat, cum ipsum Eupolum, tum eos qui pecuniam cepissent, quod primi ea corruptela ludorum religionem poluissent, Elei in ararios retulerunt: Ex eo signorum numero duo fecit Cleon Sicyonius: Quatuor qui reliqua finxerint non habeo dicere. Tertium aut quartum signum ubi praeterieris, eloggia ceteris adscripta videas eligias versibus. Monet eorum primum pedum pernitate, & reliqui corporis robore

Olympicam palmam acquiri. Altera inscriptio signum erectū Deo testatur vt simul & honos Ioui haberetur, & cum Eleorum religione ad Athletarum fraudem coercendam terror coniungeretur. E duabus reliquis altera Eleos ornat, atque illis magnæ in primis laudi, quod pugiles notarint, tribuit: Altera edicit signa illa documento Græcis cunctis esse non debere cuiquam Olympicæ victoriæ spem in pecunia esse repositam. Post Eupolum memoriæ proditum est Atheniensem Callippum ab aduersariis quinquertij coronam pretio auertisse: Id accidit Olympiade duodecima. & ceteresima. Et multam quidem cum à Callippo, & iis qui cum eo coluserant, petissent, Elei miserunt Athenienses Hÿperiden eam multam deprecatum. Verum cum exorari non potuissent Elei, eam Athenienses animi elationem præ se tulerunt, vt ne Olympicorum quidem celebritate prohibiti iudicatum soluere prius voluerint, quam Delphicus Apollo percurantibus responsum dedisset, non responsum se ante quam satis Eleis fecissent. De cuius multæ pecunia signa totidem quot illa superiora Ioui erecta sunt. Et his elegi adscripti nihilo mitioribus sententiis, quam illi sint de Eupoli multa. Et iudicatur

eat prima quidem inscriptio, oraculi iussu Eleorum de quinquertionum fraude iudicium comprobante ea signa dedicata. Secunda item, & Tertia in laudem eiusdem iudicij. Quarta ad victoriam non pecunia, sed virtute aspirandum docet. Quinta quam ob rem signa posita sunt ostendit. Postrema omnium responsum illud Delphici Apollinis, quo illi quinquertiones iure damnati censentur, commemorat. Duo præterea signa sunt de multa palæstritarum erecta, sed eorum nomina non tantum me: sed ipsos etiam priscarum apud Eleos rerum interpretes fugiunt. Appositæ his quoque sunt inscriptiones. Earum vna declarat Rhodios fraudem palæstricæ Olympio Ioui pecunia luisse. Altera positum signum de multa, quæ iis infogata fuisset, qui dolo malo de palæstritis palmam meruissent. Reliqua omnino signa interpretes iidem tunc dedicata memorant, cum Olympiade octaua, & septuagesima supra centesimam à Philostrato numos accepit Eudelus. Hunc sanè Eudelum Rhodium fuisse, sed in publicis Eleorum monumentis, quibus eorum qui vicerunt, memoria commendata est, diuersa prope modum comperi: Stratonē scilicet Alexandrinū centesima septuagesima octaua Olym-

piade, eodem die de pancratio & lucta coronatum. Alexandream quidem in canopico Nilii hostio Alexander Philippi filius condidit. Fuisse tamen & ante non magnum eodem in loco Aegyptiorum oppidum Rhacotim memoriae proditum est. Ante Stratonem hunc oleastri coronam de pancratio, vnam de lucta verò tres viri cepisse pehibentur: Totidem post eum. De superioribus vnus Eleus fuit, ex ea Graecia quæ trans Aeneum est: Rhodius Aristomenes alter: E Magnetibus qui sunt ad Lethæum Protophanes tertius. E posterioribus Marion Protophanis ciuis, & Stratonice Nicæsis Aristeas. Stratonice ipsa eodem nomine vrbs, & regio Chrysaoris appellata est. Postremus Nicostratus fuit è maritima Cilicia: Et si nihil ei cum Cilicibus præter nomen commune fuit. Hunc enim Nicostratum adhuc penè infantem, neque obscuro loco natum, è Prymnesso, quæ Phrygiæ vrbs est, prædones abduxerunt, eumque ad Aegeas, incertum cui vendiderunt. Cum iam adoleuisset visus est per somnium videre ante fulcra lecti, in quo cubabat, humi stratum leonem. Post id visum multas de pancratio & lucta palmas ex Olympia abstulit. In ærarios certe & alios postea, & Alexandrinum pugilem.

Elei

Elei retulerunt Olympiade ducentesima ac duodeuicesima: Nomen ei fuit Apollonio, cognomen (patrium enim Aegyptiis fuit cognomina habere) Rhanti: Damnatus hic primus Aegyptiorum est ab Eleis, non ob datam aut captam pecuniam sed ob aliam huiusmodi noxam. Ludorum status dies non obiit, neque multam deprecantem subleuauit, quòd ad Cycladas vento se detentum fuisse causatus est. Arguit enim eam purgationem Heraclides, & ipse Alexandrinus, cum docuisset hominè in cogèda ex Ionix ludis pecunia occupatum fuisse. Apollonium igitur Elei, & alios, si qui forte ad conditam diem non adfuisent, exegerunt, Heraclidi coronam intacto partam puluere decreuerunt. Id cum grauiter tulisset Apollonius, ut forte ad pugillatum erat loris illigatus, in Heraclidem iam coronam capientem, inuasit, & hominem ad ludorum præsidem confugientem est persecutus. Quæ illi vecordia magno utique sterit. Iam duo alia signa, nostræ ætatis opera sunt. Sexta enim, & vicesima supra ducentesimam Olympiade pugiles deprehenfi sunt de vna & eadem palma inter se pacta pecunia societatem coisse. Ob eam rem multa illis imposita. Horum simulachrorum ad læuam

laenam alterum est, alterum ad dexteram; quæ aditus ad stadium patet: Pugilibus nomen altero Didas fuit, & ei qui pecuniam dedit Garapammon ex eadem sane tribu Aegypti Arsinoite. Perhercule miuum fuit, exteris homines nihil Iouis numen veritos affines huiusmodi corruptelis fuisset: Sed in miraculo posuerim maiore, Eleos ipsos in eandem prolapsos fraudem. Secunda enim, & nonagesima supra centesimam Olympiade, cum in luctu certamen Damonici Elei filius Polyctor, & Sofandri Smyrnæi filius patri cognomen, cuperet verò impensius Damonicus filium suum victorem discedere. Sofandrum dicitur pecunia data adduxisse ut facile se vinci pateretur. Eius rei indignitate commoti iudices, multam ipsis parètib; irrogarunt: Ab illis enim noxa commissæ fuerat. Ex ea pecunia signa duo erecta sunt, alterum in Eleorum gymnasio, in porticu quæ in Alti est alterum. Appellatur ea porticus Pœcile, idest Varia à picturæ scilicet varietate, qua olim parietes exornati fuerant: Eandem multi Echus nominant, quod vocis emissæ imago sepius, & sepius reciprocatur. Signum etiam Ioui de Sarapionis Pancratiastæ multa dicatum est. Damnatum timiditatis tradunt, quòd prima post

post ducentesimam Olympiade, prædie quàm pancratiuum committeretur, aduersariorum metu solum verterit: Id vni illi accidisse & nemini præter eum siue Aegyptius, siue è quavis terra fuerit affirmant. Atque ea quidem, quæ iam enumeravi signa, quibus ante dictum est nominibus dicata fuere. Sunt & alia partim publico, partim verò priuato ære dedicata. Ad aram verò quæ in Alti est prope aditum eum qui ab stadium ducit, nihil immolant Elei: Tubicines tantum, & præcones prisco ritu de palma certant. In proximo suggestu signum Iouis ex ære positum est, altitudine cubitum sex: Vtraque manu fulmen tenet: Dedicarunt Cynathenses. Torquatam verò Iouem impubere Phliasius Cleolas dicauit. Iam verò iuxta ædem, quod vocant Hippodamidum, è lapide suggestus est, hemicycli forma: In medio Iupiter, & Ioui pro liberum salute supplicantes Thetis, & Aurora. Qui verò in utroque semicirculi extremo quasi cornu accincti ad pugnam sunt, alter Achilles, Memnon alter est. Contra exim è regione stant Barbari Græcis, iam singulari congressuri certamine, Vlysses Heleno, quod hi sapientiæ laude in suo uterq; exercitu præfiterentur: Iam propter vetus odiù Agamemnoni

noni Paris, Diomedei Aeneas, Aiaci Telamonis filio Deiphobus: opera hæc fuere Lycij Myronis filij. Dedicarunt Ionij maris accola, Apolloniata, sicuti præfatis literis inciliu elegi ad Iouis pedes indicant.

Vrbis Apolloneæ sunt hæc monumenta, conatus

Phæbus quam ad pontum condidit Ionium

Illa manus veteris qua cepit Abantidos oras

E Thronio rotam pertulit hæc decimam.

Abantis quidem regio, & in ea Thronium oppidum in Thesprotide Epiri fuere, ad montes Ceraunios. Disiecta enim tempestate, cum Græci ab Ilio redirent, classe, Locri Boagrij fluminis accola, è Thronio, & Abantes ex Eubœa. oëtonis vtri que navibus ad Ceraunios montes delati sunt: Ibi cum confedissent, & opidum Thronium condidere, & agrum intra certos fines communem, vtri que genti vno nomine Abantidem regionem appellarunt: Pulsi deinde sunt finitimorum Apolloniatarum bello: Successisse in eorum locum Apolloniam è Corcyra deductam aiunt: Eius nonnulli prædæ participes fuisse dicunt Corinthios. Paululum hinc progressis in conspectu Iupiter est ad orientem Solem conuersus, altera manu auem, fulmen altera tenens: Imposita est corona capiti è vernis floribus. Fuit hoc Metapontinorum

horum domum, Aristomi verò Aeginetæ opus: incertum sanè mihi quis Aristomi magister fuerit. Dedicarunt autem Phliasij Iouem: & Alopia filia, Alopum etiam ipsum. Ea signa ita disposita sunt: Prima omnium est Nemea fororum natu maxima: Post eam Iupiter Aeginam prensans: Assistit Aeginæ Harpinna: cum qua Mars, vti Eleorum, & Phliasorum sermone proditum est, consuetudinem habuit, & ex ea genuit Oenomaum, qui Pisæ regnavit: Proxima illi est Corcyra: & deinceps Thebe: omnium potremus Alopus. Corcyram quidem à Neptuno cognitam tradunt. Versibus Pindarus quædam mandauit de Thebe & Ioue. Leontini quidam priuata pecunia Iouem erexerunt septem cubitum magnitudine: Læua aquilam, dextera iaculum præfert, ex poetarum scilicet descriptione. Fuere Leontini illi, Hippagoras, Phrynon, & Aenesidemus: & hunc quidem Aenesidemum alium ab eo arbitror fuisse, qui tyrannidem in Leontinis adeptus est. Vbi viam præterieris, quæ in curiam ducit, Iupiter stat sine vlla inscriptione: Ad Septentriones verò cum flexeris, Iouis item signum videas ad ortum Solis conuersum: Dedicarunt quicumque ad Platæas è Græciæ populis contra Mardonium Persarum du-

cem steterunt. Incisa verò sunt in ima pila earum ciuitatum nomina, quarum forti opera eo pralio prosperè pugnatum est. Primi omnium Lacedæmonij, post eos Athenienses: adscripti his ordine sunt Corinthij, Sicyonij, Aeginetæ: tum verò Megarenses, & Epidaurij: Ex Arcadam concilio Tegeatæ, & Orchomenij: Ad eos Phliasij, Troezenij: Hermionenses: Ex Argiuorum finibus Tirynthij: solique è Bœotis Plateenses: Ex Argiuorum vrbibus Mycenæ, Ex insulis Chij, Milesij, Ambraciotæ: E Thesprodite continente Tenij, & Lepreatæ: & hi quidem postremi soli è Triphylia. Ex Aegio autem, & Cycladibus nõ Tenij soli: sed Naxij etiam, & Cythnij. Ab Eubœa Styrenses: His additi sunt Elei, Potideatæ, Anaclorij: Extremi omnium Chalcidenses Euripi accolæ. Ex his omnibus vrbibus hæ propemodum ita deletæ sunt, vt earum nulla extet. Nam Mycenæ exciderunt Argiui post eiectos è Græcia Persas: Ambraciotas, & Anaclorios, Corinthiorum colonia, Cæsar Augustus Nicopolin ad Actium promontorium deduxit: Nam Potidæatæ bis domo sua pullos, à Philippo Amyntæ filio semel, & ante ab Atheniensibus restituit quidem Cassander, sed quæ Potidæ

dæa fuit, amisso vetere nomine, Cassandra nuncupata est. Signum hoc communi impensa harum ciuitatum in Olympia erectum, fecit Anaxagoras Aegineta, cuius tamen ab iis, qui res Platæensium conscripsere, nulla omnino facta mentio est. Ante hoc Iouis signum est ænea columna, in qua fœdus incisum Atheniensium cum Lacedæmoniis in triginta annos: fecerunt Athenienses fœdus hoc redacta iterum in ditionem Eubœæ, anno tertio Olympiadis eius: in qua Crison Himeraus è stadio victor discessit. Sanctum in conditionibus illis est, eius pacis communionem ad Argiuorum ciuitatem nihil pertinere, priuatim illis cum Atheniensibus liciturum amicitiam iungere. Aliud etiam Iouis positum est signum non longe à Cleosthemis curru, de quo posterius nobis erit sermo: Dedicarunt Megarenses: Fecerunt Thylacus, & Oretus fratres, eorúmque filij: Quibus verò illi temporibus fuerint, aut à quibus artem didicerint, mihi sanè ignotum est. Prope Gelonis currum, stat Iuppiter prisca admodum operis, sceptrum tenens: Hyblæorum donum esse aiunt. Fuere Hyblæ Siciliae ciuitates duæ, cognomine Geareatis vna, altera Maior. Retinent hæ

erianum atate prisca nomina, & earum altera in agro Catinenſi planè deſerta eſt, altera in iſdem finibus ad vici formam redacta. In hac ſanum eſt Saculorum celeberritate religioſum, deæ, quam Hybleam vocant, dicatum. Ab hoc ego populo ſignum arbitror in Olympiam deportatū. Nam oſtētorum, & ſomniorū interpretes eſſe, & cæteros, qui in Sicilia ſunt, Barbaros, deorum cerimoniaſ colendis anteire, Philiftus Archomenidis filius memoriæ prodidit. Prope Hybleorum donum ſuggeſtus lapideus eſt, & ſuper eo Iouis colofſus, altitudinis pedum (quantum conſpicere poſſum) decem & octo. Eum colofſum qui dederint, quique fecerint, inſcripti clegi declarant.

Hoc ſignum multis ex urbibus expugnatis Clitorij decimas conſtituere Deo

Artifices Teletas, frater germanus Ariſton.

Elle verò hos Lacones non omnibus omnino Græcis notum eſſe exiſtimo: De illis quidē habent Elei omnino nonnihil quod dicant, ſed plura multo vt de ſuis ciuibus Lacedæmoniis. Exin ara eſt Lacææ Iouis, Lacææ etiam (quod eſt ac ſi Plebeij dixeris) Neptuni. Adiuncta eſt aræ baſis, quæ Iouem æneum ſuſtinet, Corinthiorum donum, Muſi opus, quiſquis Muſus iſ fuerit

I nde

Inde à curia ad magnum templum contenti ad Lacuam ſignum eſt Iouis cum corona è floribus dextera fulmen tenet: fuit hoc Aſcari opus, quem docuit Agelades Sicyonijs: A Theſſalis ferunt dedicatum, ſuſcepto cōtra Phocenſes bello, ac de Phoceniſum quidem manubiis, Bellum hoc aliud ab eo fuit, quod Sacrum nuncupant: Geſtum enim eſt antequam Xerces in Graciam tranſmitteret. Non procul hinc Iuppiter poſitus eſt, quem ex voto, cum superiores è prælio diſceſſiſſent, dedicaffe Pſophidios teſtatur inſcriptio. Dextera in parte magni templi ad Solis ortum Iupiter eſt altitudinis pedum xii. quem dicatum tradunt à Lacedæmoniis, cum rebellantes Meſſenios altero bello vindicare eſſent adorti. Adſcripti elegi ſunt.

Hoc ſate Saturno ſigrum cape Iupiter alme Auxiliūq; fauens, ſer Lacedæmoniis.

Romanorum omnino nullus neque plebeius, neque patritius ante L. Mummiū, quod ego ſciam, in Græcorum templis donum vllum ponendum curauit. Primus Mummius de manubiis Achæorum Iouē in Olympia æneum dedicauit ad lacuam eius, qui à Lacedæmoniis dedicatus fuerat, proximè ad primam templi columnam.

Q 2

Quod verò maximum omnium æneorum signorum, quæ in Alti posita sunt, Iouis est colossus ab ipsis Eleis confecto Arcadico bello dedicatus, altitudinis pedum septem, & viginti. Iuxta verò Pelopis ædem pila est modicè à solo eminens: super ea paruum est Iouis simulachrum altera manu prolata. Ex aduerso alia sunt perpetua serie collocata signa: Inter ea Iouis, & Ganymedis. Homerus quidem carminibus mandauit suis, raptum Ganymedem à dis Ioui ut pocula ministraret: Pro eo verò equos Troianis datos: Dedicauit Gnothis Theſſalus: fecit Aristocles discipulus, & filius Cleæ. Alius ibidem Iupiter est impuber inter Smicythi dona. Quis hic Smicythus fuerit, vnde oriundus, & quam ob causam multa in Olympiâ dona possuerit suo loco exponemus. Longius hinc reſta progressis aliud est Iouis impuberis signum: Dedicarunt Elaitæ qui à Caico digressi Aeolidem primi in ora maritima tenuerunt. Aliud proximo loco positum est Ioui signum: Inscriptio testatur Cnidios Cherronesi incolas de hostium spoliis dedicasse: Ioui hic Pelopem, illinc Alphenam amnem apposuerunt. Et Cnidiorum quidem vrbs pars maxima in continenti Carixæ terra cõdita est, & ibi sanè multa sunt memo

memoratu digna. Quæ verò Cherronesus dicitur, insula est ponte continenti terræ coniuncta: Illinc Ioui danum hoc in Olympiam missum, sicuti & Ephesij Coreſi inquilini, communi Ephesiorum nomine signum posuere. Est etiam ad Alti murum, appositus Iupiter ad Solis occasum conuersus, sine inscriptione: Vulgavit fama à Mummiõ de Achaicis manubiis dictum. In curia Iouis est signum specie, perfidiosis hominibus quàm maximè formidanda, Hærcius ei cognomen, id est iurisdictioni vindex idem fortasse, quem Romani Dium Fidium appellarunt. Vtraque manu fulmen tenet. Solenne verò Athletis omnibus, eorúmque parentibus, fratribus, gymnasijs magistris, super exacti suis testibus verbis conceptis deierare nihil se fraudis facturos quo minus Olympici ludi ritè fiant. Athletæ quidem ipsi hoc amplius iurant se decem perpetuos menses in ludicram exercitationem propositi certaminis consumpsisse: Iurant præterea, qui vel de viris, vel de pullis equorum in certamen prodeuntium pronuntiaturi sunt, ob rem iudicandam pecuniam se nullam capturos, qua verò re adducti quemuis aut probarint, aut improbarint, se non esse in vulgus prolaturos. Iam verò sus ille confe

Ad iureiurando cuiam sit vsui percontra-
ri in mentem non venit. Vereri quidem re-
ligione sancitum scio, ne victima vesceren-
tur homines super qua iusurandum conce-
ptum fuisset. Id Homerus testatur, cū ex-
ctum illum suem, super quo Agamemnon
iusurandum concepit, Briseidem se non
attigisse in mare à Talchybio feciali abie-
ctum dixit.

*Hæc ait, atque suis præduro gustura ferro
Dissecuit, quem Talchybius contorsit in vada
Piscibus æquoreis escam.*

Atque hoc quidem præsci fuit ritum
tum. Ante Iouis pedes ænea tabula est, in
qua incisi elegi sunt ad peierantium terro-
rem compositi. Enumerauimus quàm acu-
ratissimè quæcūque Ioui intra Altin signa
posita sunt. Nam quod prope maximum
templum Corinthij dedicarunt, non præ-
sci illi quidem, sed quos Cæsar deduxit Co-
loniam, is est Alexander Philippi filius Io-
uis ornatu. Iam verò & eos persequuntur
imagines quæ Iouis non sunt simulachra,
Nam quæ non religionis causa, sed ad ho-
mines honestandos positæ sunt statuæ, eas
recensebimus in Athletarum commemo-
ratione. Cum Mamertini freti accolæ, ad
festos ludorum dies, quos Rhagini solen-
ni ritu agitabāt, pueros trigintaquinq;

cūmq;

cūmq; his chori magistrum, & tibici-
nem misissent, naue fracta, ad vnum om-
nes periere. Est enim mare illud fœdissi-
mis tempestatibus infame: Siquidem ven-
ti diuersa superi, inferique maris regio-
nū (quæ maria Adriacum, & Tyrrenum
vocat) spirantes, ab alto vndas cient & pro-
cellis infestissimas reddunt. Quin & cum
venti posuere, ea est influentis, & refluxen-
tis pelagi concitatio, tam grauis bellua-
rum innatantium odor, vt naufragis nul-
la salutis reliqua fiat (pes. Quòd si nauem
hoc in freto Uliesses fregisset, non ille qui-
dem in Italiam incolumis enatasset. Sed
nimirum deorum lenitas aliquam in ad-
uersis plerunque spem salutis reliquam fa-
cit. Mamertini puerorum interitum luxu-
re, & cum alios illis honores habuere, &
statuam ex ære suā singulis posuere, cū-
que iis vna chori magistro, & tibicini. Ve-
tus inscriptio donum esse Mamertinorū
indicat freti accolarum. Interiecto dein
tempore, Hippias, qui inter Græcos sapien-
tiæ laude claruit, elegis titulos earum sta-
tuarum fecit. Sunt illæ quidem Callonis
opus. Est ad Pachynum Siciliae promonto-
rium, quod in Africam, & ad Austros con-
uersum est, Motye vrbs: eam Afri Pœnis
permittunt. Ea ciuitate bello subacta

Agrigentini de manubiis puerorū aeneas
 posuere statuas, dexteras tendentium, &
 vota se Ioui nuncupare significantium.
 Adhærent statuæ illæ Altis muris: Calami
 dis opus esse & ipse suspicor, & hominum
 sermone vulgatum est. Siciliam quidem
 gentes hæ propemodum incolunt Sicani,
 Siculi, Phryges, & illi quidem ex Italia,
 Phryges verò à Scamandro & Troia transf
 misere: At Libyes, & Pœnos vna, & eadem
 classe in Coloniã deduxere Carthaginien
 ses: Atque hi quidem è Barbaris gentibus
 Siciliæ inquilini. E græcis verò Dorienfes,
 & Iones, Phocici etiam, & Attici nominis
 pars non vti que magna. In eodem verò
 Altis muro Agrigentinarum inclusa sunt
 dona, & Herculis signa duo nuda: Aetate
 puerili vnus item ad eius imaginem ex
 pressus, qui sagittis in Nemealeonem con
 fecit. Hunc cum leone dicauit Tarentinus
 Hippotion: Nicodemi alterum opus est:
 Alterum verò Anaxippi Mindeſij dedica
 tio fuit: In hunc locum ab Eleis deporta
 tum est, cum ante positū esset in sine eius
 viæ quæ in Olympiam ex Elide ducit, &
 Sacra dicitur via. Dedicarunt verò com
 muni impensa Achaici concilij populi, eo
 rum signa, qui ex prouocatione cum He
 ctore, sorte ducti, erant congressuri. Atque

hi

hi quidem hastis, & clypeis armati ante
 magnum templum stant. E regione insi
 stit basi alteri Nestor, coniectis in galeam
 fortibus: Et forte quidem nouem exiere,
 sed octo duntaxat extant. Nam Vlſsem
 (fuit enim & ipse in eo numero) Nero Ro
 mam asportasse dicitur. Vni verò tantum,
 Agamemnoni scilicet, nomen adscriptum
 est, at que inuerso quidem ordine à dexte
 ra in laeuam partem excurrentibus literis.
 Et is quidem, cuius in scuto pro insigni
 gallus gallinaceus, Idomeneus est Minois
 nepos, à Pasiphaë Solis filia oriundus. Gal
 linaceum certe Soli sacrã auem celebrant,
 quod cantu. Solis reditum nunciet. Incisi
 sunt in basi elegi.

*Signa Ioui hæc olim magno posuisti Achius
 Quis genus à diuo Tantalida Pelope.*

Opificis nomen in ipso inscriptum est Ido
 menei scuto.

*Præstans laude operum multorum fecit Onatas
 Cui patria Aegine cuiq; Micon Genitor.*

Non longe ab Achæorum dono Hercules
 est cum equestri Amazone pro balteo pu
 gnans: Euagoras quidem Zanclius posuit,
 fecit Cydoniates Aristocles. Est hic Her
 cules inter maximè prisca opera nume
 randus: Neq; omnino eius ætatem possit
 quisquã prodere: Satis constat dedicatum

Q 5

antequam Zancle, quo nomine ætate nostra appellatur, Messene vocaretur: Dedicarunt & Thasij, qui è Tyro, & reliqua Phœnice oriundi, ad Europam quærendâ cum Thaso Agenoris filio classe profecti sunt, Herculem in Olympia æneum, super cœneabasi. Eius magnitudo est cubitum x. dextera clauam, arcum læuâ tenet. Et Thasij quidè audiui Tyrium esse Herculem, què Thasij ab initio essent venerati: Sed enim cum se illi Græcis adiunxissent, cœptos ab iis Amphitryonis etiâ filio honores haberi. Adscripti sunt Thasiorum dono elegit: *Signa Iacone Satyr hæc est fabricatus Onatas Contigit Aegina cui coluisse domos.*

Onatam hunc Aeginetam, cuius hæc opera fuere, nulli secundum ducimus eorum, qui à Dædalo ex Attica officina nobiles artifices extitere: E Doricensibus Messenij, qui Naupactû ab Atheniensibus acceptam tenuere, Victoriæ signum super pila dedicarunt, opus hoc fuit Mendæi Pæonij, de mahubiis factû Acarnanum (sicuti ego existimo) & Oniadarû. At Messenij ipsi monumentum esse prædicant rei ad Sphacteriam cum Atheniensibus gestæ: Atque id eo maximè argumento, quod hostium nomen adscripturi fuerint si Arcananes illi, aut Oniade fuissent, quorum certe simul-

tatem

tatem veriti non fuissent: At ne Lacedæmonios offenderent de industria inscriptionem missam fecisse. Et Smicythi quidem multa offendi passim posita dona: Et post Iphiti Elei à præfide induciarum dea *Ἐπιφάνειαν* Græci vocant, coronam accipientis imaginem, hæc propemodum perpetuo ordine collocata sunt. Amphitrite, Neptunus, Vesta, quæ omnia fecit Glaucus Argiuis. Idem verò Smicythus ad læuum magni templi latus Proserpinam dedicauit Venerem, Ganymedem, Dianâ: E Pœtis Homerum, & Hæsiodum: Deos rursus alios, Aesculapium, & Hygiam: Et inter cætera Smicythi dona, Agonis id est certaminis ipsius tanquam dei signum est, halteres portantis: Sunt halteres Athletarum libramenta, circuli oblongiore figura, illa quidem non profus in ambitum circumducta: Nam quæ pars manibus prensantur, ansulas habent intra quas digiti, vti intra clypeorum lora, immittuntur: Hæc halterum figura est. Prope Agonis signum est Liber pater, Orpheus Thrax, & Iouis cuius ante mentionem feci, signum. Sunt hæc omnia Argiui Dionisij opera. Alia item dedicata à Smicytho memorant, quæ Nero amouerit: Opificum ipsorum Dionisij, & Glauci Argiuorum certi magistri

αλονα

NON

non produuntur: Quo fuerint tempore ex ipsa Smicythi arate intelligi potest. Smicythum enim Herodotus scripsit Anaxilæ Reginorum tyranni seruum, ac deinde quaestorē fuisse, mortuo verò Anaxila Tegean migrasse. Testantur donorum inscriptiones multæ, Chærum illi patrem, Græcās vrbes Reginum patriam & Messen, quæ ad frerū est, domicilia fuisse. Epigrammata quidē Tegeæ sunt: Quæ verò superius enumeravi dona, in Olympia dicitur ex voto posuisse, liberato filio graui lethalis morbi periculo: Qua in parte maiora sunt Smicythi dona, quæ fecit Argiuius Glaucus. Prope est Minerua galea, & ægidē induta, Micodami Mænalij opus, ab Eleis dedicata. Assistit Mineruæ Victoria, quam Mantinenses incertum quo bello confecto dedicarunt, id enim non indicat inscriptio: Calamis fecisse dicitur: Alas verò non addidisse, exemplar secutū signi eius prisca, quod Athenis est, & Inuolucrum nuncupatur. Proximo verò loco minoribus Smicythi donis, quæ Dionysius fecit, Herculis positi sunt labores: Pugna cum Leone Nemeo, & cum hydra, cerberi raptus, apri Erymanthij cædes: Hæc omnia in Olympia Heracleotæ dedicarunt euastis finitimis Mariandynorum finibus.

Accolæ

Accolæ Ponti sunt Heracleotæ Megarensium, & Tanagræorum Colonia. E regione horum, quæ iam enumerauimus, donariorum, alia sunt continenter posita signa, ad meridiem conuersa proximè ad ædem illam, quæ Pelopi dedicata est. Inter hæc illa spectantur quæ dicauit Phormis Mænalius: Hic à Mænalo cū in Siciliam trāsmisisset, multa dedit bellicæ virtutis documenta, pluribus expeditionibus partim à Gelone Dinomenis filio partim verò à Gelonis fratre Hierone susceptis: Quare ad luculentam prouectus fortunam non hæc duntaxat Olympio Ioui, sed alia etiā Delphico Apollini dona dicauit. Olympica eius dona sunt equi duo, aurigæ totidem: Assistit enim suis vtrique equo auriga. Alterum fecit Dionysius Argiuius, Aegineta Simon Alterum: Intisa est in prioris equi latere inscriptio, versu nullo adstricta: Phormis posuit Arcas Mænalius, nūc Syracusanus. Huic equo Hippomanes infusum tradunt magi hominis astu, quo esset intuentibus miraculo. Magnitudine ille quidem & specie inferior est equis multis, intra Altum positus, & deformiorem cauda præcisa reddit: Sed illum mares equi non vere tantū, sed planè quauis anni parte appetunt: irrūpentes enim vel effractis vinculis

culis intra Altim, vel è rectorum manibus elapsi, illum inuadunt, nihil hercle minus furenter, quàm si viuentem pulcherrimam equam gregalem initari adorirentur: Cadunt illis quidè vngulæ: Non prius tamen desinunt, hinnitus omnia latè complentes infantere, & veluti rabie quadam incitari, quàm plagis, & acriori aliqua vi edomiti ab illo ære abstrahantur. Aliud certe in Lydia ipse miraculū vidi: Illud quidè à Phormidis equo diuersum, non tamen magnorum artis expers. Sunt in Lydis, qui Persici cognomine vocantur, vrbes Hiero, Cesara, & Hippax: In templo vtriusq; vrbis amplissimo cellæ cum aris, super his cinis alio longe colore à vulgari cinere: Huc ingressus magus, vbi foco lignis impostis tîara caput velarit, implorat cognomē dei quicumque ille sit: Ex libro enim carmen recitat barbaricum, lingua planè ignota Græcis, vbi perorauit, sponte sua è lignis nullo igne admoto purissima emicat flamma. Sed vt redeat vnde huc digressa est oratio, inter Phormidis donaria ipsius Phormidis statua visitur cum hoste cōminus dimicans vno, & itè altero, ac tertio: Adscriptum est pugnantem illum militem Phormin Maralium esse: Dedicatū fuisse à Syracusano Lycorta: Satis perspicuū cuius esse

potest

potest dedicasse Lycor, tam necessitudine adductum Phormidis, à Græcis tamē quæ Lycorta fuerunt dona Phormidis appellatur. At Mercurius arietem sub ala portans, galea caput armatus, idēmq; amictus chlamyde, & tunica, nihil omnino is ad Phormidis donaria pertinet. Olympio enim Ioui Pheneatæ ex Arcadia illum dedicauerunt. Fecisse Onatam Aeginetam, & cū eo simul Callitelem indicat inscriptio: Fuit autem Onatæ vel discipulus, vel filius (vti ego arbitror) Calliteles. Nō longe à Pheneatarum dono, aliud est Mercurij signum, caduceū is tener: Testatur inscriptio positū à Glaukia Rhegino, opificē fuisse Callonē Eleū. Duæ itēm ex ære boues ibidem sunt: Alteram Corcyræi, Eretrienfes alteram dedicauerunt: Vtraque Eretrienfis Philesei opus. Quam ob rem verò Corcyræi bouem in Olympia vnā, & vnā itēm Delphis dedicauerunt, cum ad Phocensū res peruenerit historia exponemus. At enim quod de Olympica boue me audire memini, id nēpe est: Paruulum puerū cum sub ea boue sedens pronus luderet sublatum temerè caput tam vehementer ari impegisse, vt ex eo vulnere nō ita multis post diebus è vita excesserit. Elei bouem cædis damnatā extra Altim exportare in animo habebant,

sed

624 PAVS. ELIA. PRIOR SIVE
 sed Apollinis Delphici oraculo moniti
 sunt, ut bouem eo ritu expiaret, quo solent
 Græci inconsultæ cædis fraudem eluere.
 Est sub Platanos circa medium ferè Aletis
 ambitum æneum trophæum: Titulus in dly-
 peo incusus, docet Eleos victis Lacedæmo-
 niis illud erexisse: Hæc nempe illa fuit pa-
 gna, in qua ille occubuit, cuius cadaver cū
 Iunonis templum sartum tectum curaret,
 inter tecti fastigium, & lacunar cum armis
 repertum est. Mendæorum certe, qui sunt
 in Thracia, votū multis videri possit quin-
 quertionis statua: Posita illa quidem est
 iuxta Eleum Arauchidem, halteres prisca
 tenens: In eius scemore inscriptio incisa.

Mendæi Sipte seuo Malavorte subacti

Primitias summo hic me posuere loui.

Coniici potest Sipten Thraciæ castellum,
 vel urbem fuisse. Mendæi è Græ-
 cia, atque adeo ex Ionia oriundi

sunt: Incolūt maritima

Thraciæ oram ad

Aenum vr-
 bem.

RERVM INSL

GNIVM AC NOTA-

TV DIGNARVM, QVAS

PAVSANIAS HISCE

commentariis complexus

est, index copio-
 sissimus.

A

Bas pagi. 62

Abantidas ad tyrannidem

Sicioniorum accessit 195

à ciuibus trucidatus 196

Abâtis filij Lyncei nepotes

regnum inter se partiuntur 219

Abantidos regio vbi 606

Et cur ita appellata ibidem

Abantes qui 606

Abaris. 349

Aborigines apud Athenienses 216

Abolutor Iupiter 368

Abydus 336

Academia extra muros Athenis erat 112

Acamas 30

Acæthus duplicati stadij cursu vicit Olym-

piade quinta decima 553 Acarnanas ab ar-

mis discedere cogit Agefilus 336

Acastus cum equis à Micone eleganter de-

R

pietus	70
Aceſius quis	207
Aceſtium	139
Aceta tradita eſt à Sole Ephyrea	180
hic Colchos profectus Buno regnum cō-	
mendauit	ibidem
Achaia, iam Aegialus	436
Achaici concilij populi, quæ ſigna in Alti-	
dedicarunt	335
Acharnæ curia Atticæ	123
Achæi à Doriensibus patria pulſi	529
Achæi indigenæ Peloponneſi	529
poſtea pulſi Ionibus, quam Peloponne-	
ſe partem coluerit	ibid.
Achæorum cōcilium Corinthiis pernicio-	
ſum	170
Achiæ bellum illarum ab Cleomene	198
iidem ab eodem victi.	ibidem
Achæi ad Selafiancum Cleomene ſigna cō-	
tulerunt	199
Acheroidem populum. cur. dixerit Homo-	
rus.	374
Acheron amnis	69
ad Acherontem primo nata eſt alba Popu-	
lus	575
Acheonſia palus	69. & 294
Achiuorum Paracypaſiſiorum oppi-	
dum	388
Achilles ab Alexandro priami F. & Apol-	
line	

line inſerfectus	59
Achilles Helenam nunquam petiit	48.49
quæ ratione quouē pacto venerit ad Tro-	
iam.	ibidem
Achillis delubrum & ſimulachrum	378
Achillis fanū recludi religioſum fuit	381
Achillis haſta Phafilide in Mineruæ tem-	
plo	312
Achillis portus	398
Achillis templum & eidem ſolennes ludi	
facti Braſiis	395
Achilli honores habiti, ybi	173
Achilli rem diuinam faciunt puberes ante	
pugnã in plataneto	381
Achilli ſacrã inſula Lence	377
Acidas fluuius	544
cui Iordane vetus nomen fuit.	ibid.
Acmenas quid	579
Acra promontorium	228 229
Acratus Genius Bacchi comes	21
Acraæ, filia Eubææ amnis, Iunonis nutrix	
Acraæ Fortunæ ædes	192
Acraæ Iunonis fanum	248
Acraæ vrbs	384. & 385
Acriſius Abantis F.	351
Acriſius Argiſ imperauit	210
Lariſſam conceſſit, ibidem. quomodo per-	
ierit	ibid.

Acrisius quo loco ad filia custodiam fecerit
 thalamum ex ære 248. euerfus à Perriolo
 Acrisij & Præti pugna quo loco commissa
 Acritæ Apollinis ara
 Acrocorinthum
 Acrotatus Arei F.
 Acrotatus filius Cleomenis. 57. 321. mortur
 Actæa. quæ postea Attica
 Actæi filia Cecropis maioris vxor
 Actæus
 Actæus primus regnauit Athenis.
 Actoris filios ad Cleonās occidit Hercules
 Actoris vxor Molione
 Adolescentū cædes ad Lernā cōmissa
 Adonium lugent Argiuorū matronæ
 Adrastea fons
 Adrastus
 Adrastus argis eiectus ad Polybum Sicyonem
 confugit 190. eiusdem in patriam reditus
 Adrastus Iunoni templum ædificauit
 Pani & Soli aras posuit
 Adrastus, Thesei opem implorauit contra
 Thebanos 147. Adraستي domus
 Adraستي heroicum monumentum

Adraστο

Adraστο honor habetur à Megarēsisibus 160
 Adrianus Atheniensibus exædificauit opera
 multa
 Adrianus Imperator balneas multas Corinthi
 exædificauit 178. & aquæ ductus erexit
 Adrianus Imperator Atheniensibus. amicus
 Adriani Imp. laus 31. Idem Hebræos deficientes
 uiscitur 31. dona ciuitatibus & Græcis
 & Barbaris multa dedit
 Adriani Imper. statua
 Adriani statuæ ex Thasio & Aegypto mar
 more
 Aetius Anthæ F.
 Aetius Anthopatri in regno successit
 Aeacum
 Aeacida Aribbæ f. Pyrrhi pater Olympiam
 suis copiis iuuit
 Aeacida Aribbæ f. Pyrrhi pater.
 Aeacida cur tardius regnum adeptus
 cum Philippo Cassandri fratre pugnant
 committit & moritur
 Aeacide
 Aeacidarum gens fere tota diuinitus ob
 ta nece occubuit
 Aeacus 266. in Aegina regnauit
 modo eam muniuerit
 Aeachi monumentum

R 3

Aedes omnium Deorum ab Adriano Athe- nis ædificata	74
Aegens cur se in mare abiecerit 29. 85. & deinceps Aegei sepulchrum cognomen to Aegei heroum	86
Aegens Medeam in matrimonium ha- buit	179
Aegens primus Athenis Veneris religio- nem induxit 63. & cur	ibid.
Aegei enses & crepidas sustulit Theseus	282
Aegei Oeolyci filij heroicum monimen- tum	359
Aegeo Atheniensium regnum concessum à Niso	148
Aegialea oppidum	186
Aegialus quis	ibid.
Aegialeus Adraſti F.	101. & 166
Aegialeus in prælio ad Glifantem cõmiſſo occubuit	ibid.
Aegialem monumentum Pagis	166
Aegialei vrbẽ Demetrius Antigoni F. euer- tit 191. vetustæ arci vrbem adiunxit. ibi.	
Aegiale vrbis postea Sicyon vocata	189
Aegialẽ cur venerint Apollo & Diana	194
Aegialẽsi. cur pestifer morbus immiffus ib.	
Aegialus Peloponnesi pars	186
Aegij mortuus Aratus	199
Aegina Afopi filia, antea Cenope	266

Aegina Afopi filia à Ioue rapta	184. 185
Aeginae descriptio	268
Aeginae Dianæ aedes	352
Aeginetæ	266
Aeginetæ cur Dorienſium lingua vtantur	268. ab Athenienſibus eiecti
Aeginetarum opes & nauales copiae	268
Aeginetæ deducti in Salamim à Telamo- ne	133
Aegisthus in conuiuio occidit à Troia re- uerſos cum Agamemnone, ac eorũdem ſepulchrum	222
Aegisti monumentum	ibid.
Aegistana ciuitas	166
Aegophaga Iuno colitur à Lacedæmonijs	359. huic Hercules primus capram im- molauit
Aeges flumen	341. & 158
Aegyæ opp. 384. Augeæ ab Homero	ibid.
Aegypti filiorum monumentum	249
Aegyptiæ Ifidis fanum	184
Aegyptij Apollinis aedes	262
Aegyptij & Phryges de antiquitate cer- tant	60
Aegyptiorum imperium quo pacto perue- nerit ad Ptolemæum	32
Aegyptiorum regum statuae	33
Aegyptij reges Ptolemæi vocantur	40
Aegyptiis patriũ est habere cognomina	603

Aegyptiis regibus merito ab Atheniensibus præmia constituta	42
Aegyptus Thelxionis F.	187
Aegis vrbs à Lacedæmoniis excisa	308
Aegyta	309
Aeantidis delubrum	158
Aenæasin Italiam fugiens, quas vrbes condidit	389
Aenææ statua ænæa	238
Aenetus quinquertio	370
Aeolenses Ilium post eius euerfionem tenuerunt	134
Aeolis à quo occupata	306
Aesculapius Agnitas cur vocetur	354
Aesculapius Aulonius	528
Idem delubrum habet ad Aulonem	ibid.
Aesculapius cur in Leuftris colatur	402
Aesculapius cognomento Medicus apud Cyrenæos colitur	259
Aesculapius Gortinius	208
Aesculapius statim ab initio Deus habitus	259. huius Dei sacrorum ritus dissimilis ibid. huius simulachrum 259
Aesculapij templum apud Smyrneos	258.
eiusdē aliud Lebenę apud Cretenses ibi.	
Aesculapij ædes & signum imberbe	213
Aesculapij ædes filiorū signis & egregia platura ornata 82. in eadem æde fons ibi.	
Aesculapij Corylei templum	376

Aescul

Aesculapij fanū in portu Corinthiaco	175
Aesculapij fanum nobilissimum apud Lacedæmonios ad Booneta	359
Aesculapij filia Hygea	596
Aesculapij imberbis signum	202
Aesculapij lucus montibus incingitur	256
intra huius ambitum mori aut nasci, religio est.	
Aesculapij balneæ	262
Aesculapij natales 256. & deinceps an ex Arsinōe natus 258. quid Apollo de hac re responderit	257
Aesculapij signum	152
Aesculapij templum 183. 238. 246. 266. 271. 383. 385. 388. 390. 395	
Aesculapio dedicatæ aræ	392
Aeschylus Hieroni tyranno familiaris	17
Aeschylus laudatur 62. huius virtus ad Artemisum & Salaminem enituit	ibid.
Aeschyli imago multo post mortē facta 81	
eiusdē somnium ibid. eidē puero imperatū à Baccho, vt Tragedias scriberet 82	
Aesymnium heroum monumentum.	161
Aesymn ^o Delphos oraculū cōsultū venit	161
Aenææ montis craterę portendendi vim dicuntur habere	392
Aethiopes Mauris finitimi 128. Oceani accola	129
Aethię Mineræ scopulus	155

R 5

Aethiopicos campos incolunt homines iu-
 stissimi 128. præter Nilum neque flu-
 men, neque mare habent 128
 Aethlius primus rex Eliacorum 530
 Idem Endimionem genuit ibid.
 Aethra Mineræ Apaturiæ delubrum cur
 dedicavit 251
 Aethra Pitthei filia 592
 Aetolo monumentum parentes in ipsa vr-
 bis porta oraculi Missu locarunt 539
 huic quis & quando parentant. 144
 Aetoliæ armatæ mulieris simulachrū 139
 Aetolorum agrū populatus est Aratus 196
 Africæ deserta loca bestias habent mirabi-
 li specie 240
 Africa sola crocodilos terrestres gignit 262
 Agdistis mons 28
 Agamemnon negara ad Calchantem ve-
 nit, & Dianæ templum erexit 161
 Agamemnon vnde ad Troiam soluit 332
 Agamemnonis monumentum. 122. 343
 Agamemnonis & Aegisti causa in disce-
 ptationem venit vter alteri prior iniu-
 riam intulerit 225
 Agamemnonis & Coonis pugna 593
 Agamemnonis iuramentum, Briseidem se
 non attigisse quale 614
 Agamemnonis statua 375
 Agamemnonis signa, secuti Corinthij ad
 Troiam

Troiam 173
 Agamididas, quis 362
 Agapiti porticum vnde dictum 579
 Agasticles Archidami F. perpetua pace frue-
 batur 325
 Agatocles ab Arsinoë Lyfandræ vxoris so-
 rore per insidias de medio sublatus 47
 Agathocles classe in Asiam traiecit 44
 Antigoni regnū capit, & urbem condidit
 quam Ephesij mari proximam incolūt,
 Lebedios & Colophonios in hanc de-
 duxit 16. & deinceps
 Agatocles Lyfmachi F. à Geris captus 43
 Lyfandrā Ptolē Lagi filiā vxorē duxit 44
 Agelochus Tesameni F. 341
 Agefilaus Archidami F. regnū adipisci-
 tur 331
 Agefilaus Aulidæ rei diuinæ dans operam
 à Thebanis è templo expellitur 332
 in Asiā transmisit, ac Sardeis appullit 333
 Tissaphernis copias fudit. ibid.
 eius in bellicis rebus alacritatē admira-
 ti Lacedæmonij, eidem classis impe-
 rium detulerunt. 333
 pisandrum rebus naualibus præfecit ibid.
 cur exercitum ex Asia reportauerit 335
 Agefilaus Dorysi filius breui tempore re-
 gnauit 308
 Agefilaus in Aegyptū nauigauit vbi multa
 præcæ

præclare gefsit. 308
 Senex in itinere moritur, & cadauer in patriam reportatum ibid.
 Agesilaus Leotychildē regno expellit 330
 Altero pede claudicabat Agesilaus 331
 terrestrium copiarum Imperator declaratus ibid.
 instructa classe Aulidem venit 332
 cur hoc loco potissimum Dianæ rem diuinam fecerit ibid.
 Agesilaus Thefalos viam ei intercludere, conatos fudit, illorumque superatis auxiliis ad Coronæam, viam sibi fecit per Bœotios 335. Bœotis cur pepercit 336.
 vulnus in pugna accepit. ibid. religionē coluit ibid. Corinthum cum exercitu redit ibid. in Aetoliam venit iisdem contra Acarnanas auxilium laturus 336
 Agesipolis 357
 Agesipolis Cleombroti F. 321
 Agesipolis Pausaniæ F. castra fixit sub Argiuorum muris 320. inde prodigiis multis monitus discessit ibid. contra Olynthios belli imperiū conuertit 320. Chalcidensium vrbes multas cepit, ac moritur 320. 321. Argiuis bellum intulit, eorumque populatus est agrum 320
 Agenor Pleuronis F. 351
 Agenor Triopæ F. 219

Agenor

Agenor Trochilum antistitem Argis pellic 61
 Agida à quo nominati. 307
 Agis 318
 Agis Archidami F. contra Macedoniæ regem Antipatrum pugnans occubuit 338
 Agis Eudamidæ F. Lacedæmoniorum rex 197. 338
 Agis Eurysthenis F. à quo omnis posteritas Agidæ nominata 307
 Agis in Atticam bellum intulit 329. ad Decelean contra Athenienses castellum muniuit ibid. fœderis religionem violauit cum Lyfandro 329. scitum de Athenis excindendis fecit ibid.
 Agis rex in Eleorum fines inuasit 328. in Olympiam vsque, & ad Alpheum amnem progressus, terræ motibus territus retro agmen egit, 328. Eleorum agrum populatus ibidem. domum cum exercitu reuertitur 329
 Agidis futilitas de Leotychide filio 330
 Agis morbo implicitus ex Arcadia domum reportatur ibid. Leotychidem ex se genitum apud Herean declarat ibid.
 Agidis versus de Ariopes partu 189
 Agiæ diuinatoris effigies 341. quid prædixerit Lyfandro ibid. huius pater fuit Ageloc

Agelochus ibid.
 Aglaurus 144
 Aglauri lucus 70
 Aglauros Cecropis filia 22
 Agnitas Aesculapius cur 354
 Agnitæ Dromi templum ibid.
 Agnus quid denotet. 354
 Agonis effigies qualis 619
 Agoræ Mineræ ædes 343
 Agorei Iouis ædes ibid.
 Agræi Apollinis templū quis dedicarit 154
 Agræus 264
 Agræ 76
 Agrigentinorum donum subacta Motye
 vrbe, quale, & quis author 615
 Agrigentinorum dona in Altis muro in-
 clusa 616
 Agrola è Sicilia in Acarnaniâ migravit 108
 Agrotère Dianæ templū quis dedicarit 154
 Agya quid 578
 Agyeus Apollo colitur apud Acarnas 123
 Agyei Apollinis. i. Viarū præfidis signū 232
 Ajax Telamonis 130
 Ajax Telamonis Filii Alcathoo in regnum
 successit 159
 Aiæcis effigies & facinus in Cassandram pi-
 ctura representata 65
 Aiæcis magnitudo, quæ, qualisue 134. sepul-
 chrum ibid. ad hoc sepulchrum delata
tempe

tempestate fuerunt arma de quibus cer-
 tamen fuerat. ibid.
 Aiæcis templum & statuarum eidem decre-
 ti honores & Eurifaci filio ab Athenien-
 sibus ibid. post Aiæcis interitum qualis
 nam flos enatus Salaminæ 134
 Albam populum in Græciam è Tesprotide
 Hercules primus attulit 574
 Alacritati ara apud Athenienses 68
 Alcander exussit Lycurgo oculum 369
 Alcathous Cithæronium Leonē cōfecit 153
 ab Elide venit 155
 Alcathous in fabricandis muris ab Apol-
 line adiutus 157
 Alcamenēs Teledo patri successit in re-
 gnum 309
 Alce quid 569
 Alcestidis Pelix filia 588
 Alcetas cum filiis occiditur 50
 Alcetas 48. huius filij inter se dissidentes
 49. Epirotarium regnum accipit 50
 Alcibiades cum monumentis equestris Vi-
 ctoriæ ad Nemeam depictus à Poly-
 gnoro 88
 Alcimi monumentum 356
 Alciōne Arlentis filia 371
 Alcmanis tumulus 356
 Alcmenes ara 75
 Alcmenes monimētū & vbi nā mortua 152
Alcma

Alcmenes siue Curetum Herculis matris
ara 577
Alcmenam ex Amphiaras & Eriphyle ge-
nitam testatur Aesius poeta 587
Alcmaeon 229
Alcmaeon 228. Alcmaeonidarum gens 229
Alcmaeoni cur nullus honor habitus 131
Alconis monumentum heroicum 354
Alcyonium stagnum 299. huius infinita al-
titudo ibid.
Alagenia vrbs 384. & 404
Alca Mineruæ signum 375
Alca Mineruæ ara 225
Alce Mineruæ templū 319. hoc vniuersę Pelo-
ponneso sacrosanctū ac inuiolabile ibi.
Alcesia 379
Aletes Doriensium exercitum contra Co-
rinthios duxit 182. quamdiu Corinthio-
rum regnum tenuerit ibid.
Alexander Alexandri & Rhoxani filius 33
Alexander Cassandri F. 139
Alexander & Philippus Græciam multis
cladibus affecerunt 26
Alexāder Græcos qui Darlo stipēdia fece-
rāt in Persidis vrbes diuidere statuit 96
Alexander Lyfimachum satellitē in leonis
caueam coniecit 42
Alexander Lyfimachi f. cum Lysandra ad
Seleucum fugit 47

patris

patris cadauer sepulturæ mandat 48
Alexander maternum genus ab Epiro &
Aeacidis ducit 45
Alexander Neoptolemi vbi extinctus
49. & 52
Alexander Philippi F. Minantem fodere
non potuit 172
Alexander Ptolomæi Philometoris fra-
ter 41
in Cyprum mittitur ibid.
rex ab Alexandrinis appellatur 41
occisa matre inde aufugit ibid.
Alexander Philippi filius quando Alexan-
dram condiderit 602
Alexander quo loco primum cum Helena
rapta congressus est 385
Alexandri cadauer à Ptolomæo Memphi
conditum 32
Alexandri cadauer è Mēphi deportatū 36
Alexandri & Philippi statuę, & cur eorū dē-
res gestas non recenset Pausanias 42
iisdem Atheniensis multitudinis adula-
tione præmia constituta 42
Alexādrī Philippi filij Iouis ornatu signū
prope magnum templum in Alri Corin-
thiorum donum 614
Alexandro in Oxydracis. periclitanti ad-
fuit Ptolemæus 32
Alexādra eadē quę Cassādra Priami fi. 375

S.

Alexandra templum	ibid.
Alexandrea in Canopico Nili hostio qua- do condita	602
Alexandrini clarissimum Serapidis habet templum	71
Alexanor	246. & 301
Alexanor Machaonis F.	206
in Tirane Aesculapij fanū erexit. ibi. eius signum	207
Alexiacus, hoc est Aueruncus Apollo vn- de cognomentum habuit	25
Alicarnassum	274
Almus Sisyphi F.	182
Aloeus Solis F.	170
Aleo data est Afopia terra à Sole	180
Alopecus quis	363
Alope	30
Alope fabula Cherili	61
Alope Hippothoëta peperit Neptuno	147
à Cercyone patre interficitur	ibidem
Alpium vicus	368
Alpheus fl.	318
Alpheus cis Epœum fluens	547. 548
Alpheus fluuius Ioui maximè amicus, quare	573
Alpei fluminis fontes in Arcadia quæ hinc fabula vulgata	548
Alpei fluminis signū in templo Eleorū, Ioui dedicato, positum	560

Alph

Alpei ripa oliastrum primū educavit	575
Alpei templum	347
Althepus	273
Althepia regio	ibid.
Althippus dedicavit Cereris Legiferae fa- num	283
Altin	580
Altis in Olympia maximè palustris	565
in Altin donatia bipartita	598
ad Altin via sacra	578
Amarinceus belligerā di solerrissim⁹	532
Idem à quo ortus & vnde oriundus ibi.	
Amarinceus, & eius filius Diorea quam classe habuerint.	536
Amaryssiam Dianam colunt Athomonen- ses	123
Amaryssiæ Dianæ festū agūt Athenienses, ibi.	
Amarythus	123
Amazones à Theseo superatae	155
Amazones foeminae nulla cæde deterren- tur	64
cum Atheniensib. ad Troiā pugnat ibi.	
Amazones quo loco praelio à Theseo supe- ratae	155
Amazonij Apollinis templum	398
Ambologerae Veneris simulachrum	368
Ambraciotas & Anactosios Corinthiorū Coloniae Caesar Augustus Nicopolim ad Actium promontoriū deduxit	608

Ambulæ Mineræ ara	350
Ambulij Iouis ara	ibid.
Ammonia Iuro	584
Ammonij	369
Ammonis templum	369
Amnes & fluuij, alios alia gignere con- fuisse	574
Amnis è lacu Marathonis effluens	127
Amor hominib' sepe calamitatē adfert	47
Amor Libero patri afsistēs Thymili opus est	77
Amoris ara in Academia	119
Amoris simulachrum	163
Amphiaræus cōiectādis fomniis solers	133
Amphiaræus quādo diuinare cœperit	214
Amphiaræus quō perierit, eiúsq; tēplū ab Oropiis, in Deorū numerū relatus, ibi.	131
Amphiaræi auriga Baton	587
Amphiaræi fanum	246
Amphiaræi fons	299
Amphiaræi liberi	235
Amphiaræi matris monumentum	238
Amphiaræi Oielei filij monumentum	346
Amphiaræi signū & ara in v. pres distri.	131
Amphiaræi fons	132
Oraculum	ibid.
Amphiaræi signa	38
Amphicles	363
Amphictyō ab Erichtonio regno priuat	22

Am

Amphictyon Atheniensium rex	22
Amphictionis filia mater Triptolemi	66
Amphilochus	235
Amphilochus Amphiaræi F. 227 et loc' ibi.	
Amphilochi ara	132
Amphilochi heroicum monumentum	359
Amphimachus Cteati fili' ad Iliū cecidit	536
Amphimachus Zolyxeno Troia reduci na- tus est & cur illi hoc nominis inditū ibi.	
Amphiois si. à Diana et Apolline pēpti	241
Amphissenses, cōtra quos exercitum duxit Aratus	196
Amphistenes	363
Amphitemis Thebanus	314
Amphitus & Mopsus cœstiuū certa. cer.	588
Amphitrite	366. & 564
Amphitrites signum	173
Amyclas Lacedæmonis F. Amyclas sui no- minis oppidum muniunt	340
Amyclas quo tēpore à Lacedæm. excisa	309
Amycla Amphionis filia cur seruata	241
Amycla à Dorienfibus deleta	375
Amyclæenses cur dimiserit Agesilaus	336
Amyclēsētes fortiter resisterūt Lacedæ.	309
Amyclæus Apollo	339
Amyclæus à quibus veneretur	375
Amymones amnis	297
Amymones ad flumen Hercules hydram sagittis confecit	588

Amythaon Crethei filius Endymionis pa- truclis Olympia instaurauit	512
Anabata quid	556
Anacletbra saxum cur vocatum	161
Delphicus, licet eius rei causa Delphos ve- nerit	87
Anacreon, Polycratis Sami tyranni fami- liaris	19
Anacreontis Teij poetæ habitus & statua Athenis	95
Anactorum templum	216
Anagyrafiij	121
Anattidis Dianæ fanum apud Lydos	363
Anaphlistus	274
Cur ei honores habiti	85. 86
Anchesmus mons	124
Anchesmij Iouis signum	124
Anchionis Lacedæmonius	352. 353
Anchora in Iouis æde	28
Ancyra à Gallis occupata	ibid.
& à Mida Gordij filio condita	28
Androclides Thebanus	334
Androdamas Phliantis & Chthonophi- les F.	190. 193. & 212
Androgei Minois filij ara	18
Andromache quos susceperit filios ex Pyrrho	49
Eadem Heleno nubit	ibid.
Andropompus	229

Anaxagoras Argei F. Argiuorum rex	229
Anaxagorida	275
Anaxander rex	353
Anaxander Eurycratis F.	311
Anaxandræ ara & Anaxandræ quæ	362
Anaxandrides Leontis F.	311. 313
Vxores duas eodem tēpore habuit ibi.	
Anaxibia	267
Anaxidamus Theopompi F.	348
Anaxis	243
Anax Terræ F. eius cadauer decem cubi- torum	136
Anaxippi Mindeſij donum quale & vnde in Alti deportatum	617
Anesidora Cereris ara	122
Angues Deo sacri	208
Anigræa	301
Anygridum Nympharum antrū vbi quid remedij vitiligine laborantibus adferat	545 ibid.
Anigrus fluius vnde descendat & vbi exeat	543
Idem tam graueolentam habet aquam vt piscem ferre nequeat priusquam Ací- dantem in se fluium recipiat	544
& huius causa ibid. hic olim Minieus dictus	545
Animalia certis statisque temporibus cor- nua ponentia quæ	566

Anocus fons	381
Annum signant Lacedæmonij de nomine vnius ex Ephoris	340
Annorum designandorū ratio apud Athenienses	ibid.
Antagoras Rhodius poeta cum Antigono rege vixit	19
Antenoris filius Iphidamas	593
Anterotis ara Athenis	119
Anthas	274
Anthea oppidum	ibid.
Antheæ Iunonis ædes	241
Anthemocriti monumentum	137
Idē nefariē à Megarenſibus occiſus ibi.	
Antagoras	317
Antigonus bellum contra Ptolomæum apparet	33
Syros & Phœnicas in poteſtatē redigit 34 in Hellespontum redit Syris præfecto Demetrio filio	ibid.
Ptolomæum Aegyptum fugientem perſequitur	34
Contra Lyſimachum, Caſſandrum & Se leucum dimicat 35. è vita diſcedit	ibid.
Antigonus Demetrii filius	15
Antigonus Demetrii f. à Lyſimacho vincitur	46
Antigonus Demetrii F. quo tempore Arthe nas oppugnarit	322
	præ

præſidium Atheniēſibus in Muſæo impoſuit	ibid.
Antigonus incendit Neptuni lucum & templum	121
Antigonus priſtinam reip. formam reddidit Achæis & Lacedæmoniis	199
Arato perpetuam præſtitit benevolentiam	ibid.
Antigonus quando primum elephantos comparauit	53
Antigonus tutelam geſſit Philippi	196
Antigono bellum cur indiſtū à Pyrrho huius copiarū à Pyrrho funduntur	ibid.
Antigonus Macedonum vrbes firmat, ac copias in Peloponneſum ducit 58. à Pyrrho funditur	59
Antigono & Caſſandro bellū intulit Ptolomæus	33
Antilochus	229
Antimachus Traſianoris F. Deiphontis pater	ibid.
Antimeres Deiphontis F.	265
Antiochus Aegyptum inuafurus à Ptolomæo prohibetur	37
Antiochus Herculis filius	30
Antiochus quod in Olympij templo donum dicarit	567
Annochus ſtatuas à Xerxe ablatas Athenienſibus reſtituit	40

Antiope	155
Antiope Nyctei filia formosissima	187. 188
hæc Afopo amne genitavolūt nōnulli ibi. ab Epopeo rapitur.	188
Thebas reducitur, ac partu in ipsa via leuatur	189
Antiope vbi geminos pepererit ac expo- suerit	146
hos pastor fasceis exēptos aquis lauit ibi.	
Antiope monumentum & raptus	18
ciusdem interitus	19
Antiope signum, in templo Veneris	203
huius filij Sicyonij fuere	ibid.
Antipater & Cassander Græciā afflixerūt	26
Antipater Lacedæmo. grauitè afflixit	58
Antipater Macedonum regni administra- tio commissa	96
Antipænus	455
Antonin ⁹ quæ nā opera exædificāda cu.	261
Aoris filius Arantis, venādī & rei bellicæ peritus	210
Apame Antiochi filia vxor Magæ	37
Apaturia Mineruæ delubrum	284
huic dicat zona à virginib ⁹ ante nup. ibi.	
Aperopia insula	289
Apefantius Iupiter	218
Apefas mons	ibid.
Apes mansuetæ nullis alucaribus conten- tæ apud Halizones	123
Apis Telchinis F.	186

Aphaliū locata Mineruæ Agorææ ædes	343
Aphareus quis 304 ab Hercule in regnum restitutus	ibid.
Apharei Perieris filij monumentum	344
Apharei filij an Sparta sepulti	354
Aphææ fanum	271
Aphææ quæ	272
Aphæsiij Iouis fanum	168
Aphetæ, via 344 & Aphetæ via	ibid.
Aphetæi signum	350
Apheterij Castores	354
Aphidna an oppugnata sit	369. 370
capta à Lacedæmoniiis	ibidem
Aphidna oppugnata Castore & Pol.	243
Aphidna capitur à Tyndari filiis	69
Aphodiasas vrbis ab Aenea condita	389
Aphrodisienses puteum habent aquæ ma- rinæ. 101. hic austro flante nudarum so- nitum reddit	ibid.
Aphytæi Ammonem venerantur.	369
Aphytis opp. à Lyfandro opugnatur	ibid.
Apros cicures cōmittunt ad pugna Ephe- bi apud Lacedæmonios	356
Apis Tolchinis F.	186
Apia regio quæ, & à quo nominata	187
Apobathmi vicus	301
Apollo	564
Apollo Carinus	165
Apollo Carneus	202
	Apol

Apollo Carnias	385
Apollo Clarius	177
Apollo cū tibicinibus in gratiā rediit	244
Apollo de Pythonis cæde purgatus	271
Apollo Didimæus	203
Apollo Diradiotes	248
Apollo & Diana, in Tripode, Niobes filios occidere depinguntur	81
Apollo Ismenius	203
Apollo Maleates	347
Apollo Musarum dux	21
Apollo Patrous	24
Alexicacus	25
Apollo prim ^o citharā inuenisse dicitur	576
Apollo tenia redimitus	39
Apollinis Acritæ ara	346
Apollinis Agyci signum	233. 398
Apollinis Carnet templum	354
Apollinis cognomento Aegyptij ædes	262
Apollinis Delphinij ædes	74. 226
Apollinis Horij delubrum 291. & cur Ho- rius dicatur Apollo	ibid.
Apollinis Latoi ædes	168. 169
Apollinis Lycæi templum 201 eiusdem apud Argiuos	213
Apollinis Maleatæ templum	272
Apollinis Platanistij ædes	288
Apollinis Parnopij statua	94
Apollinis Præfagi ara	174
Apoll	

Apollinis Præfritis templum	165
Apollinis Pythij ara	579
Apollinis Pythæi delubrum	291
Apollinis Pythæi signum	339
Apollinis Pythij signum	74
Apollinis signum	250
Apollinis templum	214. 248. 343
Apollinis templum ad Cyparissias	528
Apollinis templum apud Præsenses	122
ad hoc Hyperbureorum primitiæ mit- tuntur	ibid.
Apollinis templum à Pyrrho Achilles F. exustum 186. alij Iouis Olympij hoc tem- plum fuisse dicunt	ibid.
Apollinis templum in Zostere	121
Apollini qui Amyclis est, mulieres quora- mis intexunt tunicam	361
Apollo dorus mercenariorū dux clarif.	115
Apolloniani Arcadi quid respōsum à Deo de Aesculapij natalibus	258
Apolloniata qui ἀπολλωνίαν quid	606
Appetitus simulachrum	574
Appulsus seu Apobathmi, vicus	163
Ara ad quā Musis & sōno sacra faciāt	301
Ara Curetum siue Alcmenæ Herculis ma- tris	276
Ara Dearum, quas Dominas vocant	577
Ara Equestris Martis	578
Ara Equestris Mineræ	579
	ibid.

Ara Equestris Neptuni	579
Ara Horarum	578
Ara Iouis altissimi	579
Ara Iouis Catabatæ	578
Ara Iouis Catharifij	576
Ara Iouis Enagonij	577
Ara Iouis Forensis	579
Ara Liberi patris	ibid.
Ara Liberi patris & Gratiarū cōmunis	578
Ara Mercurij	579
Ara Musarum	577
Ara Nympharum	ibid.
Ara Opportuni	577
Ara Parcarum	579
Ara Telluris	577
Ara Veneris	578
Arae Olympicae descriptio	578
Arae Olympicae miraculum	573
Arachanaeus mons	215
Arantius vicus	54
Arantia vrbs & regio	210
Arantinus collis	209
Arantis sepulchrum	216
Aras hic equalis pmetheo Sapeti filio	ibi.
Aras primus Phliafiorum indigena	209
huius sepulchrum	210
Aratro multos Barbaros in Marathone occidit vir habitu agresti	125
Aratus clā à Philippo veneno necatus	199.
eius	

eius monumentū Arateum appellatū	200
Aratus domos & prædia diuēdita exilibus restituit, disfidiorum causas sustulit	196
Sicyonios cū Achæorū concilio cōiūxit ib. Imperator ab Achæis declaratus, contra Amphisenfes exercitum duxit	596 alia multa de eodem
Aratus in exilium abiit	195
Nicoclem exulum & Argiuorum manū pellere nititur, Sicyone oppido potit	196
Libertatem Sicyoniis tradidit	ibid.
Corinthū liberauit	197
Aratus Lacedæmonios prælio vicit	ibid.
eiusdē cōsiliū de eiiciendis Lacedæmonis à piræco Munychia Salamine & Sūnio	197
Aratus Solenses Antigono familiaris	19
Arati Clinia statua	193
Arati heroicum monumentum & locus	195
Aratū necessitas impulit, vt se ad Antigōi Macedonū regis societate adiungeret	198
Aratum nonnulli Aesculapij filium creditur	202
Arathyrea Phliantis mater, nō Chthōnophyle	211.
Arathyrea Arantis filia, & ab hæc tota regio nominata	210.
in hac populiq̃ Agamēnonis imperio cōtinebant	ib.
Arca in Iunonis tēplo posita quomodo facta & cur ibi posita	586
Arce Cypseti descriptio ib. & dein.	590. 592
Arca	

Arcades Alcibiadis autoritatē secuti	117
Arcadis Peloponnesi indigenæ	529
primæ originis terrâ ppetuò coluere	530
Arcadem bello afflicti Elei	552
Arceum Athenis quis extruxit	107
Arceem in sua ciuitate quid vocarunt	Lacedæmonij 365. Archander 189
Archegetes Apollo eiúsq; simulachrū	159
Archelaus Agefilai F. patri in regnum successit	337
Archelao dedicata ara à Theagene	153
Archelaus & Barbari à Romanis in fugam versi, & in Pyræū persecuti	79. Archelaus à Magnetibus vulneratur ibid.
Archias Aristechmi filius sanatus ab Aesculapio	258. idem huius dei religionē pergamuro traduxit ibid.
Archias Demosthenē licet exulem ad Antipatrū & Macedonas trahere nō potuit	39
Archia: patria & inhumanitas	ibid.
Archidamus Agefilai F. 337 belli gerendi socius Phocensium contra Thebanos. ibidem. à pietate & religione commēdatur. ibid. in Italiã traiecit, ac Tarentinos auxilijis contra Barbaros iuuuit.	338
Archidamus Agefilai F. in pugna interfectus	338. cur sepulture honore caruerit ib.
Archidamus Anaxidami F. perpetua pace fruebatur	225
Archid	

Archidamus cum Peloponnesijs Atticam inuasit	114
Archidamus Theopompi F. moritur	325
Archidamus Zeuxidami F. auo Lentychide exulante imperauit	Lacedæmoniis 326
Atheniensium agros vexauit. Plateensium urbem cepit	127. mors ibid.
Architeles	589
Ardalides Musæ	276
Ardalus Vulcani F. tibiam inuenit	ibid.
Arcus cur Dianæ simulachro additus	76
Area Mineruæ seu Deprecatricis	108
Area Veneris ædes	366
Areno fons, vnde vocatus	343
Areopagus vnde dictus	108
Arethanas caprarius	257
Arethoris vxor Mycene fuit	229
Arethusa venandi studiosa	548. præ amore in amnem mutata ibid.
Areus Acrotati filius	57
Areus Acrotati F. cum Clemymo patruo de regno disceptat	321
Areus minor Acrotati iunioris F.	323
Areo senatus regnum adiudicat	321
Argalus post Amyclam patrē regnat	304
Argæus à Ptolemæo fratre occiditur	36
Argæus Deiphontis F.	265
Argia mater Proclis & Eurysthenis	305
Argis sepultus Pyrrhus	59

Argiæ Iunonis ædes	352
Argiui à Cleomene grauitè afflicti	236
Argiui Amphiaræum consulunt	132
Argiui cur euerterunt Mycenas	218 & deinceps
Argiui cum Atheniensibus de antiquitate certant	90
Argiui cum Atheniensibus in Siciliâ profecti, & eorundè sepulchrû	245. redeûtes ab Illo è naufragio seruati, vbi
Argiui & Lacedæmonij quo tempore de Thyreatum finibus dimicarunt	325
Argiui & Messenij Lacedæmoniorum in bello socij contra Pyrrhum	58
Argiui in agrû Atheniensè populabûdi excurrunt	110. à Demophôte repulsi ib.
Argiui Lacedæmônios ad Hyfias vicerûnt	251
Argiui in tria regna diuisi	226
Argiui profugati à Cleomene in Argi lucum confugiunt	313. Lucus per Iotas incenditur
Argiui sacra faciunt Ioui Nemeo	217
Argiui quâ lingua olim vsi	298
Argiuorum commentarij non vbiq; ad historiæ fidem scripti	247
Argiuorû pars in Aeginam transmissa	268
Argiuorum trecenti lectissimi cum totidem Argiuis vbinam pugauerint	301
Argiuis cur opem tulerunt Athenienses	115

Argiuis

Argiuis quo tempore primum à Lacedæmonis bellum indictum	308
Argonautarum in numero finit Asterion Cometa filius	587
Argos vnde nomen acceperit	217. 219
Argus	219
Argi sepulchrum & parentes	243
Ariavocata prius regio quæ nûc Media	180
Arij populi	ibid.
Ariadna dormiens depicta, à Baccho rapta	78
Ariadnæ sepulchrum	248
Aribba	48
Aricini	260
Aricinæ Dianæ templum ab Hippolyto dicatum	261
Aridæus Philippi filius	32. 33
Arietes appellatû Thyestre sepulchrû	226
Aricus	182
Arimaspi	121
Arimaspi cum Gryphibus auri causa bellant	93. vnicum habent oculum
Arimus Etruscorum rex primus exterorum, donum misit Olympio Ioui	568
Arion citharcedus	399
Aristarchus Historicus	596
Aristæus Proconnesius ad Essedones se ali quando profectum carminibus prodidit	298

T 2

Arictera insula	188
Aristiæ monumentum 213. hic Satyris faciundis præstans	ibid.
Aristion Mithridatis legatus quid Athenicibus persuadere nitebatur 79. à Romanis in fugam versus ibid. idem è Mineruæ tēplo vt extractus ac Sylla iussu interfectus	80
Aristo Agastilis F. vxorem duxit turpissimam & forma præstâtissimã 325. filium natū ex ea septimo mense negauit esse suum Aristo. 326. eiusdem inconsiderata oratio. ibid. ad Darium in Persas exultatum abiit	326
Aristocles Cydoniates Herculem cū equestri Amazone pro baltheo pugnantem, quem Euagoras Zanclus posuit, fecit in Altis muro	617
Aristodama Arati mater	203
Aristodemus ad Corinthum prospere pugnavit	320
Aristodemus quādo & vbi mortuus 305. cur sagittis ab Apolline confixus dicat ibid. à Piladē & Electrē filiis occisus credit 305	
Aristodemi filij	228
Aristodemi filij gemini, vxores dixerunt quæ itidem geminæ fuerunt	362
Aristodemi gemini filij duas regias familias excitarunt apud Lacedæmonios 405	
Aristo	

Aristophanes versibus testatus lepreatas inter Arcadas censerī, cum antea Ellis paruerint	542
Aristogitonis sepulchrum	118
Aristomachus Cleodami filius	193. 228
Aristomacho persuasit Aratus vt popularē remp. Argiuis redderet	197
Aristomenides ad Thebanos missus legatus	332
Agefilai maternus auus fuit	ibid.
Ariston Demarati pater	314
Aristonautæ Pellæniorum nauale	209
Aristotimus Damareti filius Eleorum tyrannide potitur	541
Aristotimum Eleorum tyrannum Cylen occidit ad Iouis. Seruatoris aram ibid.	
Aristus Satrapa	115
Arius à Pergamo occiditur	49
Armatæ Veneris ædes & signum	360
Armenta Hæctoris, vbi pasci solita	527
Arplea	381
Arriphon Triconiensis	298
Arfinoë soror & vxor Ptolemæi	36
Arfinoë alia Lisimachi filia vxor Ptolemæi	38
Arfinoë Leucippi filia 258. an ex hac natus Aesculapius, ibid. quid Apollo responderit de Aesculapij natalibus	ibid.
Arfinoë Lysandræ soror de Agatholis ca-	

de consilia inuit, & Lismacho matrimo- nio iungitur	47
Arfinoes Ptolemæi sororis statua	40
Arfinoes quæ & Arfinoë templum	347
Arfinoites regio	38
Artaphernis equorum lapidea præse- pia	127
Artemisæ Lygdamidis filiæ statua 341. hæc Xerxi auxilium tulit	ibid.
Artemisium mons	252
Arx Atheniensium vnicum habet aditum, ac præruptis rupibus, validoque muro incingitur	85
Ascetades capitis damnatus	134
Ascræ Veneris templum	282
Asia mōs vbi Philippi copiarū pars cæsa	395
Asiæ Mineruæ templum	ibid.
Asis	352
Asina oppidum Argiuorum	295
Asinæi	263
Asinæi Argiuis pœnas dederunt	325
Asinæi cum Lacedæmonis Argiuorum agrū populari sunt, & ab Argiuis vrbe pelluntur	296
Asinem oppidum Eratus obsedit ibid. Ar- giui solo aruarunt	296
Asinus an sarmentorum putationem mon- strarit Naupliæ incolis, & ibidem de	300
Asino vitem rodente	300

Asini

Asini maxilla promontorium	389. 390
Asopia	170
Asopia terra Aloeo tradita à Sole	180
Asopus amnis	206. & 216
Asopus amnis 185. de hoc controuersia in- ter Phliasios & Sicyonios	ibid.
Asopus Bœotius & alter Phliasius	185
Asopus Ceglusæ & Neptuni F. amnem ad- inuenit qui ab inuētore nomē accepit 270	
Asopus fontem concessit in Acrocorintho	
Sisypho	184
Asopus fl. in Bœotia insigni magnitudine iuncum educat	574
Asopus vrbs 384. 388	
Asopi filia	185
Assyrij, primi Venerem coluere	63
Asia quæ modo Bithynia à quo cōdita	569
Asterij insula & Asterius Anactis F.	135
Asterion	218
Asterion amnis 223 Asterion herba	ibid.
Asterion Cometa filius in numero Argo- nautarū fuisse perhibetur.	587
Asterion Minois F. à Theseo interem- ptus	247
Asterionis amnis filia	222
Asterodia Endymionis vxor	50
Astrabacus quis	363
Astrabaci monumentum	ibid.
Astratæ Dianæ templum cur	398
Astiraria sepulchrum	162

T 4

Atalantes	394
Athamas aduersus vxorē & liberos ſequit. 167	
Athenas incendit Xerxes	316
Athenā à Perſis incenſā	102
Athenę poſt multas à Romanis acceptas ca lamitates Adriano imperante denuo ſo ruerunt	80
Athenieſes cęteris præſtāt Deorū cultu	67
Athenieſes à quibus hominibus tribus nomina indiderunt	29
Athenieſes cum Aeginetis pugnarunt, eorundemque tumuli	114
Athenieſes cum Bęotijs & Lacedęmo nijs prælium committunt	115
Theſſalorū equitū pditione vincuntur ibi.	
Athenieſes cur cū Romanis nō dimicarūt	57
Athenieſes æneū in Arce Victorię ſignū cur dedicarunt	528
Athenieſes indiſtam multā præſtare niſi Delphico oraculo moniti noluerūt	600
Athenieſes Lacedęmonijs ad Mantineā opem tulerunt	24
Athenieſes Mercurios mutilos primi coluerunt	92
Athenieſes primo in Sardiniam, ſecundo in Ioniam, tertio in Thraciā arma pro mouere	113
Athenieſes Syllę fugientes iracundiam Delphos	

Delphos venere : & quid conſulentibus reſponſum	80
Athenieſium Argiuorum 'Mantineſium in c. annos fœdus pilis in Olympio fa no inſculptum	569
Athenieſium contra Amazonas pugna in Arce depicta. 95. eorūdem facinus in Per ſas ad Marathonem	ibidem
Athenieſium contra Amazonas pugna in Mineruz clypeo & Iouis Olympij baſi incifa	68
Athenieſium fœdus cum Lacedęmonijs, in triginta annos quando icſtum	609
Athenieſium plebs Mithridatem in ami cicia populo Romano prætulit : opti mates contrā	79
Athenieſium regnum quo pacto ad Am phictyonem venerit	21
Athenieſium trophæū de Pliſtarcho eque ſtri certamine proſtigato	64
Athenieſium tumulus in Marathone	124
Athenieſibus in Pæcile Marathoniam pugnā depinxit Pænneus Phidię frater	564
Athera Cererem hoſpitio accepit	291
Athletis priuſquam ludum occipiant quid factu opus	613
Athmonenſium curia	63
Atlas eorum humeris ſuſtinet	590

Atlas mons 129. cur inaccessus 129. ibid.
 Atlantis filia Sterope vxor Oenomai 559
 Atlantas quos vocet Herodotus 129
 Atreus quomodo à fratre Thyeste pœnas
 experiuerit, liberorum cæde 225
 Atrei & filiorum thesauri vbi 221. eorum-
 dem sepulchrum 221. ibid.
 Attalus Gallos à mari confugere cœgit 38
 Attalus Mysus 31
 Attalus quæ monimenta dedicauit Athe-
 nis in Arce 95
 Attali res gesta cur obscuræ 232. 233
 Atthis Cranaï filia 22
 Atticæ trirèmes quinque interficere naua-
 li prælio contra Cartaginenses 117
 Atticam magnis calamitatib. affecit Anti-
 gonus 121
 Atys tumulus vbi 28
 Aueruncus Apollo cur 25
 Auerunci Dij 204
 Augeas cuius filius 532. Eidem quàm in-
 gentia armenta 532. ibid.
 Augeas post Pelopem & Peliam Olympi-
 cos ludos nouauit 552
 Augea mortuo quis Eleorum regnum su-
 sciperit 536
 Augæ ab Homero, vocatæ Aegyæ 409
 Augustus Imperator Eleutherolacones
 Spartanorum dominatu liberauit 384

Aug

Augusti Cæsaris delubrum 369. Augusti
 vox quid Græcis significet 369. ibid.
 Aulonis Arcadis monimentum 347
 Aureum genus sub Saturno 544
 Aurifluus amnis 279
 Auriga Oenomai Myrtilus 560
 Aurora Cephælum rapuit 22
 Australis murus 81
 Autolyçi ponaratiasta imago 71
 Autonoe Cadmi filia cur, Thebis in Ere-
 neâ aufererit 166. eius monimentum 166
 Auxesia 272
 Auxesia virgo ex Creta venit Troezenen-
 sis 280
 Axiopœnæ Mineruæ ædes cur dicta 358
 B
 Babylonij inquilini deducti in Seleu-
 ceam 67
 Bacche quæ & earum signa, vbi 193
 Baccheus pœpæ dux vocatus à Sicionijs ibi.
 Bacchi Colonatæ ædes 350
 Bacchi Floridi ara 122
 Bacchi hortus vocatus campus Brasii 395
 Bacchi liberatoris ædes 112
 Bacchi Nytelij ædes 152
 Bacchidarum gens summæ rei præfuit Co-
 rinthi 182
 Bacchis Prumnidis F. 182. ibid.
 Bacchus Canes cognomēto & Hedereus 123
 Bacchus

Bacchus Ariadnam rapit	78
Baay quid, & cur ita appellatum	535
Balanagræ	259
Balneæ calidarum apud Troezenios	283
Balneæ Helenæ	175
Balneæ multæ Corinthi. 178. Harum multas Adrianus Imper. impensa sua edificauit	ibidem
Basara Crotonis vxor	143
Baton Amphiarai auriga	587
Batonis ædes. 246. & Baton quis ibidem	
Batrachium indicium	110
Bættus	353
Beli templo & Babyloniorum muris percipit Seleucus.	67
Belistiche fœmina è maritima Macedonia ora bigarum palmam tulit Olympiade centesima vicesimo octaua	555
Bellerophon Lyciam tenuit	181
Bellerophon Troezenem venit. 270. in exilium missus	ibidem
Bellerophontes Chimæram conficit	260
Bellerophontis fanum	175
Bellerophontes	173
Bellerophonti Minerva opitulata est in frenendo Pegaso. 18. Corinthi non regnauit Bellerophon	ibidem
Belli causa inter Argiuos & Lacedæmonios quæ.	307
Bellige.	

Belligerandi solertissimus Amarynceus	532
Bellonæ signum	39
Belluæ priscis temporib. hominibus formidolosiores ac immaniores fuere	100
Bellū ad Mantineam scripsit Xenophō	28
Bellum inter Crotoniatas & Locros in Italia gestum	377
Bellum sacrum quod & quando & à quibus gestum	611
Berenice Ptolemæo filios peperit	35
Bias Anaxagoræ regis Argiuorū frater	227
Bibliotheca & Gymnasium Adriani Athenis	74
Bidiaz. 340. Bidiazorum prætorium	345
Bigarum palmam abstulit Belistiche fœmina è maritima ora Olympiade centesima vicesimo octaua	553
Bigis vicit Euagoras Eleus Olympiade nonagesima tertia.	555
Bipennis in Prytanæo absoluta	111
Bithyniæ, que olim Acta, cõditæ à Sypæte hominæ Thrace	568
Bitonis statua. 231. Biton sublatum taurum portauit. ibidem. eiusdē iterū statua. 234	
Bizes quo tempore vixerit.	559
Bobus maxime delectari priscos homines solitos.	527
Bœæ vrbs. 384. 389. Colonia in hanc deducæ	

Æta	ibid.
Bœtiaticus sinus	389
Bœotij Thebas deleuerunt	96
Bœotiorum in Peloponnesum irruptionē scripsit Xenophon.	24
Bœus Herculis filius	389
Bolei	295
Bonæ Valetudinis ædes	262
Bonæ valetudinis statua	246
Booneta, locus 344. cur ita appellata & deinceps.	ibid.
Boreæ filij Harpyas ambigunt	589
Borias Orithyiam rapuit 76. Barbarorum multas triremes demersit	592
Borus Pentili F.	227
Bos ænea pro Cereris templi foribus	229
Bos ærea cadis damnata	623
Bouem vnum in Olympia, alteram Del- phis dedicarunt Corcyrei	623
<i>Βουφάγουσιν</i> quid	586
Brabiscum	84
Brauron	127
Braurone non reliquit Dianę signum Iphi- genia	363
Brauronia Diana vnde dicta	90
Brasïæ ciuitas 384. & 394. & nominis hu- ius ratio	ibid.
Brasidę Tellidis filij honorius tumulus 351	
Brentheates fl. ex agro Megalopolitano	
Alph	

Alphæo insluit	548
Briareus arbor inter Neptunum & Solē de Corintho	172
Briseæ vrbs	379
Britannia insula in Oceano	128
Britomartis 271. Minoem fugit	ibid.
Britomartis Cretensum	352
Bruchi Atticam deuastantes ab Apolline pulsī	94
Bruchos vel locustas quibus modis delctos cōmemorat sua ætate Paul. scriptor	94
Bryas Argiuorum dux 233. insolēter se gef- sit à virgine, cui vitium obtulerat ocu- lis orbatus	ibid.
Bucephalos promontorium	288
Bunæ Iunonis templum	184
Buno regnum Ephyræorum commenda- tum ab Acete.	180
Bunus Mercurij & Alcidamæ F.	184
Buphonus sacerdos quis dicatur, ac eiusdē ceremoniæ ad aram Iouis Poliei.	93. III
Buporthmus mons	289
Butæ herois ara Athenis	101
Byssum fert Hebræorum terra	541
Byssus inter Eleōrū miracula numerat	541
Byssæ Naxio tribunt inuentum tegulas è marmore Pentelico fecare	558

C

Abiri eam terrā, quam nunc Pergame-
ni incolūt, olim sacrū habuerūt 28. 29

- Cacizotechnos vocatus Callimachus ar-
 tifex 102
 Cadmeę oppressio à Xenophôte scripta 24
 Cadmi Agenoris filij heroicum monimē-
 tum 359
 Cænopolis ad Tænarum 384 & 400
 Cænopolis Tænarum antevocatum ibid.
 C. Iul. Cæsar Corinthum restituit. 170.
 Idem Carthaginem restituisse dicitur
 ibidem.
 C. Iulij Cæsaris delubrum 341
 Cæsorum in Marathone nomina & tribus
 in eminentioribus ibidem Pilis inscri-
 pta sunt 124
 Cæstum pugna pueros vicit Philetas Sy-
 baritanus. Olympiade quadragesima
 prima 554
 Cæstum ludicro victor Onomastus Smy-
 tæus Olympiade vicesima tertia 553
 Cagaco fons 396
 Calades 40
 Calathion mons 404
 Calaurea Insula 39
 Calaurea Apollini olim sacra 284
 Calchinia Leucippi filia è Neptuno puerū
 peperit 187
 Callias Atheniensis Pancratiastes palmā
 tulit Olympiade septuagesimaseptima.
 556

Callias

- Callias pacem Atheniensibus ab Artaxer-
 xe confecit 39
 Callias Veneris simulachrū Athe. dedit 88
 Callichorus puteus 144
 Callimachus artifex primus lapides tere-
 brauit 102. vocatus cognomento Caci-
 zotechnos- ibid.
 Callimachus Atheniensium Imperator 65
 Callipateræ mulieris insigne facinus 547
 Callipolidis Alcathoi filij monimētū 159
 Callipolis à patre occisus- ibid.
 Callippus dux Athen. ad Thermopylas 26
 Callippus Atheniensis competitores cor-
 rupti in quinquertio 600
 Calliste Colonia deducta à Thera 306
 Calliste insula 338
 Callistephanos quid 578
 Callistò Lycaonis filia mutata in vrsam 95
 Calus vbi sepultus 82 à Dædalo auunculo
 interfecit 100
 Calydon Aetolarum oppidum 518
 Cambyses acinaces, monimētū Athenis 111
 Cambyses cōminuit Gesostratis statuā 158
 Campus in quo Ephebi pugnant, Euripo
 cingitur 354
 Canathus fons 300. hic Iuno lauans quo-
 tannis denuo virgo fit- ibidem
 Canem scribit Homerus homini animal
 familiare 399

Canem vocarunt Græci Diogenem Sino- pensem	175
Canopitani Sarapidis fanum	184
Caphareum	245
Caphareum Eubœæ promontorium cum Agamemnonis, tum aliorum Græcorū ab Illo cum ipso redeuntium naufragi- um nobilitauit	527. 528
Capita multa sine corporib ⁹ cōditavbi	249
Capitis iudiciū omnium primū factū de Ha- lirrhocio à Marte interfecto	82
Capitis periculo liberati Plutoni & Tellu- ri rem diuinam faciunt	109
Capitolini Iouis templum	183
Capitolinū quod Rom. Coryphæū Græci ibi.	
Cappotes Iupiter	386
Capræ æneæ cur honor à Phlasiis hab.	213
Caprificus locus	144
Carphoronei. F.	148
Cardamylæ seiuncta à Messeniis ab Augu- sto Casare	403
Cardianorum vrbs à Lyfimacho euerfa	45
Caria vocata Arx apud Megar. & vnde	152
Cariæ vrbes terræ motu ad vastitatem re- ductæ	191
Carinus Apollo	165
Caris monumentum	167
Carmanor ad quem in Cretam cur diuer- terint Apollo & Diana	194

Carmanor	orbo 271
Carme	ibid.
Carneus Apollo	202. 403
Carneus Apollo in Cnacadio monte	396
Carnei Apollinis signa	402
Carnei Apollinis simulachrum	400
Carneus Domesticus Apollo quo tempo- re coli ceptus	345 & Carneus vnde di- ctus
Carnei Apollinis templum	354
Carnei Domestici sacellum quo loco po- situm	349
Carneus Europæ filius	ibid.
Carnus Acaean ab Apolline diuinandi ar- tem didicit	349. interfectus ab Hyppo- lita Phylantis filio
Carpasium linum in lucernis igne non fa- cile absimitur	101. 102
Carpento vicit Patæus Achaus ex vrbe Dyne Olympiade	556
Carpentum & Rheda quid differant	ibid.
Carthaginē restituisse dicitur Casar	170
Carthaginienfes classe Siciliam inuadunt & 54. nauali disciplina cæteris Barbaris præstant	ibid.
Caryæ	349
Caryatidis Dianæ signum	ibid.
Carystum Eubœæ oppidum	124
Cassander acerbissimo laborabat in Athe-	

nientes odio
 Cassander de Olympiade pœnas sumpfit 98
 50. Aacidæ aduersatur ibidem
 Cassander Græciam diuexauit 26
 Cassander impietate damnatur 35. Idem
 Antigoni opera regnum Macedoniae
 conseruauit ibid.
 Cassander Olympiadē capit 97. Panactū
 castellum & Salamina cepit ibid. in At-
 ticam hostiliter ingreditur 126
 Cassander Plislarcho fratri equitatū com-
 misit 64
 Cassandri bello occumbentiū tumuli 114
 Cassandro Antipatru filio. bellum intulit
 Ptolemæus 33
 Cassandra eadem quæ Alexandra. Priami
 filia 375
 Cassandra depicta 65
 Cassandra ubi sepulta incertum 122. gemi-
 nos peperit Tedamum & Pelopem ibi.
 Cassandra priami filia ædes 402. huius si-
 mulachrū Alexandræ nomine colitur ibi.
 Cassadrea nūc, olim Potidea nūcupata 609
 Castores Aphetorij, id est Dimissarij 354
 Castores coluntur apud Cephaleses 121
 Castores ubi primum in lucem editi 401
 à Mercurio Pellanem deportati ibid.
 Castor & Pollux Aphidnā oppugnant 153
 Thesei matrem captiuam abducunt ibi.

Casto

Castores quando in Deos relati 348
 Castorides portæ 385
 Castoris monumentum 348
 Castoris & Pollucis templum 243
 Castorum Ambuliorum ara 347
 Castorum delubrum 350
 Castorum signa 192
 Castorum templum, & quæ in eodem spe-
 ctentur 70. & 354
 Castorum Præstitum templum 296
 Casus Temeni F. 210
 Catulos nulli Græcorum immolant præ-
 ter Colophonios 355
 Catulus caninus cur Marti Enyaliō ma-
 ctetur ibid.
 Cotylei Aesculapij templum 376
 Cebarense 135
 Cecrops maior 30
 Cecrops minor Erechthei filius ibid.
 Cecrops secundus Athen. rex 22
 Cecropis & Pandionis statuæ 30
 Celeæ 215 hunc vicum primum appellauit
 Dyssules 216
 Celæne vicus 210
 Celæni 185
 Celei filia Cererem incognitam ad ma-
 trem deducunt 146
 Celenderis vicus
 Celcus primus frugum cultum & rationē

tradidit	58
Celenthean Mineruam, eiusque signum cur dedicarit Vlyffes	345
Celſiſſimi Iouis ſignum	177
Cenchrea promontorium	171
Cenchrea	251
Cenchreus Pirenes F.	ibi.
Cenchrias	176
Cenchrias Perenes F. à Diana impru- der occiſus	177
Centauri, alius virginem pubeſcentem alius puerum rapit	560
Centaurorum & Eapitharum rixa	68
Centaurus obruncat bipēni Theſeus	560
Cephalenia	141
Cephalenſes Caſtores Magnos Deos ap- pellant	121
Cephalus Athenienſis	134
Cephalus ab Aurora raptus	22. 23
Cephalus Deionei F. 141. ad Teleboas ve- nit, ac Thebas exul migravit, & cur	142
Cephiſodorus Philippo Demetrii F. reſti- tit, Attalum Ptolemæum, Aetolos, Rho- dios, Cretenſes cum Athenienſibus ſo- cietate coniunxit 138. à Romanis auxi- lia imperauit	ibi.
Cephiſſus amnis	140. 144
Cephiſſus	218
Cephiſi fluminis tēplum 135. huius aqua à Nep	

à Neptuno ſapius exhausta	ibi.
Ceramicus	22
Ceramus heros	ibi.
Ceraunia	54
Cerberus appellatus à poſterioribus quē Homerus Ditis canem	399
Cercyon frater ex matre Triptolemi, Ne- ptuni filius	61
Cercyon in oēs hoſpites immanis fuit	147
Cercyonis Palaſtra	ibi.
Cercyō à Theſeo luſtādi arte ſuperat	147
Cerduſ Phoronei vxoris monimentū	237
Ceres Argos veniēs à Pelafgo hoſpicio ac- cepta 61. de filia rapta cognofcit	ibi.
Ceres ab Athera & Myſio hoſpi. accep.	105
Ceres vbinā lōgo errore filia euocarit	101
Ceres à Phytalo hoſpicio accepta	140
Cereri cella	288
Cereriſ cedes 184. Lepreatē 543. apud Mega- renſes erecta	148. & 152
Cereriſ ædes in Phalero 17. albi 20. apud Proſpaltios	121
Cereriſ Aneſidoræ ara	122
Cereriſ Eleuſinē delubrum 380. in hoc oc- cultatur Hercules ab Aefcul. curat	ibi.
Cereriſ Legiferæ fanum	121. & 282
Cereriſ Micalēſiæ fanū & eius proprietat Myſiæ ædes 226. Ouiferæ templum 165	
Pelafgidis fanū 242. Proſymnē ſigna 297	

Cereris Præstiti ædes	205
Cereris Pubescentis templum	85
Cereris Sacrosanctæ delubrum	385
Cerere Terrestre colunt Lacedæmonij	353
Cereris Theumesiæ templum	288
Cereris fanum Argis erectum	59
Ceres Pyrrhum interfecisse dicitur	ibi.
Cereris fanum	400
Cereris initia quarto quoq; ãno fiebãt	215
Cereris initia qui nam didicerint ab ipsa Dea	ibid.
Cereris pilæ in Arantino colle	204
Cereris & Proserpinæ ædes Athenis	60
Cereri septũ sacrum in arce Phliasiõrũ	213
Cereris signum perãtiquum ibi, tẽplũ ibi.	
Cereris signum	226
Cereris templum à Plemnæo dedicatũ	205
Cereris templum in Prone colle 291. à qui bus ædificatum	292
Cerynes 263. ãeiphõte iaculo trãsfix ⁹ 264	
Ceryx Eumolpi F. 144. Aglauri & Mercurij secundum nonnullos	ibid.
Cestrine Epiri pars	247
Cestrinus	49
Cæsus Argiuorum rex	229
Chabriæ tumulus	112
Chalcinus	142
Chalcireci Mineruæ templum	365
Chaldæis pepercit Seleucus	67

Cha

Chalinitidos Mineruæ fanum	181
Chaon mons	250
Characoma	383
Charadrus torrens	252
Charilaus	308
Charillus	295
Charillus Pollydectis F. Argiuorum agrũ vastauit, ac dux Spartanorum contra Tegeatas exiuit	324
Charmidas à Lacedæmoniis in Cretam mittitur ad cõprimẽdas seditiones	309
Charmus Atheniensis	119
Chemarus amnis	297
Cherronesus insula, multa habet spectatũ digna	613
Chilonis sapiẽtis heroicũ monumentũ	361
Chione Boreæ & Orithyia filia	143
Chiron Achillem alendum & instituendũ suscepit	372
Chloris Amphionis filia in puellarũ cursu palmam obtinuit	583
Chloris Nlobes si. antea dicta melibœa	241
Choriæ Manadis monumentum 234. hæc Liberi Patris castra secuta est	ibid.
Chorus fori pars apud Lacedæmonios	343
Chœrili poëte Alope fabula	61
Chromia Itnis filia, Amphictyonis neptis Endymionis vxor	530
Chrysanthis	61

V 5

Chryfarris vrbs & regio Stratonicæ	602
Chryseis sacerdos Iunonis	225. eius statua ibid.
Chryssipi Solensis statua & sepulchrū	118
Chryforrho amnis	279
Chrysothe Orthopolidis filia, Coronum ex Apolline peperit	187
Chthonia festi dies 292. in his quo ritu supplicatio fit	ibid.
Chthonia Phoronei fi. 291. dea habita	ibid.
Chthonophyle Sicyonis filia è Mercurio Polybum peperit 190. ead. ex Phliante Andromamanta genuit	ibid.
Chthonophyle non fuit mater, sed vxor Phliantis	211
Cichyrum	69
Cimon Miltiadis filius	267
Cimon Miltiadis filius partem Arcis Athenis extruxit	107
Cimon Miltiadis F. ad Lacedæmonios missus 115. idē tāquā suspectus remissus ibi.	
Cimon Miltiadis F. Thesei mortem vltus 71. ac eiusdem ossa Athenas reportauit è Scyro ibidem. Scyron delenuit	ibid.
Cimō Miltiadis F. Thesei ossa inuenit	312
Cimonis sepulchrum	118
Cinadus quis, ac eius monumentum	389
Ciphon vocant coronam Messenij	483
Cissæa Minerua	266

Cisso

Cissotomi dies festi apud Phliasio	213
Cistiferae virgines, & earum officium	103
Cisus	256. 263
Cithæronius leo ab Alcathoo cōfectus	153
Citharam primus Apollo inuenisse dicitur	576
Cladeus ambis	580
Cladei amnis effigies in templo Eleorum Ioui dedicato	560
Cladeo amni secundum Alpheum præcipuos Elei habent honores	ibid.
Cladeus fl. ab Eleis veniens Alpheo se miscet	548
Clææ sacellum	404
Clarius Apollo	177
Classem ingentem Amarynaus & Diore habuit	536
Claua Herculis qualis	279
Clauis Plutonis insigne 596. & quare ibid.	
Cleo Theridis sacerdos	353
Cleobis statua	234
Cleombrotus Anazandridæ F.	313
Cleombrotus filius Pausaniae qui Plistoanastis 313. in Leuctrica pugna accubuit ibidem	
Cleombrotus Pausaniae F. 310. regno potius 321. ad Leuctra præliat ⁹ occubuit ib.	
Cleomenes à Ptolemeo occiditur	32
Cleomenes Cleobroti filius 57. morit ⁹ ibi.	

Cleo

- Cleomenes Leonidæ F. 198. Sparta regnū adeptus breui omnia perdidit *ibid.*
 Cleomenes Aratum coëgit accerere in auxilium Antigonom 198. Pacem cū Antigono violat, Megalopolitanos sedibus expulerat 199. in Aegyptū fugit ad Ptolemæum, mortem sibi conscuit *ibid.*
 Cleomenes ad Argos oppugnandum accedit
 Cleomenes quib. parētib. natus 313. hūc regnum delatum à Lacedæmoniis *ibid.*
 Cleomenes cū exercitu in Argiuorū fines inuasit & prælio vicit eosdē 313. Atheniēses à Pisistrati filiorū dominatu liberat 314. Atticæ agrum & Orgadem regionē populatus est *ibid.* Aeginæ insulæ princeps in viacula coniecit
 Cleomenes collegam Demaratum è regno eicere nititur. Delphicam vatē pretio corrumpit 314. Leotychidem allegat vt de regno Demarato litem intendat *ibid.* Per furorem sibi ipsi manus conscuit 315
 Cleomenis interitus varie interpretatur *ibid.*
 Cleomenes Cleombroti F.
 Cleomenes Leonidæ F. Agidarum regum apud Lacedæmonios vltimus
 Cleon dux ad Amphipolim
 Cleonæ vrbs à quo nominata
 Cleonæi cū Arguis in Atticā venerūt

Cleo

- Cleones Pelopis F. & Cleōe Afopi filia
 Cleonis Tyranni domus sanum effectū eiusdem dominatus
 Cleonymus quis Pyrrhū è Macedonia in Peloponnesum auocauit *ibid.* eiusdem genus *ibid.* eiusdem cognatus
 Cleonymus cū Areo fratris filio de regno contendit 57. Pyrrhum in patrios fines inducit
 Cleonymus Cleomenis F. cum Areo Acrotati fratris filio de regno. disceprat hostili in patriam animo Pyrrhum Aecidæ filium intra fines induxit
 Cleodei Hylli filij heroicū monimētū
 Cleonice Byzātia virgo quomodo iniqua à Pausania actiue transuerberata
 Cleopatra Ptolemæi Philimotoris mater cur in filium tanta fuerit acerbitate eiusdem aduersus filium facinus
 Cleopatra Philippi Amyntæ filia
 Cleopatra ab Alexādō filio perimitur
 Clefion Lelegis F.
 Cleta
 Clidicus
 Clinias Arati pater apud Sicyonios, summarum præficitor
 Clinias gymnasium Sicyoniis exædificauit
 Clitbenes Aristonymi F. quādiu tyrannidem.

dem tenuerit	195
Clisthenes iura in tribus descripsit	114
Clisthenia porticus	200
Clymeni templum apud Hermionem	293
area	294
Clymenus Phoronei F.	291
Clymenus, Endymion Aethlij filius re-	
gnō expulit	552
Clypeos vnum & viginti in Iouis templo	
apud Eleos Imperator Mummius Achia-	
co bello confecto dedicauit	559
Clytemnestra Tautolo Thyestæ filio de-	
sponsa fuerat	226
Clytemnestræ effigies	375
Clytemnestræ sepulchrum	222
Clytius	190
Cnacadius mons	385
Cnageus quis	369
Cnagia Diana vnde dicta	ibid.
Coccoca Diana cur appellata	580
Coccygij Iouis ædes	295
Cocytus, ac huius mētio fit ab Homero	69
Coccyx	295
Coddinum saxum	387
Codrus Melathi F. quo loco interfectus	76
Cœle quid	584
Cœlestis Veneris fanum	248
Cœlestis Veneris tēplum & signum	248
Cœli attributam, quasi regis domus excu-	
ritur	biis,

biis, custodiam dixit Homerus	564
Cælum humeris sustinet Atlas	590
Cœramis	163
Colanidis signum	123.
Colanidis nomen	
vnde	ibidem
Colanus ante Cecropem in Attica re-	
gnauit	123
Colchi Mineruam Asiam colunt	395
Coliadis Veneris segna	18
Colias promontorium	ibid.
Collis intra vetus pomariū Athenis à De-	
metrio munitus	124
Colona locus	350
Colonatæ Bacchi ædes	ibid.
Colontas cur cū ipsis ædibus crematus	292
Colophonij deæ Enodio nigrum catulum	
mactant	355
Colophoniorum vrbs ab Agathocle euer-	
sa	44
Colossus Adriano Imp. ab Atheniensibus	
positus	72
Colossus Apollinis Milesis ablatus à Xer-	
xe, & Ecbatana asportat' in Brachidos	67
Colossus Thebis i Aegyptiis mirabilis	157
Columnæ centum & viginti ab Adriano	
Athenis edificatæ	74
Columna incolumis perstitit, Oenomai	
domo fulmine conflagrata	597
Comitium seu Statio, seu Lesche Crora-	
torum	352

Comitium cognomento Varium	359
Comosádulus flos hyacinth ⁹ Pausanię	292
Compitalitię deę quid maētent Colo- phonij	355
Cōchites lapis apud Megarenfes solos	167
Coniugalis Veneris ædes	386
Conon Timothei F.	332
Conon muros collapsos Athen. restituit	19
Cononi posita statua in porticu regia	23
Cononis sepulchrum	118
Cononis statua	92
Consiliarius Iupiter	25
Coonis & Agamemnonis pugna	593
Corax Coroni F.	187
Corcyra Afopi filia 184. & insulę nomen ante Scheria vocata	185
Corcyra à Neptuno cognita	607
Corcyrę bouem vnā in Olympia, alte- ram Delphis dedicarunt	623
Corinthiaca historia ab Eumelo scripta num sit	169
Corinthiaca regio	ibid.
Corinthiacum bellum vnde ortum	335
Corinthiacus Isthmus	171
Corinthij vna cum Achęis, Romanis bel- lum intulerunt	170
Corinthij Argiuorum & Mycenorū prin- cipibus paruerunt 181. priuatim ad Tro- iam nullum ducem miserunt	ibid.
Corinthij cur Agesilao & Laced. cōtra Ar-	

taxerxen nullā operā pręstiterint	331
Corinthi, Pausanię tempore nulli indige- næ 170. à quibus ciuitas tenebatur ibid.	
Corinthi tyrannus Cypselus	586
Corinthiorum donum in Alci prope ma- gnū templū quale	614
Corinthiorum donum in Olympia quale & quis auctor	610
Corinthiorū fines multis bellis infesti	186
eorundem ædificia suburbana igni con- sumpta	186
Corinthus quis & an Iouis F.	169
Corinthus Marathonis F. sine liberis de- cessit	180
Corinthus à Cæsare restituta	177
Corinthus quando ab Imp. Rom. Colonia deducta	529
Corinthum deleuit Mummius	170
Corni excisa ex Ida monte ad fabricandū equum Durateum	350
Cornua animalium igne mollescunt	566
Cornua certis statisque temporibus ponē- tia animalia quę	ibid.
Cornua nonnullis animātib; ex ore pro- dire non miraculi loco habendum	566
Coræb ⁹ Ele ⁹ , pri ⁹ curs ⁹ certamie victor	535
Coræbi sepulchrum	163. 164
Coronas Olympio sano donauit Nero	569
Coronis quomodo colatur 207. hui ⁹ signū	

ad Mineræ templum deportatur 208
 Coronis prægnas cum Ilchyre concubuit 257
 à Diana interempta 257
 Coronidis puer à Mercurio è flamma eripitur 257
 Coronus ex Apolline & Chrysothe genitus 187
 Coryphææ Dianæ templum 263
 Coryphæus Græcis, quæ Capitolin^o Rom. 183
 Cosmetæ Iouis delubrum 366
 Cosmeterium 193
 Catinos 283
 Cranaë insula 386
 Cranaus Atheniensis rex
 ab Amphictyone genero expellitur ibi.
 Cranaus rex ad Láprenses fugiēs, obiit 122
 Craneum lucus 175
 Cranij Stemmatij lucus 381
 Creon Thebarum princeps 146. non permisit cadavera cæferum humari ibid.
 Cresij Liberi monumentum 248
 & cur Cresius Liber vocatus ibid.
 Cresphontes 228
 Cresponti delatum regnū Lacedæmo. 303
 Cretēses Minoi leges acceptas referūt 308
 Cretenses sali sagittis olim vsi 88
 Cretēsiū sagittariorū tumuli Athenis 114
 Creusa Erechthij filia cum Appolline concubuit 108
 Creusidas, equa Crannonia vicit Olympi-

piade vigesima octava 554
 Crinē tondere solent Græci fluminib⁹ 140
 Criterium vicus & appellationis causa 236
 Crijs vatis domus 349
 Crisus 267
 Critolaus multos ad defectionem sollicitavit 170
 Crocæ Laconici apri vicus 178
 Croceatæ Iouis simulacrum 383
 Crocea vicus ibid.
 Crocodili nascuntur circa fontes aquæ quæ ex Atalante descendit 129
 Crocodilos terrestres sola gignit Africa 162. 163
 Crocon & locus Croconis 143
 huic nupta Basara dicitur ibid.
 Croesus Lydorū rex auri magnum pondus misit Pythaco Apollini, quod ad Amyclei Apollinis ornatū trāstulerūt Lacedæ. 339
 Cromium vicus 170
 Crommyonius aper 106
 Cromus Neptuni F. 170
 Cromus mons vbi 529
 Crotani qui 352
 Croton Lacedæmoniorum colonia 310
 Crotoniatarum & Locrorum bellum 377
 Crotopus Argis regnavit 163
 Crotopus Agenoris F. 219
 Crotopi monumentum 248

Ceatæ monimētum	217.	fuit hic ab Hercu-	
le sagittis confixus		ibid.	
Cresij Iouis ara			124
Cresippus		229. &	362
Cucul ⁹ auis cur ī Iunōis sceptro iposit ⁹			224
Cupidinis ædes & lucus			402
Cupidinis simulachrum			163
Cupido			364
Cupressetum in arce Phliasi ⁹ orum			212
Curetū siue Alcmenæ Herc. matris ara			577
Curiā cur edificādā curarūt Megarēses			162
Curriculi carceres			344
Curtū vicit cū integris ætate equis Pagon			
das Thebanus Olympiadē vicefi. v.			554
Cursus certamen de imperio filii Endy-			
mion proposuit in Olympia			530
Cursus & luctę certamina pueris absq; villo			
veteris memorię exēplo Elei īstituere			554
Cursus primo certamine, victor Coræbus			
Eleus			553
Cyamitæ templum			141
Cyanippus Aegialei F.			275. 227
Cyathus puer ab Hercule vno digito oc-			
cisus			214
Cychreī tēplū 137. draconis species iter na			
ues cōmissio prælio apparuit Cychre ⁹			ib.
Cyclopes muros Tirynthis fecerunt			221
Cyclopum ara			174
Cyclopum opus quod			235
Cygaī cum Hercule pugna depicta			104

Cygnus auis canora			120
Cygnō comparatus Plato			ibid.
Cygnus Ligurum rex musicæ laude cla-			
rus 120. in auem muratus			ibid.
Cygnus Lycum Thracem interemit			104
Cylarabis Stheneli F.			227
Cylarabi gymnasium 244. tumulus			245
Cylon Argiuus			334
Cylauni cur statua posita nō constat 107 in			
Olympia victor fuit. Theagenis Mega-			
rensis tyranni filiam in matrimonio			
habuit			ibid.
Cynisca Archidami filia ad Olympicas vi-			
ctorias virili aspirauit animo 327. prima			
equos aluit, & Olympicā palmā tulit ibi.			
in hanc epigramma fecit Simonides 328			
Cynisca Archidami filia monimentū 356.			
hæc prima equos alere instituit			ibid.
Cynortæ Amyclæ filij sepulchrum			348
Cynortas Lacedæmoniorum rex			304
Cynorcium mons			262
Cynofarges delubrū Herculis 75. vnde vo-			
catum			ibid.
Cynosurense			364
Cynurense à Laced. sedib. suis expellitur			
307. ab Argiuis oriundi, & à Cynuro Per			
sei F. in Coloniam deducti			ibid.
Cyparisîæ Mineræ ædes			388
Cyphantum ruina			393
Cypselidæ quid 586			

Cypselus Corinthiorum tyrannus	ibid.
Cypselus Prytaneos Corinthi oppressit, ac tyrannidem occupavit	182
Cyrenæi à Ptolemæo deficiunt	33
Cyrenen coloniam deduxit Anchionis	353
Cyrus Lyfandrum Aristocratis filium contra Athenienses iuuat	546
Cyterij sacrorū ritū à Phenicib. habuere	63
Cythera	390
Cyteron mons	145

D

D ædalus Calum interfecit, & in Cretam fugit	100
Dædalus Gortinis filiam duxit vxorē	217
Dædal' lecticariā sellā cōpactibilem fecit	102
Dædalus post Calum sororis filium interfectum in Cretam aufugit, & ad Coculum in Siciliam	82
Dædali discipulorum præstantissimus O-natas Aegineta	618
Dædali opera qualia	183
Dætus	142
Daphnæ Dianæ templum	396
Daira	145
Danaus cū liberis vbi primū appulerit	301
Danaus nep. Agenoris regno submouit	219
Danaus de regno cū Gelanore cōtēdit	230
Danaus qua de causa dedicauit Lycium Apollinem.	ibid.

Danaus

Danaus quo pacto filias nuptū tradidit	344
Danaï filiarū Veneris signum dicarunt	297
Danaï monumentum	235
Danaï solium	231
Darius Hydaspæ Flumen occupauit	314
Dasyllius Liber	163
Daulide regnavit Tereus	156
Dearum quas Dominas vocant arant	578
Dearum trium de forma terrarum Parisiis iudicium	593
Declea	329
Decelensis Sophones Eurybaten Argiuū occidit	113
Decumani & Pythij Apol. simulachra	159
Demenus & Pyrgchmes de rerum sumina singulari certamine certant, & vter victor discesserit	538
Deianiræ monumentum	247
vbinā viuēdi sinē fecerit Deianira	ibid.
Deiphontes criminatur	264
Deiphontes Epidauriā terrā occupavit	256
Deiphontes, ac eius gentilitas	229
Deiphonti à quo traditum imperium	228
Delphicum oraculum admonuit Lacedæmonios, vt à Claudio rege caderent	330
Delphos non fuisse funditus euerfos à Phocensibus vnus Archidamus Agesilai Fideprecat' est	337
Delphici Apollinis sanum direptum à Pho-	

census 337
 Delphi cur parentatione gratiam referant
 Pyrrho Achillis filio 28
 Delphi, & Phocenses cum Aerolis Gallis
 irruentibus occurrunt 27
 Delphi ob pecuniam Deo sacratam ditifi-
 cimi 42
 Delphinium forum seu iudicium quale in
 Delphum dicit se vidisse Pausan. qui puer
 rum dorso quocunque volebat ille di-
 cto audientem vehebat. 399
 Delitiæ Phidiæ Pentarces Elus puer 362
 Delij rem diuinam faciunt Lucinæ 72. ad
 eius aram hymnū Olenis cantant ibid.
 Delos olim totius Græciæ emporium 390
 Delus insula, & quis in hac ipsa ritus 259
 Delta vicus 238
 Demaratus Aristonis F. 323
 Demaratus Clemonem ad populum cri-
 minatur 323. iniquo iudicio regno spo-
 liatur ibid.
 Demaratus Herçensis primus victi eos qui
 scutis decurrerunt Olympiade lxx. 354
 Demaratum quid regno priuauit 326
 idem Athenienses tyrannorum domi-
 natu liberauit ibid.
 Demetrius Antigoni F. Athenis eiecit De-
 metrium Phanostrati filium 97
 Musæum presidio firmat 98

Demetri

Demetrius Antigoni fil. Ptolemæum na-
 uali prælio vincit 34
 Rhodum cum ingenti exercitu, & nau-
 bus multis mittitur 35
 Demetrius à Lyfimacho lacesitus 46
 ad Amphipolim cū illo cōgreditur ibid.
 in Asiam contra Seleucum proficiscitur
 & capitur. 46
 Demetrius Antigoni filius Syris & Pheni-
 cibus à patre proficitur, ac eiusdē laus 34
 à Ptolemæo prælio superatur ibid.
 Cyprum cum classe proficiscitur, Mene-
 laum Ptolemæi præfectum vincit 34
 Demetrius Lacedæmoniis bellū intulit 58
 Demetrius Phanostrati F. tyrannis Athe-
 niensib. impositus à Cassandro 97. 98
 Idē eiecus à Demetrio Antigoni F. 98
 Demetrius Phillipi F. à fratre Perseo vene-
 no preceptus 200
 Demodocus Alcinoos regi familiaris 20
 Demonasse Amphilochi soror 359
 Demophon 182
 Demophon primus causam dixit in Palla-
 dio 100
 à quo nam accusatus & cur ibid.
 Demosthenes an pecuniam ab Harpalo ac-
 cepit 285
 huic honores habentur Calauriæ ibid.
 Demosthenes Atheniensium dux 38

X 5

Demosthenes in Calauræam exul concedere coactus	39
Idem secundum exulat	ibid.
Eiusdem mors	39
Demosthenes Syracusas cum classe proficiscitur	88
Demosthenis facinus viro forti dignum	116
Demosthenis sepulchrum	284
in Senectute coactus exulare	ibid.
Dendritidis Helenæ fanum	377
Denicha Archidami Agesilai filij vxor	337
eadem à Phocensium primoribus donis corrupta, vt virum contra Thebanos incitaret	ibid.
Dentes domari nequeunt	566
Dentes Elephantini, non dentes, sed cornua sunt	ibid.
Deorum ac de Diis fabulas non recipit Pausanias	214
Deorum incognitorum aræ apud Athenas	17. & 576
Deorum inferorum aræ	276
Deorum in homines iræ exempla	315
Deorum omnium ardes	254
Deorum omnium commune templum Athenis	31
Deorum omnium templum Corinthi	176
Derrhiatidis Dianæ signum	381
Derrhion oppidum	380

Desult

Desultorio equo vicit Tlepolemus Licius Olympiade cxxxj.	555
Deucalion ædificauit vetustissimum Iouis Olympij templum	73
Athenis habitauit, ad ibidem sepulchrum habet.	ibid.
Diana	195
Diana Coccoca cur appellata	580
Diana Cnagia vnde dicta	369
Diana Isthoria	398
Diana volucris	185
Dianæ ardes	250. 252. 404
Dianæ Aginæ templum	352
Dianæ Anaitidis fanum apud Lydos	363
Dianæ Aricinæ templum	261
Dianæ Alstrateæ templum cur	398
Dianæ Brauronæ sacellum, & simulacrum	90
Dianæ Cariatidis signum	339
Dianæ Coccoce ara	580
Dianæ cognomento Pulcherrimæ & Optimæ signum.	112
Dianæ Daphnæ ardes	396
Dianæ delubrum	347
Dianæ Derriatidis signum.	381
Dianæ Dictynæ templum	396
Dianæ Ephesicæ Xenophō fanum ædificat	546
Dianæ Epiones simulacrum	261
Dianæ fanum	254
Dianæ forensis ara	578
Dian	

Dianæ Hegomaches templum.	354
Dianæ Iphigeniæ ædes	290
Dianæ Iſoræ ædes	352
Dianæ Leutophrynes ex ære ſimulachrū	100
Dianæ Limnææ templum	193.352.393
Dianæ luciferæ ara	121
Dianæ lucus	266
Dianæ Lyceæ ædes	277
hanc extruxit Hippolytus	ibid.
& cur ita vocata	ibid.
Dianæ Myſiæ delubrum	381
Dianæ nobile templum in Campania	567
Dianæ Orthiæ templum	250.363
Dianæ Patroæ ſignum	200
Dianæ Pherææ ſignum	246
Dianæ Pherææ templum	204
Dianæ Propylææ ædes	144
Dianæ Saronidiſt templum	273
Dianæ ſigna	202.250
Dianæ Soſpitiæ ſignū apud Megarenſes	150
Dianæ Soſpitiæ ſignum Pagis viſitur	166
Dianæ Soſpitiæ templum	275
Dianæ Sua delææ templum	238
Dianæ Tauricæ aram quatenus ſanguine	
aſpergenda n docuerit Lycurgus	364
huius ſacri ritus quo pacto peragat	ibi.
Dianæ Tauricæ ſignum	90
Dianæ Tauricæ ſimulachrum ab Iphige-	
nia in Braurone relictum	127
	Dianæ

Dianæ templum in Zoſtere	121
Dianæ templum Salamine	137
Dianæ Venatricis ædes	76
Diana vbi primū venationibus ope-	
ram dedit	ibid.
Dianaij ſeu Dianæ ædis fontes	388
Diaulos	208
Dictynna	272
Dictynnæ ædes	347
Dictys & Clemene Perſei ſeruatores	197
Dictynnæ Dianæ templum	396
Didimæus Apollo apud Mileſios	203
Didimi victus	295
Ditrepheſ ad Euripū Chalcidicum per-	
uenit 88. Myca leſum nauibus expugna-	
uit, ac in ea vrbe pueros ac etiam mulie-	
res Thracæ trucidarunt	ibid.
Ditrepheſ ſtatua ſagittis confixa	ibid.
Ditrepheſ quis ac eius ſtatua 88. Thracæ	
conductitios reduxit	ibid.
Dimiffarij Caſtores	354
Diogenea Celei filia	143
Diogenes præſidiorum Lacedæmoniorum	
præſectus ab Arato ad deditiōem pe-	
cunia pellectus	197
Diogenis Sinopenſi tumulus	175
Diomedes	235
Diomedes cur Miueræ Perſpicacis tem-	
plum dicauit	249
	Diomed

Diomedes è Lemno Philoctete sagittas re- portauit	86
Diomedes exercitum in Calydoniam du- cit, & Oenoi iniurias ultus est	252
Diomedes imperauit Troezenijs	275
Diomedes in reditu ab Ilio ad Phalerum appulit	110
Diomedes primus Hippolito rem diuinā fecit	280
Dionysiada fontem vbi, quomodo, à quo primū exitisse, & cur ita dictū ferūt	528
Dionysodoti ara	122
Dionysiades	350
Dionysion sanum Liberi patris	163
Diore cum patre Amarinceo quam clas- sem habuerit.	536
Dipœenses qui	342
Dipœni & Scyllidis discipulus Doriclidas Lacedæmonius sculptor	585
Diradiotes Apollo	245
Diras locus	245. & 254
Disaulis Eleusiniij sepulchrum.	210
Discordiam Caliphon Samius depinxit in templo Dianæ Ephesiæ	591
Ditis canis ab Hercule abductus	276
Ditis canem ab Hercule extractum pri- mus Homerus appellauit	399
Ditis canem per quæ loca extraxit Hercu- les	294

Dius fidi ⁹ Romanis, idē Græcis Horcius ⁶¹³	
Docimus Macedo	38
Domaritis Neptuni templum	354
Domesticus Carneus colitur à Laced.	349
Donum quale in Olympij templo dicarit Antiochus	567
Dona Agrigentinarum in Alcis muro in- clusa	616
Dorcea fons	356
Dorcei heroicum monumentum	ibid.
Dorica est Iunonis templi in Elide figura 1582. & deinde.	
Doridas.	182
Dorieus Anaxandri F. 361. cum exercitu ab Egestæis deletus est.	362
Dorieus quibus parētibz natus 313. in Co- loniam ablegatur	ibid.
Dorienses de Amyclensibus trophæum erexerunt	309
Dorienses exercitum contra Corinthum duxerunt.	182
Doriēses in Pelopō. vbi reditū tētarint	337
à Doriensibus pulsī Achæi Ionēs pepule- runt	530
Doriensibus reditum in Pelopōnesum mo- lientibus, remigrationis dux Trioculus oraculi iussu queritur	536
Doricleos quos vocent Megarenses	152
Doryclidas Lacedæmonius Dipœni & Scy- lidis	

lidis discipulus Themidis Horarum ma
 tris signum fecit 585
 Doryffus Laboræ successit in regnum 308
 Doti populi 173
 Dracones filium Aesculapio sacri 263
 Dromus vocatum Iouis Olympij fanū 353
 Dromichetes Lysimachum vincit 43. eidē
 Lysimachus filiam despondet 44
 Dromi Agnitæ templum 354
 Dryopes & Dorienfes vnde venerunt 519
 Ductricis Dianæ in præliis eges 354
 Duodecim deorum signa. 151
 Durius equus, à quo factus, & quid 90. 267
 Dydimis Milesiorum ciuitas ara ab Hercu
 le sanguine victimarum extracta 573
 Dyme 192
 Dyme vicus 198
 Dysfaules 61
 Dysfaules Celei frater initiōrū ritum mon
 strauit Phliasijs 216. Eleusine pulsus
 ab Ioue 215. ab Atheniensibus contra
 Eleusinos Imperator electus ibid. quæ
 causa illi fuerit, cur Phliuentem venerit
 ibid. non videt Pausanias. ibid.
Evagoras Zæcli⁹ Herculis signū in Alis
 muro, ppe Acheorū domū posuit 617
 Ebenus vbi nascatur, eiusq; descriptio 159
 Ebrietas depicta à Pausia 260
 Ebur

Ebur quid 566
 Ebur non esse Elephantinum dentem sed
 cornu ibid.
 Ebur quomodo à siccitatis aut humidita
 tis iniuria tueatur 566
 Ebur semper etiam prisca in vsu 53
 Eboris meminit Homerus, nusquā tamen
 elephantorum 54
εβουρα quid 394
εβουρα quid 619
 Echeciria Iphitum maritum coronans 561
 Echelatus 307
 Echemus cū Hyllō Herc. F. pugnavit 153
 Echemon cum Hyllō singulare certamine
 congressus 169
 Echepolis Alcathoi F. in Prytaneo se
 pultus 161
 Echestratus Agidis F. Spartz regnum ob
 tinet 307
 Echetæus 125. eidem trophæū positū ibi.
 Echetus heros Atheniensis 65
 Echus porticus 294
 Edacitatis certamen incunt Hercules &
 Leprees Pyrgei filius 542
 Edoni Athenienses aliquot in Thracia in
 teremerūt 113. iidē fulmine perierūt ibi.
 Egestæ Dorieum cum exercitu deleue
 runt 362
 Elaitæ à Caico digressi primi omnium Aeo
 Y

Idem in ora maritima tenuerunt	612
Electra ab Oreſte Pyladæ nuptum data	122
eiuſdem monumentum	ibid.
Electryon Alcmeneæ pater	255
Electrum quid & ubi reperiatur	569
Elæum	282
Eleus ager, fertilis & bene cultus	538
Eleus Cyphus	362
Eleus Proteſilao dedicata	131
Elei à Lacedæmoniis defecerunt Alcibiadis authoritatem ſecuti	117
Elei, cum belli Troiani, tum ſuſcepti contra Perſas Græciam inuadentes, belli participes fuere	540.
Idem ad Olympiam hoſtes vicere	ibid.
cur ſe Macedonibus coniunxerint	541.
Idem cum Antipatro bellum geſſerunt	ibid.
ad Charoneam conſtigere noluerunt	ibid.
Elei Arcadam bello aſſiſti	557
Elei puerorum certamina inſtituere triceſima ſeptima Olympiade	554
Elei quàm religioſe obſeruarunt Molionedictum	534
Elei quæ in ſacrificiis ligna cædant	574
Elei quo ritu ſacra faciãt ad aras in Olympio in Pritaneo & Altiã poſitas	580
& deinceps.	
Elei, templum Ioui & ſignum, Piſæis & ſinitimis populis deſectoribus ſuperatis	

tis, de manubiis dicarunt	558
Eleorũ ad Lacedæmonios reſponſum	328
Eleorum contra Lacedæmonios in Altiã pugna	556
Eleorum ſceminæ Mineruæ matri templum dicarunt	535
Eleorum ſceminæ, Palladi cur vota nuncuparunt	ibidem
Eleorum in Curia Iouis ſignum perfidiſis formidandum	613
Eleorũ inter miracula Byſus numerat	541
Eleorũ lex quid, ſceminis ad Olympicos ludos Alpheũ tráſmeãtibz, ſtatuerit	547
Eleorum regnum quis Augea mortuo ſuſceperit	536
Eleis muli olim inter portenta	556
Eleis, quibus lituri conſuetudo	581
Eleis quid crimini dederint Lacedæm.	328
Eleos inter & Laced. quæ belli cauſa	349
Elephas nõ dentes promittẽtes quod ebur vulgo dicitũ, ſed cornua ex ore habet	566
Elephanti à Pyrrho in Rom. immiſſi	53
Alephantos primus Alexander in Europa habuit	ibidem
Elephãti ſolis Indis & Libybus ante traiectionẽ Macedonũ in Aſiam cogniti	54
Eleuſines heros Mercurij & Daira F.	145
Ogygis filius ab aliis creditur	ibi.
Eleuſinia initia & Olympici ludi religio-	

fiſſime apud Eleos coluntur	558
Eleuſinij ab Erechtheo victi	30
Eleuſinij à Macedonibus inuaduntur, & ab Olympiodoro liberantur 99. Iidē Olym pio ſori res geſtas piſturæ mādant ibid.	
Eleuſinij bellū geſſerūt cū Erechtheo	178
Eleuſinij multa ſingunt	145
Eleuſinij veteres ſines	143
Eleutheræ oppidum quo loco ſitum	146
Eleutherenſes 145. cur in Arhenieſium po teſtatem venerint ibid. Thebanos ode runt	ibid.
Eleutheria aqua	122
Eleutherius Iupiter	21
Eleutherolacones qui dicantur 384. horū primò ibid. poſtea vrbes extabant ibid.	
Eliacorum primus rex Aethlius, Iouis & Protogeniæ filius	530
Elidem captum Hercules diripuit	535
Eliffon amnis	209
Emilus Aegineta Horas in folio ſedentes in Iunonis templo Eleorum fecit	585
Eniporos lene	399
Enapadum appellatum Aefculapij tem plum	352
Enaraphori monumentum	356
Endæus quis	100
Endeis	270
Endymion Aethlij filius Clymenum re gno	

gno expulit	552
Endymionis liberi qui & quot 530. Idem liberis de imperio in Olympia certa men curſus inſtituit ibi. Idē vxores quas & quot habuerit, varię ſunt ſentētię 530	
Endymionis monumentum vbi	531
de Endymionis morte non cōuenit inter Mileſios & Eleos	530
Enneac runos fons cur dictus 60. à Piſifira ro exornatus	ibid.
Enodio deæ maſtant Catulum nigrum Colophonij	355
Enope vrbs 403. poſtea Gerenia vocata. ibi dem. in hac Neſtorē educatū aiunt ibid.	
Enyalij ſignum cur in compedibus	358
Enyalio ſacrum ſit à puberibus	378
Eræ magnæ	221. 256
Epaminondas Thebanorum dux	57
Epaminondæ laus	24
Epaphus	165
Epei vnde appellati	530
Epeus Durateum equum fecit	267
Epeus ex Anaxiroe Coroni filia, Hermi nen filiam, marē nullum ſuſtulit	531
Epeus victor è certamine curſus à patre de imperio propoſito diſcedens, imperium adeptus eſt	50
Ephebrum	378
Ephebrū, vbi 355. & que ſeo peragātur ibi.	

Ephebi que nã ex veteri istsiruto faciãt	355
Epheborum nocturna sacra apud Sparta-	
nos ibid. eorundem pugna	356
Ephialtis oratoris sepulchrum	118
Ephialtis Trachinius Persas in Graciam	
duxit per Oetam montem	26
Ephefia Diana Corinthi	176
Ephorea signa	344
Ephori	318
Ephorum curia	340
Ephyraa	170
Ephyraa tradita est à Sole Acetæ	180
Ephyre Oceani filia prima in Corinthi fi-	
nibus confedit	170
Epicharmi athletæ imago	90
Epiclidas Cleomenis frater Sparta regnũ	
adeptus	198
in pugna cecidit	199
Epicrates Atheniensis	334
Epidauria dies festus Aesculapio sacer	258
Epidauri genitus Aesculapius	258
Epidaurum	255
Epidaurus Limeræ vrbs 384. & 391. hæc Co-	
lonia est Epidauriorum qui intra Argi-	
uorum fines sunt	392
Epidaurus Pelopis F. 256. Argi filius secun-	
dum alios ibid. Apollinis iuxta non-	
nullos	ibid.
Epidaurij	197
Epi	

Edidaurij cur tributum imperatum Athe-	
nienfibus non pendebant	272
Epidauriorum ager	254. & 255
Epidauriorũ regio cur Aesculapio sacra	256
Epidauriorum terra dracones alit	262
Epidauris quænam ædificia fecerit Anto-	
nius	ibid.
Epidelium vicus 390. cur ita vocatum	391
Epidotæ Dij	262
Epidotæ genius veneratur à Laced.	392
Epidotæ somnus	202
Epimenides Gnosius 62. ac eiusdẽ somnus	
& versus heroici Athenas Iustravit ibi.	
Epimenides quam nã ædem erexerit	348
Epimenidis sepulchrum 238. viuus à Lacedæ-	
moniis captus fuit Epimenides, &	
cur occisus.	ibi.
Epimenidis monumentũ 344. veriora de	
hoc Lacedæm. quã Argini referũt	ibid.
Epiones Dianæ simulachrum	261
Epiones signa 266. Epione quæ	ibi.
Epipyrgidia Hecate	271
Epiri maxima pars olim nauigandi impe-	
rita	54
Epiri reges à quo nam oriundi	267
Epirota falsis escis vesci olim nõ assueti	54
Epistrophia: seu Procuratricis Veneris sa-	
cellum	152
Eponymi qui	29

Epopeus Aloeï F. Ephyræorum imperium obtinuit	180
Epopeus Antiopen Nyctei filiã rapuit cum Thebanis prælium cõmittit vulneratus victoria potitur	188 ibid.
Epopeus imperium Sicyoniorum sibi vendicauit 187. hoc regnante primum bellum illatum Sicyoniis	ibid.
Epopeus Mineruæ templum erexit pro victoria 188. diem suum obiit	pro vi ibid.
Equestre Iugum 121. ad hunc locũ primus venit Oedipus	ibid.
Equestris Neptuni ara	579
Equus Durius, quid	90
Equi monumentum	381
Equorum vsus quis Sarmatis	83
Equos æneos in Olympio templo Olympicæ victoriæ monumentum posuit Cynisca	568
Erasinus	296
Erasini origo & fontes 251. ad huius eruptionem sacra fiunt Pani & Libero Patri	ibid.
Erenea vicus	166
Erechtheus Athenis regnauit	111
Erechtheus Eleusinius vicit 30. Immardum interfecit	ibidem
Erechtheim.	100
Erechtheim signum	103

Erga

Erganes Mineruæ templum	366
Erganem Mineruã appellarũt Athen.	92
Erichthoni ⁹ Amphictyonẽ regno priuat	22
Erichthonius in cistã abdit ⁹ à Minerua	70
Erichthonius Vulcano & Terra genit ⁹	22
Eridanus amnis in Attica	76
Eridanus Gallorum fines perlabitur	25
Erigone	228
Eriynys Deas quas vocet Hesiodus earum crinibus serpentes implicitos finxit Aeschylus	109 ibid.
Eriope filia Iasonis	180
Eriphyles monumentum	246
Eriphyles peplum è templo pro Alcæone filio cepit	173
Errantium septem stellarum signa	381
Erycem occidit Hercules	362
Erycemus ager ad quos pertinere putet	161
Erymanthij apri venatio Herculis	561
Erymanthus in Arcadia mons	548
Erychthon filius Cecropis	22. 122
Etæmoclis effigies 351. victor fuit de lucta in Olympicis ludis	ibid.
Eteocles pater Laodamantis	146
Etiã opp. 389. ab Aenea condita	ibid.
Etruscorum rex Arimnus, primus exterorum misit Olympio Ioui donum	568
Eua pagorum maximus	301
Euæchme Megarei filia Alchathoi vxor	

Y 5

posterior	163
Euagoras Eleus bigis vicit Olympiade nonagesima tertia	555
Euagoræ in Atheniens. benevolentia	23
Euagoræ suavis Artaxerxes Phœnissas triremes Cononi tradidit	ibid.
Euamerionis signa 207. hic Telephorus à Pergamenis, Aescius ab Epidauriis dicitur	ibid.
Euanemi Iouis delubrum	350
Euanthi Cyziceno pugili, quot palmæ euererint	613
Eubœa Asterionis filia, & Iun. nutritrix	122
Eubœa mons prope Mycenæ	ibidem
Eubulus Carmanoris F.	271
Eubulus Spintheri F. eiusq; sepulchrū	116
Eubuleus Trochili antistitis filius 61. Dysaulis secundum Orpheum	ibid.
Euchenor Cœrani F. Polydi nepos	169
Eucleæ delubrum	62
Eucosmi Lycurgi filij sepulchrum	162
Eudamidas Archidami F. Spartæ pacificè regnavit	338
Eumelus Amphilyti F. Corinthiacam scripsit historiam	169
Eumedes quis, & Eumedis monimētū	354
Eumenides 206. quo ritu illis sacra faciūt Sicyonij	ibid.
Eumolpus Eleusinæ māsit belli tēpore	137

Eu

Eumolpi tumulus apud Athenienses & Elusinos	143
Eumolpus Neptuni & Chiones F. ibid. de eodem Homeri testimonium	143
Euippus Megarei F. à Leone Cithæronio Ianiatus	153
Eunomus Polydectis F.	295
Eunomus Prytadidis F.	324
Euoras saltus 379. hic siluestres capras alit. ibidem	
Eupheus Neptuni filius, Iasoni in Coletrica expeditione comes bigarum curriculo victor 587. & deinde	
Euphemus Car.	89
Euphron auus Pythagore	212
Euplœa Venus à Gnidiis appellata	17
Eupolem ⁹ , Eleus quas palmas adept ⁹ sit	599
Eupolidis Comici sepulchrum	192
Euricles Spartanus palmas Corinthi condidit	178
Euridicen Endymionis filia	530
Euripidis statua Athenis in Theatro posita	82
Europas	359
Europa Aegialei F.	186
Europes Phoronei nothus filius	287
Europam quærentium cum Thaso Agenoris filio donum in Olympia quale	618
Eurota fons 351. Eurotas	375
Eurot	

Eurotas amnis	303. 381
Edrotas successit Mileti mortuo	303
Euryalus	275. & 235
Eurybates Argiuis à Sophone occisus	113
Eurybatus luctæ præimū tulit Olympiæ de decima octaua	553
Eurybiadæ monumentum 362. hic Lacedæ moniorum triremibus præfuit ad Antem isum	ibidem
Eurybotus Athen. victor de curriculo	151
Eurycles Spartanus gymnasium in Dromo mo dedicauit	354
Euryclides orator Atheniensis à Philippo veneno necatus	200
Eurycrates minor Anaxandri F.	311
Eurycrates Polidori F.	ibidem
Eurydamidas Agidis F.	338
Eurydamidas rex à Cleomene p. Ephoro veneno sublatus	198
Eurydice Antipatri filia vxor Ptolemæi	36
Eurydice Lacedæmonis filia	351
Euryleonidas	367
Eurymedontis aurigæ monumentum	222
Eurypilus Telephi F. Machaonē interfecit 404. hac de causa hunc ipsum nominare in tēplo Aesculapij, nefas creditur	ibid.
Eurypon Pritanidis F.	296
Eurypon Soi F. familiæ nomen dedit, quæ antea Proclidæ sunt appellati	324
Eury	

Euryponiæ vocata regia sepulchra	347
Eurypontia	309
Euripontidarum familia	324
Euryfaci Aiacis filio decreti honores ab Atheniensibus, & eidem ara posita	134
Eurysthene Aristodemi F. 305. à fratre Procle dissidebat	ibid.
Eurystheus Herculem persequitur, & li- beros	126
Eurysthei monumentum 169. hic ab Her- culis liberis prælio superatus	ibid. ab Iolao occisus
Euryti monumentum 217. hic ab Hercule sagittis confixus	ibid.
Euthydemus & Timoclidæ simul tyran- nidem inuasert	195
Eutelidas Lacedæmonius puerorum quin- quertio palmam tulit Olympiade tri- gesima octaua F	555
F Abaram inuentum cui adscribendum, incertum	141
Fallacis Mineræ delubrum	284
Famæ ara apud Athenienses	68
Fanum Mercurio primus in Peloponneso Pelops ædificat	531
Fata Iouis natu temporum vicissitudines describunt	151
Fatidica domus apud Phliasios 213. in hac dormiuit Amphiarus	ibid.
Fax dies festus vocatus ab Argiuis	253

Ferè viri & fœminæ in Africæ desertis	240
Ferrum fundere primus docuit Theodor us Samius	348
Fœdus Atheniësiũ, Argiuorũ, Mantinësiũ, pylis in Olympio fano inscriptum	568
Fœminis, Alpheũ ad Olympicos ludos trãf euntibus, quid Eleorũ lex statuerit	547
Fœminis cursus certamen propositum	350
Floridæ Iunonis ædes	241
Fluminib ⁹ crinẽ tõdere mos Græcorũ	140
Fluuij & amnes, alios alia gignere con fuisse	574
Forensis Dianæ ara	578
Forensis Iouis ara	579
Forensis Mercurius	204
Forensis Mercurij signum	343-344
Fortuna bonis iniqua	284
Fortunæ Acrææ ædes	191
Fortunæ ædes	163.176.234.291
Frenatricis Mineruæ fanum	181.183
Fulmen vocatus Ptolemæus Lyfandræ fra ter 66. primus cum Gallis acie congredi ausus interficitur	67
Furor inuasit fœminas apud Argiuos	226
Futura puidẽt dormiẽtes i Inũs fano	400
G	
GAbali	173
Gæauchi Neptuni signum	385
Gæauchi Neptuni templum	378
Gæon quid	577

Galea Mineruæ quo pacto facta	93
Galliæ partes cultas Romani occuparunt, steriles neglexerunt	43
Galli	128.135
Galli ad Delphos & Apollinjs donaria diri pienda proficiscuntur 27. Iidem fulmi ne & faxis à Parnasso spõte auullis pro fliguntur	ibid.
Galli in Asiam classe transfuẽti	28
Galli in Græciam irruentes, & eorundem descriptio	25
Galli prius Celtæ vocati	25
Gallorum in Mysia internitio depicta in Arce Athenis	95
Gallorum scuta Pyrrhi victoriam contra Antigonum declarant	56
Gallorum spolia apud Pergamēnos	28
Gallogræcia cur dicta	28
Ganimedes à dis cur raptus	612
Ganymeda quæ prisca, recetiori. Hebe	212
Gæseptum Telluris ædes	347
Gelanor Sthenelæ F.	230
Gelenor Sthenelæ F. regno pellitur à Da nao	219
Genesij Neptuni ædes	301
Genesum vicus	300
Genetyllides dex quæ	18
Genio Bonorum dedicatum templum ab Atheniensibus	92
Gen	

Genuaides deæ quæ Phocæſibus dicant̄	18
Gerania mons	150. 164
Geranthratæ è Peloponneſo diſcedūt	309
Geranthræ quo tempore euerſa	ibid.
Gerania vrbs	384. 403
Geranthræ 384. 387. hanc euerterunt Do- rienſes	ibid.
Geruſia curia apud Lacedæmonios	340
Geryonæ boues nantes egerat præ ſe Her- cules in Siciliam	362
Geryonæ cadauer Chryſaoris filij	136. Ga- dibus habitauit, boues multos aluit
ibid.	
Getæ Lyſimathum inſultantē proſtigant̄ & cum eodem mox pacem faciunt	44
Gigantum, qui Thraciâ incolunt bellū	95
Glauce cur ſe in fontem abiecerit	179
Glaucos fons	ibid.
Glaucus Argiuius Amphitrite Neptuni ve- ſtæ ſigna in Alti fecit	619
Glaucus Sifyphi F. & Bellerophontis pa- ter	182
Glauco Spartanorum regi quid reſpōſum à Pythia	226
Glypia pagus	388
Gnidij Venerem præcipuè colunt	17
Gnidios ab Iſthmi foſſiōe deterruit Apol- linis oraculum	172
Gnothis Theſſali domum in Alti quod & quis author	612

Gonu

Gonufa oppidum	182
Gonufa Sicyonis filia	591
Gorgophone pſei filia, Tyndareï vxor	304
Gorgophones perſei filia montemētū	240
Gorgonis Meduſa caput inauratum vbi	81
Gortynius Aefculapius	208
Gortynus ſi. haud procul à Gortyna Aefcu- lapij fanū præterlabens Alpheo iſſuit	548
Grais Echelati F.	307
Grando ſacris & cantibus auerſa	283
Granian ⁹ Sicyoni ⁹ 208. hic multas palmas in Olympicis tulit, eiufque ſtatua ibidem	
Gratiæ Iouis filia ſecundum Poëtâs	564
Gratiarum lucus	289
Gratiarum ſigna	223
Gratiarum templum	354. 370
Gratias tris & totidem Horas in templo Eleorum Ioui dicato Phidias fecit	564
Græcia ſiccitate laborâs Delphos miſit	269
Græci & ciuitatū quæ contra Mardonium Perſarum ducem in acie cōuenerunt ad Plataeas enumeratio.	607
Græciæ veteris & Salaminis imagines in templo Eleorum Ioui dedicatæ	563
Græci ad Troiam ituri quo loco coniu- rârunt	242
Græci olim Libyecos vſi oraculis	581
Græci quâ iſcolēdis diis olim magnifici	567
Græci quomodo ab Atheniēſib. ſeruati	27

Z

- Græcorū in tēplis primus Romanorū aut
 alioqui exterorū, donū obtulit L. Num-
 mius 611. Idem de manubiis Achæorum
 primus Iouem æneum in Olympia dedi-
 cauit *ibid.*
- Græcorū legatio ad Acacum missa 268
- Græcorū naufragiū cū Agamemnone re-
 deuntium ab Ilio, Caphareum Eubœæ
 promontorium nobilitauit 127
- Græcorum res, accepta ad Chæroneam pla-
 gæ, valde attritæ 95
- Grylli Xenophontis filij laus 24
- Grynæi Apollinis templum quas res dica-
 tas habeat 84
- Gryphes cum Arimaspis assidue bellum
 gerunt 91
- Gryphes quæ nam belluæ *ibid.*
- Gurges in piræei maritima parte, in quo
 exilio multati è nauis causam dicunt 111
- Gymnasiū & bibliotheca Adriani Athe. 73
- Gymnasium Ptolemæum 68
- Gymnasium in Lyceo erexit Lycurgus 179
- Gymnasiū magistris in Olympicis quid cū
 athletic factū opus sit 613. & deinde.
- Gymnopædiæ 343
- Gytheatæ nemini mortalium origines ac-
 ceptas referunt 385
- Gythion H 283, 284
- H** Alice via 294. Halimusi 121
- Halirrhothius Alcippæ Martis filia

- vitiū obtulit 82. à Marte interficitur *ibi.*
- Haliusa insula 285
- Halizones 123
- Halteres quid 619. & earum figura *ibid.*
- Harmodius & Aristogiton 40
- Harmodij sepulchrum 118
- Harpagus Medus templum Mineruæ
 exussit 278. Harpalus Macedo 141
- Harpalus pecuniam ex Asiā attulerat 285.
 Athenis fugit in Cretum, & à feruis
 occisus *ibid.*
- Harpinna & Martis cōgressu Oenomaum
 genuit, qui Pisæ regnauit 607
- Harpyas abigunt Boreæ filij 589
- Hebe recentioribus quæ Priscis Ganymē-
 da 212. Iunonis filia *ibid.*
- Hebes signum 224
- Hebes vxor Herculis 75
- Hebræorum terra Byssum fert 541
- Hecærgæ Deliorum filia: criminis primi-
 tias detondunt virgines 162
- Hecætei Milesij cōmentū nō absurdū 399
- Hecates delubrum 244. & signa 208
- Hecatē colunt Aeginetæ 271
- Hedereus Bacchus & Canens cogno-
 mento 123
- Hegeleus primus tubā ostendit 238. tubæ
 cantum Dorienses docuit & Mineruæ
 Tubæ ædem extruxit *ibid.*

Hegemaches Dianæ templum	354
Hegetorides	317
Helena à Theseo rapta	244
Helena à Teseo grauida, Argis enixa Luci næ fanum erexit. Laced. reportata ibid.	
Clytemnestræ educandâ dedit natâ	244.
Menelao postea nupta	ibid.
Helena, vbi nam educata dicatur	376 à Ni-
costrato & Megapenthepulsâ, ad Polixò Rhodū venit ibid. Iaqueo necata	377
Helenæ ædes	317
Helenæ balneæ	175
Helenæ Dendritidis fanum	377. ac dein-
ceps de Helena multa	
Helenæ insula	133
Helenæ pater Iupiter	130
Helená strictogladio iuadit Menelaus	589
Helenus vates 49. Andromachen in vxorē ducit ibid. Molosso regnū relinquit	49
Heleni Priami filij monumentum	247
Helixæ iudicium Athenis	110
Heliodiri Aliensis sepulchrum	139
Helius persei F. quo deduxerit coloniâ	380
Helisson fl. per Megalopolim fluens Al- pheo illabatur	548
Hellas & vnde dicta	156. 380
Hellanodica, qui & quando creati	557
Hellenium vicus	346. cur ita vocatus ibid.
Helos opp.	380. 386

Helos

Helos à Lacedæmoniis euerfa	310
Heracleotæ qui & vbi mancant	621
Heracleotarum in Olympia dona quæ & quis author	620
Heraclidæ postliminio redeūt Lacedæmo na Tifameno Orestis F. regnante	305
Hercules	39. 564
Hercules Actoris filios ad Cleonas oc- cidit	335
Hercules Amphytrionis filius capta Elide Olympicos ludos nouauit	552
Hercules Adiutor	ibid.
Hercules angues necans depingitur	92
Hercules Cygnum interemit 104. Troëze nem ad Pittheum venit 105. eò & The- seus puer venit	ibidem
Hercules Clauā dedicauit Mercurio	279
Hercules cur Hippocoontis domum ode- rit 317. Spartam venit vt de Iphiti cæde purgaret	ibid.
Hercules de lucta & pæcratio coronat ^o	552
Hercules è Libya rediēs Phliuntē venit	214
Hercules Elidem captam diripit 535. Idem ne Pisæis bellum inferret oraculū pro- hibuit. ibid. Idem Phyleo Eliam vere- cundia quum benemerendi studio addu- ctus restituit	535
Hercules & Lepreus Pyrgæi filius in edaci- tatis certamen descendunt	542

Hercules fugiens Eurystheum ad Ceycem Trachiniorum regem venit	126
Hercules Idæus Olympicorum ludorum author	551
Hercules Lepreum singulari certamine occidit	542
Hercules oleastri stirpem ex Hyperboreis in Elidem primus deportat	550
Hercules Plutonis canem vnde extraxit	398
Hercules populum albam primus è The- sprotide in Græciam attulit	574
Hercules qua mercede adductus Augeæ sta- bula purgavit	532
Hercules quibus conditionibus cum Ery- ce congressus certavit	361
Hercules Serpentem pertraxit ad Eury- stheum	399
Hercules Solis campum dedicavit Pelopi	570
Herculis acta in templum Eleorum Ioui dicato	563
Herculis ara in Academia	120
Herculis, apri Erimanthij, venatio	564
eiufdem erumnæ signis elaboratæ ibi- dem	
Herculis auriga Iolaus	552
Herculis comes Iolaus	588
Herculis cum Amazone equestri pro bal- theo	

theo pugnantis signum prope Achaorū domini in Alti Euagoras Zanclus po- suit, fecit autē Aristocles Cydoniates	617
Herculis cum Gerione pugna	592
Herculis ades	357
Herculis ibid. cur armati signum	ibid.
Herculis delubrum Cynosarges	75
Herculis & Hebes nuptiæ	224
Herculis labores ī signis Heracleoteꝝ in O- lympia euastatis Mariandynorum fini- bus dedicarunt	620
Herculis liberi Athenas ad Theseum missi	126
Herculis liberos Troezenij in societatem receperunt	275
Herculis matris Alcmenæ siue Curetum ara	577
Herculis posteri quando in Peloponne- sum redierint.	228
Herculis signum ad quod sacra faciunt Spheræ	354
Herculis signum & trophæum 338. erectum cum Hippocoontem occideret	ibid.
Herculis ligneum signum	183. 355
Herculi Amphitryonis filio quando hono- res haberi cœpti	618
Herculē ī Olym. enēū qualēq̄ dedicarūt	618
Herculi primū honores habiti à Maratho- niis	65

Herculi quō parentetur à Sicyoniis	201
Herculi sacra primi instituerunt Marathonij	125
Herculi vt immolarent, Eleis suavit Iphitus	540
Herculeus festorum dies	201
Herculeus fons	281
Hermesianax Elegorum scriptor	44
Hermæ lapides	68. 302
Hermi	338
Hermi campi	333
Hermion Europis F.	287
Hermione 228. 282. vnde dicta	287
Hermione Pyrrhi vxor	49
Hermionem tenuerūt Doriæses aliquādo 287. hæc tamē opinio nō placet Paus. ibi.	
Hermonienfes Cereris Terrestris nobile fauim habent	353
Hermonienfes quo pacto sacri ritum peragunt	294
Hermionensium nouale	295
Hermus fluuius ad Temnū oppidum	172
Herodes Athenienfes Corinthi multa dedicauit	171
Herodes Atticus stadium ex Pentelicis Lapidicinis erexit Athenis	77
Herodotus eadem de Iphigenia quæ Hesiiodus scripsit.	160
Heroum arma ex ære fuerunt	112

Herf

Herfa	70
Herse Cecropis filia	22
Hesiiodus eadem de Iphigenia scripsit quæ Herodotus	160
Hesiiodus in Messeniorum gratiā fabulose de natalibus Aesculapij scripsit	258
Hesiiodi de mulieribus Carmen	23
Hesiiodi diuina sententia	200
Hesiiodi opus de Illustrib. feminis	160
Hieronymus Andrius	342
Hieronymus Cardianus historicus	45
In reges odio laborabat, Antigonū laudibus exornat 45. cur Lyfimacho infensior	ibid.
Hieronymi Cardiani historia ad Antigonum gratiam videtur scripta	60
Hilotes qui 115. in Ithomē succedūt	ibid.
Hipparchus, ob coniurationem cum Aristogitone, ab Hippia interemptus	88
Hipparchus Pisistrati filius à quibus occisus	118
Hippasus proauus Pitagoræ	211
Samum cur exilij causa concesserit	ibid.
Hippias Hipparchum interemit	87
in Leenam meretricem acerbitatē exercuit	ibid.
Hippias præstantior ac sapiētior Periandro	87
Hippocoon cum Tyndareo de regno certauit 304. vicit tandem	ibid.

Z 5

Hippocoon Tyndarum eiecit	228
ab Hercule unà cū filiis interficitur, re- gno apud Tyndari liberos deponit̄ ibi.	
Hippocoontem, eiúsque filios occidit Her- cules	338
Hippocrates Aiphronis F.	321
Hippocurij Neptuni ædes	352
Hippodamia Zelopis auriga, quem etiam Troezenij Spharum vocari prodidere nonnulli Cillam	560
Hippodamidum quid & vbi	605
Hippolæ vrbis ruina	400
Hippolatidis Mineræ sacellum	ibid.
Hippolytæ monumentum	155
Hippolyta Megara aufugit, ibique mor- tua	156
Hippolytus Aesculapio dicauit equos vi- ginti 160. cur discerptus	261
Hippolytus lupos agrum vastantes confe- cit 277. huius mater quæ fuerit	ibid.
Hippolytus Phædræ amore ad insaniam captus	84
Hippolytus Rhopalij F. Phæsti nepos	190
huic ab Agamēnone bellū infertur ibi.	
Hippolyti curriculū 281. monimētū ibi.	
Hippolyti monimentū 84. eiisdē mors qualis ibid. eiudem alius tumulus a- pud Troezenios	84
Hippolytus cur à Theseo amandatus ibid.	
& 247	Hipp

Hippolyto apud Troezenios sacra faciente 280. eidem virgines ante nuptias succi- sum capillum consecrant	ibid.
Hippolyto Thesei F. dedicatus lucus	280
Hippomanes equi signo infusi in alti mira- culum	621
Hippomendonis domus fundamenta 297 ab hoc Polynices in bello Thebano iu- uatus	ibid.
Hipostenes Lacedæmonius lucta vicit O- lympiade trigesima septima	554
Hipposthenes multas de lucta palmas tu- lit eiúsque templum	358
Hipposthenes victor de lucta sapius	351
Hippothon	30
Hippothonis monumentum à quo tribus	144 ibid.
Hippotas	182
Hippotes Phylātis F. Carnū interfecit	349
Hippocrene Troezeniorum	279
Hispani	128
Historiæ veritas ex choris & tragædiis nō colligitur	24
Homerus	564. 614
Homerus cæcus & medicus	284
Homerus consulto quædam aliquando præ- termittit.	86
Homerus elephantos non vidit	54
Homerus & Hesiodus cur regum familia- rita	

ritatem neglexerint	19
Hominum perniciem quid interpretati sunt	312
Hominibus aliquot, diuini honores habiti post mortem à Græcis	131
Hominibus cuncta non eueniunt ex animi sententia	197
Horcius, idem Eleis, qui Romanis Diusfidius	613
Horarum ara 178. & ades	234
Horarum mater Themis	585
Horis, cæli, quasi regis domus excubiis, Homerus dixit custodiã attributã	564
Horij Apollinis delubrum & hortus cur dicatur	291 ibid.
Horti, appellata regiuncula Athenis	74
Hospitalis Iouis signum	344
Hospitalis Minerua	ibid.
Humadochus Gallis occurrit.	28
Hyacinthia	336
Hyacinthus Amyclæ F. moritur pater superstitre eiusque tumulus	304
Hyacinthus flos literas habet luctus indices	292
Hyacinthus ubi pulcherrimus sepultus traditur	374
Hyantidas	182
Hyblæ quid	609
Hyblei somnium & ostentatorum interpretes	

pretes	610
Hyblæorum donum in Olympia quale 609. & deinde.	
Hyccari	175
Hydarnis copis per Oetan montem quomodo traductæ	316
Hydra educata sub Plantano	298
unicum habet caput & non plura ibid.	
Hydræ confecit Hercules ad Amimones flumen	588
Hydrea insula	289
Hygea Aesculapij filia	183. & 596
Hygeæ signum	152. 207
Hygeæ nomen	208
Hygiæ signa, & Hygia quæ	89
Hygiæ templum	390
Hyllus ab Echemo occisus & Megaris sepultus	153
Hyllus fluuius & eodẽ noĩe Herculis F.	136
Hyllus quo loco cum Echemone singulari certamine congressus	169
Hylli cadauer vastamagnitudinis, & Hyllus quis	136
Hylli Herculis filii monumentum hic cum Echemo singulari certamine pugnavit	153 ibid
Hylicus amnis	282
Hymettij Iouis signum	224
Hymettus mons	223

Hyperion Agamemnonis F. postremus Megaris regnavit.	161
propter crudelitatem à Sandione occi- sus	ibid.
Hyperus Pysæus duplicati stadij cursu vi- cit Olympiade quartadecima	553
Hyperborei populi qui & ubi	550. 551
Hyperborei primitias mittunt ad Apollin- is templum in Prasiensibus	221
Hyperbum è Sicilia in Acarnaniam mi- gravit	108
Hypercheria Junonis delubrum	351
Hyperetes	274
Hyperippes Arcadis filia, Endimionis v- xor	530
Hypermnestra à Danao in iudicium vo- cata	231
Hypermnestra cur Suadela Dianæ tem- plum dedicavit	238
Hypermnestra facem cur protulit à La- rissa	243
Hypermnestræ Danaï filia monimētū	238
Hyperochus & Hamadocus Gallis in Gre- ciam irruentibus resistunt	28
Hyperteleatus regiuncula	388
Hypsus vicus	396
Hyrnetho vxor Deiphontis 229. 263. à fra- tribus inuita abducitur 264. à Phalce exanimatur 265. eius sepulchrum ibid.	
Hyrcæ	

Hyrnetho Temeni liberos oderat	256
Hyrnerthum	263. 265
Hysia	251
I	
Iacchi statua facem præferentis	20
Ialmenus	231
Iamidæ qui appellantur	347
Ianiscus Clytij nepos Adastro in regnum successit	190
Ilias Arcas desultorio equo victor	552
Iason Colchoes nauigans depictus	170
Iason & Peleus luctantur	588
Iason post Pelia mortem Cocynam migra- uit	180
Iason quos liberos suscepit ex Medea ibi.	
Iolcon reuertitur	181
Iason in Colchica expeditione socius Eu- phemus Neptuni filius victor bigarum curriculo	588
Iasus Triopæ F	219
Icarius ascitus in societate ab Hippoc.	304
Icarius Procis cursu certamē pposuit	344
Icarij factum cum Vlysi Penelopen nu- trum dedisset	382
Ichthyophagi & Ichthyophagus sinus	128
Ida Cretæ mons	550
Idæ sepulchrum	348
Idomenei scuti isigne gall ² gallinace ^o	617
Irbus	363
Iraira	255
Irairæ delubrum	360.
Apollinis hæc	

filia	ibid.
Ilei vicus	288
Ilisiadum Musarum ara	76
Ilissus amnis Atticæ regionis 76. Musis sacer.	ibid.
Ilium mons	395
Ilium post euerfionem tenuerunt Aeo- leuses	134
Illyrici à Gallis opprefsi	26
Ilotæ cur nuncupari & à quo	380
Ilotæ in Argi lucum ignem immittunt	313
Iloris auxilia ferunt Lacedæmonij contra Argiuos	310
Ilotis Ithome adempta à Lacedæmonijs	342
Ilus Pelopem è Sipilo eiecit	242
Imagines Philippi, Alexandri, Amyntæ in Philippeo dicatæ	598
Immaradus Eumolpi filius ab Erechthio occifus	30 103.143
Ioachus	243
Ioachus amnis	226
Ioachus 218. amnem de suo nomine nuncu- pauit & Iunoni facrum fecit	ibid.
Ioachi amnis fontes vbi	252
Indi ab Alexandro deuicti	53
Indi Pausaniæ scriptoris tempore adhuc numum ignorabant	345
Innoxij Iouis ara in Parnethe	124
Inò	ibid.

Inò cum Milicertæ filio de saxo se præci- pitem dedit	167
Inò Leucothea	160
Inò profuga ad Brafiatas venit	394
Inopus amnis	185
Infula Patrocli cur dicta	15
Intortus cur dicatur Rachus	283
Inundatoris Neptuni templum	243
Inus aqua	392
Inus fanum, & oraculum	400
Inus monimentum	160
Inus signa	402
Inuolucris Victoria cur Atheniensib.	358
Inuolucris victoriæ ædes	271
Iò	219
Io inochi filia mutata in bouem	95
Iolaus comes Herculis	588
Iolaus Euristheum occidit	169
Iolaus Herculis auriga	552
Iolaus multorum laborum Herculis co- mes, & eiusdem Ioali ara	75
Ion Chius hymnum fecit in quo Oppor- tunum Saturni filiorum natu mini- mum dicit	577
Ion, quis, ac eius tumulus	122
Ion Xuthi F.	213
Ionæ fines	332
Iophon Gnosius	135
Iopis herois monimentum	34

Jordanis Hebræorum flu.	549.	eius mi- racula	ibid.
Iouis ædes ab Aeacodicata	272		
Iouis Altiſſimi ara	579		
Iouis Ambulij ara	350		
Iouis Anchefnij ſignum	124		
Iouis Apheſij fanum	168		
Iouis Arcus	575		
Iouis capitolini templum	183		
Iouis calcei aurei in templo Eleorum	562		
Iouis Catabatæ ara	577		
Iouis Celiſſimi & Terreſtris ſigna	177		
Iouis Cocigij ædes ſacra	295		
Iouis Coſmetæ delubrum	366		
Iouis Croceatæ ſimulachrum	383		
Iouis Creſij ara	122		
Iouis cum Alcmena ſimulata Amphitryo- nis forma congreſſus	589		
Iouis delubrum	183		
Iouis & Mineræ fanum	16		
Iouis Euanemi delubrum	350		
Iouis ex ære ſignum	366		
Iouis Forenſis ara	579		
Iouis Hoſpitalis ſignum	344		
Iouis Hymetrij ſignum	124		
Pluij Iouis ara	124		
Iouis Semelei ara	124		
Iouis Parnethij ſignum	124		
Iouis Impuberis ſignū in Alti Elaite	612		
			Iou

Iouis Innoxij ara in Parnethe	124
Iouis Lariſſæi ædes	249
Iouis Leucæi ædes	543
Iouis Lucum Aleim olim vocabant	558
Iouis Mechanei ſignum	242
Iouis Melichij ſignum	200.233
Iouis Melichij verus ara	140
Iouis Meſſapei fanum	379
Iouis Nemei templum	217.274
Iouis Olympij ara	576
Iouis Olympij fanū quod & Dromus	353
Iouis Olympij templum ab Adriano Im- peratore dedicatum	72
eiuſdem ſignum colofſis magnitudine non inferius	ibidem
Iouis Opulenti fanum	376
Iouis ornatu effigies Alexandri Philippi filij Corinthiorum domū in Alti	614
Iouis Panellenij templum	73.74
Iouis Patrij ſignum	249
Iouis Phryxij, id eſt, Liberatoris ara	238
Iouis Poliei ſimulachrum	92
Iouis Pluij ara	232
Iouis Pulueri delubrum	252
Iouis Scotitæ templum	338
Iouis Seruatoris ædes	235.276. & 393
Iouis ſignum in curia Eleorum perfidioſis formidandum quare	613
Iouis ſimulachra ex multitudine athletarū	

pecunia locata non procul à Cronij montis crepidine	599
Iouis Stbenij ara	282
Iouis tēplum ab Eleis ædificatū quale	558
Iouis Tropæi templum	347
Iouis vnus Parcas in potestatem habet	579
Ioui Olympio primus exteriorum misit do- num Arinnus Etruscorum rex	568
Ioui Olympio, qui quando rem diuinam faciunt	572
Ioui signum positum ex multa Serapionis Pancratiastæ, quodd timiditatis argue- batur	605
Iouem ad Altis murum dedicauit Mum- mius de Achaicis manubiis	613
Iouem ex ære in Altin dedicarunt Cyne- tahenses	605
Iouem Torquatam impuberem Phliasius Cleolas, in Altin dicauit	605
Iphiclus Prothēsilai pater	588
Iphicrates Atheniensis Amyclænses ab Agesilao dimissos trucidauit	316
Iphicrati laus & statua	94
Iphidamas Antenoris filius	593
Centum boues focero sponsalitiū mu- nus dedit	527
Iphigenia Agamemnonis filia	127
Iphigenia Dianæ signum portauit è Tau- rica Spartam	363
Iph	

Iphigenia Dianæ nomine Hecate facta	160
Iphigenia Theseo ex Helena genita	244
Iphigeniæ monumentum Megaris	160
Iphinoe Nisi filia Megareo nupsit	149
huic puellæ ante nuptias inferias mittit quod virgo decesserit	ibid.
Iphinoes Alcatos filiæ sepulchrum	162
Iphis Alestoris F.	227
Iphitus ab vxore Echeciria coronatur	561
Iphitus ludos in Olympia ordinauit, nun- dinas indixit & ludorum causa inducias indixit	539
Iphiti discus & mensa	595
quo disco vsi sunt Elei ad Olympiorum inducias indicendas	ibid.
Isidis ædes	153.175.184.282. & 289
Isidis fragmenta	389
Isidis Palagia fanum	184
Ismenias Thebanus	334
Isidis templum	214
huius signum solis sacerdotibus conspi- cere fas est	ibidem
Ismenidum Nympharum ara	122
Ismenius Apollo	203
Isocratis laus ac eiusdem statua	73
Isocratis perseuerantia, modestia, amor li- bertatis cōseruandæ, ac mors eiusdē	ibid.
Isoræ Dianæ ædes, hæc & Limnæa	352
Isidor	121

Iſſedoni	ibidem
Iſſedones	93
Iſſoria Diana	392
Iſthmici ludi facti à Bœotiis	336
Iſthmici ludi in honorem Melicertæ inſtituti	171
Iſthmici ludi nunquam intermiſi ne Corintho quidem exciſa	174
Iſthmicum conuentum cur Elei non celebrent	533. & 562
Iſthmij Neptuni ara	200
Iſthmus apud Troezenios	285
Iſthmus Corinthiacus	171. 184
Ithomate Iouis ſignum	402
Itoniæ Mineræ templum	336
Itoniæ Palladis templum	56
Itys à mulieribus interemptus	156
Iubæ Libyci ſtatua	68
Iudicium de rege apud Lacedæmonios quale	318
Iugalis Bacchi ædes	350
Iugum collis	290. 291
Iugum locus	248. 350
Iuncum ingenti magnitudine in Bœotia educat Aſopus	574
Iuno Ammonia	581
Iunonis Acrææ ſanum	248
Iunonis Authæ id eſt, Floridæ templum	241
Iuno	

Iunonis ara	255
Iuonnis Argiuaræ ædes	324
Iunonis Buzææ templum	184
Iunonis ædes ſine foribus & teſto	18
Iunoniis educatio 212. quos filios habuerit Iuno	ibid.
Iunonis & Iouis Panellenij templum ab Adriano Imper. ædificatum	73. 74
Iuonnis Hypercheriæ delubrum	351
Iunonis in templo in Elide quæ ſpectatur digna	585
Iunonis in templo inter ſartateſta ſaucij hominis cadauer cū graui armatura reſertum	596
Iunonis lectus 223. ſignum	ibid.
Iunonis templum	208. 209. 222. 266. & 343
Iunoniis templum quando crematum	224
Iunonis templi in Elide figura Dorica	582
Iunonis templum, quid habeat memoratum dignum	ibid.
Iunoni ludos faciunt matronæ, quæ Iunonia appellantur, quomodo	282
Iunonem Aegophagam ſoli Lacedæmonij ſolenniter colunt	351
Iupiter Abſolutor	368
Iupiter æneus in Iouis Olympij tēplo	73

Jupiter Apefantius	216
Jupiter Cappotas	386
Jupiter Confiliarius	25
Jupiter Eleutherius	23
Jupiter vocatus etiam rex maris ab Achylo	250
Iuramentum athletarum in Olympicis ludis	331
Iuuentæ ædes	209

L

L Abdacus Polydori F. Cadmi nepos Lyco in tutelâ à Nycteo traditur	188
Labotas Echestrata patri in regnū successit 307. in Licurgi tutela fuit	ibi.
Lacedæmon ciuitas ab Achæis expugnata	199
Lacedæmon quæ antea Sparta	339
Lacedæmoni relictum regnum ab Eurota 303. qua matre genitus Lacedæmon. ibi. vxorem duxit Spartæ Eurotæ filiam ibi. regioni de se nomen dedit	ibidem
Lacedæmonij ab Atheniensibus ad Mantineam adiuti	24
Lacedæmonij ad Leuctra à solis Bœotiiis afflicti	116
Lacedæmonij ad tiliarum modos & Lyre cantuunculas, non ad tubæ cantus in prælia exeunt	366
Lacedæmonij, antequam Luna complet orbem	

hem cum exercitu non exeunt	108
Lacedæmonij apud Eleos Olympicis ludis & Iouis templo prohibiti	328
Lacedæmonij bis cæsi	319
Lacedæm. cōtra Argiuos diu bellarūt	233
Lacedæmonij Eleis ereptum Scilluntem, Xenophonti Grylli filio Athenis exulanti dono dedere	546
Lacedæmonij Orestem maluerunt cui parerēt, quâ Nicostratē & Megapēthē	227
Lacedæmonij Pellenen occupant	197
Lacedæmonij quando ab Argiuis victi ad Hyfias	251
Lacedæmonij quo tempore colonias duas in Italiam deduxerint	310
Lacedæmoniorum & Argiuorum inimicitia quo tempore sint ortæ	324
Lacedæmoniorum prima clades Leuctrica 57. Secunda ab Antipatro illata 58. Tertia à Demetrio ibi. Quarta à Pirrho. ibi.	
Lacedæmonij Spartam muniunt	58
Lacedæmoniorum serui quo loco primū extiterunt	380
Lacedæmoniorum virgines quo loco factū obeant & saltationes celebrent	339
Laconica lingua in vocibus appelladis nihil habet suauitatis	356
Laconica terra quo loco sita	303
Lachares Athenis tyrannidem inuastit	98

idē à Demetrio Antigoni F. eiectus ibi.	
ad Bœotios confugit 98. Mineræ ornamēta & aurea scuta diripuit ibidem à Coroneis interimitur	ibid.
Lacestades quis 190. Lacidarū curia	139
Lacidaus	230
Lacij herois lucus	139
Laonicum mare conchylia fert ex quibus purpura	384
Lacus cœnoscus in Marathone	126
Lacetæ quid	593
Ladas etiā alius, Achius ex Aegio fuit, & victor aliquādo de stadio renūtiat	383
Ladas pedū celeritate cūctos anteiuit	232
Ladæ monumentum 382. hic pedum celeritate omnes suos vicit æquales ibid. in Olympicis ludis coronatus est de longiore curriculo	ibid.
Ladē insula	135
Ladon fl. è Clitoriorum agro Alpheo influit	548
Ladæ sepulchrum 396. hic ab Achille interemptus ibi. à Patroclo vt alij	ibid.
Læandris Anaxandri regis vxor	353
Lais Hippostratum secuta venit in Thessaliam 175. quomodo Corinthum venerit, ac diuendita sit	ibid.
Laidis sepulchrum Corinthi, & alterum eiusdem Thessalia	175
Lime	

Limedon Atheniensem Phemò duxit vxorem 189. contra Archandrum & Architeten bellum suscepit	ibid.
Lamedon Coroni F.	187
Lamedon Epopeo in regnum successit 189 Antiope Lyco reddidit	ibid.
Lamia 17. 272. 280. Lamiaca clades	39
Lamiacus sinus cur cœnoscus prope Thermopylas	27
Lampadas accensas præferunt in urbē decurrētes q̄ à Promethei ara decedūt	119
Lapidus quinquertij præmium tulit Olympiade decima octaua	553
Lancea fons	383
Laodamas Eteoclis F. sub Greontis tutela	146
Laodicensēs è Syria habent Dianæ signū illud quod Braurone fuit Susa portatū, & à Seleuco concessum.	363
Laphæes dominatu eiectus à populo 240 trophæū de hoc erectū ab Argiuis ibid. ad Lacedæmonios confugit Laphæes, & cōmisso prælio ab Argiuis interficit	241
Laphystius Deus	92
Lapidatio vocatus dies festus apud Troezenios & cur	281
Lapidicinæ in Crocea	383
Lapis apud Megaresēs sonū fidium redens 157. super hunc Apollo citharam depo	

deposuit	ibid.
Lapis in Attica sup quo quieuit Silenus	89
Lapitharum & Centaurorum rixa	68
Lapithæ cum Cētauris in Pinthoi nuptiis pugnantes	560
Lapithæum	380
Larissa	56.720.248
Larissa arx apud Argiuos	248
Larissa Pelasgi filia	ibid.
Larissæ Iouis ædes	248
Larysius mons	586
Las vrbs	384.395
Larmus mons	531
Latoi Apollinis ædes	169
Latonæ ædes 241. à quibus facta	ibid.
Latonæ parturienti opem tulit Lucina	71
Latonæ signum	250
Latonæ templum 121. an peperit	ibid.
Laudationes & ludi quo loco fiebant apud Lacedæmonios	351
Laurium	15
Leagrus	113
Learchus à patre occisus	167
Leas	359
Lebadea dedicata Troponio	131
Lebediorum vrbs ab Agathocle euerfa	44
Lebena vrbs	259
Lechæum promontorium	171
Leches	174

Leda

Leda nutrix Helenæ 130. hanc fecit Phidias	ibid.
Leæna meretrix cur diris cruciaribus ad interitum vsque ab Hippia lacerata	87
huic ænea leæna posita ab Atheniensibus	88
Legifera Cereris fanum	159.182
Leis	273
Lelex	149
Lelex Neptuni & Libies F. ex Aegypto Megaram venit	165
Lelex primus in Laconica regnauit	303
Lelegis monumentum	165.345
Leleges qui dicti	149.303
Lemina Minerua cur dicta, ac eadem præstantissima omnium operū Phidixæ	107
Leobotas	308
Leo filias pro salute publica deuouit	30
Leocritus Protarchi F. laudatur 99. in pugna cæditur ac eius Clypeus Ioui Liberatori dedicatur	ibid.
Leon Eurycratis minoris F.	311
Leonidas	199
Leonidas Anaxádridæ F. 313. ad hunc mortuo Clemene peruenit regnum	316
Leonidas Cleonymi F. graues inimicitias exercuit cum Lyfandri filio 313. regno se abdicare coactus	ibid.
Leonidas cur Persas non deleuerit	57

Leonid

Leonidas patria pulsus in Arcadiam abiit 323. à ciuibus in patriam & pristinum re- gnum reuocatus	ibid.
Leonidæ facinus præclarum contra Xer- xem	316
Leonidas interimitur	ibid.
Leonidæ sepulchrum 351. huius ossa à Pau- sania è Thermopylis deportata	ibid.
Leonidæum quid	578
Leonidorum donum in Altin	607
Leonymus Crotanitates primus nauiga- uit in Leucen insulam	377
Leosthenes quis	17. 321
Leosthenes ab Arcesilao depictus	17
Leosthenes Atheniensis imperator 97. de vniuersis Græcis optimi meritis	ibid.
Leotychides ab Agesilao regno expellitur 330. iidem de interpretatione Delphici oraculi disceptant	ibid.
Leotychides Demarati propinquus	314
Leotychides rex in Demarati locum crea- tus 326. in Thessaliam contra Aleuadas profectus victor euasit	ibid. de maiesta- te postulatus
Leotychides Tegean ad arā Aleæ supplex confugit	326
Lepreatæ inter Arcades cēsentur 542. cum antiquitas Eleis paruerint	ibid.
Lepreatæ originem, alij alijs attribuunt 543	

Lepreatæ

Lepreatæ quæ ædes sint aut fuisse dican- tur	ibid.
Lepreos vrbs	542
Lepreum Hercules singulari certamine oc- cidit	543
Lepreus Pyrgei filius cum Hercule edaci- tatis certamine certat	542
Lerna	219. 296. 297
Lerna fons	183
Lerna, corpora sine capitibus condita ha- bet	249
Lernæa sacra Cereri peraguntur	297
Lernæorum initia Philamon instituit	298
Lesbius Tyrannus vnus è septem sapien- tibus Græcorum sententia	87
Lessa vicus	255
Lesche id est Statio, quo loco sit Sparta	352
Lethæum	135
Leuce insula	377
Leucippides	350
Leucippides virgines quæ	360
Leucippus Thurimachi F.	187
Leucippi filiorum nuptiæ	70
Leucipi filiarum raptus	365
Leucophryne Diana	100
Leucophrynes Dianæ signum	371
Leucothea Inò	160
Leuctra vrbs	384. 402
Leuctra vnde nuncupata	ibid.
Leuctri	

Leuſtrica Lacedæmoniorū clades à Xenophonte deſcripta	24
Liba ad Supremi Iouis aram apponuntur, nectamen vinū apponi ſinit religio	100
Liber ad inferos deſcendit reducturus Semelen	299
Liberatoris Iouis ara	238
Liber pater	594
Liber Pater ab Amphictyone conuiuio exceptus	21
Liberi Creſij monumentum	248
Liber pater cognomento Canens	21
Liber pater in Odeo	60
Liber Saotes iſeſt Seruator	297
Liber Vulcanum in Cœlum reducit	78
Liberi Melanægidis ædes	290
Liberi patris antiquiſſimū templū vbi	77
Liberi patris ædes apud Argiuos	245
Liberi patris ara	579
Liberi Patris cognomento Lyſij ſignum & Bacchei	176
Liberi Patris delubrum in Ilio monte	396
Liberi Patris religionē quis primus Athenienſibus tradidit	21
Liberi Patris ſimulachrum	385
Liberi Patris templum	146.193.214.266.379.404
Liberi Saoteæ ara	277
Libero Patri Mons ſacer ſupra Mignonium	

nium	386
Libero patri primus omnium honores de-creuit Narceus	584
Liberum Pſilaneum venerantur Amy-clæenſes	375
Libye Epaphi filia Lelegis mater	165
Libycis oraculis olim uſi Græci	381
Libyco oraculo uſi Lacedæmonij	369
Lichas Lacedæmonius 311. Oreſtis oſſa Tegeæ ab eodem inuenta	312
Licymnus Electryonis F.	244
Ligus viticis genus	365
Limeniæ & Ponticæ Veneris ædes	290
Limnata	364
Limnatidis Dianæ delubrum	393
Limnæ vicus	309
Limnæ Dianæ templum	193.352
Limnæum vicus	363
Lini Apollinis filij ſepulchrum	232
Loca obſcura ante & ignota, quomodo fama celebrata	527
Locri aperte bellum gerere cœperunt aduerſus Ageſilaum 3 4. Phocenſium frumenta ſuccidunt, & cum reliqua præda aſportant	ibid.
Locri & Phocenſes de agri finibus diſceptârunt	334
Locri Lacedæmoniorum Colonia	310
Locri Opuntij graui armatura utebantur.	

Hos ad Troiam cum arcu & funda venisse dicit Homerus	88
Longos muros occupant Macedones	97
Loricæ Sarmatarum quomodo confectæ	83
Loricælintæ pugnantis inutiles, sed eadem venatoribus vsui sunt & cur	ibid.
Loxita 29. vitiû agrestiu fructu aluntur ib.	
Lucerna aurea Miner. oleû nō absumit	101
Lucina ad Amnisu genita, ac Iunonis filia	
72. huius signa ad imos vsque pedes velant Athenienses	ibid.
Lucina ex Hyperboreis Delûvenit 72. eiusdem templû ibi. Latonę opem tulit. ibi.	
Huic Delij rem Diuinam faciunt	ibid.
Lucinæ ædes	354. 365
Lucinæ fanum ab Helena dicatum	243
Lucinæ fanum 294. & cultus	
Lucinæ templum & porta	216
Lucius Mummius primus Græcorum in templis donum obtulit	611
Lucta puerorum Pentarces, vicit Olympiade octogesima sexta	562
Lucta vicit Hipostenes Lacedæmonius Olympiade tricesima septima	554
Luctæ & Cursus certamina pueris absque vilo veteris memoriæ exemplo Elei instituire	ibid.
Luctæ præmium tulit Eurybatus Olympiade decimo octaua	553
Lucus	

Lucus Olympiæ 73. & ibidem de Polenta quam in hiatus quotannis porriciunt Athenienses	ibid.
Lucus prope tēplû Apollinis Grynæi	84
Ludi facti Ioui Nemeo & Iunoni	249
Lunæ aqua	401
Lupus impetum faciens in boum gregem quid Argiuis denotare visum	230
Lyceæ Dianæ ædes	277
Lyceæ Apollinis templum 201. & cur Lycæus	201
Lyciæ vrbes multę terrę motu collapsę	191
Lycij Apollinis templû apud Argiuos	230
Lycij vocati Termillenses cur	75
Lyci Messenij monumentum	191
Lycimnius	357
Lycion	298
Lycius æneus puer, Myronis opus	90
Lycius Apollo vnde	75
Lycius Pandionis filius nomen dedit Lyceo 75. Idem Aegeum fugiens ibid. ad Termisenses venit	ibid.
Lyceum, vnde nomen sortitum	75
Lycomedes Theseû per insidias occidit	70
Lycomedi dedicauit Musæus hymnum, in Cererem	87
Lycone mons	250
Lycurgus Leges Lacedæ. instituit	59
Lycurgus Lycophonis f. 38. vbi sepultus	118

hic magnam pecuniam in ærarium intulit ibid. ad Mineræ pompas ornata cōparauit, & virginibus centū mundū dedit ibid. & deinceps multa de eod. ibi

Lycurgus quales tulerit leges 355

Lycurgus quo tempore Lacedæmoniis leges tulerit, & à quibus eas acceperit 308

Lycurg⁹ temeritatis ī liberū pœnas dat 74

Lycurgi Alij filij sepulchrum 543

Lycurgi effigies 355

Lycurgi Opheltæ patris tumulus 218

Lycurgo templum erectum à Laced. 362

Lyda mulier Tyrreni mater 238

Lydia 333

Lygdamis Syracusanus in pancratio vicit Olympiade vicesimo octaua 554. hui⁹ monumentum Syracusis prope Latomias sepulchrum ibid.

Ligodesma etiā Diana quæ & Orthia 364

Lyncea oppidum 253

Lynceus confugisse dicitur Lyrceam 251. hinc facem protulit, & cur ibid.

Lynceus post Danaum regno potitus 119

Lyncei sepulchrum 348

Lynceo pepercit Hypermæstra 238. eiusdem tumulus ibid.

Lynam inuenisse dicitur Mercurius 576

Lyacea oppidum 253

Lycens Abantis nothus filius ibid.

Lyfand

Lyfander Aristocriti F. vna cum Agide fœderis religionē violauit 329. Agesilaum in adipiscendo regno iuuat 331

Lyfander cum Phocensibus in Bœotiā inuasit, & Alcartiorum oppidum oppugnauit 318. occubuit. ibid.

Lyfander dedicauit Victoriæ signū, ob victum Antiochum Alcibiadis gubernatorem, & oppressas Atheniensium triremes apud Ephesum 366. & ob eorūdem Atheniensium deletam Classē ad Aegos flumina. ibid

Lyfander Lyfandri F. cum Leonida Cleonymi filio graues exercuit inimicitias. 323. Cleombrotum Leonidæ generum subornat, vt focerum criminaretur ibi.

Lyfander nocturno iussu monitus ab Ammone 369

Lyfandrum Aristocratis filium Cyrus contra Athenienses iuuat 546

Lyfandra ad Seleucum profugit cum filiis & fratribus 47

Lyfianassa Polybi filia Talao regi locatur 190

Lyfimachæ Mineræ ministra 103

Lyfimachia vrbs 45

Lyfimachus cū Dromichete & Getis pacē facit, & Dromichetæ filiā despondet 44

Lyfimachus cur ad societatem inductus à

- Ptolemæo 33
 Lyfimachus Pyrrho Acacidæ filio bellum
 intulit. Epirum populatur. regum sepul-
 chra violat 44. cum Pyrrho in gratiam
 redit. 45. euerfa Cardianorum vrbe Lyfi-
 machiam condidit ibid. regnate Caffan-
 dro in Macedonum amicitia permanfit.
 in Demetrium arma mouit 46
 Lyfimachus vniuerfa Macedõia poritur 46
 Pyrrhum & Antigonũ Demetrij F. præ-
 lio vincit. ibidem. Arfinoen Lyfandræ
 fororem duxit vxorẽ 47. De Agathoclis
 filij cæde gauifus. ibid. in Afiã traiciens
 Seleuco bellum intulit, & in eo prælio
 occubuit 48. eius cadauer Alexander fi-
 lius fepturæ mandat ibid.
 Lyfimacho cur honorem detulerunt Athe-
 nienfes 42. Quis hic fuerit ibid. ab Ale-
 xandro in leonis caueam coniectus. ibi.
 Idem leone exanimato ab Alexãdro in
 pretio habitus 43. Thraciæ imperauit
 quæ Macedoniæ finitima ibid. Odryfas
 bello aggreditur, in Dromichetem &
 Getas profectus fuga fe periculo eri-
 puit 43
 Lyfiftratus ab Afinais cafus 296. eius tu-
 mulus ibidem
 Lyfius in pompa portatur à Sicyoniis 193
 Maca

M

- Macaria fons vnde nomẽ habeat 126
 Macaria Herculis & Deianirę filia
 fibi mortem conftituit ibid.
 Marcartatus 113
 Macedonia superior quã à Pyrrho capit 56
 Macedonum feuta in Dodonæi Iouis tem-
 plo fufpenfa 56
 Macedones ab Olympiade infectati 50
 Macedones à Gallis opprefsi 26
 Macedones bis victi à Leofthene 17
 Macedonum regnum, Alexandro mortuo
 delatum Aridęo 96. Macedones Muny-
 chiã, Piræũ, & Iogos muros occupãt 97
 Machaon. 206
 Machaonis Aefculapij F. monumentũ 403
 Machaon ab Eurypylo Telephi filio inter-
 feftus 404
 Machaonis offa à Neftore feruata ibid.
 Machinatoris Iouis fignum 242
 Magas Berenicis filius 35
 Magas defectionẽ à Ptolemęo Grenęis fua
 det. In Aegyptũ mouet. Ptolemæi ex ma-
 tre frater 36. Apamen vxorem duxit 37
 Magiftratus annui quã creati Megaris 160
 Magnæ matris fanum 347
 Magnefij 135. 387
 Magnetes Archelaum Mitridatis ducem
 vulnerant 79

Maiestatis accusatus Xenophon in Olympico conuentu	547
Malea promontorium	390
Maleates Apollo	347
Maleatæ Apollinis templum	262
Maleenses sagittis non vruntur	89
Mallim oppidum	131
Malum consilium consultori pessimū	200
Mamertinorum pueri vbi naue fracta perierint 614. 615. Horum mortem signo posito & adhibitis honoribus luxere Mamertini 615. deinde, signa fecit Calion	ibid.
Manium ira quibus nocere soleat	125
Manfueti Iouis simulachrum	233
Mantineam à Lacedæmoniis occupatam cepit Aratus	197
Mantus sepulchrum	162
Marathon à Persis occupatus	70
Marathon Epopei F. 170 Coloniam deduxit in maritimam Atticæ partem	ibid.
Maraton heros	65
Marathonij campi vnde	ibid.
Marathon curia 124. à quo dicta	125
Marathone à Persis occupata.	62
ad Marathonem qui ceciderunt, illis ibidē sepulchra ad virtutis memoriam erecta	113
Marathonia pugna gloriati Atheniēses 62	
Marat	

Marathoniam pugnam Atheniensibus depinxit in Pœcile Panæus Phidiæ frater	564
Marathonij heroas appellât eos qui in pugna occuberūt 125. primi instituerunt Herculis sacra	ibid.
Marathonij primi Herculi honorem habuerunt	65
Marathonium taurum Theseus in Arcem egit ac Minernæ mactauit	171
Marathonis in campis noctu audiuntur equorum hinnitus, & pugnantium virorum species cernuntur	125
Mardonius ad Platæas cæsus 317. huius cadauer violari noluit Pausanias	ibid.
Mardonius contra Spartanos dâmicans interimitur	102
eius acinacem cur sustulerunt Lacedæmonij	ibid.
Mardonius Gobryæ F. eiusque statua	341
Mardonius Persarum dux	150
Marinæ Veneris ædes	290
Marinarum mulierum tumulus, & cur Marinæ vocatæ	242
Marios	384. 388
Marmaridæ populi	37
Maronis templum	347
Marsias amnis Marsiæ tibias primum in Meandrum, deinde in Asopum deturbat	

lit	194.195
Marfyas Silenus cur à Minerua ceditur	91
Marfya & Syleni certamina cum Apolline	245
Marfyæ tibix in Appollinis templo dedicata	194
eiusdem in Sicyonium agrum eiectas stulit pastor	195
Mars quo loco Halirrothium Neptunium occiderit	82
Mars vbi & cur capitis causam dixit	108
Martis delubrum vbi	39. & 283
Martis delubrum & Lucus	387
Martis Equestris ara	579
Martis fanum, & eiusdem simulachrum à Colchis à Castore & Polluce deportatum	376
Martis lucum cremârunt Argini	236
Martix Venetis ædes	366
Mases	294.295
Mafistius quis ac eius Lorica, & mors eiusdem	102
Matris Deum delubrum apud Anagyrios	121
Matris Deorum sacellum	25.184.387
Matronæ quot ludis Iunonis præfint	583
Matronarum sedecim collegium Elei in Iunonijs cur instituerint	583. & deinde.
Matroum quid	597

Maruta

Matuta in Portuni æde	173
Mechanei, id est, Machinatoris Iouis signum	242
Mecisteus Thebas profectus	109
Mæandri amnis cursus 185. idem in Peloponneso fit Afopus	ibid.
Mæandri fluminis ripæ miricas feliciter gignunt	574
Meda	30
Medea ex Iolco à Corinthiis vocata 180. filios à se natos in Iunonis fano occultauit	ibid.
Medea infidias fecerat Theseo 179. in Asiâ perfugit de loco de se nomen dedit ibi.	
Medumque filium ex Aegeo genitum secum adduxit	180
Medæ carmina magica à Sacerdote cantata	208
Medæ filiorum sepulchrum 179. cur hi à Corinthiis lapidibus obruti	ibid.
Medeam in matrimonium habuit Aegeus	179
Medicus Aesculapius vbi colatur	259
Medon	230
Medon Pyladæ F.	212
Medus Aegæi & Medæ F	180
Medusæ caput	235
Medusæ caput in Mineruæ signo	194
Mædusæ Gorgonis caput. 239 Phorcei filia fuit	

fuit Medusa ibid. accolarum Tritonidis paludis imperium tenuit ibid. cum Afrorum manu in venationes & pugnas exire solita ibid. Persei copiis occurrit, & noctu per insidias opprimitur, ac mortuæ caput præcisum in Græciam reportatum ibidem. De Medusa quæ prodidit Proclus Carthaginensis vide	240
& deinceps.	
Megalaunæ serpentes	263
Megalopolis	192
Maganira filium educandum tradidit Celeri	146
Megapenthes	226. & 228
Megaram Atheniensib. ademerunt Peloponnesij	140
Megara & finitimus ager obrigerunt Niso	148
Megara 146. Megarica terra	148
Megara vnde dicta	148
Megarenfes cur in se iram Eleusiniorum deorum prouocarint	315
Megarenfes neglexit Adrianus Imper.	137
Megarenfes olim Atheniensium censu cõprehensi	117
Megarenfes prædium nauale cum Athenensibus fecerunt 111. ab iisdem æneum rostrum triremis consecratũ in tẽplo ibid.	
Megarenfis ciuitatis muros demoliti sunt	
Creteas	

Cretenfes, & eisdẽ erexit Alcathous	155	
Megarensium lingua & mores cur mutati	148	
Megarensium opes quo tempore potissimum attritæ	151	
Megareus Neptuni filius Bœotii	148. Niso cõtra Minoen auxilio venit ibid. eius interitus & sepulchrum	149
Megareus Niso socero in regnum successit	ibid.	
Megaraei monumentum 157. hic ab Onchesto Megarenfib. auxilio venit bello Cretico	ibid.	
Megarici agri montana pars Bœotis finitima	108	
Megaricum agrum vexarunt Persæ	150	
Megaridis fontes	116	
Megaron templum Cereris	152	
Megarum Iouis & vnus Sithnidum Nympharum F. Deucalionis diluuium in Germaniæ verticem effugit	150	
Melampus	162	
Melampus sanauit fœminas Argiuas furore correptas 227. huic ab Anaxagora rege relata gratiæ	ibid.	
Melapodis Amythaonis filij tẽplũ 166. huic sacrum faciunt Aegisthæneses ibid. Prædicendi futura scientiã eidẽ tribuunt ibid.		
Melanidis Veneris delubrum	175	
Mela		

Melanægidis Liberi ædes 290. huic musici ludi fiunt, & natandi remigandiq; præ- mia proponuntur	ibid.
Melanopus Cumeus canticum in Opia & Ecargen decantauit	511
Melanopus	112
Melanthus	24
Melanthus Andropompi F. 229. regnum Athenis obrinuit	ibid.
Melas Antasi filius 182. Corinthum profe- ctus cum Dorienſibus deducendæ coloniæ cauſa	183
Mel cōcretū ac dēſum apud Halizones	123
Meleager, haſtam, qua aprum Calydoniū conſecerat, in Apollinis templo apud Sicio- nios poſuit	195
Meleagro contra aprum Calydoniū in au- xilium miſſus Alcathoi filius	159
Melezander, eiūſque monumentum	114
Meles Athenienſis 119. eius interitus ibid.	
Melibœa cur poſtea Chloris vocata	241
Melicertes expoſitus in Corinthiorū Iſth- mū 168. Idē Palæmō poſtea vocatus ibi.	
Melicertæ ara	171
hic à delphino Corinthum veſtus	ibid.
Melichij Iouis ara	140
Melichij Iouis ſimulachrum	233
huius dedicationis cauſa	ibid.
Meliſſæ monumentum	265
Mel	

Meltas Lacidai F. imperio ſpoliatus	230
Membliarus quis	106
Membliarum poſteri regnum vltro ceſſe- runt Theræ	ibid.
Memphitici antiquiſſimum habent Sera- pidis templum 71. ad hoc nemini patet aditus niſi poſt humatum Apim	ibid.
Mēnon ex Aetiopia in Aegypt. venit	158
Memnonis enſis in Aefculapij templo a- pud Nicomedenſes	312
Menalai domus	354
Menalio Parthenopæus	347
Menandri Diopitis F. ſepulchrum	19
Menandri ſtatua Athenis in Theatro	81
Mendæi qui	624
Menelaus Atrei F. regnauit Lacedæmo- niæ	305
Menelaus in bello Troiano ſcutū Euphor- bo eripuit	223
Menelaus ſtriſto gladio Helenam inua- dit	589
Menelai delubrum 376. Menelaus & Hele- na vbi nam educati dicantur	ibid.
Meneſteus ex equo Troiano erumpit	190
Meneſtheus in regnum reſtituitur	69
Theſei liberis non aduerſatur. ibid. Theſei reditum impedire nititur.	70
Meneſtheus Petei F.	254
Meneſtheus vnde ad Troiam ſoluerit	16
Meneſthei partes ꝑꝑeñiori animo ſouebāt	

Athenienses	370
Menipp ⁹ Megarei F. i Prytaneo sepult ⁹	161
Menophanes Mithridatis copiarum dux Delum urbē solo æquauit, ac omnia po- pulus 391. à negotiatorib. occisus ibi.	
Mercurius	564
Mercurius greges tueri & augere existima- tur	178
Mercurius lign ⁹ in Poliadis delubro	102
Mercurius Lyram inuenisse dicitur	576
Mercurij ara	579
Mercurij ara in Academia	120
Mercurij caduceatoris signum non procul à Pheneatum dono in Olympia	623
Mercurij Enagonij ara	577
Mercurij Forensis statua 64. 201. &	344
Mercurij gymnasium siue sacellum	21
Mercurij Polygij signum 279. huic clauā dedicauit Hercules	ibid.
Mercurij propylea statua in Arcis aditu	87
Mercurij simulachrum	390
Mercurio & Apollini cur communis ara in Olympij Iouis templo.	576
Mercurios mutilos primi Atheniens. co- luerunt	92
Mergi scopulus	30
Mermerus Iasonis F. quomō perierit	180
Mermerus Medeæ filius	179
Meroen incolunt iustissimi homines	118.
Meſſo	364

Maſſa

Meſſa ciuitas	400
Meſſapei Iouis fanum, & vnde cogno- men	379
Meſſeis fons	378
Meſſene olim, qui nunc Zancle	617
Meſſeniæ regnum à Tyndari liberis repe- ritum	228
Meſſenicū bellū quo tēpore exarſerit	310
Meſſenicum bellum primum, quorum du- ctu geſtum.	ibidem
Meſſeniæ regnum & regio apud Neſtorē depoſuit Hercules.	228
Meſſenij & Argiui ſocietatē ineunt cum Lacedæmoniis contra Pyrrhum	58
Meſſenij iterum bello victi, quādo è Pelo- ponneſo abierint	325
Meſſenij Lacedæmoniis paruerrunt 311. ex tra Peloponneſum eiecti	ibid.
Meſſeniis quo teſtimonio nitantur Leu- ctra ad fines ſuos olim pertinuiſſe	402
Meſſenij Victoriæ ſignum de manubiis Acarnanum & Oeniadarum in Alci de- dicarunt	618
Meſſeniorum, Eleorūque fines Heda- amis dirimit	528
Metapontinorum in Altidonū quod	606
Methana 286. quānam hīc admirationi ſint	ibid. & 287
Metion Erechtei F. Pater Sicyonis	189

C c

Micodamus Mœnalius Mineruam Eleo- rum donum in Alti fecit	620
Micon orator Atheniensis à Philippo ve- neno necatus	200
Midæ quomodo Silenū capere studuerit	18
Midea	255
Midea Procto parebat	219
Midæ fons	28
Migonitidis Veneris ædes	386
Migonium regio	ibid.
Mileſiis Colossū Apollinis ademit Xer- xes, iisdem eum restituit Seleucus	67
Militiades	267
Militides dux Atheniensium	65
Miltiadis sepulchrum	118
Miltiadis Cimonis F. Monumentum	125
Miltiades Paron obsedit	ibid.
Miltiadis & Themistodis statua, aliis at- tributa	71
Minantē fodere non potuit Alexāder	172
Minerua	564
Minerua Cistæa	266
Minerua Cyparissia	518
Minerua Diomedæ pugnanti nebulam ab oculis remouit	249
Minerua Marſyam Silenū cur cædit 91. de Iouis vertice profiliens depingitur	92
Minerua Narcæa	584
Minerua Alexæ ara	225
Min	

Minerua Alexæ signum	375
Minerua Alexæ templum	319
Minerua Ambulæ ara	350
Minerua Apaturiæ delubrum	284
Minerua apud Phocaenses vetus tēplū hoc Harpagus Medus exussit	277 278
Minerua Areæ seu deprecatricis ara	108
Minerua Asiæ templum	395
Minerua Axiopœnæ ædes cur dicta	358
Minerua Chalcioeci ædes	365
Minerua cognomēto Hygia. i. sospita	89
Minerua cognomento Vindicis comme- rita noxæ ædes	358
Minerua Cyparissia templum	388
Minerua ædes	204.255
Minerua ædes in Larissa arce	249
Minerua ædes in Titanæ 208. ad hanc Co- ronidis signum deportant	ibid.
Minerua Equestris ara	579
Minerua equestris ara 121. Minerua eque- strem vocant Acharnæ	123
Minerua & Neptuni certamē de Attica	93
Minerua signum describitur	ibi.
Minerua & Neptuni disceptatio de Althe piæ tutela	273
Minerua Erganes templum	366
Minerua Erichthoniū in cistā abdidit	70
Minerua ex ære signum Phidiæ opus	107
Minerua Frenatricis fanum	181.183

Mineræ Hippolatidis sacellum	400
Minerua Hospitalis	344
Mineræ Itoniæ templum	336
Mineræ Ophthalmidis ædes 368. huius nominis causa	ibid.
Mineræ Paniæ signum	245
Mineræ Pareæ signum	ibid.
Mineræ Pæoniæ signum	21
Mineræ Perspicacis templum	249
Mineræ Poliadis veneratio	273
Mineræ Poliuchi ædes	365
Minerua primâ oleæ plantâ proferens	92
Mineræ Promachormæ templum	289
Mineræ Saitidis ædes	297
Mineræ Sciriadis templum 17. quis dedi- carit	138
Minerua signum in Arce positum reli- quorum omnium sanctissimum	101
de cælo delapsum putant	ibid.
Minerua signum cur in Vulcani fano po- situm 63. cur glaucos habeat oculos ibi.	
Minerua quos parentes habuerit	ibid.
Mineræ signum in Penelico monte	121
Mineræ Sospitæ templum	107
Mineræ Sospitæ ara	123
Mineræ Stheniadis delubrum	281
Mineræ Stheniadis veneratio.	273
Mineræ Suniadis templum	15
Mineræ templum	217

Miner

Mineræ templum ab Agamemnone fa- ctum	388
Mineræ tēplū & simulachrū Leuctris	402
Mineræ templum in Zostere	121
Mineræ Tithrones ara	122
Mineræ Tubæ ædes	238
Mineræ victoriæ delubrum	158
Minerua Ergarem primi Athenienses coluerunt	92
Minoa promontorium	393
Minos Athenas oppugnatū cur venit	106
Minos Iouē consulit de leg. cōdendis	308
Minos Niso bellum intulit	165
Minos Peribææ captus amore	68
Theseum in Cretam abduxit in eundē maledicta consulit	ibid.
Minotaurus Gnosi in Labyrintho inclu- sus	106
Minotauro quotannis septem pueri ac to- ridem virgines in Cretam ab Athenien- sibus mittebantur	ibi.
Minyæ	267
Miraculum in Lydia quodnā viderit Pau- sanias	622
Miraculū nō est, si cui animalū ex ore pro- deant cornua	566
Miricas feliciter alunt Mæandri ripæ	574
Misericordiæ ara apud Athenienses	67
Mithridates rex	78

Aristionem legatum ad Græcos ciuitates mittit	79
Mithridates sibi ipsi manus consciiuit à Barbaro mercenario impetrauit vt se conficeret	391 ibid.
Mnæsius	243
Mnemosynes statua	21
Mnesarchus pater Pythagoræ	212
Mnesimaches simulachrum	140
Mnesitheus medicus, eiusq; sepulchrū	140
Mæsis quis	359
Molione Actoris vxor	533
Moliones edictum quale Illud ipsum quàm religiose obseruarūt Elei	ibid. 534
Molopadia à Theseo occisa & eiusdem sepulchrum	19 ibidem
Molossus	49
Molossi tumulus eidem decretum imperiū ab Atheniensibus	138 ibidem
Moluris petra 167. Leucothex & Polamo sacrata	168
Monimentum Endimionis vbi	531
Mons supra Illissum qua forma	76
Mopsus & Amphitus cæstum certamine certant	588
Morphò cognomentum Veneris	160
Morphus cella	ibid.
Mor	

Mortæ Parcarum vnus descriptio	593
Mortis & somnij & vtriusq; nutricis Noctis effigies	594
Mortis simulachra	368
Mortui maris miracula	549
Mortuos terræ mandare pium semper habitum est	126
Muli Eleis inter portenta	556
Mulieres è Macedonia victrices in Olympicis reuuntiatę	327
Mummius Cōsul Corinthum deleuit	170
Mummius Imp. Rom. in Iouis tēplo apud Eleos viginti & vñ inauratos clypeos Achaico confecto bello dedicauit	559
Munychiam occupant Macedones	97
Olympiodorus eandē vtrum recepit	99
Murus Australis	81
Musarum ara	577. 578
Musarum ara in Academia	120
Musarum cella	276
Musarum ædes cur apud Lacedæmonios dicata	366
Musæus poeta vbi nam humatus	98
Musæum locus Athenis	98
Musæo quædam adscripta, ad Onomacritum referenda	87
Musæi quidnam extet	ibidem
Musici Ludi, natandi, remigandique præmia proponuntur Libero melanegidi	290

Mycaleſſum oppidum	88
à Barbaris delectum	ibid.
mycenæ euerterūt iniquiſſimè	Argiui 221
Mycenæ quando exciſæ	608
Mycene mulier	220. 221
Inachi filia, Areſtoris vxor	ibid.
Mycenarum conditor quis	218. 219
ruinæ ibid. Mycenis nomen vnde ob-	
uenit	220
Myces quid Græcis	ibid.
Myconeus an Spharthonis fuerit filius	221
Myles Lelegis F.	303
Myles, Lelegis filius primus molam repe-	
rit, & fruges molere docuit	379
Myndum	274
Myrrbinuſij	122
Myrtilus Oenomai auriga	560
Myrtion mons olim, qui poſtea Tuthion,	
& cur	257
Myrtus perterebratis foliis cur apud Tro-	
ezenios	84
Myrtum ſtirpem vbi colant	389
Myſia regiuncula, & Myſia Cereris	
ædes	221
Myſiæ Dianæ delubrum	381
Myſius Cererem hoſpitio accepit	291
Myſorum & Aegyptiorum imperiū quo-	
modo peruenit ad Ptolemei maiores	32
Myſus quidam Cereris hoſpes	235
Na	

N Aia fons	398
Narcæus Libero patri primus omnium	
honores decreuit	584
Narcæus quis	ibid.
Naffamones Atlantes vocati ab Hero-	
dato	128
Natalitij Neptuni ædes	359
Nauale Hermionenſium	295
Nauale in Piræco	16
Nauale in Pyræco erexit Lycurgus	119
Naupaſtia carmina Græcorū historia	180
Nauplia opp.	300
Nauplius	ibidem
Nauſica Alcinoi filia	594
Necellitatis ædes	184
Neda armis Meſſeneorum Eleorūmque	
ſines dirimit	528
Neleus	227
huius poſteri Athenas Argis vene-	
runt	229
Neleus vbi nam ſepultus incertum	174
Nemea vicus	217
à quo nomen habeat	218
Nemei Iouis ædes	234
Nemei leonis ſpecus	217
Nemeliſ Deæ fanum in Rhamno	127
Nemeliſ, inſolentium hominū vltrix	127
Nemeliſ ſignū an alas habebat & cur	130

Nemesis mater Helenæ	ibid.
Nemeorum conuentus quomodo & quando celebretur	217
Neoptolemeus	48
Neptunus	564
Neptunus cognomento Rex	273
Neptunus cum Sole in certamen de Corintho venit	172
Neptuns vndam proferens	92
Neptuni ara Athenis	100
Neptuni delubrum	209.289
Neptuni Domatitidis templum	354
Neptuni ædes in Pemenio	300
Neptuni equestris ara	121.579
Neptuni fanum in Calaurea	285
Neptuni Geauchi templum	378
Neptuni Geauchi signum	385
Neptuni Crenesij ædes	301
Neptuni Hippocurij ædes	352
Neptuni lucū ac tēplū incēdit Antigo.	111
Neptuni Natalitij ædes	359
Neptuni Patris ædes	144
neptuni Profclystij. i. inūdatoris tēplū	243
neptuni Phytalmij delubrū quare ere.	282
Neptuni signum	106
Neptuni stagnum & delubrum	384
Neptuni Tænarij fanum	346
Neptuni templum in Lechæo	175
Nereides nymphæ	173

Ne

Nerei filiarum Iucus	403
Neris vicus	301
Nero coronat ^o donauit Olympij fano	569
Nero iunctis multis funib. in vnū solum	
Alcyonij stagni frustra tentauit	299
Neronis dona in æde Iunonis	224
Nestor Zyli rex	527
Nestoris Armenta vbi pascebantur	ibid.
Nestoris posterī ex Messenia à quibus expulsi	228
Nicagora Sicyonia Agastis mater, & Echetimi vxor	202
Nicander Charelli F. patri in regnum successit 325. Argiuorum fines hostiliter calamitatibus affecit	ibid.
Nicander rex Charilli F.	295
Nicææ pictoris insignis sepulchrum	118
Niciæ nomen cur præteritum in sepultura monumentis	116
Nicocles Olympionices 387. eius monumentum	ibid.
Nicocles tyrannidem sibi vindicauit 196	
Arasimanus furtim elabitur	ibid.
Nicolis Tarentini citharædi monumentum	139
Nicophores Venus cur	232
Nicostratus	228
Nicostratus argiuus	243
Nicostrati somnium quid portenderit	602
Nilus Aegypti fluuius	549

eius miracula	ibid.
Nilus idem aliquando qui Euphrates	185
Nili aqua sola gaudet Persea arbor	575
Nili origo falso credita, vbi	129
Niobes filij an omnes perempti 241. & deinceps	
Nisa prius qua postea Megara	149
Nisica nauale apud Magarenses 148. 165. & arx	ibid.
Nisus Atheniensium regnum reliquit Aegeo 148. ipse retinuit Megarā, & agrum ad fines Corinth. vsque.	
Nisus Oandionis F. cum Scirone de regno disceptat, eiusque rei iudex Aeacus deligitur	149
Nisus rex à Minoë interemptus	75
Capillum habuit purpureum, cuius beneficio immortalis ibid. Crentenses huius ditionem inuadunt 75. intra Nisææ mœnia cōpellitur 76. filia Minois amore capta patri crinē detonderet	ibid.
Nisū filia nomen dedit Scyllæo promontorio 288. huius proditione Minos cepit Nisæam & Megaram	ibi.
Nisū regis Megarensium monumentum	75
Noctis oraculum	152
Nomada vocantur Sarmatarum incolæ 83 ex equis hostias Diis cadunt, ac sibi cibum comparant	ibi.

Nomi

Nomina eorum qui Thebas ceperunt	235
Nomophylaces	340
Nothæ costæ	135
Nunichia Dianæ templum	17
Numus auro argentoque signatus apud Priscos non fuit	345
Nyctelij Bacchi ædes	152
Nycteus & Thebani cū Epopeo prælium committunt 188. faucibus Nycteus Thebas à suis reportatur	ibid.
Nycteus moriens regnum Lyco fratri relinquit	188
Nymbæum stagnum	390
Nymphades poetæ	165
Nympharum ara	577
Nymphoæde Nymphorum appellata 205.	

Occumbentium ad Hellepontum tumuli 117. & eorum qui cōtra Macedonas in Chæronea ibidē. eorum qui ad Delium in Tanagraorum finibus, & ab euntium in Thessaliam cum Leosthene 117. eorum item qui cum Cimone in Cyprum nauigarunt, & qui Macedonum præsidium eiecerunt

ibid.

Occubentiū ad Iliū honorarius tumulus 235

Occubentiū ad Pallenē, Dymē, Megalopolim & Selasiā tumuli apud Sicyonios 192.

Occubentiū Cimone duce monumentū 118.

Occea

Oceanus Nemesis pater, amnis, mare	128
Oceanus Torrens	136
Oceani ora extremæ multas desertas habent insulas	89
Ociosus lapis 385. hoc loco Orestes infania liberatus	386
Ostauia ædes	177
Oreus rapta Proserpina per quæ loca descendit	144
Odeum	60
Odeum ædes	179
Odeum theatrum	40
Odryse à Lyfimacho bello lacefsiti	43
Oebalus	174
Oebalus Cynotæ F. Lacedæmo. rex	304
Oebali Hercicum monumentum	359
Oebalo nupsit Gorgophœ Persei filia	240
Oedipi monimētum in Areopago 109. 121 de Oedipo falsa finxit Sophocles	121.
eius ossa Thebis Athenas portata	ibid.
Oeneus	30
Oeneus Aetoliæ regno pulsus 252. ad Dio medem Argos confugit	ibid.
Oeneus ex Aetolia Phliontem ad Hercurlem venit ac eundem ad cœnã vocat	214
Oemades	50
Oenobij præclara actio quæ	90
Oenochoos Ganymeda	212
Oenoe	64

Oenoe

Oenoe vicus	252
Oenes curia	130
Oenone insula	214
Oenomaus Alxionis, vel Matris filius Pisis imperitat	531
Idem à Pelope Lydo regno pellitur	ibid.
Oenomaus quoties filia procis curule certamen proponeret Ioui Areo rem diuinam faciebat	576
Oenomai vxor Sterope Atlantis filia	559
Oenope	266
Oeolyci Theræ filij heroicum monumentum	359
Oeonus quis	357
Oeoni eadem vltus est Hercules	ibid.
Oeoni sepulchrum	ibid.
Oetylos opp.	384. 400
Oetylus ab heroë Argiuo nomē habet	ibi.
Olbiades	25
Olea Mineruæ monumentum certaminis de Attica 102. eadem vno die in duum cubitum altitudinem germinauit	ibid.
Oleastes Callistephanes	578
Oleastro ingens copia vbi 550. eius stirpem primus ex Hyperboreis in Elidem Hercules deportauit	551
Olen Lycius, hymnū in Achæian fecit	ibi.
Olenis hymnum cantant Delij ad aram Lucinæ	72
Olym	

Olympias Alexandri mater Neoptolemi filia 48. contra Aridaum varia machinatur	50
Olympias Macedonum regnum non tenuit 97. à Cassandro capta	ibid.
Olympicæ aræ descriptio	572
Olympicæ aræ miraculum	573
Olympicæ victoriæ monimētum in tēplo	
Olympico, equos cneos posuit Cyniscas	68
Olympici Iouis lucus	351
Olympici ludi & Eleusinia initia religiosissime apud Eleos coluntur	558
Olympico cursus certamine primus Corcebus Eleus	553
Olympicorum ludorum auctor Hercules Idæus	551
Olympicorum ludorum auctor quis fuerit, varia sententia	ibid.
Olympicorum ludorum magistri cur nudi spectacula interesse debent	547
Olympicorū ludorum Pausaniæ tempore, ordo quis fuerit 556. & deinde	
Olympicos ludos instaurat Iphitus. Oraculi Delphici iussu	540
Olympicos ludos prius quàm incipiant quid Athletis opus factu	613
Olympia instaurarunt Amithaon Crethæi filius 552. Item Pelops & Pelias	ibid.
Item Augeas 552. Item Hercules Amphit	

phitryonis	ibid.
Olympia intermissa ab Oxylo ad Iphitum vsque	553
Olympiæ Veneris ædes	349
Olympiodorus iterum Macedonas Eleusinem inuadentē vicit 99. in Aetoliam profectus auxilia Atheniensib. inde impetrauit. ibid. Huic à Phocensib. ænea statua Delphis posita	99
Olympiodorus optimè de Atheniētib. meritis, eiusque statua 95. dux eligitur 99. Macedonas prælio fudit, & eorundem dominatu Athenienses liberauit	ibid.
Olympio Ioui primus exterorum misit donum Arimnus Etruscorum rex	568
Olympium	192
Olympius Iupiter apud Corinthios	331
Olympij Iouis ara vbi & qualis	572
Olympij Iouis fanum	353
Olympij Iouis templum quis dedicarit eiusdem ambitus stadiorū quatuor ibi.	72
Olynthij ab Aegespolidè bello lacestati	320
Omnium Deorum ædes	254
Onathus Aeginera Dædali discipulorum præstantissimus	618
Onatas Aeginera Thasiarum domus in Olympia fecit ibid. Nullus illi secundus artifex	618

Onchestum	149
Onomata prim ^o dies festorum Herculis	202
Onomacritu eorum carminum author quæ Museo tribuuntur	87
Onomastus Smyræus victor in cæstum ludicro fuit Olympiade vigesima tertia	553
Opheltes à nutrice in herba positus à dracone peremptus 217. eiusdè sepulchrū ibi.	
Ophthalmidis Mineræ ædes	368
Opportuni ara	577
Opportunæ Veneris ædes	290
Opulenti Iouis fanum	375
Oraculū pretio sollicitavit cleomenes	314
Oraculi Apollinis institutum quale 248. oraculo præsidens virgo quomodo diuinitus affletur furore	ibid.
Oraculi iussu Dorientibus reditum in Peloponnesum molientibus, remigratio nis dux trioculus quæritur 536. Idè oraculum Crephontes enucleauit	537
Orchomenij	267
Orchomenij ditissimi	42
Oræa regio	273
Oreatæ, qui postea Brassiæ	394
Orestes Aegisthum obruncat	86
Orestes Menelai filiam vxorem duxit	305
Orestes paterno regno eiectus, Argis potius 227. Spartæ regnum occupauit ibid.	

Orestis

Orestis ossa vbi inuenta	312
Orestes sepulchrum 343. Orestis ossa è Tegea Spartam deportata	ibid.
Orestis statua 223. nomine Augusti inscripta	ibid.
Orestis tabernaculum 278. Orestes vbi expiatu. ibid. & quo ritu.	
Oresti constitutum iudicium de matris caede 108. idem absolutus Aræ Minervæ posuit aram	ibid.
Orestem regem suum agnoscunt Spartani	363
Orgas regio à Cleomene populata est 314. quibus diis sacra	ibid.
Orithiam rapit Boreas	592
Orneatæ ab Arginis eiecti 253. Argiuorum inquilini facti	ibidem
Orneæ quot stadiis ab Argis 253. huius vrbis mentio nulla facta ab Homero ibid.	
Orneus Ereththei F.	353
Ornytion	267
Ornytion Sisyphi F.	182
Oropius ager 130. & Oropus vrbis	131
Orpum	127
Orpheus Lacedæmoniis religionē colendi Cererem Terrestrem tradidit	353
Orpheus Thrax initiorū Hecates author fuit	271
Orphei signum	380

Dd 2

Orphica	147
Orsipus Athleta 164. cū subligaculo gymnicos ludos obire solebat ibid. Imperator exercitus factus	ibid.
Orfobia Deiphontis filia	265
Orthiæ Dianæ templum	250
Orthiæ Dianæ templum & signum 363. signum hoc portarunt è Taurica Orestes & Iphigenia ibid. Orthia cur dicta	365
Orthia quid	584
Orthopolis Plēnæi F. à Cerere educat ^o	187
Orthygia insula prope Syracuf.	549
Ossa hominis prodigiosæ magnitudinis	136
Othnadas Spartanus	276
Ouiferæ Cereris templum	165
Ouum quod Leda peperit vbi	361
Oxylus Dorientes in Peloponnesum rediit 537. Quis illi pater ibid. & quot ab illo ad Aerolum Endymionis filiam retro ætates fluxerint ibid. Idem ludens disco hominē imprudenter occidit ibid. eiusdē in ductādo exercitu solertia ibi. eiusdem consilium de regni disceptatione 538. quos filios habuerit	ibid.

P

P Arcis signū Plutonē puerū ferentis	38
Pacis signa quo loco posita Athenis	71
Padus fluius electri ferax	569
Padus nigram populum profert	575

Pæder

Pæderos herba 203. Pædize	207
Pæon & Pæonis liberi	229
Pæonidarum gens vnde	ibid.
Pæoniæ Mineruæ signum	21
Pagæ oppidum	165
Pagondas Thebanus curru vicit Olympiade vicesima quinta	554
Palamedes inuentus à se tesseris vbi didicârît	234
Palæmon puer Delphini insistent.	173
Palæmon vocatus Melicertes	168
Palæstricen primus inuenit Theseus	147
Paliscuis ager	361
Palinodiam cur fecerit Stesichorus	378
Palladiū ab Aenea in Italiā deportatū	247
Palladium forum Athenis quale	110
Pallas Itonia ac eiusdem templum	56
Palladi cur vota Eleorum fœminæ nuncupârunt	535
Pallenes angustias incolunt Gigantes	95
Palus Acherusia	294
Palus Phœbea	273
Pammerope Celei filia	143
Pamphilus Aegimij F.	265
Panactum castellum à Cassandro captū	97
Pancratiastes Calias Atheniensis palmam tulit Olympiade	556
Pancratio pueros vicit Phœdimus Aeolēsis ex vrbe Troade Olympiade centesima	

quadagesimaquinta	555
Pandion 30. eiusdem statua	31
Pandion iunio à Menodinis regno pellitur 30. idem à filiis restituitur	ibid.
Pandion regnum Megaricum reliquit Pylly	148
Pandionis sepulchrum	ibid.
Pandionis & Cecropis statua	155
Pandionis heroicum monumentum	ibid.
Pandora prima fœmina iuxta Hesiodū	94
Pandrosus 70. huius sorores cur furiis agitata	ibid.
Pandrosi ædes	103
Pandrosos Cecropis filia	22
Panani pictura in templo Eleorum Iouidicata	563
Panenus qui Atheniensibus in Pœcile Marathoniam pugnam depinxit Phidie fracter fuit	564
Pantelleniam	272
Pantellini Iouis templum	73
Pantellenius Iupiter	269
Panix Mineruæ signum	245
Panopeus	267
Panos signa	202
Panos famem 108. & cur Pan Athenis colatur	ibid.
Paphij à quibus sacrorum ritum acceperint	63

Paphix

Paphix signum	401
Parabystum iudicium quale	109
Paracyparissiorū Achinorum oppidū	388
Parcæ	75
Parcarum ædes	484. 343
Parcarum ara	579
Parcarum aræ, & ad easdem quo ritu sacra faciant Sicyonij	206
Parcas Iouis vnus in potestate habet	579
Parea Mineruæ signum	381
Paregori hoc est consolatricis Deæ simulacrum	163
Parentidam aiunt Creuganti trophaum crexisse	232
Paridis iudicium	593
Parnassus	267
Parnes mons venationibus aptus	123
Parnethij Iouis signum æneum	124
Parnone fluuius	302
Parnopius Apollo cur, & eius item ænea statua	94
Parthenius saltus	108
Parthenopæus	235
Parthenon templum	53
Parseas Abantide pater dominatum Sicyoniorum occupauit 196. à Nicocle interficitur	ibid.
Pasphae Solis filia	617
Patacus Acheus ex vibe Dyme carpento	

vicit octogesima quarta Olympiade	556
Patræ ciuitas in Achaia	307
Patreus Preugenis F.	307
Patrius Liber	161
Patrij Iouis signum	249
Patroclus ab Aegyptiis auxilio missus Atheniensib. Lacedæmonios monuit, vt cum Antigono prælium committerent	322. 323
Patroclus Epidauriorum princeps	265
Patroclus præfectus Aegypti. trirem.	15
Patrocli cædes describitur	594
Patrocli iusula	15. & 133
Patroæ Dianæ signum	200
Patronomi à Cleomene instituti	198
Patrouis Apollo	25
Patruelles cum patruelib. aut eorū inter se liberi rarò eodē ac æquo iure viuūt	306
Pausania exulante filii sub tutela Aristodemi erant	320
Pausanias à Tegeatis & reliqua Arcadia comparatis auxiliis in Bœotiam venit Lyfandri cædem cognoscit ibid. Thebas perrexit ibid. isto cum Thebanis cedere, cadauera Lacedæmoniorum ad sepulcrum tollenda curauit 319. à Lacedæmoniis accusatus à Tegeatis supplex in Aleæ Mineruæ receptus	ibid.
pausanias cleóbroti F. tutor Plistarchi	316.

ad

ad Plateas Lacedæmonios duxit, & in Hellepontum	317.	ciusdem laudabile factum in Coam mulierem ibid. Mardonium & Persas ad Plateã deleuit	ibid.
Pausanias Græcorum ad Plateam dux	57	Pausanias historiæ scriptor Adriani Imperatoribus floruit	31
Pausanias Macedo quis	285	Pausanias Plistoanactis filius	57
Pausanias scriptor profiteretur se non omnia persecutorum, sed ea quæ memoria digna erunt	340	Pausaniæ ætate quid miraculi acciderit	596
Pausaniæ imago	368.	& de Pausania nonnulla	370.
Cleonice Byzantium virginem ense transfuerbat	368	Pausaniæ sepulchrum	352
Pausaniæ tempore Olympicorum ludorū ordo quis fuerit	556.	& deinceps	
Pauonem ex auro & perlucidis lapidib. in templo Iunonis dedicauit Adrianus Imperator	224	Pauo auis Iunoni sacra	ibid.
Pauonis imago quibus dedicata	179	Pegasus domitus à Minerua datus Bellephonti	279
Pegasus Eleutheriensis	21	Pegasus equus	173
Pelasgidis Cereris fanum	242		

Dd 5

Pelagiæ Iſidis ſanctum	184
Pelaſgus Arcadis F.	216
Pelaſgus Cererem hoſpicio accepit	61
Pelaſgus Triopæ F. & eius ſepulchrum	242
Pelaſgi muris cinxerunt Arcē Athenis	107
Peltus cur Sperchio crinem nouet	140
Peleus & Iaſon luſtantur	588
Peleus 266. ab hoc Epiri reges oriundi	267
Pellana	383
Pellæneorum nauale 209. Ariſtonauta	
Pellaniſ ſons	383
Pellene	192
Pellenen occupant Lacedæmonij	197
Pelops ab Ilo eiectus è Sipylo	242
Pelops apud Eleos præ cæteris heroibus, haud aliter colitur, atque præ cæteris diis	
Iupiter	569
Pelops & Pelias poſt Amythaonem Olym- picos ludos nouarunt 552. poſt hos Au- geas	ibid.
Pelops Lydus pulſo Oenomaο. Piſcæam & huic finitimam Olympiam obtinet 531.	
Idem in Peloponneſo ſanctum Mercurio primus exædificat ſacrâque facit	ibid.
Pelopis auriga, Hippodamia	560
Pelopis curruſ in Anactero templo	216
Pelopis facinus in Myrtilum nepotem pæ- na luendum videbatur	226
Pelopis inſulæ nouem	287

Pelopis os naufragio ad Eubœam periit 571	
Illud ipſum ab Demormæno Eretrienſe piſcatore repertum ibi. poſtmodum Eleis pe- ſtilentiæ depellendæ gratia datum	571
Pelopis ſolium in Sipyli montis vertice	571
Pelopi Hercules dedicauit ſolis campum	570
Pelopi ſacra quæ ſunt ſeries & ordo	ibid.
Pelopem & Tantalum in Græciam colo- niam deduxiſſe certa extant indicia	571
Pelopion quid	569
Peloponneſus aquarum cæleſtium penu- ria laborauit.	269
Peloponeſus ferè tota mari incingitur	384
Peloponeſus in quinque partes diuiditur	529
Eiuſdem indigenæ Arcades & Achei ſunt ibi.	
Peloponneſi ciuitates reditum filiorum Her- culis extimeſcebant	211
Peloponneſij Codrum Athenienſ. regem interfecerunt	76
Peloponneſij cur Athenienſib. bellum in- tulerunt	126
Peloponneſij in Aticam inuaſerunt	114
Peloponneſij Megara ademerunt Athenienſi- bus. 148. Corinthios Coloniam deduxe- runt Megara	ibid.
Peloponneſum inſulam facere qui ſtudit, morte oppreſſus opus imperfectum re- liquit	171
Penelopeſ pæci quo loco in curſum miſſi 350	
Pænet	

Penetrare cella	173
Peneus amnis	105. & 220
Pentarcas Eleus puer, Phidixæ deliciae	562
Pentheus Liberum patrem vexauit	176. ad
Citheronem profectus, à Bacchis lacera- tus, & cur.	ibid.
Penteus temeritatis in Liberum poenas dat	78
Pentilus nothus filius Orestis	218
Pentilus Periclymeni F.	229
Pentilus 307. Lesbos capit	ibid.
Pentelicæ lapidicinae	77
Pentelicus mons ubi & lapidicinae	169
Pephnos maritima ciuitas	401
Perantas	182
Peratus ex Calchinia Leucippi filia & Ne- ptuno natus Sicioniorum regnum obti- nuit	187
Perdiccas quo prætextu Agyptum inuade- re studuit	33
Idem ex Aegypto pellitur, & à suis fatali- tibus occiditur	ibid.
Pergamus 40. in Asiam traicit ibid. Ariū occidit	49
Pergamum olim Teuthrania	28
Pergameni originem trahunt ab Arcadib. 28. eorundem tria egregia facinora	29
Periander	265
Periander Cypseli F. connumeratur inter septem	

septem sapientes	87
Peribœa Alcathoi filia 157. Telamoni nu- pfit Aeaci filio	109
Periclis tumultus	107
Periclis Xanthippi F. statua Athenis in arce.	95
Periclymenus	229
Perieres Aeoli F.	240
Perilaus Arguius	236
Perinthiorum ciuitas seruata ab Apollo- doro	115
Periphetes à Theseo interfectus	171
Perithous & Theseus in Thesprotos profi- ciscuntur	243
Periurio commissa fraus in nepotes redun- datura	216
Permutandi ratio Priscis ante numum au- ro argentœue signatum	345
Perseus Artabactæ est. Ius Protefilaus	315
Persea arbor sola Nili aqua gaudet.	174
Persea fons, inter Mycenarum ruinas	221
Perseus auditor Zenonis Manasæ filij 197. ab Arato occisus	ibid.
Perseæ in marmore Phrygio sustinentes tri- podem	74
Perseæ in quam Atticæ partem primum ir- rupere	124
Perseæ in Maratoniorū fines inuaserāt	107
Perseæ in Maratone fugientes in lacum ir- ruer	

ruerunt	127
Perfæ quomodo à Diana elusi	150
Perfæ profligarunt Megarenfes Dianæ be- neficio	ibid.
Perfæ, quos nam ex Athenienfibus. cecide- runt	70
Perfarum clades Pfyttaliam ignotam in fu- lam, notam pofteris fecit	518
Perfeus Acrifium difci impetu occidit	220
Argos reuertitur, & cum Præto regnū commutat. Mycenæ condidit	ibid.
Perfeus & eius in Medufam facinus, opus Myronis	90
Perfeus Medufæ caput in Seriphon ad Po- lydeften portat	86
Perfeus Mycenarum conditor	218
Perfeus Philippi F. regno eiectus ac Romæ captiuus pertractus	139
Perfeus victoria potitus contra Liberum patrem.	234
Perfei heroicum monimētum	225.
Perfeo maximi habentur honores in Seripho ibid. eiufdem apud Athenienfes delu- brum	ibid.
Perfeo cur adiutrix fuerit Minerua cōtra Medufam	240
Perfpicacis Mineruæ templum	249
Perfæa porticus apud Lacedæmonios	340
Perfinuntem Galli ceperunt	25

Percus

Peteus Ornei F.	254
Phaëthon à quo natus	23
Phaëthon Solis filius	177
Phaëthontis cafus defletur à Sororibus in Eridani ripis	25
Phaenna	370
Phædræ amore ad infaniam exardebat Hippolytus	84
Phædryntæ qui appellati	575
Phæstus Ianifco in regnum fuccesfit	190.
in Cretam migrat	ibid.
Phæstus morem & ritum facrorum in Her- culis facro tradidit	201
Pharis vrbs	379
Phalces	263
Phalces Temeni F.	211
Phalerus Iafoni Comes ad Colchos	18
Phalces Temeni filius.	205
Phalæfiæ	356
Phalerum 16. Phaleri ara	18
Phanes Thebis Sicionem portauit Lyfium 193. quo tempore Sicyonem venerit ibidem.	
Pharandates Perfæ Teapidis F.	317
Pharis quādo à Lacedæmoniis euerfa	309
Pharmenophæ coloffus	158
Phellia amnis	379
Pherææ Dianæ fignum	246
Phenò Clytij filia Lamedontis vxor	189

Pheræ

Pheræ	56
Pheræ ciuitas	246
Pheres Medææ fil.	179
Pherææ Dianæ ædes	204
Phidias Gratias tris & totidem Horas in templo Eleorum Ioui dicato fecit	564
Phidiæ ars Iouis auctoritate probata	565.
& deinde.	
Phidiæ frater Panenus Atheniensibus in Pæcile Marathoniam pugnam depinxit	564
Phydiæ in amoribus Pantarces	562
Phidiæ officina ubi	578
Philadelphus Ptolemæus quis	36. & 40
Philætarus Lyfimachi quæstor, mortē Agathoclis dolēs Pergamū occupat 48. pecuniā omnē & seipsum Seleuco dat ibi.	
Phileterus Paphlago	38
Philanorium	295
Philetas Sybaritanus pueros in cœstuum certamine vicit Olympiade xli.	554.
Philippeum quid	586. & cur ita notum
Philippides nuntius ad Lacedæmonios mittitur de Perfarum irruptione in Atticam	108
Philippus Amyntæ F. definiuit terminos inter Lacedæmonios & Argiuos	233
Philippus Amyntæ F. Græciam iam agrā perculit	327

Philippus Amyntæ filius Græciæ imperiū occupat	541
Philippus Amynthæ multas Græciæ cepit vrbes 96. hoc & Alexandro filio regnantibus Athenienses nihil noui moliri sunt ausi	ibidem
Philippus Amyntæ, pater fuit Ptolemæi Lagi	32. 35
Philippus Demetrii F. primus interfecto Alexandro Cassandri filio regnum Macedonum obtinuit	139
Philippus Græcorum vires ad Cheroneā contriuit	598
Philippus proditorie veneno necauit Aratum 199. & Euryclyden & Miconem Atheniens. oratores	200
Philippi & Alexandri statuæ 42. Horum historias cur non attigit Pausanias ibi.	
Philistus Archomenidis filius historicus 610	
Philistus cur Dionysij flagitia non detexerit	60
Philolaus deus	388
Philomelæ vis allata	156
Philometer Ptolemæus cur 40. à matre maximo persecutus odio in Cyprum ablegatur	41
ab Alexandria nauī aufugit 41. in Aegyptum redit	ibid.
Philometor thebanis bellum intulit ac in	

potestatem redactos, multauit 41. Ab
 Atheniensibus eidem mortuo multa de
 creta 42
 Philometori statua aenea & Berenicæ fi-
 lia posita ibid.
 Philoxenus Macedo 287
 Philoxenus poeta Dionysio tyranno fami-
 liaris 19
 Phineus Thracum rex 588
 Phlegyas quis 256. in Peloponnesum ve-
 nit ibid.
 Phlias Casi F. an fuerit qui regioni nomē
 dedit 210. Liberi patris filius habi-
 tus est ibid.
 Phlias Liberi patris F. Chthonophylen Si-
 cyonis filiā in matrimonio habuit 190
 Phliasius ager Sicyonij finitimus 209
 Phliasij 185
 Phliasij non sunt Arcadici nominis 209
 Argiui fuere ab initio, postea Dorien-
 ses fuere ibid.
 Phliasiorum arx 209
 Phliasiorum fines 254
 Phlius 209
 Phluntis rerum descriptio 211
 Phlyenses 212
 Phobus vicus 194
 Pho. ēses Delphici Apoll. sanū diripue. 317
 Phocenses in Locrorū agrum excursions
 fece

fecerunt 334. Lacedæmonem missis le-
 gatis Thebanos acerbissime infectati
 sunt 335
 Phocensium bellum Sacrum appellatum
 quando gestum 616
 Phocensibus auxilia mittunt Lacedæmo-
 nij & Athenienses decreto publico 618
 Phocenses Delphos euertere decreuerunt,
 eam tamen cladem deprecatus est Ar-
 chidamus 619
 Phocis regio vnde nomē accepit 266. 267
 Phocus 182. in Phocide Thyraam Colonia
 deduxit ibid.
 Phocus à quibus occisus 266
 Phoci filij quam regionem tenuerint ibi.
 Phocus Ornycionis F. 267
 Phoci tumulus 269
 Phorbas Argi F. 219
 Phormio Halicarnassensis de pugilatu vi-
 ctoriam adeptus 592
 Phormionis laus 91. in Pæaniensem curiā
 cur secessit ibi. eidem classis imperium
 ab Atheniensibus decretum quod se su-
 sceperunt negauit, & cur ibid. Pecuniā
 quam dederat Phormio, Athenienses
 omnem dissoluerunt 91
 Phormionis Spartani domus 361. ad hunc
 hospitū ornatu venerunt Castores ibi.
 Phormionis tumulus 112

Phormis Mænalius quæ in Olympia dicarit	62L. & deinde.
Phoroneus	218. huius pater Inachus flu. ibi. idem arbiter inter Neptunum & Iunonem primus dispersos in vniuersa ciuitatis ius compulic
Phoronei ignis, eiusque inuentum	219
Phoronei sepulchrum	234. huic parentatur
Phoronicum oppidum	219
Phœbe	243
Phœbea palus	273
Phœbeum	378
Phœbes delubrum	360. filia Apollinis ibi.
Phœdimus Aeolensis ex vrbe Troade pueros in paucratio vicit, Olympiade centesima quadragesima quinta	555
Phædra amore furēs	281. eius sepulchrum ibi.
Phœnix Iamborum scriptor	44
Phœnices à quibus sacrorum ritum acceperint	63
Phœnices in Antigoni potestatem redacti	34
Phœnice Ptolemæi imperio adiicitur	33
Phœnissæ naues	65
Phrixus Athamantis F. in Colchos deferatur ariete	91
Phrixus de medio sublatus	167
Phrixus flu. 296. vbi in mare proxumpat	300

Phry

Phryges & Aegyptij de antiquitate certant	60
Phryges vnde	616
Phryne quo pacto Praxitelē deceperit	77
Phygalea	368
Phylas	182
Phylaus Euryfacis F. & Aiakis nepos	133
Phyllia	282
Physcoa quæ fuerit	584. ea Liberi patris deliciae
Phytalmij Neptuni delubrum	282
Phytalus, sici stirpem à Cerere accepit	140
eiusdem sepulchrum & epitaphium	ibi.
Phyxij Iouis ara	238
Pielus	49
Pieran fons	584
Pindarus	558. 575. & 607
Pindarus cur statuam apud Athenienses meruerit	40
Pindarus	258
Pirasus Argi F.	219
Pirasus Argi F. Iunonis signum Tirinthem asportauit	224
Piræus & quæ ibidem monumenta	45
Pirene cuius nam filia	174
Pirene fons & Nympha	177. 184
Pirieres	304
Pirithous cum Theseo in Thesprotidem profectus	69. 71

Pirithoi monumentum	128
Pisander Camirensis hydræ plura dedit capita	298
Pisander rebus naualibus ab Agesilao præ fectus	333
Pisæis aliisque populis finitimis bello su- peratis Elei Ioui templum & signum de manubiis dedicarunt	518
Pisistratus Atheniensium tyrannidem in- uasisit	23
Pisistratus Enneactunon exornauit	60
Pisistratus humanior ac sapientior Pe- riandro	87
Pisistratus Pisistrati F.	228
Pisistrati filiorum tyrannide liberati Athe- nienfes	88
Pistorium vicus	379
Pitane	364
Pithocles dedicauit templum Apollini, & signa multa	195
Pithus seu Suadelaë simulachrum	163
Pittheus	274
Pittheus maternus auus Thesei	140
Pitthei filia Aethra	592
Pitthei monumentum 276. vbi dicendi ar- tem docuerit Pittheus	ibidem
Pityocantes inter Thesei arumnas po- nitur	171
Pityreus Athenas cum ciuibus suis	256
Pit	

Pityraus Iouis F. ibid. ante Dorunsum in Peloponnesum aduentum Epidauri re- gnauit	256
Pityusa insula	288
Plataënsis ager	145
Platanista	340
Platanista's regiuncula	355
Platanistuns insula & promontorium	390
Platanistij Apollinis ædes	288
Plastenes matris fanum in Sipyhimontis vertice	571
Platonis præstantia & monumentum	120
Plemnæus Perati F. 187. huius filij primo vagita moriebatur ibid. eidem tandem Ceres opem tulit, Ortopolin filium edu- cans	187
Pluronis heroicum monumentum 350. ab hoc Tyndarei filiis maternū genus	352
Plistarchus ab Atheniensibus fucatus	64
Plistarchus Leonidæ F. 316. in ipsis regni initijs diem suam obiit	317
Plistoanax Pausaniæ filius	57
Plistoanax Pausaniæ F. successit Plistar- cho Leonidæ filio 317. in Atticū exercitū duxit ibid. in patriam reuersus ab ami- cis maiestatis est postularus	ibid.
Plutarcho missa auxilia in Eubœam	138
Plutei multi apud Athenienses	60
Pluto per quæ loca ad sua regna de- scendit	

scendit	297
Plutonis area	294
Plutonis canem vnde Hercules extra- xit	398
Plutonis insigne Clavis	596
Plutonis signum	226
Plutonis vel inferorum canem dicit Hecā tæus serpentem fuisse, & cur	398
Plutoni Mercurio & Telluri qui rem diui nam facere consueuerunt	109
Pluuij Iouis ara	124. & 232
Podalyrius Ilio delecto delatus tempestate Syron, ibidem confedisse traditur	404
Poetæ ab Agamemnone in pretio ha- biti	20
Poetæ multi cum rebus vixere	19
Poeticè Spartani nō sunt admirati	327. 328
Pœcile quid	604
Pœcile porticus	64
Pœcilus mons	142
Pœmenæi lucos consecrarunt Nereidibus nymphis	173
Pœnam diram belluam Argiuis immisit Apollo	164
Pæonia vnde appellata	530
Polemæcridis ædes	301
Polemarchus quis 310. Polydorum Alca- menis filium occidit ibid. Polemarchi monumentum	311

poliei Iouis simulachrum 92. in huius ara ordeum tritico permixtum apponitur	93.
bos dum ad aram accedit fruges at- tingit, ac sacerdotum vnus securim in bouem iaculatus fugiens abijt	ibid.
pollux trophæum de Lynceo victo erexit	34
pollucis fauam	378
polyandria	251
Polyanthes Corinthius	334
polybotes gigas	20
polybus Mercurij & Cthonophyles F. 190 hic Lysianassam filiam Talao regi loca- uit ibid. ad hunc Adrastus eiectus con- fugit	190
polycaon	303
polydectes	295
polydectes Eunomi F.	324
polydeucea fons	378
polydorus Alcamene patre mortuo regnū adiit 310. eiusdem laus ibid. à polemar- cho occiditur	310
polydorus Hippomedontis F.	235
polydori regis Alcamenis filij effigies	343
poligij Mercurij signum	279
polyidus 62. Alchathoum de cædæ Calli- polidis lustrauit ibid. Liberi templum dedicauit	162
polymnus viam ad inferos monstrauit Libero	299

polynices Eleus cursus palmam adeptus est Olympiade tricesima septima	554
polynices iuuatur ab Hippomedonte in bello Thebano	297
polynices Oedipi filius Eteoclis frater	593
polynicis dona	252
polynicis Oedipodis filij statua	234
polynicis filij qui	235
polypemon procrustes à Theseo occi- sus	144.
polytionis domus	21
poliuchi Mineræ templum	365
polyxena ad Achillis tumulū ducitur ma- ctanda 86. hanc historiam consulto præ- termisit Homerus	ibid.
polyxenus Iasonis & Medæ F.	180
polyxo Argiua	255
pomparum cellarium apud Sicyonios	192
& pompæ descriptio	193
pontia & Limeniæ Veneris ædes	290
pontinus mons 297. & pontinus flu.	ibid.
populum albam Hercules in Græciam pri- mus è Tesprotide attulit	574
populum nigrâ padus alumnâ habet	575
porfymna Eubœa filia & Iunonis nutrix 222. eodem nomine vocata area in Iuno- nis templo	ibi.
porphyriion 64. Cœlestis Veneris templū dedicauit	ibid.
por	

Portæ Castorides	387
Porticus Agapiti vnde dicta	579
Porticus Coryos	262
Ponticus regia	63
Porticus Regis cur dicta	22
Portus Achillis	398
Portus Athenien. in Munychia	17
Portus in Piræo triplex	16
Portunus delphine veſtus	178
Portuni ædes	173
Porus ab Alexandro deuictus	53
Posidonia oppidum	274
Potami curia Atticæ	122
Poridea oli m. nūc Caſſadrea nūcupata	608
Potydeatæ bis domo ſua pulſi, à Philippo Amyntæ filio ſemel, & ante ab Atheniē ſib. reſtituit Caſſander	ibid.
Præconum natio, ſiue Ceryces	144
Præſagi Apollinis ara	124
Præſtitiis Apollinis templum	165
Præſtitiis Cereris templum	205
Præſienſes Apollinis habent templum	121
Pratinas Satyris faciundis præſtans	213
Pratum vocatus vicus	291
Prax pronepos Pergami dicitur ædificaffe Achilli fanum	381
Praxidica dea, ideſt, vindicatrix	386
Praxis cognomentum Veneris	163
Praxiteles quonâ aſtu à Phryne eluſus	77
Preug	

preuges	307
priamus Ilio capto ad aram Iouis patrij confugit	249
priamo & Troanis ab omnibus Græcis communi consensu bellum illatum	113
primigeniæ proserpinæ ara	122
priscus pagus	387
pritanis Eunomi F.	295
procles Aristodemi F. 305. voluntate à fra- tre Eurystene dissidebat	ibid.
procris vxor Cephali	142
procrastes Polypemon latro à Theseo oc- cisis	144
prodigia de Seleuci felicitate	66
prodomeorum Deorum focus	157
prodomia Iuno	205
prædrian quid	579
prætus Abâris F. Junonis tēplū dedic.	209
prætus cur Apollini apud Sicyonios tem- plum erexerit	194
prætus quæ nam oppida tenuerit	219
præti filiarum thalami quo loco sint	255
præti cum Acrisio pugna	254
progenes medians tollere filium	92
promachoræ Mineruæ templum	289
promachus Parthenopæi F.	235
promethei monumentum	232
promethei ara 119. ab hac accensæ lampada- des in urbem deportantur	ibid.

pro

Pronaus	223
Pron collis	290.291
Propodas	182
Propugnacula vocatus locus	347
Propylæa Mercurij statua	87
Propylæa seu vestibula Arcis apud Athe- nien. quomodo facta	85
Propylæa Dianæ templum	144
Proserpinæ cella	288
Proserpinæ ædes apud Prospaltios	121
Proserpinæ sanum	121.139.184
Proserpinæ Primigeniæ ara	122
Proserpinæ Sospitæ ædes 349. à quo con- dita	ibid.
Proserpinæ signum	213.226.380
Prospaltij	121
Prosymnæ Cereris signa	297
Protesilaus Perfen Artabacten est vltus 355	
Protesilai pater Iphiclis	588
Protesilao dedicata Eleüs	131
Protophanes athleta vastæ magnitudinis eiûsque sepulchrum & costæ	135
<i>πρόβου</i> quid	572
Prymnessus Phrygiæ vrbs	602
Prytanes in Tholo rem sacram faciunt	29
Prytaneum	71
Prytaneum quid	580
Prytaneum iudicium quale	111
Prytanei Corinthi sūmæ rei præfuerūt	82

Pryta

Prytanis Euripontes F.	324
Pſamathe Crotopi filia	232
Pſamathe Crotopi filia 163. puerū ex Apol line ſuſceptum expoſuit	ibid.
Pſamathūs templum	398
Pſila quid vocent Dorienſes	375
Pſilaneus Liber cur vocetur	ibid.
Pſiſphaum mare	283
Pſittaci ab Indis afferuntur	263
Pſyrtalia in ſula vbi 137. 528. Eadem ob de- letos Perſas nota	ibid.
Ptolemæum Gymnaſium	68
Ptolemæus Aegyptius	31
Ptolemæus Fulmen à Gallis occiditur	67
Ptolemæus Lagi ab Antigono & huius ſi- lio Demetrio perſecutus 34. Syriam & Cyprum iterum ſubegit. Pyrrhum in Theſſprotidem reduxit. Cyrenen iterum recepit	35
Ptolemæus Lagi acriter reſtitit deſerenti- bus regnum ad Aridæum 32. author fuit diuidendi regnum Alexandri in plures partes ibid. Cleomenem in Aegypto oc- cidit ibid. Alexandri cadauer à Macedo- nibus accipiens Memphi condidit ibid. Aegyptum præſidiis contra Perdiccam firmat	33
Ptolemæus Lagi, Athenienſis amicus	15
Ptolemæus Lyſandræ frater cognomento Eulmen	

Eulmen 66. Seleucū ad Lyſimachiā ſudie & occidit. ibi. Macedoniæ regno potiſ 66	
Ptolemæus mulierofus, & cur 35. Eurydi- cen Antipatri filiam vxorem duxit, ex Berenice filios genuit	36
Ptolemæus, Ptolemæi filius Lagi nepos A- thenieſ. vnus tribus nomen dedit ibid.	
Arſinoëm ſororem duxit vxorem ibid.	
Argæum fratrem interfecit ibid. Alexā- dri cadauer è Memphi deportandum cu- rauit, & alterū fratrem ex Eurydice na- tum de medio ſuſtulit ibid. Cum Magā fratre bellum geſſit ibid. Claſſem auxi- liariam Athenienſibus contra Antigo- num miſit	37
Ptolemæus Serapidis religionē Athenien- ſibus tradidit	71
Ptolemæus ſocietatem coiit cū Achæis 197	
Ptolemæus Syriam & Phœnicen imperio ſuo adiecit	31
Seleucum ad ſe confugientem in fidem re- cipit. In Antigonom & Caſſandrum bel- lum mouit 31. Lyſimachum ad ſociera- tem induxit ibid. ob Cyrenæorum deſe- ctionem in Libyam mouit	ibid.
Ptolemæi res geſtæ cur obſcuræ 32. eiufdē pater quis 32. & 35. in Aſia multa præla- rè geſſit	ibid.
Ptolemæi ſtatua	68

Prolemæivocant omnes Aegypti reges	40
Publicola deus	388
Pudoris ara apud Athenienses	67
Pudoris simulachrum	381.382
Puellarum cursum vel ludicrum Hippodamia prima instituit quare	583
Puellarum cursus in Iuconiiis quomodo institutus	582
Pagnantiũ sub Thebarũ muris statuæ an septem fuisse hos ipsos verè cenfeat Aeschylus	235 ibid.
Pugna inter Eleusinos & Athenienses	143
Pullis ad currum iunctis vicit Sybariades Lacedæ. Olympiade vndecentesima	555
Pulveri Iouis delubrum	152
Puniceum iudicium	110
Pute ^o aque maris in locis mediterr.	101
Pyla Megarensium rex Cleonis F.	30.148 149
Pylades an cædis particeps fuerit, qua Neoptolemus occisus est	270
Pylades Nauplij filios obruncat	86
Pylades quibus parētibus ortus	267
Pylus ab Hercule excisa	x88
Pyli rex Nestor	527
Pylorum ager arenosus	527
Pyraea lucus	205
Pyraeam occupant Macedones 99. Olympiodorus iterum recipit	ibid.

Pyrgus Alcathoi vxoris monimētum	162
Pyrrhus Achilles F. à Delphis occisus	59
Pyrrhus Achilles F. ad nuptias Herminiones cõtendens à Nereidibus spectat	403
Pyrrhus Achilles filius è Scyro ad Hermionenes nuptias profectus	397
Pyrrhus Achilles filius Gallis irruentibus occurrit	28
Pyrrhus Achilles F. Hermione desponsa fuit	130
Pyrrhus Achilles filius Ilio exciso in Epirũ appulit	48. Delphis interficitur 49
Pyrrhus Lysimacho cõtrea Demetriũ opem tulit	46. magnã Macedonia partẽ imperio adiecit ibid. à Lysimachi amicitia discedit ibid. ab eodẽ prælio vincitur 47
Pyrrhus nauali prælio victus Tarentũ reuertitur	54. Syracusas à Carthaginensibus obsessas liberat ibid è Sicilia reuertitur 55. ad Asiã reges legatos mittit ibidem. Antigono bellum indicit ibid. & deinceps
Pirrus primus Romanis bellum intulit	49. 51. à Tarentinis accersitur 55
Pyrrhus quomodo Tarentinos contra Romanos iuuerit	52. & deinceps Elephantos aliquot capit 53. eundem auocavit Syracusanorum legatio 54
Pyrrhus superiorem Macedonia & Thes-	

- salium quando in suam ditionem redigat 55. eiusdē victoria testimonia ibid.
 Lacedæmonios bello vicit 58
 Prædam ex illorum agro magnā egit ibi.
 Antigouum vincit 59. moritur ibidem.
 Argis sepelitur ibid.
 Pyrrhus ultra Ioniuū copias trāsportat 51.
 ab Achille originē ducit ibid. eiusdē a-
 critas in traiciendo in Italiā ac prudentia
 in rebus administrandis ibid.
 Pyrrhi bustum 239. scutum ibid.
 Pyrrhi effigies apud Athenienses, & eius-
 dem generis propinquitas cum Alexan-
 dro 46
 Pyrrho Acacidæ filio regnum ab Epirotis
 restituit 49. Eidem à Cassandro bellum
 inferitur ibid. Ptolemæi Lagi filiam in
 matrimonium accipit 51. in Corcyræos
 arma mouet ibid.
 Pyrrhichus pp. vnde dictum putetur 397
 Pyrrichus opp. 384. 397
 Pythæensis Apollinis signum 343
 Pythæus Apollinis ædem erexit 290
 Pythæus Apollinis F. 291
 Pythæi Apollinis delubrum ibid.
 Pythæi Apollinis templo pepercerunt
 Argiui 296
 Pythæi Apollinis signum 339. huic Py-
 thæo Apollini aurum misit Cræsus ibi.
 Pythag

- Pythagoræ gentilitas 212
 Pythagora sapientiæ laus attributa ibid.
 Pythia quid responderit Glauco Epicydæ
 filio 216
 Pythonice vxor Harpali Macedonis 141
 eodem à viro monumentum positū ibid.
 Pythij Apollinis ara 579
 Pythij & Decumani Apollinis simulachra
 159
 Pythicum cantum Delphis quis primus ce-
 cinerit 244
 Python occisus ab Apolline & Diana 194

- Q**uingentorum curia 25
 Quinquertij & Iustæ certamina re-
 stituta Olympiade decima octaua 553
 Quinquertij præmium tulit Olympiade
 Lapidus decima octaua 553
 Quinquertio puerorum victor Eutelidas
 Lacedæmonius Olympiade trigesima
 octaua 555
 Quinquertiones athletæ 135

R

- R**ecta via quæ Megaris 165
 Reipublicæ administratio quatenus
 suscipienda & quàm periculosa 39
 Regia vocatus locus Crotonis 143
 Rex Neptunus 273
 Regis Porticus quæ 22

Rhacotin Aegyptiorū olim oppidum	602
Rhachus intortus	283
Rhamnus	127
Rharij campi	144
Rheda & carpentum quid discriminis habeant	555
Rhedæ ceramiae Thersius Thessalus victor Olympiade septuagesima	555
Rhegnidas Phalci F.	211
Rhenea insula vbi	527
Rheri scatebræ	251
Aheti seu alvei ac eorundem aqua	142
Cereris ac Proserpinæ sacri, quare solis sacerdotibus licet illis pisces capere	142
Rhodus insula vehementer terræ motu concussa	161
Rhodij à Ptolemæo copiis contra Antigonum & opibus iuuantur	35
Rhodij Demetrio oppugnanti resistūt ibi.	
Rhodos cur oppugnandos putauit Antigonus	ibid.
Rhoxane	33
Rhus vicus vnde dictus	153
Romani Coloniam miserunt Corinthum	
190. causa cur id fecerint	ibid.
Romani cur ab Atheniensibus belli fortunam experti non sint	51
Romanos exterruerunt elephantis à Pyrrho immisi	53

Romani Græciæ eripuerunt arma, & militarium vrbiū muros demoliti sunt	170
Romanorum Imperatorum templum Afopi	388
Romanis aliquando auxilia missa ab Atheniensibus.	117
Romanis bellū intulerunt Corinthij	170
Rom. Imperatoribus statuarū dicata in templo Olympio	568

S

Sacrae monumentum	244.
Sacrae Pythicæ cantū cecinit Delphis ibi.	
Sacra insula quæ	284
Sacra porta	204
Sacra via	137
Sacrificandi mos cur idem Corinthi non retentus	179
Sacrificij in Iouis Olympij templo series & ordo	547
Sarsara Cælis filia	143
Satidis Mineræ ædes	297
Salamis ab Atheniensibus ad Megarenses dedecit 151. per prodicionem exulum Atheniensibus data	152
Salamis vnde nomen habeat	133
Salamine Afopi mater	ibid.
Salaminis & veteris Græciæ imagines in templo Eleorum Iouis dicato	563
Salaminijs cur ab Atheniensibus damnati	133

Samicon vicus	542
Samnia oppidum	545
Sandium Hyperionem Agamemnonis F. occidit	161
Sangarius amnis	28
Saotes Liber	297
Saotæ hoc est feruatoris Liberi ara	277
Sapho Lesbia primo de Amore scripsit carmine	95
Sapyfelaton	255
Sarapidis fanum	184. 353. 400
Sarapium pancratriactes metu aduersario rum solum vertēs propter timiditatem multatus est	604
Sarveis	333
Sarmatæ ferrum non habent	81
ab hominum commerciis alienissimi	
ibidem	
vimineis hastarum cuspidibus vtuntur, & arcus satæque ex corno conficiunt	83
hostibus fugientibus cathenas iniiciunt, subuertuntque implicatos	ibid.
loricas quo pacto conficiant, vide	ibi- dem
Sarmatæ magna equorum armenta habent, ac eorundem terra priuatorum vsibus feruit	83.
tota regio compassua est	ibid.
horū incolæ appellati Nomadæ, hoc est vagi	

vagi pastores	ibid.
Saron	273
venandi studio delectatus	ibid. in mare perit
Saronia festa quæ	283
Saroniæ Dianæ templum	ibid.
Saronidis Dianæ templum	273
Saronidis Paludis appellatio vnde	274
Saturnus primus cœli regnū obtinuit	550
Rheæ mariæ & recēs natum Iouē Dactylis Idæis qui & curetes cōmendat	ibid.
Saturni & Rheæ delubrum apud Athenienses	73
Saturni filiorum Opportunum dicit nati minimum Ion Chius	577
Satyrus, Praxitelis opus egregium	77
Satyrus puer poculum porrigens	ibid.
Satyrorū natu maximi vocatur Sileni	89
Satyri qui nam sint, & vbi, vide	89
Satyrides insulæ, & in his incolæ ruffi caudas habentes infra clunes	ibid.
Saxum sagittis confixum à persis	166
Saxum super quo Talamon concedit	114
Scabella duo Athenis argentea quib. accu- satores & rei insidēt, eorū dēq; noīa	109
Scambonidarum curia	143
Scandea nauale Cytherorum	350
Scarpea Locrorum vrbs	267
Scenoma mulieris	167

Scheria insula	185
Scias locus	347
Scyllus omnibus ferarum generibus ad ve nationem abundans	546
Scillus vna de Triphylia vrbibus	ibid.
Scilluntis rudera vbi	586
Scilluntem Eleis ereptam Xenophonti Grylli filio Athenis exulanti, Lacedæ- monij dono dedere	ibid.
Scilluntium agrum præterlabitur Selenus annis	ibid.
Sciron 167. hospites in mare detrufis	168
à Thefeo in mare abiectus	ibid.
Sciron Pylæ F. Pandionis filiam vxorem duxit 149. cum Nifo Pandionis filio de regno difceptat, Acacus vtriusque iu- dex deligitur	ibid.
Scironē viam primus munivit Sciron 167 Adrianus Imperator eandem dilatauit ibidem.	
Sciriadis Mineruæ templum. 138. Quis de- dicauit	ibid.
Scirum vnde nomen habeat.	138
Scirus Dodonæus vates 138. eius sepul- chrum	ibid.
Scotitas locus	338
Scotitæ Iouis templum	ibid.
Scutorum & iaculorum numerus auctus Athenis à Lycurgo Lycophonis F.	118

Scutis

Scutis qui decurrerunt primus vicit Dema- ratus Heræenfis Olympiade sexagefi- maquinta	554
Scyllæum promontorium vnde	288
Scyras flu. 397. quando nomen hoc ade- ptus	ibid.
Scyros ab Achille euerfa, cum tamen in ea insula cum virginibus vixiffet	86
Scyros insula	70
Scirij Thefeum benignè acceperunt	ibid.
<i>σκιρτιος</i>	341
Sebrius vicus	356
Securis, qua bos in sacrificiis percutitur, in iudicium Rea citatur	93
Selasia	192
Selasia ab Achæis direpta	199
Selasia ruinae 339 Selasia ab Achæis capta fuit	ibid.
Selenus annis agrum Scilluntium præter- labitur	546
Selinuntis nomine pagus	388
Sella Amyclæi à quo facta eiufque accura- ta descriptio	137
Seleucus ab Antigono eiectus à Ptolemæo in fide recipitur.	46
Seleucus Demetrium capit	ibid.
Lysimachum vna cū copiis deleuit	48
Seleucus timens Antigonum ad Ptolemæū Lagi F. confugit, & Babyloniam reuerfus	

Ff 5

Antigonum vicit ac occidit	68
Demetrium Antigoni F. cepit	ibid.
torius Asia imperium Atiocho filio tradidit	66. in Macedonia reuertitur
ibid.	
Sileuci exercitus à Barbarorum & Græcorum copiis constabat	ibid. occiditur
67. huius pecunia à Ptolemeo fulmine regib. diripienda datur	ibid.
Sileuci iustitia & pietas commendatur	67
Mulefiis colossum restituit à Xerxe ademptum, Babyloniam ac Beli templo pepercit	ibid.
Sileuci statua, ac eiusdem felicitas prodigiose indicata	66
Sileucia 67. in hanc inquilinos Babylonios deduxit Seleucus	ibid.
Semele ab inferis reducta	276
Semelei Iouis ara.	124
Semele quo loco Liberum Patrem pepererit	394. ac de eadem deinceps
Semelen vt reduceret ad inferos descendit	
Liber	299
Senex in mari habitans quis dicatur Gytheatis	385
Seniorum magistratus apud Lacedæmonios	318
Sepeliendi mos apud Sicyonios	191
sepulchra apud eosdem inscriptiones non habent	192

Septem Sapientes omnes Græcos fuisse iactant de se Græci	87
Septem Tab Thebarum muris cecidisse an recte scribat Aeschylus	235
Sepulture honor cum seruis communicatus qui dominis in prælio fidelem operam nauassent	114
Serapidis sanum	289
Serapidis sanum 71. huius religionem Athenienses à Ptolemeo acceperunt	ibid.
Serapidis templa multa apud Aegyptios	71
Serapidis fragmenta	389
Seruatoris Iouis ædes	235-393
Seruatoris liberi ara	277
Seueræ Deæ, & earundem ara	122
Seuerarum Dearum ædes Athenis	109
Seuerarum Dearum sanum	206
Siciliæ gentes quæ	616
Sicyon Marathonis F.	170
Sicyon vrbs ante Aegiale dicta	189
Sicyonem socium ex Attica adsciuit Lamidon	ibid.
eidem Zetixippen filiam in matrimonium dat	ibid.
Sicyon quib. parentibus ortus	189
Sicionia regio à quo denominata	ibid.
Sicyonij & eorum origines	186
Sicyonij quando Dorienses facti	190
inter Argiuos censeri coepti	ibid.
quo	quo

quo pacto condant suorum cadauera	191
Sicyoniorum fines	254
Sicyoniorum vrbs terræ motu ad solitudinem & vastitatem redacta	191
Sida opp. 231. à Sida Danai filia vocatū ibi.	
Siene	128
Signa de multa palestritarum erecta	600.
& deinde.	
Signa Deorum ac heroum antiquitus ex liquo faciebant	230
Signorum omniū quæ in Alti posita sunt maximum Iouis colossium Eleorū donū Arcadico bello cōfecto dedicatū est	610
Silenus à Malea profectus Pyrrichi habitasse creditur	597
in Malea educatus	ibid.
Sileni & Marsyæ certamina cum Apolline	245
Sileni qui vocentur	89
Silenū quo pacto Midas captare voluerit	28
Sillus	228
Simonides, Hieroni familiaris	19
Sinis latro quo pacto à se victos ad piceas ligabat & discerpebat	171.
ipse postea eadem supplicij genere à Theseo affectus fuit	ibid.
Sinin propinquum occidit Theseus	140
Sinus Bæeticus & portus	393
huius litus speciosi calculis abūdat ibi.	

Sipyl

Sipylus	387
Sipylus mons	82
Sipylus mons Pelopis habet in vertice solium	571
Sipylum	242
Sirenum cantui comparata poemata vnde originem duxerint	81
Sisyphus cur apud inferos pœnas dat.	184
Sisyphus in Isthmo sepultus	174
Sisyphus Isthmicos ludos in honorem Melicertæ instituit	171
Sisyphus quo pacto ad Corinthiorum regnum peruenerit	181
Sisyphus quos filios genuerit	182
Sithnidum Nimpharum aqua quæ	150
Smicythus quis	612. & deinde
Smicythus quis, quæ & qualia signa dedicauerit	619. & deinde 620
Sebri heroicum monumentum	356
Socrates Sophronisci F. statuas quasdam fecit	87.
iidem sapientiæ primas detulit Apollo Delphicus	ibid.
Socratis somnium de Platone	120
Sodamas Argius	334
Solis aræ	164. 226
Solis campum Hercules Pelopi dedicauit	570
Solis filia Pasiphæ	617
Solis Liberatoris aræ	277
Solis	

Solis mensa	128
Solis sinum	401
Solis templum	289
Soli quo loco cædantur equi	379
Soli facer auis gallus gallinaceus & quare	
617	
Solium Iouis in templo Eleorū quale	562.
Solon Atheniensib. leges dedit	66
Solonis legis excitati Athenienses Salamina bello receperunt	152
Salonis leges vbi Athenis adseruabant	71
Solutoris Panos cella	282
Somniū Nicostrati, & quid portēderit	602
Somnij & mortis, & vtriusque nurricis Nestis effigies	589. & deinde
Somai signum	202
Somai simulachra Spartz	368
Sophocles de Oedipi morte vera non scripsit	109
Sophoclis statua Athenis in Theatro posita	801. de Sophocle quid visum Lacedæmoniorum duci
	ibid.
Sophones Decelenfis	113
Sofostratis statua, quam Cambyfes comminuit	158
Sospitzæ Dianæ signū apud Megarenfes	150
Sospita cur vocata Diana	ibid. & deinceps
Sospitzæ Dianæ signum Pagis visitur	166
Sospite Dianæ templum	278
Sosp	

Sospitzæ Mineruz ara	123
Sospita Proserpinæ templum	349
Soteris cognomē cui Ptolemæo inditū	401
Sous Proclis filius	324
Sparta cū Lyta, ab Aristádro Pario facta	371
Sparta prius postea Lacedæmon	339
Sparta terre motu concussa	115
Spartæ vbi vnde nomen inditum	304
Spartani cur in Thebanos bellū sciuerit	332
Spartani minime admirantur poëticē	316
Sparton an Phorontis filius	221
Speculatricis Veneris delubrum	281
Specus Athenis prope fanum Panos	108
Specus in mōte nō lōge à Marathone	127
Specus in quo Antiope geminos exposuit	146
Specus in Theatri vertice Athenis	81
Specus Liberi patris refugium naufragis Argiuis fuit	245
Sperchio crinem nouet Peleus pro felici Achillis à Troia reditu	140
Sphaacteria insula	58. & 66
Sphaacteria insula vbi 527. eadē Lacedæmoniorum clade nobilitata	528
Sphæria insula à quo dicta	283. 284
Sphærei qui	354
Sphærus Pelopis auriga ciuūq; sepulc.	283
Sphertus	274
Sphinx in Mineruz galex cone	93
Sphyrus Machaonis F.	246

Spolia de Spartanis ab Atheniensibus in Spacteria capta	66
Sponsalitiū munus. centum boues Iphidamas Antenoris filius Socero dedit	527
Stadium ē candido marmore ab Herode Attico erectum.	76
Statuæ dicatæ in Olympio templo Rom. Imperatoribus	568
Stazusa fons	192
Stemmatij Cranij lucus	381
Sthenelas	219
Sthenelaedas	327
Sthenelus	275
Sthenelus Capanei F.	227. & 250
Stheniadis Mineruæ delubrum	281
Stheniadis Mineruæ veneratio	273
Sthenij Iouis ara	282
Stenopon quid Atticis	578
Sterope Atlantis filia vxor Oenomai	559
Steficorus cur Palinodiam fecerit	378
Stethæum Aesculapij sanum	394
Stomium quid	577
Stratonice vrbs & regio Chrysaurois	602
Strophius Crisi F.	267
Strophius Pylasæ F.	222
Struthuns promontorium	295
Stymphalus	251
Suada	564
Suadelaꝝ cultu & Veneris populares curvūs	
Thes	

Theseus	85
Suadelaꝝ Dianæ templum	238
Suadelaꝝ ædes 194. & cur hanc colant Sicyonij	ibidem
Suadelaꝝ seu Pithus simulachrum	163
Subligaculum Orsippi Olympiæ delapsum cur	164
Sunium promontorium	15
Suniadis Mineruæ templum	ibid.
Susa	333
Sybariades Lacedæmonius iunctis ad cur rum pullis vicit Olympiade vndecentesima	555
Sylla ædificia quædã Athenis cremavit	78
Syllanæ expugnationis Athenarū causa ibi.	
Sylla Athenas redit, ac sibi aduersarios trucidat 80. in Ceramicū aduersarios concludit, & decimum quemque ad supplicium duci iubet ibid. quo morbo interierit	ibidem
Syllæ multa in Atheniensēs immania facinora, & quæ potissimum eidem Syllæ calamitatis causa extiterit	80
Syracusæ à Carthaginensibus obsessæ	54
à Pyrrho obsidione liberatæ	ibid.
Syracusanorum legatio ad Pyrrhum	54
Syria & Phænice Ptolemæi imperio adiiciuntur	33
Syringes locus in Aegypto	158

Syrnethus tumulus	246
Syrus vrbs in Cariæ continenti	404
Syri & Phœnices in Antigoni potestatem redacti	34
Sythas amnis 194. 209. ad hunc cur pueri & virgines supplicî more veniant	ibi.

T

T Abula à Themistoclis filij dedicata in Parthenone	16
Tanarum promontorium	398
Tanari monimētum 352. ab hoc promon- torium nomen habere putatur	ibi.
Tanari vertex	400
Tanarij Neptuni fanum	346
Talus Biantis F. Argiuorum rex	190
Tali sepulchrum	238
Taletum	379
Talhythij monumentum iram cur in La- cedæmonios, & Athenienses exercue- rit	346
Tamphalces Temeni F. Sicyonem occu- pauit	190
Tanagra	115
Tantali ossa vbi nā condita putantur	242
Tantalo Thyestæ filio desponsa fuit Cly- temnestra virgo	226
Tantalum & Pelopem in Græciam Colo- niam deduxisse certa extant indicia	571
Tanus amnis	302

Taren

Tarentini Hippotionis donum in Altis muro quod	616
Tarentini Pyrrhum accessunt 52. cum Ro- manis bellum gerunt ibid. Iidem Pyr- rhū aduersus Corcyræos iuuarunt	ibi.
Tauricæ Dianæ signum vbi sit, & quo por- tatum contendunt inter se Cappadoes & Euxini accola, & Lydi	563
Tauropolis	160
Taurus Cretensium agrum infestans	105
à Nepruni ira immissus & cur	106
Taurus è Creta in Peloponnesum traiecit ibid. vnus de duodecim Herculis labori- bus ibid. in Marathoniam fugit, ac Mi- nois filium Androgeum interemit	106
Taurius	282
Taxilus Mithridatis dux ab obsidione li- berandas Athenienses occurrit 79. eidē Rom. Imperator in Bœotis occurrit	77
Taigete Atlantis filia	371
Taygetum venationibus aptum	379
Tegea vrbs	250
Tegeatæ clades complures Lacedæmoniis attulerunt 311. iidem Anaxandrida re- gnante à Lacedæmoniis vincuntur	ibi.
Telamon	166
Telamon Aëaci filius	158
Telamon caduceatorē ad patrē mittit	170
Salaminē cum Classe iterum abiit	ibi.

Gg 2

Telamonis filij naue vecti sunt Aulidē	134
Telchin Europis F.	186
Teleclus Archelai F. 309. à Messeniis occiditur	ibid.
Teleclus à Messeniis in Limnadis Dianæ fano interficitur	325
Telecli monumentum heroicum	359
Teledami & Pelopis monumentum	222
hi paruuli ad parentum tumulum ab Aegistho necari	ibid.
Telephorus quis	207
Telephilla cantica fecit 236. eiusdem præclarum facinus	ibid.
Telestes Aristodemi F.	182
Telluris ara	577
Telluris ædes	343
Telluris ædes Gaseptum vocatum	347
Telluris Magnæ deæ ara	122
Telluris puerorū nutricis tēplū Athenis	85
Temenus Aristomachi F. 299. bellum cum Doriensibus cōtra Tisamenū & Achæos suscepit	ibidem
Temeni sepulchrum	300
Temeni liberos oderat Deiphontes	256
Temeni Porta vrbs	136
Temeno regnū Lacedæ. delatum	305
Templum commune omnium Deorum Athenis	31
Templum Iouis Nemei	217
Templum omnium Deorum Athenis	74

in Templo Dianæ Ephesæ Discordiam depinxit Calyphon Samius	592
Tenea oppidum 185. huius incolæ Troiani haberi volūt ab Agamēnone aducti ibi.	
Teneatica porta	185
Tenebricosum, vocatus locus	338
Tenedus	186
Tereus progrem vxorem habuit, Philomela sorori vitium obtulit, & ferro corpus eiusdem violauit	31
Tereus regnauit Daulide 156. sibi ipsi Megaris manum consciiuit	ibid.
Terei sepulchrum, & Tereus quis	156
Terlephanis Samij tibicinis tumulus	166
Termissenses cur Lycij vocati	75
Terminator Apollo	291
Terræ, à Ioue imbres implorantis, simulachrum	92
Terrestres Ceres colitur à Spartanis	353
Terrestres Iouis signum	177
Terroris effigies ī Agamēnonis clypeo	593
Tessera à Palamede inuenta, vbinam dedicata	234
Testudinis promontorium	20
Tethines amnis	105
Teucer ex equo Troiano erumpit	90
Teucer quo loco purgauit se Telamoni	111
Teucrī Cypriorum regnū obtinuerūt	267
Teuthrania olim, quæ nunc Pergamū	28

Teuthras Atheniensis Teuthronem opp. condidisse creditur	398
Teuthrone vrbs 384. & 398. quis condi- derit	ibid.
Thalamæ vrbs	384. & 400
Thalamis Messeniæ oppidum	304
Thales apud Lacedæmonios ciuitatem lu- strauit 62. de Talete Carmen scripsit Po- lymaestus ibi. natione Gortynius fuit	62
Tharypus	48
Theagenes aquæ ductum apud Megaren- ses exædificauit	149
Theagenes Megarensium tyrannus	107
Thearj Apollinis templum	277
Theatrum Athenis absoluit Lycurgus	119
Theatrū apud epidaurios pulcherrimū	271
Thebani Agefilaum Aulide rem diuinam facientem è templo expellunt	332
Thebani contra Phocenses bellum susce- perunt	337
Thebanorum diuitiæ & calamitas	41
Thebanorum puerorum à Sphingibus ra- ptorum signa in templo Eleorum	562
Thebe Asopi filia 185. & nomen vrbs sub Cadmea	ibid.
Thebas à quibus conditas scribat Home- rus 189. Idē inferiorem urbē à Cadmea distinguit	ibid.
Thebas capientiū statua, & quinā illi	235

The

Thelxion, Apis F.	187
Themes Horarum mater	585
Themidis cella	261
Themidis delubrum	84
Themidis Horarum matris signum in Iu- nonis templo Eleorum fecit Doriclidas Lacedæmonius	585
Themidum aram dedicauit Pittheus	277
Themiscyra capta	64
Themiscyra quomodo ab hercule capta	18
Themistocles	16
Themistocles Polyarchi F.	139
Themistocles muros à xxx. tyrannis de- iectos restituit	19
Themistoclis ossa ex magnesia in Patriam translata	16
Themistoclis sepulchrum	16
Themistoclis statua aliis attributa	71
Themistoclis victoriæ trophæū erectū	137
Theodectis sepulchrum	140
Theodorus Samius primus ferrum funde- re docuit	348
Theodori tragædi monumentum	140
Theomelida vicus, & in hoc regum qui Agidæ vocantur sepulchra	352
Theopompus Nicandri F.	310
Theopompus Nicandri F. post patrem re- gnauit	325
Theopompi Nicædri filij monumentū	362

Therapne 375. vnde dicta	376
Theras Autefionis F.	358
Theras infula	306
Theras quis 305. Callisten Coloniam dedu- xit ibid. huic parentant Theræi	306
Thera infula à quo dicta	358
Theræ	380
Thereta, vnde vocetur Mars	108
Therò an Martis nutrix	376
Thersander	235. 358
Thersander Sisyphi F.	182
Thersandri filius geminas vxores duxe- runt gemini itidè filij Aristodemi	362
Thersius Thessallus rhedæ certamine vi- ctor Olympiade septuagesima	556
Theſeus	68
Theſeus ad Deucalionem in Cretam miſ- ſus 70. in Scyron infulam defertur & ibidem interficitur ibid. eidè templum Athenis dicatum	70
Theſeus centauros bipenni obtruncat	563
Theſeus cur Dianæ Sospitæ templum di- carit	275
Theſeus cur Hippolytū amandauerit	84
Theſeus cum Pirithoo in Theſprotos pro- ficifcitur	243
Theſeus de cæde purgatus à Phytali po- ſteris	140
Theſeus gemmam in mare abiectam retu- lit	

lit 69. ab Amphitrite coronam dono ac- cepit	ibid.
Theſeus, Herculi ſocius in Themifcyra op- pugnanda	19
Theſeus in patriam rediens depiſtus	78
Theſeus Pallanta & filios interemit, ac in Delphino abſolutus	110
Theſeus Palantem & eius filios occidit	78
Troëzenè, de cæde purgare, venit ibi.	
Theſeus Perithoom celebres nuptias affe- ctantem adiuuare nititur	154
Theſeus puer ad Herculem apud Troëze- nios venit, Leonis pelle nihil deterri- tus 105. ac de Theſeo plura deinceps	
Theſeus quàm diu regnauerit	24
Theſeus quo habitu incognitus Athenas ingreſſus	74
Theſeus quonam habitu Athenienſem po- pulum ex agris compulſit in vnã ciui- tatem 85. ad Minotaurum interficiendũ proficifcitur	ibid.
Theſeus Scironem in mare abiicit	22
Theſeus Sinin Latronem interemit	171
& totam viam quæ Athenas à Troëzene ducit à latrocinijs perpurgauit ibidem	
Peripherem interfecit	ibid.
Theſeus vbinam Polypemonem latronè occidit	144
Theſeus vnde ad Cretam ſoluerit	16

Thesei ara	288
Thesei administratio Athen. æqualibus	23
Thesei contra Amazones cælara pugna in templo Eleorum Ioui dicato	564
Thesei filiorum ara	17
Thesei liberi ad Ælephenorē se recipiūt	69
Thesei monumentum	121. 347
Thesei mors variè traditur 69. Theseus à Plutone vincitur, & ab Hercule soluitur ibid. in Thesprotidem venit cum Perithoo ibid. in vinculo coniicitur ibi. eius ossa Athenas portantur	70
Thesei ossa quomodo & à quo inuenta	312
Thesei pugna contra Minois taurum	91
Thesei saxum cur dictum	282
Thesei templum 68. Theseus Centaurum occidit 68. Minoi aduersatur	ibid.
Thesprotis multa spectatu digna habet	69
Thessaliam & Macedoniam superiorem quando ceperit Pyrrhus	56
Thessali viam Agesilao redeunti intercludere conati sunt: & cur 335. iidem repelluntur ac funduntur	ibidem
Thessalorum equitū tumuli Athenis	114
Thessalorum in Olympia donum quod & quis author	611
Thestius, quis	351
Thetis Nereidum vna	594
Thetidid signum à Menelao positum	386
The	

Thetidid templum qua de causa erectū	353
Theumesiæ Cereris templum	288. & 290
Thoas	182
Tholus	29
Tholus vocata ædes Aesculapij 260. in his ædibus dormiunt qui deum precatum veniunt	ibid.
Thornax	295. 339
Thracia hominum multitudine abundat 43. ante Romanos nemo totam expugnauit	ibidem
Θεσπυο quid	564
Thrasydus Xeniam pellit vrbe 329. quibus conditionibus pacē accepit	ibid.
Thrasiacor	229
Thronium oppidum Abantes condidere	606
Thucydides post reditum dolo peremptus 91. eiusdem sepulchrum	ibid.
Thurimachus Aegyri F.	187
Thyamis fluuius	49
Thyeste sepulchrum 225. in hoc cur aries impositus	ibid.
Thiestes aurei velleris agnum fratri surripuit ibi. & quomodo à fratre vltus	225
Thymætes	229
Thyrea vicus	301
Thyræan incoluerunt Aeginetæ	268
Thyrides	400
Tiafa	

Tiasa amnis	370
Tiasa puella	ibid.
Tibias Marfyæ in agrum Sicyonium eie- ctas fustulit pastor quidam, & Apollini dicauit	194
Tichos castellum	332
Timalcus à Theseo interfectus	153
Tipceus mons cis Alpheum	547
Timagore interitus	119
Timenus 228. Argiuorū regno potit ⁹	229.
Deiphonte consiliario vsus ibid. per in- sidias à filiis necatus	ibid.
Timenium	296. 299
Timeas	235
Timocrates Rhodius	334
Timolaus Corinthius	ibid.
Timoclidas & Euthydemus tyrannidem simul inuaserunt	195
Timonis cursus	120
Timothei Cononis F. statua	92
Timothei Milesij cithara quo loco suspen- sa 342. eidem cur multa irrogata	ibid.
Timothei sepulchrum	118
Tirynta heroem Argi filium dicunt Ar- giui	254
Tirynta possedit proetus	219
Tiryntij ab Argiuis eiecti	254
Tiryntis ruinæ ibid. huius muri à Cyclo- pibus facti	255

Tisamenus	359
Tisamenus Orestis F. patri in regnum suc- cessit 228. Argis expulsus. ibidem. in A- chaiam venit	229
Tisamenus quinque certaminū victor	341
Tisameno Argiuo quid reddiderit oracu- lum 341. ad Lacedæmonios profectus est	342
Tessaphernis copiæ ab Agefilai fasa	333.
Tessaphernā occidēdū curat Artaxer. ibi.	
Tithorea	267
Tirthon mons 257. 262. an ea Myrt ionvo- catus	ibid.
Tithrantes quis 334. Sardeis venit, Græciæ populos pecuniis corrumpit	ibid.
Tithrones Mineruæ ara	122
Titan quem montem incoluerit 205. Fra- ter Solis creditur ibid. Idē solers in ob- seruandis anni opportunitatibus	ibid.
Titanæ 205. à quo dicta hæc regio	206
Titanæ, quis ritus seruari soleat	208
Tlepolemus Lycius desultorio equo vicit Olympiade centesima trigesima pri- ma	555
Tlesimenes quib. ortus parentibus	347
Tolmidæ vates	104
Tolmides qs 104. Peloponnesios diuexauit ibid. Lacedæmoniorum naualia incen- dit ibi. Eubœan & Cyteriorum insulam cepit	

cepit ibid. Sicyoniorum agrum populatur. Eubœan & Naxum Colonias deduxit. Bœotorum agrum popularur ibid. Charoneam cepit. in Haliartiorum finibus dimicans cecidit	104
Tranani præclara facta 568. & deinde.	
Tranquilitatis simulachrum	173
Trasybuli laus ac sepulchrum 112. triginta tyrannorum dominatum euertit ibid. Atheniensibus. concordia author fuit ibid.	
Trasymedes	228
Tretum	217. 218
Tribuum nomina apud Athenienses. à quibus hominibus sumpta	36
Tricrana insula	289
Trigonum iudicium	109
Trinasi muri	386
Triopas Phorbantis F.	219
Triphylia regio	542
Tripodæneus in templo Olympico	568
Tripodæ in specu Theatri Athenis	81
Tropidæ Delphis dedicauit Pausanias	328
Tripodes vocata via Athenis vnde	77
Tripodes ænei artificiosè elaborati	ibid.
Tripodiscus locus	164
Triptolemus & Eubuleus serèdi rationem à Cerere acceperunt	61
Triptolemus ex Amphictyonis filia natus	ibid.
	Tripto

Triptolemi ædes 145. eiusdè area & ara 145	
Triptolemi signum	60
Triptolemus Trochili antistitis filius secundum Argiuos ibid. Celei filius, secundum Athenienses 61. Oceani & Terræ filius secundum Musæum ibid. Dysfaulis vt vult Orpheus ibid. Rharinis vt Chærilus	61
Tritones ænei Corinthi	173
Troëzen	274
Troëzenè ad Pitheum cur amandatus Hipolytus	84
Troëzenij	197
Troëzenij Argiuus aliquândo paruerit	275
Troëzenij cõtra noxios Africi flatus quid faciant ne vitibus noceant	287
Troëzeniorum virgines ante nuptias zonam dicant Mineræ Apaturiæ	284
Trochilus antistes ab Agenore Argis pelli tur, & Atticam venit	61
Triptolemus genuit	ibid.
Trochus vicus	251
Tropæi Iouis ædes 147. hanc fecerunt Dorienses & cur	ibid.
Trophæum Argiuorum de Pyrrho Epirotarum rege	239
Trophonio dedicata Lebadia	131
Tubæ Mineræ ædes	138
Tunica officina cur dicta	361
	Tybe

Tyberiadem stagnum subterfluit Iordanis	549
Tyndareus cur Veneri addiderit comedes	360
Tyndareus Mineræ Chalciæci ædem ædificauit	365
Tyndareus Pellanam aufugit 304. ad Aphareum vt aliis placet in Messeniam ibidem	
Tyndareus Pellanæ habitauit cum Hippocoontem fugiens è Sparta excessisset	383
Tyndareus quibus parentibus natus	304
Tyndarei filij profecti cum Iafone	395
Tyndarei filiorum ædes	361
Tyndarei iusiurandum coram Helenæ prociis	381
Tyndarei monumentum	366
Tyndarus è regno eiectus ab Hippocoonte	228
Tyndari filij Aphidnam capiunt & Meneſtheum in regnum reſtituunt	69
Tyndari filij ſalutaria numina nauibus	173
Tyndari filij vbi ſe in ſtadio ſoliti ſint exercere	289

V

VAlitudinis bonæ ſtatua	246
Vallum vicus	383
Varium Comitium locus vocatus Spartæ	319
Vatum	

Vatum, qui ex Elide venerunt monumentum	347
Venandi ſtudioſa Arthuſa 548. in amnem mutata	ibidem
Venus	564
Venus à Gnidiis colitur	17
Venus cognomento ad Amyclæum	371
Venus è mari nata	173
Veneris ara	578
Veneris Arææ ædes	366
Veneris Ambologeræ ſimulachrum	368
Veneris Armatæ ædes & ſignum	360
Veneris Aſcrææ templum	282
Veneris ædes à Conone erecta	17
Veneris ædes in Temenio	300
Veneris cella	261
Veneris cœleſtis delubrum 63. Venerem omnium primi Aſirij coluere ibid. eiusdem Deæ religionem quis primus Athenis induxit	ibid.
Veneris Cœleſtis fanum	248
Veneris cœleſtis ſignum	74. 75
Veneris Coliadis ſigna	18
Veneris Coniugalis ædes	386
Veneris delubrum & in eo ipſius armatæ deæ ſignum	184
Veneris delubrum in Cenchræo	175
Veneris Epitrophææ ſacellum	152
Veneris fanum	142. 236. 268. 266. & 400

Veneris Iunonis signum 351. ad hanc matronæ pro filiarum nuptiis sacra faciunt	ibid.
Veneris Melanidis templum	175
Veneris Migonitidis ædes	386
Veneris Olympiæ ædes	349
Veneris Ponticæ & Limenij fanum	290
Veneris Specularicis delubrum	287
Veneris sp̄sa cella à Theseo ædificata	282
Veneris templum in quod non nisi æditua mulier, & virgo sacerdos ingrediuntur	203
Veneri cur compedes addiderit Tyndareus	360
Veneri honores habiti ab Hermionensibus quales	290
Venerem Nicophoron dedicauit Hypermnestra	232
Ventorum ara 208. & ceremoniæ ad ventorum seuitiam placandam	ibid.
Verfilis olea	263
Vesta	564
Vestæ fanum & ara eiusdem sacra	290
Vestæ signa quo loco Athenis posita	71
Vestibula seu propylæa Arcis Athenis quo modo facta	85
Via sacra ad Altin	578
Victima ad Iouis Supremi aram non caduntur	100
	victi

Victimarum fœmora præter quam suam consecrantur Veneri	206
Victoria in Mineruæ signo expressa	94
Victoriæ æneum signum in Arce cur dedicauit Athenienses	528
Victoriæ inuolucris templum	85. 271
Victoriæ Mineruæ delubrum	158
Victorum ad Eurymedontē sepulchra	18
Vindicatrix, seu Praxidica Dea	386
Violentiæ ædes	212
Vlysses ex Ilij arce Palladium surripuit	86
Vlysses Nauficiæ & lauuantibus vestem puellis assitens pingitur à Polygnoto	86
Vlyssis & Circes concubitus	594
Vlyssis in procos facinus depictum	178
Vmbilicus locus apud Phliasion	214
Vnbra culum vocatus locus	347
Vngulas equorū perpurgatas ac dissectas ad similitudinem squammarum draconis expoliunt Sarmatæ	83
Vpupam auē primū Megaris visam	157
Vranix Veneris fanum	390
Vrbium enumeratio quæ cum Atheniensibus societatem coierunt ad exturiedum iugum Macedonicum	196
Vulcanus infans à Iunone abiectus	178
Innoni auream cellam mittit	ibidem
Vulcani ara	101
Vulcani fanum	63

X

X Anthippus Ariphronis F.	326
Xanthippus cum Persis ad Mycalen nouali prælio confixit, ac eiusdem sta- tua	95
Xanthippus Deiphontis F.	265
Xenias Eleus	328
vrbe pellitur	ibid.
Xenocles	139
Xenodice è partu mortua, eiusque sepul- chrum	191
Xenophon à ciuibus suis vrbe exigitur & quare	546
Xenophon Dianæ Ephesæ fanum ædifi- cat	ibid.
Xenophon in conuentu Olympico maie- statis accusatus	547
Xenophon scripsit bellum ad Mantineam & Bœotiorum in Peloponnesum irru- ptionem & Cadmeæ oppressionem & Leuſtricam Lacedæmoniorum cladem	24
Xenophontis statua è Pentelico marmo- re	547
Xenophontis Grylli filio Athenis exulan- ti, Scilluntem Eleis ereptam Lacedæmo- nij dono dederunt	546
Xerxes Apollinis coloffum ademit Mile- ſiis	67
Xerxes Athenas occupauit	104
Xerxes	

Xerxes quo tempore in Græciam inuaſit
316
Xerxis claſſis vbi delata 137

Z

Z Ancle, quæ olim Meſſene	617
Zanes quid	599
Zaraca vrbs	144
Zarax opp. à Cleonymo Cleomenis F. de- letum	393
Zarax vrbs 384. & 393. portum habet ido- neum, & magnis afflicta eſt cladibus ibidem.	
Zarax muſicam ab Apolline didicit, Lace- dæmonius fuit Atticæ inquilinus	144
Zeno Mnæſei F. vbi ſepultus	118
Zephiri ara	139
Zephyrium promontorium	310
Zoster locus in Atticæ, & vnde dictus	121
Zeuxidamus Leotychides F.	325
Zeuxidamus Theopompi F.	ibid.
Zeuxippus Appollinis & Syllidis nymphæ F. Sicioniorum regnum obtinuit	190
Zeuxippe Lamedontis filia Sicyoni in ma- trimonium datus	189

EORVM QVAE
IN MESSENICIS
NOTATV MAGIS
DIGNA SVNT.
INDEX.

A	
Bia opp. 504. olim Ire	ibid.
Abis missa respōsa ad Thebanos	513
Achaia fons	516
Achæi Messeniis bellum intulerunt agrum peruastati	503. eisdem rursus conciliati ibid.
Achæorum concilio cur non interfuerint Messenij	501
Achæorum portū quid uocent Cornei	519.
Acarantes ad Naupactum oppugnandam copias ducere decreuerunt	486. mutato consilio in Messenios impetum faciunt 487
Achelai flumen quo loco marinos habeat pisces	517
Achladæus ab Aristomeno occiditur	466
Acritas regio	521
Adimātus mercede deuinctus & corruptus à Lace	

à Lacedæmoniis	461
Adulterium Messeniis exitium peperit	499
Aegila vicus	460
Aegos flumen	461. 489
Aepea vrbs	518
Aepyridæ, qui antea Heraclidæ uocati	414
Aepyrtus à quibus in regnum restituitur	413
patris interfectores ultus est	ibid.
Aepyrtus Cresphontis F. ab Aristodemi filiis restituitur	410
Aepyrtus Cresphontis F.	413
solus patri, fratribusque superstes fuit	ibidem.
Aepyrtus inuocatus à Messeniis	495
Aepyrtus rem diuinā fecit Machaoni	414
Aesculapij Aulonij signum	528
Aesculapij liberi parti Messeniorum imperarunt	411
Messenia ad obsidendā Ilion uenerūt	ibid.
Aesculapij mater quæ	411
Aesculapij simulacrum	510. & 518
Aesculapij templum	504. 509
Aesimides Aeschylis F. quo tempore Athenis summæ rei præsuit	422
Aethidæ statua	511
Aethides Messeniorum dux	459
Ageladas statuarius	569

Igesilai ductu Asia magna pars occupata	
461	
cur idem in Græciam exercitum reper-	
tauit	ibid.
Anagora Aristomenis soror	473. & 483
Alba aqua quo loco visitur	548
Albi campi	497
Alcamenes Telecli F. spartæ imperat	416
Alcamenes belli aduersus Messenios lux	
eligitur	421
Acidamildas à Messene Rhegium commi-	
grarat	481
Alexander Philippi F. Thebas euertit	497
Alexandro mortuo Græci iterum contra	
Macedonas arma ceperunt	ibid.
Amara aqua ubi nam	525
Ambrosos muris munitissima est	508
Ammon in Africa	483
Amphea 421. capta à Lacedæmoniis	ibid.
Amphitus fluuius	515
Amyclas diripuit Aristomenes	464
Amyclæo Apollini dedicati ænei tripodes	
à Lacedæmoniis	450
Alexander Euricratis F. quo tempore spar-	
tæ rex fuerit	453. eiusdem virtus belli-
ca	459
Anaxæder ex insidiis Aristomenem aggre-	
ssus repellitur fugaturque	459
Anxillas ad Messenios misit, qui in Italia	

eos accerferunt	481.	Zancleos nauali	
prælio fudit		482	
Anaxidamus Zeuxidami		453	
Andamia Messeniorum regia sedes	406.		
& 408			
Andaniæ ruinæ	515.	Andaniapuelle	516
Androcles Androclis nepos	456.	occidi-	
tur		461	
Androcles	420.	interficitur	ibid.
Androcles Phintæ F.		416	
Androclis nepotes Messenijs auxilia mi-			
serunt		455	
Androclis posteris à spartanis data Hy-			
amia		450	
Anemiotidis Mineræ delubrum		524	
Animos hominum immortales dixerunt			
Chaldæi & Indorum Magi		512	
Antander Messeniorum leuis armaturæ			
dux		426	
in pugna cecidit		157	
Anthea vrbs quæ Homero		506	
hanc Spartanorum ciuitati subiecit Au-			
gustus		ibidem	
Anthiochus Androclis F		416	
Antiochus solus regnum occupat Messe-			
næ		420	
Anticlea Dioclis filia		505	
Antilochi simulachrum		510	
Aphareus heros inuocatus à Messeniis		494	

Aphareus Perieris F.	409
Arenen urbem condidit	ibid.
Apharei simulachrum	510
Apollo dorus Cassandriæ tyrannus societa te Lacedæmonii coniunctus	419
Apollo Corinthus	461
Apollinis Carnei signum	515
Apollinis lucus Carnium appellatum	506
Apollinis simulachrum	509
Apollinis templum	244.519
Apollini Amyclæo dedicati tripodes ænci	450
Apollini Iſmenio rem diuinam fecit Epa minundas	494
Apollini primum Messenij sacrum & viro rum chorum Delon miserunt	414
Apri sepulchrum, vicus appellatus	455. hoc
loco iterum præliū commissum inter Mes senios & Lacedæm.	ibid.
Apterij iaculatores	471
ἄντροι Tripodes	511
Aqua alba quo loco conspiciatur	525
Aqua calida lacte suauior vbinā fluat	ibid.
Aqua efferuescens Puteolis visitur	ibid.
hæc acuto colore plumbeos tubulos re soluit	ibid.
Aqua maximè cœrulea vbinā visitur	524
Aquam nigram vidit Pausanias ad Astyra. ibidem.	

Aqua

Aqua pice permista	524
Aqua rutila prope Ioppen visitur	ibid.
Aque amaræ riuus in Hypanim influit	525
Aratus achæorum dux vnâ cum Messeniis Spartam cepit.	502
Aratus Aesculapio genitus putatur à Si cyoniis	452
Arcades à Spartanis vexati	419
Arcades & Argiui Messeniis auxilia mise runt	455
Arcades Messeniis opem ferre cupientes 477 Aristocrates proditor retinere ni tebatur	ibid.
Arcades Messeniorum amici	502
Archidamus	453
Archimedes quo tempore Athenis princi patu functus	484
Arene 406. à quo vocata & condita	409
Areopaginum iudicium apud Athenien ses	419
Argia Autefionis filia, vxor Aristodemi	412
Argiopa	515
Argiux Iunoni rem diuinam fecerunt Ar giui	494
Argiui diuexati à Spartanis	419
Aris fluius	507
Archidamea antistita Aristomenem in vin cula coniectum liberauit	460
Arist	

- Aristodemus ad Oraculum Delphos cōsul-
cum mittit, & eidē responsum quid 444
- Aristodemus filiam immolandam obtulit
436. eandem ipse occidit. *ibid.* regnum
Messeniorū adeptus est 439. quō copias
suas cōtra Lacedæmon. instruxerit 440
- Aristodemus 412. huius filiorum tutelam
gessit Theras *ibid.*
- Aristodemi visum per quietē 447. sibi mor-
tem ad filiaē tumulum consciuit. *ibid.*
- Aristodemo qd respōsum ab oraculo 490
- Aristomenes à Cretēsisibus sagittariis frau-
dulenter capitur ac loris vincitur, & à
virgine liberatur 467. insidiatores iugu
lauit, ac virgine filio in vxorē dedit 468
- Aristomenes apud Messenios inter heroas
colitur 451. quibus parentibus genitus
putatur *ibid.*
- Aristomenes Era relicta assumptis aliquot
viris & fæminis abiit 476. eius consiliū
de occupanda Sparta 477
- Aristomenes filiam suam Rhodum ad De-
magemetum deduxit 484. moritur *ibid.* ei-
dem à Rhodiis monumentū erectū *ibid.*
- Aristomenes Messenius 423. celebratus à
Rhizano poeta *ibidem.* quo tempore vi-
guerit 424
- Aristomenes prælij reliquias collegit & in
Eran montem se recepit 463. vulnera
multa

- multa accepit ad Spartam pertrahitur
465. in Ceadam abiicitur *ibid.* inde eua-
sit in Eran ad suos rediens 466
- Aristomenis laus 457. scutum amisit Ari-
stomenes *ibid.* Andaniā reuertitur 458
- Aristomenis nomen celebratum à Messe-
niis 495
- Aristomenis præclara in prælio facinora
453. post pugnā statim rex salutatus *ibi.*
Lacedæmonem profectus scutum in
Chalceici templo posuit 457. Lacedæ-
monios in fugam vertit *ibid.*
- Aristomenis scutum fixum in Lebadia 513.
eiusdē statua ex ære posita in stadio *ibi.*
- Aristomenis sepulchrum 511. & ossa eiusedē
Rhodo Messenem portata *ibid.*
- Aristomenem Andaniam reuersum mulie-
res gratulabundæ teniis, floribus ac can-
tilenis exceperunt 458. scutu quo loco
repererit Aristomenes *ibi.* è Bœotio re-
diit *ibid.* Laconicum oppidum diri-
puit 458
- Aristocrates ab Arcadibus lapidibus obru-
tus 479. insepultus abiectus. *ibid.*
- Aristocrates Icētæ F. à Lacedæmoniiis pe-
cunia corrumpitur 460. ab hoc Messe-
nij proditi sunt *ibid.* Arcadas decepit
461
- Aristocratis seruus ab Arcadibus cum codi-
cills

cillis interceptus	478
Ariston	453
Arinoc aquæductus	508
Afinoë Leucippi filia mater Aesculapij	411
Arinoes simulachrum	510
Afine quando tradita Afinæis ab Eury- stheo	520
Afinen primum tenuerunt Dryopes	519
Afinæi § 19 ab Hercule prælio superati	520
Afinæi belli socij Lacedæmoniorum con- tra Messenios	430
Afinæi capta vrbe sua diffugerunt ad Par- nassi iuga	520
Afinæis assignata pars Messenici agri	450
Afinæis conseruata sunt sua finium iura	495
Astyra	524
Athenienses prudentia cæteris Græcis præ- stitierunt	523
Athenienses tanquam suspecti ab Ithome reuocantur à Lacedæmoniis 485. cū Ar- giuis amicitiam conciliant	ibid.
Atarnus vicus	525
Aulone	528
Anlonij Aesculapij signum	ibid.
August. Cæsar Pharas Laconico nomini adiunxit	504
Augustus cur Messenios multauerit	507
Autostenes Atheniensium supremus	481
Bac	

B	
Acidus carmina de Messeniorum re- ditu	498
Balyra amnis & nominis causa	514
Belli euentum venalem fecerunt primi La- cedæmoni.	460
Belli inter messenios & Lacedæmonios o- rigo & causa.	416
Belli Messenici finis quando	449
Belli secundi inter Lacedæmonios & Mes- senios finis quando	480
Bellum Messenicum qua ratione vocatum 423. à quibus descriptum	ibid.
Bias amnis	518
Boues Iphicli quomodo peruenerint ad Nuleum.	526
Bobus in primis prisca homines delectati 527	
Bupalus architectus & statuarius	506
Byzantium muris munitissimum	508
C	
Cabirorum initia apud Thebanos con- stituit Methaphus	407
Calamæ vicus	63
Calida aqua & lacte suauior vbinam con- spicitur	525
Canes in Acheloo fluuio quales	517
Canes Messeniorum vlulatu edito ad La- cedæmoniorū castra concurrerūt	447
Caph	

Caphareum promontorium vnde nobilitatum	64
Caprificus à Messeniis caper appellat	469
Cardia	525
Carnasius saltus, olim Oechalia vocata	515
Carnium vocatus lucus Apollinis	506
Caryatides virgines comprehensæ ad Aristomene, & accepta pecunia parentibus reddidit	459
Cassander Antipatri F. Thebanos restituit	496
Cassendrensius Calamitas	420
Castæ puellæ siue Cereris signum	515
Castores sibi vindicant Messenij	509
Castorum in Messenios ire initium ex qua causa	492
Caucon	407.408
Caucon 492. Cauconem coluerant Messeniorum sacerdotes	404
Causa belli inter Messenios & Lacedæmonios	416
Ceadas 465. ex hoc quo pacto euaserit Aristomenes	466
Centicidiū, sacrificium factum Ioui	467
Cephei filia monstro fuit exposita	524
Ceremoniarum quæ ad Aristomenis tumulum fiunt ritus	512
Cereris cognomēto Castæ puellæ signū	515
Cereris ades	509
	Cereris

Cereris templum in Aegila	466
Chaldæi dixerunt animos hominum immortales	512
Charadrus amnis	515
Charillus Polydectis F.	416
Chiouis Laco	481. 483
Chœrius saltus	405. 504
Cimon Miltiadæ F. à Lacedæmoniiis accitatus	485
Clenus	406
Cleomenes cum Messeniis, ad Sellasiam dimicarunt.	502
Cleonnis Messeniorum Imperator ab Euphaë declaratus 426. cum Aristodemode regno contendit 432. ab eodem graui armatura præficitur	441
Cleopatra Idææ Marpessa filia	410
Clepsydra fons 508. 513. vnde nomen	514
Cœrulea aqua vbi	524
Cœcus amnis 516. à quo dictus	ibi.
Colænus galeritam auē secutus quo peruenit	519
Colonides	ibid.
Comon quis 489. huius somnium	490
Conditiones denictis Messeniis à Spartanis proposita quæ	450
Contumeliæ vtriusque iactatæ inter Lacedæmon. & Messenios	429
Connix area reperta vbi	518

Coronea vrbs quæ antea Aepea	518	
Coronæ vrbs	ibidem	
Corinthiacum bellum	461	
Corinthij auxilia mittunt Spartanis	466	
ab Aristomene occiduntur	ibid.	
Corinthiis difficilis fuit in patriam reditus ex prælio contra Messenios commisso	442	
Corynthus Apollo	519	
Coryphasæ Mineræ templum	526	
Coryphasium promontorium	ibid.	
Cratemenes Samius	482	
Cræsus Spartanos donis deliniuit	419	
Asiæ populos & Cariæ continentem imperio suo adiecit	ibid.	
Cresphontes	510	
Cresphontes Abcam forminam celebravit	504	
Cresphontes inuocatus à Messeniis	495	
Cresphontes Messeniam sibi deposcit à Doriensibus	412. Aristodemi liberos decepit, in mittendis fortibus	ibid.
Cresphontes occiditur cum filiis	413	
Crethon Dioclis F.	505	
Crocodilos habent Nilus & Indus fl.	517	
Curetum ædes	509	
Cyllene Eleorum nauale	419	
Cyparissias	516	
Cyparissæ Mineræ templum	528	
Cy		

Cyparissæ	ibid.	
Cypselus Arcadum rex	413	
Cyzicenum vnguentum	524	
D		
Amathoidas Lepreates	483	
Damis & Cleonnis cum Aristodemone de regno contendunt	439. ab Aristodemone iam regnum adepti in honore fuerunt	ibidem
Damis Messeniorum Imperator surrogatus	449	
Damocratidas Argis regnavit	522	
Damon Corinthius quo tempore in stadio vicit	449	
Damon Thurius victor in Olympiis	495	
Damophon Olympium Iouè solutis eborris compagibus coagmentavit	508	
ciúsque laus	509	
Dascyli pagus	525	
Defectionis noua interunt consilia Messenij	451	
Delij eiectioni suis sedibus Adramyttium Coloniam deduxere	495	
Delphici Apollinis templum à quibus direptum	419	
Delphi Phocenses se nominandos non putant	520	
Delphis missa responsa ad Thebanos	513	
Delphos mittunt Messenij de belli exitu		

consulturi	435
Delphos profectus Aristomenes	483
Demagerus Rhodius Ialysi rex ibid. Aristomenis tertiã filiã in vxorẽ duxit	484
Demaratus Aristonis F.	453
Demetrius Macedonum rex Philippi F. Demetrii maioris nepos Messenen suãditioni subiecit	499. & deinceps.
Deã Syriã templum	507
Deidamia Pyrrhi filia	522
Dera	453
Deus in Lebadea cõsultus à Thebanis	513
Deum matris signum	508
Diana Ephesia	ibid.
Diana fœminis parientibus præfecta	506
Diana Laphria	508
Dianã ædes	524
Dianã Limnatis templum.	415. 507
Dianã Luciferẽ simulachrum	509
Dianã Nutricis delubrum	518
Dianã signo sponte scutum excidit apud Messenios	447
Dinocrates	503
Diocles Ortilocho Alpei filio ortus	505
Diomedes cur Minerũ Anemotidi delubrum dicarit.	524
Dinosias fons	528
Discinetus quo tempore Athenis principatum tenuit.	495
Disc.	

Discordiarum semina quo tempore extiterunt inter Messenios & Lacedam. ac earundem causã	415
Diuitiã quã præcipuã priscis temporibus	527
Doricam linguam Messenij etiam diutissimẽ extorres integram propè soli seruauerunt	496
Dorij vrbs rudera	516
Doryssus Labotã F.	415
Dotadas Isthmij F. nauale Methonã manuit	414
Dryopis templum	521
Dryopis initia quotannis ab Asmãis perguntur	ibid.
Apollinis filius dicitur Dryos	ibidem
Dryopei	519
ab Hercule in Pelopõnesum deducti ibi.	
Dryopes cum Lacedamoniis contra Messenios pugnaverunt	43

E

E Nchestratus Agidis F.	415
Echinades	517
Electra annis 516. à quo dictus	ibid.
Elei pecuniam & annonam præbuerunt Messeniis hybernãtib ⁹ ad Cyllenen	481
Elei seditionibus quando inter se laborare cœperint	498
Eleorum & Messeniorum fines dirimit	

annis Neda	ibid.
Eleidem occuparunt Messenij 497. & quo pacto	498
Eleusinem è Messeniis qui migrarint	449
Emperamus Spartanus	470. 472
Ennomus Prytanidis F.	416
Eniò præficitur bellantib ⁹ ab Homero	506
Epaminondas animi dubius vbi nam Messenios reuersos consistere iuberet	491
eiusdem in somnis visum	ibid.
condendæ vrbi locum idoneũ capit	494
rem diuinam facit	ibid.
Epaminondas impetrauit à Xenocrate clypeum Aristomenis	513
eundem parta victoria reddidit	ibid.
Epaminondæ simulachrũ 509. effigies	511
Ephesia Diana à multis celebratur ciuitatibus	508
huius templum ab Amazonibus dedicatum	509
Epimelides 518. eiusdem sepulchrum	ibi.
Epiteles, & quid eidem per somnium visum	491
quos fluuiales homini insensos gignit Nilus	517
Era mons	473
vndecimo ab obsidione tandem anno capitur	468
Eræ oppressione prædixit Bacis poeta	493
Eryx	

Eryx eximio studio possidendi boues tenebatur	527
Eua mons	507
& vnde nomen inditum	ibidem
Euachme Hylla filia cum Polycaone nupta	408
Euæphnus Spartanus	417
Polycharis filii crudeliter occidit	ibi.
Euengeridas	473
ad Lycæum montẽ cum Messeniis contendit	480
super hostium strage occubuit	ibi.
Euesperitæ	489
Eumantis Eleus	456
Eumelius poeta	414
Eumeli poetæ versus in Delum	514
Euzoë	507
Euphaës	421
eiusdem concio	424
Euphaes Messenios quo loco eduxerit contra Lacedæmonios	426
eiusdem cohortatio ad milites	428
Euphaes Teopompum loco deturbat	432
vulneratur, occiditurque	438
Euryalus Spartanus dux	471
Eurycrates	453
Euryleon quis	427
Eurypon	416
Eurystheus Herculi imperauit vt boues	

ex Hispania ad se abigeret	527
Eurysthei opem implorarunt Asinai	520
Eurytium vicus	409
Euryto parentata initia	414
Eurytus inuocatus à Messeniis	494
Euryti Melanei ossa	515
Exempla rerum bene gerendarum edita	
ab Homero	498

F

Anum Herculis cognomento Mantici	510
Flumina a lentia maleficas bestias quam	517
Flumina Græciæ maleficas bestias non alunt	ibid.
Fortunæ cognomentum quale dederit Pindarus	506
Fortunæ fanum apud Phareatas	506
signum	506
Fortunæ simulachrum	509
Fossa Magna	ibid.
Funditores Messeniorum Spartanos ad Sphacteria in de medio sustulerunt	481

Alli cum Græcis cur signa non contulerint	497
Gemelli Leucippi filias rapuere, eorundemque simulachra	509
Gerenia	405

Glau

Glaucus Aepyti F.	414
Gonippus 492. sacra Castoris & Pollucis violauit	493
Gorgafus	505
Gorgaso & Nicomacho templum erectum Pheris ab Isthmio Aepyti F.	414
Gorgophone Persei filia perieris vxor cum Oebalo prius nupta	ibid.
Gorgus Aristomenis F.	468
Gyges Dascyli F.	474

H

Hecatus aruspex	475
Hecatus vates	455
Hecatonphonia sacrificium 467. quoties hoc fecerit Aristomenes	ibid.
Hercei Iouis ara	461
Hercules boues ex Hispania abegit	527
Hercules super apri testibus fœdus dicitur icisse cum Nelei liberis	455
Herculis signum in gymnasio Messene	511
Herculis simulachrum	509
Herculis templum	504
Hermas qua figura fecerunt Athenienses	514
Hermus he quales siluros alar	517
Heroes inuocati à Messeniis ad noua urbis auspicia	494
Hærothyfion ædes apud Messenios	510
Hippomenes	449

Ii 5

Homerus luminibus captus	618
Homerus militaria consilia callide exco- gitauit	498
Homericum commentū vsurparunt Mes- senij	ibid.
Hyamia regio Messeniorum	450
Hypermenides occiditur	466
Hyli nutrix Irem commigrauit	504
I	
I Carus Hyperesienſis quando vicit in stadio	452
Idas Aphiarai F. 410. fulmine icſus pe- riit	411
Ilaira effigies	510
Ilotæ qui 485. à Lacedæmoniis deficiunt, ac in Ithomen montem ſecedunt	ibid.
Illyrij Theſprotides oppreſſerunt 523. ædi- ficatis nauibus proximos populos ex- cuſſionibus vexarunt	ibid.
Mothonæo- rum oppidum quo aſtu ad ſolitudinem propè redegerint	524
Imperium ne vltra annos decem continua- retur Athenis quando cautum	422
Indus & Nilus Crocodilos habent	517
Inò quando cœpta vocari Leucothea	518
Inūs vicus ſacer	517
Ioppe vrbs Hebræorum	524
Iouis fanū in Ithomes vertice poſitū	434
Louis Hercei ara	461

ouis Incunabula ſibi vindicāt Meſſenij	514
Ioui Ithomata rem diuinā fecerunt Meſſe- nij 494. Caſtori & Polluci	ibid.
Iouis Ithomata ſignum	514
Iouis Seruatoris ſignum	508. 518
Ioui Nemeo rem diuinam fecerunt Ar- giui	494
Iphicli boues habuit Neleus	526
Iphidamas Antenoris F. ceterum boues ſpon- ſalitiū munus ſocero dedit	527
Ire oppidum poſtea Ahia vocata	504
Iſidis fanum	513
Iſmenio Apollini rem diuinam fecit Epa- minondas	494
Iſthminis Aegypti F.	414
Ithomata Ioui rem diuinam fecerunt Meſ- ſenij	494
Ithome	406
Ithomæa ſacra anniuerſaria peraguntur, à Meſſeniis	514
Ithome Iouis nutrix & mōris nomen ibi.	
Ithome mōns	434
Ithomen quādo deſeruerunt Meſſenij	449.
Lacedæmonij eam ſolo æquarunt	450
Iuſurandum conceptum à Lacedæmo- niis	421
Iuno Aegjua	494
Iupiter Ithomates	485
Lab	

- L** Abotas Echestrati F. 415
 Lacedæmonij aliquot noxij ad Tena-
 rum supplices confugerunt, & ab ara ab-
 fracti interfectique Ephoris iubenti-
 bus 485
 Lacedæmonij ab Aristomene fugatur 457
 Lacedæmonij cladem acceperunt à Messe-
 niis 442. & deinceps. Delphos miserunt
 consultum de belli tota ratione, & quid
 iis responsum. 443
 Lacedæmonij de immodica dominandi cu-
 piditate male audierunt 419
 Lacedæmonij eiecerunt Messenios è Nau-
 pacto 489
 Lacedæmonij lucri causa quiduis ausi sunt
 419. iidem societate se iunxerunt Apol-
 lodoro Cassandria tyranno ibid.
 Lacedæmonij Messeniorum agrum inter
 se diuiserunt 484
 Lacedæmonij populati Messeniorum a-
 grum 425
 Lacedæmonij primi hostes muneribus sol-
 licitauerunt 460. ad Aegos flumen clas-
 sis Atheniensium occurrerunt ibid.
 Lacedæmonij quo loco copias eduxerint
 contra Messenios 426
 Lacedæmonij quo pacto copias suas in-
 struxe

- struerunt contra Massenios 440
 Lacedæmonij religiose curant ne turbentur
 ordines in prælio committendo 432
 Lacedæmoniorum clades Sphaacteria cele-
 bre nomen ad posteros dedit 528
 Lacedæmoniorum & Messeniorum simul-
 tas quo tempore in apertum eruperit
 bellum. 416
 Laconicum oppidum Pharin vocat Ho-
 merus 458. direptum ab Aristomene
 ibidem
 Laphria cur à Messeniis colatur 508
 Laphriam Dianam colunt Calydonij ibi-
 dem
 Laus parricidij scelere contaminauit fa-
 miliam suam 432
 Lelege colonia deducta Pylon à Pylo 526
 Lelegia prius, Laconica postea 405
 Leotychides quando regnū possedit Spar-
 ta 453
 Leucasia fluuius 515
 Leucothea quæ 518
 Leucippus Perieris F. 409
 Leucippi Apharei fratris effigies 510
 Leucippi filias rapuerunt Gemelli 509
 Leuotrica clades fato Lacedæmonii acci-
 dit 490
 Leuotrica pugnae interfuit Aristomenes
 512.

Liberi patris simulachrum	518
Libero patri rem diuinam fecere Thebani	494
Limantidis Dianæ templum	415.507
Limnæ castellum	507
Loca multa prius obscura & ignota, ex aliquo hominum casu postea fama celebrata	527
Lucinæ delubrum	509
Ludi musici priscais temporibus instituti	514
Luciferæ Dianæ signum	509
Lycæus mons	469
Lyciscus capitur, & Ithomē pertractus causam perduellionis dixit 445. liberatus capitis periculo	ibid.
Lyciscus Spartam profugit	435
Lycisci filiam sacrandam vetuit Epebolus	416
Lycomidarum septum	407
Lycortas	503
Lycus lucus	407
Lycus Pandionis F. Magnū Dearum initia reddidit augustiora 407. quo tempore Arenen venerit	409
Lycus Pandionis F. vates quid prædixerit Messeniis	470
Lynceus oculis fuit perspicacissimis	410
Lynceum occidit Pollux	411
Lysistratus Corinthiorū dux occiditur	466

M

M

Machaonis filiorum sanum	411
Machaonis simulachrum	510
Machaonem sagitta percussum solatur Nestor 411. Machionis monumentum ibid.	
Macedones & Demetrius ex Ithome reiecti fugati que	500
Mæander flu. marinos habet pisces alicubi	517
Magistratus Athenis quo tempore æquo iure & legibus gerebantur	422
Magi Indorum dixerunt animos hominū immortales	512
Magna fossa	423
Magnorum Deorū initia in vrnula ænea reperta	492
Magnarum Dearum initia Caucon portauit Messenen	406
Magnarum Dearum initia celebrantur in Carnasio 315. horum ritus nefas percensere	ibid.
Magnas Deas coluerunt Messeniorum sacerdotes	494
Manticlus Herculis templum erexit in noua Colonia in Sicilia	483
Manticlus Theocli vatis F. 473. quid suaserit Messeniis	471
Marpessa	410
Matris Deūm signum	508

Mecha

Mechanidas tyrannus	502
Medontidæ	449
Medontidæ qui	422
Megalopolis	501
Melaneus cur ab Apolline genitus creditur 408. huic à Periere Carmasium attributum	409
Melanthi posteriq	422
Meleagri quæ fuerit vxor 410. & deinceps.	
Melampus cur boues ab Iphiclo acceperrit	526
Mercurij arietem portantis signum	515
Mercurij sigilla qua forma fecerint Græci	314
Mercurij signum	ibid.
Mercurij signū in gymnasio Messene	511
Merope Cypseli filia Cresphontis vxor	413
Messanæ ad fretum quid somniarit Hercules sacerdos	490
Messenia ab agri bonitate commendatur 415. eam ob hanc causam aperuerunt Lacedæmonij	ibid.
Messenia vicus	460
Messeniam terram à Dorienſibus quando sibi depoposcerat Cresphontes	412
Messenicum bellum qua ratione vocatum 422. à quibus descriptum	423
Messene Triope filia 492. inuocata à Messeniis	

niis 494. 405. ab hac vxore sua totam regionem nominavit Polycæon	ibid.
Messene vocata noua vrbs à Messeniis reuerſis condita	491
Messenies Triopæ filia templum	510
Messenij ad Anaxilam venerunt in Italiam	481
Messenij ad Eram relictī in publicorum seruitiorum numerum conscripti à Lacedæmonijs	479
Messenijs ad nouæ vrbs auspicia heroës inuocârunt	494
Messenij Atheniensium opem implorârunt & quod ab eis dē responsum sit 597. cum Philippo societatem iunxerunt	ibid. cū Achæis se coniunxerunt 501
Messenijs Amphixæ interfecti à Lacedæmonijs	421
Messenij controuersiam cum Lacedæmonijs apud Argiuos & Amphictionum cōsiliū cognoscendam cupiuerunt	418
Messenij in Ithomen montē secedunt	414
Messenij iterum defecerunt à Lacedæmonijs 484. & defectionis causa	ibid.
Messenij maritimos Laconia fines populati	426
Messenij multi in Arcadia profugerunt	480
Messenij post desertam Ithomen quo se receperint	449

Messenij quo tēpore defecerint post Itho- mes excidium 452. & quando iterum ar- ma ceperint	453
Messenij quo tempore in Peloponnesum rederint 495. & quot annis extorres ē Peloponneso fuerint	496
Messeniorum & Lacedaemoniorū bellum quando exarserit	416
Messeniorum fines	405
Messeniorum imperium quando peruenit ad Nestorem Nelei filium	413
Messeniorum pars ad Euesperitas Profe- cta 489. Rhēgium, & in Siciliam	ibid.
Messeniorum res quando ceptæ calami- tatibus affligi	424
Messeniorum vrbs	507
Messenis reditus in Peloponnesum diui- nitus promissus	490
Methapus initiorum quosdam ritus re- formauit	407
Mothonia à Troiano cōcessum vt liberi populi censerentur	522
Methomai 463. classibus Cyllenense re- cipiunt	480
Mothon scopulus dicitur	521
Mothone Naupliensibus tradita	484
Mothone, prius Pedasos dicta	521
Mothone tradita Naupliensibus à Sparta- nis	ibid.
	Milti

Miltiades quo tempore principatum Athe- nis tenuit	483
Minerua: Anemotidis delubrum	524
Minerua: cornicē manutinentis signū	518
Minerua: Coryphasīa: templum	526
Minerua: Cyparissīa: templum	528
Minya: à Thebanis Orchomeno expulsi. 496. à Philippo Amynta: F. in Bœotiam reducti	ibid.
Myron Prienenis bellum Messenicū scri- psit 423. vnde exordium sumpserit	ibid.
improbatur	424
Mugiles turbulentis gaudent annibus	517
Musarum simulachrum	509
Musici Iudi instituti priscis tēporibus	514
Myles Lelegis F.	405
N	
N obis dominationem Sparta: inuasit 502. profanas & sacras aedes spolia- uit ibid. Messenem noctu occupauit ibi- dem, à Philopomene & Megalipolita- nis cedere coactus	503
Naufragium Græcorum cum Agamemno- ne ab Ilio redeuntium quo loco	528
Naupaetum ademerunt Locris Athenien- ses & Messeniis assignarunt	485
Naupaetum acceperunt ab Atheniensibus Messeniij	508
Naupaetum se receperunt Messeniij	489

Nauplius Amymones filius 522. ab Nau-
 plienſibus in coloniã deducti ſunt ibid.
 Nauplienſes fuerunt ex Aegyptiorum ea
 claſſe, quæ cum Danao ad Argolicã ter-
 ram appulit ibid.
 Nauplienſes Mothonem retinuerunt 495.
 ſalutem ſuam cum precibus commendã-
 runt Meſſeniis 498
 Nauplienſibus tradita Mothone à Sparta-
 nis 521
 Neda Iouis nutrix & fluuij nomen 514
 Neda annis dirimit Meſſeniorũ & Eleo-
 rum fines 528
 Neda fluminis fontes vbi 469
 Neleus & Pelafgi Pylum Cleſonis F. expu-
 lerunt 526
 Neleus Crethei F. 411
 Nelei boum ſtabulum 526
 Nelei poſteri quando è Meſſenia & à qui-
 bus eiekti 412
 Neleia vrbs quæ prius Pylos 526
 Nemeo Ioui rē diuinã fecerūt Argiui 464
 Neoptolemea pœna vel vltio quæ 491
 Neoptolemus ad Apollinis Delphici aram
 interimtur ibid.
 Neptuni delubrum 508
 Nestor arenofa Pyli rex ab Homero voca-
 tus 527
 Nestor quo tempore Meſſeniorum impe-
 rium adeptus eſt 411

Nestoris domus & effigies 526. ſtabulum
 ibid. eiusdem ſepulchrum 526. ibid.
 Nestoris ſimulachrum 510
 Nicander Charilli F. 416
 Nicomachus Machaonis F. 505
 Nicomedis filius in ſacrorum libationi-
 bus celebratur 452
 Nicotelea Ariſtomenis mater 451
 Nigra aqua vbi bibit 524
 Nilus beſtiarum portentã gignit 517
 Noua vrbs à Meſſeniis reuerſis in Pelopõ-
 neſum condita 495
 Nutricis Dianæ delubrum 518
 Nymphæ Iouem à Curetibus ſurreptum
 in Clepſydra fonte lauãrunt 514
Oebalus 409
 Oebalus Spartanus 446. quomodo
 Meſſenios ſefellerit 409. ibid.
 Oechalia prius, poſtea Carnafium 409. &
 deinceps 515
 Odium ſempiternum inter Meſſenios &
 Lacedæm. 489
 Odryſen & Thraca cur vocent Græci Tha-
 myrin 515
 Ollæ muliebres vocata natatio Therm. 524
 Olynthus vocatur à multis Græcis Capri-
 ficus 469
 Omphaliõnis pictoris opera 510

Oeneus	521
Oeniadas Acarnanam gentē cur adorti sint Lacedæmonij	486.
Oeniades Atheniēsiū hostes ibid. à Spartanis fundūtur, & in- tra mœnia compulsi circūsedentur ibid.	
Oenusa insula	521
Ophioneus vates	439. hic à primo ortu cæ- cus luminis postea cōpos factus fuit
Oraculum Messeniis redditum	435. oracu- li sensus patefactus
Ortilochus Dioclis F.	406
Ortilochi domus quid Homero	ibid.
Ozoli Locri	485
P	
Pactya Lydus	525
Pallas bellantibus præfecta ab Home- ro	506
Paniesus amnis, huic vt quotannis sacra fa- cerent reges Messeniōrum instituit Sy- botas	414
Lamyfus amnis eiūsq̄ fontes	507
Panormus	492. sacra Castoris & Pollucis violauit
Patrenses	508
Patroclus Achillis arma cur induerit	498
Peltas	410
Pellibus caprarum & luporum armabātur	
Arcades	448
Peloponnesum sub certis conditionibus relinquunt Spartani	485

Perieres Aeloi F. in regnum Messeniōriū acceritus	408
Perieres Chalcidensis	482
Perseus, interempto monstro, quo loco cruorem abluerit	524
Perseus quo loco omnes ferè deleti	528
Perfarum rex quānam arte Spartanos di- uexarit	461
Phanas occiditur	463
Pharæ 504. & eius oppidi conditor	ibid.
Pharis oppidum quod Homero	458
Pharis quibus natus parentibus	504
Pharæ	406
Pherepolis, hoc est, ciuitatum tutrix voca- ta Fortuna	506
Philammon	515
Philippus Eli dis primores pretio sollicita- uit	497
Philodamea	504
Philopœmen Cranidis F.	502
viuus capitur	503
Phlyus Terræ filius	406
Phintas Androchi nepos vir strenuus	456
Occiditur	463
Phintas Sybotæ F. 414. hoc regnante di- scordiarum semina inter Messenios & Lacedæmonios	415
Phocense bellum extra Peloponnesum ab duxit Thebanus	497

Phœbe depicta	510
Phœnicus portus	521
Phyleas & Cleonis collegæ Damidis coo- prantur	449
Phylas rex	419
Plataneti fons	518
Platæenses diuissime exulârunt, & à Phi- lippo tandem in Bœotiam reducti	496
Platæenses longum tempus patria profu- gi caruere	ibid.
Plato Aristonis F. prodidit hominum ani- mos immortales	512
Pædotrophi Dianæ delubrum	518
Podalirij simulacrum	510
Pollux occidit Lynceum	411
Polycaon Lelegis F.	405
Polycaon quas vrbes condidit	ibid.
Polychares Messenius	416
huius filius iniuissime occisus	418
Polycharem Lacedæmonij per legatos à Messeniis postulârunt, ac Messeniorum responsum	420
Polydectes Eunomi F.	416
Polydorus Alcamenis F.	427
Polydora Protefilai vxor	410
Porcinus saltus. vide Chærius	
Porthaon	521
Prælium inter Messenios & Lacedæmo- nios quo loco commissum	426. 447
eorum	

eorundem secundum prælium	438
Priamus à Neoptolemo ad Hercei Iouis aram iugulatur	461
Procles Carthaginenses	522
Prodicus Phocaensis an author carminum in Miniadem	516
Prodigiis multis Messenicarum rerum in- clinatio significata	447
Pronomi cantiuiculæ vsurpatæ à Messe- niis quando	495
Profodium	414
Protefilas	410
Prytanis Eurypontis F.	416
Psyttalia in sula vnde maxime nota	528
Ptoō missa responsa ad Thebanos	513
Pugnæ forma inter Messenios & Lacedæ- mon.	441. & deinceps.
Pugnæ inter Messenios & Acarnanes for- ma	487
Puteoli	525
Puteus aquâ pice permistâ continens	524
Pylos 526 hæc condit Pylus Clefoni F. 526	
Pylus Clefoni F. è Mægaride Leloges co- loniam deduxit Pylon 526. à Neleo pul- sus	ibid.
Pylos regia fuit Nestori, eiúsque posteris	413
Pylij 463. classib. Cyllenen abeunt	480
Pylos	406. & 410

Pyliorum ager arenosus	527
Pyrus syluestris in qua Castor & Pollux confederunt	457
Pyrrhus Ptolemæi F.	522
Pytharatus Messeniorum equitū dux	426
occubuit in prælio	433
Pythiæ responsum de Era expugnāda	468

R

Rhenea insula	527
Rhenus marinos habet aliquot locis pisces	517
Rhianus Benæus versibus bellū Messeni- cum scripsit	423
Rhianus poëta non probatur	452
Rhodos muris munitissima	508
Rutila aqua vbi	524

S

Sacada cantiuncula vsurpari coëpta quando	495
Sacerdotij mos & religio apud Messenios	445
Sacra Messeniorū quo loco & cur defodienda curauerit Aristomenes	470
Sacro sanctum sacrarium vocata ædes	511
Sacrum bellum appellatū Phocense	ibid.
Sagittarij Cretenses cōductitij, Lacedæm. auxilio venerunt cōtra Messenios	436
Serapidis fanum	513
Seruatoris Iouis signum	508. 518
Sicyon	

Sicyonij Messeniis auxilia miserunt	455
Siluri quales in Hermo & Meandro fl.	517
Sphaacteria insula	527
Spartani Croesi donis deliniti primi è Gra- cis cum Barbaris amicitia inierunt	419
Spartani inducias XL. dierum cum Messe- niis cur pepigerint	467
Spartani piaculum violatorum supplicum luerunt 485. iidem huiusce rei admoni- ti Apollinis oraculo	ibid.
Spartani quo pacto iram belli in Messe- nios exercuerint.	450
Spartanos de medio sustulerunt ad Spha- cteriam Messenij	489
Spartanos vehemens incesit cupido cum imperio gloriam augendi	486
Stenycleri regia à quo edificata	413
Stenyclerici campi, & Stenyclerus quis	515
Styræses in Eubœa 520. Dryopū nomē asper nati sunt licet à Dryopib. oriundi	ibid.
Syboras Dotada F. 414. iussit vt reges Pa- meso anni anniuersaria sacra facerent, & Euryto parentarent	ibid.
Syriæ Deæ templum	507

T

Teleclus Archeladæ F. interceptus	415
Teleclus quo loco occisus	507
Telegone Pharis filia	504. 505
Temathia mons	517
Temenos	

Temeno assignatū Argos Dorienſes 412
 Temenus ſubdole ſortes miſit ibid.
 Thamyris qua de cauſa oculis orbatuſ 516
 Thamyris quo in loco lyram abiecerit 515
 Argiopa nympħa genituſ ibid. cur idē
 Trax & Odryſe vocetur ibid. oculorum
 calamitaſ quo loco eidem occiderit 516
 Tharyx Phygalienuſ 483
 Thebaſ evertit Alexander 496
 Thebanæ urbiſ ſimulachrum 509
 Thebani legatōſ miſerunt in Italiā, ad
 Eueſperitaſ qui Meſſenioſ in Pelopon-
 neſum reuocarunt 490
 Thebani quidnam de Leuctrica pugna re-
 ferant 512
 Thebanōſ reſtituit Caſſander Antipatri F. 496
 Thermopilarum aqua maxime cœrulea 524
 Theocleſ yateſ 469
 Theodeclaſ 456
 Theopompus Heræenſiſ 483
 Theopompi moſ parum verè tradita à
 Myrone hiſtorico. Theopompus bello
 Meſſenico ſinem impoſuit 424. & 427
 Theopompus Nicandri F. quoto gradu
 Spartæ à Charillo regnauit 416
 Theopompi cohortatio ad militeſ 428
 Theopompi & Euphaiſ pugna 432
 Theganuſa 521
 Theraſ

Theraſ Autefionis F. 412
 Theſei ſignum 511
 Thraſymediſ ſepulchrum 526
 Thraſymediſ ſignum 510
 Thuriatæ à mente in planiciem deſcende-
 runt 507
 Tibiæ Bœotiæ & Argiæ modōſ imitati
 in cantibuſ Meſſeniiſ 495
 Tiſiſ Alcidiſ F. Delphoſ mittitur à Meſſe-
 niſ 435. à Lacedæmoniſ vulneratuſ mo-
 ritur ibid.
 Tleſiaſ Atheniſ prætor 452
 Traianuſ quid conceſſerit Mothoniaſ 522
 Tricca vicuſ 411
 Trophoniuſ quæ ſit vaticinatuſ verſibuſ
 513
 Trophonii ſacrum penetrale 458
 Tycheſ ſeu fortunæ mentionem primuſ
 fecit Homeruſ 505. Tyche Oceani fi-
 lia ibid.
 Tyrtæuſ ab Athenienſibuſ ad Spartanōſ mit-
 titur 454
 Tyrtæi, elegi de priore bello Meſſenico
 452
Venus nuptiarum curam gerit 506
 Veneriſ delubrum 508
 Victoriæ ſignū æneū in Arce Atheniſ 528
 Virgineſ à Lacedæmoniſ ad Dianæ Lim-
 natidiſ

- natidis in templū missæ à Messeniis violatæ, atque hinc bellum inter utranque gentem commemorât Lacedæmonij 415
- Virgines ex Aepytidarum familia forticommissæ 435
- Virorum chorus primùm à Messeniis Deion Apollini missus 414
- Vlysi astum imitati Lacedæmonij 443
- Urbes Messeniorum expugnârunt Lacedæmonij 450
- Urnula ænea effossa ab Epitele, & quid in ea repertum fuerit 492
- hanc defoderat Aristomenes ibid.
- X
- X**enodochus de stadio victor renuntiat 422
- Xenophon Corinthius 484
- Z
- Z**Acyntus insula 481. hanc occupandã à Messeniis suadet Gorgus ibid.
- Zancle ciuitas, postea Messene vocata 483
- Zancleî ad aras Deorum supplices confugiens 482
- Zancleî & Zancle Ciuitas 481. 482
- Zancleas fuderunt Messenij terrestri prælio ibid.
- Zeuxidamus 453

LUGDVNI,
EXCVDEBAT
IACOBVS
FORVS.

F I N I S.

UNIVERSITARIA

EXCVDIBAT
IACOBVS
FORVS

